ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\305\Dick_Philip_K-To_je_Wub_kapitane.PDB

PDB Name: Dick_Philip_K-To_je_Wub_kapitan
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 14.11.2003
Modification Date: 14.11.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Philip K. Dick

To je Wub, kapitáne

Název originálu: BEYOND LIES THE WUB

Úvod
Philip K. Dick

Co je to science fiction? Začnu tím, že vymezím, co k ní nepatří. SF nemůže být definována jako ‚povídka (román či hra) odehrávající se v budoucnosti', protože existuje žánr vesmírné opery, jejíž děj je zasazený do budoucnosti, a přesto to SF není; ve skutečnosti se jedná o směs dobrodružných příběhů, bojů a válek situovaných do budoucnosti a do vesmíru a roli tam hraje superdokonalá technika. Proč se ale tedy nedá říct, že se jedná o SF? Na první pohled se přece zdá, že tomu tak je, a někteří (např. Doris Lessingová) ji za SF považují. Nicméně vesmírné opeře chybí zřetelná nová idea představující zásadní ingredienci. Navíc SF se může odehrávat i v přítomnosti jako povídka či román z alternativního světa. Pokud tedy SF oddělíme od budoucnosti a ultramoderní technologie, o co se můžeme opřít při vymezení SF?
V první řadě je tady imaginární svět: společnost ve skutečnosti neexistující, odvozená z naší známé společnosti, která funguje jako odrazový můstek k ní; společnost se jistým způsobem vyvíjí z naší vlastní, možná ortogonálně, jako v případě povídky nebo románu z alternativního světa. Je to náš svět, který jistý druh autorova duševního úsilí posouvá, přeměňuje ve svět, jakým náš svět není nebo ještě není. Tento svět se od daného musí odlišovat alespoň v jednom ohledu a ten musí být natolik dostatečný, že podnítí události, jaké by se v naší společnosti – nebo v jakékoli známé společnosti přítomnosti nebo minulosti – nemohly objevit. Tento posun musí být podložený ucelenou myšlenkou, jinými slovy být pojmový, nikoli pouze triviální nebo bizarní – toto je podstatou science fiction, pojmové přemístění v rámci společnosti, v jehož důsledku autorova mysl vytvoří novou společnost, ta je přenesena na papír a odtud působí na čtenářovu mysl jako konvulzivní šok, jako šok z nepoznaného. On ví, že svět, o kterém čte, není jeho skutečný svět.
Nyní je zapotřebí oddělit science fiction od fantasy. Něco takového je ale nemožné, což se pokusím doložit následující úvahou. Vezměme si psioniky; vezměme si mutanty Teda Sturgeona (viz jeho skvělé dílo More than Human – Více než člověk). Jestliže čtenář věří, že takoví mutanti mohou existovat, pak Sturgeonův román považuje za sci-fi. Pokud ale věří, že takoví mutanti, stejně jako kouzelníci a draci nejsou, ani nikdy nebudou, pak má před sebou fantasy. Fantasy se týká toho, co obecné mínění považuje za nemožné; science fiction naopak zahrnuje to, co obecné mínění považuje za možné za správných okolností. Tento faktor je podmíněn úsudkem, protože to, co je a není možné, není objektivně známo a spíše se opírá o subjektivní přesvědčení autora a čtenáře.
A nyní se věnujme definici dobré science fiction. Pojmový posun – čili nová idea – musí být skutečně nový (nebo musí být novou variací na staré téma) a musí čtenáře intelektuálně stimulovat; musí zaplavit jeho mysl a upozornit ho na možnost něčeho, o čem až doposud nepřemýšlel. ‚Dobrá SF' tedy není objektivní věcí, nýbrž hodnotovou kategorií, a přesto si myslím, že existuje objektivně dobrá science fiction.
Podle mého názoru to nejlépe vyjádřil Dr. Willis McNelly z Kalifornské státní univerzity ve Fullertonu, když řekl, že opravdovým hrdinou sci-fi povídky nebo románu není postava, ale idea. V případě dobré SF se jedná o ideu novou, stimulující, která spouští řetězovou reakci štěpení myšlenek v čtenářově mysli; takříkajíc uvolňuje čtenářovu mysl, aby se stejně jako autorova stala kreativní. Z tohoto důvodu je SF tvůrčí silou, povzbuzující k tvořivosti, což hlavní beletristický proud obecně nečiní. My, kteří čteme SF (nemluvím nyní jako autor, ale jako čtenář), činíme tak proto, že rádi prožíváme tuto řetězovou reakci myšlenek, kterou v našich myslích spustí něco, co čteme, co má v sobě novou ideu; tímto se nejlepší science fiction promění v dialog autora se čtenářem, při němž oba uplatňují svou tvořivost a činí tak s radostí. Radost z objevování novosti znamená podstatnou a konečnou ingredienci science fiction.
(úryvek dopisu ze 14. května 1981)

Předmluva
Roger Zelazny

Když jsem byl požádán o napsání tohoto úvodu, nejdříve jsem odmítl. Nemělo to nic společného s mým názorem na dílo Phila Dicka. Pravým důvodem byl pocit, že jsem všechno podstatné již řekl. Pak jsem si ale uvědomil, že jsem tak učinil na mnoha různých místech. I kdybych již nic nedodal, rozumné shrnutí na místě, jako je tohle, by mohlo být prospěšné pro čtenáře, kteří se vší pravděpodobností ani všechno neslyšeli, ani nečetli.
A tak jsem se pustil do práce. Vrátil jsem se k některým věcem, které jsem napsal již dříve. Položil jsem si otázku, co z nich stojí za zopakování a co bych měl dodat. Setkali jsme se s Philem jen několikrát – v Kalifornii a ve Francii; byla to pouhá náhoda, že jsme spolupracovali na jedné knize. Během té doby jsme si posílali dopisy a často si telefonovali. Měl jsem ho rád a obdivoval jsem jeho práci. Během našich telefonických rozhovorů nezapřel svůj smysl pro humor. Vzpomínám si, jak se jednou zmínil o přehledu honorářů, který právě dostal. Tehdy poznamenal: "Dělá to tolik a tolik set ve Francii, tolik a tolik set v Německu, tolik a tolik set ve Španělsku... Bože! Zní mi to jako ceníková árie z Dona Giovanniho!" Pro jeho tvorbu vždy platilo, že před kosmickou ironií dává přednost hrátkám s bezprostřednější formou slovního vtipu.
Něco o jeho humoru jsem napsal již dříve. Zmínil jsem se rovněž o jeho hře s tradiční realitou. Dokonce jsem se pokusil o jakési zevšeobecnění jeho postav. Proč bych se ale měl uchylovat k parafrázím, když jsem po všech těch letech konečně nalezl legitimní důvod citovat sám sebe?

"Tito hrdinové jsou často oběťmi, vězni, manipulovanými muži a ženami. Existují obecné pochybnosti, zda zanechají svět lepší, s menším zlem, než kolik ho tam předtím objevili. Nikdy to ale nevíte určitě. Protože oni se snaží. Obvykle se dostanou na pálku na konci poslední deváté směny, kdy hrozí, že zápas kvůli dešti vzápětí přeruší, a oni mají poslední šanci. Zbývá jedině hop nebo trop. Ale potom, co je déšť? Nebo baseballový stadión?"

"Světy, v nichž se hrdinové Phila Dicka pohybují, mohou být v každém okamžiku zlikvidovány nebo změněny. Realita má přibližně stejnou cenu jako přísliby politiků. Nezáleží na tom, jestli matoucí posun situací lidí v nich je vyvolán drogou, časovou deformací, strojem nebo vetřelcem, protože výsledek je vždy stejný: Realita s velkým er se stává stejně relativní věcí jako suchost našeho martini. A přesto zápas pokračuje, boj nekončí. Proti čemu? Proti Konečnosti, Moci, Zásadám, Trůnům a Dominancím, které se často ukrývají v osobách, které samy jsou také oběťmi, vězni, manipulovanými muži a ženami."

"Všechno se to zdá být hrozivě vážný repertoár. Omyl. Dejte hrozivě do uvozovek a vyjde vám následující: mistrovství Phila Dicka je mimo jiné založeno na tónu jeho prací. Dick se vyznačuje smyslem pro humor, pro který neumím najít vhodné přídavné jméno. Suchý, groteskní, fraškovitý, satirický, ironický... Žádné z nich však zcela nesplňuje požadavek univerzálnosti, ale každé lze nalézt bez větších problémů. Jeho postavy si natlučou zadek v ten nejvážnější okamžik; patetická ironie může vtrhnout do nejkomičtější scény. Úspěšně řídit podobnou show dokáže jen člověk s jedinečnou a úctyhodnou schopností."

Tyto věty jsem napsal v úvodu k P. K. Dick: Elektrický ovčák (redakce Bruce Gillespie, Norstrilia Press, 1975) a stále si za nimi stojím.
Je dobré vidět, že se Philovi konečně dostává takové pozornosti od kritiky i čtenářů, jakou si zasloužil. Je mi pouze líto, že přichází až tak pozdě. V dobách naší známosti býval často úplně bez peněz,
i když roky autorského živoření měl mít dávno za sebou. Hřeje mě u srdce, že alespoň poslední rok se mohl radovat z finančního zajištění a dokonce i z určitého blahobytu. Když jsme se naposledy setkali, připadalo mi, že je šťastný, uvolněný. Bylo to během natáčení filmu Blade Runner. Povečeřeli jsme spolu a celý dlouhý večer si povídali, smáli se, vzpomínali.
O jeho mysticismu pozdního období toho bylo napsáno hodně. Nemám znalosti z první ruky o všem, v co věřil, částečně proto, že se to měnilo, a částečně proto, že bylo často těžké rozlišit, kdy si dělá legraci a kdy to myslí vážně. Přesto jsem z našich rozhovorů měl pocit, že Dick přistupuje k teologii způsobem, jakým jiní řeší šachové problémy, že rád pokládá otázku autora klasické science fiction – "Co kdyby?" a že ji uplatňuje u čehokoli, na co narazí v náboženských a filozofických teoriích. V souvislosti s tímto rozměrem jeho práce jsem si často kladl otázku, kam ho jeho myšlenky zavedou za dalších deset let. Už se to nikdy nedozvíme.
Vzpomínám si, že podobně jako James Blish byl fascinovaný problémem zla a jeho kontrastu s občasnými laskavostmi života. Jsem přesvědčený, že by Phil neměl nic proti ocitování úryvku z posledního dopisu, který jsem od něho dostal a který je datovaný 10. dubnem 1981:

"Během čtvrt hodiny byly mé pozornosti nabídnuty k prozkoumání dvě věci: Grahamova dětská knížka Vítr ve vrbách aneb Žabákova dobrodružství, kterou jsem nikdy nečetl... Sotva jsem si ji prohlédl, někdo mi ukázal dvoustránkovou fotografii z nejnovějšího vydání časopisu Time, která zachycovala pokus o atentát na prezidenta. Byl na ní zraněný, muž z ochranky se samopalem uzi, všichni nakupení na atentátníkovi. Můj mozek se marně snažil sladit Vítr ve vrbách s touhle fotografií. Nešlo mu to. A ani to nikdy nedokáže. Přinesl jsem si Grahamovu knihu domů, sedl si a začal číst, zatímco v tomtéž čase připravovali start raketoplánu Columbia; byl odložen, jak víš. Dneska ráno jsem se probudil a nemohl jsem vůbec myslet; nenapadly mě dokonce ani ty zvláštní myšlenky, jaké člověka přepadnou při vstávání – prostě nic, měl jsem naprosté okno. Jako kdyby moje vlastní počítače v mém mozku přestaly vzájemně komunikovat,

jako se to stalo NASA na Canaveralu. Je těžké uvěřit, že pokus o atentát i Vítr ve vrbách patří do téhož světa. Jedno z toho určitě nemůže být reálné. Pan Žabák, který vesluje v malém člunu po proudu, a muž se samopalem... Je marné pokoušet se dávat světu smysl. A přesto vím, že se musí nějak pokračovat."

Ve chvíli, kdy jsem dopis přečetl, napadlo mě, že toto napětí, toto morální zmatení představuje zhuštěnou verzi pocitu, který se objevuje v jeho dílech. Tuto věc ale sám Phil nikdy definitivně nevyřešil, protože se zdál být příliš zkušený na to, aby důvěřoval jakékoli okamžité odpovědi. Za celé ty roky pronesl spoustu vět na spoustě míst, přesto slova, která si nejvíce pamatuji a která se nejlépe hodí k muži, s nímž jsem směl komunikovat, jsou ta, kterými jsem začal svůj úvod k prvnímu svazku rozhovorů Grega Rickama – Philip K. Dick: Jeho vlastními slovy (Fragments West/Valentine Press, 1984). Ocitoval jsem je z dopisu, který Phil v roce 1970 poslal do SF Commentary:

"O svých románech vím jedinou věc. Že se v nich onen malý člověk prosazuje znovu a znovu, klopotnou silou. Na troskách pozemských velkoměst usilovně buduje malou továrnu na výrobu doutníků nebo napodobenin reklamních cetek s nápisem ‚Vítejte v Miami, v zábavním centru světa'. V románu Můžeme tě postavit [We Can Build You] tento člověk vyrábí v malém starobylé elektronické varhany – a později androidní roboty, kteří spíše než strach vyvolávají podrážděnost. Všechno se odehrává v malém měřítku. Pouze katastrofa je obrovská; na jejím pozadí postava pozitivního hrdiny jako Tagomi, Runciter nebo Molinari má mikroskopické rozměry a její možnosti jsou omezené, přesto je v jistém smyslu velká. Skutečně nevím proč. Prostě v malého člověka věřím a mám ho rád. On zvítězí. Nic jiného neexistuje. Přinejmenším nic jiného, na čem by záleželo. O tohle bychom se měli starat. Protože – dokud on tady je, podoben malé postavě otce, je všechno v pořádku.

Někteří kritici mluví o ‚hořkosti' v mém díle. Překvapuje mě to, protože já sázím na naději. Možná je znepokojuje fakt, že to, čemu věřím, je tak malé. Chtějí něco většího. Chtěl bych jim tedy vzkázat: nic většího neexistuje. Měl bych říct nic víc. Jak moc toho ale potřebujeme mít? Copak pan Tagomi není dost? Já vím, že se to počítá. A jsem spokojený."

Myslím, že jsem jeho slova ocitoval podruhé proto, že rád přemýšlím o onom malém prvku důvěry, o idealismu ve Philově psaní.
I když se tím již možná dopouštím interpretace. Phil byl složitá osobnost a mám pocit, že v mnoha různých lidech zanechal mnoho různých dojmů. S přihlédnutím k tomuto faktu, i při sebevětší snaze prokázat co nejlepší službu muži, kterého jsem měl rád a jehož jsem znal hlavně z meziměstských hovorů, nemám v ruce nic lepšího než hrubý nárys. A když už jsem si dovolil tento úvod opřít o své vlastní citace, dovolte mi na závěr uvést ještě jednu mou myšlenku.

"Když uvažuji o subjektivní čtenářově reakci bezprostředně poté, co dočte knihu Philipa Dicka a odloží ji, napadá mě, že pro ni není ani tolik důležité pamatovat si příběh; naopak se zdá, že to, co přetrvává, jsou účinky metaforicky bohaté básně.

Právě toho si nejvíce cením; jednak proto, že tato skutečnost se vzpírá plnému vykreslení, především ale proto, že právě ona zůstane, když zapomenu konkrétní detaily, občas se ke mně zatoulá, probudí v mé mysli pocit nebo myšlenku; jinými slovy: prostřednictvím svého poznání mě obohacuje."
Je radostné vědět, že se Phil Dick dočkal uznání a obliby. Věřím, že se to již nikdy nezmění. Je mi jen líto, že se tak nestalo mnohem dříve.

Roger Zelazny,
říjen 1986

přeložila Hana Volejníková

Stabilita
Robert Benton pomalu roztáhl křídla, několikrát jimi mávl a pak majestátně vklouzl ze střechy do tmy.
Noc ho okamžitě pohltila. Stovky světelných teček pod ním označovaly další střechy, z nichž vzlétali jiní. Těsně vedle něho proplul fialový stín a vzápětí se ztratil v temnotě. Benton nebyl ale stejně naladěný, noční honička ho nelákala. Fialový stín se k němu znovu přiblížil a máváním ho vyzýval k závodění. Benton se místo toho prudce vznesl do výšky. Po chvíli přestal stoupat a nechal se unášet vzdušnými proudy nad velkoměstem, které leželo pod ním a jmenovalo se Město jasu. Zmocnil se ho nádherný, radostný pocit. Velká bílá křídla přitiskl k tělu, v záchvatu šílené radosti se střemhlav vrhl do mraků plujících kolem a padal, dokud se nedotkl neviditelného dna obrovité černé koule, v níž letěl. Začal sestupovat ke světlům velkoměsta, volný čas se mu chýlil ke konci.
Odkudsi z velké hloubky na něho zamrkalo světlo jasnější než ostatní; patřilo Regulačnímu úřadu. Benton se napjal jako střela, složil bílá křídla k tělu a vrhl se k němu. Padal přímo dolů, rovně, dokonale. Jakmile ho od světla dělilo necelých třicet metrů, znovu rozpřáhl křídla, zbrzdil jimi pád a měkce přistál na rovné střeše.
Pohnul se ještě dříve, než se naváděcí paprsek probudil a začal ho vést ke vchodu do budovy. Jakmile se dotkl konečky prstů dveří, otevřely se před ním. Vkročil dovnitř. Výtah se okamžitě rozjel, padal stále vzrůstající rychlostí. Náhle se zastavil, Benton z něho vystoupil a ocitl se v hlavní kanceláři Regulátora.
"Zdravím vás," promluvil Regulátor. "Sundejte si křídla a posaďte se."
Benton si je odepjal, úhledně složil a pověsil na jeden z háčků, kterých byla na stěně celá řada. Vybral si na pohled

nejlepší židli a zamířil k ní.
"Hm," usmál se Regulátor, "vidím, že si ceníte pohodlí."
"Byla by přece škoda ho nevyužít," odpověděl Benton.
Regulátor upřel pohled za návštěvníka a ještě dál za průhlednou stěnu z plastu. Za ní ležely vůbec největší místnosti Města jasu. Táhly se do dálky, kam jen oči dohlédly, a pokračovaly ještě dál. Každá byla –
"Kvůli čemu jste mě zavolal?" ozval se Benton. Regulátor si odkašlal a zachrastil kovovými poznámkovými archy.
"Jak víte," začal, "naším heslem je Stabilita. Civilizace se po staletí vyvíjí, především to platí od pětadvacátého století. Podle zákona přírody se ale civilizace musí buď vyvíjet, nebo upadat; nemůže nehybně ustrnout."
"To je přece jasné," zareagoval Benton překvapeně. "Stejně jako násobilka. Tu se mi také chystáte odříkat?"
Regulátor si ho nevšímal.
"My jsme ale tento zákon porušili. Před sto lety –"
Před sto lety! Zdá se skoro nemožné, že už uplynulo tolik let od chvíle, kdy se Eric Freidenburg ze Států svobodného Německa postavil před shromážděné delegáty Mezinárodní rady a prohlásil, že lidstvo dospělo ke svému vrcholu a že další pokrok je vyloučený. Mluvil o tom, že během posledních několika let byly přihlášeny jen dva důležité vynálezy. Pak se všichni soustředili na velké grafy a tabulky, jejichž křivky neustále klesají, až se ztratily v nule. A že velká studnice lidské vynalézavosti vyschla. Eric řekl jen to, co všichni věděli, co se ale báli vyslovit nahlas. Jakmile se problém stal formálně známým, rada se jím musela začít zabývat.
Přišla se třemi návrhy řešení. Jedno se zdálo humánnější než zbývající dvě. To také nakonec přijali. Byla jím – Stabilizace!
Když se o ní lidé dověděli, vznikly potíže, ve spoustě velkoměst došlo k masovým demonstracím. Padla burza a ekonomika mnoha zemí se vymkla kontrole. Ceny potravin vyletěly nahoru, hlad se stal masovým jevem. Vypukla válka... první válka po třech stech letech! Stabilizace ale byla prosazena! Rebelové byli popraveni, radikálové odvlečeni. Bylo to tvrdé a kruté řešení, nicméně se zdálo být jediným možným. Nakonec se svět proměnil ve strnulý, regulovaný stát. kde byla vyloučena jakákoli změna, vývoj i úpadek.
Každoročně se všichni obyvatelé museli podrobit náročným týdenním testům, zda se někdo z nich náhodou nedostal na šikmou plochu. Všechny děti procházely patnáct let intenzivním vzděláváním. Ten, kdo neudržel krok s ostatními, jednoduše zmizel. Regulační úřad zkoumal každý vynález, zda nemůže narušit Stabilitu. Pokud se zdálo, že ano, pak –
"A proto se využití vašeho vynálezu zamítá," vysvětlil Regulátor Bentonovi. "Lituji."
Sledoval Bentona, který sebou trhl, zbledl a ruce se mu roztřásly.
"Neberte si to tak," oslovil ho vlídně. "Existuje spousta věcí, které se dají dělat. Deportace vám přece nehrozí!"
Benton na něho jen mlčky upíral zrak.
"Vy to nechápete," promluvil nakonec. "Já jsem nic nevynalezl. Nevím, o čem mluvíte."
"Jak to!" zvolal Regulátor. "Přece jsem tady byl i v den, kdy jste se osobně dostavil! Díval jsem se, jak podepisujete prohlášení o duševním vlastnictví! A pak jste mi předal model!"
Zabodl pohled do Bentona. Nakonec zmáčkl tlačítko na stole a naklonil se ke světelnému kroužku.
"Pošlete mi, prosím, informace o čísle 34500-D."
Uplynula chvilka a ve světelném kruhu se objevilo válcovité pouzdro. Regulátor ho uchopil a podal Bentonovi.
"Uvnitř je prohlášení, které jste podepsal," řekl mu, "a také otisky vašich prstů v příslušné kolonce. Jakýkoli omyl je vyloučený."
Benton strnulými prsty otevřel pouzdro a vytáhl dokumenty ven. Chvíli je studoval, pak je pomalu zasunul zpátky a válec podal Regulátorovi.
"Ano, je to mé písmo a zcela jistě i mé otisky. Jak je to ale možné? V životě jsem nic nevynalezl a tady jsem ještě nikdy nebyl! Co je to za vynález?"
"Vynález?" opakoval po něm ohromený Regulátor jako ozvěna. "Vy to nevíte?"
Benton zavrtěl hlavou. "Nevím," odpověděl pomalu.
"V tom případě se musíte obrátit na příslušnou kancelář. Já vám mohu sdělit jen to, že Regulační výbor vaše plány zamítl. Já jsem pouhý mluvčí. Budete to muset probrat s nimi."
Benton vstal a zamířil ke dveřím. Znovu se před ním otevřely, jakmile se jich jen dotkl. Zamířil ke kancelářím Regulačního úřadu. Ještě než se dveře za ním zavřely, dolehl k němu mužův rozzlobený hlas.
"Nevím, o co vám jde, ale znáte trest za porušení Stability!"
"Obávám se. že ta už je stejně porušená," odpověděl Benton a šel dál.
Úřad byl něco gigantického. Benton stál na můstku a upřeně hleděl dolů, kde tisícovka mužů a žen pracovala u úžasných, výkonných strojů. Strkali do nich stohy karet. Další množství lidí pracovalo u stolů, vypisovali na stroji informační archy, vyplňovali tabulky, ukládali karty, dekódovali zprávy. Obrovské diagramy na stěnách se neustále měnily. Vzduch plnil ruch vykonávané práce – hukot strojů, klapot psacích strojů i mumlání hlasů se slily do tichého, spokojeného zvuku. A tento nesmírný stroj, na jehož hladký chod se denně vynaložilo nespočet dolarů, znal jediné slovo: Stabilitu!
Tady žila věc, která držela svět pohromadě. Tato místnost, tito usilovně pracující lidé, tento muž bez soucitu, který odkládal karty na hromádku označenou "likvidace", to všechno dohromady fungovalo jako velký symfonický orchestr. Stačilo by jediné vychýlení mimo hudební tóninu nebo rytmus a celá struktura by se otřásla. Nikdo ale neklopýtl. Nikdo se nezastavil a neselhal při plnění svého úkolu. Benton sestoupil po schodech a zamířil k informacím.
"Potřebuji veškeré údaje o vynálezu podaném Robertem Bentonem, číslo 34500-D." Úředník kývl hlavou a opustil přepážku. Po několika minutách se vrátil s kovovou schránkou.
"Uvnitř jsou plány a malý funkční model," vysvětlil mu úředník. Položil schránku na stůl a otevřel ji. Benton si upřeně

prohlížel její obsah. Přímo uprostřed se krčil jakýsi složitý strojek a pod ním ležela tlustá hromádka kovových listů s nákresy.
"Mohu si to odnést?" zeptal se Benton.
"Ano, pokud jste majitel," odpověděl úředník. Benton mu ukázal průkaz, muž ho prostudoval a porovnal s údaji o vynálezu. Nakonec souhlasně kývl hlavou. Benton zavřel krabici, uchopil ji a rychle opustil budovu bočním východem. Ten ústil na jednu z větších podzemních ulic, plnou světel a vozidel. Benton se zorientoval, kterým směrem potřebuje jet, a začal se rozhlížet po prostředku, který by ho dopravil domů. Jedno vozidlo zrovna jelo kolem, tak do něho nastoupil. Po několika minutách jízdy opatrně nazdvihl víko krabice a začal nakukovat dovnitř.
"Co to máte, pane?" zeptal se automatický řidič.
"To kdybych tak věděl," odpověděl Benton smutně. Dva okřídlení letci střemhlav proletěli kolem auta, zamávali mu, poskočili si ve vzduchu a zmizeli.
"To jsem ale nemehlo," zamumlal si Benton pro sebe. "Nechal jsem tam křídla."
Bylo už pozdě se pro ně vrátit, protože auto právě zastavovalo před jeho domem. Zaplatil řidiči, vešel dovnitř a dveře za sebou důkladně zamkl, což dělával jen zřídkakdy. Nejlépe se mu obsah krabice bude zkoumat v "přemítacím" pokoji, kde trávil volný čas, pokud se zrovna nevěnoval létání. Tady mezi svými knihami a časopisy může klidně vynález pozorovat.
Ve výkresech se naprosto nevyznal a vlastnímu modelu nerozuměl o nic více. Důkladně si ho prohlížel z nejrůznějších úhlů, pozoroval ho zdola i shora. Snažil se pochopit technické značky na výkresech, bylo to ale naprosto marné. Zbývala mu jediná možnost. Našel tlačítko, kterým se model zapínal, a stiskl ho.
Téměř minutu se nic nedělo. Pak se pokoj začal chvět a jakoby rozestupovat. Okamžik se třásl jako hromada rosolu. Nakonec na zlomek vteřiny znehybněl a vzápětí zmizel.
Benton padal prostorem jako nekonečným tunelem. Přistihl se, jak se horečnatě otáčí, hmatá ve tmě po něčem, čeho by se mohl chytit. Padal nekonečně dlouho, bezmocně, s pocitem zděšení. Nakonec bez sebemenšího zranění přistál. Ačkoli to tak nevypadalo, pád nemohl být příliš dlouhý. Na kovové kombinéze neviděl jediný náznak poškození. Vstal a rozhlédl se.
Tohle místo neznal. Uviděl pole, o jakém si myslel, že už dávno neexistuje. Všude kolem něj se vlnily akry obilných polí. Věděl ale určitě, že nikde na Zemi se obilí tímhle způsobem nepěstuje. Věděl to s naprostou určitostí. Zastínil si rukou oči a podíval se na slunce, to ale vypadalo stejně jako vždycky. Dal se do kroku.
Po hodině chůze pšeničná pole zmizela a vystřídal je les. Benton si ale ze školy pamatoval, že na Zemi žádné lesy nezbyly. Ztratily se již před lety. Kde se to jen ocitl?
Znovu vykročil, ale zrychlil. Pak se rozběhl. Uviděl malý kopec, jako o závod vyběhl na vrcholek. Podíval se dolů a užasle vytřeštil oči. Na druhé straně nebylo nic jiného než velká prázdnota. V naprosto plochém a pustém prostoru nebyl nikde, kam až oči dohlédly, jediný strom, jediná známka života, jen vybělená země smrti.
Začal sestupovat z kopce na planinu. Půda pod jeho nohama byla horká a suchá, šel ale dál. Z chůze po tvrdé zemi ho bolely nohy, neboť nebyly zvyklé dlouho chodit, a cítil stále větší únavu. Byl ale rozhodnutý se nezastavit. V hlavě slyšel jakýsi slabý šepot, který ho nutil, aby nezpomaloval a pokračoval pořád stejným tempem.
"Nezvedej to," řekl hlas najednou.
"Udělám to," zamumlal odpověď napůl pro sebe a sehnul se.
Co je to za hlas?! Odkud se vzal?! Rychle se otočil, kolem dokola ale nebylo vůbec nic. Přesto ten hlas předtím slyšel a měl pocit – na okamžik – že je naprosto normální, aby hlasy zněly ze vzduchu. Zkoumavě si prohlédl předmět, který se chystal zdvihnout. Byla to skleněná koule, velká asi jako pěst.
"Zničíš vaši drahocennou Stabilitu," prohlásil hlas.
"Stabilitu nemůže nic zničit," odpověděl automaticky. Skleněná koule ho chladila v dlani, bylo příjemné se jí dotýkat. Její vnitřek vyplňoval jakýsi obraz, v zářícím slunci mu ale poskakoval před očima: nedokázal přesně rozpoznat, co představuje.
"Necháváš svou mysl ovládat zlými věcmi," řekl mu hlas. "Polož kouli na zem a běž pryč."
"Zlými věcmi?" opakoval překvapeně. Bylo horko a začínal mít žízeň. Chystal se zasunout kouli do tuniky.
"Ne," zarazil ho hlas. "Chce, abys udělal právě tohle."
Koule ho laskala na hrudi. Tulila se k němu a chladila ho, zatímco slunce krutě žhnulo. Co říká ten hlas?
"Zavolala tě sem přes vzdálenost času," vysvětloval mu hlas. "Nyní ji bez námitek poslouchás. Já jsem její strážce od chvíle, kdy byl stvořen tento časoprostor. Běž pryč a nech ji ležet, kde jsi ji našel."
Na planině bylo vážně horko. Chtěl odejít; koule na něho nyní naléhala, připomínala mu, že na něho praží slunce, že má vyschlo v ústech a že mu hučí v hlavě. Vykročil, kouli přitiskl k sobě a slyšel, jak neviditelný hlas kvílí zoufalstvím a zuřivostí.
Víc si toho už nepamatoval. Ještě si vzpomněl, že se vrátil zpátky přes pláň, prošel obilnými poli, cestou klopýtal a vrávoral, až se nakonec dostal k místu, kde předtím přistál. Skleněná koule v tunice ho naléhavě vybídla, aby zdvihl malý stroj času, který tam zanechal. Pošeptala mu, jak má nastavit stupnici, jaké tlačítko zmáčknout, jakým knoflíkem otočit. A pak znovu padal, padal vzhůru časovým tunelem, stále zpět, dokud se nepřiblížil k šedivé mlze, z níž předtím spadl, ke svému světu.
Náhle ho koule přinutila zastavit. Cesta časem nebyla dokončená: ještě existovalo něco, co musel udělat.
"Říkáte, že se jmenujete Benton? Co si přejete?" zeptal se ho Regulátor. "Jste tady prvně, je to tak?"
Vytřeštil na Regulátora pohled. Jak to myslel? Přece právě opustil kancelář! Nebo snad ne? Který den to bylo? A kde byl předtím? S pocitem závrati si promnul spánky a posadil se do velkého křesla. Regulátor ho zneklidněně sledoval.
"Jste v pořádku? Mohu vám nějak pomoct?"

"Nic mi není," odpověděl Benton. Něco držel v ruce.
"Chci zaregistrovat tento vynález a požádat Stabilizační výbor o jeho schválení," řekl a podal stroj času Regulátorovi.
"Máte k tomu plány?" zeptal se ho muž.
Benton zalovil hluboko v kapse a vytáhl ven výkresy. Energicky je položil na úředníkův stůl a vedle nich postavil model.
"Výbor nebude mít problémy určit, o co se jedná," prohlásil Benton. Bolela ho hlava a chtěl už odejít. Vstal.
"To je všechno," rozloučil se a vyšel ven týmiž bočními dveřmi, kterými předtím vstoupil dovnitř. Regulátor se za ním upřeně díval.

"Zřejmě," prohlásil První člen Řídicího výboru, "tu věc již použil. Vy tedy tvrdíte, že když přišel prvně, choval se, jako kdyby u vás předtím byl, zatímco při druhé návštěvě si vůbec nepamatoval, že by kdy byl podal jakýkoli vynález, nebo že by vás vůbec kdy vyhledal?"
"Přesně tak," potvrdil Regulátor. "Zdálo se mi to podezřelé už při jeho první návštěvě, když pak ale přišel podruhé, pochopil jsem pravý význam vynálezu. Nepochybně ho použil."
"Záznamy ústředního grafu signalizují blízký výskyt destabilizačního prvku," ozval se Druhý člen výboru. "Vsadím se, že je to pan Benton."
"Stroj času!" zvolal První člen. "Taková věc může být nebezpečná. Měl něco u sebe, když přišel – hm – poprvé?"
"Nic jsem neviděl, i když jeho chůze naznačovala, že něco ukrývá pod pláštěm," odpověděl Regulátor.
"Musíme okamžitě jednat. Nepochybně stačil vytvořit řetěz okolností, jímž budou naši Stabilizátoři jen obtížně pronikat. Navrhuji, abychom pana Bentona navštívili."
Benton seděl ve svém obývacím pokoji a upřeně hleděl do prázdna. Oči jako by měl potažené skleněnou blánou a tělo znehybnělé. Koule na něho mluvila, povídala mu o svých plánech, nadějích. Náhle se zarazila.
"Přicházejí," prohlásila. Ležela na pohovce vedle něho, její tichý šepot mu stoupal do mozku jako spirála kouře. Koule samozřejmě neřekla jediné slovo nahlas, protože její řeč byla mentální. Benton ji ale slyšel.
"Co mám dělat?" zeptal se.
"Nic," odpověděla koule. "Zase odejdou."
Ozval se zvonek, Benton zůstal sedět. Zvonek se rozezněl podruhé a Benton se neklidně zavrtěl. Po chvíli zvonění utichlo a zdálo se, že návštěvníci odešli.
"Co teď?" zeptal se Benton. Koule chvíli neodpovídala.
"Cítím, že se téměř přiblížil čas," řekla nakonec. "Zatím jsem neudělala žádnou chybu a obtížná část je splněna. Nejtěžší bylo nechat tě projít časem. Trvalo mi to celé roky – Hlídač se nedal přelstít. Skoro jsi nereagoval. Podařilo se to, až když mě napadl způsob, jak dostat stroj do tvých rukou. Brzy nás z téhle koule vysvobodíš. Po celé věčnosti –"
U zadního vchodu do domu se ozvalo škrábání a mumlání, Benton prudce vyskočil.
"Jdou sem zezadu!" křikl. Koule rozzlobeně zašuměla.
Regulátor a členové výboru obezřetně vstoupili do místnosti. Uviděli Bentona a zastavili se.
"Mysleli jsme, že nejste doma," ozval se První člen. Benton se k němu otočil.
"Zdravím vás. Omlouvám se, že jsem vám neotevřel, ale usnul jsem a neslyšel zvonek. Co si přejete?"
Opatrně sáhl po kouli, vypadalo to téměř, jako kdyby se mu sama schoulila do dlaně.
"Co to máte?" projevil Regulátor náhlý zájem. Benton na něho upíral pohled, zatímco koule mu šeptala do mysli.
"To je těžítko," odpověděl s úsměvem. "Neposadíte se?"
Muži se usadili a První člen výboru začal mluvit.
"Navštívil jste nás dvakrát, prvně jste přišel přihlásit vynález, podruhé jsme vás zavolali sami, protože nemůžeme připustit jeho zveřejnění."
"Proč ne?" dožadoval se Benton vysvětlení. "Je na něm něco špatného?"
"Ach, ne," odpověděl člen, "jenže to, co pro nás byla vaše první návštěva, pro vás byla vaše druhá návštěva. Můžeme to dokázat několika věcmi, nechci se ale teď pouštět do podrobností. Podstatné je, že pořád máte stroj. A to znamená obtížný problém. Kde je ten stroj? Měl by být u vás. Sice vás nemůžeme nutit násilím, abyste nám ho vydal, ale nakonec se k němu tak či onak stejně dostaneme."
"To je pravda," souhlasil Benton. Jenže kde je ten stroj? Přece ho právě nechal v kanceláři u Regulátora. Vyzvedl si ho, cestoval jím časem a s jeho pomocí se zas vrátil do přítomnosti, kde ho přinesl do Regulátorovy kanceláře!
"Stroj přestal existovat, proměnil se v nejsoucno ve spirále času," pošeptala mu koule, která zachytila jeho myšlenky.
"Časová spirála dosáhla svého konce, jakmile byl stroj uložen v Regulačním úřadu. Nyní ti muži musí odejít, abychom mohli udělat to, co je třeba vykonat."
Benton vstal a kouli ukryl za záda.
"Obávám se, že nemám stroj času." prohlásil. "Dokonce ani nevím, kde je, klidně to tady prohledejte."
"Porušením zákonů jste propadl Vykonavateli," poznamenal Regulátor. "Domníváme se ovšem, že jste tak konal nevědomky. Nechceme nikoho trestat bezdůvodně, jen si přejeme udržet Stabilitu. Jakmile by se jednou porušila, všechno by ztratilo význam."
"Klidně to tady prohledejte, nic nenajdete," opakoval Benton. Členové výboru a Regulátor se pustili do hledání. Převraceli židle, pátrali pod koberci, za obrazy, ve zdech, nic ale neobjevili.
"Vidíte, že jsem mluvil pravdu," usmál se Benton, když se vrátili do obývacího pokoje.
"Mohl jste to schovat někde venku," pokrčil rameny Člen. "Na tom ale nesejde."
Regulátor k němu o krok přistoupil.
"Stabilita se podobá setrvačníku," řekl. "Chvíli trvá, než se jej podaří roztočit, jakmile se ale jednou dá do pohybu, je

těžké ho zastavit. Nemyslíme si, že máte dostatečnou sílu, abyste setrvačník roztočil, mohli by tady ale být jiní, kteří to svedou. To se teprve uvidí. Nyní odejdeme. Můžete buďto ukončit svůj život nebo zde počkat na Vykonavatele. Poskytujeme vám tuto možnost volby. Samozřejmě vás sledujeme, takže pevně doufám, že se nepokusíte uprchnout. To by znamenalo vaši okamžitou likvidaci. Stabilita musí být zachována, a to za každou cenu."
Benton je pozoroval, pak odložil kouli na stůl. Členové se na ni se zájmem podívali.
"Těžítko na papíry," ozval se Benton. "Nepřipadá vám zajímavé?"
Členové okamžitě ochladli. Chystali se k odchodu. Zato Regulátor ji začal zkoumat, zdvihl ji do výšky a díval se na ni proti světlu.
"Vypadá to na model města, nemám pravdu?" zeptal se. "Detaily se moc povedly."
Benton ho sledoval.
"Řezba je úžasně precizní," pokračoval Regulátor. "Co je to za město? Vypadá jako hodně starobylé, například Týr nebo Babylon. Mohlo by ale také pocházet z daleké budoucnosti. Připomíná mi to jednu starou legendu."
Upřeně se díval na Bentona, zatímco mluvil dál.
"Podle té legendy prý kdysi existovalo jedno velmi špatné město. To město bylo tak ďábelsky špatné, že ho Bůh zmenšil a uvěznil do skla. Pak ustanovil hlídače, který měl tu skleněnou věc hlídat, aby nikdo nemohl přijít, rozbít ji a město osvobodit. Říká se, že to město už takhle leží celou věčnost a čeká na únik.
A tohle je nejspíš jeho model," uvažoval Regulátor nahlas.
"Pospěšte si!" zvolal První člen ode dveří. "Musíme už jít; dneska večer máme ještě spoustu práce."
Regulátor se rychle otočil ke členům.
"Stůjte!" křikl. "Nikam nechoďte."
Zamířil k nim přes pokoj, v ruce svíral kouli.
"Moc špatná doba k odchodu," prohlásil. Benton si všiml, že jeho obličej ztratil všechnu barvu a rty má pevně sevřené.
Regulátor se k němu náhle znovu otočil.
"Cestování časem; město ve skleněné kouli! Jaký to dává smysl?"
Oba členové výboru se tvářili zmateně a nechápavě.
"Tenhle nýmand si cestuje časem a vrátí se s podivnou skleněnou koulí," řekl pomalu Regulátor. "Nezdá se vám divné, že si přinesl zrovna tohle?"
První člen náhle zbledl jako stěna.
"Pane na nebi!" zašeptal. "Prokleté město! V téhle kouli?"
Nevěřícně zíral na kulatý předmět. Regulátor vrhl na Bentona pobavený pohled.
"Není to zvláštní, že se někdy chováme jako naprostí hlupáci?" zeptal se. "No, nakonec jsme se přece jen vzpamatovali. Nedotýkejte se toho!"
Benton pomalu o krok ustoupil, ruce se mu chvěly.
"Tak co bude?" dožadoval se. Kouli se u Regulátora nelíbilo. Začala bzučet a chvění se přenášelo do mužovy paže. Regulátor ji sevřel pevněji.
"Chce, abych ji rozbil. Chce, abych ji rozbil o podlahu, aby se tohle mohlo dostat ven." Regulátor mlhavým sklem pozoroval miniaturní věžičky a střechy staveb, všechno bylo tak malé, že to klidně zakryl roztaženými prsty.
Benton se odrazil a skočil. Mířil stejně rovně a letěl stejně jistě, jako když tolikrát plul vzduchem. Nyní se mu hodila každá minuta strávená plachtěním v teplé temné atmosféře Města jasu. Regulátor, který byl vždycky příliš zaneprázdněný a zavalený prací na dlouho dopředu, takže si nemohl dopřát radosti z leteckých sportů, kterými se Město jasu pyšnilo, se neohrabaně svalil na zem. Koule mu vyletěla z ruky a kutálela se přes pokoj. Benton vyskočil a vrhl se po ní. Zatímco pronásledoval tu malou lesklou tretku, koutkem oka zachytil vystrašené, ohromené tváře Členů a Regulátora, který se snažil postavit se na nohy, obličej zkřivený bolestí a hrůzou.
Koule ho volala k sobě, šeptala mu. Benton k ní rázně vykročil, slyšel, jak vítězný šepot sílí a přerůstá v radostný výkřik, když nohou rozdrtil skleněné vězení.
Koule se s hlasitým prasknutím rozpadla. Nějakou dobu jen tak ležela, pak z ní začala vystupovat mlha. Benton se vrátil k pohovce a sedl si. Mlha zvolna zaplňovala pokoj. Stále jí přibývalo, připomínala až živou bytost, jak se podivně posouvala a obracela.
Benton se pomalu propadal do spánku. Mlha ho obklopila, ovinula mu nohy, pak hrudník a nakonec mu zakryla i tvář. Seděl se svěšenými rameny a se zavřenýma očima a nechával se zahalit do zvláštní, prastaré vůně.
Uslyšel hlasy. Nejdříve zněly slabě, z dálky, jako nesčíslněkrát znásobený šepot zvětšené koule. Koncert šeptajících hlasů stoupal ze střepin a sléval se do radostného triumfu. Radosti z vítězství! Viděl, jak se miniaturní velkoměsto uvnitř koule zachvělo a zesvětlalo, pak začalo měnit tvar a velikost. Teď už ho slyšel i viděl. Vnímal stálý hukot strojů – připomínal dunění nějakého obrovitého bubnu. Třes a chvění robustních kovových bytostí.
Těm bytostem se sloužilo. Viděl, jak se otroci, zpocení, nahrbení, bledí muži, usilovně snaží, aby udrželi řvoucí pece oceli a moci spokojené. Obraz jako by mu před očima rostl, až zaplnil celou místnost, a zpocení dělníci se o něho otírali, jak pobíhali kolem. Běsnící energie, skřípot kol, pák a ventilů ho úplně ohlušily. Něco ho popohánělo, nutilo, aby se pohnul kupředu, kupředu k Městu, zatímco mlhou se nesla škodolibá ozvěna nových, vítězných zvuků osvobozených bytostí.
Když vyšlo slunce, byl už vzhůru. Rozezněl se zvon místo budíku, to už ale Benton opustil svou klec na spaní. Když se přidával k pochodujícím zástupům svých druhů, měl pocit, že poznává známé tváře mužů, se kterými se snad už někde setkal. Vzpomínka se ale okamžitě vytratila. Za pochodu k čekajícím strojům si monotónně pobrukovali nemelodické zvuky, jak to po staletí dělali jejich předkové. Do zad ho tlačily nástroje a on počítal, za jak dlouho bude mít zase volno. Zbývaly už jen asi tři týdny a navíc by se možná mohl dočkat prémie, pokud by Stroje –

Copak nesloužil věrně svému stroji?

přeložila Hana Volejníková

Vrrgové
"Vrrg!" ozval se pes. Předními tlapami se opíral o vršek plotu a rozhlížel se.
Vrrg se rozeběhl ke dvoru.
Bylo časně ráno, slunce ještě nevyšlo. Vzduch byl studený, šedivý, stěny domu pokrývala sražená pára. Pes pootevřel tlamu, dával pozor, velkými černými tlapami pevně visel na dřevěném plotě.
Vrrg stál v otevřené brance a nakukoval do dvora. Byl to malý Vrrg, hubený a bílý, s nejistýma nohama. Mrkl na psa, ten vycenil zuby.
"Vrrg!" opakoval pes. Zvuk se nesl ozvěnou tichým položerem. Vůbec nic se nehýbalo. Pes se postavil předními tlapami na zem a zamířil přes dvůr k verandě. Posadil se na prvním schodu a pozoroval Vrrga. Ten po něm sklouzl letmým pohledem. Pak natáhl krk, aby mohl nakouknout do okna domu, které bylo nad ním. Začichal tím směrem.
Pes se jako blesk vyřítil přes dvůr. Skočil na plot, branka se celá otřásla a zaskřípěla. Vrrg pospíchal po chodníku, dělal legračně malé krůčky, doslova cupital. Pes se přitiskl břichem k zemi. čumákem se opíral o branku, těžce oddechoval, rudý jazyk měl vyplazený. Sledoval mizejícího Vrrga.
Pes ležel klidně, oči měl jasné a tmavé. Přicházel nový den. Obloha o něco víc zbělela a odevšad se ranním vzduchem nesly zvuky lidské činnosti. Za roletami se rozsvěcovala světla. Kdosi otevřel okno do studeného rozbřesku.
Pes se nehýbal. Pozoroval chodník.
V kuchyni paní Cardossiová přelévala vodu do konvice na kávu. Stoupající pára ji nutila přimhouřit oči. Postavila konvici na kraj plotny a zamířila do spíže. Když se vrátila. Alf stál ve dveřích kuchyně. Nasazoval si brýle.
"Přinesla jsi noviny?" zeptal se.
"Ještě jsou venku."
Alf Cardossi přešel místností. Odstrčil zástrčku na zadních dveřích a vyšel na verandu. Podíval se do šedivého, vlhkého rána. U branky ležel Boris, s černou hustou srstí a vyplazeným jazykem.
"Schovej ho," řekl mu Alf. Pes k němu rychle zdvihl hlavu. Ocasem přitom tloukl do země. "Jazyk." opakoval Alf. "Zastrč ten jazyk."
Pes a muž se na sebe dívali. Pes zakňučel. Oči měl jasné a horečnaté.
"Vrrg!" zavrčel tiše.
"Co chceš?" Alf se rozhlédl. "Někdo jde? Kluk, co roznáší noviny?"
Pes z něho nespouštěl pohled, tlamu měl otevřenou.
"Proč se poslední dobu tak čertíš?" zeptal se Alf. "Proč si nedáš pokoj? Oba už začínáme být příliš staří na to, abychom se vzrušovali."
Vrátil se do domu.

Na obloze se objevilo slunce. Ulice se projasnila a ožila barvami. Po chodníku prošel pošťák s dopisy a časopisy. Několik dětí pospíchalo kolem, smály se a povídaly si.
Bylo asi jedenáct hodin, když paní Cardossiová zametala přední verandu. Vdechla vzduch nosem, na okamžik se zastavila.
"Pěkně to voní, dneska bude teplo," prohlásila.
Pes se vyhříval v poledním slunci: ležel natažený pod verandou. Hrudník se mu střídavě zdvihal a klesal. Na třešni poskakovali ptáci, rámusili, štěbetali spolu. Boris občas zdvihl hlavu a podíval se na ně. Pak vstal a odklusal ke stromu. Jak pod ním stál, všiml si, že dva Vrrgové sedí na plotě a pozorují ho.
"Je velký," řekl první Vrrg. "Většina hlídačů je menší než on."
Druhý Vrrg přikývl, hlava se mu přitom zakymácela. Boris je bez hnutí sledoval, tělo ztuhle napjaté. Vrrgové zmlkli a prohlíželi si velkého psa s huňatou bílou náprsenkou pod krkem.
"A co obětní urna?" zeptal se první Vrrg. "Je už skoro plná?"
"Ano," přikývl souhlasně druhý. "Téměř hotová."
"Hej, ty tam!" zvolal první Vrrg. "Slyšíš mě? Rozhodli jsme se tentokrát přijmout obětinu. Tak si to pamatuj, abys nás pustil dovnitř. A tentokrát žádné hlouposti."
"Pamatuj si to," dodal druhý. "Přijdeme brzy."
Boris mlčel.
Vrrgové seskočili z plotu a volným krokem se přesunuli o kousek dál. Jeden z nich vytáhl mapu, začali ji studovat.
"Tohle není dobrá oblast pro první pokus," ozval se první Vrrg. "Je tady moc hlídačů... Pokud jde o severní část –"
"To je jejich rozhodnutí," namítl druhý Vrrg. "Při takové spoustě faktorů –"
"Máš pravdu." Sklouzli pohledem k Borisovi a ustoupili ještě o kousek dál od plotu. Nemohl tak slyšet, co říkají.
Nakonec Vrrgové schovali mapu a pokračovali dál ulicí.
Boris zamířil k plotu, očichal prkna. Ucítil odporný, zkažený pach Vrrgů a srst na hřbetě se mu zježila.
Když se ten večer Alf Cardossi vrátil domů, pes stál u branky a pozoroval ulici. Alf otevřel branku a vstoupil.
"Jak se vede, brachu?" zeptal se psa a poplácal ho po boku. "Už ses uklidnil? Poslední dobou jsi hrozná nervóza. Dřív jsi takový nebyl."
Boris zakňučel, napjatě hleděl do mužovy tváře.
"Jsi dobrý pes, Borisi, a velikánský," chválil ho Alf. "Už jsi dávno zapomněl, že jsi býval malé štěně."

Boris se mu přitiskl k noze.
"Hodný pes," zamumlal Alf. "Kdybych tak rozuměl, co máš na srdci."
Vešel do domu. Paní Cardossiová prostírala k večeři. Alf zamířil do obývacího pokoje, odložil si kabát a klobouk. Na příborník položil krabici na oběd a přešel do kuchyně.
"Co se děje?" zeptala se paní Cardossiová.
"Jestli ten pes nepřestane štěkat, sousedi si kvůli rámusu budou zas stěžovat na policii."
"Hrozně nerada bych ho dávala k tvému bratrovi," prohlásila paní Cardossiová a složila si ruce na prsou. "Skutečně vyvádí jako pominutý, hlavně v pátek ráno, kdy přijíždějí popeláři."
"No, snad se uklidní," ozval se Alf. Zapálil si dýmku a s vážným výrazem z ní zatáhl. "Nebýval přece takový. Doufejme, že se polepší."
"Uvidíme," poznamenala paní Cardossiová.

Slunce vycházelo, chladné a zlověstné. V korunách stromů a nad zemí se válela mlha.
Bylo páteční ráno.
Černý pes ležel pod verandou, poslouchal, v očích měl divoký, upřený pohled. Srst mu pokrývala jinovatka a jak dýchal, z nozder mu stoupaly obláčky páry. Náhle obrátil hlavu a vyskočil na všechny čtyři.
Z velké dálky, ze vzdáleného konce ulice k němu dolehl slabý zvuk, který připomínal rachocení.
"Vrrg!" zavrčel Boris a divoce se rozhlédl. Běžel k plotu, postavil se na zadní tlapy a předními se opřel o plot.
V dálce se znovu ozval ten zvuk, sílil a přibližoval se. Rachotivý kovový rámus zněl, jako kdyby se něco kutálelo, otevíraly se velké dveře.
"Vrrg!" opakoval Boris. Znervózněle pozoroval tmavá okna nad sebou. Nic se za nimi nepohnulo, nic.
A ulicí přicházeli Vrrgové. Postupovali s vozem, který na dláždění nadskakoval, rachotil a drnčel.
"Vrrg!" štěkl Boris a skokem vrazil do plotu, oči mu planuly. Trochu se uklidnil. Sedl si na zem a vyčkávavě poslouchal.
Na ulici Vrrgové zastavili vůz před domem. Slyšel je, jak otevírají dveře a seskakují na chodník. Boris se zatočil v kruhu. Zakňučel, znovu se obrátil čenichem k domu.
Ve vyhřáté tmavé ložnici pan Cardossi nadzdvihl hlavu z polštáře a zamžoural na budík.
"Zpropadenej pes," zamumlal. "Čert aby ho vzal." Klesl zpátky na polštář a zavřel oči.
Vrrgové již přicházeli po chodníku. První z nich strčil do branky a otevřel ji. Vrrgové vešli do dvora. Pes před nimi couvl.
"Vrrg! Vrrg!" zavrčel pes. Do čenichu ho udeřil odporný, čpavý pach Vrrgů. Odvrátil se.
"Obětní urna," řekl první Vrrg. "Vypadá to, že je plná." Usmál se na znehybnělého, zlostného psa. "Hodnej pejsek," pochválil ho.
Vrrgové zamířili k plechové popelnici a jeden z nich zdvihl víko.
"Vrrg! Vrrg!" opakoval Boris, přitisknutý k prvnímu schodu na verandu. Tělo se mu třáslo hrůzou. Vrrgové zdvihli velkou plechovou popelnici a obrátili ji dnem vzhůru. Obsah se vysypal na zem. Vrrgové prohledávali napěchované pytle, svázaný papír, neunikly jim ani pomerančová kůra, kousky toastů a vaječných skořápek.
Jeden z nich si skořápku rychle nacpal do pusy. Začal ji drtit mezi zuby.
"Vrrg!" štěkl Boris zoufale, téměř pro sebe. Vrrgové stačili už vybrat skoro celou obětinu. Na okamžik se zastavili a zadívali se na Borise.
Pak pomalu zdvihli pohled vzhůru, klouzali jím po boční stěně domu, po omítce až oknu se staženou hnědou roletou.
"Vrrg!" vyrazil Boris a vrhl se proti nim, přímo nadskakoval zuřivostí a hrůzou. Vrrgové se neochotně otočili od okna. Prošli brankou na ulici a zavřeli ji za sebou.
"Podívejte se na něho," prohlásil poslední Vrrg pohrdavě a přitáhl si cípy deky, kterou měl přehozenou přes rameno.
Boris cloumal plotem, divoce chňapal tlamou otevřenou dokořán. Největší Vrrg začal zuřivě mávat pažemi a Boris se stáhl. Posadil se ke schodům na verandu, tlamu měl stále otevřenou a z hloubky hrdla se mu vydralo nešťastné, hrozné zasténání, zakvílení plné utrpení a zoufalství.
"Dělej," vyzval Vrrg druhého, který zůstal váhavě stát u branky.
Šli dál.
"Kromě malých kousků kolem hlídačů je celá oblast uklizená." prohlásil největší Vrrg. "Vážně se těším, až se zbavíme tohohle. Jsou s ním jen potíže."
"K čemu ten spěch," ozval se jiný Vrrg. "I takhle máme skoro plný vůz. Musíme si taky něco nechat na příští týden."
Všichni Vrrgové se zasmáli.
Vzdalovali se po chodníku a ve špinavé, prověšené dece si nesli obětinu.

přeložila Hana Volejníková

Malá vzpoura
Muž seděl na chodníku a v rukou držel zavřenou krabici. Víko se netrpělivě nadzvedlo, zatlačilo na mužovy prsty.
"Tak dobře," zamumlal muž. Pot mu stékal po tváři, velkými, těžkými kapkami. Pomalu odsunul víko a prsty zakryl otvor.
Zevnitř se ozývalo kovové rachocení, hluboké vytrvalé vibrování, které freneticky zesílilo, jakmile do krabice pronikly sluneční paprsky.
V otvoru se objevila hlavička, kulatá a lesklá, za ní ještě jedna. Další hlavičky se tlačily do prostoru, natahovaly krky, aby viděly. "Já jsem první na řadě," zaječela jedna z nich. Na okamžik vypukla hádka, brzy se ale utišila.
Muž na chodníku roztřesenýma rukama vytáhl z krabice plechovou postavičku. Postavil ji vedle sebe a tlustými prsty ji

začal neobratně natahovat. Byla to figurka vojáka s helmou a puškou stojícího v pozoru, pomalovaná jasnými barvami. Jakmile muž otočil klíčkem, vojáčkova paže se pohnula nahoru a dolů. Cvičil s plnou vervou.
Po chodníku přicházely dvě ženy zabrané do rozhovoru. Zvědavě si změřily muže, krabici i lesklou postavičku v jeho rukou.
"Padesát centů," zamumlal muž. "Kupte dětem něco –"
"Ne!" zarazil ho tenký kovový hlásek. "Těmhle ne!"
Muž zmlkl. Ženy se podívaly na sebe a pak na muže s plechovou figurkou. Pospíchaly pryč.
Vojáček upřeně pozoroval obě strany ulice, sledoval auta, nakupující. Náhle se zachvěl a skřípavě promluvil tichým, dychtivým hlasem.
Muž polkl. "Děcku ne," zamumlal nezřetelně. Snažil se zadržet Postavičku, kovové prsty se mu ale zaryly do ruky. Muž se zajíkl.
"Zastav je!" zaječela postavička. "Přinuť je!" Plechová postavička se s cvakáním pustila přes chodník, nohy měla při pochodování napjatě strnulé.
Chlapec s otcem zpomalili, pak se zastavili a se zájmem hleděli na chodník. Muž s krabicí se pousmál; sledoval vojáčka, který se k nim blížil, otáčel se ze strany na stranu a zdvihal paže nahoru a dolů.
"Kupte ho synovi. Kamaráda na hraní. Dopřejte mu společnost."
Otec se široce usmál, zatímco se postavička blížila k jeho botě. Vojáček do ní narazil. Ozvalo se zaskřípění, klapot. Hračka se přestala hýbat.
"Natáhni ji znovu!" zvolal chlapec.
Otec se shýbl pro vojáčka. "Kolik za něj chcete?"
"Padesát centů." Prodavač se nejistě postavil a krabici si přitiskl k tělu. "Nezapomeňte na společnost pro něho. Bavte ho."
Otec převrátil postavičku v ruce. "Vážně ji, Bobby, chceš?"
"Ano! Natáhni ho znovu!" Bobby sáhl po vojáčkovi. "Ať zas pochoduje!"
"Dobrá," kývl otec. Vytáhl z kapsy jednodolarovou bankovku a podal ji muži.
Prodavač mu s pohledem odvráceným stranou vrátil drobné.

Situace se vyvíjela skvěle.
Postavička ležela tiše a všechno si pečlivě promýšlela. Všechny okolnosti nahrávaly optimálnímu řešení. Mohlo se přece stát, že by se Dítě nechtělo zastavit, nebo že by Dospělý neměl u sebe žádné peníze. Mnoho věcí se mohlo zvrtnout; bylo strašné na to jen pomyslet. V tomhle případě ale všechno dopadlo perfektně.
Postavička se spokojeně dívala do stropu; ležela na zadním sedadle auta. Podařilo se jí správně si vyložit jisté signály: Dospělí vládli, a proto měli peníze. Díky moci ale bylo těžké se k nim dostat. Způsobovala to jejich moc a velikost. Děti byly jiné. Byly malé a dalo se s nimi snadněji mluvit. Přijaly všechno, co slyšely, a udělaly, co se jim řeklo. V továrně to alespoň tak tvrdili.
Plechová figurka ležela, ponořená do snů, skvělých představ.

Chlapci bušilo srdce. Vyběhl po schodech a prudce otevřel dveře. Pečlivě je za zavřel, zamířil k posteli a sedl si na ni. Prohlížel si předmět, který držel v ruce.
"Jak se jmenuješ? Jak ti říkají?" zeptal se.
Postavička mlčela.
"Představím tě ostatním. Seznámím tě se všemi. Uvidíš, že se ti tady bude líbit."
Bobby položil vojáčka na přikrývku. Běžel ke skříni a vytáhl z ní krabici napěchovanou hračkami.
"Tohle je Bonzo," řekl a vzal do ruky vybledlého plyšového králická. "A tohle je Fred." Natočil gumové prasátko tak, aby ho vojáček viděl. "A tohle není nikdo jiný než Ted."
Odnesl medvídka k posteli a položil ho vedle figurky. Ted ležel tiše, skleněné oči upřené do stropu. Tělo měl potažené hnědou látkou a ze švů mu čouhala sláma.
"A jak budeme říkat tobě?" zeptal se Bobby. "Svoláme poradu a vybereme ti jméno." Zarazil se, o něčem přemýšlel. "Víš co, já tě natáhnu, abys mohl všem předvést, co dovedeš."
Položil figurku obličejem dolů a opatrně otáčel klíčkem. Jakmile bylo péro natažené, shýbl se k zemi a postavil vojáčka na podlahu.
"Tak pochoduj," vyzval ho. Plechová postavička se nejdříve nehýbala. Pak se ozvalo bzučení a klapání. Vojáček vykročil, pohyboval se škrobeně, trhaně. Náhle změnil směr pochodu a zamířil ke dveřím. Zastavil se. Otočil se k rozházeným kostkám stavebnice a začal z nich stavět pyramidu.
Bobby ho napjatě sledoval. Postavička se lopotila s kostkami, vršila je na sebe. Nakonec po nich vylezla nahoru a otočila klíčem v zámku.
Chlapec se překvapeně poškrábal na hlavě. "Proč jsi to udělal?" zeptal se. Vojáček mezitím slezl dolů a vyrazil k němu. Stále se z něho ozývalo klapání a bzučení. Chlapec i s plyšovými zvířátky ho překvapeně, užasle sledoval. Vojáček došel k posteli a zastavil se.
"Zdvihni mě!" zvolal netrpělivě svým tenkým, kovovým hlasem. "Pospěš si! Neseď tady jen tak!"
Bobby otevřel oči dokořán. Nehybně zíral a jen mrkal víčky. Plyšová zvířata mlčela.
"Tak dělej!" křikl vojáček.
Chlapec se sklonil. Vojáček se chytil jeho ruky jako kliště. Bobby vykřikl.
"Nevyváděj," rozkázal mu vojáček. "A zdvihni mě nahoru. Musíme si promluvit, jde o moc důležité věci."

Bobby ho položil vedle sebe na přikrývku. V pokoji panovalo ticho, ozývalo se jen slabé vrčení plechové postavičky.
"Máš pěkný pokoj," prohlásil vojáček. "Je moc pěkný."
Bobby se od něj o kousek odsunul.
"Co se děje?" zeptal se vojáček ostře, natočil k němu hlavu a upřeně si ho prohlížel.
"Nic."
"Vážně?" Postavička do něho zabodla pohled. "Nebojíš se mě náhodou?"
Bobby se neklidně zavrtěl.
"Co je to za nesmysl?" zasmál se vojáček. "Jak se můžeš bát plechového vojáčka, který měří patnáct centimetrů?"
Opakovaně se zasmál. Náhle se zarazil. "Poslouchej mě. Budu tady s tebou nějakou dobu bydlet. Neublížím ti, na to se můžeš spolehnout. Jsem tvůj kamarád – dobrý kamarád."
Postavička k němu vyslala trochu nervózní pohled. "Potřebuju ale, abys pro mě něco udělal. Nebude ti to vadit, že ne? Řekni mi. kolik jich je ve vaší rodině?"
Bobby zaváhal.
"No tak, kolik jich je? Dospělých?"
"Tři... Tatínek, matka a Foxie."
"Kdo je to Foxie?"
"Babička."
"Tedy tři." Postavička pokývala hlavou. "Rozumím. Jsou jen tři. A co jiní? Chodí k vám na návštěvu?"
Bobby přikývl.
"Tři. To není zas tolik. Tři neznamenají žádný velký problém. Podle továrny –"
Vojáček se zarazil. "Dobrá. Poslyš. Nic jim o mně neřekneš. Jsem tvůj kamarád, tvůj tajný kamarád. Pro ně to není nic zajímavého. Pamatuj si, že ti neublížím. Nemáš se čeho bát. Prostě s tebou budu bydlet, tady."
Poslední slovo protáhl, napjatě přitom pozoroval chlapce.
"Budu něco jako tvůj soukromý učitel. Naučím tě různé věci, co se mají dělat a říkat. Přesně jako pravý učitel. Co tomu říkáš?"
Ticho.
"Samozřejmě, že se ti to bude líbit. Začneme hned teď. Třeba bys chtěl vědět, jak mě máš správně oslovovat. Chceš se to naučit?"
"Oslovovat?" Bobby se na něho upřeně zadíval.
"Budeš mi říkat..." Postavička se zarazila, zaváhala. Pak se hrdě vypjala. "Budeš mě oslovovat ‚Můj pane.'"
Chlapec vyskočil, rukama si zakrýval tvář.
"Můj pane," opakoval vojáček vytrvale. "Můj pane. Nemusíš ale začít hned teď. Jsem unavený." Postavička se nahrbila. "Péro už skoro doběhlo. Prosím tě, natáhni mě znovu za hodinu."
Postavička se pomalu zastavovala. Vzhlédla na hocha. "Za hodinu. Ze mě pořádně natáhneš? Slib mi to."
Její hlas slábl, až se vytratil.
Bobby pomalu přikývl. "Ano," zamumlal a opakoval to ještě jednou.

Bylo úterý. Otevřeným oknem do pokoje dopadaly teplé sluneční paprsky. Bobby byl ve škole; dům byl ztichlý a prázdný. Plyšová zvířata byla uklizená ve skříni.
Můj pane seděl na prádelníku, díval se z okna, spokojeně odpočíval.
Z dálky k němu dolehl slabý hukot. Náhle do pokoje vletěl nějaký malý předmět. Několikrát zakroužil místností a pak se pomalu snesl na bílou dečku na prádelníku, přistál hned vedle plechového vojáčka. Bylo to letadélko na hraní.
"Jak to probíhá?" zeptalo se letadlo. "Všechno zatím v pořádku?"
"Ano," odpověděl Můj pane. "A co ostatní?"
"To už je horší. K Dětem se dostala jen hrstka."
Vojáček bolestně vydechl.
"Největší skupina padla do rukou Dospělých. To není moc uspokojivé. Dospělí se těžce ovládají. Přestanou si jich všímat, nebo počkají, až nemají natažené péro a –"
"Já vím." Můj pane zachmuřeně přikývl.
"Zprávy se určitě nezlepší. Musíme na to být připraveni."
"To není všechno. Něco mi tajíš!"
"Zcela upřímně, polovina z nich je zničená. Dospělí na ně šlápli. O jednoho se prý postaral pes. Zkrátka naší jedinou nadějí jsou Děti. Šanci na úspěch máme jedině tam."
Vojáček přikývl. Posel měl pravdu. Nikdy je nenapadlo, že by mohli úspěšně vést přímý útok proti vládnoucí rase, proti Dospělým. Chránily je jejich velikost, síla, obrovitý krok. Prodavač hraček byl nejlepším příkladem. Kolikrát se jen snažil utéct, přelstít je a zmizet. Část skupiny ho musela neustále hlídat a stejně se nezbavili hrozby, že je jednoho dne pořádně nenatáhne a bude doufat, že –
"Navázal jsi s Dítětem kontakt?" zeptalo se letadélko. "A co pokyny?"
"Ano. Rozumí, že tady chci zůstat. Děti jsou už zřejmě takové. Jako podřízená rasa jsou zvyklé poslouchat; zdá se, že je to všechno, co mohou dělat. Jsem pro něho další učitel, který okupuje jeho život a dává mu příkazy. Další hlas, který mu říká, že –"
"A co fáze číslo dvě? Už jsi s ní začal?"
"Tak brzy?" Můj pane dal najevo úžas. "Proč? Je nutné postupovat tak rychle?"
"Továrna začíná být nervózní. Většina skupiny byla zničená."

"Chápu." Můj pane pokýval roztržitě hlavou. "S něčím takovým jsme počítali, realisticky odhadovali svoje šance."
Začal po prádelníku pochodovat sem a tam. "Přirozeně jsme věděli, že spousta padne do rukou Dospělých. Jsou všude, ve všech klíčových pozicích, na všech důležitých místech. K psychologii vládnoucí třídy patří manipulace všemi fázemi sociálního života. Pokud ale ti, kteří se dostanou k Dětem, přežijí –"
"Neměl bys to vědět, ale kromě tebe přežili jen další tři. Nikdo víc."
"Jen tři?" Můj pane vytřeštil oči.
"Ano, i ti, co se dostali k Dětem, padali jako kuželky napravo i nalevo. Situace je tragická. Proto chtějí, abys zahájil druhou fázi."
Můj pane zaťal ruku v pěst, obličej mu pokryla maska kovové hrůzy. Zůstali jen tři... Tolik nadějí vkládali do této skupiny, odvážné, a přitom tak malé, tak závislé na náhodě – a na tom, že je pořádně natáhnou. Proč jen nemohli být větší! Dospělí byli tak obrovští.
Ale zpátky k Dětem. Co se pokazilo? Co se to stalo s jejich jedinou šancí, s jejich křehkou nadějí?
"Jak k tomu došlo? Co se přihodilo?"
"To nikdo neví. V továrně vládne zmatek. A začíná docházet materiál. Některé stroje se rozbily, nikdo je neumí opravit."
Letadélko začalo rolovat ke kraji prádelníku. "Musím se už vrátit. Zastavím se tu později a zjistím, jak si vedeš."
Letadélko se vzneslo do vzduchu a otevřeným oknem vyletělo ven. Můj pane se díval za ním, celý vyvedený z míry.
Co se jen mohlo stát? Přece si byli v případě Dětí tak jistí. Všechno naplánovali –
Vojáček se zahloubal.

Byl večer. Chlapec seděl u pracovního stolu a nepřítomně hleděl do učebnice zeměpisu. Nešťastně poposedl na židli, otočil stránku. Nakonec učebnici zaklapl. Sklouzl ze židle a zamířil ke skříni. Sotva se chystal vytáhnout krabici napěchovanou hračkami, od prádelníku k němu dolehl hlas.
"Později. Hrát si můžeš později. Teď spolu něco musíme probrat."
Chlapec se vrátil ke stolu, tvář měl apatickou a unavenou. Přikývl, klesl na židli, paže si opřel o desku a na ně si položil hlavu.
"Nespíš, že ne?" zeptal se Můj pane.
"Ne."
"Tak mě poslouchej. Zítra po vyučování se zastavíš na jednom místě. Není to daleko od školy. Je to hračkářství. Možná ho znáš. Jmenuje se Donovy hračky."
"Já nemám žádné peníze."
"To nevadí. Všechno je už dávno domluvené. Půjdeš k Donovi a řekneš mu: ‚Mám si tady vyzvednout balíček.' Budeš si to pamatovat? ‚Mám si tady vyzvednout balíček.'"
"Co je v něm?"
"Pár nástrojů a taky nějaké hračky pro tebe. Jako doplněk ke mně." Plechová postavička si zamnula ruce. "Jsou to pěkné moderní hračky, dva tanky a jeden kulomet. A taky pár náhradních součástek pro –"
Na schodech se ozvaly něčí kroky.
"Nezapomeneš to?" zeptal se Můj pane nervózně. "Uděláš to? Tahle fáze plánu je mimořádně důležitá."
Znepokojeně si mnul ruce.

Chlapec si sčesal poslední volný pramen vlasů na patřičné místo. Nasadil si čepici a do ruky vzal pár učebnic, převázaných řemínkem. Venku bylo šedivé, smutné ráno. Déšť pomalu, nehlučně smáčel zem.
Chlapec náhle učebnice položil. Šel ke skříni a otevřel ji. Prsty nahmatal méďovu nohu a vytáhl ho za ni ven.
Chlapec se posadil na postel, plyšového medvídka si tiskl ke tváři. Seděl tak dlouhou dobu a nic jiného nevnímal.
Náhle sklouzl pohledem k prádelníku. Plechová figurka na něm ležela natažená, mlčela. Bobby přeběhl ke skříni a uložil medvídka do krabice. Pak zamířil ke dveřím. Jakmile stiskl kliku, postavička na prádelníku se pohnula.
"Nezapomeň na Donovo hračkářství..."
Dveře se zavřely. Můj pane slyšel, jak chlapec jde pomalu ze schodů a nešťastně při tom dupe. Můj pane triumfoval. Všechno se dařilo. Bobby nebyl zrovna nadšený, ale udělá, co mu nařídil. A jakmile budou nástroje, náhradní díly a zbraně bezpečně uvnitř, mají vyhráno.
Možná se jim podaří získat druhou továrnu. Možná se dokonce strojům podaří vyrobit větší Pány, než je Můj Pane. Kdyby tak mohli být větší, jen o trochu větší. Byli tak malí, tak nepatrní, měřili jen pár centimetrů. Je Hnutí odsouzeno k nezdaru, protože jsou tak mrňaví, tak křehcí?
Pokud ale budou mít tanky a kulomety! Ze všech balíčků pečlivě ukrytých v hračkářství bude ale tenhle jediný, který –
Něco se pohnulo.
Můj pane se rychle otočil. Ze skříně se pomalu vykolébal Ted.
"Bonzo, ty se postaráš o okno," přikázal králíkovi. "Jestli se nepletu, objevilo se to odtamtud."
Plyšový králík se jedním skokem vyhoupl na okenní parapet. Přikrčil se a upřeně se díval ven. "Zatím nikde nic."
"Dobře." Méďa zamířil k prádelníku. Zdvihl hlavu. "Paničku, pojď dolů. Hověl sis tam nahoře už moc dlouho."
Můj pane všechno bedlivě pozoroval. Ze skříně vyběhlo gumové prasátko. Přisupělo k prádelníku. "Vyšplhám nahoru a pomůžu mu," nabídlo se. "Sám dolů nesleze. Budeme mu muset pomoct."
"Co to děláš?" křikl Můj pane. Gumové prasátko se postavilo na zadní, uši sklopilo k hlavě. "Co to má znamenat?"
Fred se odrazil a skočil. Současně s ním se Ted pustil do šplhání, zručně se přidržoval držadel prádelníku. Rychle se dostal až nahoru. Můj pane couval ke zdi, pohledem sklouzl na podlahu hluboko pod sebou.
"Tak tohle potkalo ostatní," zamumlal. "Už tomu rozumím. Spiknutí proti nám. Všechno vědí."

Skočil.
Posbírali kousky a zastrkali je pod koberec.
"Tohle šlo snadno jako hračka," prohlásil Ted. "Doufejme jen, že si se zbytkem poradíme zrovna tak."
"S jakým zbytkem?" zeptal se Fred.
"Myslím ten balíček. Tanky a kulomety."
"To zvládneme. Pamatuješ, jak jsme píchli sousedům? Když první z Paničku, úplně první, co se tady kdy objevil –"
Ted se zasmál. "Nechtěl se dát. Nevzdal se tak snadno jako tenhle. Jenže my jsme měli pandy odvedle."
"Provedeme to zase," řekl Fred. "Docela se mi to začíná líbit."
"Mně taky," přidal se Bonzo, který dosud seděl na okně.

přeložila Hana Volejníková

To je Wub, kapitáne!
Nakládání se již chýlilo ke konci. Optus stál venku, ruce svěšené a ve tváři smutek. Kapitán Franco k němu sešel po schůdkách a spokojeně se usmíval.
"Co ti to přelétlo přes nos?" zeptal se. "Vždyť jsem ti to všechno dobře zaplatil!"
Optus neodpověděl. Otočil se a přitáhl si plášť k tělu. Kapitán mu botou hbitě přišlápl cíp.
"Momentík. Neutíkej, ještě jsem neskončil."
"Ach?" otočil se Optus důstojně. "Vracím se do vesnice." Díval se na živočichy, kteří byli zaháněni do nitra lodi.
"Musím připravit další lov."
Franco si zapálil cigaretu. "Proč ne? Jen ať tvoji lidé vyrazí do savany a celou ji protáhnou. Ale až budeme na zpáteční cestě mezi Marsem a Zemí –"
Optus se bez jediného slova vzdálil. Kapitán se u paty schůdků připojil k prvnímu důstojníkovi.
"Jak to jde?" zeptal se a podíval se na hodinky. "Udělali jsme tu dobrý obchod."
První se kysele ušklíbl.
"Jak to vysvětlíte?"
"Co zase máte za mouchy? Potřebujeme to více než oni!"
"Zatím, kapitáne." První se propletl mezi dlouhonohými marťanskými pštrosáky a vstoupil do lodi. Franco ho pozoroval, jak mizí. A jak se tak za ním díval, směrem k vratům nákladového prostoru, uviděl to.
"Proboha!" ztuhl s rukama v bok. Peterson se vlekl vzhůru, námahou zrudlý v obličeji, a táhl to na řetězu.
"Promiňte, kapitáne," hekal a cukal přitom řetězem. Franco se postavil přímo před něj.
"Co to je!?"
To se trochu potácelo a jeho mohutné tělo si pomalu sedalo. Nakonec se uklidnilo, ale oči mělo stále přivřené. Ocasem odhánělo mouchy, které se rozhodly usadit se mu na hřbetu.
To sedělo. Bylo ticho.
"To je wub, kapitáne!" vysvětloval Peterson. "Koupil jsem ho za padesátník od jednoho domorodce. Řekl mi, že to je velmi neobvyklé zvíře. Velmi vážené."
"Tohle?" Franco poklepal wuba po mohutném vyklenutém boku. "To je prase! Velké špinavé prase!"
"Ano, pane. Je to prase. Domorodci mu říkají wub."
"Velké prase. Musí mít přes dva metráky." Franco si prohrábl neposlušné vlasy. Wub lapal po dechu. Otevřel malá vlhká očka. A pak několikrát škubl čelistí.
Po wubově tváři se skutálela velká slza a vpila se do země.
"Možná, že se dá jíst," nervózně navrhl Peterson.
"Brzy to zjistíme," ujistil ho kapitán.

Přetížení při startu wub prospal v nákladové komoře. Když se dostali do otevřeného vesmíru, kapitán Franco nařídil mužstvu, aby wuba dopravili nahoru. Chtěl zjistit, co je to za stvoření.
Na pouti chodbami wub chrochtal a sípěl.
"Tak pojď," pobízel ho Jones a tahal za provaz. Wub se potácel a vrážel do nablýskaných stěn. Vpadl do předpokoje a sesypal se na hromadu. Muži jen tak tak uskočili.
"Propána," ulevil si French. "Co to je?"
"Peterson říká, že to je wub," podělil se Jones o své vědomosti. "Je jeho." Kopl do wuba. Těžce oddychující zvíře se pomalu postavilo.
"Co s tím je?" přeměřil si wuba French. "Snad to nechce být marod?"
Muži čekali. Wub si je truchlivě prohlížel.
"Myslím, že má žízeň." poznamenal Peterson a vydal se pro trochu vody. French potřásl hlavou.
"Žádný div, že jsme měli takové problémy se startem. Musel jsem překopat všechny výpočty zátěže."
Peterson se vrátil s plnou miskou vody. Wub ji vděčně chlemtal tak, až postříkal všechny diváky.
Ve dveřích se objevil kapitán Franco.
"Tak se na to podíváme." Přistoupil a zatvářil se kriticky. "Za tohle jste dal padesát centů?"
"Ano, pane," přitakal Peterson. "Jí skoro všechno. Dal jsem mu zrní a zdlábl ho. A pak brambory. A kaši, zbytky od jídla, mlíko. Zdá se, že ho jídlo těší. Po jídle si lehne a spí."
"Rozumím," přerušil ho kapitán. "Ale teď k tomu, jak chutná. To je teď nejdůležitější. Nevidím důvod, proč by to ještě mělo nabírat další špek. Zdá se mi to tlusté ažaž. Kde je kuchař? Ať hned naběhne. Chci zjistit –"

Wub přestal pít a podíval se na kapitána.
"Opravdu, kapitáne," řekl a přihlásil se tak do diskuse, "co kdybychom se bavili o něčem jiném?"
Všechno ztichlo.
"Co to bylo?" zeptal se Franco. "No – zrovna teď!?"
"Wub, pane," vysvětlil Peterson. "On mluví."
Všichni začali na wuba zírat.
"Co to říkalo? Co to říkalo?"
"Navrhoval, abychom se bavili o něčem jiném."
Franco přešel blíž k wubovi. Celého ho obešel a prohlížel si ho ze všech stran. Pak se vrátil na své původní místo u hloučku.
"Co když v tom je nějaký domorodec?" zapřemýšlel nahlas. "Mohli bychom to otevřít a přesvědčit se."
"Proboha!" vykřikl wub. "Cožpak vy lidé nedokážete myslet na nic jiného než na zabíjení a řezání?"
Franco zaťal pěsti. "Vylezte ven! Ať jste kdo chcete, vylezte ven!"
Nic se nepohnulo. Muži stáli ve skupině, bledí ve tvářích, a civěli na wuba. Ten pošvihával ocasem. Náhle říhl.
"Pardon," omluvil se.
"Nemyslím, že by někdo byl vevnitř," ozval se tiše Jones. Ostatní se na sebe podívali.
Vešel kuchař.
"Volal jste mne, kapitáne?" zeptal se. "Co to je?"
"To je wub," vysvětlil kapitán. "Sníme ho. Zvažte ho a spočítejte –"
"Myslím, že bychom si měli pohovořit," ozval se wub. "Rád bych to s vámi prodiskutoval, kapitáne – mohu-li. Mám pocit, že mezi námi v některých základních otázkách nepanuje shoda."
Kapitánovi chvíli trvalo, než našel odpověď. Wub klidně vyčkával a olizoval si přitom kapky vody, které mu zůstaly na rypáku.
"Pojďme do mé pracovny," navrhl kapitán nakonec. Otočil se a vyšel z místnosti. Wub se zvedl a následoval ho. Muži ho pozorovali, jak odchází. Bylo slyšet, jak stoupá do schodů.
"Jsem zvědavý, jak to dopadne," prohodil kuchař. "Jdu do kuchyně. Dejte mi vědět, jak se něco dozvíte."
"Určitě," přitakal Jones. "Určitě."

Wub si se vzdycháním udělal pohodlí v koutě na podlaze. "Promiňte mi," omlouval se. "Obávám se, že jsem si příliš přivykl nejrůznějším způsobům odpočinku. Když je někdo tak velký jako já..."
Kapitán netrpělivě přikývl. Posadil se ke stolu a založil si ruce.
"V pořádku. Tak od začátku. Jste wub? Je to tak správně?"
Wub udělal neurčitý posunek hlavou. "Asi ano. Takhle nás označují – tedy domorodci. My si samozřejmě říkáme jinak."
"Mluvíte anglicky. Setkal jste se již někdy dříve s lidmi ze Země?"
"Ne."
"Tak jak to děláte?"
"Mluvení anglicky? Já mluvím anglicky? Nejsem si vědom, že bych nějak mluvil. Prozkoumal jsem vaši mysl..."
"Moji mysl?"
"Prozkoumal jsem obsah, obzvláště sémantické vazby, jak bych to označil..."
"Chápu," chytil se kapitán. "Telepatie, samozřejmě."
"Jsme velmi stará rasa," pokračoval wub. "Velmi stará a velmi těžkopádná. Pohyb nám dělá hrozné potíže. Musíte chápat, že něco tak pomalého a mohutného je odkázáno na milost mnohem agilnějších forem života. Nemáme na to, abychom se mohli fyzicky bránit. Jak bychom mohli zvítězit? Příliš velcí na útěk, příliš měkcí pro boj, příliš mírní pro lov..."
"čím se tedy živíte?"
"Rostliny. Byliny. Můžeme jíst skoro všechno. Jsme velmi přizpůsobiví. Tolerantní, přemýšliví, všestranní. Žijeme a necháváme žít. To je důvod, proč jsme se dostali tak daleko."
Wub se zahleděl na kapitána.
"To je také důvod, proč tak bouřlivě protestuji proti té záležitosti s mým uvařením. Mohu vidět ty obrazy ve vaší mysli – větší část ze mne uloženou v mrazáku, něco málo na plotně, kousek pro vaši oblíbenou kočku..."
"Vy nám čtete myšlenky? Jak zajímavé. A ještě něco jiného? Myslím tím – umíte ještě něco na tenhle způsob?"
"Už jen nějaké maličkosti," odpověděl wub nepřítomně, jak se rozhlížel po pracovně. "Máte to tu pěkné. A upravené. Vážím si tvorů, kteří jsou čistotní. Někteří marťanští ptáci jsou velmi čistotní. Vyhazují z hnízda věci a odstraňují je..."
"Jistě," kývl kapitán hlavou. "Ale vraťme se k našemu problému..."
"Dobrá. Mluvil jste o možnosti mě sníst. Chuť, souhlasím, je dobrá. Maso trochu tlusté, ale jemné. Jenže jak by mohl být ustaven nějaký trvalý kontakt mezi vaší a mou rasou, když inklinujete k tak barbarskému přístupu? Sníst mne? Kdybyste raději se mnou diskutoval, vždyť filosofie, umění..."
Kapitán vyskočil. "Filosofie. Ale vás by mělo zajímat, že příští měsíc se tu horko těžko najde něco k jídlu. Snad nějaké zbytky..."
"Já vím," přikývl wub. "Ale nebylo by mnohem víc v souladu s vašimi principy demokracie, kdybychom tahali slámku? Nebo něco na ten způsob? Koneckonců, demokracie má hájit menšinu před podobným porušováním práva. Kdyby každý z nás měl jeden hlas..."
Kapitán přešel ke dveřím.

"Asi ses zbláznil." Otevřel dveře. Otevřel ústa.
Náhle znehybněl, s ústy široce otevřenými, s očima vytřeštěnýma, s rukou na klice.
Wub ho pozorně prostudoval. Pak se protáhl okolo ztuhlého kapitána a opustil místnost. Šel chodbou hluboce zamyšlen.

V místnosti bylo ticho.
"Nuže," přerušil je wub. "máme společné mýty. Vaše mysl obsahuje mnoho známých mytologických symbolů. Ištar, Odyseus..."
Peterson seděl a mlčky zíral na podlahu. Zavrtěl se v křesle.
"Pokračujte, prosím, pokračujte."
"Ve vašem Odyseovi nalézám hrdinu, společného mýtům všech ras, které si uvědomují samy sebe. Podle mé interpretace Odyseus putuje jako jednotka, vědomá si své individuality. To je myšlenka separace, odtržení od rodiny i národa. Proces individualizace."
"Ale Odyseus se vrací domů," Peterson hleděl ven průzorem a pozoroval hvězdy, bezpočet hvězd, vytrvale zářících v hlubinách vesmíru. "Nakonec se vrací domů."
"To je v přirozenosti každého stvoření. Odtržení je pouze dočasné, krátká pouť ducha. Začíná a pak končí. Poutník se vrací domů, ke svým..."
Dveře se otevřely. Wub zmlkl a pootočil velkou hlavu.
Do místnosti vešel kapitán Franco, doprovázen skupinou mužů. Ti se rozpačitě zastavili ve dveřích.
"Jsi v pořádku?" zeptal se kapitán.
"Jako já?" zeptal se Peterson překvapeně. "Proč já?"
Franco spustil ruku s pistolí. "Pojď sem," přikázal Petersonovi. "Vstaň a pojď sem."
Bylo ticho.
"Běžte," přidal se wub. "To nic."
Peterson se vztyčil. "Co nic?"
"Je to rozkaz."
Peterson přešel ke dveřím. French ho chytil za paži.
"Co se děje?" vytrhl Peterson ruku. "O co vám jde?"
Kapitán přešel k wubovi. Ten ho klidně pozoroval ze svého rohu, zády opřený o stěnu.
"Je zajímavé," rozvažoval nahlas, "jak jste posedlý myšlenkou sníst mne. Rád bych věděl proč."
"Vstaň!" přikázal Franco.
"Jak si přejete." Wub se namáhavě zvedal. "Mějte se mnou trpělivost. Není to pro mne nic snadného." Stál, lapal po dechu a jazyk mu visel z rypáku.
"Zastřelte ho!" zavelel kapitán.
"Proboha!" vykřikl Peterson. Jones k němu přiskočil, v očích strach.
"Tys ho neviděl – stál tam s ústy otevřenými, jako socha. Kdybychom tam nevlezli, byl by tam pořád."
"Kdo? Kapitán?" Peterson se nechápavě rozhlédl. "Ale vždyť je v pořádku."
Pozorovali wuba, jak stál uprostřed místnosti a boky se mu při každém vdechu ztěžka zvedaly.
"Uhni," nařídil kapitán Petersonovi, "ať nestojíš v ráně."
Muži se shromáždili u dveří.
"Trochu se bojíš, co?" staral se wub. "Udělal jsem ti něco? Víte, nelíbí se mi násilí. Vše, co jsem dělal, směřovalo k mé ochraně. Myslíte si snad, že se ochotně postavím čelem smrti? Jsem stejně citlivá bytost jako vy. Chtěl jsem si prohlédnout vaši loď, chtěl jsem se o vás něco dozvědět. Proto jsem vsugeroval tomu domorodci..."
Zbraň se zvedla.
"Myslím," naznačil kapitán, "že toho jsem se bál."
Wub se se vzdycháním posadil. Ocas položil podél roztažených nohou.
"Je tu horko. Chápu, jsme tu příliš blízko motorové sekce. Atomová energie. Dokázali jste s ní zázraky – po technické stránce. Zřejmě ale vaše vědecká nadstavba není schopna řešit morální a etické..."
Franco se obrátil k ztichlému vyděšenému hloučku za sebou.
"Já to udělám. Můžete se dívat, chcete-li."
French se ušklíbl: "Trefte ho přímo do mozku. Stejně se nedá jíst. A ne do žeber. Kdo by potom vybíral z masa tu drť."
"Poslyšte," olízl si Peterson rty. "Udělal vám něco? Ublížil vám? Ano? A navíc – ještě pořád patří mně. Nemáte právo ho zastřelit. Není váš."
Franco zamířil.
"Jdu ven," oznámil bledě zelený Jones. "Nemůžu se na to dívat."
"Já taky," přidal se French. Také ostatní cosi mumlali a opouštěli místnost. Jen Peterson se ve dveřích pozdržel.
"Vykládal mi o mýtech. Nikomu by neublížil," řekl smutně do vzduchu.
A zmizel v chodbě.
Franco popošel k wubovi. Ten pomalu zvedl hlavu a polkl. "To je velmi hloupé," prohodil. "Mrzí mne, že to chcete udělat. To vaše podobenství o spasiteli –"
Zarazil se a sledoval hlaveň.
"Vy se mi můžete dívat do očí a udělat to?" zeptal se kapitána. "Opravdu to dokážete?"
Kapitán se na něj podíval. "Můžu se ti dívat do očí. Dědeček choval na farmě bagouny. Špinavý tlustý bagouny. Dokážu to."

Díval se na wuba, do těch lesklých vlhkých oček, a pomalu stiskl spoušť.

Chutnalo to výborně.
Seděli zamlkle kolem stolu, a někteří nemohli polknout ani sousto. Jediný, kdo vypadal spokojeně, byl kapitán.
"Ještě?" nabízel a obhlížel osazenstvo stolu. "Přidáte si? A trochu vína, ne?"
"Ne, děkuji," odmítl French. "Půjdu, myslím, do navigační kajuty."
"Já taky." Jones vstal a odsunul židli. "Mám tam ještě nějakou práci."
Kapitán je úkosem pozoroval. Několik dalších se také omluvilo.
"V čem si myslíte, že je problém?" obrátil se Franco k Petersonovi. Ten seděl a sklesle pozoroval talíř, na němž kupu brambor a zeleného hrášku korunoval plátek jemného masa, ze kterého se ještě kouřilo.
Otevřel ústa, ale nevyšel z nich jediný hlásek.
Kapitán položil Petersonovi ruku na rameno. "Vždyť je to jen organická hmota. Život z ní již dávno vyprchal." Jedl, chléb si namáčel do šťávy. "Já – já miluji jídlo. Je to jedna z nejlepších věcí, které mohou potěšit živou bytost. Jídlo, odpočinek, přemýšlení, debaty."
Peterson přikývl. Dva další muži se zdvihli a odešli. Kapitán si lokl vody a vzdychl.
"Inu," pokračoval, "musím říci. že to bylo vynikající jídlo. Všechny zprávy, které jsem kdy dostal do rukou, měly naprostou pravdu – ta chuť wubího masa! Velmi jemná! Bohužel jsem toho požitku byl dosud uchráněn."
Otřel si ústa ubrouskem a rozvalil se v křesle. Peterson nešťastně civěl na stůl.
Kapitán si ho pozorně prohlédl a pak se k němu naklonil. "Hlavu vzhůru, chlapče!" povzbuzoval ho. "Usměj se! Pojď, podebatujeme si trochu."
Usmál se.
"Jak jsem už říkal, než jsme byli přerušeni, úlohou Odysea v mytologii..."
Peterson se narovnal a vytřeštil oči.
"Tak tedy," navázal kapitán nit hovoru, "Odyseus, jak jsem pochopil..."

přeložil Petr Holan

Dělo
Kapitán se upřeně díval do dalekohledu. Rychle si nastavil zaostření.
"Ano, skutečně jsme viděli atomový výbuch," prohlásil za okamžik. Povzdychl si a odstrčil okulár. "Kdokoli má zájem, ať se podívá. Zrovna pěkný pohled to ale není."
"Já bych se podíval," řekl archeolog Tance. Nahrbil se nad dalekohled, přimhouřil oči. "Dobrý Bože!" Prudce uskočil dozadu a narazil přitom do navigačního důstojníka Dorlea.
"Co tady vlastně děláme?" zeptal se Dorle a podíval se na muže kolem. "Má nějaký smysl tady přistávat? Proč se hned nevrátíme zpátky?"
"Možná bychom měli," zamumlal biolog. "Jestli ale dovolíte, chtěl bych to taky vidět." Protáhl se kolem archeologa a sklonil se nad přístrojem.
Před očima se mu objevila nekonečná šedivá plocha, která se táhla až ke kraji planety. Nejdříve ji považoval za vodní hladinu, pak si ale uvědomil, že je to láva, zjizvená, roztavená struska, z níž místy trčely skály.
Nikde se nic nepohnulo. Všechno bylo ztichlé, mrtvé.
"Hm," zamručel Fomar a narovnal se. "Tak tady žádné luštěniny nenajdu." Pokusil se usmát, rty ho ale neposlechly.
Poodstoupil stranou od ostatních a díval se nad jejich hlavy.
"Co asi ukáží vzorky atmosféry?" ozval se Tance.
"To není těžké odhadnout," odpověděl kapitán. "Většina atmosféry bude zamořená. To jsme ale přece očekávali. Tak proč by nás to mělo překvapit? Atomový výbuch, viditelný až v našem vzdáleném systému, musel být strašný."
Zamířil chodbou pryč, šel důstojně, z jeho kroku se nedalo nic vyčíst. Sledovali ho, dokud nezmizel v pilotní kabině.
Jakmile za sebou zavřel dveře, mladá žena se k němu otočila. "Co bylo vidět v dalekohledu? Máš dobrou nebo špatnou zprávu?"
"Špatnou. Je vyloučené, aby tam existoval život. Vzduch je jedovatý, voda se vypařila a země spekla."
"A co podzemí? Nemohli by být tam?"
Kapitán odkryl iluminátor na levoboku, aby mohli pozorovat planetu pod sebou. Mlčky, znepokojeně se dívali dolů.
Kilometry zčernalé strusky, zjizvené a zbrázděné, se táhly do dálky, jen občas ji přerušila hromada kamení.
Nasha náhle poskočila. "Tamhle! Až na úplném okraji. Vidíš to?"
Zaměřili se na to místo. Něco se tam zdvihalo do výšky, nebyla to ale skála, žádný náhodně vytvořený útvar. Všimli si jakéhosi kruhu z teček; vypadaly jako bílé kuličky na mrtvé pokožce planety. Bylo to snad město? Nebo nějaké budovy?
"Prosím, otoč loď," zvolala Nasha vzrušeně. Shrnula si tmavé vlasy s obličeje. "Obrať ji, ať můžeme zjistit, co to je!"
Loď změnila kurs, otočila se. Jakmile se dostali nad bílé tečky, kapitán sestoupil co nejníže. "Vypadá to jako mola," usoudil. "Z nějakého kamene. Nebo možná z litého materiálu. Nejspíš jsou to zbytky města."
"Bože." zamumlala Nasha. "To je hrůza." Dívala se za ruinami, které mizely v dálce. Půlkruh bílých bloků trčel ze strusky a připomínal vylámané zuby s popraskaným, otlučeným povrchem.
"Tady nemohlo nic přežít," prohlásil kapitán nakonec. "Poletíme rovnou domů. Většina posádky si to přeje. Spojíme se s vládní přijímací stanicí a oznámíme jí, co jsme objevili. Řekneme, že –"
Kapitán zavrávoral.

Loď zasáhl první atomový granát a prudce jí otočil. Kapitán upadl na podlahu, v pádu se udeřil o řídicí desku. Snesla se na něho sprška papírů a přístrojů. Ve chvíli, kdy se pokoušel znovu vstát, dostali druhý zásah. Strop nad nimi praskl, vzpěry a nosníky se prohnuly, zkroutily. Loď se otřásla a začala padat k planetě, dokud automatický pilot její pád nezastavil.
Kapitán ležel na podlaze vedle rozbité palubní desky. V rohu místnosti se Nasha pokoušela vymanit zpod hromady trosek.
Venku již posádka zacelovala trhliny v boku lodi. aby vzácný vzduch neunikal do prázdnoty za stěnou. "Pomozte mi!" křičel Dorle. "Mám tu požár, chytila elektroinstalace." Dva muži se k němu okamžitě rozeběhli. Tance mohl jen bezmocně přihlížet: měl ohnuté a rozbité brýle.
"Tak přece je tady navzdory zkáze život," pronesl spíš jen pro sebe. "Jak ale –"
"Pomoz nám," křikl na něho Fomar, když proběhl kolem. "Musíme přistát!"

Byla noc. Nad jejich hlavami se třpytilo pár hvězd, probleskovaly prachem, jenž se vznášel nad povrchem planety. Dorle se zamračeně díval ven. "Musíme trčet zrovna na takovýmhle místě." Dál pokračoval v práci, kladivem vyklepával promáčknutý kovový trup lodi. Musel pracovat ve skafandru, protože spoustou malých trhlin v plášti se dovnitř dostaly radioaktivní částečky z atmosféry.
Nasha s Fomarem seděli u stolu v pilotní kabině. Byli pobledlí a s vážnou tváří procházeli seznamy zásob.
"Chybějí nám uhlohydráty," řekl Fomar. "Mohli bychom eventuelně použít rezervy, ale –"
"Jestlipak se venku dá něco najít?" Štíhlá, malá Nasha zamířila k oknu. "Vypadá to tam tak nehostinně." Přecházela sem a tam, obličej měla potemnělý únavou. "Co asi tak může průzkumná skupina objevit?"
Fomar pokrčil rameny. "Moc toho nebude. Možná nějaký plevel, kterému se podařilo uchytit ve štěrbinách. Nic z toho nám ale nebude k užitku. Organismy, které se dokážou přizpůsobit takovému prostředí, budou toxické, pro nás smrtící."
Nasha se zastavila a konečky prstů si hladila hluboký škrábanec na tváři; měla ho stále rudý a nateklý. "Jak ale chceš vysvětlit... tohle? Podle tvé teorie se obyvatelé museli upéct ve vlastní kůži jako brambory ve žhavém popelu. Kdo na nás ale v tom případě střílel? Někdo nás objevil, rozhodl se a namířil dělo."
"A přesně přitom odhadl vzdálenost," dodal slabým hlasem kapitán, který ležel na lůžku v rohu kabiny. Obrátil se tváří k nim. "Tohle mě nejvíc znepokojuje. První výstřel nás zbavil kontroly nad lodí a druhý téměř zničil. Museli mířit naprosto perfektně. A to nejsme žádný jednoduchý cíl."
"To je pravda," Fomar souhlasně pokýval hlavou. "Třeba se nám podaří najít odpověď, ještě než odtud odletíme. Je to neuvěřitelně zvláštní situace! Veškerá logika věci říká, že život zde je vyloučený, protože celá planeta je spálená na prach, atmosféru jako takovou nemá a je zamořená jedy."
"Dělo, které po nás střílelo, ale přežilo," ozvala se Nasha. "Tak proč by to nemohlo platit i o lidech?"
"To přece není totéž. Kov nepotřebuje vzduch k dýchání, ani nedostane leukémii z radioaktivních částic. Obejde se bez jídla a vody."
V místnosti zavládlo ticho.
"Prostě je to paradox," ozvala se Nasha. "Každopádně bychom měli ráno vyslat průzkumnou skupinu. A dál opravovat loď, abychom s ní mohli odletět."
"To nám zabere celé dny a budeme potřebovat každou ruku," namítl Fomar. "Nemůžeme si dovolit posílat lidi na průzkum."
Nasha se pousmála. "Pošleme tebe. Možná najdeš – jak se jmenuje to, co tě tak zajímá?"
"Luštěniny. Jedlé luštěniny."
"Třeba na nějaké narazíš. Jen –"
"Jen co?"
"Jen si dávej pozor. Už jednou po nás střílelí, i když nevěděli, kdo jsme a proč jsme sem přiletěli. Myslíš, že spolu válčili navzájem? Možná si neuměli představit, že by někdo mohl být prostě jen přátelský. Co je to za podivný evoluční rys, konflikt uvnitř druhu? Boj uvnitř jedné rasy!"
"Uvidíme ráno," uzavřel Fomar. "Teď se potřebujeme trochu prospat."

Slunce vystoupilo nad obzor; bylo mrazivě chladné. Trojice složená ze dvou mužů a jedné ženy se vynořila z průlezu a seskočila na tvrdou zem.
"To je ale den," bručel Dorle rozmrzele. "Malá procházka po pevný zemi mi zrovna nevadí, ale –"
"Pojď sem ke mně," vyzvala ho Nasha. "Musím ti něco říct. Omluvíš nás, Tanci?"
Archeolog zamračeně kývl hlavou. Dorle dohonil Nashu. Šli dál, jejich boty s kovovou podrážkou vydávaly při chůzi skřípavé zvuky. Nasha k němu zdvihla pohled.
"Poslyš. Kapitán umírá. Víme to ale jen my dva. Než skončí dnešní den, už nebude žít. Šok mu nějak poškodil srdce. Nesmíme zapomenout, že je mu už šedesát."
Dorle kývl. "To je špatné. Velmi si ho vážím. Samozřejmě to budeš ty, kdo ho nahradí. Už teď jsi jeho zástupkyně –"
"Ne. Byla bych raději, aby to byl někdo jiný, ty nebo Fomar. Přemýšlela jsem o tom. Myslím, že bude nejlepší, když se prohlásím za družku jednoho z vás, toho, kdo se bude chtít stát kapitánem. Tím na něho přenesu zodpovědnost."
"Já nechci být kapitánem. Ať je to Fomar."
Nasha se pátravě podívala na vysokého blondýna ve skafandru, který šel vedle ní. "Mám pro tebe docela slabost," prohlásila. "Alespoň bychom to mohli zkusit – na nějakou dobu. Dělej ale, jak chceš. Podívej, tamhle něco je."
Zastavili se a čekali, než je archeolog dojde. Před nimi ležely trosky nějaké budovy. Dorle se zamyšleně rozhlédl.
"Všimli jste si, že stojíme v rozlehlém údolí? Že ho kolem dokola chrání přirozená hradba skal? Možná to tvořilo

ochranu před výbuchem."
Obcházeli trosky, brali do rukou různé kameny a úlomky. "Myslím, že tady byla farma," prohlásil Tance, který si prohlížel kus dřeva. "Tohle pochází z větrného mlýna."
"Vážně?" Nasha uchopila dřevo a obrátila ho v ruce. "Zajímavé. Musíme ale jít dál, nemáme moc času."
"Podívejte se," upozornil je Dorle náhle. "Tamhle, úplně vzadu. Co to může být?" Ukázal rukou do dálky.
Nasha zatajila dech. "To jsou bílé kameny."
"Cože?"
Nasha zdvihla pohled k navigačnímu důstojníkovi. "Bílé kameny, co vypadají jako velké zuby. Viděli jsme je s kapitánem z pilotní kabiny." Dotkla se jeho paže. "Odtud se střílelo. Netušila jsem, že jsme přistáli tak blízko."
"O co jde?" zajímal se Tance. "Bez brýlí jsem. skoro slepý. Co to tam vidíte?"
"Město. Právě odtamtud se střílelo."
"Rozumím." Všichni tři se zastavili. "Pojďme dál," vyzval je Tance.
"Nikdo nemůže vědět, co nás tam čeká," zamračil se na něho Dorle.
"Počkejte. Nevíme, do čeho jdeme. Určitě mají svoje hlídky. Jistě o nás vědí."
"Stejně už ale museli zjistit přítomnost naší lodi," namítl Tance. "Pravděpodobně vědí, kde ji mají hledat a jak ji můžou vyhodit do povětří. Tak co se změní, když k nim půjdeme blíž?"
"Souhlasím," podpořila ho Nasha. "Pokud nás vážně chtějí dostat, nemáme šanci. Jsme úplně neozbrojení, jak dobře víš."
"Já mám ruční zbraň," kývl Dorle hlavou. "Dobrá, pojďme dál. Máš pravdu, Tanci."
"Držme se ale pohromadě," požádal je archeolog znervózněle. "Nasho, nepospíchej tolik."
Nasha se ohlédla. Zasmála se. "Jestli se tam chceme dostat před setměním, musíme přidat."

Přibližně uprostřed odpoledne dorazili na okraj města. Studené žluté slunce viselo na bezbarvé obloze. Dorle se zastavil na vyvýšenině nad městem.
"Tady ho máme. To, co z něj zbylo."
Nebylo toho mnoho. Ukázalo se, že obrovité betonové pásy, které předtím z výšky považovali za mola, jsou ve skutečnosti základy zničených budov. Pronikavý žár je spekl, téměř spálil na uhel. Zbyly tady jedině bílé čtverce uspořádané do nepravidelného kruhu o průměru asi šesti kilometrů.
Dorle si znechuceně odplivl. "Hotová ztráta času. Mrtvý skelet města, to je vše."
"Nezapomeň ale, že výstřely vyšly právě odtud," zamumlal Tance.
"A střílel někdo s dobrým okem a hodně zkušený," dodala Nasha. "Pojďme tam."
Vešli mezi trosky budov. Nikdo z nich nepromluvil. Kráčeli mlčky, poslouchali ozvěnu vlastních kroků.
"Tohle je vážně zlej sen," zamumlal Dorle. "Už jsem viděl zničená města, která přestala existovat, protože byla stará a došel jim dech. Jenže tohle město zabili, spálili do základů. Ono nezemřelo, ale bylo zavražděno."
"Jak se asi jmenovalo?" zeptala se Nasha. Odbočila a stoupala po troskách schodiště jednoho z domů. "Myslíte, že bychom mohli najít nějaký ukazatel? Nějakou orientační tabuli?"
Pátrala pohledem v ruinách.
"Nic tady není," prohlásil Dorle netrpělivě. "Pojďme dál."
"Okamžik." Nasha se shýbla a dotkla se betonové desky. "Něco je do ní vyryté."
"Kde?" Tance k ní pospíchal. Sedl si do prachu na bobek a prsty chráněnými rukavicí otřel povrch desky. "Ano. jsou to písmena." Vytáhl ze skafandru tužku a písmena opsal na kousek papíru. Dorle ho sledoval přes rameno. Na papíře stálo:

FRANKLINOVY APARTMÁNY

"Takhle se to město jmenovalo." pronesla Nasha tiše. Tance si zastrčil papír do kapsy a šli dál. Po nějaké době Dorle řekl: "Nasho, mám pocit, že nás sledují. Neotáčej se ale." Zkameněla. "Cože? Proč si to myslíš? Viděl jsi něco?"
"Ne, ale cítím to. Ty nemáš ten pocit?"
Nasha se pousmála. "Ne. Možná jsem ale víc zvyklá na okukování." Nepatrně pootočila hlavou. "Ach!"
Dorle sáhl po zbrani. "Co se děje? Co vidíš?" Tance se prudce zastavil za ním, ústa měl napůl pootevřená.
"Dělo," řekla Nasha. "Je to dělo."
"Ta věc je obrovitá. Strašně veliká." Dorle pomalu odjistil zbraň. "To vám teda povím."
Dělo bylo obrovské. Jeho holá masa byla namířená k obloze a představovala hromadu oceli a skla, ukotvenou do ohromné betonové desky. Sledovali, jak se dělo se skřípěním ukrytého mechanizmu otáčelo. Tenká korouhvička se ve větru pohupovala, připomínala spleť drátů na vrcholku vysokého stožáru.
"Je to živé," zašeptala Nasha. "Poslouchá nás to a sleduje."
Dělo se pohnulo, tentokrát zleva doprava. Tak, jak mířilo, dovolovalo mu ukotvení opsat celý kruh. Hlaveň se nepatrně sklonila a pak se znovu vrátila do původní pozice.
"Kdo z něho ale střílí?" zeptal se Tance.
Dorle se zasmál. "Nikdo. Nikdo z něho nestřílí."
Upírali na něho pohled. "Jak to, nikdo?"
"To dělo střílí samo."
Nezdálo se jim to. Nasha přešla až k němu, mračila se a vzhlížela na něj. "Já tomu nerozumím. Jak může dělo střílet samo?"

"Hned to předvedu. Nehýbejte se." Dorle zdvihl kámen. Na okamžik zaváhal a pak ho vyhodil vysoko do vzduchu. Kámen proletěl před dělem. Obrovitá hlaveň se okamžitě posunula a korouhvička smrštila.
Kámen dopadl na zem. Dělo se nejdřív zastavilo a pak se vrátilo k pomalému otáčení kolem své osy.
"Takhle to funguje," řekl Dorle. "Všimlo si kamene, jakmile jsem ho vyhodil do výšky. Reaguje na všechno, co létá nebo co se pohybuje nad úrovní okolí. Pravděpodobně nás objevilo, jakmile jsme vstoupili do gravitačního pole planety. Nejspíš nás mělo na mušce od samého začátku. Nemáme proti němu šanci. Ví o naší lodi. A jen čeká, až znovu odstartujeme."
"Dobře. Té tvé ukázce rozumím," kývla Nasha hlavou. "Kamene si dělo všimlo, zatímco nás ne, protože my nejsme nad zemí, ale na ní. Je zkonstruováno tak, aby bojovalo proti objektům ve vzduchu. Dokud je loď na zemi, nic se jí nestane, pak ale nastane konec."
"Proč ale tady to dělo vůbec je?" ozval se Tance. "Nikdo živý tu nezbyl. Všichni jsou mrtví."
"Je to stroj," odpověděl Dorle. "Stroj, který vyrobili, aby dělal svou práci. A on se podle toho chová. Nevím, jak dělo přežilo výbuch, pořád ale číhá na nepřátele. Zřejmě se sem dostávali ze vzduchu v nějakých raketách."
"Nepřátelé," ozvala se Nasha. "Jejich vlastní rasa. Vážně se dá těžko uvěřit, že se zasypávali bombami a stříleli na sebe."
"Každopádně je s tím konec. Tohle místo je výjimkou. Dělo je pořád v pohotovosti, připravené zabíjet. A bude v tom pokračovat, dokud se neopotřebuje."
"Tou dobou budeme všichni už dávno mrtví," dodala Nasha hořce.
"Museli mít stovky podobných děl," zamumlal Dorle. "Museli být zvyklí na ten pohled – na děla, zbraně, uniformy. Nejspíš to brali jako přirozenou věc, jako součást života, stejně jako jídlo a spánek. Považovali válku za stejnou instituci jako církev a stát. Muži byli cvičeni k boji, vychováni, aby vedli armády, bylo to normální povolání. Ctěné, vážené."
Tance šel pomalu k dělu, mžoural na ně krátkozrakýma očima. "Vypadá to dost složitě. Na co asi jsou všechny tyhle korouhvičky a tubusy? Tohle asi bude zaměřovač." Rukou v rukavici se dotkl konce dlouhé trubky.
Dělo okamžitě zareagovalo, hlaveň se stáhla dozadu. Švihnutím se dalo do pohybu –
"Nehýbejte se!" křikl Dorle. Hlaveň se mihla kolem jejich ztuhlých, nehybných postav. Na jeden hrozivý okamžik se dělo váhavě zastavilo, hlaveň mířila kamsi nad ně, s klapáním a vrčením zaujímalo pozici k výstřelu. Pak zvuky utichly a dělo znehybnělo.
Archeolog se uvnitř helmy bláznivě zasmál. "Asi jsem se prstem dotkl čočky. Musím si dávat větší pozor." Vylezl na kruhovou betonovou desku a opatrně obešel tělo děla. Ztratil se jim z dohledu.
"Kam zmizel?" zvolala Nasha podrážděně. "Všechny nás zabije!"
"Tanci, vrať se!" křikl Dorle. "Co to vyvádíš?"
"Hned to bude." Nastalo dlouhé ticho. Pak se archeolog přece jen vynořil. "Myslím, že jsem něco objevil. Pojďte za mnou, ukážu vám to."
"Co to je?"
"Dorle, řekl jsi, že tohle dělo mělo zahánět nepřítele. Myslím, že jsem našel důvod."
Zmateně se na přítele dívali.
"Řekl bych, že už vím, co má dělo střežit. Pojďte mi pomoct."
"Dobrá," souhlasil Dorle náhle. "Jdeme." Uchopil Nashu za ruku. "Podíváme se na jeho objev. Hned mě napadlo, že půjde o něco podobného, když jsem viděl, jak dělo –"
"O čem to mluvíš?" Nasha se mu vytrhla. "Vypadá to, jako kdybys věděl, co Tance objevil."
"Přesně tak." Dorle se na ni ze své výšky usmál. "Vzpomínáš si na legendu, kterou mají všechny rasy, na mýtus o zakopaném pokladu a drakovi nebo hadovi, kteří ho hlídají a všechny vetřelce odhánějí?"
Přikývla. "A co z toho vyplývá?"
Dorle ukázal na dělo.
"To je ten drak. Pojďme."

Spojenými silami dokázali zdvihnout ocelový poklop a překlopit ho stranou. Než ho přesunuli, byl Dorle celý zmáčený potem.
"Ta námaha určitě nestála za to," brblal. Upřeně se díval do černě zející díry. "Nebo snad ano?"
Nasha rozsvítila příruční svítilnu a paprsek namířila na temné schody, které sestupovaly dolů. Ležela na nich tlustá vrstva rumu. Na konci schodiště byly ocelové dveře.
"Pojďme," vyzval je Tance celý vzrušený. Vykročil jako první. Dívali se, jak došel ke dveřím a zatáhl za ně. Nepovolily.
"Pomozte mi!"
"Tak jo." Opatrně se k němu přiblížili. Dorle si prohlížel dveře. Byly navíc zamčené, zavřené na závoru. Na dveřích byl nějaký nápis, který ale nedokázal přečíst.
"Co teď?" zeptala se Nasha.
Dorle vytáhl zbraň. "Ustupte. Zkusím to tímhle způsobem, nic jiného mě nenapadá." Zmáčkl tlačítko. Spodní část dveří začala rudě žhnout a drolit se. Dorle zbraň s cvaknutím vypnul. "Teď už bychom se měli dostat dovnitř. Hned to zjistíme."
Dveře se snadno rozpadly na kusy. Během několika minut je odnosili k prvnímu schodu, kde části navršili na sebe. Pak šli dál a lampou si svítili pod nohy.
Ocitli se v klenutém sklepě. Všechno v něm pokrývaly centimetry prachu. Podél stěn byly vyrovnány dřevěné bedny, obrovské krabice, balíky a kontejnery. Tance se zvídavě rozhlížel, oči mu zářily.

"Co v nich asi tak může být?" mumlal si pro sebe. "Určitě něco cenného." Vzal do ruky kulatou krabici a otevřel ji. Vypadla z ní cívka. Při pádu na zem se z ní odmotala černá stuha. Tance si ji zkoumavě prohlížel proti světlu.
"Podívejte se na to!"
Postavili se vedle něho. "To jsou obrázky," řekla Nasha. "Malinkaté obrázky."
"Nejspíš to budou nějaké záznamy." Tance uložil cívku zpátky do krabice. "Podívejte se, těch plechovek jsou tady stovky." Přejel paprskem svítilny kolem dokola. "A co ty bedny? Otevřeme jednu."
Dorle se již pustil do páčení. Dřevo bylo křehké a vyschlé. Bez obtíží odtrhl přední stěnu.
Vykoukl na ně obraz. Chlapec v modrém obleku se na ně mile usmíval a upíral pohled přímo před sebe. Byl mladý a krásný. Vypadal jako živý, připravený jen k nim v paprscích svítilny vykročit. Patřil k té vyvražděné rase, k rase, která byla mrtvá. Byl jedním z nich.
Dlouze se na obraz dívali. Nakonec ho Dorle znovu zakryl dřevěnou deskou, kterou zasunul zpátky.
"V bednách," zamyslela se Nasha, "jsou obrazy. Pak by tu byly kulaté plechové krabice. A copak je asi v těch krabicích?"
"Našli jsme jejich poklad," mumlal si Tance téměř pro sebe. "Obsahuje obrazy, nahrávky. Nejspíš je tady i veškerá jejich literatura, příběhy, mýty a představy o vesmíru."
"A jejich historie," dodala Nasha. "Budeme moct sledovat jejich vývoj a zjistit, co je přinutilo stát se takovými, jakými byli."
Dorle obcházel sklep kolem dokola. "Je to zvláštní," bručel. "I tehdy, kdy už dávno neznali nic jiného než válku, pořád někde hluboko uvnitř věděli, že jejich skutečným pokladem je právě tohle – knihy, obrazy, báje. I potom, co velká města a celé hospodářství byly zničeny, nejspíš doufali, že se vrátí a tohle najdou. Potom, co všechno ostatní bude zničeno."
"Až se vrátíme domů, můžeme žádat, aby sem poslali výpravu," řekl Tance. "Tohle všechno se dá naložit a odvézt. Odletíme asi –"
Zarazil se.
"Ano," kývl Dorle suše. "Odletíme přibližně za tři zdejší dny. Jakmile dokončíme opravy lodi, odstartujeme. A brzy budeme doma, tedy, pokud se nic nestane. Pokud nás tohle nesestřelí –"
"Přestaň," ozvala se Nasha netrpělivě. "Dej mu pokoj. Má pravdu. Tohle je třeba odvézt domů, dříve nebo později. Musíme ale vyřešit problém s dělem. Nemáme na vybranou."
Dorle pokýval hlavou. "A jak to chceš udělat? Jakmile se odlepíme od povrchu, sestřelí nás." Na rtech se mu objevil hořký úsměv. "Střeží si ten svůj poklad zatraceně dobře. Zůstane tady ležet, dokud se úplně nerozpadne, nemůžeme ho zachránit. Dobře jim ale tak."
"Jak to myslíš?"
"Copak to nechápete? Použili jediný způsob, který znali. Vyrobili dělo, které sestřelí všechno, co se objeví. Byli si tak jistí, že všechno je nepřátelské, že je nepřítel chce připravit o jejich majetek. Tak ať si ho teď nechají."
Nasha se hluboce zamyslela, myšlenkami se zatoulala hodně daleko. Najednou prudce vydechla. "Dorle, co se to s námi děje? My přece nemáme žádný problém. To dělo nás vůbec neohrožuje."
Oba muži na ni upřeně hleděli.
"Jak to myslíš – neohrožuje?" zeptal se Dorle. "Už nás jednou sestřelilo. A jakmile znovu odstartujeme, tak –"
"Pořád vám to nedošlo?" Nasha se rozesmála. "To hloupé dělo je úplně neškodné. S ním si dokážu poradit i já."
"Ty?"
Oči se jí zablýskly. "Stačí na to sochor. Kladivo nebo kus dřeva. Vraťme se do lodi a vezměme, co je potřeba. Je pravda, že ve vzduchu je dělo proti nám pánem. Tak ho přece i vymysleli. Může střílet nahoru a zničit cokoli, co letí. To je ale všechno. Tomu, co se pohybuje po zemi, se nedokáže nijak bránit. Je to tak?"
Dorle pomalu přikývl. "Drak, který má nekryté břicho. Podle legendy mu zbroj nechrání žaludek." Rozesmál se. "To je pravda. Naprostá pravda."
"V tom případě si pospěšme," vyzvala je Nasha. "Vrátíme se na loď. Čeká nás tady spousta práce."

Když dorazili k lodi, začínalo už nové ráno. Kapitán během noci zemřel a posádka podle zvyku spálila jeho tělo. Stáli vážně v kruhu kolem ohně, dokud nezhasí poslední žhavý uhlík. Chystali se zrovna vrátit k práci, když se objevila Nasha se oběma muži. Všichni byli špinaví, unavení, ale plní vzrušení.
Zanedlouho z lodi vyšel celý zástup, každý něco nesl. Řada pochodovala přes šedivou strusku, nekonečnou plochou roztaveného kovu. Jakmile došli k dělu, všichni se na ně okamžitě vrhli s páčidly, kladivy, s čímkoli, co bylo těžké a tvrdé.
Zaměřovače roztříštili na kousky. Dráty vytrhali a rozcupovali. Jemné přístroje rozbili nebo poškodili.
Nakonec odstranili hlavice a úderníky.
Dělo bylo zlikvidováno, velká zbraň zničena. Lidé sešli do klenutého sklepa a prozkoumali poklad. Opancéřovaný strážce byl mrtvý a jim nehrozilo žádné nebezpečí. Prohlíželi si obrazy, filmy, bedny s knihami, koruny posázené drahokamy, šálky, sochy.
Slunce už začínalo mizet v šedivé mlze vznášející se nad planetou, když se znovu vynořili na schodech. Na okamžik obstoupili poškozené dělo a pozorovali nehybnou masu.
Pak se vydali na zpáteční cestu k lodi. Čekalo je mnoho práce. Loď byla těžce poškozená, spousta věcí zničená nebo ztracená. Bylo zapotřebí ji co nejrychleji opravit, aby mohla zase vzlétnout.
Všichni přispěli svým dílem a po dalších pěti dnech byla loď schopná znovu se vydat do vesmíru.

* * *

Nasha stála v pilotní kabině a sledovala planetu ztrácející se v dálce. Seděla na kraji stolu, paže měla zkřížené na hrudi.
"Na co myslíš?" zeptal se jí Dorle.
"Já? Na nic."
"Opravdu?"
"Přemýšlela jsem o tom, že byly doby, kdy tahle planeta musela být úplně jiná, když na ní existoval život."
"To je pravda. Bohužel žádná loď z našeho systému se nikdy nevydala tak daleko. Jenže před tím, než jsme zpozorovali atomovou záři na obloze, jsme neměli důvod předpokládat, že tady existuje život."
"A pak už bylo příliš pozdě."
"Ne tak docela. Koneckonců se zachovaly jejich věci, hudba, knihy, obrazy. Odvezeme je domů, budeme je studovat, a to nás změní. Už nikdy nebudeme titíž. Hlavně se to týká jejich soch. Všimla sis té velké sochy tvora s křídly, bez hlavy a paží? Nejspíš se ulomily. Stačí se ale podívat na ta křídla. Musí to být hrozně stará socha. Hodně nás to změní."
"Až přiletíme znovu, nebude nás ohrožovat už žádné dělo," řekla Nasha. "Příště nás už nesestřelí. Budeme moct přistát a odvézt poklad, jak tomu ty říkáš." Usmála se na něho. "A ty nás povedeš, jak se sluší na dobrého kapitána."
"Říkáš kapitán?" Dorle se zeširoka usmál. "To znamená, že ses rozhodla?"
Nasha pokrčila rameny. "Fomar se se mnou pořád hádá. Ty určitě budeš lepší."
"Dobrá," prohlásil Dorle. "Je čas vrátit se domů."
Loď s burácením přeletěla nad ruinami města. Opsala velký oblouk a vzápětí jako střela zmizela za horizontem, zamířila do volného kosmu.

Mezitím se dole na planetě, uprostřed zničeného města, zachvěly napůl zničené detektory korouhvičky, které zachytily řev lodních motorů. Spodek děla se začal otřásat, pokoušel se otočit. Po chvíli se uvnitř poškozené konstrukce rozblikalo červené výstražné světlo.
A kdesi daleko, stovky kilometrů od města, se hluboko v podzemí rozsvítil další výstražný signál. Automatická relé se spustila, převody rozeběhly a pásy zaskřípaly. Část země pokrytá kovovou lávou se odsunula. V otvoru se objevila rampa.
Za okamžik na povrch vyjel vozík.
A za ním druhý. Byl naložený elektrickými kabely. Pak se vynořil třetí vozík se zaměřovači. Za ním následovaly další; v některých byla relé, v jiných zase ovladače střelby nebo nářadí a součástky, šrouby, matice, závlačky. Úplně poslední vozík převážel jaderné hlavice.
Vozíky vytvořily souvislou řadu. První v řadě vyrazil a nevzrušeně drkotal po zmrzlé půdě. Ostatní vozíky ho následovaly. Mířily k městu.
K poškozenému dělu.

přeložila Hana Volejníková

Lebka
"Co je to za možnost?" zeptal se Conger. "Pokračujte. To mě zajímá."
V místnosti panovalo ticho, všechny zraky upřené na Congera, který byl stále ještě oblečený do světlehnědé vězeňské uniformy. Mluvčí se pomalu předklonil.
"Než jste se dostal do vězení, vaše obchodní aktivity se zdárně vyvíjely – všechny byly nelegální a velmi výnosné. Teď vám ale nezbylo nic – kromě vyhlídky, že strávíte dalších šest let v cele."
Conger se zamračil.
"Objevila se ale jistá záležitost, kterou Rada považuje za velmi důležitou a která vyžaduje vaše osobité schopnosti. Navíc by pro vás mohla být zajímavá. Jestli se nemýlím, býval jste lovcem. Jistě jste mnohokrát líčil past, číhal v křoví, čekal, až v noci přijde zvěř. Představuji si, že vám lov musí přinášet uspokojení, všechno to pronásledování, stopování –"
Conger si vzdychl. Rty se mu zkroutily do úšklebku. "Tohle můžete vynechat," řekl. "Kápněte božskou, koho chcete, abych zabil?"
Mluvčí se usmál. "Vezmeme to všechno hezky po pořádku," odpověděl tiše.

Auto prudce zastavilo. Venku byla tma, na ulici nesvítilo jediné světlo. Conger se podíval z okna. "Kde to jsme? Co je to za místo?"
Strážce mu sevřel paži. "Vystupte si. Tudy."
Conger došlápl na mokrý chodník. Strážce ho rychle následoval, zatímco Mluvčí skupinu uzavíral. Conger se zhluboka nadechl studeného vzduchu. Zkoumal nejasnou siluetu budovy, která se tyčila před nimi.
"Tohle místo znám. Už jsem ho někdy viděl." Mhouřil oči, pomalu přivykal tmě. Náhle se v něm probudila ostražitost. "Tohle ale přece patří –"
"Ano. První církvi." Mluvčí zamířil ke schodišti. "Jsme očekáváni."
"Očekávám? Tady?"
"Ano." Mluvčí už vystupoval po schodech. "Normálně do jejich kostelů nesmíme, zvláště ne ozbrojení!" Zastavil se. Vpředu se vynořili dva vojáci s puškami, stáli po obou stranách vchodu.
"Všechno v pořádku?" Mluvčí k nim musel zdvihnout hlavu. Souhlasně přikývli. Dveře kostela byly otevřené. Conger uvnitř zahlédl další vojáky. Postávali v lodi, byli mladí, vyvalovali oči na svaté symboly a obrazy.

"Aha," ozval se Conger.
"Nešlo to jinak," pokračoval Mluvčí. "Jistě víte, že v minulosti nám v našich vztazích s První církví výjimečně nepřálo štěstí."
"Tímhle to moc nevylepšíte."
"Stojí to ale za to. Uvidíte."

Prošli chodbou a vstoupili do hlavní síně, kde byl v prostoru určeném k modlitbám umístěn oltář. Mluvčí sotva zavadil pohledem o oltář, když kolem něho procházeli. Otevřel malá dvířka v boční stěně a kývnutím hlavy k sobě přivolal Congera.
"Pojďte sem. Musíme si pospíšit. Věrní se tu začnou scházet co nevidět."
Conger se protáhl vchodem a zamrkal. Ocitli se v malé místnosti s nízkým stropem a s ostěním ze starého tmavého dřeva. Ve vzduchu se vznášela vůně popelu a zapáleného vonného koření. Začichal. "Co to voní?"
"Nejspíš ty misky na zdi. Nevím." Mluvčí netrpělivě vykročil k protilehlé zdi. "Podle našich informací by to mělo být ukryté vedle –"
Conger se rozhlédl po místnosti. Pohled mu padl na knihy, svaté symboly a obrazy. V těle ho podivně zamrazilo.
"Mám se postarat o někoho z Církve? V tom případě –"
Mluvčí se otočil, neskrýval úžas. "Snad nevěříte v Zakladatele? Je vůbec možné, aby lovec, zabiják –"
"V tom mám jasno. Všechny ty jejich žvásty kolem odevzdání se smrti, o nenásilí –"
"Tak o co tedy jde?"
Conger pokrčil rameny. "Prostě do mě vtloukli, že podobným je lepší se vyhnout. Mají zvláštní schopnosti. A přít se s nima je k ničemu."
Mluvčí si ho zkoumavě prohlédl. "Neuvažoval jste správně. Nejde nám o nikoho odtud. Poznali jsme, že nemá smysl je zabíjet, jejich počet tím jen roste."
"Tak co tady děláme? Pojďme pryč."
"Naopak, přišli jsme sem pro něco důležitého. Něco, co budete potřebovat k identifikaci našeho člověka. Bez té věci ho nedokážete najít." Mluvčímu přelétl přes tvář náznak úsměvu. "Nechceme, abyste zabil nesprávnou osobu. Je to moc důležité."
"Já chyby nedělám." Conger se nadechl. "Poslyšte, já –"
"Tohle je mimořádný případ," přerušil ho Mluvčí. "Osobu, kterou hledáte – kterou chceme, abyste našel – lze poznat pouze pomocí jistých předmětů zde uložených. Znamenají jedinou stopu, jedinou možnost rozpoznání. Bez nich –"
"Co je to za věci?"
Postavil se vedle Mluvčího. Ten maloučko uhnul. "Podívejte se dovnitř," vyzval ho. Mezitím odsunul posuvná dvířka; za nimi se ve zdi objevila tmavá čtvercová díra.
Conger si sedl do dřepu a přimhouřil oči. Zamračil se. "To je lebka! Kostra!"
"Váš člověk je mrtvý už dvě století," ozval se Mluvčí. "Tohle je všechno, co z něho zbylo. A pomocí tohohle ho také musíte najít."
Conger dlouho mlčel. Nehybně pozoroval kosti ztrácející se v přítmí výklenku. Jak se dá odstranit člověk, který je už staletí mrtvý? Jak se dá vystopovat a zabít?
Conger byl lovec, člověk, který si předtím žil, jak a kde se mu líbilo. Živil se obchodem, vozil vlastní lodí kožešiny a kůže z Provincií; pohyboval se pěkně svižně, aby proklouzl celním pásmem kolem Země.
Lovil ve velkém pohoří na Měsíci. Byl stopařem v prázdných velkoměstech na Marsu. Prozkoumal –
"Vezmete ty věci a odnesete je do auta. Ať z nich neztratíte ani kousek," přikázal Mluvčí vojákovi.
Ten si sedl na paty a bázlivě strčil ruce do výklenku.
"Doufám," pokračoval Mluvčí tiše a tentokrát se to týkalo Congera, "že nám prokážete svou věrnost. Vždy se najdou způsoby, jak mohou občané získat zpět důvěru, projevit oddanost společnosti. Nabízí se vám velmi dobrá šance. Osobně pochybuji, že byste kdy dostal lepší. A za svou námahu budete přirozeně odškodněn."
Oba muži se na sebe podívali. Vedle Mluvčího v parádní uniformě vypadal Conger hubený, neupravený.
"Rozumím," ozval se Conger. "Aspoň, co se týče šance. Jak se ale dá člověk, co už dvě stě let nežije –"
"To vám vysvětlím později," skočil mu Mluvčí do řeči. "Teď si musíme pospíšit." Voják mezitím odešel, kostru zabalenou v houni nesl opatrně na natažených pažích. Mluvčí zamířil k východu. "Pojďte. Už vědí, že jsme sem vnikli, budou tady co nevidět."
Seběhli po vlhkých schodech k autu. Vzápětí se s ním řidič vznesl do vzduchu a rychle vyletěli nad střechy domů.

Mluvčí se pohodlně usadil.
"První církev má zajímavou minulost," začal. "Předpokládám, že ji znáte, přesto bych se rád zastavil u několika bodů, které jsou pro nás důležité.
Počátek hnutí spadá do 20. století, do doby jedné z cyklických válek. Hnutí se rychle rozrůstalo, podporoval ho všeobecný pocit marnosti a vědomí, že každá válka plodí jen další větší válku, že konec není na dohled. Hnutí nabídlo jednoduché řešení: bez vojenských příprav – zbraní – žádná válka začít nemůže. A bez strojů a složité vědecké technokracie nemohou být žádné zbraně.
Hnutí hlásalo, že válku nemůžete zastavit, pokud ji plánujete. Požadovali, aby se člověk zbavil strojů a vědy, protože se mu vymkly z rukou a tlačí ho do stále větších a větších válek. Křičeli ‚Pryč se společností. Pryč s továrnami a vědou!' Varovali, že stačí už jen pár válek a ze světa toho moc nezbude.
Zakladatelem byl jakýsi bezvýznamný muž z městečka na americkém Středozápadě. Neznáme ani jeho jméno. Víme jen,

že se jednoho dne objevil a začal mluvit o nenásilí, neodporování; hlásal konec bojování, placení daní na děla, výzkumu kromě lékařských účelů. Veďte klidný život, pečujte o zahradu, vyhýbejte se veřejným záležitostem, starejte se jen o své věci. Chovejte se jako obyčejní, neznámí, chudí lidé. Zbavte se většiny svého majetku, opusťte velká města. Přinejmenším tohle se z jeho slov vyvinulo."
Auto prudce kleslo a přistálo na střeše.
"Zakladatel možná vytvořil jen samotný zárodek učení; nedá se totiž poznat, jak mnoho k němu přispěli sami věřící. Místní úřady ho samozřejmě okamžitě zatkly. Zřejmě nepochybovaly, že to myslí vážně; nikdy ho už nepropustily. Byl usmrcen a jeho tělo tajně pohřbeno. Vypadalo to, že tím jeho kult skončí."
Mluvčí se usmál. "Bohužel se našlo pár jeho učedníků, kteří začali tvrdit, že ho viděli, i když už byl mrtvý. Řeči se šířily dál; zvítězil nad smrtí, stal se Bohem. Tohle tvrzení se udrželo a sílilo. A tak tu dneska máme První církev, která brání jakémukoli sociálnímu pokroku, ničí společnost, zasévá semena anarchie –"
"Co ale války?" ozval se Conger.
"Války? No, žádné další už nepropukly. Musí se uznat, že zastavení bojů bylo přímým důsledkem nenásilí praktikovaného v obecném měřítku. Dnes jsme ale schopni zaujmout na válku objektivnější pohled. Co na ní bylo tak strašlivého? Válka měla pronikavý selektivní význam, přesně v souladu s učením Darwina, Mendela a dalších. Bez války se mohou masy neužitečného, neschopného lidstva, bez výcviku či inteligence, nekontrolovatelně množit. Válka sloužila k omezení jejich počtu podobně jako cyklony, zemětřesení a sucha; byla to přirozená forma eliminace nezpůsobilých.
Bez válek mohou nižší složky neproporcionálně růst. Ohrožují vzdělanou hrstku, tedy ty, kteří mají vědecké znalosti i přípravu a jsou vybaveni k řízení společnosti. Tyhle vrstvy neberou žádný zřetel na vědu nebo vědeckou společnost založenou na rozumu. A hnutí pomáhá páchat trestné činy. Prý jedině, až budou vědci pod plnou kontrolou, může –"
Podíval se na hodinky a prudce otevřel dveře. "Zbytek vám dopovím cestou."
Zamířili přes tmavou střechu. "Nyní už nepochybně víte, komu patřily tyhle kosti a kdo je ten člověk, o kterého nám jde. Je mrtvý právě dvě století, ten ignorant ze Středozápadu, který se stal Zakladatelem. Tragédie spočívá v tom, že úřady tehdy jednaly moc pomalu. Daly mu šanci promluvit, vysvětlit co má na mysli. Mohl prostřednictvím kázání založit svůj kult. A jakmile se taková věc jednou dá do pohybu, už se nedá zastavit.
Jak by tomu ale bylo, kdyby zemřel ještě před svým kázáním? Kdyby se nic z jeho učení nedostalo ven? Víme, že kázání netrvalo dlouho. A prý promluvil jen jednou, víckrát ne. Pak přijela policie a odvezla ho. Nekladl žádný odpor; šlo o malý incident."
Mluvčí se otočil ke Congerovi.
"Incident to byl sice malý, ale jeho důsledky sklízíme dodnes."
Vešli do budovy. Vojáci mezitím položili kostru na stůl. Stáli kolem ní, v mladých tvářích se jim zračilo napětí.
Conger se mezi nimi protáhl. Naklonil se nad stůl a pátravě si prohlížel kosti. "Tak tohle jsou Zakladatelovy pozůstatky," zamumlal. "A církev je ukrývala dvě stě let."
"Přesně tak," souhlasil Mluvčí. "Teď je ale máme my. Pojďte za mnou."
Vykročil ke dveřím a otevřel je. Technici v místnosti zdvihli hlavu. Conger si všiml strojů, které hrčivě pracovaly, laboratorních stolů s baňkami. Uprostřed se třpytila křišťálová klec.
Mluvčí podal Congerovi jadernou pistoli. "Hlavně nesmíte poškodit lebku, musíte ji přivézt zpátky kvůli porovnání a jako důkaz. Miřte níž – na hrudník."
Conger potěžkal pistoli v ruce. "Nevypadá špatně," poznamenal. "Znám ji, tedy už jsem ji viděl, ale nikdy jsem z ní nestřílel."
Mluvčí přikývl. "Naučí vás s ní zacházet, stejně tak vám vysvětlí, jak se obsluhuje klec. Předáme vám všechny informace o čase a místě, které máme. Konkrétně se jedná o louku jakéhosi Hudsona. Všechno se to odehrálo přibližně v roce 1960 v Koloradu, v městečku poblíž Denveru. Pamatujte si, že jako jediný prostředek identifikace vám poslouží lebka. Na předních zubech jsou dobře pozorovatelné charakteristické znaky, zvláště levý řezák –"
Conger ho roztržitě poslouchal. Sledoval dva muže v bílých pláštích, kteří lebku pečlivě balili do plastikového sáčku. Jakmile byli hotovi, přenesli ji do křišťálové klece. "A co když se spletu?"
"A vyberete nesprávného muže? Pak začnete hledat znovu. Nevracejte se dřív, dokud Zakladatele nedostihnete. Především mu nesmíte dovolit, aby promluvil; tomu musíte zabránit! Musíte ho předběhnout. Využijte každé příležitosti; vystřelte hned, jakmile si budete myslet, že jste ho našel. Bude to někdo neobvyklý, pravděpodobně v dané lokalitě cizí. Někdo, koho místní neznají."
Conger ho poslouchal jako ve snu.
"Potřebujete vědět ještě něco?" zeptal se Mluvčí.
"Ne. To stačí." Conger si vlezl do klece, usadil se a rukama sevřel páku.
"Hodně štěstí," popřál mu Mluvčí. "Budeme čekat na výsledek. Mimochodem, existují jisté filozofické pochybnosti, zda se dá minulost měnit. Vaše mise by měla jednou provždy otázku vyřešit."
Conger se dotkl prsty tlačítek.
"Ještě něco," ozval se Mluvčí. "Tuhle klec máme pod stálou kontrolou, takže se ani nepokoušejte ji použít jinak než pro svůj úkol. Dokážeme ji dostat zpátky, pokud si to budeme přát. Zlomte vaz."
Conger na to nic neřekl. Klec se zavřela. Prstem zmáčkl tlačítko na páce. Pak jí opatrně pohnul.
Ještě upíral pohled na plastikový sáček, když místnost zmizela.
Dlouhou dobu ji nic nevystřídalo. Za třpytivou mřížkou klece se nic neobjevovalo. Congerovi se hlavou honily myšlenky, jedna přes druhou. Jak pozná toho muže? Jak si může být jistý jeho totožností? Jak asi vypadá? Jak se jmenuje? Co bude dělat předtím, než promluví? Je to normální člověk, nebo nějaký podivný ztřeštěnec?

Conger vzal pistoli a přitiskl si ji ke tváři. Kov ho chladil, byl příjemně hladký. Vyzkoušel si nastavení hledí. Byla to skvělá zbraň, do takovéhle pistole nebylo těžké se zamilovat. Mít ji tak tehdy s sebou na poušti na Marsu, kdy za dlouhých nocí ležel křečovitě ztuhlý zimou a číhal na věci, které se pohybovaly ve tmě kolem něj...
Odložil pistoli a podle měřicích přístrojů nastavil parametry klece. Kolem ní se začaly srážet spirály mlhy. Mihotavě se vynořily různé tvary.
Křišťálovým pletivem pronikly dovnitř barvy, zvuky a pohyby. Vypnul řízení a vstal.
Ocitl se na terénní vyvýšenině nad jakýmsi městečkem. Bylo poledne. Vzduch byl ostře průzračný. Po silnici ujíždělo pár aut. Rovná pole se táhla do dálky na všechny strany. Conger otevřel klec a vylezl ven.
Zhluboka se nadechl nosem a pak se vrátil dovnitř.
Postavil se před zrcadlo umístěné nad policí a prohlížel si svou tvář. Vousy měl přistřižené – nechtěli po něm, aby si je oholil – a vlasy úhledně učesané. Byl oblečený do šatů z poloviny 20. století s podivným límcem a sakem, boty byly ze zvířecí usně. V kapse nahmatal peníze, kterými se tehdy platilo. To bylo podstatné. Nic víc nepotřeboval.
Nic víc kromě své zvláštní mazanosti. Ještě nikdy mu ale nesloužila v podobné situaci.
Došel silnicí do městečka.
Ze všeho nejdříve si všiml novin ve stáncích. Bylo na nich datum 5. dubna 1961. Docela se tedy trefil. Rozhlédl se. Uviděl čerpací stanici, opravnu aut, pár hospod a obchod s levným zbožím. O kus dál zahlédl koloniál a několik veřejných budov.
O několik minut později vystoupil po schodech k místní knihovně, prošel několika dveřmi, až se ocitl ve vytopené místnosti.
Knihovnice zdvihla hlavu, usmála se.
"Dobré odpoledne," pozdravila.
Oplatil jí úsměv, jinak ale mlčel, aby se neprozradil; nejspíš by měl přízvuk a mluvil nezvykle. Zamířil ke stolu a posadil se k hromadě časopisů. Chvíli jimi listoval. Pak se zvedl a přešel místností k širokému regálu na zdi. Srdce se mu roztlouklo.
Měl před sebou samé noviny, z období několika týdnů. Nabral si jich stoh, přenesl je ke stolu a začal je zběžně prohlížet. Vytištěná písmena mu připadala podivná, cizí. Některá slova neznal.
Odložil výtisk a hledal dál. Nakonec objevil to, co potřeboval. Položil Cherrywood Gazette na stůl a otevřel ji na první stránce.

OBĚŠENEC V CELE
Neznámý muž, zadržený úřadem šerifa pro podezření z nepovolené odborové agitace, byl dnes ráno nalezen mrtvý –

Dočetl zprávu až do konce. Našel v ní ale jen málo informací. Potřeboval víc. Vrátil noviny na regál a po chvilkovém váhání přistoupil ke knihovnici.
"Máte jich víc?" zeptal se. "Víc novin. Starých?"
Zamračila se. "Jak starých? A kterých konkrétně?"
"Z předchozích měsíců."
"Jedná se vám o Gazette? Víc čísel nemáme. Co potřebujete? Co hledáte? Možná bych vám mohla pomoct."
Mlčel.
"Starší výtisky by mohli mít přímo v redakci," řekla žena a sundala si brýle. "Zkuste to u nich. Když mi ale řeknete, o co vám jde, možná bych vám mohla –"
Vyšel ven.
Redakce novin sídlila v boční ulici; chodník byl celý popraskaný a rozbitý. Vstoupil do kanceláře. V rohu malé místnosti sálal radiátor. Podsaditý muž vstal a pomalu se postavil za přepážku.
"Přejete si, prosím?"
"Staré noviny. Starší než měsíc. Nebo ještě starší."
"To je jako chcete koupit?"
"Ano." Vytáhl z kapsy nějaké peníze. Muž vyvalil oči.
"Jistě," kývl. "Samozřejmě. Počkejte okamžik." Odběhl. Vrátil se s plnou náručí tiskovin, obličej měl námahou celý zrudlý. "Tady to máte," zamručel. "Vzal jsem všechno, co jsem našel. Je to celý rok. A kdybyste potřeboval ještě víc –"
Conger si odnesl noviny ven. Posadil se vedle cesty a pustil se do listování.
Věc, která ho zajímala, se odehrála před čtyřmi měsíci, v prosinci. Jednalo se o tak drobnou zprávu, že ji málem přehlédl. Ruce se mu při čtení chvěly, některé zastaralé výrazy si musel vyhledat v malém slovníku.

MUŽ UVĚZNĚNÝ ZA NEPOVOLENOU DEMONSTRACI
Neznámý muž, odmítající uvést svou totožnost, byl na rozkaz šerifa Duffa včera zatčen v Cooper Creeku. Muž se údajně zdržoval poslední dobou v této oblasti. Bylo –

Cooper Creek. Prosinec 1960. Srdce mu bušilo. Teď už věděl všechno, co potřeboval. Prudce vstal ze studené země. Slunce mezitím urazilo velký kus své denní dráhy a sestoupilo k temeni kopců. Usmál se. Znal přesný čas a místo. Zbývalo se tam jen dostat, nejlepší by asi byl listopad.
Znovu prošel středem městečka, minul knihovnu, koloniál. Tohle nebude nic obtížného; to hlavní a nejtěžší měl za sebou. Jakmile bude v Cooper Creeku, pronajme si pokoj a počká, až se ten muž objeví.
Zabočil za roh. Ze dveří jednoho obchodu vyšla žena, náruč plnou balíčků. Conger udělal krok stranou, aby jí uvolnil

cestu. Žena se na něho letmo podívala. Náhle zbledla, oči i ústa otevřela dokořán.
Conger pospíchal dál. Po chvíli se ohlédl. Co to mělo znamenat? Žena stála na místě s vytřeštěným zrakem, balíčky se válely po zemi. Přidal do kroku. Zahnul do boční ulice. Když se znovu ohlédl, žena stála na rohu a upřeně ho pozorovala. Přidal se k ní jakýsi muž a oba se za ním rozběhli.
Setřásl je a zamířil z města ven, kráčel rychle, uvolněně, stoupal do kopce nad městečkem. Došel ke kleci a zastavil se. Co to mělo znamenat? Souviselo to snad s jeho oblečením? Bylo na něm něco špatného?
Zamyslel se. Slunce začalo zapadat a tak raději vlezl zpátky do klece.
Posadil se k řízení. Chvíli čekal, ruku položenou na páce. Pak jí jemně posunul, očima pečlivě sledoval stupnici.
Kolem klece se objevila šedivá mlha.
Zahalila ho ale jen na malou chvíli.

Muž si ho kriticky změřil. "Pojďte raději dál, venku je zima," vyzval ho.
"Díky." Conger se nedal pobízet a vstoupil do obývacího pokoje. Bylo v něm teplo, malá petrolejová kamna v rohu útulně hřála. Z kuchyně vyšla vysoká žena; její neforemnou postavu zakrývaly květované šaty. Oba si Congera nedůvěřivě prohlíželi.
"Nabízíme velmi slušný pokoj," ozvala se. "Já jsem Appletonová. V tom pokoji se topí. V tuhle roční dobu to přijde vhod."
"Ano." Přikývl, rozhlížel se.
"Budete se i stravovat?"
"Cože?"
"Jestli chcete s námi jíst?" Muž svraštil obočí. "Nejste náhodou cizinec, že ne?"
"Ne." Conger se usmál. "Narodil jsem se v tady, ale dost daleko na západě."
"Odkud jste? Z Kalifornie?"
"Ne." Zaváhal. "Z Oregonu."
"Je to pravda," ozvala se paní Appletonová, "že je u vás hodně stromů a zeleně? Tady neroste skoro nic. Já sama pocházím z Chicaga."
"To je taky Středozápad," namítl její manžel. "Tak jakápak cizinka."
"Ani Oregon není žádná cizina," řekl Conger, "patří ke Spojeným státům."
Muž nepřítomně pokýval hlavou. Nespouštěl pohled z Congerova oblečení.
"Jste oblečený dost zvláštně," poznamenal. "Odkud máte ty šaty?"
Conger byl v úzkých. Neklidně se ošil. "Je to dobrý oblek," odpověděl. "Asi bych se měl zeptat jinde, když mě tady nechcete."
Oba nesouhlasně zdvihli ruce. Žena se na něho usmála. "Co vás to napadá. Víte, musíme si dávat pozor na komouše. Vláda nás neustále varuje."
"Na komouše?" zeptal se nechápavě.
"Vláda říká, že jsou všude. A že je třeba ohlásit cokoli, co by se nám zdálo divného nebo neobvyklého, každé nápadné chování."
"To jako mě?"
Zrozpačitěli. "Jako komunista mi zrovna nepřipadáte," odpověděl muž. "Opatrnosti ale nikdy nezbývá. V rádiu říkají –"
Conger ho přestal vnímat. Bude to lehčí, než si myslel. Sotva se tady Zakladatel objeví, dozví se to. Tihle lidé, tak podezíraví vůči čemukoli odlišnému, si zprávu předají jako telegraf. Stačí mu jen poslouchat a čekat na vhodnou chvíli, nejspíš v místním koloniálu. Nebo možná přímo tady u paní Appletonové, která pronajímá pokoje.
"Mohl bych vidět pokoj?" zeptal se.
"Hned vám ho ukážu." Paní Appletonová zamířila ke schodišti.
Vyšli do patra. Byla tady zima, i když ne taková jako venku. O nocích v poušti na Marsu ani nemluvě. Potěšilo ho to.

Pomalu procházel obchodem, prohlížel si plechovky se zeleninou, lesklé sáčky mražených ryb a masa, naskládané v otevřených mrazicích pultech.
Ed Davies mu vyšel v ústrety. "Čím posloužím?" zeptal se. Muž byl zvláštně oblečený a měl vousy! Ed se musel usmát.
"Děkuju," odpověděl muž podivným hlasem. "Jen se rozhlížím."
"Samozřejmě," prohlásil prodavač. Vrátil se za pult. Paní Hacketová k němu dojela s vozíkem.
"Kdo je to?" zašeptala. Obrátila k němu svůj špičatý obličej a zahýbala nosem, jako kdyby čenichala. "Nikdy jsem ho tady neviděla."
"Nevím."
"Připadá mi divný. Proč má vousy? Nikdo jiný vousy nenosí. Za tím určitě něco je."
"Možná se mu líbí. Jeden můj strýc –"
"Moment." Paní Hacketová celá ztuhla. "Nenosil náhodou vousy ten starej komunista, jak se jen jmenoval? Marx. Ten přece měl vousy."
Ed se zasmál. "Tohle ale není Karel Marx. Jeho fotku jsem jednou viděl."
Paní Hacketová do něho zabodla pohled. "Vážně?"
"Ano." Trochu zčervenal. "A co má být?"
"Moc ráda bych o tomhle chlapovi věděla víc," prohlásila paní Hacketová. "Je to v našem vlastním zájmu."

"Hej, pane! Nechcete svézt?"

Conger se prudce otočil, ruka mu sjela k opasku. Vzápětí se uklidnil. Byli to jen dva mladí, dívka s hochem. Usmál se na ně. "S radostí."
Conger si nastoupil a zabouchl dveře. Bill Willet přidal plyn, auto s řevem vyrazilo.
"Díky na nabídku, přišla vhod," řekl Conger opatrně. "Vyrazil jsem si do města, je to ale dál, než jsem si myslel."
"Odkud jste?" zeptala se Lora Huntová. Byla to hezká dívka, drobná a tmavovlasá, na sobě měla žlutý svetřík a modrou sukni.
"Z Cooper Creeku."
"Z Cooper Creeku?" přeptal se Bill. Zamračil se. "To je zvláštní. Nepamatuj u se, že bych vás už někdy viděl."
"Jste odtamtud?"
"Narodil jsem se tam a znám tam každého."
"Nejsem tam dlouho. Přestěhoval jsem se z Oregonu."
"Z Oregonu? Nevěděl jsem, že u vás lidi mluví s přízvukem."
"Já mám přízvuk?"
"Divně vyslovujete."
"Jak?"
"Nevím. Nezdá se ti, Loro?"
"Polykáte hlásky," odpověděla Lora a usmála se. "Řekněte ještě něco. Víte, zajímám se o dialekty." Sklouzla k němu pohledem, bílé zuby jí svítily v úsměvu. Conger pocítil bodnutí u srdce.
"Mám vadu řeči."
"Ach." Otevřela oči dokořán. "Omlouvám se."
Zvědavě si ho prohlíželi, zatímco motor auta tiše předl. Conger se pokoušel vymyslet způsob, jak se jich vyptat a přitom v nich nevzbudit podezření. "Lidi se tady asi moc neobjevují," začal. "Myslím cizí."
"Ne." Bill zavrtěl hlavou. "Moc ne."
"Hádám, že jsem první cizí, koho vidíte po dlouhý době."
"Tak nějak."
Conger zaváhal. "Jeden můj kamarád, prostě někdo, koho znám, se tady možná objeví. Kde by se dalo zjistit –" zarazil se. "Najde se tady někdo, kdo ho určitě uvidí? Někdo, koho bych se mohl zeptat, abych měl jistotu, že se s ním neminu?"
Zatvářili se zmateně. "Stačí jen dávat pozor. Cooper Creek není moc velký."
"To je pravda."
V autě zavládlo ticho. Conger si prohlížel dívčin profil. Odhadoval, že s tím klukem chodí. Možná spolu i žijí v divokém manželství. Existovalo už tehdy něco takového? Nedokázal si vzpomenout. Taková hezká dívka ale určitě někoho měla; vypadala tak na šestnáct. Může se jí zeptat, jestli se ještě potkají.

Příštího dne se Conger procházel po hlavní ulici v Cooper Creeku. Minul obchod se smíšeným zbožím, dvě benzínové pumpy a poštu. Na rohu byl bufet. Lora seděla uvnitř a bavila se se servírkou. Smála se a lehce se na stoličce pohupovala.
Conger otevřel dveře. Ucítil teplý průvan. Lora pila horkou čokoládu se šlehačkou. Když vklouzl na místo vedle ní, překvapeně zdvihla hlavu.
"Omlouvám se, jestli ruším."
"Ne." Zavrtěla hlavou. Měla velké a tmavé oči. "Vůbec ne."
Přistoupila k nim servírka. "Co si dáte?"
Conger se podíval na čokoládu. "Totéž."
Lora si prohlížela Congera, paže si založila na prsou a lokty se opírala o pult. Usmála se na něho. "Mimochodem, neřekla jsem vám svoje jméno. Jsem Lora Huntová."
Podala mu ruku. Nemotorně ji uchopil, nevěděl, co s ní má dělat. "Conger," zamumlal.
"Conger? A jak dál? Je to vaše křestní jméno nebo příjmení?"
"Křestní jméno nebo příjmení?" opakoval po ní váhavě. "Příjmení. Jmenuju se Omar Conger."
"Vy jste Omar?" Zasmála se. "Jako ten básník Chajjám."
"Toho neznám. O básnících toho moc nevím. Z umění se toho moc neobnovilo. Většinou jen věci, co zajímaly církev, která –" Zarazil se. Upřeně se na něho dívala. Zčervenal. "Je u nás," dokončil větu.
"Církev? Jakou církev myslíte?"
"No církev." Byl zmatený. Vtom se před ním objevila čokoláda, využil toho a pustil se do ní. Lora z něho nespouštěla oči.
"Jste zvláštní člověk," poznamenala. "Billovi se nelíbíte, jenže on nikdy neměl rád nic, co se odlišuje. Je tak... tak všední. Nezdá se vám, že by dospělý člověk neměl být... tak úzkoprsý?"
Conger přikývl.
"Podle něho cizinci mají zůstat doma a necpat se sem. To ale není tak úplně váš případ. Myslí tím hlavně orientálce."
Conger opět mlčky přikývl.
Dveře za nimi se otevřely. Do bufetu vešel Bill. Zabodl do nich pohled. "No," řekl stručně.
Conger se otočil. "Dobrý den."
"No," opakoval Bill a posadil se. "Nazdar, Loro." Podíval se na Congera. "Nečekal jsem, že vás tady najdu."
Conger se nastražil. Cítil mladíkovo nepřátelství. "Máte proti tomu něco?"
"Ne. Nic."

Zavládlo ticho. Bill se náhle otočil k Loře. "Půjdeme."
"Kam?" zeptala se užasle. "Proč?"
"Prostě jdeme!" Popadl ji za ruku. "Pospěš si! Auto je venku."
"To se mi jen zdá," řekla Lora. "Bille Willete, ty žárlíš!"
"Víš, kdo je ten chlap? Podívej se na něho, na ty jeho vousy –"
Vybuchla. "No a co? Je snad míň jen proto, že nemá packarda a nechodí na tu vaši slavnou střední Cooperovu!"
Conger si mladíka přeměřil. Byl velký – velký a silný. Nejspíš cvičil v místní občanské domobraně.
"Promiňte," omluvil se Conger. "Raději půjdu."
"Co tady pohledáváte?" zaútočil Bill. "Co tady chcete? Proč se motáte kolem Lory?"
Conger se podíval na dívku. Pokrčil rameny. "Nemá to smysl. Zatím na shledanou."
Otočil se. A zůstal nehybně stát, zatímco Bill se vymrštil. Conger sklouzl rukou k opasku. Zmáčknout jen napůl, šeptal si pro sebe. Ne víc.
Stiskl tlačítko. Místnost kolem něho nadskočila. Jeho samotného chránila plastická vrstva podšívky.
"Bože –" Lora zdvihla ruce. Conger v duchu zaklel. Zapomněl na ni. Tohle se jí nemělo týkat. Naštěstí to ale přejde. Při polovině ampéru to jen štípne.
Štípne a paralyzuje.
Bez ohlédnutí opustil bufet. Právě chtěl zabočit za roh, když Bill vrávoravě vyšel ven; přidržoval se zdi, jako kdyby byl opilý. Conger šel dál.

Conger pochodoval nocí, cítil neklid. Vtom se před ním vynořila postava. Zastavil se a zatajil dech.
"Kdo je to?" ozval se mužský hlas. Conger napjatě vyčkával.
"Kdo je to?" opakoval muž otázku. V jeho ruce něco cvaklo. Objevil se světelný paprsek. Conger se pohnul.
"To jsem já," řekl.
"Kdo já?"
"Jmenuju se Conger. Bydlím u Appletonů. A kdo jste vy?"
Muž se k němu pomalu přiblížil. Na sobě měl kožený kabát a za opaskem pistoli.
"Jsem šerif Duff. Zrovna mi jdete do rány. Byl jste dneska u Blooma, tak kolem třetí hodiny?"
"U Blooma?"
"To je ten bufet, kde se scházejí mladí." Duff se postavil vedle něho a posvítil mu baterkou do tváře. Conger zamrkal.
"Dejte to pryč."
Chvíli se nic nedělo. "Tak dobře," rozhodl se nakonec šerif. Paprsek sklouzl k zemi. "Byl jste tam. Mezi váma a mladým Willetem došlo k nedorozumění. Je to tak? Pohádali jste se kvůli jeho holce –"
"Vyměňovali jsme si názory," řekl Conger opatrně.
"A co se dělo dál?"
"Proč se ptáte?"
"Prostě jsem zvědavej. Povídá se, že jste něco udělal."
"Něco udělal? A co jako?"
"To nevím. A právě to mě zajímá. Podle svědků se objevil záblesk a pak se muselo něco stát. Všichni ztratili paměť. Nemohli se pohnout."
"A jak se jim teď daří?"
"Jsou v pořádku."
Zavládlo ticho.
"Tak?" ozval se šerif. "Co to bylo? Bomba?"
"Bomba?" Conger se rozesmál. "Prosím vás. Prostě mi chytl zapalovač, unikal z něho plyn."
"Proč ale všichni omdleli?"
"Zřejmě za to mohly výpary."
Rozhostilo se ticho. Conger se nepatrně pohnul, vyčkával. Pomalu přesouval ruku k opasku. Šerif se díval do země. Nakonec zamručel.
"No dobrá. Nikomu se nestalo nic vážnýho." Poodstoupil kousek od Congera. "A pokud jde o mladýho Willeta, je to známý potížista."
"V tom případě přeju dobrou noc," rozloučil se Conger. Chystal se projít kolem šerifa.
"Ještě okamžik, pane Congere. Mohl bych vidět váš průkaz?"
"Samozřejmě." Conger sáhl do kapsy. Vytáhl z ní peněženku s doklady. Šerif si ji vzal a posvítil na ni baterkou. Conger ho pozoroval; dýchal mělce a opatrně. Dali si na průkazu opravdu záležet, prostudovali historické dokumenty, dobové památky, všechny materiály, které považovali za důležité.
Duff mu ho vrátil. "V pořádku. Omlouvám se, že jsem vás zdržel." Světlo s bliknutím zhaslo.
Conger se vrátil k Appletonovým. Seděli u televize a ani neotočili hlavu, když vešel dovnitř. Otálel u dveří.
"Mohu se vás na něco zeptat?" ozval se. Paní Appletonová se pomalu otočila. "Můžete mi říct, kolikátého je dneska?"
"Co je dneska za den?" Zkoumavě si ho přeměřila. "Prvního prosince."
"Prvního prosince! Já jsem myslel, že je listopad!"
Všichni se na něho podívali. Najednou mu to došlo. Ve dvacátém století se ještě řídili starým dvanáctiměsíčním kalendářem. Po listopadu následoval hned prosinec; ještě nezavedli kvartenec.
Prudce se nadechl. To znamená, že zítra je druhého prosince! Den Dé!
"Děkuji vám," řekl a pro jistotu to ještě jednou zopakoval.

Vyšel po schodech do patra. Udělat takový kopanec, jak jen mohl zapomenout! Zakladatele zajali druhého prosince, přinejmenším tak to stálo v novinách. Do zítřka chybělo už jen dvanáct hodin. Zítra se objeví Zakladatel, promluví k lidem a pak ho odvlečou.

Den byl teplý a jasný. Congerovy boty s křupáním lámaly tající sněhovou krustu. Minul stromy obtěžkané sněhem. Vystoupal do kopce a po druhé straně zase slezl; chvílemi si cestu zkracoval klouzáním.
Zastavil se a rozhlédl se. Vládlo tu ticho a nikdo nebyl v dohledu. Vytáhl tenkou trubičku ukrytou za pasem a otočil rukojetí. Chvíli se nic nedělo. Pak se vzduch rozvlnil.
Křišťálová klec pomalu dosedla na zem. Conger si povzdychl. Rád ji znovu viděl. Koneckonců znamenala jeho jedinou cestu k návratu.
Vyšplhal se na hřeben. Rozhlédl se po krajině s jistým uspokojením, ruce opřené v bok. Hudsonova louka se táhla do dálky, končila až před městečkem. Její holou, rovnou plochu pokrývala tenká vrstva sněhu.
Tohle je místo, kam přijde Zakladatel. Kde promluví k lidem a kde ho zatknou.
Jenže – než sem policie dorazí, bude už mrtvý. Zemře dokonce ještě dříve, než stačí lidem něco sdělit.
Conger se vrátil ke kleci. Vlezl dovnitř. Uchopil jadernou pistoli, která ležela na polici, a zasunul závěr. Teď byla připravená k použití. Na okamžik se zamyslel. Má si pistoli vzít s sebou?
Ne. Může trvat hodiny, než se Zakladatel objeví, a co kdyby ho mezitím někdo potkal? Jakmile zjistí, že se Zakladatel blíží k louce, doběhne si pro ni sem.
Conger sklouzl pohledem k poličce. Ležel na ní úhledný balíček. Vzal ho do ruky a rozbalil.
Otáčel lebkou, převracel ji a prohlížel ze všech stran. Tělem mu mimoděk projel mrazivý pocit. Tohle byla lebka Zakladatele, který byl stále ještě naživu a dneska sem přijde. Bude stát na louce ani ne padesát metrů odtud.
Co by se stalo, kdyby on mohl vidět svou vlastní lebku, dvě stě let starou, zažloutlou a rozežranou? Promluvil by? Vystoupil by před lidmi, kdyby viděl tuhle šklebící se starou lebku? Co by jim tak mohl říct? Jakou zprávu sdělit? Jaký čin by člověku nepřipadal marný při pohledu na vlastní starou, žlutou lebku? Nebylo by lepší užívat si dočasného života, dokud to šlo?
Člověk držící v ruce vlastní lebku by uvěřil jen v málo věcí, málo hnutí. Spíše by hlásal opak –
Conger zaslechl jakýsi zvuk. Rychle položil lebku na poličku a popadl pistoli. Venku se něco hýbalo. Přiskočil ke dveřím, srdce mu bušilo. Byl to on? Byl to Zakladatel, který se toulal v zimě a hledal místo, kde by promluvil? Přemýšlel snad o svých slovech, sestavoval věty?
Kdyby tak viděl, co Conger před chvílí držel v ruce!
Conger rozrazil dveře, připravený vystřelit.
Venku stála Lora!
Vytřeštil na ni oči. Měla na sobě vlněný kabátek a vysoké boty, ruce strčila do kapes. Od úst a z nosních dírek jí stoupaly obláčky páry. Hruď se jí dmula, jak rychle dýchala.
Mlčky na sebe hleděli. Nakonec Conger sklonil pistoli k zemi.
"Co je?" zeptal se. "Co tady děláte?"
Ukázala rukou. Vypadalo to, že nemůže mluvit. Zamračil se; co se s ní dělo?
"Co je?" opakoval. "Co chcete?" Podíval se směrem, kterým ukazovala. "Nic tam nevidím."
"Blíží se."
"Kdo? Kdo se blíží?"
"No oni. Policie. Šerif v noci přivolal posilu. Jejich auta jsou všude. Zatarasili silnice. Asi šedesát lidí je na cestě sem. Jsou z městečka i okolí." Zarazila se, došel jí dech. "Oni tvrdí... oni tvrdí –"
"Co tvrdí?"
"Že prý jste něco jako komunista. Že prý –"
Conger se vyšplhal do klece. Odložil pistoli na polici a vrátil se k východu. Seskočil na zem a zamířil k dívce.
"Díky. To jste sem přišla, abyste mi o tom řekla? Vy tomu nevěříte?"
"Já nevím."
"Přišla jste sama?"
"Ne. Joe mě přivezl nákladákem. Je z města."
"Joe? Kdo je to?"
"Joe French. Instalatér a tátův kamarád."
"Pojďme." Zamířili přes zasněžený pahorek k louce. Malá dodávka byla zaparkovaná asi v polovině. Za volantem seděl podsaditý pořízek a kouřil lulku. Napřímil se, jakmile uviděl, že se ti dva k němu blíží.
"Tak to jste vy?" zeptal se Congera.
"Ano. Díky za varování."
Instalatér pokrčil rameny. "Já v tomhle nejedu. Lora ale říká, že nejste špatný." Otočil se. "Možná vás bude zajímat, že se sem chystají další. Ne kvůli varování... Jen tak ze zvědavosti."
"Další?" Conger se podíval k městečku. Černé ovce si razily cestu sněhem.
"Lidi z městečka. Takováhle věc se neutají. Všichni posloucháme policejní frekvenci; dověděli se to stejným způsobem jako Lora. Někdo si vyladil stanici a zprávu pak poslal dál –"
Postavy se přibližovaly. Conger některé z nich poznával. Byl mezi nimi Bill Willet s několika spolužáky ze střední školy. Nechyběli ani Appletonovi, i když se drželi vzadu.
"Dokonce i Ed Davies," zamumlal Conger.
Majitel koloniálu se plahočil loukou s dalšími třemi nebo čtyřmi muži z města.

"Jsou zvědavější než báby," ozval se French. "Myslím, že je načase se vrátit. Přece si nenechám dodávku rozstřílet jako řešeto. Loro, jedeme."
Dívka zdvihla oči ke Congerovi.
"Tak pojď," opakoval French. "Tady zůstat nemůžeš."
"Proč ne?"
"Možná dojde na střílení. Kvůli tomuhle divadlu všichni přišli. To vám je snad jasný, Congere?"
"Ano."
"Máte pušku? Nebo vám na tom nesejde?" French se pousmál. "Dali dohromady dost lidí. Nebudete tu sám."
Záleželo mu na tom. A jak moc! Musí zůstat tady. Nemůže připustit, aby ho odvezli. Každým okamžikem se objeví Zakladatel, vkročí na louku. Bude to někdo z městečka, někdo z těch, kteří tiše postávají na kraji, čekají a pozorují? Také by to mohl být Joe French. Nebo jeden z policajtů. Kdokoli může z náhlého popudu promluvit. A těch pár slov, která dnes pronese, neztratí důležitost na velmi dlouhou dobu.
Proto tady Conger musel být, připravený, až zazní první slovo!
"Ne, není mi to jedno," odpověděl. "Vraťte se do města a Loru vezměte s sebou."
Dívka strnule seděla vedle instalatéra. Ten nastartoval dodávku. "Koukněte se na ně, stojí tam jako supi," prohodil. "Čekají, až někoho zabijí."

Auto se rozjelo, Lora seděla vedle řidiče nehybná, ztichlá, teď i vystrašená. Conger se chvíli za nimi díval. Pak se otočil a utíkal k lesu, kličkoval mezi stromy, směřoval k vyvýšenině.
Mohl samozřejmě zmizet. Mohl odtud uniknout, kdykoli se mu zachtělo. Stačilo jen skočit do křišťálové klece a hnout řídicí pákou. Jenže on tady měl práci, moc důležitou práci. Musel zůstat tady, na tomhle místě, a musel tu být teď.
Doběhl ke kleci, odsunul dveře. Vlezl dovnitř a popadl pistoli. Ta už se o ně postará. Nastavil ji na plný výkon. Vzniklá řetězová reakce je všechny přibije k zemi – policisty, zvědavce, sadisty...
Nedostanou ho! Všichni budou mrtví dřív, než je stačí pohnout. On uprchne. Unikne. Na sklonku dne budou všichni mrtví, pokud si přejí právě tohle, a on –
Všiml si lebky.
Odložil pistoli. Vzal do ruky lebku. Natočil ji obličejem k sobě. Podíval se jí na zuby. Pak se postavil před zrcadlo. Zdvihl lebku do výšky. Přitiskl si ji ke tváři. Vedle obličeje se mu potměšile šklebila lebka s vyceněnými zuby, vedle jeho lebky pokryté živou tkání.
Vycenil zuby. A náhle pochopil.
Lebka, kterou držel v ruce, byla jeho vlastní. On je ten, kdo zemře. On je Zakladatel.
Po chvíli lebku odložil. Stoupl si k řídicí desce a jen tak se dotýkal tlačítek. Zvenku k němu doléhal zvuk motorů, zastřený hluk lidí. Má se vrátit do přítomnosti, kde čeká Mluvčí? Mohl by samozřejmě uniknout –
Opravdu?
Otočil se k lebce. Díval se na vlastní lebku zežloutlou stářím. Jak by mohl odejít? Copak to jde, když ji před chvílí držel ve vlastních rukou?
Co se změní, když to odloží o měsíc, rok, deset let, nebo dokonce padesát? čas nic neznamenal. Pil čokoládu s dívkou, která se narodila o sto padesát let před ním. Má šanci uniknout? Na krátkou dobu, možná.
Jenže doopravdy nemohl nikdy uniknout, stejně jako kdokoli jiný předtím nebo potom.
S jedinou výjimkou – on držel ve vlastních rukou svou vlastní umrlčí lebku.
Zatímco oni ne.
Vyšel z klece a pustil se přes louku; ruce měl prázdné. Sešel se jich celý zástup, postávali kolem, vyčkávali. Byli připraveni na pořádný boj; věděli, že něco má. Slyšeli o incidentu v bufetu.
Byla tam spousta policistů – s puškami a slznými granáty se plížili přes kopec, lesem, utahovali smyčku stále víc a víc.
Byla to stará historie, v tomhle století.
Jeden z mužů po něm něco hodil. Předmět dopadl do sněhu u jeho nohou. Podíval se na něj. Kámen. Usmál se.
"Tak se předveď!" křikl jeden. "Kde máš bomby?"
"No tak, vousatče! Házej!"
"Nandej jim to!"
"Šoupni jim pár atomovek!"
Propukli v řehot. Usmál se. Opřel si ruce v bok. Náhle ztichli, viděli, že se chystá promluvit.
"Musím vás zklamat, ale žádné bomby nemám. Je mi líto."
Ozvalo se silné mumlání.
"Mám pistoli," pokračoval. "Je to skvělá pistole, lepší než všechno, co dokáže vymyslet dnešní věda. Nemíním ji ale použít."
Zatvářili se zmateně.
"Proč ne?" vykřikl kdosi. Na kraji skupiny postávala postarší žena. Pocítil náhlý šok. Někde ji už viděl. Kde to bylo? Vzpomněl si. Vyšel tehdy z knihovny. A když zabočil za roh, potkal ji. Všimla si ho a zůstala celá zkoprnělá. V té chvíli nechápal proč.
Conger vycenil zuby v úsměvu. Tak přece unikne smrti, jako muž, který ji právě teď dobrovolně přijímá. Smáli se, vysmívali se mu, že má pistoli a nechce ji použít. Podivný zvrat vědy způsobí, že se objeví znovu, několik měsíců poté, co jeho kosti zakopají pod podlahu vězení.
Tímto způsobem unikne smrti. Zemře, ale po několika měsících znovu ožije – na jedno krátké odpoledne.
Jedno odpoledne. Přesto to postačí, aby ho uviděli, aby pochopili, že je stále živý. Aby věděli, že se nějak vrátil mezi

živé.
A za dvě stě let se objeví ještě jednou. Až uplynou dvě století.
Narodí se znovu, mimochodem se tak stane na malé obchodní stanici na Marsu. Bude růst, učit se lovit a obchodovat –
Na kraji louky zastavilo policejní auto. Lidé se trochu stáhli. Conger zdvihl ruce nad hlavu.
"Vymyslel jsem pro vás jeden paradox," prohlásil. "Ten, kdo připravuje jiné o život, sám ho ztratí. Ten, kdo zabíjí, zemře. Zatímco ten, kdo se vzdá vlastního života, bude žít znovu!"
Ozval se smích, slabý, nervózní. Policisté vystoupili z auta a mířili k němu. Usmál se. Stačil říct všechno, co měl v úmyslu. Vymyslel opravdu zdařilý paradox. Budou si nad ním lámat hlavu a pamatovat si ho.
Conger s úsměvem očekával smrt, která mu byla předurčena.

přeložila Hana Volejníková

Obránci
Taylor si hověl v křesle a četl ranní noviny. Teplo kuchyně a vůně kávy se mísily s příjemným pocitem, který pramenil z toho, že nemusel do práce. Měl volno, první po dlouhé době, a měl z něj radost. Rozložil druhý díl novin a spokojeně si oddechl.
"Co tam píšou?" zeptala se Mary od sporáku.
"Včera v noci si zas posvítili na Moskvu." Taylor souhlasně pokýval hlavou. "Pořádně jim to nandali. Jednou z těch supervodíkovek. Už bylo načase."
Znovu pokýval hlavou, dopřával si pohodlí kuchyně, přítomnosti své buclaté, přitažlivé ženy, snídaně a kávy. Tomu se říká oddech. A zprávy z války byly dobré, dobré a uspokojivé. Naplňovaly ho pochopitelným nadšením, pocitem pýchy a osobního úspěchu. Vždyť přece byl nedílnou součástí válečného programu, ne jako tovární dělník, co tahá vozík se šrotem, ale jako technik, jeden z těch, co navrhovali a plánovali nervové kanály války.
"Tady se říká, že nové ponorky jsou skoro hotové. Ty až rozjedou, to bude, panečku, věc." Netrpělivě mlaskl rty. "Až je začnou ostřelovat zpod hladiny, Sověty to pěkně překvapí."
"Dělají to bezvadně," přitakala Mary neurčitě. "Víš, co jsem dnes viděla? Naše skupina sehnala olovčíka, chceme ho ukázat dětem ve škole. Viděla jsem olovčíka, ale jen na okamžik. Je dobře, když děcka vidí, kam jdou jejich příspěvky, nemyslíš?"
Ohlédla se na něj.
"Olovčíka," zabručel Taylor. "Hlavně si zkontrolujte, jestli ho pořádně odmořili. Nic neriskujte."
"Přece je vždycky osprchují, když se vracejí z povrchu. Určitě by je nepustili neosprchované. Nebo snad ano?"
Zaváhala a zamyslela se. "Done, tohle mi připomnělo –"
Přikývl. "Já vím."
Věděl, co má na mysli. V prvních týdnech války, ještě než je všechny evakuovali z povrchu, jednou viděli, jak z nemocničního vlaku vykládají raněné, lidi zasažené plískanicí. Pamatoval si, jak vypadali, jaké měli výrazy ve tvářích, přesněji řečeno na tom, co jim z nich zbylo. Nebyl to příjemný pohled.
V prvních dnech před přesunem do podzemí bylo takových případů dost. Vyskytovaly se skoro všude a nebylo obtížné je potkat.
Taylor se podíval na manželku. Posledních pár měsíců na to mor myslela. To ostatně všichni.
"Zapomeň na to," řekl. "To je všechno minulost. Teď tam není nikdo kromě olovčíků, a těm to nevadí."
"Stejně ale doufám, že dávají pozor, když je pouštějí dolů. Kdyby některý zářil –"
Zasmál se a odstrčil židli od stolu. "Nemysli na to. Teď si můžeme báječně užívat, další dvě směny budu doma. Nemám na práci nic jiného než posedávat a odpočívat. Možná bychom mohli jít do kina. co říkáš?"
"Do kina? Je to nutné? Nechci se dívat na všechnu tu zkázu, na ty trosky. Občas zahlédnu nějaké místo, které si pamatuju, třeba San Františko. Ukázali z něho záběr. Most byl zlomený a část spadla do vody, udělalo se mi z toho špatně. Nechci to vidět."
"Copak tě nezajímá, co se děje? Přece víš, že lidem se neubližuje."
"Je to ale tak hrozné!" Tvář měla ztuhlou a napjatou. "Done, prosím, ne!"
Don Taylor nevrle zvedl noviny. "Jak si přeješ, moc jiného se toho ale dělat nedá. A nezapomínej, že jejich města to odnášejí ještě hůř."
Přikývla. Taylor otáčel drsné, tenké listy novin. Dobrou náladu měl zkaženou. Proč se v tom musí pořád rýpat? Když se to tak vezme, dařilo se jim docela dobře. Když už museli žít pod zemí, s umělým sluncem a umělou stravou, nedalo se čekat, že všechno bude dokonalé. Samozřejmě to bylo stresující, když člověk neviděl oblohu, nemohl nikam jít a nezahlédl nic jiného než kovové stěny, obrovské řvoucí továrny, pěstírny, kasárny. Pořád to ale bylo lepší než na povrchu. A jednoho dne to skončí a oni se budou moci vrátit. Nikdo takhle žít nechtěl, bylo to ale nutné.
Nazlobeně otočil stránku a špatný papír se natrhl. Hrom do toho. ty noviny byly čím dál tím nekvalitnější, měly mizerný tisk, nažloutlý papír –
Válečný program měl před vším přednost. To přece věděl. Copak nebyl jedním z plánovačů?
Omluvil se a odešel do druhé místnosti. Postel byla ještě neustlaná. Do kontroly v sedm hodin by měli uklidit. Jinak jim strhnou
bod –
Zazvonil videofon. Zarazil se. Kdo to mohl být? Přešel k přístroji a zmáčkl knoflík.
"Taylore, jste to vy?" zeptal se obličej, který se objevil na stínítku. Byl to starý obličej, šedivý a vážný. "Tady je Moss. Omlouvám se, že vás vyrušuji v době volna, něco se ale přihodilo." Zašustil papíry. "Potřebuji, abyste sem rychle

přišel."
Taylor ztuhl. "O co jde? Nemohlo by to počkat?" Chladné oči ho zkoumaly, aniž by se v nich objevil výraz či soud.
"No, jestli mě potřebujete v laboratoři," zabručel Taylor, "tak tam přijdu. Vezmu si uniformu –"
"Přijďte v tom, co máte zrovna na sobě. A nehledejte mě v laboratoři, přijeďte rovnou na druhou etáž. Rychlou kabinou vám to bude trvat tak půl hodiny. Na shledanou."
Obrázek ztratil jas, Moss zmizel.
"Co to bylo?" zeptala se Mary ode dveří.
"Moss. Kvůli něčemu mě potřebuje."
"To jsem si mohla myslet."
"Stejně jsi nechtěla nic dělat. Tak o co jde?" V hlase měl hořkost. "Je to pořád dokola, každý den stejné. Něco ti přinesu. Jdu na druhou etáž. Možná se dostanu tak blízko k povrchu, že –"
"Nic nechci! Nic mi nenos! Z povrchu ne!"
"No, jak chceš. Chovat se takhle iracionálně –"
Neodpověděla a dívala se, jak si nazouvá boty.

Moss ho kývnutím pozdravil a Taylor s ním srovnal krok. Na povrch dopravovali náklad, koncové vozy lomozící jako důlní vozíky jely po rampě a mizely v etážovém závěru nad nimi. Taylor si prohlížel vozy naložené jakýmsi trubkovitým zařízením, tyhle zbraně ještě neznal. Všude se pohybovali dělníci v tmavošedých uniformách pracovních sborů, nakládali věci, zvedali je, pokřikovali na sebe. Etáž zaplňoval ohlušující rámus.
"Vyjedeme ještě o kousek výš," řekl Moss, "tady se nedá mluvit. Musím vám říct podrobnosti."
Nastoupili na eskalátor. Za zády nechali transportní výtah i s většinou rachotu a bouchání. Po chvíli vystoupili na pozorovací plošinu, zavěšenou na Rouře, na obrovském tunelu vedoucím na povrch, který byl odtud vzdálený ani ne kilometr.
"Proboha!" vydechl Taylor, který se bezděky podíval dolů. "To je hloubka."
Moss se zasmál. "Nedívejte se tam."
Otevřeli dveře a vstoupili do kanceláře. Za stolem seděl důstojník, příslušník Vnitřní bezpečnosti. Zdvihl hlavu.
"Hned to bude, Mossi." Upřeně si prohlížel Taylora. "Stihli jste to o trochu dřív."
"Tohle je kapitán Franks," řekl Moss Taylorovi. "Byl první, kdo to objevil. Mě informovali včera večer." Poklepal na balíček, který nesl. "Povolali mě kvůli tomuhle."
Franks se na něho zamračil a vstal. "Pojedeme na první etáž. Tam to probereme."
"Na první etáž?" přeptal se Taylor znervózněle. Trojice šla postranním průchodem k malému výtahu. "Ještě nikdy jsem nahoře nebyl. Je to tam bezpečné? Bez radioaktivity?"
"Nebuďte jako ostatní," pokáral ho Franks. "Všichni se chovají jako báby, co se bojí lupičů. Na první etáž se žádná radioaktivita dostat nemůže. Je odstíněná skálou a olovem a všechno, co přijede Rourou, se sprchuje."
"Tak o co tedy jde?" zeptal se Taylor. "Co máme za problém?"
"Za chvíli se dovíte víc."
Nastoupili si do výtahu a vyjeli nahoru. Jakmile vystoupili, ocitli se ve dvoraně zaplněné vojáky, zbraněmi a uniformami. Taylor zamrkal překvapením. Tak tohle je první etáž, podzemní prostor nejblíže povrchu. Nad etáží byla jenom skála, olovo a skála, jíž vedly velké roury jako díry po žížalách. Olovo a skála, a nad tím, v místě, kde roury ústily, byl ohromný prostor, který po osm let nezahlédla žádná živá bytost; tahle obrovská, nekonečná ruina kdysi bývala domovem lidstva, tady sám před osmi lety žil.
Teď byla na povrchu smrtonosná poušť plná strusky, a nad ní se převalovala oblaka. Nekonečné mraky pluly po obloze sem a tam a zakrývaly rudé slunce. Občas se na povrchu pohnulo něco kovového, procházelo to zbytkem měst, prodíralo se zmučenou venkovskou krajinou. Byl to olovčík, povrchový robot odolný vůči záření, zkonstruovaný v horečnatém spěchu v posledních měsících před tím, než se studená válka změnila v horkou.
Olovčíci se plazili po zemi, pohybovali se po oceánech nebo po obloze ve štíhlých, začerněných strojích. Představovali jediné tvory, kteří mohli existovat tam, kde nezůstal žádný život; tyhle kovové a plastové postavy bojovaly ve válce, kterou začal člověk, ale sám v ní pokračovat nemohl. Na celém světě – v Rusku, v Evropě, Americe, Africe – nezůstala jediná živá bytost. Ty žily pod povrchem, v důkladně navržených hloubkových úkrytech, které dostavovali ještě v době, kdy začaly padat první bomby.
Byl to geniální nápad, jediný, který mohl fungovat. Na zničeném, rozbitém povrchu, který kdysi patřil živé planetě, lezli a běhali olovčíci a vedli válku člověka. A pod povrchem, v hlubinách planety, se lidské bytosti měsíc za měsícem, rok za rokem lopotily, aby vyrobily zbraně pro další boje.
"První etáž," řekl Taylor. Projela jím podivná bolest. "Jsme skoro na povrchu."
"Ale jen skoro," poznamenal Moss.
Franks je provedl masou vojáků. Mířil stranou, blíž k ústí Roury.
"Za několik minut nám výtah přiveze něco z povrchu," pustil se do vysvětlování. "Víte, Taylore, Bezpečnost občas zkoumá a vyslýchá povrchové olovčíky, kteří nahoře strávili delší čas, aby si ověřila jisté věci. Zavoláme videofonem na povrch na velitelství a zařídíme to. Potřebujeme přímý rozhovor, nemůžeme se spokojit jen s kontaktem přes obrazovku. Olovčíci odvádějí dobrou práci, přesto se potřebujeme ujistit, že všechno je tak, jak chceme."
Franks se otočil k Taylorovi a Mossovi a pokračoval: "Výtah přiveze olovčíka z povrchu, patří do třídy A. Vedlejší místnost funguje jako vyšetřovna, má uprostřed olověnou přepážku, takže lidé, kteří vedou výslech, nejsou vystaveni záření. Je to jednodušší než sprchovat olovčíky, kteří se musí zase vrátit nahoru, kde na ně čeká jejich práce.
Přede dvěma dny jsme vyslechli olovčíka třídy A. Rozhovor jsem prováděl já sám. Zajímala nás nová zbraň Sovětů –

automatická mina, která pronásleduje všechno, co se hýbe. Vojáci poslali nahoru příkaz, že minu je třeba prozkoumat a podrobné výsledky ohlásit.
Tenhle olovčík třídy A tedy přinesl hlášení. Sdělil nám několik věcí, dostali jsme obvyklou cívku filmu a zprávy. Pak jsme ho poslali zpět na povrch. Právě opustil vyšetřovnu, aby nastoupil do výtahu, když se stala podivná věc. Tehdy jsem si myslel, že –"
Franks se zarazil. Červené světlo bliklo.
"To je výtah shora." Pokynul několika vojákům. "Půjdeme do vyšetřovny. Olovčík tam bude každou chvíli."
"Olovčík třídy A," řekl Taylor. "Viděl jsem je na obrazovce, jak podávají hlášení."
"Je to docela zážitek," řekl Moss. "Jsou skoro jako lidi."
Vešli do místnosti a posadili se za olověnou stěnou. Za chvíli se rozsvítilo signální světlo a Franks si promnul ruce. Dveře za stěnou se otevřely. Taylor upřeně sledoval své pozorovací okno. Viděl, jak se něco pomalu přibližuje, jak se štíhlá kovová postava pohybuje krokem, chapadla rukou má při chůzi svěšená podél boků. Postava se zastavila a přejela pohledem olověnou přepážku. Stála a čekala.
"Potřebujeme něco zjistit," ozval se Franks. "Než se začnu ptát, máš nějaká hlášení, týkající se stavu na povrchu?"
"Ne. Válka pokračuje." Olovčík měl monotónní automatický hlas. "Částečně nám chybějí rychlé stíhací stroje, jednosedadlové. Také bychom potřebovali –"
"To už máme zaznamenané. Jde mi o následující věc. Komunikujeme s vámi prostřednictvím obrazovek. Musíme se spoléhat na nepřímé důkazy, protože nikdo z nás nevychází na povrch. Můžeme se jen dohadovat, co se tam děje. Všechno se dozvídáme zprostředkovaně. Někteří členové nejvyššího vedení si začínají myslet, že tím vzniká příliš velký prostor pro omyl."
"Omyl?" zeptal se olovčík. "V jakém smyslu? Než vám pošleme hlášení, pečlivě je překontrolujeme. Jsme s vámi ve stálém styku, hlásíme vše, co má nějaký význam. Každou novou zbraň, se kterou přijde nepřítel –"
"To je všechno v pořádku," zavrčel Franks za svou pozorovací štěrbinou. "Možná bychom to všechno ale měli vidět na vlastní oči. Dalo by se najít na povrchu dost velké nezamořené místo, kam by mohla vystoupit skupina lidí? Pokud by několik z nás vystoupilo na povrch v ochranných olověných oděvech, dokázali bychom tam vydržet dostatečně dlouho, abychom byli schopní zaznamenat tamní podmínky a pozorovat různé věci?"
Stroj zaváhal, než odpověděl. "Pochybuji o tom. Můžete si samozřejmě vzít vzorky vzduchu a rozhodnout se sami. Osm let se ale stav povrchu stále zhoršuje. Nemůžete mít správnou představu o podmínkách nahoře. Jakýkoli pohyblivý objekt tam delší dobu může přežít jen s obtížemi. Je tam rozmístěna spousta různých střel, citlivých na pohyb. Například tahle nová mina nereaguje jen na pohyb, ale zároveň svůj cíl pronásleduje tak dlouho, dokud ho nedostihne. A záření je všudypřítomné."
"Rozumím." Franks se obrátil k Mossovi s podivně přimhouřenýma očima. "Dobře, to je všechno, co jsem potřeboval vědět. Můžeš jít."
Stroj zamířil k východu ve stěně. Znovu se zastavil. "Množství smrtících částic v atmosféře se každý měsíc zvětšuje. Tempo války se postupně –"
"Rozumím." Franks vstal a natáhl ruku. Moss mu podal balíček. "Ještě něco, než půjdeš. Chci, aby sis prohlédl nový kovový stínicí materiál. Vzorek ti podám kleštěmi."
Franks vložil balíček do vroubkovaných čelistí. Uchopil kleště za opačný konec a natočil je k robotovi. Ten uchopil balíček. Sledovali ho, jak ho rozbalil a vzal kovovou destičku do ruky. Začal ji převracet a prohlížet.
Náhle olovčík znehybněl.
"Výborně," řekl Franks.
Ramenem se dotkl přepážky, která se částečně odsunula. Taylor vytřeštil oči, Franks s Mossem se vrhli k olovčíkovi!
"Proboha!" křikl Taylor. "Vždyť je radioaktivní!"
Olovčík stál nehybně s kouskem kovu v ruce. V místnosti se objevili vojáci. Obklopili olovčíka a pečlivě ho objeli detektorem.
"V pořádku, pane kapitáne," oznámil jeden z nich Franksovi. "Září asi tolik jako slunce po západu."
"Výborně. Věděl jsem to, nechtěl jsem ale nic riskovat."
"Vidíte," obrátil se Moss k Taylorovi, "tenhle olovčík vůbec nezáří. A to přišel přímo z povrchu a bez očisty."
"Co to má znamenat?" zeptal se Taylor zmateně.
"Může to být náhoda," pokrčil rameny Franks. "Pořád existuje možnost, že některý objekt se nahoře nezamoří. Tohle je už ale druhý případ, o kterém víme. Další se nedají vyloučit."
"Druhý případ?"
"Zjistili jsme to při předchozím rozhovoru. Ten olovčík nebyl zamořený. Vůbec nezářil, zrovna jako tenhle."
Moss vzal kovovou destičku z robotových rukou. Pečlivě nastavil ztuhlé, nehybné prsty.
"Tohle mu způsobilo zkrat, abychom ho mohli prozkoumat zblízka. Za okamžik se znovu probere. Nejvyšší čas se vrátit za stěnu."
Přešli zpátky a olověná deska za nimi zapadla. Vojáci opustili místnost.
"Za dvě období," řekl tiše Franks, "zahájí první průzkumná skupina výstup na povrch. V ochranných oblecích vyjedeme Rourou až nahoru – budeme první lidé, kteří po osmi letech opustí podzemí."
"Možná to nic neznamená," ozval se Moss, "dost o tom ale pochybuji. Něco se děje. Podle olovčíka život na povrchu není možný, protože tam všechno zahubí záření. Tahle historka nějak nesedí."
Taylor přikývl. Zíral pozorovací štěrbinou na nehybnou kovovou postavu. Olovčík už začal ožívat. Na několika místech měl povrch zprohýbaný, otlučený a ožehnutý dočerna. Tenhle olovčík pobýval na povrchu dlouhou dobu, viděl válku, ničení a zkázu tak obrovskou, že si ji žádná lidská bytost nedokázala představit. Plížil se a plazil světem plným radiace a

smrti, světem, kde život nemohl existovat.
A Taylor se ho dotkl!
"Půjdete s námi," řekl náhle Franks. "Chci vás tam mít. My tři budeme stačit."

Mary se k němu obrátila se smutným a polekaným výrazem. "Nemusíš mi nic říkat. Půjdeš na povrch. Je to tak?"
Šla za ním do kuchyně. Taylor se posadil a nedíval se na ni.
"Je to tajná akce," vymlouval se. "Nesmím ti nic vykládat."
"Nemusíš. Vím to. Věděla jsem to od chvíle, co jsi přišel. Ve tváři jsi měl něco, co už tam dlouhou dobu nebylo. Vypadal jsi zase jako dřív."
Popošla k němu. "Jak tě ale můžou poslat na povrch?" Třesoucíma se rukama ho vzala za hlavu a přiměla ho, aby se na ni podíval. V očích měla zvláštní hlad. "Nikdo tam nepřežije. Jen se podívej na tohle!"
Popadla noviny a přistrčila mu je k obličeji.
"Podívej se na tuhle fotku. Amerika, Evropa, Asie, Afrika – nic než trosky. Každý den to vidíme na obrazovkách. Všechno je zničené a otrávené. A vás posílají nahoru. Proč? Nic živého se tam nemůže objevit, ani rostlina, ani travička. Povrch je přece úplně zničený? Nebo není?"
Taylor vstal. "Je to rozkaz. Nic o tom nevím. Bylo mi řečeno, že půjdu s průzkumnou skupinou. To je všechno."
Dlouhou dobu stál a upřeně zíral před sebe. Pomalu sáhl pro noviny a přidržel je pod světlem.
"Vypadá to jako pravé," zabručel. "Trosky, škvára, mrtvo. Je to přesvědčivé. Stejně jako všechny zprávy, obrázky, filmy, dokonce vzorky vzduchu. Jenže sami jsme nic z toho neviděli, od doby, co uplynuly první měsíce, jsme pod zemí..."
"O čem to mluvíš?"
"Ale o ničem." Odložil noviny. "Musím odejít, hned jak skončí dnešní čas vyhrazený ke spaní. Pojďme si lehnout."
Mary se odvrátila, ve tváři měla tvrdý, drsný výraz. "Dělej si co chceš. Nakonec proč všichni nevylezeme nahoru a nenecháme se rovnou zabít, proč tady máme pomalu chcípat jako myši v díře?"
Nevěděl, že je tak podrážděná. Byli snad všichni tak naštvaní? Dělníci, kteří se do úmoru ve dne v noci dřeli v továrnách? Bledí a shrbení lidé, kteří se plahočili do práce a zpátky, mžourali v bezbarvém světle, jedli syntetické –
"Neměla bys být tak zatrpklá."
"A co mám asi tak dělat, když vím, že se nikdy nevrátíš?" Odvrátila se. "Když půjdeš nahoru, víckrát už tě neuvidím."
Byl otřesený. "Cože? Jak můžeš říkat takové věci?"
Neodpověděla mu.

Probudilo ho zavřeštění veřejného rozhlasu, který řval před budovou.
"Zvláštní hlášení! Povrchové síly hlásí obrovský sovětský útok novými zbraněmi! Ústup klíčových složek! Všechny pracovní jednotky nechť se okamžitě hlásí v továrnách!"
Taylor zamžoural a protřel si oči. Vyskočil z postele a spěchal k videofonu. Za okamžik se spojil s Mossem.
"Poslyšte, co ten nový útok? Je akce odvolaná?" Všiml si, že Mossův stůl pokrývá záplava zpráv a papírů.
"Ne," odpověděl Moss. "Chystáme se vyrazit. Okamžitě sem přijeďte."
"Ale –"
"Žádné diskuse." Moss vzal hrst hlášení, která ležela navrchu, a zuřivě je zmačkal. "Je to jen kouřová clona. Tak sebou hoďte!" Přerušil spojení.
Taylor se oblékal se zuřivým spěchem, hlavu měl přitom jako v mrákotách.
Po půl hodině vyskočil z auta a pospíchal po schodech do budovy syntetiků. Chodby byly zaplněné muži a ženami; všichni spěchali. Vešel do Mossovy kanceláře.
"Konečně," řekl Moss a hned vstal. "Franks na nás čeká na výstupní stanici."
Jeli vozem Bezpečnosti, siréna ječela, odháněla jim z cesty dělníky.
"Co má znamenat ten útok?" zeptal se Taylor.
Moss se napřímil. "Je to způsob, jak nás zmást. Vyvolali jsme krizi."
Zastavili u stanice Roury a vystoupili. Za okamžik už se vysokou rychlostí blížili k první etáži.
Ocitli se na scéně, která vřela aktivitou. Vojáci si navlékali olověné obleky, vzrušeně spolu mluvili, pokřikovali. Vydávaly se zbraně, předávaly rozkazy.
Taylor si pozorně prohlédl jednoho z vojáků. Byl ozbrojený obávanou Benderovou pistolí, novou tuponosou ruční zbraní, která právě začala opouštět výrobní pásy. Někteří vojáci vypadali trochu vyplašeně.
"Doufám, že neděláme chybu," řekl Moss, který si všiml Taylorova pohledu.
Přistoupil k nim Franks. "Plán je následující. Nejdříve vyjedeme nahoru jen my tři. Vojáci nás budou následovat za patnáct minut."
"Co řekneme olovčíkům?" zeptal se ustaraně Taylor. "Nějak jim to musíme vysvětlit."
"Řekneme, že chceme pozorovat nový sovětský útok." Franks se ironicky pousmál. "Vzhledem k vážnosti situace ho musíme vidět na vlastní oči."
"A co dál?" ptal se Taylor.
"To už bude záležet na nich. Pojďte."
Malým vozíkem neseným antigravitačními paprsky rychle ujížděli Rourou. Taylor se občas podíval pod sebe. Dno bylo hrozně hluboko a vzdálenost se s každou chvílí zvětšovala. Nervózně se potil v ochranném obleku a ve ztuhlých prstech neobratně svíral Benderovu pistoli.
Proč zvolili právě jeho? Byla to naprostá náhoda. Nejdřív si ho Moss vzal jako člena svého oddělení. Pak si ho

impulzivně vybral Franks. A teď se hnali čím dál tím rychleji k povrchu.
Mozek mu ovládal hluboký strach, který mu vštěpovali osm let. Radiace, jistá smrt, zničený a smrtící svět –
Vozík se řítil vzhůru. Taylor se chytil okrajů a zavřel oči. Neustále se přibližovali, byli první živí tvorové, kteří opustili první etáž, projeli Rourou k povrchu, překonali hradbu olova a skály. Hrůza jím otřásala. Věděli, že jdou na smrt. Copak to tisíckrát neviděli ve filmu? Města, laviny škváry, těžká oblaka –
"Připravte se," nařídil Franks. "Za chvíli tam budeme. Povrchový dispečink se o nás nebude starat, protože na můj rozkaz jim zdola nic nehlásili."
Vozík letěl jako střela. Taylorovi se zatočila hlava. Neotevíral oči a držel se okraje. Výš a výš...
Vozík se zastavil. Taylor otevřel oči.
Ocitli se v obrovské hale osvětlené zářivkami, v jeskyni plné strojů a zařízení; nekonečné hromady nakupeného materiálu se táhly řada za řadou. Mezi nimi tiše pracovali olovčíci a jezdili s vozíky a ještěrkami.
"Olovčíci," řekl Moss. Byl bledý v obličeji. "To znamená, že jsme opravdu na povrchu."
Olovčíci se pohybovali sem a tam, přesouvali obrovské zásoby zbraní a náhradních dílů, munice a materiálu, které předtím dopravili na povrch. A to se jednalo o konečnou stanici jenom jedné Roury; po celém kontinentu jich byla rozeseta spousta.
Taylor se nervózně rozhlédl. Opravdu byli na povrchu. V místě, kde probíhala válka.
"Pojďte," řekl Franks. "Přichází k nám hlídka třídy B."
Vystoupili z vozíku. Olovčík se k nim rychle přiblížil. Zastavil se před nimi a namířil na ně ruční zbraň.
"Jsme z Bezpečnosti," oznámil mu Franks. "Zavolej nám olovčíka třídy A."
Olovčík zaváhal. Přes plochu přibíhali další bdělí strážci třídy B. Moss se zvědavě díval, co se bude dít.
"To je rozkaz!" zavelel Franks silným, pevným hlasem.
Olovčík je váhavě opustil. Na konci budovy se odsunuly dveře. V nich se objevili dva olovčíci třídy A, pomalu směřovali k nim. Na hrudi měli oba prýmek.
"Patří k Povrchové radě," zašeptal napjatě Franks. "Jsme tedy určitě nad zemí. Připravte se."
Olovčíci se k nim obezřetně přibližovali. Mlčky se zastavili těsně před nimi a bedlivě si je prohlíželi.
"Jsem Franks z Bezpečnosti. Přišli jsme z podzemí, abychom –"
"To je šílenství," přerušil ho chladně jeden z olovčíků. "Víte přece, že tu nemůžete žít. Celý povrch je pro vás smrtonosný. Je vyloučené, abyste zde zůstali."
"Tyhle obleky nás dokážou ochránit," odpověděl Franks. "Navíc to není vaše starost. Žádám, aby se tu okamžitě sešla Rada, chci se seznámit s podmínkami a celou zdejší situací. Zařídíte to?"
"Vy lidé tady nahoře nemůžete přežít. Kromě toho nejnovější sovětský útok směřuje právě do této oblasti. Jste ve značném nebezpečí."
"To víme. Prosím, svolejte Radu." Franks se rozhlédl po obrovské místnosti osvětlené zářivkami zapuštěnými do stropu. Změnil tón hlasu. "Co je teď venku? Noc nebo den?"
"Noc," odpověděl po chvíli jeden z olovčíků třídy A. "Přibližně za dvě hodiny začne svítat."
Franks přikývl. "Zůstaneme tady alespoň ty dvě hodiny. Naše lidské city by moc potěšilo, kdybyste nám ukázali místo, odkud bychom se mohli dívat na vycházející slunce."
Olovčíci se ošili.
"Je to moc nehezký pohled," řekl jeden. "Viděli jste fotografie, víte, co můžete čekat. Mraky rozptýlených částic, které pohlcují světlo, všude hromady škváry, celá země zničená. Bude to pro vás velmi smutný pohled, daleko horší než filmy a obrázky."
"Jsme pevně rozhodnuti tu zůstat, dokud to neuvidíme. Svoláte Radu?"
"Pojďte s námi." Oba olovčíci váhavě zamířili k boku skladiště.
v muži se vlekli za nimi, těžké boty duněly na betonové podlaze. Před stěnou se roboti zastavili.
"Tady je vchod do sálu Rady. V místnosti jsou okna, venku je ale ještě tma. Zatím nic neuvidíte, ovšem za dvě hodiny –"
"Otevřete dveře," rozkázal Franks.
Dveře se odsunuly. Pomalu vešli dovnitř. Byla to malá úpravná místnost, uprostřed stál kulatý stůl a kolem něho židle. Všichni tři se tiše posadili, oba olovčíci je následovali.
"Další členové Rady jsou na cestě. Už byli informováni a dostaví se co nejrychleji. Ještě jednou na vás apeluji, abyste se vrátili dolů." Olovčík si bedlivě prohlížel tři lidské bytosti. "Podmínky, jaké tady panují, nemůžete v žádném případě vydržet. My sami tu přežíváme jen s obtížemi. Jak můžete čekat, že se to povede vám?"
Velitel se přiblížil k Franksovi.
"Vážně nás to udivuje a zaráží," řekl robot. "Samozřejmě se musíme řídit vašimi příkazy, dovolte ale, abych vás upozornil, že pokud tu zůstanete –"
"Víme to," přerušil ho Franks netrpělivě. "Každopádně tady zůstaneme přinejmenším do východu slunce."
"Když nedáte jinak."
Nastalo ticho. Trojice mužů neslyšela žádný zvuk, a přesto se zdálo, že olovčíci spolu komunikují.
"Návrat dolů je ve vašem vlastním zájmu," prohlásil velitel nakonec. "Prodiskutovali jsme to a zdá se nám, že jednáte proti vašemu vlastnímu dobru."
"Jsme lidské bytosti," namítl ostře Franks. "Copak to nechápete? Jsme lidé, ne stroje."
"Právě proto se musíte vrátit. Tato místnost je radioaktivní jako všechny povrchové oblasti. Vypočítali jsme, že obleky vás neochrání déle než dalších padesát minut. Proto –"
Olovčíci se náhle přiblížili k lidem, obstoupili je a vytvořili souvislou stěnu. Muži vstali, Taylor ztuhlými a neobratnými

prsty sáhl po zbrani. Muži stáli tváří v tvář tichým kovovým postavám.
"Musíme na tom trvat," informoval je velitel hlasem bez jakýchkoli emocí. "Musíme vás dovést k Rouře a nejbližším vozem poslat dolů. Omlouvám se, je to ale nutné."
"Co uděláme?" zeptal se znervóznělý Moss Frankse. Dotkl se pistole. "Rozstřílíme je?"
Franks zavrtěl hlavou. "Tak dobře," oslovil velitele, "vrátíme se."
Zamířil ke dveřím a pokynul Taylorovi s Mossem, aby ho následovali. Podřídili se mu, i když neskrývali překvapení.
Olovčíci je doprovodili do velkého skladiště. Pomalu se blížili ke vstupu do Roury, nikdo nic neříkal.
Na kraji se Franks otočil. "Vracíme se, protože nemáme na vybranou. Jsme tři a vás je tucet. Kdyby ale –"
"Vůz přijíždí," ozval se Taylor.
Z Roury se ozval skřípavý zvuk. Olovčíci třídy D se přesunuli ke kraji, aby vůz zachytili.
"Omlouvám se," řekl velitel, "je to ale pro vaše bezpečí. Musíme na vás důkladně dohlédnout. Je zapotřebí, abyste zůstali dole a nechali nás vést válku. Koneckonců je to už naše válka. Musíme v ní bojovat tak, jak sami uznáme za vhodné."
Vůz vyjel na povrch.
Vystoupilo z něj dvanáct vojáků ozbrojených Benderovými pistolemi. Vmžiku se rozestoupili a obklopili Frankse, Mosse i Taylora.
Moss si oddechl. "Tohle mění situaci. Dorazili v pravou chvíli."
Velitel robotů poodstoupil. Důkladně si vojáky prohlížel, klouzal pohledem od jednoho ke druhému, zjevně se rozhodoval. Nakonec pokynul ostatním olovčíkům. Ti se přesunuli a uvolnili průchod do skladiště.
"Pořád bychom vás mohli násilím poslat zpátky," řekl velitel. "Je ale jasné, že tu nejste jen kvůli podívané. Přítomnost vojáků dokazuje, že máte ještě jiné úmysly, že jste akci důkladně připravili."
"Velmi důkladně," ujistil ho Franks.
Postoupili o pár kroků.
"O vašich dalších záměrech se můžeme jen dohadovat. Musím přiznat, že jste nás zastihli nepřipravené. Naprosto jsme nedokázali čelit situaci. Použít sílu by bylo absurdní, protože žádná strana si nemůže dovolit poškodit tu druhou. V našem případě to souvisí s omezeními týkajícími se lidského života, vy zase víte, že válka vyžaduje –"
Vojáci spustili zuřivou palbu. Moss poklekl a střílel nahoru. Velitel se rozplynul v oblaku prachových částic. Ze všech stran se sbíhali olovčíci tříd B a D, někteří měli zbraně, jiní kovové tyče. Ve skladišti nastal zmatek. V dálce se rozječela siréna. Franks s Taylorem byli odříznuti od ostatních, od vojáků je dělila hradba kovových těl.
"Nemůžou střelbu opětovat," vysvětlil Franks chladně. "To je další planá hrozba. Celou dobu se nás pokoušeli jen zastrašit." Střelil olovčíka do obličeje. Robot se rozplynul. "Pamatujte si, že víc udělat nemůžou."
Stříleli dál a olovčíci mizeli jeden za druhým. Místnost čpěla zápachem spáleného kovu, pachem taveného plastu a oceli. Taylor byl sražen k zemi. Zoufale tápal po pistoli, prostrkoval ruce mezi kovovýma nohama, zuřivě hledal svou zbraň. Chystal se natáhnout prsty, když vtom se před ním vynořila pažba. Náhle mu něco přišláplo ruku ~ bylo to kovové chodidlo. Vykřikl.
Pak najednou bylo po všem. Roboti ustupovali, shromažďovali se u jedné stěny skladiště. Z Povrchové rady zbyli jen čtyři olovčíci, ostatní se proměnili v radioaktivní částice. Olovčíci třídy D se pustili do úklidu, sbírali poničené kovové postavy a jejich části a odnášeli je někam pryč.
Franks si zhluboka vydechl.
"A teď nás znovu zavedete k oknům," rozkázal jim. "Zanedlouho už musí nastat úsvit."
Olovčíci se dali do pohybu a skupina lidí – Moss, Taylor a Franks s vojáky – kráčela pomalu k východu. Vešli do síně Rady. Čerň za okny už zmírňoval lehký náznak šedi.
"Chceme ven," řekl Franks netrpělivě. "Budeme se dívat přímo odtamtud."
Dveře se otevřely. Dovnitř vrazil závan chladného ranního vzduchu, i přes olověné obleky ucítili zamrazení. Muži na sebe nejistě pohlédli.
"Pojďte ven," vyzval je Franks.
Prošel dveřmi a ostatní ho následovali.
Stáli na kopci nad obrovskou mísou údolí. Na pozadí šednoucího nebe se začal vynořovat obrys hor.
"Za pár minut už bude dost světla," řekl Moss. Zachvěl se, jak se do něho opřel mrazivý vítr. "Po osmi letech zas všechno uvidíme. To stojí za to, i kdyby to měla být ta poslední věc –"
"Dívejte se," vyštěkl Franks.
Zaraženě poslechli. Obloha se rozjasňovala stále víc. Někde v dálce se ozvalo zakokrhání, neslo se celým údolím.
"To byl kohout!" zamumlal Taylor. "Slyšeli jste ho?"
Za nimi se vynořili olovčíci, tiše stáli a také se dívali. Šedá obloha se změnila v bílou a vršky hor byly zřetelnější. Do údolí dopadly paprsky světla a postupovaly stále blíž.
"Bože na nebesích!" zvolal Franks.
Uviděli stromy, celý les. Údolí bylo plné rostlin a stromů, mezi rostlinstvem se vinulo několik cest. Stály v něm statky. Větrný mlýn. Hluboko pod sebou zahlédli stodolu.
"To je pohled!" zašeptal Moss.
Nebe se zbarvilo. Vycházelo slunce. Ptáci se rozezpívali. Nedaleko od místa, kde stáli, vítr pohyboval listy stromu.
Franks se otočil k řadě olovčíků za nimi.
"Osm roků jste nás jednoduše podváděli. Žádná válka se nekonala. Sotva jsme opustili povrch –"
"Ano," připustil olovčík třídy A. "Válka skončila hned po vašem odchodu. Máte pravdu, byl to podfuk. Vy jste se dřeli pod zemí, posílali nahoru zbraně, které my jsme okamžitě ničili."

"Ale proč?" zeptal se Taylor ohromeně. Hleděl na rozlehlé údolí pod sebou. "Proč?"
"Stvořili jste nás," odpověděl olovčík, "abychom za vás vedli válku, zatímco vy lidé jste odešli pod zem, abyste přežili. Nemohli jsme ale pokračovat ve válce, dokud jsme neprovedli analýzu a nezjistili, co je jejím účelem. Jakmile jsme to udělali, vyšlo nám, že nemá žádný účel, snad s výjimkou určitých lidských požadavků. A i ty byly nejisté.
Bádali jsme dál. Zjistili jsme, že lidské kultury procházejí různými fázemi, každá kultura svým vlastním tempem. Jak kultura stárne a začíná ztrácet cíl, objeví se konflikty mezi těmi, kteří se chtějí zbavit staré kultury a nastolit nový kulturní systém, a těmi, kteří si přejí zachovat tu stávající s co možná nejmenšími změnami.
V tu chvíli vzniká velké nebezpečí. Společnosti hrozí, že ji zaplaví vnitřní válka jedné skupiny proti jiné. Může dojít ke ztrátě životně důležitých tradic – ne ke změně nebo reformě, ale k úplnému zničení v období chaosu a bezvládí. V historii lidstva jsme našli mnoho takových příkladů.
Aby kultura takovou krizi přežila, musí vnitřní nenávist zaměřit ven, proti nějaké vnější skupině. Výsledkem je válka. Pro logickou mysl válka představuje absurditu. Z hlediska lidských požadavků však hraje životně důležitou úlohu. A tak tomu bude do té doby, než člověk vyspěje natolik, že v něm nezbude žádná nenávist."
Taylor pozorně poslouchal.
"Myslíš, že ten čas přijde?"
"Určitě. Je už na dosah ruky. Tohle je poslední válka. Člověk se téměř spojil do jediné konečné kultury, světové kultury. V této chvíli stojí kontinent proti kontinentu, jedna polovina světa proti druhé. Zbývá už jen jediný krok ke sjednocené kultuře. Člověk stoupá pomalu výš a neustále směřuje ke sjednocení kultur. Nepotrvá dlouho a –
Zatím k tomu ale ještě nedošlo, a proto válka musí pokračovat, aby uspokojila poslední ničivou vlnu nenávisti, kterou člověk pociťuje. Od začátku války uplynulo osm let. Během té doby jsme sledovali a zaznamenali důležité změny v myšlení lidí. Viděli jsme, že nenávist a strach postupně nahrazují únava s netečností. Nenávist se ale odbourává jen pozvolna. V této chvíli podvod musí ještě nějakou dobu pokračovat. Zatím nejste připraveni dovědět se pravdu. Chtěli byste ve válce pokračovat."
"Jak jste to ale zařídili?" zeptal se Moss. "Všechny ty fotografie, vzorky, poškozená zařízení –"
"Pojďte za mnou." Olovčík je zavedl k dlouhé, nízké budově. "Tady se nepřetržitě pracuje, celé týmy se snaží, aby udržely logický a přesvědčivý obraz globální války."
Vstoupili dovnitř. Všude pracovali olovčíci, skláněli se nad stoly a pulty.
"Vezměte si třeba tenhle projekt," upozornil je olovčík třídy A. Dva roboti soustředěně fotografovali jakýsi složitý model stojící na stole. "Je to velmi zdařilý příklad."
Muži se shlukli okolo, aby dobře viděli. Byl to model zničeného města.
Taylor si jej dlouhou dobu tiše prohlížel. Nakonec zdvihl hlavu.
"To je San Francisco," řekl tiše. "Model San Franciska v troskách. Tohle jsem viděl na obrazovce, to jste nám poslali dolů. Mosty byly zasažené –"
"Ano, povšimněte si jich." Olovčík objel kovovým prstem zničený oblouk, tenký téměř jako pavučina. "Fotografie tohoto modelu jste viděli mnohokrát stejně jako záběry jiných maket z této budovy.
Opravdové San Francisco je naprosto nedotčené. Brzy po vašem odchodu jsme město zrestaurovali, znovu vystavěli části zničené na začátku války. V téhle budově vyrábíme nepřetržité zpravodajství. Pečlivě sledujeme, aby jednotlivé části navzájem souhlasily. Věnujeme tomu hodně času a úsilí."
Franks se dotkl malého modelu napůl zničené budovy. "Takhle tedy trávíte čas – vyrábíte makety měst a pak je vyhazujete do povětří."
"Kdepak, děláme toho mnohem víc. Dohlížíme jako správci na celý svět. Majitelé na čas odjeli, a tak se musíme postarat, aby města zůstala čistá, nechátrala, aby všechno bylo promazané a schopné provozu. Zahrady, ulice, vodovody, všechno to je třeba udržovat ve stavu, v jakém to bylo před osmi lety, aby majitelé, až se vrátí, nebyli překvapeni. Chceme mít jistotu, že budou naprosto spokojení."
Franks se dotkl Mossovy ruky.
"Pojďte se mnou," řekl tiše. "Potřebuju s vámi mluvit."
Odvedl Mosse s Taylorem z budovy, pryč od olovčíků, ven na stráň. Vojáci je následovali. Slunce mezitím vyšlo na oblohu, která zmodrala. Vzduch voněl sladce, cítili vůni živých rostlin.
Taylor si sundal helmu a zhluboka se nadechl.
"Takovou vůni jsem už dávno necítil."
"Poslyšte," pronesl Franks tichým, rozhodným hlasem. "Musíme se okamžitě vrátit dolů. Musíme se pustit do spousty věcí. Tohle všechno se dá využít v náš prospěch."
"Jak to myslíte?" zeptal se Moss.
"Je jasné, že Sověty oblafli stejně jako nás. Jenže my jsme na to přišli. To nám poskytuje výhodu."
"Chápu," přikývl Moss. "My to víme, zatímco oni ne. Jejich Povrchová rada je taky prodala. Spikla se proti nim stejným způsobem. Kdybychom ale mohli –"
"Stačí stovka špičkových lidí a zase se ujmeme vlády, uvedeme věci do stavu, v jakém mají být! Není nic snazšího!"
Moss se dotkl jeho ruky. Z budovy k nim přicházel olovčík třídy A.
"Už jsme viděli dost," řekl Franks zvýšeným hlasem. "Situace je vážná. Musíme ji okamžitě nahlásit a provést studii, která určí náš další postup."
Robot mlčel.
Franks mávl na vojáky. "Jdeme." Vyrazil ke skladišti.
Většina vojáků si sundala přilby. Někteří si svlékli i olověné obleky a pohodlně odpočívali jen v bavlněných uniformách. Rozhlíželi se po krajině, těšili se pohledy po stráních se stromy a keři, kochali se obrovskou rozlohou

zeleně, horami, oblohou.
"Hele, to slunce," zabručel jeden z nich.
"Svítí jako vzteklý," poznamenal druhý.
"Návrat dolů," zavelel Franks. "V dvojstup nastoupit."
Vojáci se váhavě seřadili. Olovčíci nevzrušeně sledovali, jak skupina pomalu pochoduje zpátky ke skladišti. Franks, Moss a Taylor šli v čele a cestou přes prostranství ostražitě pokukovali po olovčících.
Vstoupili do skladu. Olovčíci třídy D nakládali zbraně a materiál na povrchové vozíky. Všude se pilně otáčely jeřáby a zvedáky. Roboti pracovali zdatně, přesto beze spěchu či vzrušení.
Lidé se zastavili a pozorovali okolí. Olovčíci s malými vozíky projížděli kolem, vzájemně si dávali znamení. Magnetické jeřáby zvedaly zbraně a součástky a opatrně je překládaly do přistavených vozů.
"Pojďte," řekl Franks.
Obrátil se k ústí Roury. Před ním stála nehybná, ztichlá řada olovčíků třídy D. Franks se zastavil. Rozhlédl se kolem. Přicházel k němu olovčík třídy A.
"Řekni jim, ať nám jdou z cesty," vyzval ho Franks. Dotkl se své Pistole. "Ať zmizí."
Čas plynul – chvíle byla nekonečná, neměřitelná. Muži stáli, nervózní a ostražití, nespouštěli pohledy z robotů před sebou.
"Jak si přejete," řekl nakonec olovčík třídy A.
Na jeho pokyn olovčíci třídy D ožili. Pomalu se rozestoupili.
Moss úlevou vydechl.
"Jsem rád, že dostali rozum," obrátil se k Franksovi. "Proč se nás ale nepokusili zastavit? Musí přece vědět, co uděláme."
Franks se zasmál. "Zastavit? Viděl jste sám, jak to dopadlo při jejich prvním pokusu. Nemůžou to udělat, jsou to jen stroje. Sestrojili jsme je tak, že na nás nemůžou vztáhnout ruku, a oni to vědí."
Ztichl.
Muži zírali na vchod do Roury. Tiší a nehybní olovčíci je pozorovali, na kovových tvářích nebyl čitelný žádný výraz.
Lidé stáli dlouhou dobu bez pohnutí. Nakonec se Taylor odvrátil.
"Dobrý Bože," vydechl tupě, jeho hlasu chyběl jakýkoli cit.
Roura zmizela. Vchod do ní byl zavařený, zatavený. Matný kovový povrch zvolna chladl.
Roura byla uzavřena.
Franks se otočil, tvář měl bledou, prázdnou.
Olovčík třídy A se pohnul. "Jak vidíte, Roura je uzavřená. Počítali jsme s tím a rozkaz byl vydán ve chvíli, kdy jste všichni vyšli na povrch. Přesto jsme vás ještě požádali, abyste se vrátili. Kdybyste bývali poslechli, mohli jste teď být v bezpečí dole. Při tak obrovské operaci jsme nemohli příliš otálet."
"Proč jste to ale udělali?" Moss se zlostně domáhal odpovědi.
"Protože je nemyslitelné, že byste mohli pokračovat ve válce. Nyní jsou všechny Roury uzavřené a lidem potrvá měsíce, než se vůbec dostanou na povrch, o nějaké vojenské akci ani nemluvě. Mezitím cyklus vstoupí do poslední fáze. Až najdete svůj svět nedotčený, nebudete už tak zmatení.
Doufali jsme, že při uzavírání budete dole. Vaše přítomnost zde znamená komplikaci. Když na povrch pronikli Sověti, podařilo se nám provést uzavření bez –"
"Sověti? Oni se dostali na povrch?"
"Před několika měsíci. Neočekávaně se tady objevili, aby zjistili, proč válka není vyhraná. Museli jsme jednat rychle. Teď se úporně snaží prorazit nové Roury, aby mohli pokračovat ve válce. Zatím je stačíme uzavírat stejně rychle, jak vznikají."
Olovčík si trojici mužů chladně přeměřil.
"Jsme odříznuti," vydechl Moss a otřásl se. "Nemůžeme se vrátit. Co budeme dělat?"
"Jak jste to tak rychle stihli?" zeptal se Franks olovčíka. "Jsme tady teprve dvě hodiny."
"Pro takové případy jsme nad první etáží každé Roury připravili tepelné nálože. Ty pak roztavily skálu a olovo."
Franks sevřel pažbu pistole a otočil se k Mossovi s Taylorem.
"Co myslíte? Sice se nemůžeme vrátit, ale v patnácti dokážeme nadělat spoustu škody. Máme Benderovy pistole. Co vy na to?"
Rozhlédl se. Vojáci se mezitím stačili vytrousit k východu. Postávali před budovou, dívali se na údolí a oblohu. Někteří dokonce opatrně slézali se svahu.
"Nechcete nám svěřit ochranné obleky a zbraně do úschovy?" zeptal se olovčík třídy A zdvořile. "Obleky jsou dost nepohodlné a zbraně nebudete potřebovat. Rusové se svých také vzdali, jak se můžete přesvědčit."
Prsty na spouštích se napjaly. Blížili se k nim čtyři muži v ruských uniformách. Přiletěli letadlem, které, jak si náhle uvědomili, tiše přistálo opodál.
"Napalte to do nich!" zařval Franks.
"Jsou neozbrojení," upozornil olovčík. "Přivedli jsme je, abyste mohli začít mírová jednání."
"Nemáme pověření mluvit za náš stát," prohlásil Moss škrobeně.
"Nepůjde o žádné diplomatické rozhovory," vysvětlil mu olovčík. "Nic takového se konat nebude. Řešení každodenních existenčních problémů vás naučí, jak spolu vyjít v jednom světě. Nebude to snadné, ale půjde to."
Rusové se zastavili. Obě strany se na sebe dívaly s nepokrytým nepřátelstvím.
"Jsem plukovník Borodoj a moc mě mrzí, že jsem jim vydal naše zbraně," ozval se Rus s nejvyšší hodností. "Po osmi letech jsme zas mohli zabít pár Amíků."

"Nebo se od nich nechat zabít," opravil ho Franks.
"Nikdo kromě vás by se o tom ale nedověděl," upozornil je olovčík. "Bylo by to zbytečné hrdinství. Raději byste se měli začít starat o to, jak na povrchu přežijete. Nemáme pro vás žádnou potravu."
Taylor zastrčil pistoli do pouzdra. "Pěkně nás doběhli, čert aby je vzal. Navrhuju nastěhovat se do města, vzít pár olovčíků, začít obdělávat půdu a vůbec si udělat pohodlí." Kousl se do rtů a zabodl pohled do olovčíka třídy A. "Dokud se naše rodiny nedostanou z podzemí, budeme pěkně opuštění, nějak to ale budeme muset zvládnout."
"Dovolil bych si něco poznamenat," ozval se nejistě další Rus. "Už jsme zkusili žít ve městě. Je moc prázdné. A hrstka lidí ho taky těžko udržuje. Nakonec jsme se usadili v nejmodernější vesnici, jakou jsme dokázali najít."
"V téhle zemi," vyhrkl třetí Rus. "Ještě se toho od vás musíme hodně učit."
Američané najednou zjistili, že se smějí.
"Určitě byste nás taky mohli naučit pár věcí," poznamenal Taylor velkoryse, "jen mě zrovna nenapadá nic konkrétního."
Ruský plukovník se zašklebil. "Přijdete k nám do naší vesnice? Budeme mít snadnější práci a společnost."
"Jakápak vaše?" odsekl Franks. "Ta je přece americká, ne? Je naše!"
Olovčík se postavil mezi ně. "Až se naplní naše plány, tenhle pojem budete chápat jinak. ‚Naše' bude znamenat celého lidstva." Ukázal na letadlo se spuštěnými motory. "Letadlo už čeká. Pustíte se společně do budování nového domova?"
Zatímco se Američané rozhodovali, Rusové čekali.
"Teď už rozumím, jak to olovčíci mysleli se zánikem diplomacie," řekl Franks nakonec. "Lidé, kteří pracují společně, se obejdou bez diplomatů. Problémy si vyřeší při práci a ne u konferenčního stolu."
Olovčík je vedl k letadlu. "Sjednocení světa je cílem dějin. Vždy existovala tendence ke sjednocování, od rodiny přes kmen, město, stát až po polokouli. Teď se spojí polokoule a –"
Taylor ho přestal poslouchat a ohlédl se k místu, kde bývala Roura. Tam někde pod povrchem je Mary. Nechtěl ji opustit, i když ji nemohl spatřit, dokud se Roura zase neotevře. Nakonec ale pokrčil rameny a následoval ostatní.
Pokud tahle malá skupinka bývalých nepřátel půjde dobrým příkladem, nepotrvá dlouho a všichni včetně jeho s Mary zas budou žít na povrchu jako rozumné lidské bytosti, přestanou se chovat jako krtci stižení slepou nenávistí.
"Trvalo to tisíce generací," končil olovčík třídy A. "Stovky století krveprolití a zkázy. Každá válka ale byla krokem ke sjednocenému lidstvu. Nyní je konec na dohled: zažijete svět bez války. I to je ale jen začátek nové historické epochy."
"Dobytí vesmíru," vydechl plukovník Borodoj.
"Smysl života," dodal Moss.
"Konec hladu a chudoby," řekl Taylor.
Olovčík otevřel dveře letounu. "To všechno a ještě víc. O kolik víc? To můžeme předpovědět právě tak málo, jako první pralidé mohli předpovědět tenhle den. Ale bude to nepředstavitelně úžasné."
Dveře se zavřely a letadlo zamířilo k jejich novému domovu.

přeložila Hana Volejníková

Profesor Raketa
Kramer se přidržel opěradla. "Tak taková je situace. Jak si máme s takovým faktorem poradit? Je naprosto proměnný."
"Naprosto? I v takovém případě by mělo být možné předvídat jeho chování. Živý organizmus se nepřestává řídit nutností, stejně jako neživý předmět. Řetěz příčin a následků je jen méně patrný; je třeba vzít v úvahu více okolností. Myslím, že se jedná o kvantitativní odlišnost. Reakce živého organizmu je srovnatelná s fyzikální kauzalitou, pouze je složitější."
Gross s Kramerem zdvihli hlavu k pomalu vystupujícím obrysům na fotografiích zavěšených na stěně; ještě z nich kapala voda po vytažení z ustalovače. Kramer jel tužkou po čáře.
"Vidíte tohle? To je pseudopodium. Je živé a tuhle zbraň zatím nedokážeme porazit. Žádný mechanický systém, jednoduchý ani složitý, si s ní neumí poradit. Budeme muset vyhodit Johnsonův řídící systém a najít něco jiného."
"A mezitím bude válka pokračovat jako doposud. Zase to skončí patem. Šachmatem. Oni se nedostanou k nám a my neprorazíme jejich živým minovým polem."
Kramer přikývl. "Vymysleli si dokonalou obranu. Jisté řešení by se ale přesto dalo najít."
"Jaké?"
"Mějte chvíli strpení." Kramer se otočil ke svému odborníkovi na rakety, obklopenému grafy a záznamy. "Těžký křižník, který se vrátil tento týden, se s ničím nestřetl. Málem ho dostali, ke kontaktu ale nedošlo, je to tak?"
"Ano," souhlasil expert. "Mina byla vzdálená třicet kilometrů. Křižník letěl na vesmírný pohon a směřoval přímou čarou na Proximu, samozřejmě ho naváděl Johnsonův systém. Z neznámých důvodů loď uhnula o čtvrt hodiny dříve. Pak kurz znovu vyrovnala. V té chvíli si jí všimli."
"Křižník se odchýlil," pokračoval Kramer, "ale ne dost. Mina šla po něm a sledovala ho. Je to pořád stejná historie, mě ale zajímá roznětka."
"Máme jistou teorii," prohlásil odborník. "Snažíme se najít kontakt, spoušť ukrytou v buněčné hmotě. Pravděpodobněji ale máme co do činění s psychologickým jevem, rozhodnutím bez fyzických souvztažností. Hledáme něco, co tam není. Mina se prostě rozhodne vybuchnout. Uvidí naši loď, přiblíží se k ní a pak se rozhodne."
"Díky." Kramer se otočil ke Grossovi. "Tohle jen potvrzuje má slova. Jak se může loď řízená automatikou vyhnout mině, která se rozhodne vybuchnout? Celá teorie o proniknutí minovým polem je přece založená na tom, že nesmíte spustit spoušť. Jenže tady spoušť představuje stav mysli ve složité, rozvinuté formě života."

"Pás sahá do hloubky osmdesáti tisíc kilometrů," uvažoval Gross. "Tím mají vyřešený další problém, otázku oprav a údržby. Ty zatracené věci se rozmnožují kladením vajíček, kterými zaplňují prostor. Zajímalo by mě, čím se živí."
"Nejspíš pozůstatky naší první linie. Velké křižníky pro ně musí být lahůdkou. Je to souboj důvtipu mezi živým tvorem a lodí pilotovanou automatikou. Loď vždycky prohraje." Kramer otevřel fascikl. "A teď k mému návrhu."
"Prosím," vyzval ho Gross. "Dnes jsem už vyslechl deset řešení. Tak co navrhujete vy?"
"Je to velmi prosté. Tihle tvorové předčí jakýkoli mechanický systém jen proto, že jsou živí. Téměř kterákoli jiná forma života, tedy jakákoli vyšší forma života, s nimi může soupeřit. Když Jukánci dokážou na ochranu svých planet vyrábět živé miny, měli bychom být schopni obdobně využít některou z našich životních forem. Bojujme stejnou zbraní."
"Jakou formu života navrhujete použít?"
"Myslím, že lidský mozek představuje tu nejbystřejší formu. Znáte nějakou lepší?"
"Jenže žádná lidská bytost nevydrží cestu do mimoprostoru. Lidský pilot zemře na srdeční selhání dřív, než se jeho loď vůbec k Proximě přiblíží."
"My ale nepotřebujeme celé tělo," namítl Kramer. "Stačí nám jen mozek."
"Cože?"
"Musíme najít osobu s vysokou inteligencí, která přispěje svým dílem stejně, jako jiní dobrovolníci přispívají prací rukou nebo očí."
"Ale mozek ..."
"Technicky je to proveditelné. Známe případy transplantace mozku, které si vynutil vysoký stupeň poškození těla. Samozřejmě novinkou by byl jeho přenos do rakety, do těžkého vesmírného křižníku a ne do uměle vytvořeného těla."
V místnosti zavládlo ticho.
"Ten nápad má něco do sebe," prohlásil Gross. Na jeho masivní hranaté tváři bylo patrné, jak uvažuje.
"Předpokládejme, že to bude fungovat. Ovšem pořád zůstává otázka, o čí mozek se bude jednat?"
Všechno to bylo velmi mlhavé, důvody války i podstata nepřítele. Ke kontaktu s Jukánci došlo na jedné ze vzdálenějších planet Proximy Centauri. Sotva se loď z Terry přiblížila, objevil se náhle roj tenkých tmavých šipek a rozprchl se do prostoru. První opravdový střet se odehrál mezi osamocenou průzkumnou lodí z Terry a třemi jukánskými šipkami. Nepřežil ho nikdo z pozemské posádky. Následovala totální válka bez jakýchkoli zábran.
Obě strany horečnatě budovaly obranné pásy kolem svých systémů. Jukánský byl lepší. Proximu obklopoval živý prstenec, dokonalejší než cokoli, co by proti němu mohla postavit Terra. Standardní zařízení – Johnsonův řídící systém – které ve vnějším vesmíru pilotovalo pozemské lodi, bylo k ničemu. Bylo zapotřebí vymyslet něco lepšího. Automatika nestačila.
Automatika je úplně nanic, pomyslel si Kramer. Stál na kopci a pozoroval práce probíhající dole pod ním. Vál teplý vítr, šustil trávou a bylím. Mechanici v údolí byli skoro hotoví; odmontovali z lodi poslední části nervového systému a uložili je do beden.
Teď už potřebovali jen nové jádro, nový ústřední klíč, který nahradí mechanický systém. Čekali na lidský mozek, na mozek inteligentního, ostražitého člověka. Bude se ho ale ten člověk chtít vzdát? To byla otázka.
Kramer se otočil. Blížili se k němu dva lidé, muž se ženou. Důstojně kráčející muž s bezvýrazným obličejem a podsaditou postavou byl Gross. Žena byla... Hleděl na ni překvapeně a s rostoucím podrážděním. Dolores, jeho manželka. Od té doby, co spolu přestali žít, se vídávali zřídkakdy...
"Kramere," oslovil ho Gross. "Podívejte se, na koho jsem narazil. Sveze se s námi do města."
"Nazdar, Phile," pozdravila ho Dolores. "Nejsi rád, že mě vidíš?"
Přikývl. "Jak ses měla? Vypadáš dobře." Měla na sobě šedomodrou uniformu Vnitřní bezpečnosti, které šéfoval Gross. Vypadala v ní pořád hezká a štíhlá.
"Díky." Usmála se. "Ani tobě se podle všeho nevede špatně. Ředitel Gross mi říkal, že vedeš tenhle projekt, říkají mu Operace hlava. Tak kterou hlavu sis vybral?"
"V tom je ta potíž." Kramer si zapálil cigaretu. "Místo Johnsonova řídícího systému vybavíme tuto loď lidským mozkem. Sestrojili jsme pro něj zvláštní zvlhčovací lázně, zesilovače, které zachytí a zesílí impulsy, napájecí kanálky, které budou neustále zásobovat živé buňky vším potřebným. Jenže –"
"Jenže pořád nemáme ten mozek," dokončil za něho větu Gross. Vydali se k autu. "Jakmile ho získáme, můžeme spustit testy."
"A to ten mozek zůstane naživu?" zajímala se Dolores. "Může jako součást lodi opravdu žít?"
"Bude naživu, nebude ale při vědomí. Jen velmi málo živých organizmů má něco jako vědomí. Zvířata, stromy, hmyz mají rychlé reakce, jsou ale bez vědomí. Během naší operace individuální osobnost, ego, zanikne. Nám postačí jen reflexní aktivita, nic víc."
Dolores se otřásla. "To je hrůza!"
"Ve válce se musí zkusit cokoli," odpověděl Kramer nepřítomně. "Jestli oběť jednoho života dokáže válku ukončit, rozhodně to stojí za to. Tahle loď by mohla prorazit. A mít ještě pár dalších, rázem by bylo po konfliktu."

Nastoupili do auta. Když se rozjeli, zeptal se Gross: "Už jste o někom přemýšlel?"
Kramer zavrtěl hlavou. "To není moje práce."
"Jak to myslíte?"
"Já jsem technik, nic víc."
"Byl to ale váš nápad."
"Moje práce tím končí."
Gross se na něho divně podíval. Kramer se znepokojeně zavrtěl.

"Kdo by mohl udělat něco takového?" ozval se Gross. "Moje organizace může připravit různé testy způsobilosti a tak dále –"
"Poslyš, Phile," vmísila se Dolores najednou.
"Ano?"
Otočila se k němu. "Něco mě napadlo. Pamatuješ se na našeho profesora z univerzity? Na Michaela Thomase?"
Kramer přikývl.
"Zajímalo by mě, jestli ještě žije," Dolores svraštila čelo. "Musel by být už hrozně starý."
"Jak jste na něho přišla, Dolores?" zeptal se Gross.
"Možná starý člověk, kterému už nezbývá moc času, ale pořád má jasnou a ostrou mysl –"
"Profesor Thomas," Kramer si prsty mnul bradu. "Rozhodně to byl starý lišák. Jestli je ještě naživu, musí mu být nejmíň sedmdesát."
"To se dá zjistit," kývl Gross. "Nechám to prověřit."
"Co říkáš?" Dolores se obrátila ke Kramerovi. "Jestli něčí mozek dokáže přelstít ty tvory –"
"Moc se mi to nezdá," odpověděl Kramer. V mysli se mu vybavil obrázek starého pána za katedrou; jasné, laskavé oči klouzaly po třídě. Stařík se lehce předklonil, hubenou ruku zdviženou –
"Toho vynechte," prohlásil Kramer.
"Proč?" Gross si ho zvědavě prohlížel.
"Protože jsem to navrhla já," vysvětlila Dolores.
"Ne," zavrtěl hlavou Kramer. "O to nejde. Nečekal jsem, že to bude někdo, koho znám, u koho jsem studoval. Dobře si jej pamatuju. Byla to velmi výrazná osobnost."
"Tím spíše se jeví jako vhodný kandidát," zareagoval Gross.
"To ale přece nejde. Žádáme ho, aby zemřel!"
"Jsme ve válce," namítl Gross. "A válka nehledí na potřeby jednotlivce. Sám jste to říkal. Určitě bude souhlasit dobrovolně; můžeme k tomu přistupovat tímto způsobem."
"Možná už nežije," zašeptala Dolores.
"To zjistíme," Gross přidal plyn. Zbytek cesty urazili mlčky.

Ti dva si dlouho prohlíželi malý dřevěný domek porostlý břečťanem; stál ukrytý za obrovským dubem v zadní části parcely. Městečko bylo tiché a ospalé; jen občas nějaké auto pomalu přejelo po vzdálené silnici, jinak se nic nedělo.
"Tak tady bydlí," obrátil se Gross ke Kramerovi. Ruce si zkřížil na prsou. "Vypadá to dost starodávně."
Kramer neodpověděl. Dva agenti Bezpečnosti stáli za nimi a ve tváři neměli žádný výraz.
Gross zamířil k brance. "Pojďte. Zjistili jsme, že je ještě naživu, i když dost nemocný. Jeho duševní svěžest ale nijak neutrpěla. To je téměř jisté. Prý už nevychází z domu. Stará se o něho nějaká paní. Nemá už dost sil."
Po kameny dlážděné pěšince se dostali k domku a vystoupili na verandu. Gross zazvonil. Čekali. Za chvíli uslyšeli pomalé kroky a dveře se otevřely. Jakási starší žena v beztvarém plášti si je nevzrušeně Prohlížela.
"Bezpečnost," řekl Gross a ukázal průkaz. "Rádi bychom navštívili profesora Thomase."
"Proč?"
"Vládní záležitost." Pohlédl na Kramera.
Kramer udělal krok. "Jsem profesorův žák. Jistě nebude mít nic proti naší návštěvě."
Žena znejistěla. Gross vkročil do dveří. "To je v pořádku, matko. Je válka. Nemůžeme věčně postávat venku."
Oba agenti Bezpečnosti ho následovali. Kramer zavřel dveře a šel váhavě za nimi. Gross zvolna kráčel halou k otevřeným dveřím. Zastavil se a podíval se dovnitř. Kramer zahlédl bílý roh postele, dřevěný sloupek a hranu prádelníku.
Připojil se ke Grossovi.
V tmavém pokoji ležel vyschlý stařík, tělo měl podepřené spoustou polštářů. Nejdřív se zdálo, že spí; nehýbal se a neprojevoval žádné známky života. Po chvíli ale mírně šokovaný Kramer zjistil, že stařec na ně nepřestává upírat upřený pohled a že ani jednou nemrkl.
"Profesor Thomas?" zeptal se Gross. "Jsem ředitel Gross z Bezpečnosti. Možná si pamatujete na tohohle muže, který je tu se mnou –"
Vybledlé oči spočinuly na Kramerovi.
"Ano, znám ho. Philip Kramer... Ztloustl jsi, hochu." Profesorův hlas byl slabý, zněl jako šelest vyschlého popela. "Je pravda, že ses oženil?"
"Ano, vzal jsem si Dolores Frenchovou. Jistě se na ni pamatujete." Kramer popošel blíž k posteli. "Nežijeme ale spolu. Neklape to. Naše práce –"
"Kvůli čemu jsme sem vlastně přišli, profesore," začal Gross. Kramer ho ale přerušil netrpělivým mávnutím ruky.
"Poslyšte, co kdybyste šel i s vašimi lidmi pryč a nechal nás, abychom si promluvili?"
Gross polkl. "Dobře, Kramere." Kývnutím přivolal své dva muže. Všichni tři vyšli z pokoje do haly a zavřeli za sebou dveře.
Starý muž na posteli tiše pozoroval Kramera. "Zrovna dvakrát se mi nezamlouval," prohlásil nakonec. "Už jsem tenhle typ lidí zažil. Co tu chce?"
"Nic. Jen přišel se mnou. Můžu se posadit?" Kramer našel vedle postele tvrdou židli s rovným opěradlem. "Jestli vás obtěžuju –"
"Kdepak. Rád tě zas vidím, Philipe, po tak dlouhé době. Je mi líto, že se ti manželství nevyvedlo."
"A jak se daří vám?"

"Dost stůňu. Mám obavy, že můj výstup na jevišti světa se chýlí ke konci." Zestárlé oči si zamyšleně prohlížely mladšího muže. "Zdá se, že se ti daří dobře. Jako všem ostatním, o nichž jsem měl dobré mínění. Vyšplhal jsi hodně vysoko."
Kramer se usmál, pak ale zvážněl. "Pane profesore, chtěl bych si s vámi promluvit o projektu, na kterém pracujeme. Vypadá jako první paprsek naděje, který nám svitl v celé téhle válce. Jestli to vyjde, možná dokážeme rozbít jukánskou obranu a dostat do jejich systému nějaké lodi. To by mohlo znamenat konec války."
"A co dál? Pověz mi o tom víc, jestli chceš."
"Ten náš projekt je jako výstřel na vzdálený cíl. Možná se netrefíme, zkusit to ale musíme."
"Kvůli tomu jsi taky přišel," zamumlal profesor Thomas. "Začínám být zvědavý. Tak spusť."

Když Kramer skončil, starý muž ležel natažený na posteli a mlčel. Konečně si povzdechl.
"Je mi to jasné. Jde o lidskou mysl vytaženou z lidského těla." Trochu se nadzdvihl a podíval se na Kramera. "Předpokládám, že jste uvažovali o mně."
Kramer mlčel.
"Dříve, než se rozhodnu, musím ale vidět dokumentaci, seznámit se s teorií a konstrukčním řešením. Nevím, jestli se mi to líbí. Mám k tomu svoje důvody. Chci se ale podívat na ty materiály. Když to pro mě zařídíš –"
"Jistě." Kramer vstal a šel ke dveřím. Gross a dva příslušníci Bezpečnosti stáli venku a napjatě čekali. "Grossi, pojďte dovnitř."
Jeden za druhým vešli do pokoje.
"Dejte panu profesorovi dokumentaci," vyzval ho Kramer. "Chce si ji prostudovat, než se rozhodne."
Gross vytáhl z kapsy saka obálku ze silného papíru. Podal ji starému pánovi. "Prosím, profesore. Samozřejmě si ji prostudujte. Myslíte, že byste nám mohl své rozhodnutí sdělit v brzké době? Rádi bychom začali co nejdříve."
"Odpovím vám, až se rozhodnu." Profesor hubenou, chvějící se rukou uchopil obálku. "Moje rozhodnutí závisí na tom, co se dozvím z těch papírů. Pokud se mi to, co zjistím, nebude líbit, s mou spoluprací v žádné formě nemůžete počítat."
Třaslavýma rukama otevřel obálku. "Zajímá mě jedna věc."
"Jaká?" zeptal se Gross.
"To už je moje záležitost. Nechtě mi tu číslo, kam vám mám zavolat, až se rozhodnu."
Gross tiše položil na prádelník navštívenku. Než stačili vyjít z pokoje, profesor Thomas se již začetl do prvního z dokumentů, do nástinu teorie.

Kramer seděl proti svému zástupci Dale Winterovi. "A co bude dál?" zeptal se Winter.
"Spojí se s námi." Kramer si cosi čmáral rýsovacím perem na kousek papíru. "Nevím, co si o tom mám myslet."
"Proč?" Winterova dobromyslná tvář vypadala zmateně.
Kramer vstal a začal přecházet sem a tam, ruce zastrčené v kapsách uniformy. "Učil mě na vysoké. Vážil jsem si ho jako člověka i jako učitele. Byl víc než pouhý hlas, mluvící kniha. Byl to člověk, rozvážný, laskavý, kterého jsem mohl obdivovat. Vždycky jsem si přál jednou být takový jako on. A teď se na mě podívej."
"A co jde?"
"Podívej se, co po něm chci. Žádám jeho život, jako kdyby to nebyl člověk, učitel, ale nějaké laboratorní zvíře chované v kleci."
"Myslíš, že to udělá?"
"Nevím." Kramer přešel k oknu. Stál před ním a díval se ven. "Někde v koutku doufám, že ne."
"Když ale nebude souhlasit –"
"Tak budeme muset hledat někoho jiného, já vím. Najdeme někoho jiného. Proč Dolores musela –"
Ozval se videofon. Kramer stiskl tlačítko.
"Tady Gross." Na obrazovce vystoupily ředitelovy hrubé rysy. "Volal ten starý pán, profesor Thomas."
"A co říkal?" Odpověď už stačil vyčíst z Grossova hlasu.
"Řekl, že to udělá. Samotného mě to trochu překvapilo, zřejmě to ale myslí vážně. Stačili jsme už zařídit jeho přijetí do nemocnice. Jeho právník připravuje návrh reversu."
Kramer ho vnímal jen napůl. Unaveně přikývl. "Dobře. Mám radost. Můžeme to tedy rozjet."
"Zrovna nadšeně to nezní."
"Rád bych věděl, proč se rozhodl souhlasit."
"Neměl vůbec žádné pochybnosti." Z Grossova hlasu zněla spokojenost. "Zavolal mi brzy ráno. Ještě jsem byl v posteli. Tohle stojí za pořádnou oslavu."
"Jistě," řekl suše Kramer. "Určitě by se to mělo oslavit."

V polovině srpna se projekt blížil k dokončení. Stáli venku v letním horku, hlavy zdvižené ke štíhlým kovovým bokům lodi.
Gross poplácal její plášť. "Už to nebude dlouho trvat. Co nevidět ji otestujeme."
"Můžete nám o tom sdělit něco bližšího?" vyzval ho důstojník v uniformě se zlatými prýmky. "Je to velmi neobvyklá koncepce."
"Opravdu je v téhle lodi lidský mozek?" zeptal se vládní hodnostář, mužík ve zmačkaném obleku. "A je vážně živý?"
"Pánové, tahle loď je místo obvyklé Johnsonovy automatiky řízena mozkem. Ten ale není při vědomí. Fungují pouze jeho reflexy. Rozdíl proti Johnsonovu systému spočívá v tom, že lidský mozek je mnohem složitější než jakákoli umělá struktura a jeho schopnost přizpůsobit se situaci, čelit nebezpečí daleko přesahuje všechno, co by bylo možné vyrobit

uměle."
Gross se odmlčel a zaposlouchal se. Lodní turbíny se dunivě rozběhly a hlubokými vibracemi jim rozechvívaly půdu pod nohama. Kramer stál kousek od ostatních, ruce zkřížené na prsou, tiše se díval. Jakmile se ozval zvuk turbín, rychle obešel loď na druhou stranu. Několik dělníků tam odklízelo poslední zbytky, kusy drátů a lešení. Letmo se na něho podívali a spěšně pokračovali v práci. Kramer vystoupil na rampu a vešel do pilotní kabiny lodi. Winter s pilotem Kosmické dopravy seděli u řízení.
"Jak to vypadá?" zeptal se Kramer.
"Všechno je v pořádku." Winter vstal. "Podle něho bude lepší odstartovat na ruční řízení. Na robotické řízení –"
Winter se zarazil. "Chci říct na vnitřní řízení lodi se dá přejít později, ve vesmíru."
"To je pravda," souhlasil pilot. "Děláme to tak s Johnsonovým řízením a i v tomto případě bychom –"
"Zaznamenal jste nějaký rozdíl?" zeptal se Kramer.
"Ne," odpověděl pilot pomalu. "Myslím, že ne. Všechno jsem prošel. Vypadá to dobře. Chci se zeptat jen na jednu věc." Položil ruku na řídicí pult. "Jsou tu nějaké změny, kterým nerozumím."
"Změny?"
"Odchylky od původní konstrukce. Zajímal by mě jejich účel."
Kramer vytáhl ze saka plány. "Podívám se." Otáčel stránky. Pilot mu do nich nakukoval přes rameno.
"Vy je tam nemáte," řekl pilot. "To bych rád věděl –" Zarazil se. Do řídicí kabiny vešel ředitel Gross.
"Grossi, kdo schválil ty úpravy?" zeptal se Kramer. "Část kabeláže je změněná."
"No přece váš starý přítel." Gross dával oknem znamení letištní věži.
"Můj starý přítel?"
"Profesor. Velmi aktivně se zapojil do příprav." Gross se obrátil na pilota. "Začneme. Řekli mi, že pro zkušební let musíme loď dostat mimo dosah gravitace. Jste připraven odstartovat?"
"Jistě." Pilot se posadil a zkusmo zahýbal řídicími pákami. "Můžeme kdykoli."
"Tak na to šlápněte," vyzval ho Gross.
"Profesor –" začal větu Kramer, jenže v té chvíli se ozval obrovský rachot, loď mu poskočila pod nohama. Chytil se držadla na stěně a nepouštěl se ho. Kabinu zaplnil rytmický hukot motorů pod nimi.
Loď vyrazila. Kramer zavřel oči a zatajil dech. Vydávali se do vesmíru a každým okamžikem zvětšovali rychlost.

"Tak co?" zeptal se Winter nervózně. "Už mám?"
"Ještě chvilku," odpověděl Kramer. Seděl na podlaze kabiny u rozvaděče řídicích okruhů. Sundal kovový kryt a odhalil složitou spleť propojovacích vodičů. Zkoumal ji a porovnával se schématem.
"Co se děje?" zajímal se Gross.
"Jde o ty změny. Nemůžu přijít na to, k čemu jsou dobré. Jediný systém, který v tom dokážu objevit, je to, že někdo z jakýchsi důvodů –"
"Počkejte. Mrknu se na to s vámi," ozval se pilot. Přisedl si ke Kramerovi. "Co jste to říkal?"
"Vidíte tenhle okruh? Původně ho řídil spínač. Jeho činnost byla závislá na změnách teploty. Teď je to zapojené tak, že ho ovládá ústřední řídící systém. Totéž platí i o ostatních. Hodně zařízení bylo ovládaných mechanicky, spínači řízenými tlakem nebo teplotou. A nyní je spíná hlavní řízení."
"Mozek?" zeptal se Gross. "Chcete říct, že je to změněné tak, aby vším manipuloval mozek?"
Kramer přikývl. "Profesor Thomas možná nepovažoval mechanická čidla za spolehlivá. Možná si myslel, že se věci budou dít velmi rychle. Přitom některá z nich se dokážou sepnout ve zlomku sekundy. Brzdící rakety se zažehnou rychleji než –"
"Blížíme se k měsíčním základnám," ohlásil Winter z pilotního křesla. "Co mám dělat?"
Vyhlédli z průzoru. Zbrázděný povrch Měsíce se jim zaleskl před očima, byl to ošklivý, deprimující pohled. Rychle se k němu blížili.
"Pusťte mě k tomu," řekl pilot. Vystrčil Wintera z křesla, sedl si na jeho místo a připnul si pásy. Pohnul řídicími pákami a loď se začala od Měsíce odklánět. Pod sebou viděli pozorovací stanice – byly velké jako tečky – zatímco čtverečky znázorňovaly vstupy do podzemních továren a hangárů. Červené signální světlo bliklo, pilot zareagoval, prsty se mu rozběhly po tlačítkách řídicího pultu.
"Minuli jsme Měsíc," oznámil po nějakém čase. Měsíc zůstal za nimi a loď směřovala do vnějšího vesmíru. "Můžeme se do toho dát."
Kramer neodpovídal.
"Pane Kramere, jsme připraveni začít."
Kramer sebou trhl. "Promiňte, zamyslel jsem se. Dobrá, díky." Čelo měl usilovným přemýšlením pokryté vráskami.
"Co se děje?" zeptal se Gross.
"Jde o ty změny zapojení. Znal jste jejich důvod, když jste je schválil montérům?"
Gross zčervenal. "Víte, že o technických věcech nic nevím. Pracuju na Bezpečnosti."
"V tom případě jste se měl poradit se mnou."
"Záleží na tom?" Gross se jízlivě ušklíbl. "Dříve nebo později stejně budeme muset starému pánovi začít důvěřovat."
Pilot odstoupil od řídicího pultu. Tvář měl bledou a nehybnou. "Tak, a je to hotovo," prohlásil.
"Co je hotovo?" zeptal se Kramer.
"Jsme na automatice. Řídí nás mozek. Předal jsem řízení stařikovi." Pilot si zapálil cigaretu a nervózně z ní zatáhl.
"Nezbývá, než mu držet palce."

Loď se pohybovala rovnoměrně, ovládaná rukama neviditelného pilota. Hluboko uvnitř lodi v důkladně obrněné nádrži s tekutinou ležel měkký lidský mozek a jeho povrchem protékaly tisíce malých elektrických proudů. Ty byly zachyceny, zesíleny a předány do řídícího systému, odkud postupovaly celou lodí –
Gross si nervózně otřel čelo. "Tak on je teď pilotem. Doufám, že ví, co dělá."
Kramer s záhadným výrazem ve tváři přikývl. "Myslím, že ano."
"Co tím chcete říct?"
"Ale nic." Kramer přešel k okénku. "Zatím letíme stále rovně." Vzal do ruky mikrofon. "Tímhle můžeme mozku dávat mluvené povely." Na zkoušku foukl do mikrofonu.
"Tak se do toho dej," vybídl ho Winter.
"Otočit loď vpravo vpřič," přikázal Kramer. "Snížit rychlost."
Čekali. Čas plynul. Gross se podíval na Kramera. "Nic se neděje. Žádná změna."
"Chvíli strpení."
Loď se začala pomalu otáčet. Turbíny zpomalily svůj pravidelný tep. Loď nabírala nový kurs, vyrovnávala se. Kolem proletěly nějaké kosmické trosky a shořely v ohni trysek.
"Zatím to klape," prohlásil Gross.
Mohli dýchat volněji. Neviditelný pilot se ujal řízení hladce a klidně. Loď byla v dobrých rukou. Kramer vydal do mikrofonu další povel. Znovu zatočili, vraceli se zpátky k Měsíci.
"Uvidíme, jak se vypořádá s měsíční přitažlivostí," řekl Kramer. "Starý pán býval dobrý matematik. Uměl si poradit s jakýmkoli výpočtem."
Loď se odklonila od Měsíce. Velký glóbus se zbrázděným povrchem zůstal za nimi.
Gross úlevou vydechl. "Tak to bychom měli."
"Zbývá ještě jedna věc." Kramer uchopil mikrofon. "Návrat k Měsíci, přistání na nejbližším raketovém letišti."
"Dobrý Bože," zašeptal Winter. "Proč to –"
"Ticho." Kramer stál a naslouchal. Turbíny zalapaly po dechu a rozeřvaly se. Loď se otočila o sto osmdesát stupňů a nabrala rychlost. Vraceli se k Měsíci. Loď se naklonila a směřovala k velkému glóbu.
"Letí trochu moc rychle," ozval se pilot. "Jak chce zvládnout přistání v této rychlosti?"

Průzor se zaplnil rychle rostoucím měsíčním glóbem. Pilot přiskočil k řídicímu pultu a natáhl se po řízení. Loď sebou náhle trhla. Příď se zvedla a raketa vystřelila do vesmíru, v ostrém úhlu se odklonila od Měsíce. Muži změnu kursu nečekali a upadli na podlahu. Vstali a oněměle se dívali jeden na druhého.
Pilot zíral na ovládací pult. "Já jsem to neudělal! Ničeho jsem se vůbec nedotkl. Neměl jsem ani čas."
Loď stále nabírala rychlost. Kramer zaváhal. "Víte co, přejděte na manuál."
Pilot zapnul spínač. Položil ruce na páky směrového řízení a zkusmo jimi pohnul. "Nic." Otočil se. "Vůbec nic. Nereaguje to."
Nikdo nepromluvil.
"Teď už je jasné, co se stalo," prohlásil Kramer klidně. "Stařík se nemíní vzdát řízení, jakmile se k němu už jednou dostal. Jakmile jsem uviděl změny zapojení, dostal jsem z něčeho podobného strach. V téhle lodi se centrálně ovládá úplně všechno, včetně chlazení, otevírání průlezů, odhazování odpadu. Jsme bezmocní."
"Nesmysl." Gross zamířil k řídicímu pultu. Stiskl páku a otočil jí. Loď pokračovala v daném kursu, vzdalovala se od Měsíce.
"Odblokovat!" přikázal Kramer do mikrofonu. "Uvolnit řízení! přebíráme řízení. Odblokovat!"
"To je marná námaha. Je to úplně k ničemu," řekl pilot a hýbal pákou sem a tam. "Vůbec nereaguje."
"A pořád míříme ven," ozval se Winter; bláznivě se přitom ušklíbl. "Za pár minut překonáme obranný pás první linie. Pokud nás ovšem nesestřelí –"
"Raději se s nimi spojíme rádiem." Pilot zapnul přístroj. "Spojím se s hlavními základnami nebo s některou pozorovací stanicí."
"Při naší rychlosti se raději spojte s obranným pásem. Za minutu jsme u něho."
"A za ním," pokračoval Kramer, "je už vnější vesmír. Žene nás k únikové rychlosti. Jsou na lodi kóje?"
"Jaké kóje?" zeptal se Gross.
"Ochranné. Co je musíme použít při zapnutí kosmického pohonu. Jestli poletíme ještě rychleji, budeme je potřebovat."
"Ježíši, kam to ale letíme?" zvolal Gross. "Kam – kam nás to vleče?"

Pilot navázal spojení. "Tady Dwight. Blížíme se vysokou rychlostí k obranné zóně. Nestřílejte na nás."
"Vraťte se," ozval se v reproduktoru neosobní hlas. "Nemáte povolený vstup do obranného sektoru."
"Nemůžeme. Ztratili jsme kontrolu nad lodí."
"Cože?"
"Jsme experimentální raketa."
Gross mu skočil do řeči. "Tady ředitel Gross, Bezpečnost. Loď nás unáší do vnějšího vesmíru. Nemůžeme s tím nic dělat. Můžete nás z téhle lodi nějak dostat?"
Následovalo zaváhání. "Máme pár rychlých stíhaček, ty by vás mohly sebrat, pokud se rozhodnete vyskočit. Existuje slušná naděje, že vás najdou. Máte kosmické světlice?"
"Ano," odpověděl pilot. "Zkusíme to."
"Vy chcete opustit loď?" ozval se Kramer. "Jestli to uděláme, už nikdy ji neuvidíme."
"A co jiného nám zbývá? Pořád zrychlujeme. Navrhujete, abychom tu zůstali?"

"Ne." Kramer zavrtěl hlavou. "Zatraceně, musí se přece najít nějaké lepší řešení."
"Nemůžeš se s ním spojit?" zeptal se Winter. "Promluvit si se stařík em?"
"Za pokus to určitě stojí," vyzval ho Gross.
"Dobře." Kramer si vzal mikrofon. Na okamžik se zarazil, než začal mluvit. "Haló? Slyšíte mě? Tady je Phil Kramer. Slyšíte mě, pane profesore? Chci, abyste odblokoval řízení."
Bylo ticho.
"Tady je Kramer, profesore. Slyšíte mě? Pamatujete se, kdo jsem? Víte, kdo jsem?"
Nástěnný reproduktor nad řídicím pultem zapraskal. Vzhlédli.
"Slyšíte mě, pane profesore? Tady je Philip Kramer. Vraťte nám loď. Jestli mě slyšíte, uvolněte řízení! No tak, profesore, pusťte ji!"
Slyšeli praskot statické elektřiny. Šumění připomínající vítr. Dívali se upřeně jeden na druhého. Chvíli vládlo ticho.
"Je to ztráta času," řekl Gross.
"Ne – Poslouchejte!"
Ozvalo se nové zapraskání. Pak uslyšeli hlas smíchaný s praskotem, v němž se skoro ztrácel. Byl to monotónní, nemodulovaný, mechanický, neživý hlas, který vycházel z kovového reproduktoru ve stěně nad jejich hlavami.
"... To jsi ty, Philipe? Nepoznávám tě. Je tma... Kdo je to tam? Kromě tebe..."
"To jsem já, Kramer." Prsty sevřel podlouhlý mikrofon. "Musíte nám odblokovat řízení, pane profesore. Musíme se vrátit na Terru. Musíte to udělat."
Ticho. Pak se znovu ozval zajíkavý hlas, o něco silnější než předtím. "Tedy Kramer. Všechno je tak zvláštní. Měl jsem ale pravdu. Vědomí představuje výsledek myšlení. Je jeho nezbytným výsledkem. Cogito ergo sum. Stále mohu pracovat s pojmy. Slyšíte mě?"
"Ano. Pane profesore –"
"Změnil jsem zapojení. Ovládání. Byl jsem si dost jistý, že... Schválně, jestli to zvládnu..."
Náhle se rozběhla klimatizace. A stejně rychle se vypnula. Dole na chodbě se zabouchly dveře. Něco zadunělo. Muži stáli a poslouchali. Ze všech stran přicházely zvuky, stykače cvakaly, jak se spínaly a rozpínaly. Světlo bliklo a zhaslo, ocitli se ve tmě. Pak se znovu rozsvítilo a naopak začaly blednout vypnuté topné smyčky.
"Proboha!" zvolal Winter.
Z nouzového protipožárního systému se na ně lila voda. Ozval se rezavý svistot unikajícího vzduchu. Dveře jednoho únikového průlezu se odsunuly a vzduch s divokým hřmotem unikal do vesmíru.
Průlez se zabouchl. Do lodi se vrátilo ticho. Topné smyčky zazářily teplem. Podivné představení skončilo stejně náhle, jako začalo.
"Můžu úplně všechno," suchý, monotónní hlas se linul z reproduktoru na stěně. "Dokážu ovládat úplně všechno. Kramere, musíme si promluvit. Hodně – hodně jsem přemýšlel. Dlouhé roky jsem tě neviděl. Je toho spousta, co musíme probrat. Změnil ses, hochu. Musíme toho hodně prodiskutovat. Tvoje žena –"
Pilot chytil Kramera za paži. "Po boku máme loď. Podívejte se."

Přiskočili k průzoru. Štíhlé bledé plavidlo letělo souběžně s nimi, udržovalo stejnou rychlost. A současně vysílalo světelné signály.
"To je stíhací loď z Terry," řekl pilot. "Musíme vyskočit, naloží nás. Honem skafandry –"
Vyrazil ke skříni s vybavením a otočil ovladačem. Dveře se otevřely. Uvnitř byly skafandry, pilot je vytáhl ven.
"Pospěšte si," volal Gross. Zmocnila se jich panika. Horečnatě se oblékali, natahovali na sebe těžké oblečení. Winter vrávoravě vyrazil k průlezu, postavil se vedle něho a čekal na ostatní. Jeden po druhém se k němu přidali.
"Pojďme!" řekl Gross. "Otevřete průlez."
Winter zatáhl za páky. "Pomozte mi."
Popadli je a společně trhli. Nic se nedělo. Průlez se nepohnul ani o píď.
"Zkuste páčidlo," řekl pilot.
"Nemáte někdo blastr?" Gross se zoufale rozhlížel. "Krucinál, ustřelte to!"
"Tahejte," zasípal Kramer. "Všichni najednou!"
"Jste u průlezu?" ozval se monotónní hlas, vířivě se nesl chodbami lodi. Vzhlédli a rozhlíželi se kolem. "Cítím něco nablízku, venku. Je to loď? Všichni odcházíte? I vy, Kramere? Velká škoda. Doufal jsem, že si promluvíme. Možná, že jindy byste se dal přemluvit."
"Otevřete průlez!" zvolal Kramer a upíral pohled na neosobní stěny lodi. "Proboha, otevřete to!"
Zavládlo ticho, pauza se zdála nekonečná. Nakonec se průlez začal pomalu odsouvat. Vzduch se ječivě prohnal kolem nich ven do vesmíru.
Vyskočili, jeden po druhém. Odpuzující materiál skafandrů je hnal od trupu lodi. Po několika minutách je lidé ze stíhací lodi vytáhli na Palubu. Jakmile poslední z nich zmizel v průlezu stíhačky, profesorova loď se obrátila a obrovskou rychlostí vystřelila pryč. Zmizela.
Kramer si sundal přilbu, lapal po dechu. Dva muži z personálu
stíhačky ho balili do přikrývky. Gross usrkával ze šálku kávu, chvěl se.
"Je pryč," zamumlal Kramer. "Nechám vyhlásit poplach," řekl Gross.
"Co se stalo s vaší lodí?" vyptával se zvědavě jeden z členů posádky. "Vyrazila odtud pěkným fofrem. Kdo je v ní?"
"Budeme ji muset zničit," pokračoval zachmuřený Gross. "Jinak to nepůjde. Nedá se odhadnout, co má v úmyslu – co on má v úmyslu." Gross se unaveně posadil na kovovou lavičku. "Bylo to jen o vlásek. Ta naše důvěřivost se nám málem nevyplatila."

"Co tak může mít za lubem?" ptal se Kramer napůl sám sebe. "Nedává to smysl. Nechápu to."

Během zpáteční cesty na měsíční základnu seděli u stolu v jídelně, moc toho nenamluvili, jen popíjeli horkou kávu a přemýšleli.
"Poslyšte," řekl nakonec Gross. "Jaký člověk byl profesor Thomas? Co o něm víte? Co si pamatujete?"
Kramer postavil šálek na stůl. "Znal jsem ho před deseti lety. Moc toho nevím a je to všechno dost neurčité."
Vrátil se v myšlenkách k uplynulým rokům. Společně s Dolores studovali na Huntově univerzitě fyziku a biologii. Jejich škola byla malá, vzdálená ruchu moderního života. Vybral si ji proto, že byla v jeho rodném městě a že na ni chodil otec. Profesor Thomas učil na univerzitě hodně dlouho, všem připadalo, že je tam odjakživa. Byl to podivínský stařec, většinou se staral jen o své záležitosti. Mnoho věcí se mu nelíbilo, ale jen málokdy to dal najevo.
"Vybavuje se vám něco, co by nám mohlo pomoci?" zeptal se Gross. "Napadá vás něco, co by nám pomohlo pochopit jeho úmysly?"
Kramer pomalu přikývl. "Vzpomínám si na jednu věc..."
Jednoho dne spolu seděli ve školní kapli a nenuceně si povídali.
"Brzo už skončíš studia. Co máš potom v úmyslu dělat?" zeptal se ho profesor.
"Dělat? Nejspíš si vyberu některý státní výzkumný projekt."
"A to je všechno? To je tvůj konečný cíl?"
Kramer se tehdy usmál. "Tahle otázka je nevědecká. Předem předpokládá, že existují věci jako konečné cíle."
"Zkusme tedy uvažovat takhle. Kdyby nebyla válka a neexistovaly vládní výzkumné projekty, do čeho by ses v tom případě pustil?"
"Nevím. Jak si mám představit takovou hypotetickou situaci? Co se pamatuju, tak je válka. Řídíme se podle ní. Nevím, co bych dělal. Nejspíš bych se ale přizpůsobil, zvykl si."
Profesor na něho upíral pozorný pohled. "Tak ty si myslíš, že by sis zvykl? To rád slyším. A že by sis nějakou práci našel?"
Gross ho pozorně poslouchal. "A co vám z toho plyne, Kramere?"
"Nic moc. Jen to, že byl proti válce."
To jsme všichni," namítl Gross.
Ano, jenže on byl nespolečenský člověk, izoloval se od ostatních. Žil velmi prostě, sám si vařil. Žena mu zemřela před mnoha roky. Narodil se v Evropě, v Itálii. Když přišel do Spojených států, změnil si jméno. Měl ve zvyku číst Danta a Miltona. Dokonce měl i bibli."
"To už svědčí o dost velkém anachronismu, co říkáte?"
"Ano, hodně žil v minulosti. Někde našel starý gramofon a přehrával si na něm staré desky. Sám jste viděl jeho staromódní dům."
"Vedli jste o něm svazek?" zeptal se Winter Grosse.
"Jako Bezpečnost? Ne, vůbec ne. Pokud je nám známo, nikdy se nezabýval politickou činností, ani se nikdy do ničeho nezapojil. Vypadalo to, že ani nemá výrazné politické přesvědčení."
"To je pravda," souhlasil Kramer. "Jediné, co podnikal, byly výlety do hor. Měl rád přírodu."
"Příroda může být pro vědce velmi užitečná," řekl Gross. "Bez ní by těžko vznikla vůbec nějaká věda."
"Kramere, co podle tebe chce udělat, když se zmocnil lodi a zmizel?" zeptal se Winter.
"Třeba se jen jednoduše z toho přechodu zbláznil," řekl pilot. "Třeba ani žádný plán nemá a jen jedná iracionálně."
"Proč ale tedy nechal změnit zapojení kabelů na lodi? A proč se Ještě dříve, než vůbec dal souhlas k operaci, ujistil, že jeho vědomí a paměť zůstanou neporušeny? Ne, od samého začátku musel něco plánovat. Ale co?"
"Možná chtěl jen zůstat déle naživu," odpověděl Kramer. "Byl už Starý a umíral. Nebo –"
"Nebo co?"
"Ale nic." Kramer vstal. "Jakmile přistaneme na měsíční základně, zavolám na Zem. Potřebuju si o tom s někým promluvit."
"S kým?" zajímal se Gross.
"S Dolores. Možná si něco pamatuje."
"To je dobrý nápad," souhlasil Gross.

"Odkud voláš?" zeptala se Dolores, když ho konečně spojili. "Ze základny na Měsíci."
"Tady kolují všelijaké fámy. Proč se loď nevrátila? Co se stalo?"
"Obávám se, že nám s ní utekl."
"Kdo?"
"Starý pán. Profesor Thomas." Kramer jí vysvětlil, co se stalo. Dolores ho soustředěně poslouchala. "To je divné. A podle tebe si to všechno předem naplánoval?"
"O tom nepochybuju. Přece první, co po nás chtěl, byly konstrukční plány a teoretická schémata."
"Ale proč? Kvůli čemu?"
"Nevím. Poslyš, Dolores, co si o něm pamatuješ? Nevzpomínáš si na něco, co by nám posloužilo jako vodítko k celé věci?"
"Jako například?"
"Nevím, to je ta potíž."
Dolores na obrazovce videofonu svraštila čelo. "Vzpomínám si, že na dvorku choval slepice a jednou měl i kozu."
Usmála se. "Pamatuješ si, jak mu jednou utekla a toulala se po hlavní ulici? Nikdo nemohl přijít na to, odkud se tam

vzala."
"Nic jiného?"
"Ne." Díval se, jak se snaží si vzpomenout. "Vím, že si přál mít jednou hospodářství."
"Dobře, díky." Kramer se dotkl prstem vypínače. "Až se vrátím na Terru, možná se u tebe zastavím."
"Dej mi vědět, jak se to vyvíjí."
Přerušil spojem, obrazovka ztmavla. Pomalu se vrátil ke Grossovi, který se s armádními důstojníky nakláněl nad mapový pult.
Gross zdvihl hlavu. "Vzpomněla si na něco?"
"Ne. Pamatuje si jen, že míval kozu."
"Pojďte sem a podívejte se na tuhle podrobnou mapu," vyzval ho Gross a ukázal na místo vedle sebe. "Vidíte to?"
Kramer si všiml zběsile se pohybujících identifikačních značek a bílých teček, které běhaly sem a tam.
"Co se děje?"
"Eskadra za obrannou zónou konečně dostihla loď a nyní zaujímají pozici."
Bílé puntíky se skládaly do soudkovité formace kolem černé tečky, která se vytrvale přesouvala po ploše, mířila ze středu k okraji. Mohli vidět, jak se bílé tečky rozestavily kolem ní.
"Jsou připraveni zahájit palbu," ozval se technik u mapy. "Pane řediteli, co jim mám říct?"
Gross zaváhal. "Nelíbí se mi, že je rozhodnutí na mně. Když na to přijde –"
"Není to jenom loď," kývl Kramer. "Je to člověk, živá bytost. Tam ve vesmíru letí lidská bytost. Rád bych věděl, co –"
"Rozkaz se ale musí vydat. Nemůžeme riskovat. Co kdyby se spojil s těmi Jukánci?"
Kramerovi poklesla překvapením čelist. "Proboha, to by neudělal."
"Jste si tím jistý? Jak to můžete vědět?"
"Tohle neudělá."
Gross se obrátil k technikovi. "Řekněte jim, ať začnou."
"Lituji, pane řediteli, ta loď už ale unikla. Podívejte se."
Gross upřel pohled na mapu a Kramer mu nahlížel přes rameno, černá tečka proklouzla mezi bílými tečkami, ostře změnila kurs a vzdalovala se od nich. Bílé tečky byly rozházené po ploše, zmateně se rozptylovaly.
"Obdivuhodná strategie," prohlásil jeden z důstojníků. Přejel prstem po čáře. "Je to prastarý manévr, starý prušácký trik, ale jak vidíte, zabral."
Bílé tečky se obracely zpátky. "V těch dalekých končinách je moc jukánských lodí," řekl Gross. "A takhle to dopadá, když se nejedná rychle." Přeměřil si Kramera chladným pohledem. "Měli jsme to udělat, dokud jsme ho drželi v hrsti. Podívejte se na něho!" Zabodl prst do mizející černé tečky. Byla na okraji mapy a tam se zarazila. Dosáhla hranice zmapovaného prostoru. "Vidíte ji?"
... A co teď, přemýšlel Kramer s pohledem upřeným na mapu. Starý pán utekl křižníkům a zmizel. Vážně byl duševně zdráv, s jeho myšlením nebylo nic v nepořádku. Stejně jako se schopností ovládat své nové tělo.
Tělo – Loď pro něj znamenala nové tělo. Své staré umírající tělo, křehké a chřadnoucí, vyměnil za hromotluckou sestavu z kovu a plastů, s turbínami a raketovými motory. Teď byl silný. Silný a velký. Nové tělo bylo silnější než tisíc lidských těl. Jak dlouho mu ale vydrží? Průměrná životnost křižníku byla deset roků. Při pečlivé údržbě by to mohl dotáhnout na dvacet, než selže nějaká podstatná součást, kterou nebude možné nahradit.
A co pak? Co udělá, až něco selže a on nebude mít nikoho, kdo by to spravil? To bude znamenat konec. Kdesi v chladné temnotě hlubokého vesmíru tichá a liduprázdná loď zpomalí, aby vyčerpala své poslední teplo ve věčné nekonečnosti vnějšího vesmíru. Nebo se možná srazí s nějakým pustým asteroidem a roztříští se na miliony úlomků. Byla to jen otázka času.
"Vaše žena si na nic nevzpomněla?" zeptal se Gross.
"Jak jsem říkal, pamatuje si jen to, že jednou choval kozu."
"To je opravdu užitečná informace."
Kramer pokrčil rameny. "Já za to nemůžu."
"Zajímalo by mě, jestli ho ještě někdy uvidíme." Gross hleděl na indikační tečku, stále zavěšenou na kraji mapy. "Jestlipak se kdy vydá naším směrem?"
"To bych taky rád věděl," uzavřel Kramer.

* * *

Tu noc sebou Kramer na posteli házel ze strany na stranu, nemohl usnout. Byl celý nesvůj z měsíční přitažlivosti, i když byla uměle zvětšená, a cítil se nepohodlně. Ležel úplně bdělý a hlavou se mu honily tisíce myšlenek.
Co to všechno znamená? Jaký má profesor plán? Možná se to nikdy nedovědí. Možná, že loď je nadobro ztracená – starý pán navždy utekl do vnějšího vesmíru. Nemusejí nikdy zjistit, proč to udělal, jaký záměr – pokud vůbec nějaký měl – ho k tomu vedl.
Kramer se na lůžku posadil. Rozsvítil světlo a zapálil si cigaretu. Byl v malém pokoji s kovovými stěnami, který patřil k lunární základně.
Starý pán s ním chtěl mluvit. Chtěl probrat nějaké věci, diskutovat o nich, ale oni v té hysterii a zmatku dokázali myslet jen na to, jak uniknout. Loď je přece unášela do vnějšího vesmíru. Kramer zaťal zuby. Mohl jim někdo zazlívat, že vyskočili? Vůbec nevěděli, kam letí, ani proč tam letí. Byli bezmocní, chycení do pasti vlastní lodí a stíhací loď, která je mohla vyzvednout, pro ně představovala jedinou naději. Za další půlhodinu by už bylo příliš pozdě.
Co to ale starý pán chtěl říct? Co mu to chtěl sdělit v těch prvních zmatených chvílích, kdy loď kolem nich oživla a

každý nosník či drát se najednou proměnil v součást živého organismu, ohromného kovového organismu?
Bylo to tajemné a stále ho to znervózňovalo. Ani teď na to nemohl zapomenout. Znepokojeně se rozhlédl po pokoji. K čemu tohle oživnutí kovů a plastů vlastně vedlo? Najednou se octli uvnitř živého tvora, v jeho žaludku – jako Jonáš ve velrybě.
Bylo to živé a zatímco je to stále rychleji unášelo do vnějšího vesmíru, klidně, racionálně to na ně mluvilo. Reproduktor na zdi a jeho obvody vytvořily hlasivky a ústa, kabeláž představovala míchu a nervy, zatímco průlezy, relé a spínače se proměnily ve svaly.
Byli bezmocní, úplně bezmocní. Loď jim ve zlomku vteřiny sebrala veškerou moc a učinila je bezbrannými; zůstali jí prakticky vydáni na milost a nemilost. To nebylo v pořádku, vyvádělo ho to z míry. Celý život ovládal stroje, přizpůsoboval přírodu a přírodní síly člověku a lidským potřebám. Lidstvo se zvolna vyvíjelo, až se ocitlo v postavení, kdy věci řídilo a kdy lidé dělali, co považovali za vhodné. A teď se najednou na tomto žebříčku propadli, leželi u nohou síle, proti níž byli dětmi.
Kramer vstal. Oblékl si župan a začal hledat cigarety. Než je našel, zazvonil videotelefon.
"Ano?" zapnul přístroj.
Na obrazovce se objevila dispečerova tvář. "Máte hovor z Terry, pane Kramere. Tísňový hovor."
"Tísňový hovor? Pro mě? Spojte ho." Kramer se napjal, shrnul si vlasy z očí. Cítil zvláštní znepokojení.
Z reproduktoru se ozval neznámý hlas. "Mluvím s Philipem Kramerem? Jste Kramer?"
"Ano, pokračujte."
Tady Všeobecná nemocnice New York City. Pane Kramere, hospitalizovali jsme vaši ženu. Je v kritickém stavu, byla zraněna při nehodě. Dostali jsme vaše jméno, abychom vás zavolali. Mohl byste –"
"Je zraněná?" Kramer zaťal prsty do podstavce videofonu. "Je to vážné?"
"Ano, pane Kramere, je to vážné. Můžete sem přijet? Čím dřív, tím lépe."
"Ano," přikývl Kramer. "Přijedu. Děkuju vám."
Spojení se přerušilo a obrazovka pohasla. Kramer chvíli počkal. Pak stiskl tlačítko. Obrazovka se zase rozsvítila.
"Prosím, pane," řekl dispečer.
"Můžete mě hned teď posadit na nějakou loď, která letí na Terru? Je to naléhavý případ. Moje žena –"
"Nejbližších osm hodin odtud nic nepoletí. Budete muset počkat na další turnus."
"Nedá se s tím něco dělat?"
"Můžeme vyslat všeobecnou výzvu všem lodím v této oblasti. Někdy nás míjejí křižníky, které se tudy vracejí na Terru do opravy."
"Vyšlete tu výzvu? Přijdu hned na letiště."
"Ano, pane. Musíte ale počítat s tím, že se tu nějakou dobu žádná loď neobjeví. Je to sázka do loterie." Dispečer ukončil hovor.
Kramer se rychle oblékl. Popadl kabát a pospíchal k výtahu. O chvíli později běžel přes přijímací halu, kolem řad prázdných přepážek a konferenčních stolků. Stráž u dveří ustoupila a Kramer se ocitl venku na mohutném betonovém schodišti.
Měsíční povrch zahaloval stín. Pod ním se v úplné tmě prostírala letištní plocha; černá prázdnota byla nekonečná, beztvará. Opatrně sešel po schodech a po rampě pokračoval na okraj letiště k řídicí věži. Cestu mu ukazovala mdlá řada červených světel.
U paty věže ho zastavili dva vojáci, stáli tam ve stínu s připravenými zbraněmi. "Jste Kramer?"
"Ano." Světlo mu na okamžik ozářilo tvář.
"Vaši výzvu už odeslali."
"A ozval se někdo?" zeptal se Kramer.
"Spojil se s námi jeden křižník. Není odtud daleko. Má poškozené motory a pomalu se vrací z bojové linie na Term."
"Dobře," přikývl Kramer a pocítil vlnu úlevy. Zapálil si cigaretu a nabídl i oběma vojákům. Přidali se k němu.
"Pane," oslovil ho jeden z nich. "Je to pravda o té experimentální lodi?"
"A co jako?"
"Že prý ožívla a utekla nám?"
"Ne, ne přesně," odpověděl Kramer. "Měla nový druh řídícího systému místo Johnsonových jednotek. A nebyla pořádně vyzkoušená."
"Kamarád, co slouží na jednom z křižníků, co tam operují, ale povídal, že ta loď se chovala zvláštně. Že ještě nikdy nic takového neviděl. Připomínalo mu to, jak jednou doma ve státě Washington chytal okouny. Ryby byly chytré a utíkaly sem a tam –"
"Váš křižník už je tady," řekl druhý voják. "Podívejte se!"
Na plochu pomalu dosedalo cosi obrovitého. Z neurčitého tvaru neviděli nic víc než řadu malých zelených blikačů. Kramer si upřeně prohlížel neznatelné obrysy.
"Pane, raději si pospěšte," radil mu voják. "Nikdy se tady nezdrží dlouho."
"Díky." Kramer klusal po letištní ploše k černému obrysu, který se nad ním zvedal a zabíral celou šířku letiště. Z boku křižníků se spustila rampa, Kramer na ni naskočil. Rampa se začala zdvihat a za okamžik se Kramer ocitl v nákladovém prostoru lodi. Průlez za jeho zády se uzavřel.
Než stačil vystoupit po schodech na hlavní palubu, zahřměly motory a vystřelily je z Měsíce do vesmíru.
Kramer otevřel dveře na hlavní palubu. Najednou se zastavil a překvapeně se rozhlédl. Nikde nikoho neviděl. Loď byla opuštěná.
"Pane Bože," hlesl. Hlavou mu blesklo vysvětlení a ohromilo ho. Svezl se na lavičku, hlava se mu točila. "Pane Bože."

Loď se rachotivě řítila do vesmíru a čím dál tím víc se vzdalovala od Terry a Měsíce.
Nemohl tomu nijak zabránit.

"To vy jste mi volal," řekl nakonec do prázdna. "Nebyla to žádná nemocnice z Terry. Patřilo to k vašemu plánu."
Rozhlédl se kolem. "A Dolores je ve skutečnosti –"
"Tvoje žena je v pořádku," ozval se monotónní hlas z nástěnného reproduktoru nad ním. "Byl to podvod. Omlouvám se, že jsem tě tak obelstil. Nic lepšího mě ale nenapadlo. Nechtěl jsem, aby ses vrátil na Terru. Nechci se ve zdejší oblasti zdržovat déle, než je nezbytně nutné. Oni si sice myslí, že jsem se ztratil ve vnějším vesmíru, takže mi žádné větší nebezpečí nehrozí, jenže znáš to, i ten ukradený dopis se nakonec našel."
Kramer nervózně kouřil cigaretu. "Co chcete udělat? Kam to letíme?"
Nejdřív si chci s tebou promluvit. Musíme probrat spoustu různých věcí. Velmi mě zklamalo, že jsi mě opustil s ostatními. Doufal jsem, že zůstaneš." Suchý hlas se zastřeně zasmál. "Pamatuješ se na Baše diskuse za starých časů? Je to už dávno."
Loď nabírala obrovskou rychlost, nořila se do vesmíru, daleko za sebou nechala poslední obrannou zónu. Nával nevolnosti přinutil Kramera na chvíli se předklonit.
Když se narovnal, hlas ze zdi pokračoval. "Omlouvám se, že se tak ženu, ale nejsme ještě v bezpečí. Chvíli to vydrž a budeme volní."
"A co jukánské lodě? Ty tady nejsou?"
"Několika jsem už vyklouzl. Moc je zajímám."
"V jakém smyslu?"
"Cítí, že jsem jiný, že se podobám jejich organickým minám. Nelíbí se jim to. Myslím, že se brzy začnou z téhle oblasti stahovat. Zjevně si se mnou nechtějí nic začínat. Je to zvláštní rasa, Philipe. Rád bych je blíže prozkoumal, něco se o nich dověděl. Podle mých domněnek nepoužívají inertní materiály. Všechny jejich stroje a zařízení jsou živé, v té či oné formě. Neznají slovo konstruovat či stavět. Pojem výroby je jim cizí. Využívají existující formy. I jejich lodi –"
"Kam letíme?" přerušil ho Kramer. "Chci vědět, kam mě vezete."
"Upřímně řečeno, sám to ještě nevím."
"Vy to nevíte?"
"Ještě jsem nepromýšlel pár podrobností. V mém programu zbývá pár nejasných míst. V krátké době je ale vyřeším."
"Jaký je ten program?"
"Je vlastně velmi jednoduchý. Nechceš ale přejít do pilotní kabiny? Můžeš si tam sednout do křesla. Je mnohem pohodlnější než tahle kovová lavička."
Kramer šel do pilotní kabiny a posadil se za ovládací pult. Pohled na nepotřebné přístroje v něm vyvolával divné pocity.
"Co se děje?" zachraptěl nad ním reproduktor.
Kramer bezmocně složil ruce. "Jsem k ničemu. Nemohu nic dělat. A to se mi nelíbí. Je to snad divné?"
"Ne. Není. Už brzy ti vrátím řízení. Nemusíš si dělat starosti. Tvůj únos byla jen z nouze ctnost. Prostě jsem to nepromýšlel. Nepočítal jsem, že vydají rozkaz střílet po mně na potkání."
"To byl Grossův nápad."
"O tom nepochybuju. Už ve chvíli, když jsi u mě doma začal mluvit o projektu, dostal jsem tenhle nápad. Bylo mi okamžitě jasné, že se mýlíte; vy konstruktéři vůbec nerozumíte psychice. Uvědomil jsem si, že přenosem lidského mozku z organického těla do složité, umělé vesmírné lodi se neztratí jeho intelektuální schopnosti. Když člověk může myslet, tak je.
Jakmile jsem tohle pochopil, spatřil jsem možnost naplnění prastarého snu. Když jsme se prvně setkali, Philipe, byl jsem už dost starý. Už tehdy se můj život blížil ke konci. Mohl jsem počítat jen se smrtí a se zánikem všech svých idejí. Nic by po mně na světě nezůstalo, vůbec nic. Moji studenti mě opouštěli jeden po druhém, odcházeli do světa, aby tam pracovali na skvělých výzkumných projektech, na vymýšlení lepších a větších válečných zbraní.
Svět už bojuje takovou dlouhou dobu – nejdřív válčil sám se sebou, pak s Marťany a teď s těmito tvory z Proximy Centauri, o nichž nic nevíme. Lidská společnost proměnila válku v kulturní instituci, vnímá ji stejně jako astronomii nebo matematiku. Válka je součástí našich životů, lze s její pomocí udělat kariéru, představuje uznávané povolání. Vstupují do ní chytří a dynamičtí mladí muži a ženy a vlastníma rukama roztáčejí válečné kolo jako za časů krále Nabuchodonozora. Vždycky tomu tak bylo.
Je to ale lidstvu vrozené? Podle mého názoru nikoli. Žádná sociální praktika není vrozená. Existovaly různé skupiny lidí, které se neuchylovaly k válce; Eskymáci pojem válka nikdy nepochopili a američtí Indiáni v ní nikdy nenašli zalíbení. Jenže tahle opozice byla vyhlazena a vzniklý kulturní model se prosadil na celé planetě. Teď už je v nás hluboko zakořeněný.
Pokud by ale někde ve vývojové linii vznikl a ujal se jiný způsob řešení problémů, nezaložený na hromadění lidí a výzbroje k –"
"Tak tohle je ten váš plán?" zeptal se Kramer. "Znám tu teorii. Mluvil jste o ní na jedné přednášce."
"Ano, zapletl jsem ji do přednášky o rostlinném výběru, jak si vzpomínám. A když jsi ke mně přišel se svým návrhem, uvědomil jsem si, že moje představa by se nakonec mohla uskutečnit. Pokud je moje teorie, že válka je pouhým návykem, nikoli instinktem, správná, pak by se společnost založená mimo hranice Terry a s minimem kulturních vazeb měla vyvíjet rozdílně. Pokud by nepřevzala náš náhled, mohla by vykročit jinak a nemusela by dorazit do stejného bodu jako my – do slepé uličky, kde není na dohled nic jiného než stále větší a větší konflikty, po nichž nakonec nezůstane nic jiného než zkáza a zmar.

Ze začátku je samozřejmě nutné, aby na experiment dohlížel pozorovatel. Asi tak ve druhé generaci nepochybně dojde ke krizi. Kain se objeví co nevidět.
Víš, Kramere, počítám s tím, že když většinu času zůstanu v klidu na nějaké malé planetě nebo měsíci, udržím se v činnosti skoro sto let. A to je dostatečně dlouhá doba na to, aby se poznalo, kam nová kolonie směřuje. Potom... no, pak už to bude jen na ní.
Tak je to pochopitelně jen dobře. Lidé se nakonec musí ujmout samostatné vlády. Po sto letech budou sami určovat svůj osud. Možná se mýlím, možná válka není pouhým návykem. Možná existuje přírodní zákon, který stanoví, že skupiny mohou přežít jen skupinovým násilím. Já to ale chci risknout a vsadit na domněnku, že se jedná pouze o návyk, že mám pravdu, že válka je něco, na co jsme si tak zvykli, že si ani neuvědomujeme, jak je nepřirozená. Jen je ještě trochu nejasné, na kterém místě kolonie vznikne. Je třeba ho najít.
A tím se budeme společně zabývat. Prohlédneme si několik systémů ležících poněkud stranou, planety, které jsou z obchodního hlediska natolik neperspektivní, že je lodi z Terry minou. Jednu takovou planetu znám, mohlo by to být dobré místo. Její popis se najde v záznamech Fairchildovy expedice. Pro začátek se vypravíme na ni."
Na lodi zavládlo ticho.

Kramer seděl a upřeně pozoroval kovovou podlahu. Tlumeně vibrovala rytmem turbín. Nakonec znovu zdvihl hlavu.
"Můžete mít pravdu. Náš přístup může být jen věcí zvyku." Kramer vstal. "Myslel jste ale na jednu věc?"
"Na jakou?"
"Pokud kořeny tohoto návyku sahají tisíce let do minulosti, jak chcete přimět kolonisty, aby se ho zbavili, aby opustili Terru a její zvyky? Jak bude žít tato generace, první lidé, kteří kolonii založí? Souhlasím, že další generace se toho všeho zbaví, zvlášť když bude mít –" usmál se, "starého pána na nebesích, který je naučí něco jiného."
Podíval se na nástěnný reproduktor. "Jak chcete přimět lidi, aby opustili Terru a šli s vámi, když podle vaší teorie tahle generace spasena nebude a všechno začne až s tou příští?"
Reproduktor mlčel. Pak vydal jakýsi zvuk, který připomínal tiché suché zasmání.
"Ale no tak, Philipe. Osadníci se přece dají najít. Nebudeme jich potřebovat mnoho, stačí několik." Reproduktor se znovu zachichotal. "Je načase tě seznámit s mou odpovědí."
Na druhé straně chodby se odsunuly dveře. Ozval se zvuk váhavého kroku. Kramer se otočil.
"Dolores!"
Dolores Kramerová nejistě postávala před pilotní kabinou a nahlížela do ní. Překvapením zamrkala. "Phile! Co tady děláš? Co to má znamenat?"
Dívali se na sebe.
"Co se děje?" zeptala se Dolores. "Zavolali mi, že jsi byl na Měsíci zraněný při výbuchu –"
Reproduktor na stěně zachraptěl a znovu ožil. "Tak vidíš, Philipe, problém je už vyřešený. Nepotřebujeme moc lidí, stačí i jediný pár."
Kramer pomalu přikývl. "Aha," zamumlal. "Jediný pár. Jeden muž a jedna žena."
"Může se jim to podařit, pokud budou mít někoho, kdo dohlédne, aby věci šly, jak mají. Mohu být užitečný ve spoustě věcí, Philipe. Opravdu jich není málo. Myslím, že spolu budeme dobře vycházet."
Kramer se potutelně usmál. "Co kdybyste nám pomohl pojmenovat zvířata? To je přece první krok."
"S radostí," odpověděl monotónní, neosobní hlas. "Kromě toho, jestli si dobře pamatuji, tak je na mně, abych vám je jedno po druhém přivedl. A vy je pak můžete pojmenovat."
"Já tomu nerozumím," ozvala se Dolores; hlas jí přeskakoval. "O čem to mluví, Phile? O jakém pojmenování? Jakých zvířat? A kam to letíme?"
Kramer zvolna došel k okénku a mlčky hleděl ven, ruce zkřížené na prsou. Za oknem lodi se třpytily myriády úlomků světla, jasné žhavé uhlíky zářily do temné pustiny. Hvězdy, slunce, systémy. Nekonečné, nespočetné. Vesmír plný světů. Čeká na ně nekonečné množství planet – svítí a mrkají z temnoty.
Otočil se zpět do kabiny. "Kam letíme?" Usmál se na svou ženu, která tam stála nervózní, vylekaná, velké oči plné neklidu. "Nevím, kam letíme," odpověděl. "Najednou mi to ale nepřipadá důležité... Začínám chápat, co chtěl profesor říct. To, na čem záleží, je výsledek."
A poprvé po mnoha měsících Dolores objal. Nejdřív ztuhla a z očí se jí neztrácely úlek s nervozitou. Pak se k němu najednou přivinula a po tvářích jí stékaly slzy.
"Phile... Opravdu myslíš, že my dva můžeme začít znovu, od začátku?"
Políbil ji nejdřív něžně, pak vášnivě.
A raketa jako šíp letěla nekonečnou, nezmapovanou věčností prázdnoty...

přeložila Hana Volejníková

Lesní šalmaj
"Desátníku Westerburgu," oslovil ho doktor Henry Harris tichým hlasem, "můžete mi říct, proč si myslíte, že jste kytka?"
Zatímco kladl otázku, sklouzl pohledem k poznámce na stole. Vlastnoručně ji naškrábal Cox, velitel základny a stálo na ní: Doktore, to je ten mladík, o kterém jsme spolu mluvili. Proberte to s ním a zkuste zjistit, odkud má ten svůj blud. Patří k nové posádce kontrolní stanice na asteroidu Y-3. Rozhodně potřebujeme, aby tam všechno klapalo. O podobné maléry vážně nestojíme!
Harris vzkaz odsunul a zadíval se na mladíka, který seděl proti němu. Připadal mu celý nesvůj, zjevně se vyhýbal

odpovědi na otázku, kterou mu doktor položil. Harris se zamračil. Westerburg s pramenem světlých vlasů přes oko byl víc než pohledný mladík, uniforma mu padla jako ulitá. Jeho přes sto osmdesát centimetrů vysoká postava přímo zářila zdravím, podle záznamů ukončil výcvik teprve před dvěma roky. Narodil se v Detroitu. Spalničky dostal v devíti letech. Zajímaly ho tryskové motory, tenis a dívky. Bylo mu šestadvacet.
"Desátníku Westerburgu," doktor Harris zopakoval svou otázku, "proč si myslíte, že jste rostlina?"
Desátník se na něho plaše podíval. Odkašlal si. "Pane, já si to nemyslím. Já jsem kytka. Už několik dní."
"Rozumím." Doktor přikývl. "Chcete tím říct, že vždycky tomu tak nebylo."
"Ano, pane. Stal jsem se jí nedávno."
"A co jste byl předtím?"
"Totéž co vy ostatní."
Rozhostilo se ticho. Doktor Harris uchopil pero a načmáral pár řádků, poznámky ale nic neříkaly. Rostlina? Takový zdravě vypadající mladík! Doktor si sundal brýle s kovovou obroučkou a kapesníkem vyčistil skla. Znovu si je nasadil a srovnal si záda o opěradlo židle. "Cigaretu, desátníku?"
"Ne, pane."
Doktor si zapálil, ruku si položil na opěrku.
"Desátníku, jistě mi dáte za pravdu, že by se nenašlo moc lidí, ze kterých se stala kytka a ještě tak rychle. Musím přiznat, že jste první člověk, který mi kdy něco takového řekl."
"Ano, pane, uvědomuji si, že je to dost neobvyklé."
"Pak vás jistě nepřekvapuje můj zájem. Co to znamená, když tvrdíte, že jste květina? Že jste imobilní? Nebo tím vyjadřujete, že jste rostlina a ne živočich? Jak to mám vlastně chápat?"
Desátník uhnul očima. "Víc vám nemůžu říct," zamumlal. "Lituji, pane."
"Tak mi popište, jak jste se stal květinou."
Desátník Westerburg váhal. Nejdříve sklopil pohled na podlahu, pak se podíval na základnu za oknem a nakonec sklouzl pohledem k mouše na stole. Po chvíli se pomalu zdvihl ze židle. "Ani to vám nemůžu říct, pane," prohlásil.
"Nemůžete? A proč?"
"Protože... protože jsem to slíbil."
V místnosti zavládlo ticho.
Doktor Harris také vstal, oba muži si hleděli do tváře. Doktor se zamračil, poškrábal se na bradě. "Desátníku, můžete mi sdělit, komu jste to slíbil?"
"Lituji, pane, ale ani tohle vám nemůžu říct."
Doktor se zamyslel. Nakonec zamířil ke dveřím a otevřel je. "V pořádku, desátníku, můžete jít."
"Je mi líto, že jsem vám víc nepomohl." Desátník pomalu vyšel ven, doktor za ním zavřel dveře. Pak přešel místností k videotelefonu a vyťukal kód velitele základny. Za okamžik se na obrazovce objevila Coxova masitá, dobromyslná tvář.
"Tady Harris. Tak jsem s ním mluvil, nedostal jsem z něho ale nic víc, než že je kytka. Co dalšího mi o tom můžete říct? Jak se to projevuje na chování?"
"Jako první věci si na asteroidu všimli toho, že Westerburg přestal pracovat. Velitel posádky ohlásil, že místo aby pracoval v objektu, proseděl celý den venku. Jednoduše tam jen tak seděl."
"Na slunci?"
"Ano. Po západu slunce se vrátil na ubikaci. Když se ho zeptali, proč neopravoval v dílně tryskové motory, odpověděl, že musel být venku na slunci. Pak řekl –" Cox zaváhal.
"Ano? Co řekl?"
"Řekl, že práce je nepřirozená, že je to ztráta času. Jediný smysl má sedět a přemýšlet – venku."
"Co se dělo dál?"
"Zeptali se ho, jak na to přišel, a on prohlásil, že se z něho stala kytka."
"Zkusím si s ním znovu promluvit," zareagoval Harris. "Skutečně požádal o trvalé uvolnění ze služby? Jaký důvod uvedl?"
"Stejný. Že je teď kytka a už ho nezajímá být vojákem. Zajímá ho jen sedět na slunci. Větší šílenost jsem jaktěživ neslyšel."
"Dobrá. Zajdu za ním na ubikace." Harris se podíval na hodinky. "Zastavím se u něho po večeři."
"Hodně štěstí," popřál mu Cox zasmušile. "Slyšel jste, že by se někdo někdy proměnil v kytku? Když jsme mu to ale řekli, tak se jen pousmál."
"Zavolám vám, jak jsem pochodil," prohlásil Harris.

Harris pomalu kráčel chodbou. Bylo po šesté hodině, večeře skončila. V hlavě se mu rodila mlhavá představa, zatím bylo ale příliš brzy na nějakou určitou teorii. Přidal do kroku a na konci chodby zabočil vpravo. Minuly ho dvě zdravotní sestry, někam spěchaly. Westerburg bydlel na pokoji s mužem, který se zotavoval po zranění způsobeném výbuchem motoru. Už brzy měl být zdráv. Harris vstoupil do lůžkové části. Zastavil se, aby si zkontroloval čísla na dveřích.
"Mohu vám nějak pomoct, pane?" zeptal se ho službukonající robot, který se k němu klouzavě přiblížil.
"Hledám pokoj desátníka Westerburga."
"Třetí dveře vpravo."
Harris šel dál. Posádku na asteroidu Y-3 zřídili teprve nedávno. Fungovala jako první kontrolní stanoviště, kde se musely zastavit všechny lodě, které přilétaly z vnějšího vesmíru, a projít kontrolou. Teprve pak mohly vstoupit do systému. Úkolem posádky bylo hlídat, aby se do systému nedostaly žádné nebezpečné bakterie, houby nebo cokoli

jiného. Byl to moc pěkný asteroid, s dostatkem tepla, vody, nechyběly ani stromy a jezera a spousta sluníčka. A právě tady zřídili tu nejmodernější stanici z devíti planet. Harrison zavrtěl hlavou, už se blížil k hledaným dveřím. Zastavil se, zdvihl ruku a zaklepal.
"Kdo je to?" ozvalo se zevnitř.
"Jdu za desátníkem Westerburgem."
Dveře se otevřely. Nepříliš bystrý mladík s kostěnými brýlemi a s knihou v ruce vykoukl ven. "Kdo jste?"
"Doktor Harris."
"Je mi líto, pane. Desátník Westerburg spí."
"Myslíte, že by mu vadilo, kdybych ho vzbudil? Nutně s ním potřebuji mluvit." Harris nakoukl dovnitř. Viděl útulný pokoj s psacím stolem, kobercem, lampou a dvěma lůžky. Na jednom z nich ležel Westerburg, obličej měl obrácený ke stropu, ruce zkřížené na prsou a oči pevně zavřené.
"Pane, obávám se, že ho nedokážu vzbudit, i kdybych se snažil sebevíc," prohlásil mladík.
"Proč ne?"
"Protože desátník Westerburg se po západu slunce nedá probudit. Prostě to tak je."
"Jedná se o skutečnou katalepsii?"
"Ráno po východu slunce ale okamžitě vyskočí z postele a jde ven. Tam zůstane celý den."
"Rozumím," prohlásil doktor. "Děkuji vám za ochotu." Zamířil zpátky do chodby, dveře pokoje se za ním zavřely. "Je to složitější, než jsem si myslel," mumlal si pro sebe, když se vracel stejnou cestou, jakou přišel.
Byl teplý, slunný den. Na obloze nebyly téměř žádné mraky a jemný vánek foukal mezi cedry lemujícími břehy potoka, k němuž od nemocnice po svahu dolů vedla pěšina. Na potoce stál můstek, po kterém se dalo přejít na druhou stranu. Stálo na něm několik pacientů v županech a bezcílně hleděli do vody.
Harrisovi trvalo několik minut, než Westerburga našel. Mladík nebyl mezi ostatními pacienty, ani nikde nablízku. Vybral si místo mnohem dál, zašel až za cedry, na louku posetou máky. Seděl na břehu potoka na plochém šedivém kameni, tělo měl zakloněné dozadu, tvář otočenou k obloze a ústa lehce pootevřená. Doktora si nevšiml, dokud se neobjevil těsně vedle něho.
"Dobrý den," pozdravil Harris tiše.
Westerburg otevřel oči a podíval se na něj. Usmál se a pomalu vstal, pohyby měl na muže jeho výšky překvapivě půvabné, vláčné. "Dobrý den, doktore. Co vás sem přivádí?"
"Nic. Jen mě napadlo, že si dopřeju trochu sluníčka."
"Klidně si ke mně přisedněte," Westerburg mu udělal na kameni místo. Harris se opatrně posadil a hlavně dával pozor, aby nezachytil kalhotami o ostrý okraj. Zapálil si cigaretu a tiše se díval na vodu. Westerburg znovu zaujal svou podivnou pozici, zaklonil se, podepřel si trup rukama a obličej se zavřenýma očima zdvihl k nebi.
"Pěkný den," řekl doktor.
"Ano."
"Chodíte sem každý den? Jste raději tady venku než uvnitř?"
"Nemůžu být uvnitř," odpověděl Westerburg.
"Nemůžete? Jak to myslíte, že nemůžete?"
"Bez vzduchu byste umřel, je to tak?" zeptal se desátník.
"A vy byste zase umřel bez slunečního světla?"
Westerburg přikývl.
"Desátníku, mohu se vás na něco zeptat? To chcete až do konce života sedět venku na slunci na placatém kameni? A nic jiného nedělat?"
Westerburg přikývl.
"A co vaše práce? Musel jste roky studovat, než jste se stal vojákem. Velmi vám záleželo na tom, abyste se dostal k Planetární kontrole. Dosahoval jste dobrých studijních výsledků, nejlepších ve třídě. Jak se cítíte, když se toho všeho vzdáváte? Získat zpátky takové zaměstnání nebude vůbec snadné. Uvědomujete si to?"
"Ano."
"Opravdu se toho všeho chcete vzdát?"
"Ano."
Harris se na chvíli odmlčel. Nakonec zamáčkl cigaretu a otočil se k mladíkovi. "Dobrá. Řekněme tedy, že opustíte práci a budete vysedávat na slunci. Co bude následovat? Vaši práci bude muset udělat někdo jiný. Nemám pravdu? Práce jednoduše nezmizí. Když ji neuděláte vy, tak to bude muset být někdo jiný."
"Nejspíš ano."
"Westerburgu, představme si, že by se každý cítil jako vy. Že by každý chtěl celý den sedět na slunci. Co by se stalo? Nikdo by nekontroloval lodě vracející se z vnějšího vesmíru. Bakterie a toxické krystaly by se dostaly do systému a vyvolaly smrt, utrpení v masovém měřítku. Je to tak?"
"Kdyby se všichni cítili jako já, nemuseli by létat do vnějšího kosmu."
"To je vyloučené. Musí se obchodovat, vozit nerosty, produkty a nové rostliny."
"Proč?"
"Udržuje to společnost v chodu."
"Proč?"
"No –" Harris udělal posunek rukou. "Lidé nemohou žít bez společnosti."
Westerburg na to nijak nereagoval. Harris ho sledoval, mladík ale mlčel.
"Vy si to nemyslíte?" zeptal se ho doktor.

"Nevím, možná. Je to zvláštní věc. Celé roky jsem se dřel, abych dokončil školu a výcvik. Musel jsem pracovat, abych si zaplatil studia. Myl jsem nádobí, dělal pomocníka v kuchyních. Studoval jsem po nocích, učil se, pracoval a tak pořád dokola. A víte, co si myslím teď?"
"Co?"
"Měl jsem se stát kytkou už dříve."
Doktor Harris vstal. "Westerburgu, až půjdete dovnitř, zastavte se u mě v kanceláři. Rád bych vám udělal pár vyšetření, jestli nic nenamítáte."
"Chcete na mě vyzkoušet šokovou skříňku?" Westerburg se usmál. "Tušil jsem, že na ni dojde. Ne, nevadí mi to."
Harris se s pocitem podrážděnosti vzdálil kousek od kamene. "Tedy kolem třetí hodiny, desátníku?"
Mladík souhlasně přikývl.
Harris stoupal do kopce, vracel se pěšinkou k nemocnici. Celá záležitost mu začínala připadat jasnější. Ten mladík celý svůj život zápasil. Poznal finanční nejistotu. Určil si zidealizovaný cíl – dostat se k Planetární kontrole. A když se mu to nakonec podařilo, přestal zátěž zvládat. Na asteroidu je spousta vegetace, celý den se na ni dívá. Podlehl pocitu primitivního ztotožnění se s ní. Představa bezpečnosti spojená s nehybností a stálostí. Neměnný les.
Doktor vešel do budovy. Téměř okamžitě ho zastavil robot. "Pane, máte se bezodkladně spojit s velitelem Coxem."
"Díky." Harris zamířil ke své kanceláři. Vyťukal příslušný kód a velitelova tvář se za okamžik objevila na obrazovce.
"Tady Harris. Byl jsem venku a mluvil s tím mladíkem. Pomalu se mi to v hrubých rysech začíná jevit. Jedná se o vystavení příliš velké zátěži po příliš dlouhou dobu. Když konečně dosáhl svého vysněného cíle, ten se mu rozpadne pod –"
"Harrisi!" vyštěkl Cox. "Přestaňte žvanit a poslouchejte mě. Zrovna jsem dostal zprávu z Y-3. Posílají k vám expresní loď. Je už na cestě."
"Expresní loď?"
"Mají dalších pět případů. Všichni tvrdí, že jsou kytky! Velitel posádky se může pominout. Hrozí, že jestli nezjistíme, o co jde, může to klidně rovnou zabalit. Rozuměl jste mi, Harrisi? Zjistěte to!"
"Ano, pane," zamumlal doktor, "ano, pane."

* * *

Do konce týdne se počet případů rozrostl na dvacet a všechny pocházely z asteroidu Y-3.
Velitel Cox a Harris stáli na kopci, zachmuřeně se dívali dolů na plynoucí potok. Šestnáct mužů a čtyři ženy seděli na jeho břehu, ani jeden z nich se nehýbal, nemluvil. Pozorovali je víc než hodinu, během níž se ani jeden z dvacítky vůbec nepohnul.
"Já tomu nerozumím," prohlásil Cox a zavrtěl hlavou. "Já tomu vážně absolutně nerozumím. Harrisi, je to začátek konce? Všechno kolem nás se začne rozpadávat? Mrazí mě v zádech při pohledu na ty dole, jak tam jen tak sedí a vyhřívají se na slunci."
"Kdo je ten zrzavý muž?"
"Ulrich Deutsch. Býval zástupcem velitele posádky. A co se z něho stalo teď? Tupě sedí a podřimuje s pootevřenou pusou a zavřenýma očima. Ještě před týdnem stoupal po žebříčku kariéry až na úplný vrchol. Počítalo se s ním, že nahradí velitele, až ten půjde do důchodu. Což mohlo trvat maximálně rok. Celý život se snažil, aby se dostal tak vysoko."
"A teď sedí na slunci," dodal Harris místo něho.
"Nebo si vezměte tu krátkovlasou brunetku. Poháněla ji ctižádost vyniknout ve své profesi. Měla pod sebou všechny úředníky posádky. Muž vedle ní pracoval jako správce. A ta milá baculatá dívka byla sekretářka, zrovna nastoupila po škole. Najdete tu všechny typy. Dneska ráno mě informovali, že další tři případy dorazí během dne."
Harris přikývl. "Divné na té věci je to, že tady vážně chtějí sedět. Chovají se racionálně; mohli by dělat něco jiného, jenže je to nezajímá."
"Co s tím uděláte?" zeptal se Cox. "Zjistil jste něco? Je to na vás."
"Přímo jsem z nich nic nedostal," odpověděl Harris. "Aplikace šokového přístroje ale ukázala jisté zajímavé výsledky. Půjdeme dovnitř, abychom se na ně mohli podívat."
"Dobrá," kývl Cox a zamířil k nemocnici. "Předveďte mi všechno, co máte. Tady všechna legrace končí. Pomalu začínám chápat, jak asi bylo Tiberiovi, když zjistil, že křesťanství proniklo do nejvyšších kruhů."

Harris zhasl. V místnosti byla naprostá tma. "Pustím vám první cívku. Je na ní nahrán záznam jednoho z nejlepších biologů, kteří na stanici pracují. Jmenuje se Robert Bradshaw. Přiletěl včera. Výsledek šokového vyšetření je dobrý díky vysoké odlišnosti jeho mozku. Poměr potlačeného materiálu neracionální povahy je u něho vyšší než obvykle."
Doktor zmáčkl tlačítko. Projektor se s vrčením rozběhl a na protější stěně se objevil trojrozměrný, barevný obraz muže; byl tak reálný, jako kdyby stál přímo před nimi. Robert Bradshaw byl padesátník, měl podsaditou postavu, ocelově šedé vlasy a hranatou bradu. Seděl v křesle naprosto klidně, ruce položené na opěradlech, nevšímal si elektrod připevněných na zápěstích a krku. "Tak se do toho dáme," ozval se Harris. "Dívejte se."
Doktorův filmový obraz se objevil na plátně, blížil se k biologovi. "Pane Bradshawe, nemějte obavy," řekl mu, "neucítíte žádnou bolest a nám tím hodně pomůžete." Doktorův obraz pootočil knoflíky na šokové skříňce, Bradshaw znehybněl a brada mu strnula, jiné příznaky ale patrné nebyly. Harrisův obraz ho chvíli sledoval a pak poodstoupil od přístroje.
"Slyšíte mě, pane Bradshawe?" zeptal se ho.

"Ano."
"Jak se jmenujete?"
"Robert C. Bradshaw."
"Jaké je vaše pracovní zařazení?"
"Hlavní biolog kontrolní stanice na Y-3."
"Jste na ní právě teď?"
"Ne, vrátil jsem se na Terru. Jsem v nemocnici."
"Proč?"
"Protože jsem přiznal před velitelem posádky, že jsem kytka."
"Je to pravda? Jste vážně rostlina?"
"Ano, v nebiologickém smyslu slova. Jinak jsem si zachoval fyziologii lidské bytosti."
"V jakém smyslu jste tedy rostlina?"
"Z hlediska postojových reakcí, Weltanschauungu."
"Pokračujte."
"Teplokrevný živočich, vyšší primát může v jistém rozsahu přijmout psychologii rostliny."
"Ano?"
"To jsem měl na mysli."
"A co ostatní? Ti to vnímají také tak?"
"Ano."
"A jak jste si osvojil daný postoj?"
Biologův obraz zaváhal, rty se mu napjaly. "Vidíte to?" obrátil se Harris ke Coxovi. "Odehrává se v něm silný konflikt. Kdyby byl při plném vědomí, přestal by mluvit."
"Já –"
"Ano?"
"Naučili mě být rostlinou."
Harrisův obraz prozrazoval překvapení a zájem. "Co to znamená: naučili mě být rostlinou?"
"Pochopili mé problémy a naučili mě, jak se mám stát rostlinou. A tak jsem se zbavil všech problémů."
"Kdo vás to naučil?"
"Šalmajové."
"Kdo? Šalmajové? Jací Šalmajové?"
Biolog mlčel.
"Pane Bradshawe, kdo to jsou Šalmajové?"
Po dlouhé, mučivé odmlce se ztěžklé rty rozevřely. "Žijí v lesích..."
Harris vypnul promítačku, místnost zalilo světlo. Oba muži zamrkali. "To je všechno, co jsem zjistil," řekl Harris. "Měl jsem velké štěstí, že jsem se k tomu dostal. Bradshaw o tom vůbec neměl mluvit. Slíbili to těm, kdo je naučil stát se kytkou. Jsou to Šalmajové, kteří žijí v lesích na asteroidu Y-3."
"A tuhle historku vám vykládalo všech dvacet?"
"Ne." Harris se ušklíbl. "Většina z nich se urputně bránila, nedostal jsem nich dokonce ani tohle."
Cox se zamyslel. "Šalmajové. Jaký navrhujete postup? Budete čekat, až se vám podaří z nich vypáčit úplně všechno? To máte v plánu?"
"Ne," odpověděl Harris, "to rozhodně nemám v úmyslu. Poletím na Y-3 a osobně vypátrám, co jsou ti Šalmajové zač."

Malá průzkumná loď precizně přistála, zvuk trysek se přiškrtil a pak ztichl úplně. V odsunutém průlezu se objevil doktor Henry Harris. Zjistil, že se dívá na hnědou, sluncem spálenou přistávací plochu. Na konci stála vysoká spojovací věž. Kolem dokola se táhly šedivé budovy, vlastní kontrolní stanice. Opodál se tyčil do výšky křižník z Venuše, jeho zelená masa připomínala obrovitou limetu. Technici se jako brouci hemžili po plášti, kontrolovali každý centimetr, hledali životu nebezpečné organismy a jedy, které na něm mohly ulpět.
"Je to všechno, pane?" zeptal se pilot.
Harris přikývl. Uchopil své dva kufry a opatrně došlápl na zem. Plocha pod jeho nohama byla horká, v ostrém slunečním světle se oči neubránily mrkání. Mohl za to Jupiter, jehož obrovitá masa na obloze odrážela jako zrcadlo spoustu slunečního světla a posílala ho na asteroid.
Harris vykročil přes plochu, příruční zavazadla v ruce. Clen pozemní obsluhy mezitím stačil otevřít nákladní prostor průzkumné lodi a vytáhnout z něho doktorův velký kufr. Naložil ho na přistavený vozík a rozjel se za doktorem; vozík obsluhoval se znuděnou rutinou.
Sotva Harris dorazil ke spojovací věži, dveře se otevřely a v nich se objevil postarší bělovlasý muž. Měl vysokou, robustní postavu a rázný krok.
"Zdravím vás, doktore." Potřásl mu na uvítanou rukou. "Já jsem Lawrence Watts, velitel zdejší posádky."
Watts se na Harrise usmál. Tenhle obrovitý muž, ač postarší, se pořád držel majestátně zpříma ve své tmavomodré uniformě se zlatými epoletami, které se mu leskly na ramenou.
"Měl jste dobrý let?" zeptal se. "Pojďte dovnitř, hned vám přinesou něco k pití. Za zdejší horko vděčíme tomu velkému zrcadlu nad námi."
"Myslíte Jupiter?" Harris ho následoval do budovy. S úlevou zjistil, že je v ní chládek a přítmí. "Jak to, že tu máte přitažlivost skoro stejnou jako na Zemi? Myslel jsem, že budu skákat jako klokan. Je snad umělá?"
"Není. Může za to husté jádro asteroidu, něco na způsob kovového ložiska. To byl také důvod, proč jsme si vybrali

právě tenhle asteroid. Zjednodušily se nám tak konstrukční práce, uvítali jsme i to, že je tu přírodní vzduch a voda. Všiml jste si těch kopců?"
"Kopců?"
"Hned jak vystoupíme ve věži výše, odkryjí se vám za budovami. Máme tady něco jako přírodní park. Najdete v něm opravdový les a všechno, co si jen můžete přát. Pojďte, Harrisi, zavedu vás do své kanceláře." Starý muž rázným krokem zabočil za roh a za okamžik vstoupil do velké, dobře zařízené místnosti. "Tak jak se vám líbí? Hodlám si svůj poslední rok tady co nejvíce zpříjemnit." Zamračil se. "Ovšem teď, když je Deutsch pryč, tady mohu strávit celou věčnost. No, uvidíme." Pokrčil rameny. "Posaďte se, Harrisi."
"Děkuji." Harris si sedl na židli a nohy natáhl před sebe. Sledoval Wattse, jak zavírá dveře do chodby. "Mimochodem, objevily se nějaké nové případy?"
"Za dnešek další dva." Watts se zachmuřil. "Tím se počet zvýšil téměř na třicet. Na téhle stanici jsou tři stovky lidí. Při daném tempu to –"
"Veliteli, zmínil jste se o zdejším lese. Má do něho posádka volný přístup? Nebo je pohyb personálu omezen na základnu?"
Watts si promnul bradu. "To máte, Harrisi, těžké. Nemohu lidi pořád držet jen tady. Vidí ten les z budov a pohledu na pěkné místo, kde se člověk může protáhnout a odpočinout si, se těžko odolává. Po desetidenním cyklu mají nárok na odpočinek. Pak jdou ven a potulují se tam."
"A tehdy se to stane?"
"Předpokládám, že ano. Jenže dokud budou mít les před očima, tak tam budou chtít chodit. S tím nic nenadělám."
"Rozumím. Rozhodně to nechápejte jako kritiku. Rád bych slyšel vaši teorii. Co se s nimi venku děje? Co tam dělají?"
"Co by se dělo? Jakmile se dostanou ven, lenošení se jim zalíbí a nechce se jim zpátky do práce. Není to nic jiného než flákačství. Ulejvání. Nechce se jim pracovat, a tak se na to vykašlou."
"A co ta jejich utkvělá myšlenka?"
Watts se dobromyslně zasmál. "Ale no tak, Harrisi. Víte stejně dobře jako já, že to jsou samé kecy. Ti lidé jsou kytky asi tak jako já nebo vy. Prostě se jim nechce pracovat, to je všechno. Jo, za mých kadetských časů by se to nestalo. Tehdy se našlo pár způsobů, jak donutit lidi pracovat. Škoda, že jich nemůžeme pár zmrskat jako zastará."
"Vy si tedy myslíte, že se jedná o čistý švindl?"
"A vy snad ne?"
"Já to tak nevidím," odpověděl Harris. "Oni skutečně věří, že jsou rostliny. Použil jsem u nich vysokofrekvenční šokovou zkoušku. Díky ní je celý nervový systém paralyzovaný a všechny zábrany odblokovány. Všichni mluví pravdu. A všichni tvrdili totéž."
Watts přecházel sem a tam, ruce složené za zády. "Vy jste doktor, takže předpokládám, že víte, o čem mluvíte. Podívejte se ale na situaci z našeho hlediska. Zdejší stanice je dobrá, moderní. Pravděpodobně jsme nejmodernější stanicí v celém systému. Nechybí nám jediný nový přístroj nebo zařízení, které věda dokáže vymyslet. Harrisi, tahle stanice je jeden ohromný stroj. Lidé do něho zapadají jako kolečka, každý v něm má svůj úkol, platí to pro všechny – vojáky, biology, úředníky i obslužný personál.
A co se stane, když jedna osoba přestane dělat svou práci? Celý systém začne dostávat trhliny. Nemůžete hledat bacily, když nikdo neobsluhuje příslušné zařízení. Nemůžete objednat jídlo pro zaměstnance, když se nikdo nestará o hlášení, o inventury. A nemůžete nic řídit, pokud se zástupce velitele rozhodne jít ven a prosedět celý den na slunci. Třicet lidí znamená desetinu veškerého osazenstva. Bez nich nemůžeme fungovat. Je tak postavený celý systém. Jakmile vytáhnete opery, celá konstrukce se zřítí. Nikdo nemůže odejít. Všichni jsme svázáni dohromady a lidi to vědí. Vědí, že nemají právo udělat něco takového, že se nemůžou vykašlat na ostatní. Jsme příliš těsně propojení, než abychom si najednou mohli začít dělat, co chceme. Je to nefér vůči zbývajícím, vůči většině."
Harris přikývl. "Veliteli, mohu se vás na něco zeptat?"
"Na co?"
"Žijí na asteroidu nějací obyvatelé? Původní obyvatelé?"
"Domorodci?" Watts se zamyslel. "Ano, dají se tu najít. Podobají se křovákům." Neurčitě mávl rukou k oknu.
"Jací jsou? Viděl jste je?"
"Ano, viděl. Přinejmenším tehdy, když jsme tady prvně přistáli. Chvíli okouněli opodál, pozorovali nás, ale po nějaké době zmizeli."
"Vymřeli? Postihla je nějaká nemoc?"
"Ne. Prostě jen zmizeli. Stáhli se do svého lesa. A tam někde žijí dodnes."
"O jaký druh lidí se jedná?"
"Říká se, že pocházejí z Marsu. I když jako Marťané zrovna nevypadají. Mají tmavou kůži, zbarvenou jako měď. Jsou hodně štíhlí a velmi hbití svým vlastním způsobem. Loví zvěř a chytají ryby. Nemají psaný jazyk. Moc se o ně nestaráme."
"Rozumím." Harris se na okamžik zarazil. "Veliteli, zaslechl jste někdy něco o Šalmajích?"
"Šalmajích?" Watts se zamračil. "Ne. Proč?"
"Pacienti se zmínili o jakýchsi Šalmajích. Podle Bradshawa to byli oni, kdo jim vysvětlil, jak se stát rostlinou. Naučili se to od nich."
"Co jsou ti Šalmajové zač?"
"To nevím," přiznal Harris. "Doufal jsem, že bych se to mohl dovědět od vás. Předpokládal jsem, že se jedná o domorodce. Jenže podle vašeho popisu mi to už tak nepřipadá."
"Domorodci jsou primitivní divoši. Ti sotva znají něco, co by mohli někoho naučit, zvláště ne špičkového biologa."

Harris zaváhal. "Chtěl bych se v lese trochu porozhlédnout. Je to možné, veliteli?"
"Jistě. To pro vás mohu zařídit. Pošlu s vámi jednoho ze svých mužů jako doprovod."
"Raději bych šel sám. Hrozí mi snad nějaké nebezpečí?"
"Žádné, o kterém bych věděl. S výjimkou –"
"S výjimkou Šalmajů," dořekl Harris za něho. "To si uvědomuji. Jiná možnost, jak je najít, ale neexistuje. Musím ji zkusit."
"Když půjdete pořád rovně," řekl velitel Watts, "tak asi po šesti hodinách dorazíte na místo, odkud jste vyšel. Je to prťavý asteroid. Cestou narazíte na pár potoků a jezírek, dejte pozor, ať do nich nespadnete."
"A co hadi nebo jedovatý hmyz?"
"Nikdo nic takového nehlásil. Na začátku jsme to tady chtěli trochu vyčistit, ale už je to zase zarostlé. A na nic nebezpečného jsme nenarazili."
"Děkuji vám." Potřásli si s velitelem rukou. "Do večera jsem zpátky."
"Hodně štěstí." Velitel a jeho dva ozbrojení strážci se otočili a vraceli se k budovám staničního komplexu. Harris se díval za nimi, dokud mu nezmizeli uvnitř. Teprve pak zamířil ke skupině stromů.
Kráčel ztichlým lesem. Všude kolem něho se tyčily obrovité temně zelené stromy, které připomínaly eukalypty. Půda pod jeho nohama byla měkce vystlaná nekonečnou vrstvou spadaného a zetlelého listí. Po chvíli pás vysokých stromů zůstal za ním a on se ocitl na louce pokryté zhnědlou trávou a křovinami spálenými sluncem. Hmyz mu bzučel kolem hlavy, vzlétal z uschlých stonků rostlin. Vpředu zaslechl jakýsi dupot; něco prchalo podrostem. Zahlédl podivnou šedivou kouli se spoustou noh, zuřivě pelášila pryč, tykadla se jí přitom třásla.
Došel loukou k úpatí kopce. Začal stoupat nahoru, šplhal stále výš. Před ním se vlnilo nekonečné zelené moře, celé akry divoké přírody. Konečně se vyškrábal na vrchol. Odfukoval, supěl, snažil se vydýchat.
Pokračoval v cestě. Začal zase sestupovat, nořil se do hluboké rokle. Kolem něho se tyčily štíhlé kapradiny, vysoké jako stromy. Vstupoval do živoucího jurského lesa, před sebou neviděl nic jiného než kapradí. Terén nepřestával klesat, musel dávat pozor na cestu. Vzduch se ochladil. Dno rokle bylo vlhké a ztichlé, pod nohama téměř cítil vodu. Ocitl se na rovné ploše. Panovalo na ní přítmí díky hustým kapradinám, které rostly všude kolem něho, mlčenlivé a nehybné. Narazil na koryto starého potoka plné balvanů, dalo se ale snadno sledovat jako přírodní stezka. Dusný vzduch byl nedýchatelný. Mezi kapradím zahlédl úbočí dalšího kopce, další zdvihající se zelené pole.
Pak před sebou zpozoroval cosi šedivého. Byly to skály, navršené hromady balvanů, nahodile rozeseté. Potok směřoval přímo k nim. Nepochybně za nimi bylo nějaké jezírko, ze kterého vytékal. Nemotorně přelezl hradbu kamenů, musel si při šplhání pomáhat rukama. Vylezl nahoru, zastavil se a oddychoval.
Zatím mu štěstí nepřálo. Nepotkal ani jednoho domorodce. A přitom jedině oni mu mohou pomoct najít záhadné Šalmaje, kteří základnu připravují o lidi – pokud tedy skutečně existují. Kdyby narazil na domorodce, mohl by s nimi promluvit a snad něco zjistit. Jenže zatím nikoho neviděl. Rozhlédl se. Les byl ztichlý. Lehký vánek povíval listy kapradin, kromě jejich slabého šelestění se neozýval vůbec žádný zvuk. Kde by tak domorodci mohli být? Možná mají něco na způsob trvalého sídla, chatrče, mýtiny. Asteroid nebyl velký, do večera by se mu mělo podařit je najít.

* * *

Sestupoval po úbočí skal. Před sebou viděl další kamenné moře, které musí překonat. Náhle se zastavil a zaposlouchal se. Odněkud z dálky se nesl jakýsi zvuk, snad šum vody. Blíží se snad k nějakému jezírku? Šel dál, snažil se zjistit, odkud se ten zvuk ozývá. Šplhal nahoru a dolů přes balvany, kolem něho vládlo ticho, přerušované jen vzdáleným zvukem padající vody. Mohl by to být vodopád, nebo potok. Potok by ho mohl zavést k domorodcům.
Kamenné moře skončilo, znovu se objevilo koryto potoka, tentokrát bylo dno mokré, bahnité a zarostlé mechem. Byl na správné stopě; ještě nedávno tudy tekla voda, období dešťů nejspíš zrovna skončilo. Stoupal po proudu, protahoval se kapradím a popínavkami rostoucími na břehu. Zlatavě zbarvený had se mu odplazil z cesty. Vpředu se něco zalesklo, zajiskřilo mezi listy kapradí. Voda. Hladina. Pospíchal, rozhrnoval stěnu z lián, aby se z ní konečně dostal ven.
Stál nad hlubokým jezírkem, zařízntým do šedivých skal a obklopeným kapradinami a bujným porostem. Voda v jezeře byla čistá a průzračná, na vzdáleném konci vytékala ven a padala do hlubiny jako vodopád. Jezírko bylo nádherné, Harris obdivoval jeho ničím nerušenou krásu. Zcela nedotčenou. Tak tomu pravděpodobně bylo odjakživa. Od počátku existence asteroidu. Byl první, kdo jezírko spatřil? Možná. Bylo tak skryté, utajené za stěnou z kapradí. Zmocnil se ho zvláštní, téměř majetnický pocit. Sestoupil o kousek níž.
A vtom ji uviděl.
Na vzdálenějším konci jezírka seděla dívka, upřeně pozorovala vodu, hlavu měla položenou na pokrčeném koleni. Musela se zrovna vykoupat, protože bronzové tělo měla ještě mokré, pokožka se jí třpytila na slunci. Nevšimla si ho. Zastavil se, sledoval ji se zatajeným dechem.
Byla půvabná, neobyčejně půvabná, dlouhé tmavé vlasy jí zakrývaly ramena a paže. Ze štíhlého těla vyzařovala pružná elegance, která jako magnet přitahovala Harrisovy oči, přivyklé různým anatomickým tvarům. A jak byla klidná! Ztichlá, nehybná postava upírala pohled na vodu. Jak pozoroval dívku, plynul čas, zvláštní, neměnný čas. Možná se i zastavil, zatímco ona seděla na kameni, pohled upírala do vody a nehybná řada velkých kapradin vypadala, jako kdyby byla jen namalovaná.
Dívka nečekaně zdvihla hlavu. Harris přešlápl z nohy na nohu, náhle si připadal jako vetřelec. Ustoupil o krok dozadu.
"Promiňte," zamumlal. "Jsem ze základny. Nechtěl jsem vás vyrušit."
Mlčky přikývla.
"Nevadí vám to?" zeptal se Harris za okamžik.

"Ne."
Mluvila terransky! Obešel kus jezírka, aby se k ní více přiblížil. "Nechtěl bych vás nijak obtěžovat. Jsem na asteroidu teprve krátce. Vlastně první den. Právě jsem přiletěl z Terry."
Pousmála se.
"Jsem doktor. Jmenuji se Henry Harris." Díval se na dívčino štíhlé tělo barvy mědi, které se lesklo na slunci, na jemný vodní film na pažích a stehnech. "Možná by vás zajímal důvod mé přítomnosti." Udělal krátkou pauzu. "Třeba byste mi mohla i pomoct."
Trochu zdvihla hlavu. "Ano?"
"Chtěla byste mi pomoct?"
Usmála se. "Samozřejmě."
"Výborně. Dovolíte, abych se posadil?" Rozhlédl se a vybral si plochý kámen. Sedl si na něj a tvář natočil k ní. "Mohu vám nabídnout cigaretu?"
"Ne."
"No, já si jednu dám." Zapálil si a zhluboka vdechl kouř. "Víte, máme se zdejší posádkou jistý problém. S lidmi se něco děje a stále jich přibývá. Pokud nezjistíme příčinu jejich nezvyklého chování, nebudeme schopni udržet základnu v provozu."
Chvíli čekal. Nepatrné přikývla. Jak byla mlčenlivá! Ztichlá a nehybná. Jako ty kapradiny.
"Pár věcí jsem se od nich přece jen dověděl a jeden fakt mezi nimi je velmi zajímavý. Všichni tvrdí, že za jejich stav jsou zodpovědní jacísi Šalmajové. Prý oni je naučili –" Harris se zarazil. Všiml si zvláštního výrazu, který se jí mihl přes tmavý, drobný obličej. "Vy je znáte?"
Přikývla.
Harrise zalila prudká radost. "Vážně? Já jsem to tušil." Znovu se zarazil. "Byl jsem si jistý, že je domorodci budou znát, pokud Šalmajové opravdu existují. Jinými slovy, oni opravdu existují, je to tak?"
"Existují."
Harris se zamračil. "A kde žijí? Tady v lesích?"
"Ano."
"Rozumím." Netrpělivě zamáčkl cigaretu. "Myslíte, že byste mě k nim mohla zavést?"
"Zavést?"
"Ano. Potřebuji vyřešit ten problém. Víte, velitel hlavní základny z Terry mě tím pověřil. Musím ho vyřešit. Je to můj úkol. Proto mi tolik záleží na tom, abych Šalmaje našel. Rozumíte, o co mi jde?"
Přikývla.
"Odvedete mě tedy k nim?"
Dívka mlčela. Dlouhou dobu seděla, upřeně se dívala do vody, hlavu stále položenou na koleni. Harrise se začala zmocňovat netrpělivost. Nervózně sebou šil, přešlapoval z nohy na nohu.
"Odvedete mě k nim?" zeptal se ještě jednou. "Je to důležité pro celou základnu. Co vy na to?" Začal si prohledávat kapsy. "Možná bych vám měl něco dát. Co tady mám..." Vytáhl zapalovač. "Nechcete můj zapalovač?"
Dívka se pohnula; zvedala se pomalu, graciézně, bez očividné námahy. Harris otevřel překvapením pusu dokořán. Byla neuvěřitelně pružná, dokázala vstát jediným plavným pohybem! Náhle stála před ním, nevzrušeně se na něho dívala, v malém obličeji neměla žádný výraz.
"Zavedete mě k nim?"
"Ano. Pojďte se mnou." Otočila se a zamířila k pásu kapradin.
Harris pospíchal za ní, zakopával o kameny. "To je skvělé," prohlásil. "Mockrát vám děkuju. Hrozně stojím o setkání s nimi. Kam mě to vedete? Do vaší vesnice? Kolik máme času, než se setmí?"
Dívka mu neodpověděla. Vklouzla do kapradin a Harris musel přidat do kroku, aby se mu neztratila. Pohybovala se neuvěřitelně tiše!
"Haló," křikl. "Počkejte na mě."
Dívka se zastavila, mlčky se ohlížela, její štíhlá, půvabná postava byla naprosto nehybná.
Harris ji konečně doběhl.

"To se mi vážně snad jen zdá!" zvolal velitel Cox. "Vy už jste zpátky." Pospíchal k doktorovi po schodech, bral je rovnou po dvou. "Počkejte, já vám s tím pomůžu."
Harris se zašklebil; táhl těžké kufry. Postavil je na zem a úlevou vydechl. "Proč to člověk jen dělá?" prohlásil. "Příště toho tolik nepovleču."
"Pojďte dovnitř. Dozorčí, pomozte s těmi zavazadly." Voják k nim přispěchal a chopil se jednoho z kufrů. Všichni tři muži vešli do budovy a chodbou zamířili k Harrisovu bytu. Doktor odemkl a voják zanesl kufr do místnosti.
"Díky," řekl Harris. Postavil druhý kufr hned vedle prvního. "Je příjemné vrátit se sem, i když je to jen na skok."
"Jen na skok?"
"Ano, přiletěl jsem, abych zařídil nutné věci. Zítra ráno se vracím na Y-3."
"To znamená, že jste problém nevyřešil?"
"Odhalil jsem ho, ale zatím neodstranil. Vracím se, abych se rovnou pustil do práce. Čeká jí tam na mě spousta."
"Víte tedy, co za tím vězí?"
"Ano. Je to přesně tak, jak tvrdili pacienti. Jsou za tím Šalmajové."
"Skutečně tedy existují?"
"Ano." Harris přikývl. "Existují." Svlékl si kabát a přehodil ho přes opěradlo židle. Pak zamířil k oknu a otevřel ho.

Dovnitř vtrhl teplý jarní vítr. Doktor se usadil na posteli, zády se opřel o zeď.
"Šalmajové existují, to je pravda, ale jedině v hlavách členů posádky na asteroidu! Pro ně jsou reální, ačkoli si je vymysleli. Jedná se o masovou hypnózu, o skupinovou projekci; projevuje se do jisté míry u všech členů základny."
"Jak to začalo?"
"Všichni byli na asteroid posláni proto, že splňují požadavky na vysoce kvalifikovanou práci, vyznačují se odborností i mimořádnými schopnostmi. Po celý svůj život byli vystaveni vlivu složité moderní společnosti, rychlému tempu i vysoké integraci mezi lidmi. Prožívali neustálý tlak, aby splnili cíl, vykonali jistou práci.
A tihle lidé se náhle ocitli na asteroidu, kde domorodci žijí tím nejprimitivnějším způsobem života: kompletní život rostlin. Neznají pojem cíl, účel, tudíž nemají ani schopnost plánovat. Domorodci žijí stejně jako zvířata, ze dne na den, mají jen dvě starosti – spát a natrhat si potravu ze stromů. Je to něco na způsob života v Ráji, bez zápasů a konfliktů."
"A co z toho jako plyne?"
"Členové posádky se dívají na domorodce a v podvědomí vzpomínají na svoje dětství, kdy neměli žádné starosti, žádnou zodpovědnost, kdy se ještě nezapojili do života moderní společnosti. Kdy ještě byli nemluvňaty, která se vyhřívala na slunci.
Jenže oni si to nemohou přiznat! Nemohou připustit, že by si možná přáli žít jako domorodci, celý den jen ležet a spát. A proto si vymyslí Šalmaje, záhadnou skupinu žijící v lesích, která je chytne a naučí svému způsobu života. Tak mohou vinu svalovat na ně, ne na sebe. To oni je naučili, jak se stát součástí lesa."
"A co chcete podniknout? Necháte vypálit les?"
"Ne." Harris zavrtěl hlavou. "To by bylo k ničemu, les sám za nic nemůže. Klíč leží v psychoterapii členů posádky. Proto se hned vracím zpět, abych se pustil do práce. Musím je přinutit, aby pochopili, že Šalmajové existují jen v jejich myslích, že to jsou hlasy jejich podvědomí, které jim našeptávají, aby se vzdali své zodpovědnosti. Ti lidé si musí uvědomit, že žádní Šalmajové neexistují, přinejmenším mimo ně samotné. Les je neškodný a domorodci neznají nic, co by mohli kohokoli naučit. Jsou to primitivní divoši, kteří nemají dokonce ani psaný jazyk. Tady se jedná o psychologickou projekci, kdy celá posádka touží po tom, aby mohla nechat práce a chvíli si jen tak užívat."
V místnosti zavládlo ticho.
"Rozumím," ozval se Cox po chvíli. "Ano, to dává smysl." Vstal. "Snad těm lidem dokážete pomoct."
"V to doufám i já," řekl Harris. "Myslím, že to půjde. Koneckonců nejde o nic jiného, než aby si více uvědomovali sami sebe. Jakmile se jim to podaří, Šalmajové zmizí."
Cox pokýval hlavou. "Půjdu, doktore, potřebujete si vybalit. Uvidíme se u večeře. A nejspíš i zítra před vaším odletem."
"Dobře."
Harris doprovodil velitele ke dveřím, otevřel je, aby Cox mohl vyjít do haly. Pak je zas zavřel a zamířil k oknu. Chvíli se díval ven, ruce zastrčené v kapsách.
Den pomalu končil, venkovní vzduch se ochlazoval. Slunce právě zapadalo, mizelo za budovami města, které obklopovalo nemocnici. Sledoval ho pohledem, dokud se mu neschovalo.
Pak se obrátil ke svým dvěma kufrům. Cítil se po cestě unavený, nesmírně unavený. Zmocňovala se ho čím dále tím větší malátnost. Bylo zapotřebí udělat spoustu věcí, hroznou spoustu. Jak si jen mohl myslet, že to všechno stihne? Vrátí se na asteroid. A co pak?
Zívl, oči se mu zavíraly. Byl hrozně ospalý! Sklouzl pohledem k posteli. Sedl si na ni a sundal si boty. Má tolik práce, ale až zítra.
Postavil boty do kouta pokoje. Sklonil se ke kufru a s cvaknutím otevřel zámek. Zevnitř vytáhl napěchovaný jutový pytel. Jeho obsah opatrně vysypal na podlahu. Byla to půda, žírná a měkká. Tuhle hlínu si nashromáždil během posledních hodin na asteroidu, a počínal si při tom velmi pečlivě.
Rozprostřel ji na podlaze a pak si doprostřed ní sedl. Napřímil se a lehl si. Jakmile se začal cítit pohodlně, zkřížil ruce na prsou a zavřel oči. Má tolik práce – ta ale může počkat. Udělá ji zítra. Ta půda je tak krásně teplá...
V příštím okamžiku tvrdě spal.

přeložila Hana Volejníková

Nekoneční
"Vůbec se mi to nelíbí," řekl major Crispin Eller. Upřeně se díval ven palubním okénkem na levoboku a mračil se. "Asteroid se spoustou vody, přiměřenou teplotou a atmosférou složenou z obdobné směsi kyslíku a dusíku, jakou má Terra –"
"– a bez života," doplnil ho Harrison Blake, jeho zástupce, který se postavil vedle něho. Oba se upřeně dívali ven. "Jsou tu ideální podmínky. Vzduch, voda, teplota. A přitom tady nevznikl žádný život. Proč?"
Podívali se na sebe.
Za trupem jejich křižníku s označením X-43y se do dálky rozprostíral holý, rovný povrch asteroidu. Tenhle asteroid byl hodně vzdálený od jejich domova, ležel na půl cestě napříč Galaxií. Soutěžení s triumvirátem Marsu, Venuše a Jupitera nutilo Terru zmapovat a prozkoumat každý kousek skály v dostupném vesmíru, aby se na něm později dala eventuelně uplatnit těžební koncese. Jejich loď vyvěšovala modrobílé vlajky už téměř rok. Tříčlenná posádka měla nárok na odpočinek, na dovolenou na Zemi, kde by mohli utratit nahromaděnou mzdu. Posádky malých průzkumných lodí vedly riskantní život, proplétaly se okrajem systému plného roztrouseného odpadu, vyhýbaly se rojům meteoritů, oblakům bakterií rozežírajících kovový trup lodi, vesmírným pirátům i miniaturním říším na vzdálených umělých planetkách –
"Koukni se na to!" zvolal Eller a rozzlobeně zaklepal na okno. "Naprosto perfektní podmínky pro život. A nevidíš nic než holou skálu."

"Možná je to náhoda," prohlásil Blake a pokrčil rameny.
"Víš sám, že bakterie se dokážou uchytit kdekoli. Za faktem, že asteroid vykazuje nulovou fertilitu, musí být nějaký důvod. Cítím, že něco je špatně."
"A co s tím hodláš podniknout?" zazubil se na něho Blake bez náznaku srdečnosti. "Ty seš tady kapitán. Podle instrukcí máme přistát na kterémkoli asteroidu, jehož průměr překračuje třídu D. Tenhle odpovídá céčku. Tak co, vystoupíme a zmapujeme ho, nebo ne?"
Eller stále váhal. "Nelíbí se mi to. Nikdo nemůže znát všechny smrtonosné faktory v téhle části hlubokého vesmíru. Možná –"
"Hele, jestli tě to svádí letět rovnou zpátky na Zem, tak prosím," řekl Blake. "Nikdo se nedozví, že jsme vynechali tenhle poslední kousek skály, protože já jim to, Ellere, na nos věšet nebudu."
"O to nejde! Záleží mi jen na naší bezpečnosti, na ničem jiném. Mimochodem, to tys první začal o návratu." Eller se upřeně díval okénkem na skalnatý povrch. "Znát tak odpověď."
"Tak pusť ven křečky. Trochu se proběhnou a třeba nám to něco ukáže."
"Neměl jsem tu vůbec přistát."
Blake pohrdlivě zkřivil tvář. "Teď, když už skoro letíme domů, tak se z tebe stane strašpytel."
Eller zachmuřeně pozoroval šedivou holou skálu, kterou omývala voda. Voda a skály, pár oblaků, vyrovnaná teplota. Perfektní místo pro život. A přitom tady žádný život nebyl. Povrch skály byl čistý, hladký. Naprosto sterilní, nic na něm nerostlo, nic ho nepokrývalo. Spektroskop neobjevil dokonce ani jednobuněčné vodní organismy či obvyklý hnědý lišejník, jaký se dal najít na milionech balvanů rozesetých po Galaxii.
"Dobrá," rozhodl se Eller. "Otevři jeden průlez. Řeknu Silvii, aby pustila křečky."

Vytočil číslo laboratoře. Ta ležela pod nimi, uvnitř lodi. V ní pracovala Silvie Simmonsová obklopená křivulemi a analyzátory. Eller zmáčkl tlačítko. "Silvie, slyšíš mě?" zeptal se.
Její tvář se objevila na obrazovce. "Ano?"
"Pusť křečky ven, ať se trochu proběhnou, tak půl hodiny. Samozřejmě s vodítkem. Tenhle asteroid se mi nějak nelíbí. Nedá se vyloučit, že tu jsou toxické látky nebo záření. Až se křečci vrátí, pořádně je zkontroluj. Prožeň je vším možným."
"Je mi to jasné, Crisi," usmála se Silvie. "Třeba si taky budeme moct trochu protáhnout nohy venku."
"Výsledky testů mi pošli co nejrychleji." Eller ukončil spojení. Obrátil se k zástupci. "Doufám, že jsi spokojený. Za okamžik budou křečci nachystaní na procházku."
Blake se pousmál. "Spokojený budu teprve, až se vrátíme zpátky na Zem. Jedna cesta s tebou jako kapitánem mi bohatě stačí."
Eller přikývl. "Ani třináct let služby tě nenaučilo větší sebekontrole. Pořád jim nedokážeš odpustit, že ti nedali frčky."
"Tak poslyš, Ellere," ohradil se Blake. "Jsem o deset let starší než ty. Já už jsem lítal, když tebe ještě vozili v kočárku. Pro mě jsi pořád cucák. Příště –"
"CRISI!"
Eller se rychle otočil. Na znovu rozsvícené obrazovce byla Silviina tvář, zkřivená hrůzou.
"Ano?" Sevřel sluchátko v ruce. "Co se děje?"
"Šla jsem ke kleci. Křečci se nehýbají, jsou naprosto strnulí. Všichni do jednoho. Bojím se, že –"
"Blaku, okamžitě odstartuj," přikázal Eller.
"Cože?" zamumlal Blake zmateně. "My –"
"Zdvihni tu káru! Dělej!" Eller se vyřítil k řídicímu panelu. "Musíme odtud!"
Blake se postavil vedle něho. "Je něco –" začal větu, náhle se ale zarazil. Obličej mu znehybněl a brada poklesla. Pomalu se skácel na hladkou kovovou podlahu, složil se na ni jako zplihlý pytel. Eller ho omámeně sledoval. Pak se vzpamatoval a natáhl ruku k tlačítkům. Náhle mu lebku sežehl ochromující oheň a uvnitř jeho hlavy vybuchl. Za očima mu explodovala tisícovka světelných paprsků a oslepila ho. Eller zavrávoral, rukama tápal po řízení. Zatímco se propadal do temnoty, prsty nahmataly páku automatického startu.
Jak padal, silně jí trhl dolů. Vzápětí ho úplně zahalila bezbřehá temnota. Už necítil, jak tvrdě dopadl na podlahu. Loď stoupala, automatická zařízení zuřivě pracovala. Ale na palubě se nikdo nehýbal.

Eller otevřel oči. Hlava mu třeštila bolestí. Přidržel se zábradlí a podařilo se mu vstát. Harrison Blake se také začínal probírat, sténal a snažil se zvednout. Snědý obličej měl chorobně žlutý, oči podlité krví a na rtech zaschlou pěnu. Upřeně se díval na Ellera a roztřesenou rukou si mnul čelo.
"No tak," Eller natáhl ruku a pomohl mu vstát. Blake se posadil do řídicího křesla.
"Díky." Potřásl hlavou. "Co – co se to stalo?"
"Nevím. Půjdu do laboratoře. Chci zjistit, jestli je Silvie v pořádku."
"Mám jít s tebou?" zamumlal Blake.
"Ne. Zůstaň klidně sedět. Šetři srdce. Rozumíš? Pohybuj se co nejméně."
Blake přikývl. Eller vrávoravě vyšel z řídicí místnosti. Šel chodbou k výtahu, nastoupil do něho a sjel dolů.
Silvie ležela zhroucená na pracovním stole, nehýbala se.
"Silvie!" Eller se k ní rozběhl, chytil ji do náruče a zatřásl s ní. Cítil, jak je její tělo chladné. "Silvie!"
Nepatrně se pohnula.
"Vzbuď se!" Eller vytáhl ze skříňky tubu se stimulační látkou. Otevřel uzávěr a přidržel jí tubu u obličeje. Silvie zasténala. Znovu s ní zatřásl.

"Crisi?" zeptala se Silvie omámeně. "To jsi ty? Co – co se stalo? Je všechno v pořádku?" Zdvihla hlavu a nejistě zamrkala. "Mluvili jsme spolu, viděla jsem tě na obrazovce. Pak jsem šla ke stolu a najednou –"
"To je v pořádku." Eller se mračil, byl hluboce zamyšlený, ruku nechal položenou na dívčině rameni. "Co to jen bylo? Nějaká erupce záření na asteroidu?" Sklouzl pohledem k hodinkám na zápěstí. "Pane Bože!"
"Co se děje?" Silvie se posadila, shrnula si vlasy dozadu. "No tak, Crisi?"
"Byli jsme v bezvědomí celé dva dny," odpověděl Eller, aniž spustil oči z hodinek. Přejel si rukou po bradě. "Tím se vysvětluje tohle strniště."
"Teď jsme ale všichni v pořádku, je to tak?" Silvie ukázala na křečky v klecích u stěny. "Podívej se na ně, jsou živí, hýbají se."
"Pojď," Eller ji vzal za ruku. "Půjdeme nahoru a všichni tři to společně probereme. Projdeme všechny záznamy a všechny údaje, jaké na lodi najdeme. Chci vědět, co se stalo."

Blake se mračil. "Měl jsi pravdu. Mýlil jsem se. Nikdy jsme tam neměli přistát."
"Záření nejspíše vyšlo z jádra asteroidu." Eller sledoval čáru diagramu. "Tady vidíte, že vlna rychle dosáhla vrcholu a stejně rychle odezněla. Muselo se jednat o nějaké rytmické pulsy záření z jádra asteroidu."
"A kdybychom tam zůstali, mohli bychom dostat další zásah," ozvala se Silvie.
"Přístroje zaznamenaly druhou erupci přibližně po čtrnácti hodinách. Asteroid má podle všeho nerostné ložisko, které pulsuje a vydává záření v pravidelných intervalech. Všimněte si, jak je to záření krátké, téměř se blíží kosmickým paprskům."
"Zároveň ale dost odlišné, když proniklo naším ochranným štítem."
"Ano. Dostali jsme plný zásah." Eller se na židli zaklonil. "Tím se vysvětluje, proč na asteroidu neexistuje život. Záření zničí jakékoli bakterie, které se tam dostanou. Nic nemá šanci se tam uchytit."
"Crisi?" oslovila ho Silvie.
"Ano?"
"Crisi, myslíš si, že nám záření nějak uškodilo? Jsme mimo nebezpečí? Nebo –"
"Nejsem si jistý. Podívej se na tohle." Eller jí podal červeně nakreslený graf na linkovaném papíru. "Náš cévní systém se plně zotavil, zatímco nervové reakce se dosud neustálily. Jsou na nich patrné změny."
"Jaké změny?"
"To nevím. Nejsem neurolog. Dokážu rozpoznat zřetelné odchylky od grafů starých měsíc nebo dva, co to ale znamená, říct neumím."
"Myslíš, že je to vážné?"
"To nám ukáže jedině čas. Naše organismy byly vystaveny intenzivní dávce záření neznámého původu rovných deset hodin. Jaké trvalé následky to na nás zanechá, nemohu odhadnout. Momentálně se cítím v pořádku. A co vy?"
"Žádné problémy," odpověděla Silvie. Dívala se palubním oknem do tmavé prázdnoty vesmíru, na nekonečné částečky světla, seskupené do malých nehybných teček. "Každopádně už letíme domů na Zem. Budu ráda, až tam přistaneme. Budeme se muset hned dát vyšetřit."
"Přinejmenším naše srdce neutrpěla žádnou zřejmou škodu. Žádné krevní sraženiny ani poškození buněk. To mi dělalo hlavní starost. Dávka pronikavého záření obvykle mívá za následek –"
"Za jak dlouho doletíme k Zemi?" zeptal se Blake.
"Za týden."
Blake sevřel rty. "To je dlouhá doba. Doufejme, že budeme ještě naživu."
"Raději omezíme cvičení," rozhodl Eller. "Po zbytek cesty to s aktivitou nebudeme nijak přehánět a budeme doufat, že ať už nás zasáhlo cokoli, na Zemi si s následky budou umět poradit."
"Připadá mi, že jsme z toho vyvázli docela dobře," prohlásila Silvie. Zívla. "Bože, chce se mi hrozně spát." Pomalu vstala, odsunula židli. "Jestli nic proti tomu nemáte, tak zalehnu."
"Jen běž," řekl Eller. "A co ty, Harrisone? Nemáš chuť si zahrát karty? Chtěl bych relaxovat. Co takhle jednadvacet?"
"Klidně," odpověděl Blake. "Proč ne?" Vytáhl z kapsy overalu balíček karet. "Alespoň nám čas líp uteče. Snímáš."
"Tak jo." Eller si líznul, přišla mu křížová sedma. Blake ji přebil srdcovým spodkem.
Hráli bez zápalu, ani jednoho to moc nebavilo. Blake byl zamračený, nemluvný, štvalo ho, že měl Eller pravdu. Ten byl zase unavený, necítil se úplně dobře. Hlava mu třeštila, i když si vzal opiáty. Sundal si helmu a prsty si masíroval čelo.
"Hraj," zamumlal Blake. Dole pod nimi hučely motory, hnaly je stále blíže k Zemi. Za týden tam doletí. Neviděli ji už přes rok. Jaká asi bude? Pořád stejná? Ta velká zelená koule, na ní rozlehlé oceány a maličkaté ostrovy. Přistanou na kosmodromu v New Yorku. On poletí dál do San Franciska. Už se těší. Bude to skvělé přidat se k davům lidí. Těch dobrých, starých, lehkomyslných obyvatel planety, kteří se nestarají o svět. Eller se na svého zástupce usmál. Jeho úsměv se ale proměnil v zamračení.
Blake měl svěšenou hlavu. Oči se mu pomalu zavíraly. Usínal.
"Vzbuď se. Co je to s tebou?"
Blake si odfrkl a napřímil se. Po dalším kole hry mu ale hlava znovu začala klesat.
"Promiň," zabručel. Natáhl ruku, aby si přitáhl výhry. Eller šátravě prohledal kapsy a vytáhl další kredity. Zdvihl hlavu a chystal se něco říct. Ale Blake mezitím stačil tvrdě usnout.
"To mě teda podržte!" Eller vstal. "To je divné." Blake klidně oddechoval, hruď se mu rovnoměrně zdvihala nahoru a dolů. Nepatrně chrápal, silné tělo měl naprosto uvolněné. Eller zhasl světlo a zamířil ke dveřím. Co se to s Blakem dělo? Ještě nikdy při kartách neusnul.
Eller šel chodbou k vlastní kajutě. Byl unavený, chtělo se mu spát. Vešel do umývárny, v chůzi si rozepnul límec.

Sundal si overal a pustil teplou vodu. Toužil se dostat do postele, zapomenout na všechno, co se jim přihodilo, na nečekanou erupci záření, na bolestivé probuzení i hlodavý strach. Eller si začal mýt obličej. Bože, proč mu v hlavě tolik hučí? Mechanicky si šplouchal vodu na paže.
Teprve když byl s mytím téměř hotový, všiml si toho. Stál tam celou věčnost, voda mu stékala po rukou, zíral si na prsty, neschopen jediného slova.
Nehty na rukou zmizely.
Podíval se do zrcadla, dýchal rychle a vyděšeně. Vjel si rukama do vlasů. Mezi prsty mu zůstávaly celé chomáče, velké hrsti světle hnědých vlasů. Vlasy a nehty –
Otřásl se, snažil se ovládnout. Vlasy a nehty. Záření. Samozřejmě, po ozáření přece vypadávají vlasy a nehty. Prohlédl si ruce.
Nehty úplně zmizely. Nezbyla po nich ani stopa. Opakovaně prohlížel dlaně ze všech stran, pozorně zkoumal prsty. Konce byly hladké a zašpičatělé. Bojoval s rostoucí panikou, odvrávoral od zrcadla.
Náhle jím jako blesk projela otázka. Jak jsou na tom ostatní? Co Silvie?
Znovu si oblékl kombinézu. Bez nehtů byly jeho prsty podivně zručné a hbité. Čeká je ještě něco jiného? Musí s tím počítat. Podíval se znovu do zrcadla.
A udělalo se mu špatně.
Hlava... Co se to s ní děje? Sevřel si ji dlaněmi. Svou hlavu. Něco bylo špatně, hrozně špatně. Vytřeštěně zíral do zrcadla. Hlavu měl téměř lysou, prameny vlasů se válely na ramenou a kombinéze. Holá kůže na hlavě se mu leskla, odpudivě růžová. To ale nebylo všechno.
Hlava se mu zvětšovala. Nafukovala se jako koule. Zatímco se uši scvrkávaly, nozdry se mu přímo před očima tenčily a stávaly se průhlednými. Změny postupovaly stále rychleji.
Třesoucí se rukou si sáhl do úst. Zuby se mu v dásni viklaly. Vzal za jeden. Několik jich bez námahy rovnou vytáhl. Co se to děje? Umírá snad? A co ostatní? Jak ti na tom jsou?
Eller se otočil a vyběhl z místnosti. Dýchání mu začalo působit obtíže a bolest. Hrudník jako by se mu úžil, žebra dusivě vymačkávala vzduch z plic. Cítil, jak namáhané srdce bije přerušovaně. Nohy mu zeslábly. Zastavil se, opřel se o dveře výtahu. Pomalu se do něho přesunul. Náhle uslyšel jakýsi zvuk; byl to hluboký, drsný řev. Patřil Blakeovi, čišela z něho hrůza a bolest.
To je jasná odpověď, pomyslel si Eller zachmuřeně, zatímco výtah sjížděl dolů. Nejsem v tom sám!
Harrison Blake na něho zděšeně civěl. Eller se musel usmát. Holohlavý Blake s růžovou, lesklou hlavou také nevypadal zrovna úchvatně. Také měl zvětšenou lebku a chyběly mu nehty. Stál vedle řídicího pultu a zíral na Ellera. Pak se podíval na své vlastní tělo. Uniforma mu začínala být příliš velká, jak se jeho tělo zmenšovalo. Najednou se podobala pytli se složenými šikmými záhyby.
"Co si o tom myslíš?" zeptal se Eller. "Budeme moct mluvit o štěstí, jestli z tohohle vyvázneme. Vesmírné záření dokáže s lidským tělem provést podivné věci. Měli jsme hodně špatný den, když jsme přistáli na tom –"
"Ellere," zašeptal Blake. "Co budeme dělat? Takhle přece nemůžeme žít! Podívej se na nás."
"Já vím." Eller stiskl rty. Mluvilo se mu špatně, když mu chyběly téměř všechny zuby. Najednou si připadal jako kojenec. Chyběly mu zuby, vlasy a nehty a jeho tělo se s každým okamžikem stávalo bezmocnějším. Kde se to zastaví?
"Takhle se nemůžeme vrátit," usoudil Blake. "V tomhle stavu nemůžeme zpátky na Terru. Pane Bože, Ellere! Jsou z nás zrůdy. Mutanti. Oni nás – oni nás zavřou do klecí jako zvířata. Lidi –"
"Zmlkni." Eller k němu zamířil. "Máme štěstí, že jsme vůbec naživu. Sedni si." Přitáhl si židli. "Raději nebudeme namáhat nohy."
Oba se posadili. Blake se zhluboka, hrčivě nadechl. Neustále si prsty přejížděl po hladkém čele.
"O nás tolik nejde," promluvil Eller po chvíli. "Co ale Silvie? Bude tím trpět nejvíc. Přemýšlím, jestli máme jít za ní. Když tam nepůjdeme, může –"
Ozvalo se zabzučení. Obrazovka ožila, objevily se na ní bílé stěny laboratoře, křivule a testovací aparatura úhledně vyrovnaná podél zdí.
"Crisi, jsi tam?" zeptala se Silvie tiše, hlas napjatý hrůzou. Sama nebyla na obrazovce vidět. Zřejmě se postavila stranou.
"Ano." Eller zamířil k obrazovce. "Jak se ti daří?"
"Jak se mi daří?" V dívčině hlase zazněl náznak hysterie. "Crisi, taky jsi to schytal? Bojím se na tebe podívat." Odmlčela se. "Ano, už tě vidím. Prosím, vůbec se na mě nezkoušej dívat. Nechci, abys mě ještě někdy viděl. Je to – je to hrůza. Co budeme dělat?"
"Nevím. Blake říká, že se v téhle situaci na Terru nevrátí."
"Ne! Nemůžeme se vrátit. Nemůžeme!"
Rozhostilo se ticho. "Vrátíme se k tomu později," rozhodl se Eller nakonec. "Nemusíme to vyřešit hned teď. Změny v našich tělech způsobilo záření, možná jsou jen dočasné. A po nějaké době zmizí. Nebo se dají napravit chirurgickým zákrokem. V každém případě se tím teď nebudeme znepokojovat."
"Říkáš neznepokojovat? Samozřejmě, kdo by si dělal starosti. Kdo by si lámal hlavu takovouhle maličkostí! Crisi, copak to nechápeš? Jsme zrůdy, holohlavá monstra. Nemáme vlasy, zuby, nehty. Naše hlavy –"
"To stačí, Silvie." Eller zaťal čelist. "Zůstaneš dole v laboratoři. Budeme s tebou ve spojení přes videofon. Nemusíš se nám ukazovat na obrazovce."
Silvie se zhluboka nadechla. "Jak si přeješ. Ty jsi tady ještě pořád kapitán."
Eller se odvrátil od obrazovky. "Blaku, jak jsi na tom? Myslíš, že dokážeš mluvit?"
Postava s obrovitou hlavou přikývla, holohlavá lebka se nepatrně pohnula. Kdysi obrovité tělo se scvrklo, propadlo

do sebe. Zástupcovy paže připomínaly troubele dýmky, hrudník měl vpadlý, neduživý. Prsty bez nehtů neklidně klepaly do desky stolu. Eller z něho nespouštěl pohled.
"Co je?" zeptal se Blake.
"Nic. Jen se na tebe dívám."
"Ty taky zrovna nevypadáš jako krasavec."
"O tom nepochybuju." Eller se posadil proti němu. Srdce mu bušilo, dýchal jen mělce. "Chudák Silvie! Je to pro ni mnohem horší."
Blake přikývl. "Chudák Silvie. Všichni jsme chudáci. Má pravdu, Ellere. Jsme zrůdy." Tenké rty se mu zkroutily. "Jestli se vrátíme na Terru, zničí nás. Nebo nás zavřou. Rychlá smrt by možná byla lepší. Jsme monstra, zrůdy, holohlaví hydrocefalici."
"To poslední neplatí," ozval se Eller. "Nemáme poškozené mozky. Za to musíme být vděční. Pořád můžeme myslet. Pořád máme zdravý rozum."
"V každém případě už víme, proč na tom asteroidu není život," poznamenal Blake ironicky. "Jako průzkumná skupina jsme byli úspěšní. Získali jsme informace. Víme, že jde o záření, smrtící záření, zhoubné pro organickou tkáň. Způsobuje mutaci a změnu buněčného růstu, stejně jako změny ve struktuře a funkci orgánů."
Eller si ho zamyšleně prohlížel. "Hotová vědecká přednáška."
"Je to přesný popis." Blake zdvihl hlavu. "Nejvyšší čas stát se realisty. Staly se z nás monstrózní novotvary, zasažené dávkou pronikavého záření. S tím je třeba se smířit. Nejsme už lidé, přestali jsme být lidskými bytostmi. Jsme –"
"Co jsme?"
"Nevím." Blake se odmlčel.
"Je to divné," ozval se Eller. Zachmuřeně si prohlížel prsty. Různě je natáčel. Byly dlouhé, velmi dlouhé a štíhlé. Přejel jimi po desce stolu. Kůže na nich reagovala citlivě. Dokázal vnímat každý vrub na stole, každou čáru či škrábnutí.
"Co to děláš?" zeptal se ho Blake.
"Jsem zvědavý." Eller si zvedl prsty těsně k očím. Nějak špatně viděl. Všechno měl nejasné, rozmazané. Blake naproti němu se díval k podlaze. Jeho oči se ztrácely, pomalu se propadaly do velké holohlavé lebky. Ellerovi náhle došlo, že ztrácejí zrak. Že pomalu slepnou. Zmocnila se ho panika.
"Blaku!" vykřikl. "Přestáváme vidět. Progresivně se to zhoršuje."
"Já vím," odpověděl Blake.
"Ale proč? Ubývají nám samotné oči! Doslova mizejí, vysychají. Co to má znamenat?"
"Atrofie," zamumlal Blake.
"Nejspíš."
Eller vytáhl ze stolu deník a světelnou tužku. Napsal pár poznámek. Uvědomil si, že ztrácí zrak velmi rychle. Prsty měl naopak mnohem citlivější. Kůže reagovala neobvyklým způsobem. Že by se jednalo o kompenzaci?
"Co si o tom myslíš?" zeptal se. "Některé funkce ztrácíme a jiné získáváme."
"Mluvíš o rukou?" Blake se na ně podíval. "Díky ztrátě nehtů se dají použít novými způsoby." Přejel si prsty po uniformě. "Cítím jednotlivá vlákna, což předtím nebylo možné."
"To znamená, že ztráta nehtů byla záměrná!"
"A co z toho plyne?"
"Mysleli jsme si, že nešlo o žádný účel. Náhodné ozáření, poškození buněk, změny. Zajímalo by mě..." Eller pomalu pohyboval světelnou tužkou po fólii deníku. ‚Prsty: nové orgány vnímání. Výraznější hmat, posílená taktilní reakce. Zrak naopak slábne...'
"Crisi!" ozval se Silviin hlas; rezavý, zděšený.
"Co se děje?" obrátil se k obrazovce.
"Přestávám vidět."
"To je v pořádku. Nedělej si starosti."
"Já – já se bojím."
Eller přistoupil k obrazovce. "Silvie, myslím, že některé smysly ztrácíme a jiné získáváme. Prohlédni si prsty. Vidíš nějaký rozdíl? Dotkni se jimi něčeho."
Nastala mučivá pauza. "Zdá se mi, že dokážu hmatem vnímat věci úplně jinak než předtím."
"Proto nám zmizely nehty na rukou."
"Co to ale znamená?"
Eller se dotkl své vypouklé lebky, zamyšleně zkoumal hladkou kůži. Náhle sevřel ruku v pěst, zajíkl se. "Silvie! Myslíš, že bys ještě dokázala použít rentgen? Zvládneš se ještě přesunout přes laboratoř?"
"Myslím, že ano."
"V tom případě mi udělej jeden rentgenový snímek. Hned teď. A ozvi se mi, jakmile ho budeš mít."
"Rentgenový snímek? Čeho?"
"Své vlastní hlavy. Zajímá mě, jak se změnily naše mozky. Hlavně velký mozek. Myslím, že tomu začínám rozumět."
"O co jde?"
"Řeknu ti to, až uvidím snímek." Ellerovi po tenkých rtech přeletěl náznak úsměvu. "Jestli se to potvrdí, tak jsme se naprosto mýlili, pokud jde o to, co se nám stalo!"

Eller dlouho studoval rentgenový snímek zarámovaný obrazovkou. Slábnoucím zrakem jen matně rozeznával kontury lebky. Snímek se klepal, jak se Silvii třásly ruce.
"Co vidíš?" zeptala se šeptem.

"Měl jsem pravdu. Blaku, podívej se na tohle, jestli můžeš."
Blake se musel opírat o židli, aby se k němu dokázal přesunout. "Co to je?" Upíral oči na obrazovku, mrkal. "Skoro nic nevidím."
"Mozek je úplně jiný. Všimni si, o jak velké zvětšení se jedná." Eller objel prstem čelní lalok. "Tady a tady. V těch místech došlo k ohromujícímu růstu. A podívej se na tu spleť, současné působení. Na tu zvláštní vypouklinu z čelního laloku. Vypadá to jako výčnělek. Co myslíš, že by to mohlo být?"
"Nemám tušení," odpověděl Blake. "Není tahle část mozku náhodou spojená s vyššími procesy myšlení?"
"Je to sídlo hlavních kognitivních funkcí. A právě tam došlo k největšímu růstu." Eller pomalu ustoupil od obrazovky.
"A co z toho podle tebe vyplývá?" ozvala se Silvie.
"Moje teorie možná není správná, tohle ale do ní zapadá perfektně. Napadlo mě to hned ve chvíli, když jsem zjistil, že mi zmizely nehty."
"Co je to za teorii?"
Eller si sedl k řídicímu pultu. "Raději tady nepostávej, Blaku. Nemáme zrovna dvakrát silné srdce. Tělesná svalovina nám ubývá, takže později možná –"
"O jaké teorii to mluvíš? O co jde?" Blake se k němu přiblížil, útlý hrudník zašpičatělý jako u ptáků se zdvihal a klesal. Pátravým pohledem se díval na Ellera. "Co je to za teorii?"
"Prošli jsme evolucí," řekl Eller. "Záření z asteroidu urychlilo buněčný růst, jako se to děje u rakoviny. Nic z toho ale není náhodné. Všechny ty změny mají svůj účel a směr. Měníme se raketovou rychlostí, překonáváme staletí během několika vteřin."
Blake na něho zíral.
"Je to pravda," řekl Eller. "Jsem si tím jistý. Zvětšený mozek, oslabený zrak, ztráta vlasů, zubů. Posílení pružnosti rukou a hmatových schopností. Naše tělesná schránka těmito změnami z velké části ztratila, zato mozky velmi získaly. Kognitivní schopnosti a pojmová kapacita mozku se zvětšují. Naše mysl se posouvá daleko do budoucnosti. Vyvíjí se."
"Vyvíjí se!" Blake se pomalu posadil. "Myslíš, že je to pravda?"
"Jsem si tím jistý. Samozřejmě uděláme další rentgenové snímky. Hrozně rád bych viděl změny vnitřních orgánů, ledvin, žaludku. Předpokládám, že jsme ztratili části našich –"
"My jsme prošli evolucí! V tom případě ale neplatí, že se jedná o výsledek náhodných vnějších stresů. O soutěžení a zápas. O přírodní výběr bez cíle, beze směru. Chci říct, že všechny organismy si zárodek této evoluce nesou v sobě. Evoluce je podmíněna účelem, má cíl, není určovaná náhodou."
Eller přikývl. "Opravdu se zdá, že naše evoluce více souvisí s vnitřním růstem a se změnami, které mají jasný směr. Určitě není nahodilá. Bylo by zajímavé vědět, co je tou řídící silou."
"To ovšem na celou věc vrhá nové světlo," zamumlal Blake. "Nejsme tedy žádné zrůdy. Žádná monstra. My jsme – lidé budoucnosti."
Eller k němu sklouzl pohledem. Zaslechl z jeho hlasu jakýsi podivný tón. "I tak by se to dalo říct," připustil. "Na Zemi nás ale nepřestanou považovat za zrůdy."
"A to je chyba," prohlásil Blake. "Podívají se na nás a řeknou, že jsme zrůdy. Jenže to je omyl. Za pár milionů let nás lidstvo dožene. My jsme jen předběhli svůj vlastní čas, Ellere."
Kapitán si pozorně prohlížel Blakovu velkou vyboulenou hlavu. Její kontury se mu ztrácely před očima. Dobře osvětlená řídicí místnost se pomalu propadala do tmy. Zrak se jim prakticky vytratil. Vnímal už jen nezřetelné stíny, nic víc.
"My jsme lidé budoucnosti," opakoval Blake. "Žádná monstra, ale lidé zítřků. To vážně vrhá na věc nové světlo." Nervózně se zasmál. "Ještě před chvílí jsem se styděl za to, jak vypadám! Ale teď –"
"Teď ale co?"
"Teď už mi to tak nepřipadá."
"Jak to myslíš?"
Blake neodpověděl. Pomalu vstal, přidržoval se přitom stolu.
"Kam jdeš?" zeptal se ho Eller.
Blake se neohrabaně pohyboval místností, hmatem si hledal cestu ke dveřím. "Musím si to všechno promyslet. Zvážit všechny tyhle nové, ohromující prvky. Máš pravdu, Ellere. Prošli jsme evolucí. Naše poznávací schopnosti se velmi zdokonalily. Samozřejmě naše tělesné funkce se značně zhoršily. To se ale dalo očekávat. Když to všechno zvážíme, myslím, že jsme na tom jedině získali." Blake se opatrně dotkl své obrovité lebky. "Ano, z dlouhodobého hlediska jsme vyhráli. Jednou na dnešek budeme hledět jako na velký den. Velký den v našich životech. Tvá teorie je určitě správná. Cítím, jak se mé pojmové schopnosti zdokonalují. Část mozku, která vnímá gestalt, se úžasně zlepšila. Dokážu intuitivně chápat jisté vztahy, které –"
"Stůj!" křikl Eller. "Kam jdeš? Odpověz mi. Ještě pořád jsem kapitánem téhle lodi."
"Kam jdu? Do své kajuty. Potřebuju si odpočinout. Možná bude třeba navrhnout pojízdná vozítka a dokonce snad i umělé orgány jako plíce a srdce. Jsem si jistý, že naše plicní a cévní soustavy už příliš dlouho nevydrží. Délka života se nepochybně velmi zkrátila. Uvidíme se později, majore Ellere. I když výraz ‚uvidíme se' asi není zrovna moc přesný."
Slabě se zasmál. "Moc toho už totiž neuvidíme." Zdvihl ruce. "Tyhle ale nastoupí místo očí." Sáhl si na hlavu. "A tohle nahradí velkou spoustu věcí."
Zmizel. Dveře se za ním zavřely. Eller ho slyšel, jak pomalu zarputile tápe chodbou, hledá si cestu opatrnými krůčky.
Eller zamířil k obrazovce. "Silvie! Jsi tam? Poslouchala jsi náš rozhovor?"
"Ano."

"V tom případě víš, co se s námi stalo."
"Ano. Crisi, už teď jsem prakticky slepá. Nic nevidím."
Eller stáhl obličej do bolestné grimasy, když si vzpomněl na její dychtivé, jiskřivé oči. "Je mi to moc líto, Silvie. Proč nás to jen muselo potkat? Hrozně bych si přál, abychom byli zase jako předtím. Tohle za to nestojí."
"Blake si ale myslí, že ano."
"Já vím. Poslyš, Silvie, chtěl bych, abys přišla sem do řídicí místnosti, jestli můžeš. Blake mi dělá starosti. Bylo by lepší, kdybys byla tady u mě."
"Jaké starosti? Proč?"
"Něco chystá. Nevěřím, že šel do kajuty jen odpočívat. Přijď sem. Poradíme se, co udělat. Ještě před chvílí jsem tvrdil, že se máme vrátit na Terru. Pomalu si ale přestávám myslet, že je to moudré."
"Proč? Může za to Blake? Přece si nemyslíš, že by Blake –"
"Probereme to, až sem dorazíš. Hledej si cestu hmatem. Když to dokázal Blake, zvládneš to i ty. Myslím si, že se nakonec na Terru nevrátíme. Ale chtěl bych ti vysvětlit svoje důvody."
"Přijdu, jak nejrychleji to půjde," odpověděla Silvie. "Musíš ale mít trpělivost. A Crisi, slib mi, že se na mě nepodíváš. Nechci, abys mě viděl takovouhle."
"Nemusíš mít strach," řekl Eller neradostně. "Než sem dorazíš, už přestanu vidět úplně."

* * *

Silvie se posadila k řídicímu pultu. Na sobě měla kosmický skafandr; našla ho uložený ve skříňce v laboratoři. Tělo měla zakryté spoustou plastových a kovových vrstev. Eller čekal, dokud se nevydýchá.
"Tak začni," vyzvala ho Silvie.
"Ze všeho nejdříve musíme posbírat všechny zbraně na palubě. Až se tady Blake znovu objeví, oznámím mu, že se na Terru nevrátíme. Nepochybně ho to naštve, možná i začne dělat problémy. Jestli se nemýlím, o návrat hrozně stojí, protože mu docházejí důsledky našich změn."
"A ty se nechceš vrátit."
"Ne." Eller zavrtěl hlavou. "Nesmíme se tam vrátit. Znamenalo by to velké nebezpečí. Sama už chápeš, o jaké nebezpečí se jedná."
"Blake je fascinovaný novými možnostmi," přemýšlela Silvie nahlas. "Předběhli jsme ostatní lidi o několik milionů let a každým okamžikem se posouváme dál. Naše mozky, tedy schopnosti myslet, jsou daleko vyspělejší v porovnání s jejich."
"Blake se nechce vrátit na Terru jako obyčejný člověk, ale jako člověk budoucnosti. Mohlo by se stát, že si mezi ostatními začneme připadat jako géniové mezi idioty. A pokud by změny pokračovaly, mohli bychom se na ně začít dívat jako na pouhé vyšší primáty, jako na zvířata v porovnání s námi."
Oba se odmlčeli.
"Když se vrátíme na Terru, nebudeme lidské bytosti považovat za nic jiného než za zvířata," pokračoval Eller. "Existuje pak něco přirozenějšího než nabídka pomoci jim? Koneckonců předstihli jsme je o miliony let. Kolik bychom toho mohli pro ně udělat, kdyby nám dovolili, abychom jim ukazovali cestu, vedli je, rozhodovali za ně."
"A kdyby odmítli, už bychom našli způsoby, jak nad nimi získat kontrolu," dodala Silvie. "To všechno by se samozřejmě dělo pro jejich vlastní dobro. To by byl nevyhnutelný průběh. Máš pravdu, Crisi. Když se vrátíme na Terru, brzy začneme lidstvem opovrhovat. Budeme je chtít vést, ukazovat jim, jak mají žít, ať nás o to požádají nebo ne. Ano, bude to hrozně silné pokušení."
Eller vstal. Šel ke skříním se zbraněmi a otevřel je. Opatrně z nich vyndal těžké kulomety boris a po jednom je odnosil na stůl.
"Ze všeho nejdříve musíme zneškodnit tyhle zbraně. Pak musíme zajistit, že se Blake sem do řídicí místnosti nedostane. Když to bude nutné, zabarikádujeme se tady. Změním kurs lodi. Místo na Terru poletíme do nějaké odlehlé oblasti. Je to jediná možnost."
Otevřel zbraně a vytáhl z nich ovladače palby. Jeden po druhém je rozdrtil botou.
Zaslechli nějaký zvuk. Otočili se, snažili se něco uvidět.
"Blaku!" zvolal Eller. "Určitě to musíš být ty. Nevidím tě, ale –"
"Máš pravdu," odpověděl Blake. "Všichni jsme slepí, nebo skoro slepí. Tak ty jsi zničil zbraně! Je mi líto, ale to nám sotva zabrání v návratu."
"Vrať se do své kajuty," přikázal mu Eller. "Já jsem kapitán a dávám ti rozkaz, abys –"
Blake se rozesmál. "Ty mi chceš něco přikazovat? Jsi sice skoro slepý, ale hádám, že tohle ještě dokážeš rozpoznat!"
Z místa, kde stál Blake, se vznesl jakýsi světle modrý oblak. Když dosáhl Ellera, donutil ho lapnout po dechu a přikrčit se. Měl pocit, že se rozpouští, rozpadá na nesčetné kousky, které jsou následně rozváty na všechny strany –
Blake přitáhl oblak zpátky do malého kotoučku, který držel v ruce. "Nepochybně si pamatuješ," prohlásil klidně, "že jsem to byl já, kdo dostal dávku záření jako první. Mám před vámi dvěma trochu náskok, a i když není velký, nejspíš stačí. Každopádně v porovnání s tím, co mám já, by ti kulomety byly nanic. Nezapomeň, že všechno na téhle lodi je veteš stará milion let. Zatímco tahle moje věcička –"
"Kde jsi sebral ten disk?"
"Nikde. Sestrojil jsem si ho, jakmile mi došlo, že nemáš v úmyslu letět na Terru. Byla to pro mě hračka. Zanedlouho si i vy dva začnete uvědomovat své nové schopnosti. Ale teď, obávám se, jste poněkud zaostalí."
Eller se Silvií zápasili s dechem. Eller vyčerpaně visel na opěrné tyči, srdce mu divoce tlouklo námahou. Upřeně

sledoval kotouč, který Blake držel v ruce.
"Budeme pokračovat v letu na Terru," prohlásil Blake. "Nepokoušejte se změnit nastavení kursu. Než přistaneme v New Yorku, váš náhled na svět se změní. Jakmile mě doženete, budete se na věci dívat stejně jako já. Musíme se vrátit, Ellere. Je to naše povinnost vůči lidstvu."
"Naše povinnost?"
"Samozřejmě, že je to naše povinnost!" zvolal Blake s náznakem výsměchu v hlase. "Lidstvo nás potřebuje. Velmi nás potřebuje. Je toho hodně, co můžeme pro Terru vykonat. Mimochodem, dokázal jsem zachytit některé z tvých myšlenek. Ne všechny, ale i tak to stačilo, abych věděl, co máte v úmyslu. Postupně začneme ztrácet řeč jako způsob komunikace a brzy se budeme spoléhat čistě jen na –"
"Pokud dokážeš číst mé myšlenky, tak také víš, proč se nesmíme vrátit na Terru," řekl Eller.
"Vím, co si myslíš, ale nemáš pravdu. Musíme se vrátit pro dobro lidí." Blake se tiše zasmál. "Můžeme toho pro ně spoustu udělat. Jejich věda se v našich rukou promění. Oni se změní a bude to naše dílo. Přetvoříme Terru, stane se silnější. Triumvirát už nebude mít proti ní šanci. My tři změníme lidstvo, naší zásluhou obsáhne celou Galaxii. Lidstvo se stane materiálem, který my budeme tvarovat. Modrobílá vlajka zavlaje všude, na všech planetách Galaxie, a ne jenom na kusech skály jako teď. Proměníme Terru v sílu, která bude vládnout všude."
"Tak o tohle ti jde," kývl Eller. "A co když s námi Terra nebude chtít spolupracovat? Co potom?"
"Ano, může se stát, že to nebudou chápat," připustil Blake. "Koneckonců musíme si uvědomit, že jsme je předstihli o miliony let. Jsou daleko za námi a nejednou jistě nepochopí smysl našich příkazů. Víš ale sám, že příkazy jsou tady od toho, aby se plnily i tehdy, když jejich smysl nechápeš. Byl jsi velitelem lodí, tak to znáš. Pro vlastní dobro Terry a pro –"
Eller se odrazil. Křehké tělo ho ale zradilo. Jeho skok byl příliš krátký, horečnatě, slepě hmatal kolem sebe. Blake zaklel a o pár kroků couvl.
"Ty pitomče! Neodvažuj se –"
Disk se rozzářil, modrý oblak zasáhl Ellerovu tvář. Ten zavrávoral, zdvihl ruce. Náhle se bezvládně zřítil na kovovou podlahu. Silvie s námahou vstala, zamířila k Blakeovi. V těžkém skafandru se pohybovala pomalu, neohrabaně. Blake se k ní obrátil, pozvedl disk. Ve vzduchu se objevil druhý obláček. Silvie vykřikla. Oblak ji pohltil.
"Blaku!" Eller si s vypětím sil klekl. Vrávorající postava, která patřila Silvii, se prudce zapotácela a klesla na zem. Ellerovi se podařilo chytit Blakea za paži. Oba muži se potáceli, zaklesnutí do sebe. Blake se mu pokusil vytrhnout. Ellerovi náhle došly síly, nohy mu podklouzly a dopadl rovnou na hlavu. Silvie ležela opodál, nehybná, nevydávala žádný zvuk.
"Drž se ode mě dál," zavrčel Blake a mával přitom diskem. "Mohu tě zničit stejně jako ji. Rozumíš?"
"Ty jsi ji zabil," zaječel Eller.
"Je to tvoje vina. Alespoň vidíš, k čemu vedou rvačky. Drž se zpátky! Jestli se ke mně přiblížíš, pustím na tebe znovu oblak. A to bude tvůj konec."
Eller se nehýbal. Upřeně se díval na Silviino tělo.
"Dobrá." Blakeův hlas zněl jakoby z velké dálky. "A teď mě poslouchej. Vracíme se na Terru. Budeš řídit loď, zatímco já budu pracovat dole v laboratoři. Umím číst tvé myšlenky, takže okamžitě poznám, kdyby tě napadlo změnit kurs. Zapomeň na ni! My dva toho máme před sebou spoustu, co musíme udělat. Za pár dní doletíme do Sluneční soustavy. Čeká nás spousta práce." Blake mluvil klidným, věcným hlasem. "Můžeš vstát?"
Eller se pomalu zdvihl, přidržoval se při tom tyče.
"Výborně," prohlásil Blake. "Musíme všechno pečlivě promyslet. Možná se zpočátku nevyhneme potížím. Musíme se na to připravit. Myslím, že ve zbývajícím čase stihnu zkonstruovat všechno nezbytné vybavení. Až mě ve svém vývoji dostihneš, budeme moci na potřebných věcech pracovat společně."
Eller z něho nespouštěl oči. "Tak ty si myslíš, že já se k tobě přidám?" Pohledem zabloudil na podlahu, k nehybné, mlčenlivé postavě. "Ty si myslíš, že po tomhle bych někdy mohl –"
"No tak, Ellere," řekl Blake netrpělivě. "Musíš se na věci začít dívat z nového úhlu. V sázce je příliš mnoho, abys –"
"Takhle chceš zacházet s lidstvem! Takhle ho chceš zachránit, těmito prostředky?"
"Určitě se na to začneš dívat realisticky," prohlásil Blake klidně. "Jako lidé budoucnosti –"
"To si o mně vážně myslíš?"
Oba muži stáli tváří v tvář.
Na Blakeově se objevil záblesk pochybností. "Musíš to udělat, Ellere! Je naší povinností věci zvážit novým způsobem. Samozřejmě, že to uděláš." Zamračil se a trochu zdvihl ruku s diskem. "Copak existuje jiná možnost?"
Eller neodpověděl.
"Možná," prohodil Blake zamyšleně, "za tím vězí zášť vůči mně. Možná ti pohled zakrývá stín téhle nehody. Možná..."
Disk se pohnul. "V tom případě mi nezbyde, než se co nejdříve vyrovnat s faktem, že budu pokračovat sám. Pokud se ke mně nepřipojíš a nepomůžeš mi věci provést tak, jak je třeba, udělám to i bez tebe." Prsty sevřely disk. "Udělám to sám, Ellere, pokud se ke mně nepřidáš. Možná to bude nejlepší cesta. Dříve nebo později by se tenhle moment stejně objevil. Bude pro mě lepší –"
Poslední slova se změnila ve výkřik.
Od stěny se odlepil velký průsvitný přízrak. Pohyboval se pomalu, téměř líně. Za ním se vynořil další a pak ještě, dokud jich nebylo pět. Přízraky pulsovaly slabě a nejasně, jako by zevnitř zářily. Všechny vypadaly úplně stejně, chyběly jim jakékoli rysy.
Zastavily se uprostřed řídicí kabiny. Vznášely se kousek nad podlahou, nevydávaly žádný zvuk, jen jemně pulsovaly, jako kdyby čekaly.

Eller z nich nespouštěl pohled. Blake sklonil disk k zemi, byl bledý, nervózní, úžasem lapal po dechu. Náhle si Eller něco uvědomil a poznání ho ochromilo. Přestal přízraky vidět. Byl naprosto slepý. Místo toho si je uvědomoval nějakým novým způsobem, novou formou vnímání. Snažil se to pochopit, myšlenky mu zběsile pádily. A pak mu to došlo. Najednou věděl, proč přízraky nemají žádné zřetelné tvary nebo rysy.
Byly totiž čistou energií.
Blake se mezitím vzpamatoval. "Co..." vykoktal, a mával zoufale diskem. "Kdo..."
Ellerovou hlavou projela myšlenka. Byla jako nůž, tvrdý a ostrý. Chladná, neosobní myšlenka, odtažitá a vzdálená. "Nejdřív tu dívku."
Dva přízraky se přesunuly k Silviinu nehybnému tělu, tiše ležícímu vedle Ellera. Zastavily se kousek nad ní, slabě pulsovaly. Náhle se z jejich zářící koróny oddělila část energie a jako blesk sjela k dívčinu tělu, ponořila ho do koupele z mihotavé záře.
"To bude stačit." Vzápětí se objevila druhá myšlenka. Koróna ustoupila. "A teď toho se zbraní."
Přízrak se pohnul k Blakeovi. Ten ustupoval ke dveřím. Jeho chřadnoucí tělo se třáslo strachem.
"Co jste zač?" zeptal se a zdvihl disk do výšky. "Kdo jste? Odkud se tady berete?"
Přízrak se stále posouval k němu.
"Zmizni!" vykřikl Blake. "Stůj! Nebo –"
Vystřelil. Modrý oblak zasáhl přízrak. Ten se zachvěl a mrak pohltil. Znovu se dal do pohybu. Blake se s ústy překvapením dokořán vrhl do chodby, klopýtl a upadl. Přízrak se váhavě zastavil u dveří. Přidal se k němu druhý stín. První přízrak vyslal k Blakeovi světelnou kouli. Dostihla ho a uzavřela do sebe. Pak světlo s bliknutím zmizelo. Na místě, kde předtím Blake stál, nebylo nic. Vůbec nic.
Objevila se myšlenka. "Chudák, bylo to ale nutné. Už přichází dívka k sobě?"
"Ano."
"Výborně."
"Kdo jste?" zeptal se Eller. "Co jste zač? Bude Silvie v pořádku? Je živá?"
"Dívka se zotaví." Stíny se posunuly k Ellerovi a obklopily ho. "Možná jsme měli zasáhnout dřív, než ji zranil, chtěli jsme ale mít jistotu, že tomu se zbraní jde o získání kontroly."
"To znamená, že jste věděli, co se děje?"
"Všechno jsme viděli."
"Kdo jste? Odkud jste se – odkud pocházíte?"
"Byli jsme tady."
"Tady?"
"Na lodi. Byli jsme tady od startu. Víš, my jsme byli ozáření jako první. Blake se mýlil. Naše proměna začala ještě dřív než jeho. A navíc jsme před sebou měli mnohem delší cestu. Vaši rasu čeká jen malá evoluce. Lebku budete mít o pár centimetrů větší a možná trochu méně vlasů. To skutečně není moc. Naproti tomu naše rasa se právě zrodila."
"Vaše rasa? A jako první ozářená?" Eller se rozhlížel, pomalu mu začalo svítat. "V tom případě musíte být –"
"Ano," objevila se mu v mozku klidná, neochvějná myšlenka. "Máte pravdu. Jsme křečci z laboratoře. Pokusná zvířata, která jste si vezli pro experimenty a testy." Z myšlenky se téměř ozýval náznak humoru. "Nemusíte se ale bát, nic proti vám nemáme. Po pravdě nás vaše rasa příliš nezajímá. Jsme vám ale zavázáni za to, že jste nám pomohli na naší cestě, že nás náš osud potkal během několika minut, že to netrvalo dalších padesát milionů let.
To je tedy náš dluh. Myslím, že jsme ho již splatili. Dívka bude v pořádku. Blake zmizel. Můžete pokračovat v cestě na svou planetu."
"Zpátky na Term?" Eller se zajíkl. "Ale –"
"Než odejdeme, uděláme ještě jednu věc," další nevzrušená myšlenka. "Prodiskutovali jsme tu otázku a jsme v ní všichni zajedno. Vaše rasa dosáhne svého oprávněného postavení přirozeným během času. Nemá smysl nic předčasně uspěchat. V zájmu vaší rasy a vás dvou uděláme před svým odchodem ještě jednu, poslední věc. Pochopíte to."
Od prvního přízraku vyletěla ohnivá koule. Zastavila se nad Ellerem. Dotkla se ho a pak přeskočila k Silvii. Vynořila se myšlenka. "Je to lepší, nepochybně."
Dívali se mlčky, upřeně palubním okénkem. Od boku lodi se odpoutala první světelná koule a vyslala záblesk do prázdnoty.
"Podívej se!" vykřikla Silvie.
Koule zrychlila. Vzdalovala se od lodi neuvěřitelnou rychlostí. Druhá koule prošla trupem lodi a vrhla se do prostoru za první.
Pak následovaly třetí, čtvrtá a konečně i pátá. Jedna po druhé se vymrštily do prázdnoty, do hlubokého vesmíru.
Když zmizely, Silvie se otočila k Ellerovi, oči jí zářily. "A je to. Kam asi letí?"
"Těžko říct. Nejspíš ale někam hodně daleko. Možná to ani nebude v téhle Galaxii. Míří na nějaké opravdu vzdálené místo." Eller náhle natáhl ruku a dotkl se Silviiných tmavě hnědých vlasů. Zářivě se usmál. "Je to krása, dívat se na tvé vlasy. Jsou to ty nejkrásnější vlasy v celém vesmíru."
Silvie se zasmála. "Teď bych brala jakékoli vlasy." Usmála se na něho červenými, teplými rty. "Dokonce i tvoje, Crisi."
Eller si ji dlouho ze své výšky prohlížel. "Měli pravdu," usoudil nakonec.
"Pravdu?"
"Takhle je to lepší." Eller přikývl, hleděl na dívku vedle sebe, na její vlasy a tmavé oči, na dobře známé pružné, zdravé tělo. "Nepochybně."

přeložila Hana Volejníková

Stroj zachování
Doktor Labyrinth se pohodlně natáhl v zahradním lehátku a zasmušile přimhouřil oči. Přitáhl si deku výše přes kolena.
"Tak co?" zeptal jsem se ho. Stál jsem těsně u grilu a ohříval si ruce. Byl jasný, studený den. Na slunečném nebi Los Angeles nebylo skoro ani mráčku. Za Labyrinthovým středně velkým domem se vlnila rozsáhlá plocha zeleně až tam, kde začínaly hory – malý hustý les, který vytvářel pocit divočiny v rámci hranic města. "Tak co?" zeptal jsem se znovu. "Fungoval ten stroj tak, jak jste očekával?"
Labyrinth neodpovídal. Otočil jsem se. Starý muž mrzutě zíral před sebe a pozoroval obrovského písčitě zbarveného brouka, který zvolna lezl po jedné straně jeho pokrývky. Brouk systematicky stoupal nahoru, s důstojně prázdným výrazem. Přelezl doktorovi přes nohy a zmizel na druhé straně. Byli jsme zase sami.
Labyrinth se ušklíbl a vzhlédl ke mně. "No, fungoval dost dobře."
Podíval jsem se po tom broukovi, ale nebylo ho nikde vidět. Vanul mírný větřík, který ve zvolna blednoucím svitu odpoledního slunce příjemně chladil. Přisunul jsem se ještě o kousek blíž ke grilu.
"Vyprávějte mi o tom," požádal jsem.
Doktor Labyrinth, jako většina lidí, kteří toho hodně přečetli a také toho hodně zažili, došel k nezvratnému přesvědčení, že naše civilizace směřuje k zániku stejně jako kdysi starý Řím. Myslím, že viděl stejné příznaky rozpadu, které nakonec zničily staré antické civilizace Řecka a Říma; byl přesvědčen, že právě náš svět, naše společnost, zanikne tak jako ty jejich a poté bude následovat období temnoty.
Když si to Labyrinth poprvé uvědomil, zadumal se nad osudem všech jemných a milých věcí, které budou ve zmatku a přeskupování jednotlivých společenství ztraceny. Myslel na umění, na literaturu, na dobré způsoby, na hudbu, na vše, co bude zapomenuto. A zdálo se mu, že ze všech těchto velkých a vznešených věcí zmizí pravděpodobně nejrychleji hudba a bude ztracena nadobro.
Hudba je nejpomíjivější ze všech věcí, křehká a delikátní, je ji snadné zničit.
Labyrintha to trápilo, protože hudbu miloval, protože nenáviděl představu, že jednoho dne nebude žádný Brahms ani Mozart, žádná jemná komorní hudba, kterou si vzdáleně spojoval s napudrovanými parukami a pružnými úklonami, s dlouhými štíhlými svíčkami, zvolna tajícími v mihotavém přísvitu.
Byl by to nešťastný a vyschlý svět, svět bez hudby! Jak nudný a nesnesitelný.
Tak tedy došlo k tomu, že ho napadla myšlenka Stroje zachování. Jednoho večera seděl ve svém obýváku, hluboce zabořen do křesla, a poslouchal tiše hrající gramofon, když měl zvláštní vizi. V mysli mu vytanul zvláštní obraz, představa posledního vydání Schubertova tria, s oslíma ušima, osahaná a se špinavými otisky prstů, pohozená na podlaze v nějakém zpustošené místě, pravděpodobně bývalém muzeu.
Po obloze přeletěl bombardér. Shodil náklad bomb, které rozbily muzeum na kousíčky, ze zdí zbyly jen hromady stavebního rumu a štuku. V té změti zmizelo i poslední vydání tria, bylo ztraceno v tom svinstvu, aby shnilo a zmizelo.
A pak doktor Labyrinth ve své vizi uviděl, jak se partitura vynořuje, stejně jako se krtek vyhrabává ze země. Stejně rychlá jako krtek, ale přitom měla drápy a ostré zuby a vyzařovala zuřivou energii.
Kdyby měla hudba takovou schopnost, obyčejný každodenní instinkt přežít, stejný jako má každý červ a každý krtek, jak jinak by všechno dopadlo! Kdyby bylo možné přetransformovat hudbu do živých stvoření, do zvířat se zuby a drápy, pak by mohla přežít. Kdyby bylo jenom možné postavit takový stroj, Stroj, který by přetvářel hudební záznamy v živou formu.
Ale doktor Labyrinth nebyl žádný mechanik. Udělal jenom několik letmých náčrtů a s nadějí je poslal do výzkumných laboratoří. Většina z nich měla pochopitelně příliš mnoho práce s válečnými zakázkami. Ale nakonec našel lidi, které hledal. Malá univerzita na Středozápadě byla jeho návrhy nadšena a byli rádi, že mohli okamžitě zahájit práce na Stroji.
Plynuly týdny. Nakonec dostal Labyrinth dopis z univerzity. Práce na Stroji zdárně pokračovaly, ve skutečnosti byl skoro dokončen. Provedli už dokonce první zkoušky, při kterých do stroje vložili několik populárních hitů. Výsledek? Dvě stvoření podobná malým myším se vydrápala ven a běhala po laboratoři, dokud je nechytila a nesežrala kočka. Ale Stroj byl úspěšně vytvořen.
Zaslali mu ho krátce nato, pečlivě zabalený v dřevěné bedně, neméně pečlivě zadrátovaný a kompletně pojištěný. Byl velmi vzrušen, když ho vybaloval a seřizoval. Hlavou mu muselo proletět spousta myšlenek, zatímco nastavoval spínače a kontrolky a připravoval Stroj pro první transformaci. Vybral pro ni skladbu neocenitelné hodnoty, partituru Mozartova kvinteta G moll. Chvíli listoval notovým záznamem, ztracen v úvahách, a mysl mu bloudila velmi daleko. Nakonec došel ke stroji a vložil noty dovnitř.
Čas ubíhal. Labyrinth stál před Strojem, nervózně čekal, napnutý a nejistý co ho pozdraví, až otevře příslušný prostor. Zdálo se mu, že plní velký a tragický úkol, když zachovává hudbu velkých skladatelů pro věčnost. Jaká bude odměna? Co nalezne? Jaké úžasné formy hudba zaujme, než bude hotov?
Příliš mnoho nezodpovězených otázek. Během doktorova přemýšlení začala červená kontrolka na Stroji blikat. Proces byl ukončen, transformace už proběhla. Otevřel dvířka.
"Pane bože!" vykřikl. "To je velmi zvláštní."
Ven vystoupil pták, ne zvíře. Ten mozartovský pták byl hezký, malý a štíhlý, se zářícími pery – podobnými, jakými se honosí páv. Poskakoval po pokoji a pak došel k doktorovi, zvědavý a přátelský. Labyrinth se třásl, ale sehnul se a natáhl ruku. Mozartovský pták se přiblížil. Pak, z ničeho nic, vzlétl do vzduchu.
"Neuvěřitelné," zamumlal doktor. Jemně, trpělivě ptáka chlácholil a ten se nakonec snesl k němu. Labyrinth ho dlouho hladil a přemýšlel. Jací budou ostatní tvorové? Neuměl si to představit. Opatrně uchopil mozartovského ptáka a dal ho do klece.
Ještě více byl překvapen následujícího dne, když se objevil beethovenovský brouk, vážný a důstojný. Byl to právě ten

brouk, kterého jsem sám zahlédl, jak zvolna leze přes červenou pokrývku, cílevědomě a soustředěný na své vlastní záležitosti.
Potom přišlo schubertovské zvíře. Bylo to směšné, pubertální ovci podobné stvoření, které bláznivě pobíhalo sem a tam a chtělo si hrát. Labyrinth se posadil a hluboce se zamyslel.
V čem spočívají vlastnosti důležité pro přežití? Jsou rozevlátá péra lepší než drápy, lepší než ostré zuby? Labyrinth byl zaražený. Očekával celou armádu malých stvoření podobných jezevci, něco s drápy nebo šupinami, co bude bojovat, zakopávat se, připraveno zaútočit nebo hryzat. Vychází ze Stroje to, co očekával? Kdo ale vlastně může říci, co je důležité pro přežití? Dinosauři byli výborně vyzbrojení, ale nikdo z nich nepřežil. V každém případě byl Stroj vytvořen a bylo už příliš pozdě vývoj zvrátit.
Labyrinth pokračoval a krmil Stroj zachování hudbou mnoha skladatelů, jedním po druhém, dokud nebyl les za jeho domem plný bečících a plazících se tvorů, kteří v noci křičeli a rvali se. Ze Stroje vyšlo mnoho podivností, stvoření, která ho překvapovala a děsila. Brahmsovský hmyz měl spoustu nohou, které trčely do všech stran, taková velká stonožka podobná misce. Byla plochá a nízká, pokrytá hustou jemnou kožešinou. Samotářský brahmsovský hmyz okamžitě odešel a dával si velký pozor, aby se vyhnul wagnerovskému zvířeti, které přišlo před ním.
Wagnerovské zvíře bylo veliké a nepravidelně řvavě strakaté. Zdálo se být velice temperamentní a doktor Labyrinth se ho trochu bál, stejně jako bachovští brouci, kulatá stvoření podobná míčku, kterých bylo celé hejno, některá velká, některá malá. Vznikla ze Čtyřiceti osmi fug a preludií. A byl tu také stravinský pták, poskládaný z legračních kousků a úlomků, a ještě mnoho dalších.
Nechal je všechny odejít, ven do lesa, kam sami chtěli. Poskakovali a kutáleli se a našlapovali nejlépe, jak uměli. Ale doktor měl z toho všeho pocit neúspěchu. Pokaždé, když se objevilo nové stvoření, byl nesmírně udiven; zdálo se mu, že nemá nad celým procesem ani v nejmenším kontrolu. Naprosto se mu to vymklo z rukou a řídilo se to celé nějakými mocnými, ale nepostřehnutelnými zákony, které pozvolna převzaly moc. To ho velmi trápilo. Stvoření se utvářela a měnila pod vlivem nějaké velké, ale neosobní síly, síly, kterou Labyrinth nemohl ani vidět, ani jí rozumět. A z toho dostal strach.

Labyrinth se odmlčel.
Chvíli jsem počkal, ale nezdálo se, že by měl v úmyslu pokračovat. Podíval jsem se na něj. Starý muž mne upřeně pozoroval zvláštním, žalostným pohledem.
"O moc víc toho opravdu nevím. Nebyl jsem tam už hodně dlouho, myslím v lese. Mám z toho strach. Vím, že se tam něco děje, ale..."
"Co kdybychom se tam šli podívat společně?"
Usmál se úlevně. "Opravdu by vám to nevadilo? Doufal jsem, že byste to mohl navrhnout. Celá ta záležitost mne dost ničí." Odhrnul deku, postavil se a setřepal si ze šatů smítka. "Tak tedy pojďme."
Obešel dům po úzké cestičce, která vedla po jedné straně dozadu do lesa. Všechno bylo hodně zpustlé, zarostlé, zdivočelé a chaotické, takové neudržované moře zeleně. Doktor Labyrinth šel první, prodíral se větvovím, shýbal se a narovnával.
"To je tedy místo," rozhlížel jsem se. Chvíli jsme pokračovali rovně. Les byl tmavý a vlhký; slunce už skoro zapadalo a k nám se hustou klenbou listí ploužila lehká mlha.
"Sem nikdo nechodí." Doktor se najednou prudce zastavil a rozhlížel se. "Možná bychom se radši měli vrátit pro pistoli. Nechci, aby se něco stalo."
"Zdá se mi, že jste si jist, že se vám to dost vymklo z rukou." Došel jsem k němu a stáli jsme těsně vedle sebe. "Možná to není tak zlé, jak očekáváte."
Labyrinth se rozhlížel. Nohou odstrčil nějaký kořen nebo větev. "Jsou všude kolem nás, všude, a pozorují nás. Copak vy to necítíte?"
Bezděky jsem přikývl. "Co je tohle?" Zdvihl jsem těžkou, rozpadající se větev, ze které odpadávaly kusy mechu a lišejníku, a odhodil ji stranou. Před námi ležela nějaká hromádka, beztvará a těžko rozlišitelná, napůl pohřbená v měkké půdě.
"Co to je?" zeptal jsem se znova. Labyrinth upřeně zíral k zemi, tvář staženou a vylekanou. Začal do té hromádky nesmyslně šťouchat nohou. Měl jsem z toho nepříjemný pocit. "Co to je, pro boha živého?" zeptal jsem se znovu. "Víte to?"
Labyrinth zvolna zvedl hlavu a podíval se na mne. "To je schubertovské zvíře," zamumlal. "Nebo kdysi bylo. Ale moc toho z něj nezůstalo."
Schubertovské zvíře – to bylo to, které utíkalo a poskakovalo směšně jako štěně a chtělo si hrát. Sehnul jsem se, prohlížel si hromádku a odstranil z ní několik větviček a lístků. Bylo mrtvé. Tlamu mělo Otevřenou a tělo rozervané. Mravenci a červi na něm už pracovali a odnášeli si svůj díl. Mršina začínala páchnout.
"Ale co se stalo?" zeptal se Labyrinth. Zavrtěl hlavou. "Co tohle mohlo udělat?"
Ozval se nějaký zvuk. Rychle jsme se otočili.
Nejprve jsme nic neviděli. Pak se pohnuly keře a my jsme zahlédli nějaký tvar. Zřejmě to tu muselo stát celou dobu a pozorovalo nás to. Stvoření bylo ohromné a štíhlé, s velkýma, jasnýma očima. Připadalo mi trochu jako kojot, ale mnohem větší. Mělo hustý matný kožich, tlamu trochu pootevřenou a pozorovalo nás tiše, studovalo nás jakoby překvapeno, že nás tady nalézá.
"To je wagnerovské zvíře," vydechl Labyrinth ztěžka. "Ale změnilo se. Opravdu se změnilo. Sotva ho poznávám."
Stvoření zavětřilo. Chlupy na krku se mu zježily. Náhle couvlo do stínů a o okamžik později bylo pryč.
Chvíli jsme stáli a mlčeli. Pak se Labyrinth otřásl. "Tak tohle to udělalo. Těžko tomu odkážu uvěřit. Ale proč? Co..."

"Přizpůsobilo se," řekl jsem. "Když vyhodíte domácí kočku ven, zdivočí. Pes také."
"Ano," přikývl. "Ze psa se zase stane vlk, aby přežil. Zákon džungle. To jsem měl očekávat. Tomu podléhá všechno."
Podíval jsem se na zdechlinu na zemi a pak jsem se rozhlédl po tichém porostu. Adaptace – nebo možná ještě něco horšího. V hlavě se mi začala tvořit určitá myšlenka, ale nic jsem neřekl, ještě ne.
"Chtěl bych jich vidět víc," požádal jsem. "Ještě některá jiná. Pojďme se tady ještě porozhlédnout."
Souhlasil. Zvolna jsme se zase začali prodírat trávou a keři, odstrkovali jsme si z cesty větvičky a listí. Našel jsem si hůl, ale vtom se Labyrinth spustil na všechny čtyři, a krátkozrace hmatal po něčem na zemi.
"I z dětí se mohou stát divoké bestie," dodal jsem. "Pamatujete ty vlčí chlapce v Indii? Nikdo nevěřil, že to kdysi byly normální děti."
Labyrinth přikývl. Byl nešťastný a nebylo tak těžké uhodnout proč. Mýlil se, už jeho původní nápad byl špatný a důsledky mu teď začaly být jasné. Hudba by přežila jako živá stvoření, ale zapomněl na lekci vyhnání z ráje: že to, co je jednou stvořeno, začne žít vlastním životem, přestane tak být vlastnictvím tvůrce a neutváří se dál podle jeho příkazů a přání. Když Bůh pozoroval vývoj Člověka, musel cítit tentýž smutek... a totéž ponížení jako Labyrinth, když viděl svá stvoření měnit se a transformovat podle potřeb, nutných k přežití.
To, že jeho hudební stvoření jsou životaschopná, pro něj už nic neznamenalo, protože právě to, kvůli čemu je vytvořil, aby zabránil ztrátě krásy, právě to se mu nepodařilo. Přímo před jeho očima ztrácela to nejcennější a stávala se brutálními živočichy. Doktor Labyrinth se na mne podíval, oči plné smutku. Zajistil přežití hudby, to ano, ale tím, že to učinil, ztratila veškerou hodnotu, celý smysl. Pokusil jsem se na něho trochu usmát, ale okamžitě odvrátil zrak.
"Tak se tím tolik netrapte," konejšil jsem ho. "Pro to wagnerovské zvíře se tolik nezměnilo. Nebylo vlastně právě takhle pěkné, drsné a plné temperamentu? Nemělo už předem trochu náklonnost k násilí..."
Zarazil jsem se. Doktor Labyrinth vyškubl ruce z trávy a prudce se narovnal. Chytil se za zápěstí a zachvěl se bolestí.
"Co se děje?" Přispěchal jsem k němu. Stále se třásl, ale natáhl ke mně svou stařeckou ruku. "Co je to? Co se stalo?"
Otočil jsem mu ruku. Po celé délce bylo vidět stopy, rudé škrábance, které rychle natékaly. Něco ho uštklo, žahlo nebo kouslo, něco v trávě. Podíval jsem se a kopl do podrostu nohou.
Něco se tam zahemžilo. Malá zlatá koule se rychle odvalila kamsi do stínů. Měla na sobě droboučké žahavé chlupy jako kopřiva.
"Chyťte to!" vykřikl Labyrinth. "Rychle!"
Vytáhl jsem kapesník, abych se ochránil před žahnutím, a vydal jsem se za živočichem. Koule se usilovně valila pryč a snažila se uniknout, ale nakonec jsem ji chytil do kapesníku.
Labyrinth se díval na zuřivě se zmítající kapesník, když jsem se k němu vrátil. "Tomu snad ani nemohu uvěřit," děsil se. "Raději bychom se měli vrátit do domu."
"Co to je?"
"Jeden bachovský brouk. Ale změnil se..."
Prošli jsme opět cestičkou kolem domu, i když ve tmě jsme cestu nacházeli spíše hmatem. Šel jsem první a odhrnoval jsem větvičky a Labyrinth mne následoval, zamračený a smutný. Chvílemi si drbal ruku.
Vešli jsme na dvorek a vyšli po zadních schůdcích. Labyrinth odemkl dveře a vešli jsme do kuchyně. Rozsvítil světlo a spěchal ke dřezu, aby si ponořil ruku do vody.
Vzal jsem z kredence prázdnou zavařovací láhev a opatrně do ní spustil bachovského brouka. Zlatá koule se začala otáčet, jakmile jsem zaklapl víčko. Sedl jsem si ke stolu. Ani jeden z nás nemluvil, Labyrinth u výlevky, kde si studenou vodou chladil bolavou ruku a já u stolu, kde jsem pohodlně pozoroval, jak se zlatá koule ve sklenici snaží najít cestu, kudy uniknout.
"Tak co?" zeptal jsem se nakonec.
"Není pochyby," posadil se Labyrinth ke mně. "Prošlo to nějakou proměnou. Na začátku to docela určitě nemělo žádné jedovaté orgány. Víte, je moc dobře, že jsem svou roli praotce Noe sehrál velmi opatrně."
"Co tím chcete říci?"
"Všechna ta stvoření jsou bezpohlavní. Nemohou se rozmnožovat. Nebude žádná druhá generace. Až tahle zahynou, bude to konec celého experimentu."
"Musím říci, že jsem rád, že vás tohle napadlo předem."
"Zajímalo by mne," mumlal Labyrinth, "zajímalo by mne, jak by to teď znělo, teď, když takhle vypadá."
"Cože?"
"Ta koule, ten bachovský brouk. To bude teprve skutečný test, ne? Mohl bych je prohnat Strojem zpětně. Uvidíme. Zajímalo by vás to?"
"Cokoli navrhnete, doktore," souhlasil jsem. "Je to na vás. Ale nedělal bych si na vašem místě nějaké velké naděje."
Opatrně zvedl zavařovací sklenici a společně jsme sešli po strmých schodech do sklepa. Zahlédl jsem ihned velký sloup blýskajícího se kovu postavený v koutě za trubkami. Měl jsem podivný pocit. Byl to Stroj zachování.
"Tak to je ono."
"Ano, to je ono." Labyrinth otočil vypínačem a chvíli upravoval nastavení stroje. Nakonec uchopil sklenici a držel ji nad vstupní komorou. Opatrně sundal víko a bachovský brouk se s nechutí vykulil ze sklenice a spadl do Stroje. Labyrinth komoru pečlivě uzavřel.
"Tak jdeme na to." Znovu otočil vypínačem a Stroj začal pracovat. Labyrinth si založil ruce na prsou a čekali jsme. Noc se prohlubovala a poslední zbytky světla venku mizely. Konečně indikátor na Stroji červeně zablikal. Doktor otočil vypínač do polohy VYPNUTO a chvíli jsme stáli tiše, nikomu z nás se nechtělo být první, kdo stroj otevře.
"Tak co," zeptal jsem se nakonec. "Kdo z nás se tam podívá?"
Labyrinth se pohnul. Odsunul víko a sáhl do Stroje. Opatrně konečky prstů vytáhl tenký svazeček, notový záznam.

Podal mi ho. "Tohle je tedy výsledek," řekl. "Můžeme jít nahoru a přehrát si to."
Vyšli jsme do hudebního salonku. Labyrinth usedl ke klavíru a já mu podal sešit s notami. Rozevřel ho a chvíli jej studoval, tvář bez výrazu. Potom začal hrát.
Naslouchal jsem té hudbě – byla ohavná. Nikdy jsem nic podobného neslyšel. Byla ďábelská, zvrácená, beze smyslu, kromě – snad – cizího a nepochopitelného významu, který by nikdy neměl existovat. Jenom s největším úsilím jsem cítil, že to kdysi byla jedna z Bachových fug, část slavného díla, esence přísného řádu.
"Tím se to uzavírá." Labyrinth vstal, uchopil notový záznam a roztrhal ho na malé kousky.
Když mne doprovázel k autu, řekl jsem: "Myslím, že snaha přežít je síla mocnější než lidský étos. Naše způsoby a vzácná morálka se mi ve srovnání s ní zdají poněkud slabé."
Labyrinth souhlasil. "Asi se tedy nedá nic udělat pro záchranu těchto způsobů a morálky."
"To se ukáže jenom časem. I když tato metoda selhala, nějaká jiná může zafungovat; něco, co v této chvíli neumíme předvídat ani vytušit, ale může se to jednoho dne objevit."
Popřál jsem mu dobrou noc a sedl si za volant. Byla úplná tma; noc padla velmi rychle. Zapnul jsem přední světla a vyjel na cestu. Nikde v dohledu nebyla jiná auta. Byl jsem sám a cítil jsem silný chlad.
Na křižovatce jsem zastavil a zařadil rychlost. Najednou se za krajnicí cosi pohnulo, něco u kmene velkého javoru. Snažil jsem se ve tmě rozeznat, co to je.
Velký, písčitě zbarvený brouk něco u kmene budoval, stavěl z bláta jakousi podivnou strukturu. Chvíli jsem brouka pozoroval, zvědavý a zmatený, dokud si mne konečně nevšiml a nezarazil se. Pak se prudce otočil a vešel do své stavby. S hlasitým klapnutím za sebou zavřel dveře.
Jel jsem pryč.

přeložil Ivan Tomek

Postradatelná položka
Muž vyšel na přední verandu a díval se, jaký bude den. Jasný a chladný, a na trávníku ležela rosa. Muž si zapnul kabát a strčil ruce do kapes.
Když začal sestupovat ze schodů, dvě housenky, které čekaly u poštovní schránky, sebou překvapeně škubly.
"Už jde," řekla jedna. "Pošli zprávu!"
Když se druhá začala obracet, muž se zarazil a prudce se otočil.
"Já to slyšel," řekl. Sjel nohou po zdi a seškrábl tak obě housenky na betonovou cestičku. Tam je nohou rozdrtil.
Potmě pospíchal po cestičce na chodník a přitom se rozhlížel. Na třešni poskakoval po větvičkách nějaký pták a soustředěně si jasnýma očima prohlížel plody. Muž ho pozorně sledoval. Je to v pořádku? Nebo... Pták odletěl. Ptáci jsou v pohodě. Od nich nebezpečí nehrozí.
Šel dál. Na rohu se zapletl do pavučiny, natažené mezi keři a telefonním sloupem. Srdce mu poskočilo. Vytrhl se; rukama divoce mlátil do větru. Šel dál a jen se ohlédl přes rameno. Pavouk ucítil, že pavučina je poškozena a zvolna se spouštěl po keři.
Těžko říct, pokud jde o pavouky. Dá se to jenom sotva odhadnout. Potřeboval by více informací... Zatím bez kontaktu.
Čekal na autobusové zastávce a přešlapoval z nohy na nohu, aby si je udržoval teplé.
Přijel autobus a muž nastoupil. Měl náhle příjemný pocit, jak si sedal mezi všechny ty tiché lidi, kteří nezúčastněně hleděli dopředu. Stoupal v něm hřejivý pocit bezpečí.
Ušklíbl se a konečně, poprvé po několika dnech, se uvolnil.
Autobus jel dál ulicí.

Tirmus vzrušeně zamával tykadlem.
"Tak hlasujte, když chcete." Pospíchal kolem nich nahoru na vyvýšeninu. "Ale nechtě mne zopakovat to, co jsem říkal včera, než začnete."
"Ale my už to všechno víme," řekla Lala netrpělivě. "Musíme se dostat dál. Plány jsme už vypracovali. Co nás zdržuje?"
"To je o důvod víc, abych promluvil." Tirmus se rozhlížel po okolních bozích. "Celý Pahorek je připraven vyrazit proti obru, o kterém mluvíme. Proč? Víme, že nemůže komunikovat se svými druhy – to je nemožné. Typ vibrací, jazyk, který užívají, vylučuje možnost přenosu informací, které o nás tuší, které tuší o naší..."
"Nesmysl." Lala předstoupila před ostatní. "Obři komunikují dostatečně."
"Neexistuje jediný záznam o obrovi, který by zveřejnil něco o nás!"
Armáda se neklidně pohnula.
"Pokračujme," řekl Tirmus. "Ale je to plýtvání aktivitou. Je neškodný – odříznutý. Proč bychom měli věnovat tolik času..."
"Neškodný?" Lala na něj upřeně hleděla. "Ty to nechápeš? On ví!"
Tirmus ustupoval z vyvýšeniny. "Já jsem proti násilí, které není nezbytné. Měli bychom si šetřit síly. Jednoho dne je budeme potřebovat."
Hlasování proběhlo. Jak se dalo očekávat, armáda dala přednost akci proti obrovi. Tirmus povzdychl a začal skicovat do písku plán akce.
"Víme, že tohle je jeho oblíbené místo. Můžeme ho tady očekávat na konci periody. Podle mého názoru na situaci..."
Pokračoval a nepřestával malovat plány do měkké země.
Jeden z bohů se naklonil k ostatním a dotkl se jich tykadly. "Ten obr – nemá žádnou šanci. Svým způsobem je mi ho

líto. Jak se do toho vůbec zapletl?"
"Náhodou." Ostatní se ušklíbli. "Víte, jak to chodí – prostě se jenom motal po okolí."
"Tak to má prostě špatné."

Začalo se stmívat. Ulice byla tmavá a opuštěná. Po chodníku šel muž a pod paží měl složené noviny. Šel rychle a rozhlížel se na všechny strany. Obešel velký strom, který rostl na kraji, a rychle pokračoval v chůzi. Přešel ulici a kráčel po druhé straně. Když zahnul za roh, vešel přímo do pavučiny utkané od keře k telefonnímu sloupu. Automaticky s ní začal bojovat a strhávat ze sebe vlákna. Jak se trhala, uslyšel slabý kovový bzukot.
"...počkej!"
Zastavil se.
"... opatrně... uvnitř... počkej."
Zaťal zuby. Sklepal z rukou poslední zbytky a pokračoval v cestě. Za ním ho mezi cáry své sítě pozoroval pavouk. Muž se ohlédl.
"Ani za nic," prskl. "Nedám vám šanci a nezůstanu tady stát celý omotaný pavučinou."
Šel dál po chodníku ke svému domu. Vkročil na cestičku a vyhýbal se přitom tmavým keřům. Na verandě vytáhl klíč a strčil ho do zámku.
Zarazil se. Uvnitř? Je to lepší než venku, zejména v noci. Noc je špatný čas. Příliš mnoho pohybů v porostu. To není dobré. Otevřel dveře a vešel dovnitř. Před ním ležel koberec jako temný stín. Na druhé straně viděl lampu.
Čtyři kroky k lampě. Nakročil. Zastavil se.
Co to řekl ten pavouk? Čekat? Čekal a naslouchal. Ticho.
Vytáhl zapalovač a cvakl jím.
Koberec mravenců plynul k němu, stoupal jako vlna. Uskočil a vrhl se zpátky na terasu. Mravenci se nezastavili, spěchali a večerním soumrakem lezli ven za ním.
Muž seskočil na zem a obešel dům. Když první mravenci začali zaplavovat verandu, otáčel už kohoutkem a držel v ruce hadici.
Vodní proud zvedl mravence do vzduchu a rozprášil je na všechny strany. Muž seřídil trysku a postupoval proti nim, stříkal plným proudem z jedné strany verandy na druhou.
"čert vás vem," cedil skrz zaťaté zuby. "Čekat uvnitř..."
Měl strach. Uvnitř – ještě nikdy! Na tváři mu vyvstal studený pot. Uvnitř. Ještě nikdy se nedostali dovnitř. Možná tak mol nebo snad dva, a mouchy, samozřejmě. Ale to byla neškodná, třepotavá a hlučná...
Koberec z mravenců!
Divoce na ně stříkal, proud je strhával, až to vzdali a rozprchli se po trávníku, do keřů, pod dům.
Sedl si na cestičku, křečovitě držel hadici a třásl se od hlavy k patě.
Tak oni to myslí skutečně vážně. Žádný zuřivý útok, nepříjemný, ale jednorázový, ale promyšlená akce, s vypracovaným plánem. Čekali na něj. Ještě jeden krok.
Díky Bohu za toho pavouka.
Vypnul vodu a postavil se. Ticho, ani hlásku. Keře najednou zašuměly. Brouk? Něco černého z nich vyběhlo – zašlápl to. Nejspíš posel. Rychlý běžec. Opatrně znovu vešel do tmavého domu a svítil si na cestu ohněm zapalovače.

O něco později usedl ke stolu, u ruky rozprašovač z oceli a mědi. Dotýkal se prsty jeho vlhkého povrchu.
Sedm večer. Za ním tiše hrálo rádio. Natáhl ruku a pohnul stolní lampou tak, aby svítila i na podlahu.
Zapálil si cigaretu, vzal list papíru a plnicí pero. Zamyslel se.
Skutečně ho chtějí dostat, tak moc, aby si to dobře naplánovali. Cítil, jak v něm stoupá zoufalství. Co může dělat? Za kým by měl jít? Nebo komu co říci? Sevřel pěsti a seděl vzpřímeně na židli.
Vedle něho se na stolní desku nehlučně spustil pavouk. "Promiňte. Doufám, že nejste vystrašen, jako v té básni."
Muž zíral. "Vy jste tentýž? Ten na rohu? Ten, který mne varoval?"
"Ne. To je někdo jiný. Snovač. Já jsem prostě Kousač. Podívejte na moje kusadla." Otevřel a zavřel čelisti. "Já je koušu."
Muž se usmál. "To máte dobré."
"Jistě. Víte, kolik nás je – řekněme – tak na jednom akru půdy? Hádejte."
"Tak tisíc."
"Ne. Dva a půl milionu. Všech druhů. Kousačů, jako jsem já. Nebo Snovačů, nebo Jedovců."
"Jedovců?"
"Ti jsou nejlepší. Moment." Pavouk přemýšlel. "Tak třeba černá vdova, jak vy jí říkáte. Velmi hodnotná." Udělal pauzu. "Ještě jedna věc."
"O co jde?"
"Máme problémy. Bohové..."
"Bohové!"
"Mravenci, jak vy jim říkáte. Vůdci. Na ty nemáme. Velmi nešťastné. Mají hroznou chuť – z těch jeden onemocní. Musíme je nechat ptákům."
Muž vstal. "Ptákům! Ti jsou..."
"No, víte, máme s nimi jistou dohodu. Takhle už to jde věky věků. Já vám ten příběh povím. Ještě nám zbývá trochu času."
Muži se zastavilo srdce. "Trochu času? Co tím chcete říct?"

"Nic. Trochu potíží o něco později, jak jsem pochopil. Nechtě mne, abych vám objasnil souvislosti. Neřekl bych, že to chápete."
"Pokračujte, poslouchám." Vstal a začal přecházet po místnosti.
"Oni řídili Zemi docela dobře, asi tak před miliardou let. Pak přišli lidé, z jiné planety. Ze které, to nevím. Přistáli tady a zjistili, že Země je velmi dobře obhospodařovaná. Začala válka."
"Tak my jsme vetřelci," zamumlal muž.
"Jasně. Během války obě strany upadly do barbarství, vy i oni. Vy jste zapomněli, jak s nimi bojovat a oni degenerovali do uzavřených sociálních společenství, jako jsou termiti, mravenci –"
"Chápu."
"Poslední skupina vás lidí, která ještě věděla, co se děje, nás vytvořila. Byli jsme vyšlechtěni –" pavouk se velmi zvláštním způsobem zachechtal – "pro tento užitečný úkol na nějakém místě. Udržujeme je docela slušně v patřičných mezích. Víte, jak nám říkají? Požírači. Nepříjemné, neřekl byste?"
Na stolní desku se po vláknech spustili další dva pavouci. Všichni tři se na chvíli spojili.
"Je to vážnější, než jsem si myslel," podotkl klidně Kousač. "To jsem ani celé nevěděl. Tady Jedovec..."
Černá vdova dolezla ke kraji stolu. "Obře," zašeptala kovově. "Chtěla bych s tebou mluvit."
"Prosím, pokračuj," vyzval ji muž.
"Čekají nás tady potíže. Pohybují se a přicházejí sem, jsou jich spousty. Mysleli jsme, že bychom tady s tebou chvíli zůstali. Proto jsme přišli dovnitř."
"Aha, chápu." Muž přikývl. Olízl si neklidně rty a prohrábl si prsty vlasy. "Myslíte – chci říci – jaké jsou asi šance..."
"Šance?" Kousač chvíli přemýšlel. "No, už to děláme nějakou dobu. Bude to skoro milion let. Myslím, že nad nimi máme převahu, i když občas dosáhnou určitých úspěchů. Naše dohody s ptactvem, a samozřejmě se žabami a ropuchami..."
"Myslím, že vás budeme moci zachránit," dodal Kousač povzbudivě. "Upřímně řečeno, takovéhle jevy, jako je tento, jsme předvídali."
Zpod parket bylo slyšet jemné škrábání, zvuk spousty malých kusadel a křidélek, lehce vibroval, dosud vzdálený. Muž jej slyšel. Strnul.
"Jste si jisti? Myslíte, že to dokážete?" Setřel si z tváře pot a zvedl rozprašovač. Pečlivě naslouchal.
Zvuk sílil, narůstal jim pod nohama, pod podlahou. Venku kolem domu zapraskaly keře a několik můr vyletělo a vrazilo do oken. Hlasitěji a hlasitěji se ozýval ten zvuk, pod nimi, všude, sílící hukot vzteku a odhodlanosti. Muž se bezradně rozhlížel.
"Jste si jisti, že to dokážete?" zamumlal. "Skutečně mne zachráníte?"
"Ale," řekl Kousač rozpačitě. "Tohle jsem nemyslel. Myslel jsem druh, rasu, ne vás jako jednotlivce."
Muž na něj pohlédl a všichni tři Požírači se nepokojně pohnuli. Do okna vrazilo několik dalších můr. Podlaha se pohnula a nadzdvihla se.
"Teď je mi to jasné," řekl muž. "Je mi líto, že jsem vás hned nepochopil přesně."

přeložil Ivan Tomek

Proměnná
I
Bezpečnostní komisař E. Reinhart spěšně vyběhl po hlavním schodišti do budovy Rady. Stráže hbitě ustoupily a komisař vešel do důvěrně známé haly plné ohromných vrčících strojů. V hubené tváři vzrušení, oči rozzářené, upřel zrak na ústřední počítač a prohlédl údaje na výstupu.
"Za poslední kvartál jsme si polepšili," poznamenal Kaplan, šéf laboratoře. Hrdě vycenil zuby, jako by to byla jeho zásluha. "To není zlé, komisaři."
"Dotahujeme je," odtušil Reinhart. "Ale strašně pomalu. Musíme je konečně předehnat, sakra rychle."
Kaplan si chtěl povídat. "My vymyslíme nové útočné zbraně, oni zlepší obranu. Nic se nestane. Neustále něco zlepšujeme, ale nemáme nikdy dost času odladit sériovou výrobu, stejně jako Centauřané."
"To skončí, až Země přijde se zbraní, na kterou Centauřané nenajdou odpověď," prohlásil chladně Reinhart.
"Proti každé zbrani existuje obrana. Akce a reakce. Všechno okamžitě zastarává. Nic nevydrží dost dlouho na to..."
"Spoléháme se na náskok," skočil mu naštvaně do řeči komisař. Probodl vedoucího laboratoře chladnýma šedýma očima, až Kaplan Ucouvl. "Jde o dobu mezi naší akcí a jejich reakcí. Ta doba se mění." Netrpělivě mávl rukou k počítačům. "Jak sám dobře víte."
V tom okamžiku, sedmého května 2136 v 9:30, ukazovaly displeje počítačů statistický poměr 21-17 ve prospěch Centauřanů. Podle všeho by Proxima Centauri právě teď úspěšně odrazila případný útok pozemšťanů. Stroje vypočítávaly poměr ze všech dostupných faktů, z úplného objemu dat vyprodukovaných ve Sluneční i Centaurské soustavě.
21-17 pro Centauřany. Před měsícem ale nepřítel vedl 24-18. Situace se pomalu, ale jistě zlepšuje. Centaur, starší a méně plodný než Země, nestačil pozemskému technokratickému rozvoji. Země dotahovala.
"Kdybychom teď vyrazili do války," zamyslel se Reinhart, "prohrajeme. Na otevřený útok nejsme dost daleko." Přísně a nelítostně se zamračil; tím se jeho tvář změnila v ponurou masku. "Poměr se ale mění v náš prospěch. Naše útočné prototypy pomalu dotahují jejich obranu."
"Doufejme, že válka vypukne brzy," přitakal Kaplan. "Všichni jsme napjatí. Tohleto zpropadené čekání..."
Válka vypukne brzy. Reinhart to intuitivně tušil. Vzduch houstl napětím, nadšením. Opustil počítačový sál a pospíšil

do své důkladně střežené kanceláře v křídle Bezpečnosti. Nebudou čekat dlouho. Cítil, jak mu osud dýchá na záda, a bylo mu to příjemné. V neveselém úsměvu za tenkými rty ukazoval vyrovnanou řadu bílých zubů. Ano, měl z něj dobrý pocit. Pracoval na něm dlouho.
První kontakt mezi centauřanskými obrannými výspami a pozemskou průzkumnou výpravou před sto lety okamžitě přerostl v konflikt. Bleskové boje, náhlé výbuchy bomb a energetických paprsků.
A pak dlouhá únavná léta nečinnosti, protože nepřátele dělily celé roky cesty i při rychlosti přesunu blízké rychlosti světla. Obě soustavy měly vyrovnané síly. Obranné pole proti poli. Válečná loď proti elektrárně. Centaurské impérium svíralo Zemi v železném kruhu, z něhož nebylo úniku, i když byl rezavý a proděravělý. Pokud se má Země osvobodit, musí vynalézt nové zbraně.
Za okny kanceláře Reinhart viděl nekonečné řady budov a ulic. Mezi domy se hemžili pozemšťané. Zářivé tečky veřejných lodí, malých vajíček plných obchodníků a bílých límečků. Mohutní dopravní obři pro dělníky z továren a pracovních táborů. Všichni se chtějí dostat ven. Čekají na válku.
Reinhart zapnul videofon, chráněný kanál. "Dejte mi Vojenský výzkum," nařídil ostře.
Obrazovka se pomalu rozsvěcela, Reinhart strnule seděl, šlachovité svaly napjaté. Za chvíli uviděl mohutnou postavu Petra Šerikova, ředitele rozsáhlé sítě laboratoří pod Uralem.
Když Šerikov zjistil, kdo mu volá, stiskl pod hustými vousy rty. Povytáhl huňaté obočí. "Co chcete? Dobře víte, kolik mám práce. Už tak nestíháme. Nepotřebujeme, aby nás otravovali ještě... politici."
"Stavím se u vás," odvětil líně Reinhart. Upravil si límeček dokonale čistého šedého saka. "Chci přesně vědět, jak pokračují práce a jakého pokroku jste dosáhli."
"Někde v kanceláři se vám určitě povaluje pravidelné hlášení. Podívejte se do něj a budete přesně vědět..."
"To mě nezajímá. Chci na vlastní oči vidět, co děláte. A očekávám, že mi poskytnete důkladný výklad. Přijedu brzy. Za půl hodiny."
Reinhart přerušil spojení. Šerikov na obrazovce vybledl. Reinhart se uvolnil, vydechl. Smůla, že musí spolupracovat se Šerikovem. Mohutný polský vědec byl samotář, odmítal se začlenit do společnosti. Měl nezávislé, atomistické názory. Za cíl všech věcí považoval jedince, zcela v protikladu k přijímanému státnímu názoru.
Šerikov ale vedl Vojenský výzkum a patřil k nejlepším vědcům. Na výzkumu závisí budoucnost Země. Buď vítězství nad Centauřany, nebo další čekání ve vězení Sluneční soustavy, v obklíčení prohnilé nepřátelské říše, chřadnoucí, ale stále dost silné.
Reinhart rychle vstal a odešel z kanceláře i z budovy Rady.
O pár minut později už ve svém rychlém křižníku brázdil dopolední oblohu k mohutné hradbě Asie, k uralskému hřebenu. K laboratořím Vojenského výzkumu.
Šerikov ho čekal u vchodu. "Podívejte, Reinharte, nemyslete si, že mě budete buzerovat. Nenechám se..."
"Jenom klid." Reinhart srovnal s mohutnějším mužem krok. Prošli kontrolou do pomocných laboratoří. "Na vás ani na vaše lidi nebudeme vyvíjet bezprostřední nátlak. Zatím můžete pokračovat v práci podle vlastního uvážení. Něco si vyjasníme: chci sladit váš výzkum s širšími společenskými potřebami. Dokud budete vykazovat dostatečné výsledky..."
Reinhart se zarazil na místě.
"Pěkný, co?" utrousil Šerikov.
"Co to má kčertu být?"
"Říkáme mu Ikaros. Pamatujete na ten řecký mýtus? Báje o Ikarovi. Chtěl létat... I tenhle Ikaros jednou poletí." Šerikov pokrčil rameny. "Klidně si ho prohlédněte, jestli chcete. Počítám, že kvůli tomu jste sem přišel."
Reinhart opatrně přistoupil. "Tohle je ta zbraň, co na ní pracujete?"
"Jak se vám líbí?"
Uprostřed místnosti stál podsaditý kovový válec, ošklivá tmavošedá homole. Kolem se hemžili montéři a zapojovali relátka v otevřeném vnitřku. Reinhart si všiml nekonečných vláken a trubiček, bludiště zkřížených kabelů, přípojek a součástek.
"Co to je?" Reinhart se posadil na konec ponku a opřel se širokými rameny o zeď.
"Napadlo to Jamisona Hedge – toho, který před čtyřiceti lety vynalezl okamžité mezihvězdné spojení. Zemřel při zkoušce překonání rychlosti světla a přišli jsme i o většinu jeho poznámek. Výzkum pak skončil. Zdálo se, že nemá budoucnost."
"Není snad dokázáno, že rychleji než světlo se nic pohybovat nemůže?"
"Ale mezihvězdné vysílání ano! Hedge vymyslel provozuschopný nadsvětelný pohon. Podařilo se mu urychlit pokusný předmět na padesátinásobek rychlosti světla. Ale jak předmět nabíral rychlost, zkracovala se jeho délka a zvyšovala hmotnost. Přesně podle teorií z dvacátého století o transformaci hmoty/energie. Usoudili jsme, že při zvětšování rychlosti by Hedgeův objekt nakonec dosáhl nulové délky a nekonečné hmotnosti. To si nikdo nedokáže představit."
"Pokračujte."
"Ve skutečnosti se stalo tohle: Hedgeův objekt ztrácel délku a nabýval na hmotnosti, dokud nedosáhl teoretické hranice, rychlosti světla. V tom okamžiku, stále zrychluje, přestal existovat. Neměl délku a tak nezabíral prostor. Zmizel. Ale nebyl zničen. Pokračoval po původní dráze a stále vyšší rychlostí zamířil ven ze Sluneční soustavy. Hedgeův objekt vstoupil do jiné existence, pro nás nepředstavitelné. V další fázi chtěl Hedge zjistit, jak pokusný předmět zpomalit pod rychlost světla a vrátit do našeho vesmíru. Nakonec narazil na možnost, jak to udělat."
"S jakým výsledkem?"
"Hedge zemřel a veškeré jeho vybavení bylo zničeno. Když se jeho objekt vrátil do našeho časoprostoru, vrátil se do

světa vyplněného hmotou. Při své neuvěřitelné hmotnosti, právě téměř nekonečné, s nesmírnou silou explodoval.
Hned bylo jasné, že s Hedgeovým pohonem se cestovat nedá. Prakticky v celém vesmíru je nějaká hmota. Jakmile by se tedy loď do něj vrátila, automaticky by to znamenalo destrukci. Hedge vynalezl nadsvětelný pohon i způsob, jak ho zabrzdit, ale jeho objevy zatím nikdo nedokázal využít."
Reinhart došel k velkému kovovému válci. Šerikov šel za ním. "Nerozumím tomu," přemýšlel Reinhart. "Sám jste říkal, že Hedgeův princip nejde využít k vesmírným cestám."
"Přesně tak."
"Tak na co je tohle? Pokud loď exploduje hned při návratu do našeho vesmíru..."
"Ikaros není loď." Šerikov se samolibě usmál. "Je to první praktické využití Hedgeova principu. Ikaros je bomba."
"Tak tohle je naše zbraň," zašeptal Reinhart. "Bomba. Obrovská puma."
"Bomba schopná pohybu nadsvětelnou rychlostí. Bomba, která nebude v našem vesmíru existovat. Centauřané ji nedokážou ani najít a tím pádem ani zastavit. Jak by mohli? Jakmile překročí rychlost světla, úplně zmizí – a nebude nijak možno ji zjistit."
"Ale..."
"Ikara vypustíme nahoře, na povrchu. Nasměruje se na Proximu Centauri a prudce zrychlí. U cíle bude mít stonásobek rychlosti světla. Do vesmíru se vrátí uprostřed Proximy. Výbuch by měl zničit jak hvězdu, tak většinu jejích oběžnic, včetně centaurské domovské planety Armunu. Jakmile Ikara vypustíme, nedovedou ho zastavit. Neexistuje proti němu obrana. Nic ho nemůže zastavit. Tak je to."
"Kdy bude hotový?"
Šerikov zamrkal. "Brzy."
"Jak brzy?"
Veliký Polák zaváhal. "Vlastně už nám schází vyřešit jediný problém."
Odvedl Reinharta na druhý konec laboratoře. Odehnal strážného.
"Vidíte?" Zaťukal prstem na kouli velikosti grepu, na jednom konci otevřenou. "Tady je ten háček."
"Co to je?"
"Hlavní řídicí hláska. Má ve správný okamžik vrátit Ikara do podsvětelné rychlosti. Musí být naprosto přesná. Ikaros proletí hvězdu za jedinou mikrosekundu. Pokud hláska nezafunguje přesně, Ikaros proletí na druhou stranu a ven z centaurské soustavy."
"Jak dlouho ji budete dodělávat?"
Šerikov rozhodil rukama. "Kdo ví? Musíme ji sestavovat s nejjemnějším nářadím, mikroskopickými pinzetami zapojovat drátky pouhým okem neviditelné."
"Dokážete stanovit termín dokončení?"
Šerikov vytáhl z kapsy pláště hnědou obálku. "Sepsal jsem údaje Pro počítače, je tam i datum. Můžete je nakrmit. Počítám maximálně deset dní. Stroje by z toho mohly něco vykutat."
Reinhart obálku obezřetně přijal. "Jste si tím datem jistý? Nevím, jestli vám mohu věřit, Šerikove."
Šerikov se zamračil. "Tak to musíte risknout, pane komisaři. Nevěřím vám o nic víc, než vy věříte mně. Moc dobře vím, jak rád byste mě odsud vyhnal a posadil sem nějakého svého poskoka."
Reinhart si mohutného vědce důkladně prohlédl. Šerikov bude těžký oříšek k rozlousknutí. Vojenský výzkum spadal pod Bezpečnost, ne Pod Radu. Šerikov ztrácel půdu pod nohama, ale stále představoval potenciální nebezpečí. Tvrdohlavý individualista, neschopný obětovat vlastní zájmy vyššímu dobru.
"Dobrá." Reinhart si obálku pomalu zastrčil do kapsy. "Předám to počítačům. A vy se koukejte snažit. Nic se nesmí zvrtnout. Na příštích pár dnech závisí příliš mnoho."
"Když se poměr změní v náš prospěch, vyhlásíte mobilizaci?"
"Ano," prohlásil Reinhart. "Jakmile se pravděpodobnost přehoupne, vyhlásím ji."

Reinhart stál před řadou počítacích strojů a nervózně čekal na výsledek. Byly dvě hodiny po poledni. Slunce prohřívalo májový vzduch. Kolem budovy Rady plynul život jako obvykle.
Jako obvykle? Ne tak docela. Ve vzduchu bylo cítit vzrušení, každým dnem silnější. Země už čekala příliš dlouho. Útok na Proximu Centauri byl nevyhnutelný – čím dříve tím lépe. Starobylá centaurská říše Zemi spoutala, uvěznila lidskou rasu ve Sluneční soustavě. Obtížné dusivé jařmo viselo nad lidmi, oddělovalo Zemi od pokladů za ním... Tak to dál nejde.
Počítače zavrčely, starý poměr pravděpodobnosti zmizel. Chvíli nebylo na monitorech nic. Reinhart zatajil dech, tělo ztuhlé napětím. Čekal.
Počítače ukázaly novou pravděpodobnost.
Reinhart se zajíkl. 7-6. Pro Zemi!
Do pěti minut už měly všechny vládní úřady mobilizační poplach. Předsedkyně Duffová a Rada obdrželi pozvání na mimořádné zasedání. Všechno běželo rychle.
Nikdo však nepochyboval. 7-6 pro Zemi. Reinhart se horečně hnal do kanceláře, aby si připravil papíry na zasedání Rady.

V Historickém ústavu vytáhli zprávu bez prodlení ze schránky na tajné listiny a pospíšili s ní k řediteli.
"No podívejte se na to!" hodil Fredman připiš na stůl svého nadřízeného, "jen se na to podívejte!"
Harper zprávu zvedl a přelétl ji očima. "Už je to tady. A já se bál, že dřív umřu."
Fredman vyběhl na chodbu a pospíchal až do velína časové bubliny. "Kde je bublina?" zvolal, když ji nikde nenašel.

Jeden technik nevzrušeně zvedl hlavu. "Tak dvě stě let v minulosti. Vypadá to na zajímavý data z první světový. Podle toho, co už bublina z tý doby přivezla..."
"Mlčte. Plánovaná práce skončila. Vraťte bublinu do současnosti. Veškeré zařízení teď bude k dispozici armádě."
"Ale... bublina se řídí automaticky."
"Můžete ji stáhnout ručně."
"To není bezpečný." Technik ustoupil. "Pokud to vyžaduje nouzová situace, asi to budeme muset risknout a odpojit automat."
"Nouzová situace vyžaduje úplně všechno," pravil důrazně Fredman.

"Poměr se ale může změnit," pravila nervózně Margaret Duffová, předsedkyně Rady. "Každou chvíli."
"Tohle je naše šance!" odsekl Reinhart naštvaně. "Co to s vámi sakra je? Čekali jsme na to léta!"
V sále Rady to zahučelo. Margaret Duffová zaváhala, modré oči ustarané. "Uvědomuji si, že máme příležitost. Přinejmenším statisticky vzato. Ale nová pravděpodobnost se objevila teprve před chvílí. Jak můžeme vědět, že vydrží? Všechno závisí na jediné zbrani."
"Mýlíte se. Nechápete, o co běží." Reinhart se jen stěží ovládal. "Šerikovova zbraň vychýlila poměr sil na naši stranu. Pravděpodobnost se ale zlepšuje už několik měsíců. Byla to jen otázka času. Jednoho dne se šance musely obrátit. Nejde jen o Šerikova, ten má prostě roli jednoho faktoru. Jde o devět planet Sluneční soustavy, ne o jediného muže."
Jeden radní povstal. "Paní předsedkyně si jistě uvědomuje, jak celá Země zoufale touží skončit s vyčkáváním. Osmdesát let jsme spěli k okamžiku, kdy..."
Reinhart došel ke štíhlé předsedkyni. "Když válku neschválíte, zřejmě vyvoláte pouliční nepokoje. Reakce veřejného mínění bude silná. Velmi silná. Dobře to víte."
Margaret Duffová ho zpražila pohledem. "Vyhlásil jste mobilizační poplach, abych nemohla nic dělat. Věděl jste přesně, co tím způsobíte. Věděl jste, že jakmile váš rozkaz vejde do obecného povědomí, válku už nikdo a nic nezastaví."
Replika vyvolala oživení v sále, hlasy nabraly na síle. "Musíme útok schválit!.. Nemáme jinou možnost!.. Na ústup je pozdě!"
Margaret Duffovou zaplavil křik rozčilených hlasů. "Jsem pro válku stejně jako vy," zvolala pronikavě. "Ale důrazně vás žádám, uvažujte. Válka mezi soustavami je velká věc. A my ji rozpoutáme, protože podle nějakého stroje máme statistickou šanci vyhrát."
"Nemá cenu začínat válku, pokud nemůžeme zvítězit," pravil Reinhart. "A počítače nám sdělují, kdy máme šanci."
"Kdy máme šanci, ne jistotu."
"Můžeme žádat víc než slušnou pravděpodobnost na vítězství?"
Margaret Duffová zaťala zuby. "Budiž. Dost diskusí. Nebudu stát v cestě vůli Rady. Můžeme hlasovat." Chladně si Reinharta změřila. "Zvláště když už o mobilizaci vědí všechny vládní úřady."
"Dobře." Reinhart si oddechl a poodstoupil. "Je rozhodnuto. Na tomto základě můžeme vyhlásit všeobecnou mobilizaci."
Následujících čtyřicet osm hodin zavládla všude horečná aktivita. Mobilizace se rychle rozběhla.
Reinhart se zúčastnil vojenské porady s politiky pod vedením admirála Carletona.
"Vysvětlím vám naši strategii," začal Carleton. Ukázal na diagram na tabuli. "Podle Šerikova potrvá dokončení nadsvětelné pumy ještě osm dní. Naše flotila v blízkosti centaurské soustavy do té doby zaujme pozice. Až bomba explo duje, zlikviduje flotila zbytky centaurského loďstva. Hodně jich určitě výbuch přežije, ale po zničení Armunu bychom je měli zvládnout."
Reinhart si vzal slovo. "Mohu podat hlášení o hospodářské situaci. Veškerý pozemský průmysl přešel na zbrojní výrobu. Až Armun zmizí, měli bychom být schopni vyvolat rozsáhlá povstání ve všech centaurských koloniích. Mezihvězdné impérium se těžko ovládá, i když létáte rychlostí světla. Všude se jistě objeví osvobozenecké armády. Chceme je zásobit zbraněmi, lodě by tedy měly vyrazit okamžitě. Časem bychom koloniím rádi poskytli nějaký jednotící princip. Máme na nich spíše hospodářský než politický zájem. Můžou si vládnout, jak chtějí, ale musejí nás zásobovat. Jako dnes zbylých osm planet v naší soustavě."
Carleton pokračoval ve výkladu: "Jakmile rozprášíme centaurskou flotilu, můžeme přikročit k zásadní fázi války. K výsadku pěchoty a materiálu z lodí, rozmístěných na strategických místech centaurské soustavy. V této fázi..."
Reinhart odešel. Těžko věřit, že od rozeslání mobilizačního rozkazu uběhly teprve dva dny. Celá Sluneční soustava vřela horečným úsilím. Lidé překonali bezpočet problémů, ale mnoho jich ještě zůstávalo.
Nastoupil do výtahu a sjel do počítačového sálu, zvědavý, jestli stroje nezměnily poměr pravděpodobnosti. Nezměnily. Taky dobře. Vědí Centauřané o Ikarovi? Bezpochyby, ale s tím nic nenadělají. Rozhodně ne za osm dní.
Přistoupil k němu Kaplan, ještě třídil došlá hlášení. Jedno vytáhl. "Přišla legrační zpráva. Mohla by vás zajímat." Podal Reinhartovi štítek.
Bylo to hlášení z Historického ústavu.

9. 5. 2136
Tímto oznamuji, že při návratu časové bubliny z minulosti bylo poprvé použito ručního řízení. Nepodařilo se dosáhnout čistého oddělení a do současnosti se tak dostalo větší množství hmoty z minulosti. Tato hmota obsahovala i jedince z počátku dvacátého století; řečený jedinec okamžitě z laboratoře utekl. Dosud nebyl vzat do ochranné vazby. Historický ústav incidentu lituje, ale k poruše došlo v zájmu válečného úsilí.
E. Fredman

Reinhart tabulku vrátil Kaplanovi.
"Zajímavé. Člověk z minulosti, zavlečený doprostřed největší války v dějinách vesmíru."
"Stávají se různé věci. Jsem zvědavý, co na to řeknou stroje."
"Těžko říct. Nejspíš nic." Reinhart odkvačil do své kanceláře.
Sotva se posadil, zavolal na zabezpečené lince Šerikova.
Na obrazovce se objevil brunátný Polák. "Dobrý den, komisaři. Jak jde zbrojení?"
"Dobře. A co zapojení řídicí hlásky?"
Šerikov se maličko zamračil. "No, když se tak ptáte, pane komisaři..."
"Co se děje?" skočil mu Reinhart zostra do řeči.
Šerikov se ošil. "Víte, jak to chodí. Stáhl jsem lidi a zkusil roboty. Jsou šikovnější, ale nedovedou samostatně rozhodovat. Tohle ovšem chce víc než šikovnost. Tohle chce..." chvíli hledal slovo, "umělce."
Reinhart stiskl rty. "Poslyšte, Šerikove, máte osm dní, musíte tu bombu dodělat. Tento údaj byl předložen počítačům. Poměr 7-6 vychází z vašeho odhadu. Pokud to nestihnete..."
Šerikov by se nejraději propadl. "Žádný strach, pane komisaři. Stihneme to."
"To doufám. Zavolejte mi, jakmile budete hotovi." Reinhart vypnul videofon. Jestli Šerikov selže, nechá ho vytáhnout z té jeho výzkumné díry a popravit. Na nadsvětelné pumě závisí celá válka.
Videofon se znovu rozzářil. Reinhart hovor přijal. Na obrazovce se objevila Kaplanova tvář. Šéf laboratoře byl bledý a zaražený. "Pane komisaři, raději byste měl zajít ke mně do kanceláře. Něco se stalo."
"Co?"
"Ukážu vám to."
Znepokojený Reinhart vyběhl z kanceláře a pospíšil k počítačům. Kaplan stál před jedním z nich. "Co se děje?" houkl na něj. Podíval se na výstup. Poměr byl stejný.
Kaplan nervózně zvedl tabulku s hlášením. "Před chvílí jsem tohle zadal do stroje. Když jsem viděl výsledky, rychle jsem to vytáhl. Je to ten připiš, co jsem vám ukazoval. Z Historického ústavu. O tom chlapovi z minulosti."
"A co se stalo, když jste tuto informaci zadal?"
Kaplan nešťastně polkl. "Ukážu vám to. Udělám to úplně stejně jako předtím." Položil štítek na vstupní pás. "Dívejte se na číslice," zabručel ještě.
Reinhart sledoval monitor, napjatý jako struna. Chvíli se nic nedělo. Stroj dál hlásil 7-6. Pak... čísla zmizela. Stroje zaváhaly. Na chvíli problikly nové číslice. 4-24 pro Centauřany. Reinharta zamrazila zlá předtucha. Ale čísla zmizela. Za chvíli výstup hlásil 16-38 pro Centauřany. Pak 48-86. 79-15 pro Zemi. A pak nic. Počítače vrněly, ale nic nehlásily. Vůbec nic. Ani číslo. Jen prázdnou plochu.
"Co to znamená?" nechápal Reinhart.
"Je to neuvěřitelné. Nikdy nás nenapadlo, že by..."
"Co se stalo?!"
"Stroje se s tím údajem nedokáží vypořádat. Nic neohlásí. Neumějí ho zpracovat. Nemohou ho začlenit a to jim rozhodí všechny ostatní údaje."
"Proč?"
"Je to... je to proměnná." Kaplan se třásl, bílý jako stěna. "Proměnná, z níž se nedá nic odvodit. Člověk z minulosti. Stroje se s ním nedokáží vyrovnat. Je to muž-proměnná."

II

Když přišlo tornádo, Thomas Cole právě brousil nůž.
Nůž patřil dámě z velkého zeleného domu. Kdykoli sem Cole se svou drátenickou károu přijel, měla dáma co nabrousit. Jednou za čas mu dokonce ve staré otlučené konvici přinesla horkou černou kávu. To měl rád, dobré kafe dovedl ocenit.
Bylo zamračeno, chvílemi mrholilo. Obchod šel špatně. Oba koně mu splašil automobil. Za špatného počasí navíc lidé neseděli na verandě, takže musel slézat z kozlíku a zvonit u dveří.
Pán ze žlutého domu mu ale dal dolar za opravu elektrické ledničky. Nikdo si s ní nedokázal poradit, ani montér z továrny. Dolar vydrží nadlouho. Dolar je spousta peněz.
Cole věděl, že přijde tornádo, ještě než se k němu dostalo. Všechno ztichlo. Hrbil se nad brouskem, opratě mezi koleny, zabraný do práce.
Dílo se podařilo, už měl skoro hotovo. Plivl na čepel a zvedl ji k očím... a vtom dorazilo tornádo.
Najednou bylo všude. Nic než šeď. Zdálo se, že Cole je i s koňmi a vozem v klidném oku větrného víru. Pohybovali se mrtvolným tichem, všude se válela šedivá mlha.
Než vymyslel, co dělat a jak staré dámě vrátit nabroušený nůž, rozlehl se náhle hukot, tornádo jím smýklo a shodilo ho z vozu. Koně rzali hrůzou, snažili se utéci. Cole rychle vyskočil.
Kde to jsem?
Šeď zmizela. Kolem něj se tyčily bílé stěny. Shora zářilo světlo, podobné dennímu, ale jiné. Spřežení táhlo převrženou káru, nářadí se sypalo po zemi. Cole vozík postavil na kola a vyskočil na kozlík.
Teprve tehdy uviděl lidi.
Vyjevené muže v jakýchsi uniformách. Pocítil vlnu strachu.
Pobídl koně ke dveřím. Okovaná kopyta zaduněla na ocelové podlaze, vyděšení cizinci před nimi prchali na všechny strany. Vyjeli na širokou chodbu. Veliká budova, něco jako nemocnice.
Chodba se rozdělila, ze všech stran přibíhali lidé.

Křičeli a hemžili se kolem jako bílí mravenci. Něco mu proletělo vedle ucha, temně fialový paprsek. Ukrojil zadní roh káry, ze dřeva se zakouřilo.
Dostal strach. Kopl vyděšené koně do zadku. Dojeli k velkým vratům a vrazili do nich. Veřeje povolily – a už vyjeli do jasného Slunečného dne. Vozík se nebezpečně naklonil a málem převrhl. Pak koně nabrali rychlost a přes otevřené prostranství zamířili ke vzdálené zelené lince. Cole pevně svíral opratě.
Bledí mužíčci se za ním shlukli ve vchodu a zuřivě gestikulovali. Slyšel jejich tenké hlásky.
Ale utekl. Je v bezpečí. Nechal koně zpomalit a začal zase dýchat.
Les byl umělý. Spíš lesopark, ale zdivočelý a zarostlý. Hustá džungle zkroucených kmenů. Všechno rostlo, jak chtělo.
Park byl prázdný. Cole nikoho neviděl. Podle slunce se zdálo, že je buď ráno nebo pozdní odpoledne. Vůně květin a rosa na listí ukazovaly na ráno. Když ho odneslo tornádo, schylovalo se k večeru. A bylo zataženo.
Přemýšlel. Je jasné, že ho to odneslo hodně daleko. Nemocnice, muži s bílými tvářemi, podivné světlo, vzrušený hovor, to všechno mu napovídalo, že už není v Nebrasce a možná ani ve Spojených státech.
Cestou ztratil část nářadí. Probral, co mu zbylo, srovnal nástroje a každý láskyplně pohladil. Přišel o jemná dláta a řezbářské nože. Z krabice se vysypaly i vrtáky. Ty, které zůstaly ve voze, pečlivě uložil na místo. Lupenkovou pilku důkladně otřel mastným hadrem.
Slunce pomalu šplhalo po obloze. Cole si mozolnatou rukou zaclonil oči a zvedl hlavu. Byl velký, nahrbený, zarostlý šedivým strništěm. Měl špinavé zmačkané oblečení. Zato oči jasné, modré, a ruce šikovné.
V parku nesmí zůstat. Viděli ho, jak sem míří, určitě ho budou sledovat.
Nebem se něco mihlo. Nad Colem neuvěřitelnou rychlostí letěla černá tečka. Druhá. Obě málem zmizely dřív, než si jich všiml. Pohybovaly se úplně tiše.
Znepokojen se zamračil. Z teček na nebi neměl dobrý pocit. Musí se okamžitě vydat na cestu – a najít jídlo. V břiše mu už začalo kručet.
Najít práci. Dovedl skoro všechno: zahradničit, brousit, mlít, spravovat stroje a hodiny, smontovat veškeré domácí zařízení. I malovat, přidávat, tesařit a nádeničit.
Dovedl cokoli. Všechno, co lidé potřebovali. Pokaždé za jídlo a pár drobných.
Thomas Cole pobídl koně. Hrbil se na kozlíku, ostražitě se rozhlížel a drátenická kára pomalu proplouvala vysokou travou džungle.

Reinhart hnal svůj křižník nejvyšší rychlostí, za ním letěl vojenský doprovod. Země pod ním ubíhala v rozmazaných šedozelených šmouhách.
Ocitl se nad troskami New Yorku, haldou zarostlou travou a plevelem. Jaderné války ve dvacátém století proměnily skoro celé východní pobřeží v hromadu strusky.
Struska a sem tam plevel. A zdivočelý Central Park.
Uviděl Historický ústav. Snížil rychlost a za chvíli přistál na malém letišti mezi budovami.
Ředitel ústavu Harper už vybíhal z budovy.
"Upřímně řečeno nechápeme, proč je pro vás ta nehoda tak důležitá," spustil omluvně Harper.
Reinhart ho probodl pohledem. "O tom, co je důležité, rozhoduji já. Vy jste dal rozkaz stáhnout bublinu ručně?"
"Rozkaz vydal Fredman. V souladu s vaším nařízením o uvolnění všech kapacit pro potřeby..."
Reinhart už vykročil k budově výzkumu. "Kde je ten Fredman?"
"Uvnitř."
"Chci ho vidět. Jdeme."
Fredman už na ně čekal. Reinharta pozdravil chladně, nedal na sobě nic znát. "Je nám líto, že působíme problémy, pane komisaři. Snažili jsme se dát bublinu co nejrychleji do služeb války. Chtěli jsme ji okamžitě stáhnout z minulosti."
Všetečně si Reinharta prohlížel. "Vaše policie člověka s koňským povozem jistě brzy najde."
"Chci slyšet, co přesně se stalo, do posledního detailu."
Fredman se ošil. "Moc toho není. Dal jsem příkaz k odpojení automatu a stažení bubliny z minulosti. V okamžiku, kdy k ní povel dorazil, právě cestovala jarem 1913. Při návratu vytrhla kus země s onou osobou a povozem. Osoba se samozřejmě ocitla v přítomnosti."
"Přístroje vám nenahlásily, že bublina není prázdná?"
"Všechno se dělo příliš rychle, neujistili jsme se. Půl hodinu po povelu ručního ovladače se bublina objevila v pozorovacím sále. Byla deenergetizovaná, než jsme si všimli, co je uvnitř. Snažili jsme se ho zastavit, ale prorazil si cestu. Koně byli dost divocí."
"Jaký měl povoz?"
"Malý vozík s černým nápisem na obou bocích. Nikdo to nestačil přečíst."
"Pokračujte. Co se stalo potom?"
"Někdo na něj vystřelil z paprskometu, ale minul. Koně ho vyvezli ven a než jsme se dostali před budovu, byl už v půli cesty do parku."
Reinhart se zamyslel. "Pokud je ještě v parku, brzy ho dopadneme. Ale musíme si dát pozor." To už kráčel do své lodi, s Fredmanem se ani nerozloučil. Harper ho doběhl.
Reinhart mlčky dorazil k plavidlu. Pokynul příslušníkům vládní stráže. "Zatkněte vedení ústavu. Později je nechám obžalovat z velezrady." Harper zbledl jako stěna a Reinhart se na něj kousavě usmál. "Jsme ve válce. Budete mít štěstí, když z toho vyjdete živý."
Nastoupil do lodi a rychle vzlétl. Eskorta ho následovala. Letěl vysoko nad mořem spečené šedi, zatím neporostlým spáleništěm. V matném oceánu zářil zelený obdélník. Reinhart ho sledoval, dokud mu nezmizel za obzorem.

Central Park. Nad pralesem se už rojily policejní lodě a výsadkové čluny plné mužů. Po zemi duněly transportéry a děla, park se ocitl v ocelovém sevření.
Brzy ho dostanou. Počítače ale mezitím nebudou nic hlásit. A na jejich hodnocení závisí celá válka.

Kolem poledne dojel povoz na kraj parku. Cole si chvíli odpočinul a nechal koně napást. Mlčenlivá spečená pláň ho udivovala. Co se tu asi stalo? Nic se ani nepohnulo. Nestála tu jediná budova, neviděl jedinou známku života. Mezi struskou se tu a tam uchytilo pár stébel, ale přesto ten pohled Colea mrazil u srdce.
Pomalu vyjel na spáleniště, pohled nespouštěl z nebe. Teď, když opustil park, ho měli jako na dlani. Spečená pláň byla jednolitá a pustá jako oceán. Kdyby ho zahlédli...
Po nebi se k němu řítilo obrovskou rychlostí hejno černých teček. V poslední chvíli zatočily doprava a zmizely. Zase letadla, kovová a bez křídel. Sledoval je, ale pokračoval v původním směru.
Za půl hodiny před sebou něco uviděl. Přitáhl opratě a zamhouřil oči. Struska končila. Dojel na okraj. Koně vkročili na hlínu, na černou zem. Všude rostl plevel a tráva. O kus dál stála řada budov, zřejmě domků nebo stodol.
Spíš domků. Podobné ale nikdy neviděl.
Všechny stavby byly totožné. Jako několik set zelených skořápek srovnaných do řad. Každá ulita měla úhlednou předzahrádku, posekaný trávník, pěšinku, verandu a řádek rostlin kolem domu. Na domky ale byly stavby trochu malé a byly si podobné jako vejce vejci.
Malé zelené ulity v rovných přesných řadách. Rozvážně pobídl koně a rozjel se k nim.
Nikoho neviděl. Vjel na ulici mezi dvě řady domků, tichem se hlasitě rozléhal klapot kopyt obou koní. Je v něčem jako město. Ale kde jsou psi a děti? Všechno bylo úhledné a tiché. Jako model, výstavní exponát. Bylo mu to nepříjemné.
Na chodníku se zpoza rohu vynořil mladík a zalapal po dechu. Byl divně vystrojený, měl plášť připomínající tógu, který mu sahal po kolena, vyrobený z jednoho kusu materiálu. A sandály.
Aspoň to vypadalo jako sandály. Jak kabát, tak střevíce byly ze stejného pololesklého materiálu a na slunci svítily. Spíš kov než plátno.
Na kraji jednoho trávníku zalévala žena květiny. Když přijel blíž, narovnala se a vykulila oči zprvu úžasem, pak leknutím. V němém výkřiku otevřela ústa, konev jí vypadla ze zdřevěnělých prstů.
Cole se začervenal a rychle odvrátil hlavu. Ta osoba byla skoro nahá! Pleskl opratí a koně se rozběhli.
Zena za ním zůstala stát u plotu. Ještě se úkradkem ohlédl, ale pak práskl do koní, rudý až za ušima. Poprvé se nepřehlédl. Měla jen kraťoučké průhledné kalhoty. Nic jiného. Pouze maličký kousek toho kovového materiálu. Zbytek útlého těla bezostyšně vystavovala světu.
Cole přibrzdil. Byla pěkná. Hnědé vlasy a oči, plné červené rty. Slušná figura. Štíhlý pas, hladké nohy, bosé a štíhlé, vyvinuté poprsí... Zlostně tu myšlenku zavrhl. Musí si najít práci. Výdělek.
Cole zastavil spřežení a seskočil na chodník. Náhodně zvolil jeden domek a opatrně k němu došel. Byl pěkný na pohled. Ve své prostotě krásný. Vypadal ale křehký a navíc úplně stejný jako všechny ostatní.
Vyšel na verandu. Nikde neviděl zvonek. Ohmatával dveře a hledal skryté táhlo. Vtom mu v úrovni očí něco ostře cvaklo. Polekaně zvedl hlavu. Ve skrýši právě mizela čočka. Někdo ho vyfotografoval.
Než se rozmyslel, co to může znamenat, dveře se otevřely. Veřeje vyplnil hrozivě veliký chlap v hnědé uniformě.
"Co tu chcete?" zeptal se.
"Hledám práci," dostal ze sebe Cole. "Jakoukoli. Dovedu všechno, spravím vám, co chcete. Spravuju rozbitý věci. Co vás napadne." Hlas se mu skoro vytratil. "Úplně všechno."
"Obrať se na Pracovní odbor Federálního výboru činnosti občanů," opáčil bez váhání muž. "Víš, že pracovní terapie je jejich obor." Podezíravě si Colea prohlédl. "Proč máš ten historický kostým?"
"Historický? Vždyť jsem..."
Muž si za ním všiml drátenické káry a páru unavených koní. "Co to má být? Co je to za zvířata? Koně?" Hromotluk si promnul bradu a dobře si Colea prohlédl. "To je zvláštní," zamručel.
"Zvláštní?" nechápal Cole. "Jak to?"
"Koně vyhynuli před sto lety. Poslední nepřežili Pátou jadernou válku. Proto je to zvláštní."
Cole ztuhl, zostražitěl. Ten chlap si ho měří nějak ostře, podezíravě. Cole sestoupil z verandy na pěšinu. Musí si dát pozor. Něco tu nehraje.
"Už půjdu," zabručel.
"Koně vyhynuli před sto lety." Muž vykročil za Colem. "Co jsi zač? Proč jsi tak vyhastrošený? Kde jsi sehnal ten vůz a pár koní?"
"Už půjdu," zopakoval Cole a dál couval.
Muž cosi vytáhl od pasu, tenkou kovovou trubičku. Strčil ji Coleovi pod nos.
Byl to svitek kovové fólie s hromotlukovou podobenkou nahoře a spoustou nesrozumitelných slov pod ní. Cole je nedokázal přečíst.
"Jsem ředitel Winslow," vysvětlil muž. "Federální úřad nouzových zásob. Koukejte rychle mluvit, nebo tu do pěti minut bude bezpečnost."
Cole raději utekl – rychle. Běžel jako o život, hlavu skloněnou, zpátky na ulici ke svému vozu.
Něco ho udeřilo. Neviditelná stěna ho srazila na zem. Válel se jak široký tak dlouhý, napůl omráčený. Tělo ho bolelo, neovládal svaly. Sok ale pomalu ustupoval.
Postavil se na rozklepané nohy. Hlava se mu motala. Byl slabý, otřesený, chvěl se po celém těle. Hromotluk už k němu kráčel po pěšině. Cole se vydrápal na kozlík, těžko popadal dech a chvílemi zvracel. Koně se probrali. Cole se svalil na sedátko, z houpání vozu mu bylo ještě hůř.

Konečně našel opratě a podařilo se mu posadit. Vůz nabral rychlost, koně zatočili za roh. Kolem ubíhaly domky. Cole chabě poháněl spřežení, dýchalo se mu těžko. Domy a ulice splývaly v zelenou šmouhu, jak se vůz hnal stále rychleji. Vyjel z města, úhledné domky nechal za zády. Ocitl se na něčem jako periferní dálnice. Po obou stranách stály velké budovy, snad továrny. Lidé, vyjevení muži.
Po chvíli za sebou nechal i továrny. Přitáhl opratě. Co to ten chlap mlel? Pátá jaderná válka. Koně vymřeli. Nedávalo to smysl. A mají věci, o jakých nikdy neslyšel. Silová pole. Tichá letadla bez křídel.
Cole prohrabal kapsy. V jedné našel mužův identifikační svitek. V rozčilení ho vzal s sebou. Pomalu ho rozvinul a začal ho studovat. Písmena mu ale byla cizí.
Dlouho svitek zkoumal. Postupně si uvědomoval, že něčemu přece rozumí. Něčemu v pravém horním rohu.
Datu. Šestého října 2128.
Coleovi se svět rozplynul před očima. Země se zhoupla. Říjen 2128. Je to možné?
V ruce ale držel papír s datem, tenký kovový papír. Jako alobal. To musí být pravda. Datum vytištěné v pravém horním rohu jinou možnost nepřipouštělo.
Cole pomalu namotal svitek, otupělý hrůzou. Dvě stě let. Holá nemožnost. Ale všechno do sebe zapadá. Je v budoucnosti, dvě stě let v budoucnosti.
Zatímco se s tím snažil nějak vyrovnat, na nebi se objevila rychlá černá loď Bezpečnosti a zamířila přímo k pomalému koňskému potahu na silnici.

Reinhartovi zazvonil videofon. Rychle ho zapnul. "Ano?"
"Hlášení z Bezpečnosti."
"Spojte nás." Napjatě čekal, než linky obrazovky pomalu složily obraz.
"Tady Dixon. Západní centrum regionálního velení." Důstojník si odkašlal a šelestil s informačními tabulkami.
"Máme hlášeného muže z minulosti, byl spatřen na cestě z New Yorku."
"Na které straně sítě?"
"Na vnější. Pronikl obklíčením Central Parku přes malé městečko u spálené země."
"Pronikl?"
"Předpokládali jsme, že se bude městům vyhýbat. Žádné jsme samozřejmě neobklíčili."
Reinhart zaťal zuby. "Pokračujte."
"Pár minut před odříznutím parku dojel do města Petersville. V parku jsme nenechali kámen na kameni, ale samozřejmě jsme nic nenašli. Už byl pryč. O hodinu později jsme dostali hlášení petersvillského občana, ředitele Federálního úřadu nouzových zásob. Muž z minulosti ho žádal o práci. Winslow, ten úředník, se ho snažil zadržet, ale muž z minulosti ujel na voze. Winslow hned zavolal na Bezpečnost, ale už bylo pozdě."
"Jakmile cokoli zjistíte, hned se hlaste. Musíme ho dostat co nejrychleji." Reinhart vypnul obrazovku. Rychle zhasla. Opřel se a čekal.

Cole uviděl stín policejní lodě. Zareagoval okamžitě. Vteřinu poté, co na něj stín dopadl, už utíkal po svých co nejdál od káry. Pádil, přikrčený, čas od času měnil směr a snažil se dostat od vozu co nejdál.
Ozval se strašlivý hluk a zablesklo bílé světlo. Přehnal se nad ním horký vichr, vyhodil ho do vzduchu a odhodil jako list. Zavřel oči a uvolnil všechny svaly. Dopadl na zem, do tváře, dlaní a kolen si zadřel štěrk a kamínky.
Zařval bolestí. Tělo měl v jednom ohni. Oslepivě bílá plamenná koule ho požírala žárem. Zvětšovala se, bobtnala jako příšerné slunce, zdeformované a nafouknuté. Přišel konec. Už nemá naději. Zaskřípal zuby...
Žravá koule postupně zmizela. Chvíli ještě prskala, ale pak z ní zbyl jen popel na zemi. Vzduch štiplavě páchl. Na Coleovi hořelo a doutnalo oblečení. Země, na které ležel, byla horká, vysušená, spečená výbuchem. Ale přežil.
Alespoň prozatím.
Cole pomalu otevřel oči.
Kára zmizela. Místo ní zela v zemi veliká díra, bolák na tváři dálnice. Nad ní visel černý, zlověstný mrak. Vysoko na nebi kroužilo letadlo bez křídel, hledalo další známky života.
Cole ležel a skoro nedýchal. Čas plynul. Slunce se plazilo po nebi nesnesitelně pomalu. Mohly být tak čtyři odpoledne. V duchu počítal. Za tři hodiny bude tma. Když do té doby přežije...
Viděli v letadle, jak vyskakuje z vozu?
Nehýbal se. Opíralo se do něj odpolední slunce. Bylo mu zle, cítil se jako při horečce. Měl sucho v ústech.
Po natažené ruce mu přeběhlo pár mravenců. Obrovský černý mrak se konečně začal rozplývat.
Kára je pryč. Ta strašná myšlenka ho udeřila jako bičem, tlačila se mu do hlavy a prolínala se s tepem srdce. Pryč. Zničená. Sežehnutá na popel. Bylo to příliš nepředstavitelné.
Letadlo konečně přestalo kroužit a zamířilo k obzoru. Nakonec zmizelo. Nebe bylo čisté.
Cole nejistě vstal. Roztřesenou rukou si otřel obličej. Chvěl se a celé tělo ho bolelo. V ústech měl hrozně, několikrát si odplivl. Letadlo zřejmě podá hlášení. Přijdou ho hledat pěšáci. Kam by mohl jít?
Po pravé straně se nad obzor zvedala řada kopců, vzdálené pásmo zeleně. Možná by tam mohl dojít. Pomalu vykročil. Musí si dávat velký pozor. Hledají ho a mají zbraně. Neskutečné zbraně.
Bude mít štěstí, když zůstane naživu do západu slunce. Přišel o koně, o drátenický vůz i o všechno nářadí. Cole sáhl do kapsy a s nadějí v ní zašátral. Našel pár hodinářských šroubováků, malé štípačky, kus drátu, pájku, brousek a nůž staré dámy.
Zůstalo mu jen pár drobných nástrojů, o všechno ostatní přišel. Ale bez vozu je bezpečnější, méně nápadný. Nalézt ho jim dá mnohem víc práce, když jde pěšky.

Přidal do kroku, mířil napříč přes pole ke vzdálené vrchovině.

Reinhart nemusel na nové hlášení čekat dlouho. Na obrazovce se objevil Dixon. "Mám další zprávy, pane komisaři."
Dixon přelétl tabulku. "Dobré zprávy. Muž z minulosti byl spatřen na dálnici číslo 13; jel směrem z Petersvillu rychlostí zhruba deseti mil za hodinu. Naše loď ho okamžitě bombardovala."
"A... dostali ho?"
"Pilot po výbuchu nezaznamenal žádné známky života, pane."
Reinhartovi se málem zastavilo srdce. Opřel se. "Domníváte se, že je mrtvý."
"Dokud neprozkoumáme kráter, nebudeme si jisti. Na místo spěchá pozemní vozidlo. Kompletní hlášení bychom měli mít co nejdříve. Jakmile je dostaneme, uvědomíme vás."
Reinhart vypnul videofon. Obrazovka zhasla. Zabili ho? Nebo zase unikl? Dostanou ho vůbec někdy? Nešlo by ho zajmout? Počítače zatím mlčely, displej zůstával prázdný.
Reinhart zadumaně čekal, až přijde hlášení z prvního vozu.

Byl večer.
"Počkej!" ječel Steven a dál se hnal za bratrem. "Hned se vrať!"
"Chyť si mě." Earl běžel z kopce, minul vojenský sklad, prolétl podél neotexového plotu a skočil na dvorek paní Norrisové.
Steven utíkal za ním, lapal po dechu, funěl a křičel. "Vrať se! Vrať mi to!"
"Co ti vzal?" zeptala se Sally Tateová, která znenadání zatarasila Stevenovi cestu.
Steven se zastavil, strašně udýchaný. "Má můj intersystémový videofon." Ve tváři se mu zračila zlost a zoufalství. "Ať mi ho kouká vrátit!"
Earl přišel zprava. V teplém šeru večera byl skoro neviditelný. "Tady mě máš," ohlásil se. "Tak co uděláš?"
Steven ho probodl vzteklým pohledem. V polotmě rozeznal svůj hranatý videofon. "Vrať mi to! Nebo... to řeknu tátovi."
Earl se rozesmál. "Donuť mě."
"Táta tě donutí."
"Měl bys mu to vrátit," řekla Sally.
"Chyť si mě." Earl se rozběhl. Steven odstrčil Sally a divoce skočil po bratrovi. Srazil se s ním a oba upadli. Earlovi vyklouzl přístroj Z ruky. Poskočil na chodníku a rozbil se o podstavec pouliční lampy.
Earl a Steven pomalu vstali. Podívali se na rozbitý videofon.
"Vidíš!" vřískal Steven, v očích slzy. "Vidíš, co jsi provedl?"
"Je to tvoje vina. Tys do mě vrazil."
"Tvoje!" Steven zvedl pokažený přístroj. Posadil se na obrubník pod lampou a začal ho prohlížet.
Earl k němu přišel. "Kdybys mě nestrčil, nerozbil by se."
Noc rychle houstla. Kopce nad městem se už skoro ztratily ve tmě. Tu a tam poblikávalo světélko. Bylo teplo. Někde v dálce práskly dveře pozemního auta. Po nebi svištěly veřejné lodě plné unavených dělníků z obřích podzemních továren.
Thomas Cole pomalu přistoupil k dětem pod lampou. Pohyboval se s obtížemi, bolest a únava mu ohýbaly hřbet. Přišla noc, ale v bezpečí ještě není.
Byl ospalý, vyčerpaný a hladový. Měl za sebou dlouhou cestu. A potřeboval něco sníst – rychle.
Cole se zarazil pár stop od dětí. Nevšimly si ho, byly plně zaujety prohlížením krabičky na Stevenově klíně. Najednou zmlkly. Earl zvedl hlavu.
V pološeru vypadal velký shrbený muž zvlášť hrozivě. Dlouhé ruce mu bezvládně visely k bokům. Obličej měl ve stínu, tělo rozmazané tmou. Velká, neforemná socha stojící nehybně v přicházející noci jen kousek od dětí.
"Kdo jste?" odvážil se zašeptat Earl.
"Co chcete?" připojila se Sally. Děti se ustrašeně odtahovaly, "Jděte pryč."
Cole ale vykročil k nim. Trochu se sehnul. Na tvář mu dopadlo světlo z lampy. Hubený, velký ostrý nos jako zoban, světlé modré oči...
Steven vstal a přitiskl si videofon na prsa. "Zmizte odsud!"
"Počkejte." Cole se na ně nešikovně usmál. Měl sucho v krku, chraptěl. "Copak to tu máš?" Ukázal dlouhým hubeným prstem. "Co je to za krabičku?"
Děti mlčely. Ticho protrhl Steven. "To je můj intersystémový videofon."
"Jenže nefunguje," doplnila Sally.
"Earl ho rozbil." Steven znovu probodl bratra pohledem. "Earl ho hodil na zem a rozbil ho."
Cole se usmál. Unaveně se sesul na obrubník a úlevou hekl. Šel po vlastních příliš dlouho. Tělo ho pálilo vyčerpáním. Měl hlad a byl unavený. Dlouho jen tak seděl a otíral si pot z tváře a krku, na řeč neměl sílu.
"Kdo jste?" zeptala se ho nakonec Sally. "Proč máte tak legrační oblečení? Odkud jste?"
"Odkud?" Cole se rozhlédl po dětech. "Z daleka. Jo, je to dálka." Pomaličku zavrtěl hlavou, snažil se soustředit.
"Jakou máte léčbu?" zeptal se Earl.
"Léčbu?"
"Co děláte? Kde pracujete?"
Cole se zhluboka nadechl a pomalu vydechoval. "Spravuju věci. Všechno možný. Cokoli."
Earl se zašklebil. "Nikdo neopravuje věci. Když se něco rozbije, tak to vyhodíte."
Cole ho neslyšel. Najednou ho cosi přinutilo okamžitě vstát. "Nevíte o nějaké práci? Co bych mohl dělat? Opravím

cokoli. Hodiny, psací stroje, lednice, hrnce a pánve. Střechu. Umím spravit úplně všechno."
Steven mu podal svůj intersystémový videofon. "Spravte tohle."
Zavládlo ticho. Cole pomalu zaostřil na rozbitou krabičku. "Tohle?"
"Můj vysílač. Earl ho rozbil."
Cole krabičku uchopil. Otočil ji v ruce, podržel si ji na světle. Zamračil se, soustředil se na poškození. Dlouhými prsty důkladně prohmatal plášť.
"Ukradne ho!" zvolal najednou Earl.
"Ne." Cole zavrtěl hlavou. "Jsem spolehlivý." Citlivými prsty našel západky a odborně je zamáčkl. Krabička se otevřela a odhalila komplikované útroby.
"Otevřel ho," zašeptala Sally.
"Vraťte mi ho!" křikl Steven, trochu vyděšený. Natáhl ruku. "Chci ho zpátky."
Děti Colea bázlivě pozorovaly. Cole zalovil v kapse. Postupně vytahal hodinářské šroubováky a kleště. Vyrovnal je vedle sebe na obrubník. Nezdálo se, že by chtěl přístroj vrátit.
"Chci svůj videofon," hlesl Steven.
Cole zvedl hlavu. Unavenýma modrýma očima si změřil trojici dětí v šeru. "Opravím ti ho. Říkal jsi, že ho chceš opravit."
"Chci ho zpátky." Steven stál chvíli na jedné noze, chvíli na druhé, nerozhodný a na pochybách. "Opravdu ho spravíte? Opravdu bude zase fungovat?"
"Ano."
"No dobře. Opravte mi ho."
Po Coleově unavené tváři přeběhl lišácký úsměv. "Tak počkat. Když ho spravím, přineseš mi něco k jídlu? Nespravuju zadarmo."
"Něco k jídlu?"
"Jídlo. Potřebuju teplé jídlo. A trochu kafe."
Steven přikývl. "Fajn. Přinesu vám to."
Cole se uklidnil. "Výborně. To je dobře." Obrátil pozornost zpátky ke krabičce. "Spravím ti to. Můžeš se spolehnout."
Prsty se mu rozlétly po útrobách přístroje, sledovaly vedení drátů a relátek, zkoumaly a hledaly. Odkrývaly tajemství intersystémového videofonu. Zjišťovaly, jak funguje.
Steven vklouzl do domu zadními požárními dveřmi. Při zachování maximální opatrnosti se po špičkách vkradl do kuchyně. S bušícím srdcem náhodně nastavil ovládání linky. Sporák naskočil, ručičky ukazovaly postup vaření. Trouba se otevřela a vysunula podnos s horkým jídlem. Mechanismus se vypnul a ztichl. Steven nabral jídlo do náruče. Všechno odnesl požárními dveřmi na dvorek. Byla tu tma. Steven musel jít poslepu.
Dokázal dojít k pouliční lampě, aniž by mu cokoli upadlo.
Thomas Cole Stevena uviděl a pomalu vstal. "Tady máte." Steven složil jídlo na obrubník, celý udýchaný. "Přinesl jsem jídlo. Už jste to spravil?"
Cole mu podal intersystémový videofon. "Hotovo. Byl dost rozbity."
Earl a Sally vykulili oči. "Fakt funguje?" nevěřila Sally. "Jistěže ne," prohlásil Earl. "Jak by mohl? Přece ho nespravil takový..."
"Zapni ho!" pobízela Sally Stevena. "Podíváme se."
Steven si na světle prohlížel ovládací panel. Zapnul hlavní vypínač. Kontrolka se rozsvítila. "Nabíhá," oznámil Steven. "Řekni do něj něco."
Steven promluvil do krabičky: "Haló haló. Tady operátor 6-Z75. Slyšíte mě? Tady operátor 6-Z75. Slyšíte mě?"
Ve stínu, kousek od kruhu světla vrhaného pouliční lampou, se Thomas Cole hrbil nad svou večeří. Jedl vděčně, beze slova. Jídlo bylo dobré, správně propečené a dochucené. Vypil krabici pomerančové šťávy a nějaký neznámý sladký nápoj. Většinu potravin neznal, ale to mu nevadilo. Měl za sebou dlouhou cestu a do rána ještě musí hodně ujít. Až vyjde slunce, musí být daleko v horách. Instinkt mu napovídal, že v lese bude v bezpečí, alespoň relativně.
Jedl rychle, nic jiného nevnímal. Dokud neskončil, nezvedl hlavu. Pak si otřel ústa hřbetem ruky a pomalu vstal.
Děti stály v kroužku a hrály si s videofonem. Chvíli se na ně díval. Nevnímaly ho, byly úplně zabrané do hry.
"Tak co?" vyrušil je nakonec. "Funguje, jak má?"
Po chvíli Steven zvedl oči. Měl na tváři zvláštní výraz. Pomalu přikývl. "Ano. Funguje. Funguje výborně."
Cole si oddechl. "Tak dobře." Otočil se a vyšel z kruhu světla. "To jsem rád."
Děti mlčky sledovaly, jak Cole mizí ve tmě. Pak se podívaly na sebe. Pak na Stevenovu krabičku. Hleděly na ni s rostoucí bázní. S bázní a úctou.
Steven zamířil domů. "Musím to ukázat tátovi," zamumlal na vysvětlenou. "Musí to vidět. Někomu to musím ukázat!"

III

Eric Reinhart si videofon opatrně prohlížel, pořád jím otáčel před očima.
"Ten muž přežil bombardování," připustil nerad Dixon. "Musel těsně před výbuchem vyskočit z vozu."
Reinhart přikývl. "Utekl. Už dvakrát vám utekl." Odložil videofon a naklonil se přes stůl ke stojícímu muži. "Jak že se to jmenujete?"
"Elliot. Richard Elliot."
"A váš syn?"
"Steven."
"Stalo se to včera večer?"
"Zhruba v osm."

"Mluvte dál."
"Steven přišel domů. Choval se divně. Nesl svůj intersystémový videofon." Elliot ukázal na Reinhartův stůl. "Tenhle. Byl nervózní a rozčilený. Zeptal jsem se, co se děje. Chvíli nic neřekl. Byl úplně mimo. Pak mi ukázal videofon." Elliot se roztřeseně nadýchl. "Hned jsem viděl, že je jiný. Jsem inženýr slaboproudař. Jednou jsem už ten videofon otevřel, abych vyměnil baterii. Vím vcelku přesně, jak by měl vypadat." Elliot se odmlčel. "Pane komisaři, ten přístroj se změnil. Spousta drátů vedla jinudy. Relé jsou zapojená jinak. Pár dílů chybí. Jsou tam nové součástky, na koleně vyrobené ze starých. A pak jsem odhalil něco, co způsobilo, že jsem ihned zavolal Bezpečnost. Videofon – opravdu fungoval!"
"Fungoval?"
"Víte, byla to jen obyčejná hračka. Měl dosah sotva pár bloků. Děti si mohly volat z domu do domu. Něco jako mobilní videofon. Pane komisaři, já prostě zkusil někomu zavolat a ozvala se mi válečná loď za Proximou Centauri, přes osm světelných let daleko. To je dosah velkých vojenských videofonů. Hned jsem zavolal Bezpečnost." Reinhart chvíli mlčel. Teprve po chvíli zaťukal na krabičku nehtem. "Spojil jste se s kosmickou lodí – tímhle?"
"Ano."
"Jak velké jsou naše normální videovysílače?"
Odpověděl Dixon: "Jako dvacetitunový sejf."
"To jsem si myslel." Reinhart netrpělivě mávl rukou. "To je všechno, Elliote. Děkujeme vám za včasné hlášení. Můžete jít."
Tajní vyvedli Elliota na chodbu.
Reinhart s Dixonem se po sobě podívali. "To je zlé," prohlásil Reinhart. "Má nějakou zvláštní schopnost, smysl pro mechanismy. Když dokázal něco takového, je to génius. Vezměte si, z jaké doby přišel, Dixone. Ze začátku dvacátého století. Z doby před válkami. Byla to výjimečná epocha, plná života, perspektiv. Doba nesmírného růstu a vynálezů. Edison. Pasteur. Burbank. Bratři Wrightové. Objevy a vynálezy. Lidé skoro neskutečně rozuměli strojům. Měli nějakou intuici, kterou my postrádáme."
"Chcete říci..."
"Chci říct, že by úplně stačilo, kdyby sem jen tak přiletěl ze své doby, i kdyby nebyla válka. Je příliš odlišný. Myslí mu to jinak. Má schopnosti, které jsme ztratili. Všechno opraví. Na to naprosto nemáme. A navíc je válka...
Začínám chápat, proč ho počítače nemohly zpracovat. Nedokážeme mu porozumět. Podle Winslowa žádal o práci, o jakoukoli práci. Prohlásil, že dovede opravit úplně všechno. Chápete, co to znamená?"
"Ne," odtušil Dixon. "Co to znamená?"
"Dokáže někdo z nás cokoli opravit? Ne. Nikdo to nedovede. Jsme specializovaní. Každý máme svůj obor, svoji práci. Já rozumím té svojí, vy zase vaší. Evoluce spěje k vyšší a vyšší specializaci. Ekologie lidské společnosti si vynucuje adaptaci. Rostoucí složitost všeho nás nutí k stále užší specializaci, já třeba nerozumím práci člověka u vedlejšího stolu. V každém poli je už shromážděno příliš mnoho informací. A oborů je také moc.
Tenhle člověk je jiný. Dokáže spravit cokoli, umí každou práci. Nepracuje s informacemi, s vědou, s uspořádanými fakty. On vlastně nic neví. Centrum jeho schopností není v hlavě, v tom, co se naučil. Pracuje rukama, ne hlavou, čistě intuitivně. Člověk devatera řemesel. Jeho dlaně! Jako malíře, umělce. Má v rukou moc a tou řeže naše životy jako břitvou."
"A ten druhý problém?"
"Spočívá v tom, že tenhle chlap, tenhle muž-proměnná, se schoval v Albertinských horách. Teď bude sakra těžké ho najít. Je chytrý – svým specifickým způsobem. Jako zvíře. Půjde těžko polapit."
Reinhart poslal Dixona pryč. Za chvíli sebral ze stolu hrst hlášení a odnesl je do počítačového sálu. Bylo zavřeno, vchod hlídali tajní. Před nimi se zrovna čertil Petr Šerikov, vousy naježené, ruce v bok.
"Co se tu děje?" spustil hned na Reinharta. "Proč se nemůžu podívat na pravděpodobnost?"
"Promiňte." Reinhart odstrčil policisty. "Pojďte se mnou. Všechno vám vysvětlím." Dveře se otevřely a Reinhart s Šerikovem vešli do sálu. Stráže za nimi ihned zavřely a opět vytvořily ochranou bariéru. "Co vás k nám přivedlo z takové dálky?" zeptal se Reinhart.
Šerikov pokrčil rameny. "Víc věcí. Chtěl jsem vás vidět. Volal jsem vám, ale nebyl jste na drátě. Říkal jsem si, že se asi něco stalo. Tak co?"
"Za pár minut vám všechno povím." Reinhart si zavolal Kaplana. "Tady jsou nové údaje. Hned je zadejte. Chci vidět, jak si s nimi stroje poradí."
"Jistě, komisaři." Kaplan převzal tabulky a rozložil je na pásový podavač. Stroje ožily.
"Za chvíli to budeme vědět," zamumlal Reinhart.
Šerikov na něj udiveně pohlédl. "Co budeme vědět? Tak už to vyklopte. Co se děje?"
"Máme problémy. Počítače už dvacet čtyři hodin nepřišly s jediným výsledkem. Displej je prázdný. Absolutně prázdný."
Šerikov se tvářil nevěřícně. "To přece není možné. Nějaká pravděpodobnost vždycky existuje."
"Možná ano, ale stroje ji nejsou schopny vypočítat."
"Proč ne?"
"Protože do rovnice vstoupila neznámá proměnná. Faktor, s nímž si počítače neporadí. Nemohou jej analyzovat."
"Nemohou ho odvrhnout?" navrhl bystře Šerikov. "Anebo jednoduše – prostě ignorovat?"
"Ne. Je reálný, existuje jako skutečná informace. Ovlivňuje proto rovnováhu všech ostatních informací. Ignorovat ho by znamenalo vycházet z neúplných dat. Stroje nemohou odmítnout údaj, o jehož pravdivosti nepochybují."
Šerikov si zamyšleně potahoval černý plnovous. "Docela by mě zajímalo, s jakým faktorem si stroje nedokážou poradit. Myslel jsem, že zvládnou všechna data vztažená k současné realitě."

"To ano. Ale náš problematický faktor nemá bohužel se současnou realitou nic společného. V tom je háček. Historický ústav to přehnal s horlivostí a odřízl časovou bublinu moc brzy. Vrátila se s mužem z dvacátého století. S člověkem z minulosti."
"Chápu. Člověk z doby před dvěma staletími." Veliký Polák se zamračil. "A má naprosto odlišné chápání světa. Žádné společné vlastnosti s naší společností. Plně nezintegrovaný podle nás. Proto jsou z něj počítače perplex."
Reinhart se usmál. "Perplex? To jste vystihl. V každém případě si nijak neporadí s údaji o tomto člověku. Je to muž-proměnná. Nezapadá do statistiky, stroje jej nedokáží začlenit. A vypadly i všechny ostatní funkce. Jsme naprosto závislí na počtu pravděpodobnosti. Kolem něj se koncentruje celé naše úsilí spojené s válkou."
"Hřebík z podkovy. Pamatujete na tu říkanku? ‚Bez hřebíčku ztratil podkovu, bez podkovy koně, bez koně jezdce a bez jezdce vítězství'."
"Přesně tak. Do hry vstoupil jediný faktor, jediný člověk, a může všechno zhatit. Vypadá to jako naprostý nesmysl, aby jeden člověk vyvedl z rovnováhy celou společnost, ale zjevně je to možné."
"A co s ním hodláte udělat?"
"Policie po něm pátrá ze všech sil."
"A výsledky?"
"Včera večer se ukryl v Albertinských horách. Nebude snadné ho najít. Musíme počítat s tím, že vydrží na útěku ještě čtyřicet osm hodin. Tolik času bude trvat zničení celé té oblasti. Možná to potrvá trochu déle. A mezitím..."
"Hotovo, pane komisaři," ohlásil Kaplan. "Máme nové výsledky."
Počítače ukončily zpracovávání nových dat. Reinhart a Šerikov spěšně zaujali místa před obrazovkami.
Chvíli se nic nedělo. A najednou se objevila nová čísla.
Šerikov zalapal po dechu. 99-2. Pro Zemi. "To je nádhera! Teď je můžeme..."
Poměr zmizel. Nahradila ho jiná čísla: 97-4. Pro Centauřany. Šerikov zasténal. "Počkejte," uklidnil ho Reinhart. "Tohle také nevydrží."
Poměr zmizel. Obrazovkou prokmitlo v rychlém sledu několik pravděpodobností. Pak stroje utichly.
Čísla zmizela. Žádné výsledky. Žádná data. Obrazovky byly zase černé a prázdné.
"Vidíte?" zamumlal Reinhart. "Zase totéž!"
Šerikov se zamyslel. "Reinharte, vy jste příliš anglosaský, moc impulsivní. Zkuste to vzít slovansky. Ten muž bude do dvou dnů dopaden a zničen. Tak jste to řekl. Mezitím věnujeme všechny síly válce. Flotila se rozmisťuje kolem Proximy a čeká na povel k útoku. Všechny válečné továrny jedou na plný výkon. Než útok začne, budeme mít i invazní armádu připravenou k letu na centaurské kolonie. Veškeré obyvatelstvo Země je mobilizováno. Osm zásobovacích planet nám nepřetržitě dodává materiál. Všechno běží ve dne v noci, ať tyhle stroje ukazují, co chtějí. Dlouho před útokem bude muž z minulosti jistě mrtvý a počítače zase budou fungovat postaru."
Reinhart to uvážil. "Ale děsí mě, že někdo takový je dosud volný, pobíhá nám někde venku. Je nevypočitatelný. Nelze předvídat, co udělá. To je proti vědě. Dvě stě let už statisticky monitorujeme společnost. Máme nesmírné množství údajů. Stroje dovedou předvídat chování každé společenské skupiny i jednotlivce, v jakémkoli čase, v jakékoliv situaci, ale tenhle chlap je úplně nepředvídatelný. Je to proměnná. Popírá vědu."
"Neurčitá částice."
"Co to je?"
"Částice, u níž nemůžeme v daný okamžik přesně předpovědět polohu. Chová se náhodně."
"Ano. Je to takové... nepřirozené."
Šerikov se kysele zasmál. "Nemějte strach, pane komisaři. Chytíte ho a všechno se vrátí do starých kolejí. Zase budete schopní předvídat chování lidí jako pohyb krys v bludišti. Proč vlastně necháváte sál střežit?"
"Nechci, aby se někdo dozvěděl, že stroje přestaly udávat pravděpodobnost. Ohrozilo by to válečné úsilí."
"Kdyby to zjistila například Margaret Duffová?"
Reinhart nerad přikývl. "Parlamentní politici jsou srabi. Kdyby se doslechli, že nemáme údaje z výstupu počítače, chtěli by zarazit útok a dál čekat."
"Jsou na vás moc pomalí, že, pane komisaři? Zákony, diskuse, schůze, debaty... Když má všechnu moc jeden člověk, ušetří spoustu času. Když jeden člověk vede ostatní, říká jim, co mají dělat, myslí za ně."
Reinhart ho sjel kritickým pohledem. "Dobře, že jste mi to připomněl. Jak je na tom Ikaros? Dosáhli jste nějakého pokroku s řídicí hláskou?"
Šerikov se zamračil. "S hláskou?" Znechuceně mávl rukou. "Řekl bych, že jsme na dobré cestě. Doženeme to."
Reinhart hned zavětřil.
"Doženeme? Máte snad zpoždění?"
"Trochu. Ale stáhneme ho." Šerikov couvl ke dveřím. "Pojďte na kafe. Děláte si zbytečné starosti, pane komisaři. Měl byste si dát pauzu."
"Asi máte pravdu." Vyšli na chodbu. "Jsem napjatý. To ten muž-proměnná. Nedovedu ho pustit z hlavy."
"Už něco provedl?"
"Nic moc. Předělal dětskou hračku, falešný videofon."
"Opravdu?" Šerikov netajil zájem. "Co tím myslíte? Co s ním udělal?"
"Ukážu vám ho." Reinhart dovedl Šerikova do své kanceláře. Zamkl za sebou. Podal vědci hračku a letmo nastínil, co s ní Cole udělal. Šerikov se nevěřícně mračil. Našel západky a otevřel krabičku. Pustil se do prohlídky vnitřností. "Jste si jistí, že tu hračku předělal člověk z minulosti?"
"Přesně tak. Na ulici. Děti ji rozbily. Jeden kluk požádal muže z minulosti, ať ji spraví. A on ji spravil."
"Neuvěřitelné." Šerikov se do videofonu díval z takové blízkosti, že v něm málem šťoural nosem. "Taková maličká relé.

Jak je mohl..."
"Cože?"
"Nic." Šerikov vstal a opatrně zavřel krabičku. "Můžu si to vzít? Do laboratoře. Rád bych provedl důkladnou analýzu."
"Samozřejmě. Ale proč?"
"Jen tak. Pojďte na to kafe." Šerikov zamířil ke dveřím. "Říkal jste, že toho muže chytíte do zítřka?"
"Zabijeme ho, ne chytíme. Musíme ho coby údaj eliminovat. Už organizujeme útok. Tentokrát nám neuteče. Kobercový nálet pokryje celé Albertinské hory. Musíme ho zničit do osmačtyřiceti hodin."
Šerikov nepřítomně pokýval hlavou. "No jistě," zabručel. Tvářil se zamyšleně. "Dokonale vám rozumím."

Thomas Cole se hrbil nad ohněm a ohříval si ruce. Bylo už k ránu. Obloha fialověla. Horský vzduch byl ostrý a mrazivý. Cole se otřásl a poposedl blíž k ohni.
Teplo ho hřálo na rukou. Na rukou. Podíval se na ně, zalité světlem plamenů. Nehty měl černé a olámané. Na všech prstech bradavice a bezpočet mozolů. Byly to ale dobré ruce, prsty dlouhé a štíhlé. Vážil si jich, i když v jistém smyslu pro něj zůstávaly záhadou.
Cole se hluboce zamyslel, zvažoval svou situaci.
V horách už strávil dvě noci a den. První noc byla nejhorší. Zakopával, padal, škrábal se po strmých úbočích, prodíral se divokým křovím a porostem...
Když ale vyšlo slunce, byl v bezpečí vysoko položeného sedla mezi dvěma horami. Než zase zapadlo, měl už postavený přístřešek a nasbírané dřevo. Za světla také vyrobil sklopnou past a vykopal jámu s bodci na dně. Jednoho králíka už chytil, past čekala na druhého.
Obloha změnila barvu z fialovošedé do kovově šedé. Hory byly tiché a prázdné. Kdesi daleko zazpíval pták, jeho hlas se nesl ozvěnou mezi skalami. Přidali se další. Kdesi vpravo uslyšel v křoví šelestit nějaké zvíře.
Přicházel den. Druhý den v kopcích. Cole vstal a sundal králíka. Čas na snídani. A pak? Další plány neměl. Instinktivně tušil, že mu génius jeho rukou a nářadí, co mu zbylo, umožní přežít neomezeně dlouho. Může lovit a stahovat zvěř. Časem si postaví trvalé obydlí a ušije kožešinové šaty. V zimě...
Tak daleko neplánoval. Stál u ohně, ruce v bok, a hleděl na nebe. Přimhouřil oči, zpozorněl. Něco se tam pohybovalo. Něco pomalu plulo šedou oblohou. Černá tečka.
Rychle zadupal oheň. Co to bylo? Napínal zrak. Že by pták?
Objevila se druhá tečka. Pak třetí. Čtvrtá a pátá. Ranním nebem se rychle hnala k horám celá flotila.
K němu.
Cole utekl od ohně. I s králíkem skočil do zamaskovaného přístřešku. Pod střechou je neviditelný. Nikdo ho nenajde. Ale pokud si všimli ohně...
Krčil se v přístřešku a sledoval, jak černé tečky rostou. Ano, jsou to letadla. Černé letouny bez křídel, každou chvíli byly blíž a blíž. Ocitly se tak blízko, že je poprvé uslyšel. Slabý tupý hukot sílil, až se pod ním zachvěla zem.
První letoun klesl. Padal jako kámen, zvětšoval se v monstrózní, černý tvar. Cole se v hrůze přikrčil. Letadlo zadunělo, pád vybralo těsně nad zemí. Vypadly z něj bílé balíky, zapadaly do lesa jako semínka.
Přistály na zemi. Byli to lidé. Muži v uniformách.
Nad Colem klesal druhý letoun, zaduněl mu nad hlavou a vyhodil náklad. Nebe zaplnilo druhé hejno bílých balíků. Pak třetí a čtvrté. Obloha byla najednou plná bílých chomáčků.
Na zemi vojáci tvořili čety. Cole slyšel křik důstojníků až ve své skrýši. Dostal strach. Přistávali všude kolem něho. Je obklíčený. Poslední dva letouny vysadily vojáky na ústupovou cestu za ním.
Zvedl se a vyplížil se ven. Jeden voják už našel ohniště, jiný do něj sáhl a odhadl, jak dlouho je oheň uhašený. Mávl na ostatní. Shlukli se a pokřikovali na sebe. Jeden začal sestavovat jakousi pušku. Ostatní roztahovali kabely a hadice, pospojovali podivné zařízení.
Cole vyrazil. Z kopce napůl běžel, napůl se koulel, klouzal sutí a padal. Na úpatí vyskočil na nohy a vrhl se do křoví. Větvičky ho šlehaly do tváře. Zase upadl, šlahouny mu omotaly nohy. Zoufale je rval rukama. Kdyby tak mohl sáhnout do kapsy pro nůž...
Hlasy. Dupot nohou. Byli už za ním, sbíhali po úbočí. Cole funěl a horečně se snažil uvolnit; nemohl se hnout z místa. Napjal svaly a trhl šlahouny, až se vyprostil. Ale už ho uviděli.
Jeden voják zaklekl a namířil na něj. Hned se k němu připojili další, všichni ozbrojeni.
Cole vykřikl. Zavřel oči, tělo ho přestalo poslouchat. Čekal se zaťatými zuby, po krku mu za košili stékal pot. Křoví ho obklopovalo.
Ticho.
Cole pomalu otevřel oči. Vojáci se přeskupili. Ze srázu k nim sestupoval mohutný muž, cestou pořvával rozkazy.
Do křoví vstoupili dva vojáci. Jeden chytil Colea za loket.
"Nepouštějte ho." Hromotluk už sešel dolů, měl hustý černý plnovous. "Držte ho pevně."
Cole měl v krku knedlík. Chytili ho. Nemůže nic dělat. Ve strži se shromažďovali další a další vojáci. Zvědavě ho okukovali, něco si mumlali. Cole unaveně vrtěl hlavou a zarytě mlčel.
Veliký vousáč se postavil přímo před něj, dal ruce v bok a důkladně si ho prohlédl. "Nesnažte se utéct," upozornil ho. "Nemá to smysl. Rozumíte mi?"
Cole přikývl.
"Výborně." Muž mávl rukou. Vojáci nasadili Coleovi železná pouta na zápěstí a na lokty. Kov se mu bolestivě zařízl do masa. Další želízka dostal na nohy. "Sundáme vám je, až budeme odsud pryč. Je to dost daleko."
"Kam... kam mě odvezete?"

Petr Šerikov si muže chvíli měřil, než odpověděl: "Kam? Do mé laboratoře. Pod Uralem." Podíval se na nebe. "Musíme si pospíšit. Za pár hodin to tu Bezpečnost vybombarduje. Radši bych tou dobou byl co nejdál."

Šerikov se s funěním rozvalil ve svém zpevněném křesle. "Doma je doma." Pokynul jednomu strážnému. "Už ho můžete rozvázat."
Coleovi sňali z nohou a rukou kovová pouta. Ihned se pod ním podlomily nohy a zhroutil se na podlahu. Šerikov ho mlčky pozoroval.
Cole seděl na podlaze a začal si mlčky masírovat otlaky.
"Co byste chtěl?" zeptal se Šerikov. "Chcete jídlo? Máte hlad?"
"Ne."
"Tak léky? Nejste nemocný nebo zraněný?"
"Ne."
Šerikov nakrčil nos. "Koupel vám neublíží. Zařídíme to později." Zapálil si doutník a vyfoukl mrak šedivého kouře. U dveří stáli dva vojáci s připravenými zbraněmi. Kromě nich už v místnosti nikdo nebyl.
Thomas Cole seděl na podlaze, bradu na prsou. Nehýbal se. Vypadal delší a nahrbenější než obvykle, vlasy měl slepené, tváře zarostlé, šaty špinavé a potrhané. Byl na mnoha místech poškrábaný, na obličeji a na krku měl otevřené rány. Mlčel. Dýchal. Oči skoro zavřel. Vypadal jako unavený, vyčerpaný stařec.
Šerikov gestem přivolal jednoho strážného. "Nechtě zavolat doktora. Chci toho muže nechat prohlédnout. Možná bude potřebovat infuzi. Nejspíš dlouho nejedl."
Voják odešel.
"Nechci, aby se vám něco stalo," vysvětlil Šerikov. "Než začneme, nechám vás prohlídnout. A odvšivit."
Cole zůstal zticha.
Šerikov se rozesmál. "Vzpamatujte se! Nemusíte se bát." Sehnul se ke Coleovi a namířil na něj tlustý prst. "Ještě dvě hodiny, a byl byste tam v horách mrtvý. Je vám to jasné?"
Cole přikývl.
"Nevěříte mi. Tak se podívejte." Šerikov zapnul obrazovku na stěně. "Dívejte se. Ještě by měli bombardovat."
Obrazovka zjasněla. Objevily se obrysy.
"Tohle je tajný kanál Bezpečnosti. Nechal jsem ho napíchnout už před pár lety – kvůli vlastnímu bezpečí. Teď vidíte přesně to, na co se dívá Eric Reinhart." Šerikov se usmál. "To, co vidíte, zorganizoval on. Dívejte se dobře. Před dvěma hodinami jste tam ještě byl."
Cole se podíval na obrazovku. Napřed nechápal, co se děje. Viděl veliký zpěněný mrak, tornádový oblačný vír. Z reproduktoru se ozývalo basové dunění. Po chvíli režie přepnula na jiný úhel. Cole ztuhl.
Sledoval zkázu celého pohoří.
Záběr byl pořízen z lodi vysoko nad někdejšími Albertinskými horami. Vrchovina se proměnila v oblak prachu a třísek, trosky ještě padaly do okolí.
Hory zmizely. Nezbylo z nich nic než suť. Na zemi pod prachem řádil pustinou požár. Celou plochu pokrývaly obrovské krátery. Krátery a trosky. Jako na Měsíci. Před dvěma hodinami tam byly kopce a roklinky, pokryté bujnou zelení a stromy.
Cole se odvrátil.
"Vidíte?" Šerikov vypnul obrazovku. "Před chvílí jste tam byl vy. A celý tenhle kravál spustili jen kvůli vám. Jen kvůli vám, člověče z minulosti. Reinhart to zorganizoval, aby vás zabil. Měl byste mi věřit. Je velmi důležité, abyste si to uvědomil."
Cole mlčel.
Šerikov zalovil v šuplíku psacího stolu. Opatrně vytáhl malou krychlovou krabičku a ukázal ji Coleovi. "Přestavěl jste tento přístroj?"
Cole vzal krabičku do ruky. Chvíli se nemohl rozvzpomenout. Cože udělal? Soustředil se. Byla to ta dětská hračka. Intersystémový videofon, tak jí říkali.
"Ano, spravil jsem to." Vrátil přístroj Šerikovovi. "Opravil jsem to. Bylo to rozbitý."
Šerikov na něj upřeně zíral, v očích plamínky. Pokyvoval hlavou, takže doutníkem maloval do vzduchu vlnky. "Dobře. To jsem chtěl vědět." Najednou odstrčil židli a prudce vstal. "Už je tu doktor. Dá vás do pořádku. Udělá první poslední. Pak si zase promluvíme."
Cole poslušně vstal a zavěsil se do lékaře.
Když ho pustili z ordinace, Šerikov ho zavedl do své soukromé jídelny nad laboratoří.
Polák hltal svoji porci a celý čas mluvil. Cole jen seděl naproti, nejedl a nemluvil. Sebrali mu staré šaty a dostal nové. Byl oholený a vydrbaný. Měl umyté vlasy, rány ošetřené. Vypadal daleko zdravější a mladší. Ale v očích mu zůstala únava a záda se mu hrbila jako dřív. Beze slova poslouchal Šerikovovo líčení světa v roce 2136.
"Sám vidíte," shrnul Šerikov a na důraz zamával kuřecím stehnem, "že váš příchod nám udělal čáru přes rozpočet. Už o nás víte dost, abyste chápal, proč vás chce komisař Reinhart zničit."
Cole přikývl.
"Jak vidíte, podle Reinharta je selhání počítačů největším ohrožením válečného úsilí. Ale o to nejde!" Šerikov s hlukem odstrčil talíř a natáhl se po kafáči. "Války se přece mohou vést i bez statistických předpovědí. Počítače jen popisují stav. Jsou to jen mechaničtí diváci. Stroje samy neovlivňují běh války. Válka je na nás, počítače jen analyzují."
Cole přikývl.
"Ještě kávu?" zeptal se Šerikov. Postrčil ke Coleovi plastovou konvici. "Nalejte si."

Cole si dolil šálek. "Děkuji."
"Jistě chápete, že náš problém leží někde úplně jinde. Stroje jen za pár minut spočítají to, na co bychom časem přišli sami. Jsou naši sluhové, nástroje. Žádné modly, kterým se chodíme klanět do chrámu. Žádná orákula, co znají budoucnost. Neznají ji. Poskytují nám pouze statistické předpovědi, ne věštby. To je zásadní rozdíl, ale Reinhart a jemu podobní si počítače zbožštili. Já ale bohy nemám. Přinejmenším si žádným nelámu hlavu."
Cole přikývl a usrkl kávu.
"Tohle všechno vám vykládám, abyste pochopil, proti čemu stojíme. Zemi ze všech stran obklíčila stará centaurská říše. Existuje staletí, tisíce let. Nikdo přesně neví, jak vlastně dlouho. Je to staré impérium, shnilé a v rozkladu. Zkažené a zkorumpované. Ale drží většinu hvězd kolem nás a my se nemůžeme dostat ze Sluneční soustavy. Vyprávěl jsem vám o Ikarovi a o Hedgeově výzkumu nadsvětelného letu. Musíme Centaurany porazit. Na tuhle chvíli jsme čekali dlouho, konečně můžeme prorazit sevření. Ikaros je rozhodující zbraň. Jeho existence přiklonila pravděpodobnost – poprvé v dějinách – na naši stranu. Úspěch útoku závisí na Ikarovi, ne na počítačích, chápete?"
Cole přikývl.
"Přesto mám problém. Počítačům jsem ohlásil, že Ikaros bude hotový za deset dní. Termín se blíží, ale my jsme s hláskou ani nepohnuli. Ta věcička nás připravuje o spánek." Šerikov se hořce usmál. "I já se v ní zkusil povrtat, ale nic jsem nedokázal. Je strašně malá a složitá. Nedořešili jsme spoustu technických zádrhelů. Je to prototyp. Kdybych měl pár pokusných kusů na odladění..."
"Ale tohle je pokusný kus," namítl Cole.
"Navíc postavený podle plánů čtyři roky mrtvého člověka, takže nemůžeme počítat s úpravami. Ikara jsme postavili vlastníma rukama tady dole, v laboratoři. A dělá nám spoustu starostí." Šerikov vstal. "Pojďte se na něj podívat."
Sešli o patro níž, Šerikov v čele. Cole se zastavil u dveří laboratoře.
"Pěkný pohled, co?" zasnil se Šerikov. "Držíme ho v nejnižším poschodí kvůli bezpečnosti. Dobře ho chráníme. Tak pojďte, mám práci."
Uprostřed laboratoře se tyčil Ikaros, podsaditý šedý válec, který snad jednou narazí tisícinásobkem rychlosti světla do srdce Proximy Centauri, vzdálené čtyři světelné roky. Kolem se v horečné snaze všechno včas dotáhnout hemžili uniformovaní technici a laboranti.
"Tady je řídicí hláska." Šerikov odvedl Colea do druhé části sálu. "Hlídáme ji. Po celé Zemi jsou centaurští špióni. Vědí skoro o všem. Ale my taky. Tak získáváme informace pro počítače. V obou soustavách je to samý špeh."
Průsvitná koule hlásky trůnila na kovovém podstavci, po stranách stály stráže. Když spatřily Šerikova, sklonily zbraně k zemi.
"Hlásce se nesmí nic stát," řekl Šerikov. "Závisí na ní všechno." Natáhl ke kouli ruku. V půli pohybu se zarazil, jako by narazil do neviditelné bariéry.
Zasmál se. "Štít. Vypněte ho. Pořád běží."
Jeden strážný stiskl knoflík na zápěstí. Vzduch kolem se zavlnil.
"Tak." Šerikov uchopil kouli. Opatrně ji zvedl a podal Coleovi. "Tohle je ovládání našeho velkého kamaráda. Právě to ho má zpomalit, až bude v Proximě. Zpomalí a vrátí se do našeho vesmíru. Přímo v srdci hvězdy. No – a je po Centauru." Zářil. "A po Armunu."
Cole ho ale neposlouchal. Uchopil jemně kouli a teď ji zblízka prohlížel, obracel ji na všechny strany, prsty se mu nezastavily. Hleděl dovnitř, ve tváři napětí a soustředění.
"Drátky neuvidíte. Potřebujete mikroskop." Šerikov nechal donést mikročočky. Nasadil je Coleovi na nos. "Teď to zkuste. Zvětšení můžete měnit, teď je na tisícovce. Dejte si víc nebo míň, jak budete chtít."
Cole prudce vydechl a ztratil rovnováhu. Šerikov ho zachytil. Cole se zahleděl do nitra hlásky, lehkými pohyby hlavy si reguloval ostrost.
"Chce to cvik. Ale zvládnete s nimi spoustu práce. Uvidíte i mikroskopické obvody. Dodáme vám nářadí." Šerikov se odmlčel a olízl si rty. "Nedokážeme to doladit. Jen pár lidí na světě dokáže pracovat na mikroobvodech za pomocí mikročoček a s odpovídajícími nástroji. Zkoušeli jsme roboty, ale ti nejsou schopní samostatné úvahy. Jenom poslouchají."
Cole dál mlčel. Zíral do koule, rty stisknuté, tělo nehybné. Šerikov z něj měl nepříjemný pocit.
"Vypadáte jako starý věštec," zkusil zavtipkovat, ale po zádech mu přejel mráz. "Radši mi ji vraťte." Natáhl ruku.
Cole mu pomalu podal kouli. Za chvíli si sundal čočky, ale setrval v zamyšlení.
"Tak jak?" zeptal se Šerikov. "Víte, co po vás chci. Dejte tu proklatou věc dohromady." Šerikov přistoupil těsně ke Coleovi, na tváři přísný výraz. "Myslím, že to dokážete. Viděl jsem, jak hlásku držíte, a samozřejmě jsem prostudoval tu dětskou hračku. Za pět dní budete hotov. Nikdo jiný to nedokáže. A když to neuděláte, Centaurané budou dál vládnout Galaxii a Země se udusí ve Sluneční soustavě. Zbude jí jediné ubohé slunce, osamocený prášek v celé Galaxii."
Cole neodpověděl.
Šerikov ztratil trpělivost. "Tak co? Co vy na to?"
"Co se stane, když to neudělám? Myslím, co bude se mnou?"
"Vydám vás Reinhartovi. Reinhart vás na místě zabije. Má za to, že už nežijete, že vás zabil v Albertinských horách. Kdyby jen tušil, že jsem vás zachránil..."
"Chápu."
"Přivedl jsem vás sem z jediného důvodu. Abyste zprovoznil hlásku. Když to uděláte, vrátíme vás do vašeho času. Pokud ne..."
Cole se nasupil, tvář mu potemněla.

"Nemáte co ztratit. Kdybych vás nevytáhl z hor, už byste byl mrtvý."
"Opravdu mě dokážete vrátit do mé doby?"
"No jistě!"
"Reinhart nebude proti?"
Šerikov se rozesmál. "Co zmůže? Jak mě zastaví? Mám vlastní lidi. Viděl jste je. Přistáli v horách a vyzvedli vás. Vrátíte se."
"Ano. Viděl jsem vaše lidi."
"Tedy souhlasíte?"
"Souhlasím," kývl Thomas Cole. "Udělám to pro vás. Dokončím řídicí hlásku za pět dní."

IV
O tři dny později podal Joseph Dixon svému šéfovi přes stůl utajený informační štítek.
"Tohle by vás mohlo zajímat."
Reinhart cedulku pomalu zvedl. "Co to je? Šel jste až sem, abyste mi ukázal tohle?!"
"Přesně tak."
"Proč jste mi nezavolal?"
Dixon se zlověstně usmál. "Až to dekódujete, pochopíte. Je to z Proximy Centauri."
"Z Proximy!"
"Od naší kontrašpionáže. Poslali to přímo mně. Dovolte, ať vám to dekóduji. Ušetřím vám práci."
Dixon obešel Reinhartův stůl. Naklonil se mu přes rameno, vzal štítek a nehtem prořízl pečeť.
"Připravte se, bude to zlé," varoval Reinharta. "Podle našich agentů na Armunu Velká rada Centauřanů svolala mimořádné zasedání kvůli hrozícímu útoku ze Země. Centaurští kurýři informovali Radu, že lidská bomba Ikaros je skoro hotová. Práce na zbrani pokračují ze všech sil v uralských podzemních laboratořích pod vedením fyzika Petra Šerikova."
"To vím od něj osobně. Překvapuje vás, že Centauřané vědí o bombě? Mají zvědy všude. Nic nového."
"Ještě něco." Dixon roztřeseným prstem hledal v šifře. "Centaurští kurýři hlásí, že si Petr Šerikov přizval na pomoc s dokončením hlásky špičkového mechanika z minulosti!"
Reinhart se musel chytit stolu. Zavřel oči a zhluboka se nadechl.
"Muž-proměnná je stále naživu," zabručel Dixon. "Nevím, jak to přežil. Nebo proč. Z Albertinských hor nic nezbylo. A jak překonal půlku světa?"
Reinhart pomalu otevřel oči, tvář staženou bolestí. "Šerikov! To on ho musel odvézt ještě před útokem. Prozradil jsem mu přesný čas. Musel jej požádat o pomoc, jinak by nestihl termín."
Reinhart vyskočil a začal velkými kroky přeměřovat kancelář. "Už jsem počítače informoval o zničení muže z minulosti. Přišly s původním poměrem 7-6 pro nás. Ale pravděpodobnost je založená na klamných údajích."
"Pak je budete muset odstranit a obnovit původní situaci."
"Ne." Reinhart zavrtěl hlavou. "To nemohu. Stroje musejí běžet. Nemůžeme si dovolit další poruchu. Je to příliš nebezpečné. Kdyby Duffová zjistila, že..."
"Tak co budete dělat?" Dixon zvedl štítek. "Nemůžete stroje nakrmit lživými údaji. To je velezrada."
"Nemůžu je odstranit! Ne, dokud nesezenu jiné, stejně platné." Reinhart vztekle přecházel ode zdi ke zdi. "Hergot, byl jsem si jistý, že to nepřežil. To je šílená situace. Musíme ho eliminovat – za každou cenu."
Najednou se zastavil. "Hláska. Už je asi hotová. Nemám pravdu?"
Dixon rozvážně přikývl. "S pomocí muže z minulosti Šerikov jistě překonal původní odhady."
Reinhartovi blýsklo v očích. "Takže nám už k ničemu není – nám ani Šerikovovi. Můžeme to zkusit... I kdyby se bránili..."
"Co máte na mysli?" lekl se Dixon. "Co chcete podniknout?"
"Kolik jednotek máme okamžitě k dispozici? Jaké síly můžeme odčerpat, aniž bychom upoutali pozornost?"
"Díky válce je v bezpečnostních silách čtyřiadvacetihodinová pohotovost. Máme sedmdesát vzdušných a zhruba dvě stě pozemních jednotek. Naše zálohy povolala armáda do přední linie."
"Kolik mužů?"
"Na Zemi máme zhruba pět tisíc mužů připravených k odletu. Většina z nich se naloďuje do vojenských transportérů. Můžu je stáhnout kdykoli."
"Rakety?"
"Vypouštěcí sila jsme naštěstí ještě nerozebrali. Jsou tady na Zemi. Za pár dnů už budou na cestě k dobytí kolonií."
"Máme je tedy k okamžitému použití?"
"Ano."
"Výborně." Reinhart si pevně propletl prsty. "To bude stačit. Pokud se nemýlím, Šerikov má tak půl tuctu vzdušných jednotek a žádná pozemní vozidla. A jen dvě stě mužů. Samozřejmě pár obranných štítů..."
"Co máte v úmyslu?"
Reinhart měl tvář jako z kamene, tvrdou a šedivou. "Okamžitě pod svým velením shromážděte všechny volné jednotky Bezpečnosti. Do čtyř odpoledne musejí být připravené. Zajdeme na nečekanou návštěvu," prohlásil temně Reinhart. "Překvapíme Petra Šerikova."

"Tady zastavte," rozkázal Reinhart.
Pozemní auto přibrzdilo a zastavilo. Reinhart opatrně vyhlédl ven a prozkoumal obzor.

Na všechny strany se táhla polopoušť zaschlé trávy a křovin. Nic se nepohnulo. Vpravo se rovina zvedala k velehorám, k nekonečnému hřebeni štítů. K Uralu.
"Tamhle," Reinhart Dixonovi ukázal prstem. "Vidíte?"
"Ne."
"Podívejte se pořádně. Když nevíte, co hledat, těžko to najdete. Pár vertikálních trubek. Ventilace. Nebo periskopy."
Dixon je konečně uviděl. "Klidně bych projel těsně kolem a nevšiml si jich."
"Jsou maskované. Laboratoře leží míli pod zemí. Až pod horami. Téměř nedobytné. Šerikov je už dávno postavil tak, aby odolaly každému útoku. Ze vzduchu, ze země, bombami, raketami..."
"Musí si tam připadat v bezpečí."
"Rozhodně." Reinhart se podíval na nebe. Ve velkých kruzích po něm kroužily těžko patrné černé tečky. "Ty nejsou naše, ne? Dal jsem rozkaz..."
"Ne. Nejsou naše. Všechny naše jednotky jsou z dohledu. Tohle je Šerikovova stráž."
Reinhart se uvolnil. "Dobře." Natáhl se k obrazovce a zapnul palubní videofon. "Je tohle spojení bezpečné? Nemohou ho zaměřit?"
"Není směrované. Nemohou nás vystopovat."
Obrazovka ožila. Reinhart vyťukal kód a čekal.
Po chvíli se objevil obraz. Otylá tvář, huňatý černý plnovous a velké oči.
Petr Šerikov si Reinharta měřil s neskrývaným překvapením. "Pane komisaři! Odkud voláte? Co..."
"Jak pokračují práce?" přerušil ho chladně Reinhart. "Je Ikaros skoro hotový?"
Šerikov zářil pýchou. "Úplně hotový, pane komisaři. Dva dny před termínem. Může letět do vesmíru. Snažil jsem se vám dovolat, ale řekli mi, že..."
"Nejsem v kanceláři." Reinhart se naklonil k obrazovce. "Otevřete vjezd. Máte návštěvu."
Šerikov zamžikal. "Návštěvu?"
"Jdu se na vás podívat. A na Ikara. Okamžitě otevřete tunel."
"Kde přesně jste, pane komisaři?"
"Na povrchu."
Šerikov se podíval stranou. "Ale..."
"Otevřete!" štěkl Reinhart. Podíval se na hodinky. "Za pět minut jsem u vjezdu. Doufám, že bude otevřený."
"Samozřejmě." Šerikov nechápavě kýval hlavou. "Kdykoli vás rád uvidím, pane komisaři. Ale..."
"Tak za pět minut." Reinhart přerušil spojení. Obrazovka zhasla. Rychle se obrátil na Dixona. "Zůstanete tady, jak jsme se dohodli. Půjdu dolů spolu s policisty. Uvědomujete si, jak je důležité správné načasování?"
"Nepokazíme to. Všechno je připravené. Všechny jednotky na svých místech."
"Dobře." Reinhart mu otevřel dvířka. "Spojte se se svými lidmi. Já jedu dál k tunelu."
"Hodně štěstí." Dixon vyskočil z auta na písčitou půdu. Reinharta ovanul suchý vzduch. "Uvidíme se později."
Zabouchl dvířka. Otočil se na policisty, přikrčené na zadním sedadle; měli zbraně v pohotovosti. "Jedeme," zabručel. "Držte se."
Auto uhánělo písčitou plání k vjezdu do Šerikovovy pevnosti.
Šerikov na Reinharta čekal na konci tunelu, u brány laboratoří.
Hrdě kráčel s rukou napřaženou, celý zářil pýchou a spokojeností. "Velice rád vás vidím, pane komisaři."
Reinhart vystoupil z auta s ozbrojenými policisty v zádech. "To by chtělo oslavu, že?"
"Výtečný nápad! Předběhli jsme termín o dva dny, pane komisaři. Počítače to bude jistě zajímat. Pravděpodobnost by se měla výrazně změnit."
"Pojďte do laboratoře. Chci se na hlásku podívat osobně."
Po Šerikovově tváři přeběhl stín. "Raději bych teď dělníky nerušil, pane komisaři. Už mají všeho po krk. Hrozně dřeli a ještě dodělávají maličkosti."
"Můžeme se podívat videofonem. Rád bych je viděl při práci. Musí být těžké spojovat tak miniaturní vodiče."
Šerikov zavrtěl hlavou. "Promiňte, pane komisaři, ale žádné sledování nedovolím. Projekt je příliš důležitý. Závisí na něm celá budoucnost lidstva."
Reinhart kývl na policisty: "Zatkněte ho."
Šerikov zbledl. Brada mu spadla. Policisté ho rychle obklopili a zapíchli do něj hlavně. Rychle a šikovně ho prohledali. Vzali mu pistoli i schovaný energetický štít.
"Co to má znamenat?" čertil se Šerikov, do tváře už se mu vrátila barva. "Co to děláte?"
"Po dobu války zůstanete ve vazbě. Zbavuji vás všech pravomocí. Odteď Výzkum řídí moji lidé. Po válce vás bude soudit Rada a předsedkyně Duffová."
Šerikov nechápavě zavrtěl hlavou. "Nerozumím. O co jde? Vysvětlete mi to, pane komisaři. Co se stalo?"
Reinhart dal pokyn policistům. "Připravte se. Půjdeme do laboratoře. Možná se dovnitř budeme muset prostřílet. Muž-proměnná by měl být někde u bomby, dodělává hlásku."
Šerikov se zamračil, černé oči blýskaly zjevným nepřátelstvím.
Reinhart se krutě zasmál. "Došlo nám hlášení kontrašpionáže z Centauru. Překvapujete mě, Šerikove. Víte přece, že Centauřané mají špehy všude. Mělo vás napadnout..."
Šerikov vyrazil. Rychle. Silou mohutného těla srazil policisty na zem. Pak se rozběhl přímo proti zdi. Policie zahájila palbu. Reinhart hmátl po vlastní pistoli.
Šerikov doběhl ke stěně, hnal se proti ní s hlavou skloněnou jako býk, narazil do ní a – zmizel.
"K zemi!" zařval Reinhart. Padl na všechny čtyři. Policisté ho následovali. Reinhart nadával a plazil se ke dveřím.

Musejí ven a to hodně rychle. Šerikov utekl falešnou zdí, energetickou stěnou vyladěnou na jeho tlak. Unikl jim do bezpečí. A teď...
Na všech stranách vybuchlo peklo, přes ležící příslušníky Bezpečnosti se přehnala ohlušivá vlna smrti. Místnost podlehla zkáze, ničivé nárazy ohně se odrážely od zdí. Chytili se mezi čtyři silové zásobníky, otevřené naplno. Past – smrtonosná past.
Reinhart se bez dechu vyplazil na chodbu. Vstal. Přežilo i pár policistů. Za nimi v plamenech umírali ostatní, zmučení k smrti nesnesitelným přívalem energie.
Reinhart shromáždil zbylé muže. Šerikovovy stráže se už řadily. Na druhém konci chodby usazovaly krátké robotické dělo. Zakvílela siréna. Ze všech stran se sbíhala ostraha laboratoří, která zaujímala strategické pozice.
Robodělo spustilo. Kus chodby explodoval a rozpadl se. Reinharta a jeho muže zasáhl oblak prachu, hnaný tlakovou vlnou. Všichni se dusili a tak se rozběhli zpátky.
Utekli na křižovatku. Z jedné odbočky se blížilo další robotické dělo. Reinhart pečlivě zamířil na citlivý ovládací panel a stiskl spoušť. Dělo se konvulsivně otočilo kolem osy. Pak narazilo do zdi a rozbilo se o neústupný kov. Pak dosedlo na zem, mechanismus ještě vrčel a šuměl. Nakonec sebou škublo a rozpadlo se na ozubená kolečka.
"Jdeme," zavelel Reinhart, přikrčil se a rozběhl se. Mrkl na hodinky. Už jen chvilku. Pár minut. Cestu jim zablokovala ostraha. Reinhart vystřelil. Policisté se k němu připojili, chodbu naplnily fialové paprsky. Šerikovovy stráže se rozprchly, spousta těl zůstala na zemi. Reinhart se hnal sutinami k laboratoři, policie ho věrně následovala. "Rychle! Nezastavujte!"
Najednou nad nimi zaduněl Šerikovův hromový hlas, zesílený nástěnnými tlampači. Reinhart se zarazil, zrakem propátrával okolí.
"Reinharte! Nemáte šanci. Na povrch se nikdy nedostanete. Odhoďte zbraně a vzdejte se. Jste obklíčení ze všech stran. Od povrchu vás dělí míle skály."
Reinhart se znovu rozběhl, vnořil se do oblaku prachu, který vířil v tunelu. "Jste si tak jistý, Šerikove?" zavrčel.
Šerikov se rozesmál, plechový zvuk tlampačů se Reinhartovi zadíral do uší. "Nechci vás zabít, komisaři. Jste důležitý pro válečné úsilí. Je mi líto, že jste se dozvěděl o našem muži-proměnné. Uznávám, že jsme centaurskou špionáž v tomto případě podcenili. Ale teď, když o něm víte..."
Šerikov najednou zmlkl. Podlaha se otřásla, chodbou zaduněly basové vibrace.
Reinhart si oddechl. V prachu sotva rozeznal ručičky na hodinkách. Právě včas. Ani o vteřinu se nezpozdili.
Z budovy Rady na druhé straně zeměkoule dorazila první salva vodíkových pum. Útok začal.

Přesně v šest dal Joseph Dixon, schovaný čtyři míle od vjezdu do laboratoří, povel svým jednotkám.
Jako první museli zničit Šerikovovy štíty. Rakety se nesmějí setkat s odporem. Na Dixonův signál se z výšky deseti mil vrhla střemhlav k zemi flotila třiceti lodí Bezpečnosti. Proletěla nad horami, přímo nad laboratořemi. Během pár minut přestala ochranná pole existovat, všechny nadzemní vysílače byly srovnány se zemí. Hory zůstaly nechráněné.
"Zatím to jde dobře," zabručel Dixon, když to sledoval z bezpečné vzdálenosti krytu. Desítky lodí zmizely s rachotem za horizontem, svůj úkol splnily. K vjezdu do tunelu se už pouští hnaly a kličkovaly policejní vozy.
Mezitím Šerikov spustil protiútok.
Děla v kopcích spustila palbu. V cestě obrněncům vykvetly ohnivé stěny. Vozy se musely stáhnout, neboť poušť zachvátil hřmící chaos explozí a přehnala se po ní vlna plamenů. Tu a tam některý vůz explodoval. Jeden oddíl ustupujících rozprášil gigantický závan horkého vzduchu.
Dixon přikázal umlčet děla. Policejní letka se vrátila, země se znovu zachvěla řevem tryskových motorů. Lodě se rozdělily a zaútočily.
Děla zapomněla na auta a obrátila hlavně k nebesům. Lodě prováděly jeden nálet za druhým, Ural se třásl rachotem výbuchů.
Děla ztichla. Ozvěna výstřelů se ztratila v horách, bomby si vybraly daň.
Dixon s potěšením sledoval konec náletu. Lodě se zvedly jako supi od ohlodané mršiny, aby se bleskově obrátily, protože na místo zničených děl automaticky najely robotické protiletadlové kulomety a vyplnily nebe planoucími oblaky energie.
Dixon pohlédl na hodinky. Rakety už vyrazily ze Severní Ameriky. Zbývá jen pár minut.
Pozemní vozidla, která unikla ostřelování, se zformovala k novému frontálnímu útoku. Po spálené pláni jela opatrněji než poprvé, od hradby děl jim už ale nic nehrozilo. Vozy mířily k vstupnímu tunelu.
Tu a tam se ozvala nejistá střelba. Auta jela dál. Z jeskyní pod horami pospíchali na povrch Šerikovovi pěšáci, aby útok odrazili. Do stínu hor vjel první obrněný vůz...
Na pozdrav zaduněla ohlušující salva. Zpoza maskovaných krytů, stromů, keřů, skalek a kamenů se vynořovaly tenké hlavně robotických děl. Policejní vozy se ocitly v křížové palbě, uvězněné u úpatí hor.
Po svahu sbíhaly k zastaveným vozům Šerikovovy stráže. Pouští se hnaly vlny žáru, jak vozidla pálila po běžících mužích. Z hor vyskočilo i robodělo a s řevem se pustilo do stojících aut.
Dixon znervózněl. Už jen pár minut. Každou chvíli přiletí. Zaclonil si oči a podíval se na nebe. Ještě ani vidu. Vzpomněl si na Reinharta. Z podzemí se už neozval. Určitě má potíže. Nepochyboval, že v bludišti podzemních chodeb, uprostřed složité sítě tunelů procházejících horami, se vede zuřivá bitva.
Na nebi zoufale bojovala hrstka Šerikovových lodí.
Jeho vojáci se vyhrnuli z hor na pláň, muži běželi, přikrčení před střelbou, k zastaveným vozidlům. Policejní lodě na ně s hromovým lomozem nalétávaly a zasypávaly je salvami.
Dixon zatajil dech. Až přiletí rakety...

První hlavice narazila do země. Kus hory zmizel, změnil se v dým a rozžhavené plyny. Žár udeřil Dixona do tváře, otočil ho. Rychle usedl do lodi a nastartoval, aby odletěl co nejdál od místa útoku. Ohlédl se. Přiletěly další dvě rakety. Hřeben vypadal jako vymlácené zuby. Teď už se mohou hlavice zavrtat až do podzemních laboratoří.
Policejní vozidla zůstala v bezpečné vzdálenosti, dokud útok neskončil. Po osmém výbuchu se dala do pohybu. Víc raket nepřiletí.
Dixon otočil svou loď a vrátil se nad bojiště. Laboratoř byla obnažená. Zmizela ochranná vrstva horních pater. Komplex připomínal explozemi poškozenou plechovku, ze které vyčnívalo horní patro. Muži a vozidla už k ní směřovali, cestou bojovali s obránci.

Dixonovi nic neuniklo. Šerikovovi muži vynášeli nahoru těžká roboděla. Policejní lodě ale znovu nalétávaly, Šerikovovy obranné lodě z nebe zmizely. Motory zaburácely, stroje se střemhlav vrhly na nechráněnou laboratoř. Vypustily malé pumy přímo do otevřených výtahových šachet, jimiž na povrch spěchaly posily.
V kabině zacvakal videofon. Dixon se k němu otočil.
Na obrazovce se objevil Reinhartův obličej. "Odvolejte útok." Uniformu měl potrhanou a na tváři krvavý šrám. Kysele se na Dixona usmál a shrnul si vlasy s čela. "Slušný boj."
"Co Šerikov?"
"Stáhl své lidi. Dohodli jsme příměří. Je po všem. Nemusíme dál válčit." Reinhart se ztěžka nadechl a otřel si z krku pot smíšený se špínou. "Přistaňte a okamžitě nás vyhledejte."
"A muž-proměnná?"
"Přijde na řadu," pravil zlověstně Reinhart a zajistil si zbraň. "Napřed musíte sejít sem k nám. Chci, abyste byl přítomen popravě."
Reinhart se odvrátil od kamery. V koutě mlčky stál Šerikov. "Tak co?" štěkl na něj Reinhart. "Kde je? Kde ho najdu?"
Šerikov si rozpačitě olízl rty a zvedl oči. "Pane komisaři, jste si jistý..."
"Odvolal jsem útok. Jste v bezpečí, vaše laboratoř také. Řada je na vás." Reinhart zvedl pistoli a vykročil k Šerikovovi. "Tak kde je?!"
Šerikov chvíli váhal. Pak svěsil široká ramena. Unaveně zavrtěl hlavou. "No dobře. Povedu vás." Bylo ho sotva slyšet, jen šeptal. "Tudy dolů. Pojďte."
Reinhart následoval Šerikova na chodbu. Policisté a strážci pilně odklízeli trosky a hasili všudypřítomné požáry. "A nic nezkoušejte, Šerikove."
"Nic," přikývl zničený Šerikov. "Thomas Cole je sám. V křídle z boku hlavních laboratoří."
"Cole?"
"Proměnná. Jmenuje se Cole." Polák maličko pootočil hlavu. "Má jméno."
Reinhart zamával pistolí. "Rychle. Nechci, aby se něco zvrtlo. Právě kvůli tomu tu jsem."
"Musíte něco vědět, pane komisaři."
"Co?"
Šerikov se zastavil. "S koulí se nesmí nic stát. S řídicí hláskou. Záleží na ní všechno, válka, celá naše..."
"No jo. Vždyť já s tou zatracenou věcí nic neprovedu. Jdeme."
"Kdyby ji něco poškodilo..."
"O kouli mi nejde. Zajímá mě jen ten... Thomas Cole."
Došli na konec chodby a zastavili se u železných dveří. Šerikov na ně kývl. "Tady to je."
Reinhart poodstoupil. "Otevřete."
"Otevřte si je sám. Nechci s tím mít nic společného."
Reinhart pokrčil rameny. Došel ke dveřím a aniž by pohnul pistolí, mávl druhou rukou před detektorem. Nic se nestalo.
Reinhart se zamračil. Strčil do dveří. Otevřely se. Za nimi uviděl malou laboratoř. Rozeznal ponky, nářadí, hromady jemných nástrojů, měřidel a součástek, uprostřed stolu navíc průsvitnou kouli hlásky.
"Cole?" Reinhart skočil do místnosti. Rozhlížel se na všechny strany, propadal panice. "Kde..."
Laboratoř byla prázdná. Thomas Cole zmizel.

Když explodovala první hlavice, přestal Thomas Cole pracovat a zaposlouchal se.
Někde daleko zaduněla země, podlaha se mu třásla pod nohama. Nástroje poskakovaly po stole. Kleště spadly s třeskem na zem. Krabička šroubků se otevřela a její obsah se vysypal.
Cole chvíli natahoval uši. Pak vzal do ruky průsvitnou kouli ze stojánku. Se zamyšleným výrazem ve světle modrých očích po ní pozorně přesouval prsty. Pak hlásku uložil zpátky do kolébky.
Byla hotová. Thomas byl na sebe hrdý. Lepší práci nikdy v životě neodvedl.
Dunění sílilo. Cole konečně dostal strach. Přeběhl ke dveřím a chvíli u nich poslouchal. Z druhé strany slyšel hluk, křik stráží, dusot kroků a šoupání těžkých předmětů.
Do dveří narazila další tlaková vlna. Náraz ho otočil. Další vlna energie rozechvěla stěny i podlahu a srazila ho na kolena.
Světla blikla a zhasla.
Cole poslepu šátral, dokud nenašel baterku. Výpadek proudu. Slyšel praskat plameny. Světla najednou vzplála ostrou jedovatou žlutí a hned zase zhasla. Cole se sklonil a prozkoumal dveře ve světle baterky. Magnetický zámek. Závislý na vnějším elektrickém vedení. Vzal šroubovák a zapáčil. Zámek chvíli odolával. Pak povolil.
Opatrně vyšel na chodbu. Všechno leželo v troskách. Popálené a napůl oslepené stráže bezcílně bloudily kolem. Dva muži sténali pod hromadou rozbitých strojů. Roztavené pušky, rozpálený kov. Ve vzduchu visel pach spálených kabelů

a plastů. Hustý mrak ho dusil, dělalo se mu zle.
"Stát!" zasípal ze země přidušený strážný. Cole kolem něj proběhl a mířil dál do chodby. Dvě malá robotická děla se prohnala kolem něj a zamířila k hluku boje. Běžel za nimi.
Na jedné velké křižovatce boj ještě planul plnou silou. Šerikovovy stráže vzdorovaly Bezpečnosti, kryly se za sloupy a za barikádami, zoufale odrážely útok. Celá stavba se opět zachvěla, jak kdesi nahoře došlo k výbuchu. Bomby? Šrapnely?
Cole se vrhl k zemi, když mu kolem ucha zasyčel fialový paprsek a dezintegroval kus zdi za ním. To jeden vyděšený policista pálil na všechny a všechno. Šerikovův strážný ho složil z boku a pistole upadla na zem.
Na Colea se zaměřilo robotické dělo. Dal se na útěk. Dělo se hnalo za ním, na nerovném povrchu se mu těžko mířilo. Coleovi už docházel dech, sprintoval v hlubokém předklonu. V poblikávajícím žlutém světle zahlédl oddíl Bezpečnosti, jak s klidem a jistotou ostřeluje obranné pozice Šerikovových strážců.
Robodělo změnilo směr, aby mohlo zamířit na ně, a Cole unikl za roh.
Ocitl se v hlavní laboratoři, ve velkém sálu, kde se tyčila ohromná, temná silueta.
Ikaros! Obklopovala ho neprostupná hradba těl, zamračení strážci měli zbraně a obranná pole. Policii ale Ikaros nezajímal. Nikdo mu nechtěl ublížit. Cole se jim vyhnul obloukem a pokračoval na protější konec síně.
Najít generátor silového pole mu trvalo jen pár vteřin. Neměl vypínač. Colea to na chvíli zarazilo, ale pak si vzpomněl. Strážný má ovládání na náramku.
Pozdě se o to starat. Šroubovákem se dostal pod plášť a plnými hrstmi z něj začal tahat vedení. Generátor povolil a Cole ho odtrhl od stěny. Naštěstí byl vypnutý. Podařilo se mu ho odtáhnout do vedlejší chodby.
Cole se na bobku sehnul nad generátorem a pustil se do něj šikovnými prsty. Všechny kabely rozhodil po podlaze a horečnatě je začal spojovat.
Úprava byla jednodušší, než čekal. Štít se generoval v pravých úhlech k drátům do vzdálenosti dvou metrů. Všechny zářiče byly z jedné strany odstíněné, aby pole nemohlo dovnitř. Cole si dráty zastrkal do nohavic, do rukávů, na prsa a kolem pasu.
Zrovna zvedal těžký generátor, když se objevili dva Reinhartovi policisté. Zvedli blastery a bez míření vypálili.
Cole zapnul pole. Tělem mu proběhly silné vibrace, až mu cvakly zuby a škubl sebou. Byl napůl omámený nesmírnou silou, jež z něj zářila, a málem ztratil rovnováhu. Fialové paprsky narazily na silové pole a neškodně sklouzly.
Byl v bezpečí.
Rozběhl se dál chodbou, cestou minul zničené dělo a hromadu mrtvol s blastery v rukou. Všude se převalovala mračna radioaktivního prachu. Jedno opatrně obešel. Po podlaze ležely stráže, na pokraji smrti nebo mrtvé, poleptané horkými kovovými solemi v ovzduší. Musel ven – co nejrychleji.
Na konci chodby byl celý kus pevnosti v troskách. Ze všech stran šlehaly vysoké plameny. Jedna raketa se zavrtala pod zem.
Cole našel nezničený výtah. Byl plný raněných stráží, které směřovaly na povrch. Nikdo si ho nevšímal. Klec zdviže olizoval oheň, natahoval se po raněných. Technici se zuřivě snažili výtah rozhýbat. Cole se protlačil dovnitř a klec se dala do pohybu, křik a žár nechala pod sebou.
Výtah vyjel na povrch a Cole vyskočil. Všiml si ho jeden strážný a začal ho honit. Cole se přikrčil a vrhl se do změti rozpáleného a zkrouceného kovu. Chvíli běžel, po rozbité zdi se dostal do trosek dělové vížky a přes ně na spečenou zem. Pálila ho do nohou. Utíkal ze všech sil, docházel mu dech. Doběhl k dlouhému svahu a pustil se po něm vzhůru. Strážného setřásl v oblacích prachu vznášejícího se nad troskami Šerikovovy podzemní pevnosti.
Doběhl na vršek kopce. Na chvíli zastavil, aby popadl dech a zorientoval se. Chýlilo se k večeru. Slunce klesalo k západu. Po podvečerní obloze se honily černé tečky, tu a tam některá vzplála a za chvíli pohasla.
Cole se opatrně vzpřímil a pln obav se rozhlédl. Na všechny strany se prostíraly trosky, rozžhavené spáleniště – pec, ze které se mu podařilo utéct. Směsice žhavého kovu a zdiva, obraz neodvratné zkázy, na míle se táhly trosky a napůl roztavené zbytky zařízení.
Zamyslel se. Všichni mají plné ruce práce se záchranou raněných a hašením požárů. Než si všimnou, že zmizel, má chvíli času. Pak se za ním ale okamžitě pustí. Většina laboratoře skončila v troskách. Tam už ho nic nečeká.
Za tím, co zbylo z podzemní pevnosti, se tyčily mohutné vrcholy Uralu, nekonečného pohoří, které se táhlo až kam oko dohlédlo.
Hory a zelené lesy. Divočina. Tam mě nikdy nenajdou.
Cole rozvážně vykročil z kopce k horám, generátor silového pole pod paží. Možná by mohl v panujícím zmatku najít dost jídla a vybavení, aby vydržel. Může počkat do svítání, vrátit se na zbořeniště a vzít si, co potřebuje. Se svou šikovností a nějakým nářadím se pohodlně zařídí. Stačí šroubovák, kladivo, hřebíky, od všeho kousek...
V uších mu začalo silně šumět; šum se změnil v ohlušivý řev. Cole se polekaně otočil. Nebe za ním vyplnil gigantický, každou sekundu se zvětšující stín. Zůstal stát jako opařený, zcela paralyzován. Stín mu hřměl nad hlavou, ale Cole přesto nebyl schopen pohybu.
Teprve za chvíli se dal téměř neochotně na útěk. Potácel se, padal, zakopával, až se skutálel k úpatí kopce. Zoufale se snažil chytit drnu, hrabal rukama v měkké hlíně a zároveň nepouštěl generátor.
Záblesk a zalila ho oslepující jiskra světla.
Nadzdvihla ho a odhodila jako suchý list. Cole vykřikl bolestí, když se silovým polem prodral pekelný žár. Coleovo rotující tělo propadlo ohnivou koulí do temného jícnu strže mezi dvěma kopci. Dráty se utrhly. Generátor mu vypadl z rukou a někde cestou se ztratil. Silové pole okamžitě zmizelo.
Cole ležel v temnotě u úpatí hor. Celé tělo mu spalovala ohnivá bolest. Byl napůl shořelým uhlíkem černoty uprostřed vesmíru. V agónii se kroutil a svíjel jako červ, snažil se zahrabat pod zem. Vřískal a řval, a snažil se za každou cenu utéct

od žhnoucího plamene. Toužil překročit práh té tmy, ochutnat vysněný chlad, kam nemá oheň přístup.
Úpěnlivě vztáhl ruku k temnotě, s úsilím se k ní přesouval, toužil, aby ho pohltila. Postupně stíny objekt, kterým bylo jeho tělo, uhasily. Zahalil ho neprostupný chaos noci. Nechal se jím zalít, aby uhasila spalující žár.
Dixon zkušeně přistál hned u pokácené obranné vížky. Vyskočil z lodi a rozběhl se po spálené půdě.
Z výtahu vylezl Reinhart s policejní suitou. "Zase nám utekl! Je pryč!"
"Neutekl," namítl Dixon. "Sám jsem ho dostal."
Reinhart se celý třásl. "Co tím míníte?"
"Pojďte se mnou. Tímhle směrem." Vylezli kousek do spáleného svahu zničené hory, oba stěží popadali dech, funěli.
"Zrovna jsem přistával. Všiml jsem si, že někdo běží od výtahu k horám, jako zvíře na útěku. Když se dostal do otevřeného terénu, pustil jsem se za ním a hodil na něj fosforovou pumu."
"Je tedy... mrtvý?"
"Nedovedu si představit, že by někdo mohl přežít fosforovou bombu." Došli na vrchol. Dixon se zastavil a pak ukázal do rokle pod kopcem. "Tamhle!"
Opatrně sestoupil. Hlína tu byla spečená a spálená na uhel. Ve vzduchu těžce visela oblaka kouře. Tu a tam ještě hořely plamínky. Reinhart zakašlal a sklonil se nad nehybné tělo. Dixon na něj posvítil baterkou.
Tělo bylo ohořelé, napůl zuhelnatělé hořícím fosforem. Leželo nehybně, ruku přes obličej, ústa otevřená, nohy nepřirozeně rozhozené. Úplně jako zapomenutá hadrová panenka, pohozená do krbu a téměř k nepoznání strávená ohněm.
"Žije!" zamumlal nevěřícně Dixon. Prohmatal ho. "Musel mít nějaký štít. Jinak by člověk nemohl..."
"Je to on? Je to opravdu on?"
"Popis na něj sedí." Dixon utrhl cár spáleného oblečení. "Je to muž-proměnná. Aspoň to, co z něj zbylo."
Reinhart si oddechl. "Konečně ho máme. Data souhlasí. Už není proměnný faktor."
Dixon vytasil blaster a zamyšleně odjistil spoušť. "Jestli chcete, můžu to dodělat."
V tom okamžiku se objevil Šerikov v doprovodu dvou ozbrojených policistů. Rozhodně kráčel srázem, černýma očima přeskakoval z jednoho na druhého. "Dostal se Cole..." Zarazil se. "Dobrotivý Bože."
"Dixon ho zasáhl fosforovou bombou," oznámil nevzrušeně Reinhart. "Dostal se na povrch a chtěl utéct do hor."
Šerikov se unaveně odvrátil. "Byl neuvěřitelný. Při útoku se mu podařilo otevřít zámek a utéct. Stráže po něm střílely, ale nic se mu nestalo. Vyrobil si nějaké silové pole. Předělal ho."
"Už je po všem," shrnul Reinhart. "Nechal jste jeho práci zanést na štítky pro počítače?"
Šerikov beze spěchu strčil ruku do kapsy. Vytáhl hnědou obálku. "Tady máte všechno, co jsem o něm zjistil, dokud byl u mě."
"Opravdu všechno? Předtím jsme měli jen střípky."
"Všechno, co jsem dokázal zjistit. Máte tam i fotografie a nákresy vnitřku hlásky. Celou jeho práci. Sám jsem ještě neměl čas se na to podívat." Šerikov zaťukal na obálku nehtem. "Co s Colem uděláte?"
"Nechám ho naložit, odvézt do města a oficiálně uspat na Ministerstvu eutanázie."
"Legální vražda?" Šerikov se zamračil. "Proč to neuděláte rovnou tady, abyste to měli za sebou?"
Reinhart vzal obálku a strčil si ji do pravé kapsy. "Předám data strojům." Pokynul Dixonovi. "Pojďte. Můžeme teď vzkázat flotile, ať se připraví zaútočit na Centaur." Na chvíli se ohlédl na Šerikova. "Kdy vypustíte Ikara?"
"Zhruba za hodinu. Právě usazují řídicí hlásku. Předpokládám, že bude fungovat správně, takže nic jiného už není třeba."
"Dobře. Řeknu Duffové, ať dá signál válečné flotile." Reinhart pokynul policistům, ať Šerikova vezmou s sebou na palubu čekající lodi. Vědec se s nechutí pohnul, byl sinalý a vyčerpaný. Coleovo nehybné tělo naložili na vozík a ten s ním zajel do nákladového prostoru policejní lodi.
"Už jsem zvědavý, jak stroje vyhodnotí nové údaje," řekl Dixon.
"Poměr pravděpodobnosti by se měl zlepšit," přitakal Reinhart. Poplácal se po kapse s obálkou. "Máme dva dny náskok."

Margaret Duffová se pomalu zvedla od stolu. Mechanicky odstrčila židli. "Tak ještě jednou, ať mám jasno. Ta vaše bomba je hotová? Připravená k odpálení?"
Reinhart netrpělivě přikývl. "Jak jsem řekl. Technici ještě kontrolují, zda zámky, které drží hlásku, jsou dobře uzavřeny. Startuje za půl hodiny."
"Za třicet minut! Ale to..."
"Útok může začít okamžitě. Předpokládám, že flotila je připravena."
"Samozřejmě, už několik dní. Ale nemohu uvěřit, že je ta bomba hotová tak brzy." Margaret Duffová zamířila ke dveřím. "Dnes je velký den, komisaři. Necháváme za zády jednu epochu. Zítra touhle dobou už budou Centauřané smeteni. A my získáme kolonie."
"Byla to dlouhá cesta," zašeptal Reinhart.
"Ještě něco. To vaše obvinění Šerikova. Nemohu uvěřit, že člověk jeho formátu..."
"To probereme později," uťal ji ledově Reinhart. Vytáhl z kapsy saka hnědou obálku. "Ještě jsem neměl čas předat data počítačům. Když dovolíte, udělám to teď."
Margaret Duffová chvíli stála u dveří. Mlčky na sebe hleděli, Reinhart se téměř neznatelně usmíval, předsedkyně neskrývala nepřátelství.
"Reinharte, občas mám dojem, že jednou zajdete příliš daleko. A někdy mě napadá, že už se to stalo..."
"Zpravím vás o jakékoli změně vypočtené pravděpodobnosti." Reinhart ji rázně obešel a nanejvýš vzrušený odkráčel

do počítačového sálu.
Za chvíli byl u strojů. Displeje hlásily 7-6. Reinhart se pousmál. Chybný výsledek, založený na klamných údajích. Teď je může změnit.
Pospíšil k němu Kaplan. Reinhart mu podal obálku a odešel k oknu. Všude se hemžili lidé a automobily. Úředníci plnili ulice jako mravenci, spěchali všemi směry.
Válka je v plném proudu. Byl vyslán signál flotile, která čekala tak dlouho nedaleko Proximy Centauri. Reinharta zaplavil pocit vítězství. Vyhrál. Zničil muže z minulosti a zlomil Petra Šerikova. Válka začala podle plánu. Země se osvobozuje.
Reinhart se usmál. Uspěl na celé čáře.
"Pane komisaři."
Pomalu se otočil. "Ano?"
Kaplan stál před počítači a civěl na displej. "Pane komisaři..."
Reinhart se lekl. V Kaplanově hlasu bylo něco divného. Pospíšil k němu. "Co je?"
Kaplan k němu zvedl vyděšené oči, bílý jako stěna. Otvíral a zavíral ústa, ale nevydal ani hlásku
"Co je?!" zařval Reinhart. Sehnul se nad pult a pohlédl na displej.
Srdce se mu zastavilo děsem.
Sto ku jedné. Proti Zemi!
Nemohl od čísel odtrhnout oči. Svět se s ním točil, nemohl uvěřit. 100-1. Co se stalo? Co se pokazilo? Hláska je hotová, Ikaros připravený, flotila má pokyny...
Zvenčí se ozvalo nečekané, hluboké bzučení. Bylo slyšet výkřiky. Reinhart, srdce zmrzlé hrůzou, vyhlédl z okna.
Večerní oblohu protínala tenká bílá linka. Něco střemhlav šplhalo na nebe a každou chvíli to zvyšovalo rychlost.
Všichni s bázní hleděli vzhůru.
Předmět zrychloval přímo neuvěřitelně! Vtom zmizel. Ikaros je na cestě. Útok začal, teď už ho nikdo nezastaví.
A stroje dál hlásily sto ku jedné v neprospěch Země.
V osm hodin večer patnáctého května 2136 vyrazil Ikaros k Proximě Centauri. O den později, když celá Země trnula v napjatém očekávání, vnikl Ikaros do hvězdy rychlostí tisíckrát větší, než je rychlost světla.
Nic se nestalo. Ikaros zmizel ve hvězdě. Žádná exploze nenastala. Bomba nefungovala.
V témže okamžiku pozemská válečná flotila plnou silou zaútočila na vnější centaurské pozice. Země se zmocnila dvaceti velkých lodí a zničila větší část centaurské flotily. Mnoho zotročených světů povstalo v naději na svržení imperiálního jha.
Za dvě hodiny se k bitvě neočekávaně připojila hlavní centaurská flotila z Armunu. Bitva zachvátila polovinu nepřátelské soustavy. Jedna loď za druhou se v plamenech proměňovala v prach. Flotily bojovaly celý den na milionech mil vesmíru. Padl bezpočet vojáků – na obou stranách.
Zbytky zubožené pozemské flotily se nakonec jako zajatci odebraly na Armun – poraženy. Z mohutného loďstva mnoho nezbylo, jen pár zčernalých vraků.
Ikaros selhal. Neexplodoval. Útok skončil fiaskem.
Bylo po válce.

"Prohráli jsme válku," řekla tiše a unaveně Margaret Duffová. "Je po všem."
Členové Rady, starší šedovlasí pánové, seděli mlčky a nehybně kolem konferenčního stolu. Hleděli na velkou hvězdnou mapu, která zabírala dvě stěny místnosti.
"Už jsem pověřila vyslance jednáním o příměří," pokračovala přiškrceně Margaret Duffová. "Zástupce velitele Jessup dostal rozkaz vzdát se. Nemáme naději. Velitel flotily admirál Carleton před několika minutami provedl samozničení vlajkové lodě. Velká rada Centauřanů souhlasí s klidem zbraní. Impérium je prohnilé. Rozpadá se vlastní vahou."
Reinhart měl hlavu v dlaních, opíral se o stůl. "Nechápu to... Proč?! Proč puma neexplodovala?" Roztřesenou rukou si otřel čelo. Jeho sebevědomí zmizelo. Třásl se, byl naprosto zlomený. "Kde se stala chyba?!"
Dixon, bledý jako smrt, tiše odpověděl: "Muž-proměnná musel poškodit hlásku. Počítače to věděly... Analyzovaly údaje. Věděly to! Ale už bylo pozdě."
Reinhart zvedl hlavu a v očích měl zoufalství. "Já věděl, že nás zničí. Je po nás. Sto let práce a plánování." Žaludek mu stáhla bolestivá křeč. "A může za to Šerikov!"
Margaret Duffová si ho chladně změřila. "Proč zrovna Šerikov?"
"Nechal Colea naživu! Já ho chtěl zabít hned od začátku." Reinhart najednou vyskočil ze židle. Podvědomě sevřel prsty na pistoli. "A on pořád žije! I když jsme prohráli, s radostí mu proženu paprsek hrudí!"
"Posaďte se!" okřikla ho Margaret Duffová.
Reinhart už byl v půli cesty ke dveřím. "Ještě je na Ministerstvu eutanázie, čeká na oficiální..."
"Ne, nečeká," odsekla Margaret Duffová.
Reinhart ztuhl. Pomalu se otočil, jako by nevěřil vlastním uším. "Cože?!"
"Cole už není na Ministerstvu. Nechala jsem ho převézt a zrušit vaše instrukce."
"Kde-kde je?"
Margaret Duffová mu odpověděla nezvykle tvrdě. "U Petra Šerikova. Pod Uralem. Vrátila jsem Šerikovovi všechny pravomoci. Pak jsem mu přidělila Colea. Chci, aby se uzdravil a my potom mohli splnit slib, že ho vrátíme do jeho doby."
Reinhart otevřel ústa. Zbledl. Ve tváři mu škubalo. Konečně se mu podařilo promluvit. "Zbláznila jste se! Zrádce zodpovědný za největší porážku v dějinách Země..."
"Prohráli jsme válku," pravila tiše Margaret Duffová. "Ale nejsme poražení. Vítězíme. Dnešek je dnem největšího

vítězství všech dob."
Reinhart a Dixon nechápali. "Co to..." vykoktal Reinhart. "Co tím..." V síni to vřelo. Ani jeden radní nezůstal sedět. Reinharta nebylo slyšet.
"Šerikov vám všechno vysvětlí, až dorazí," prohlásila klidně Margaret Duffová. "To on na to přišel." Rozhlédla se po nevěřících obličejích. "Všichni zůstanou na místě. Nepohnete se, dokud nepřijede Šerikov. Musíte ho vyslechnout. Jeho zprávy úplně mění situaci."

Petr Šerikov převzal od svého ozbrojeného doprovodu diplomatku s dokumenty.
"Děkuji." Odsunul si židli a tázavě se podíval po členech Rady. "Jste všichni připravení mě vyslechnout?"
"Jsme," odvětila za všechny Margaret Duffová. Členové Rady seděli pozorně kolem stolu. Na vzdáleném konci sálu sledovali Reinhart a Dixon s nechutí, jak velký Polák vyndává své papíry a zkoumá je.
"Napřed krátce nastíním vývoj nadsvětelné bomby. Jamison Hedge jako první člověk urychlil hmotu nad rychlost světla. Jak víte, pokusný objekt s rostoucí rychlostí nabýval na hmotnosti a ztrácel délku. Při rychlosti světla zmizel, z našeho pohledu přestal existovat. Bez délky nemohl zabírat prostor. Postoupil na vyšší úroveň existence.
Když se ho Hedge pokusil přivést zpátky, došlo k výbuchu. Hedge zemřel a všechno zařízení bylo zničeno. Síla výbuchu překonala veškeré výpočty. Hedge pokus pozoroval z lodi vzdálené mnoho milionů mil od laboratoře. Přesto to nestačilo. Původně doufal, že by jeho pohon mohl být využit k mezihvězdné dopravě. Po jeho smrti se však v těchto výzkumech nepokračovalo.
Princip jsme využili až při vývoji Ikara. V Hedgeově pohonu jsem spatřil zbrojní potenciál, nesmírně výkonnou pumu, schopnou zničit Centaurany a všechny jejich ozbrojené síly. Návrat Ikara do vesmíru by anihiloval jejich soustavu. Jak dokázal Hedge, objekt by se vrátil do vesmíru s hmotou, což by způsobilo katastrofu přesahující meze chápání."
"Ikaros se ale nevrátil," zvolal Reinhart. "Cole sabotoval zapojení, takže bomba letěla dál. Nejspíš letí ještě teď."
"Omyl," zahřímal Šerikov. "Bomba se vrátila. Ale neexplodovala."
Reinhart se utrhl:
"Nechte..."
"Bomba se vrátila pod rychlost světla uprostřed Proximy Centauri. Avšak neexplodovala. Nezničila hvězdu. Vrátila se a slunce ji okamžitě proměnilo v plyn."
"Proč neexplodovala?" nechápal Dixon.
"Protože Thomas Cole vyřešil Hedgeův problém. Přišel na způsob, jak přivést nadsvětelný objekt do našeho vesmíru bez kolize. Bez nutnosti výbuchu. Dotáhl Hedgeův výzkum..."
Celá Rada byla vzrušením na nohou. Šum sílil, ozývaly se první výkřiky.
"Nevěřím vám!" zajíkl se Reinhart. "To není možné. Pokud Cole vyřešil Hedgeův problém, znamená to..." Nohy se mu podlomily.
"Že můžeme cestovat nadsvětelnou rychlostí," dokončil Šerikov, když utišil hluk v sále. "Jak Hedge zamýšlel. Moji lidé nyní studují fotografie řídicí hlásky. Ještě nevědí, jak ani proč. Ale máme kompletní schéma, dokážeme ji už vyrobit sami, jakmile bude laboratoř obnovena."
Rada začínala chápat dopad jeho slov. "Můžeme stavět nadsvětelné lodě," vydechla Margaret Duffová překvapeně.
"A v tom případě..."
"Když jsem Coleovi ukázal hlásku, okamžitě pochopil její účel. Ne můj účel, ale její původní účel, jak ho zamýšlel Hedge. Cole viděl v Ikarovi nedotaženou loď, nikoli bombu. Chtěl totéž, co Hedge, funkční nadsvětelný pohon. Tak udělal z Ikara loď."
"Můžeme letět za Kentaur," zašeptal Dixon. Rty se mu chvěly. "Na válce vůbec nesejde. Můžeme nechat Impérium daleko za sebou. Dobudeme jiné galaxie."
"Celý vesmír máme otevřený," přitakal Šerikov. "Místo abychom jenom přemohli nemocnou říši, můžeme teď prozkoumat celý vesmír, veškerá boží stvoření."
Margaret Duffová vstala a pomalu přešla k hvězdným mapám na protějším konci sálu. Dlouho v bázni hleděla na myriády sluncí, na bezpočet soustav.
"Myslíte, že si to uvědomil?" zeptala se najednou. "To, co vidíme na mapách?"
"Thomas Cole je zvláštní člověk," řekl Šerikov napůl pro sebe. "Zjevně má jakousi mechanickou intuici, instinktivní představu, jak by měly věci fungovat. Ten talent má spíš v rukou než v hlavě. Je génius jako malíř nebo klavírista. Není vědec. Nic z toho nedokáže pojmenovat. Pracuje přímo s věcmi.
Silně pochybuji, že chápal, co způsobí. Podíval se do řídicí hlásky. Uviděl nedodělané spoje, napůl hotový stroj."
"Který potřeboval opravit," dodala Margaret Duffová.
"Přesně tak. Jako umělec si představil hotové dílo. Od té chvíle chtěl jenom odvést nejlepší práci, jakou zvládne. Nám jeho schopnosti otevřely celý vesmír, nekonečný počet galaxií a hvězdných soustav. Světy bez konce. Neomezené, nedotčené světy."
Reinhart se s potížemi postavil. "Měli bychom se dát do práce. Zorganizovat výrobu. Sehnat průzkumné posádky. Musíme přeorientovat válečnou produkci na lodě, vrtné soupravy a vědecké přístroje."
"Správně," přitakala Margaret Duffová. Zamyšleně se na něj podívala. "Ale vy s tím nebudete mít nic společného."
Reinhart přesně chápal její výraz. Vytasil pistoli a začal couvat ke dveřím. Dixon mu hned stanul po boku. "Zpátky!" zařval Reinhart.
Margaret Duffová dala pokyn stráži a oba muže obstoupila falanga vládních agentů, klidných tvrdých chlapů s magnetickými pouty.
Reinhart přejel hlavní paprskometu po radních k Margaret Duffové. Namířil předsedkyni přímo mezi modré oči. Ve tváři

měl šílený strach. "Zpátky! Nikdo se ke mně nepřiblíží, nebo to Duffová schytá!"
Petr Šerikov sklouzl ze stolu, kde seděl, a jediným krokem se ocitl u Reinharta. Švihl mohutnou chlupatou pěstí. Reinhart přistál na zdi a pomalu po ní sjel na podlahu.
Vládní agenti ho chytili a postavili na nohy. Pouta ho znehybnila. Z úst mu kapala krev. Plival kousky zubů, pohled měl zastřený. Dixon jen civěl, ústa otevřená, a ani nechápal, proč ho také poutají.
Reinhartovi vypadla pistole z ruky, stráže ho postrčily ke dveřím. Jeden starší radní pistoli zvedl a zvědavě si ji prohlédl. Pak ji opatrně položil na stůl. "Nabitá," poznamenal. "A odjištěná."
Reinhart zbrunátněl vzteky. "Měl jsem vás všechny postřílet. Do jednoho!" Krutě se zasklebil. "Kdybych měl volné ruce..."
"To mít nebudete," prohlásila Margaret Duffová. "Na to můžete rovnou zapomenout." Pokynula strážím a ty oba rozzuřené muže odvedly.
Chvíli zůstalo ticho. Pak se radní na svých křeslech uvolnili a zhluboka si oddechli.
Šerikov došel k Margaret Duffové a položil jí tlapu na rameno. "Je vám dobře, Margaret?"
Usmála se. "Výborně, díky..."
Šerikov ji letmo pohladil po vlasech. Pak se vrátil ke stolu a začal do diplomatky cpát dokumenty. "Musím letět. Ozvu se."
"Kam spěcháte?" zeptala se váhavě. "Nemůžete tu chvíli zůstat
a..."
"Musím se vrátit na Ural." Šerikov se na ni usmál pod vousy. "Mám tam moc důležitou práci."

Když Šerikov vešel, seděl Thomas Cole na posteli. Většinu nahrbeného těla mu pokrýval průhledný vzduchotěsný plast. Po každém boku mu tiše předla jedna robotická ošetřovatelka. Nepřetržitě mu kontrolovaly puls, krevní tlak, dýchání a tělesnou teplotu.
Cole se trochu pootočil, když veliký Polák odložil tašku a posadil se na okno.
"Jak vám je?" zeptal se Šerikov.
"Líp."
"Jak vidíte, máme vyspělou medicínu. Popáleniny by se vám měly za pár měsíců zahojit."
"Jak pokračuje válka?"
"Skončila."
Cole pohnul rty. "Ikaros..."
"Ikaros odletěl podle očekávání. Podle vašeho očekávání." Šerikov se nahnul k lůžku. "Cole, něco jsem vám slíbil a chci to splnit – jakmile se uzdravíte."
"Vrátíte mě do mého času?"
"Přesně tak. Teď, když Reinharta zbavili moci, by to nemělo být nic obtížného. Vrátíte se domů, do své doby, do svého světa. Můžeme vám dát na cestu něco platiny nebo jiný kapitál do začátku. Budete potřebovat nový vůz. Nářadí. A oblečení. Mělo by stačit pár tisíc dolarů."
Cole byl zticha.
"Už jsem oslovil Historický ústav," pokračoval Šerikov. "Časovou bublinu už pro vás mají připravenou. Jak si asi uvědomujete, jsme vám zavázáni. Pomohl jste nám uskutečnit největší sen. Celá planeta jásá. Měníme válečné hospodářství pro účely..."
"To jim nevadí, co se stalo? Ta rána vedle musela lidi dost naštvat."
"Jenom na chvíli. Když pochopili, čeho jste dosáhl, přestali se zlobit. Škoda, že jste to neviděl, Cole. Celý svět se osvobodil. Dobudeme vesmír. Mám jim do konce týdne postavit nadsvětelnou loď! Na průzkum už se zaregistrovaly tisíce dobrovolníků."
Cole se pousmál. "Nebude tam na ně čekat kapela ani červený koberce."
"Asi ne. První loď třeba narazí na mrtvý svět, nic než písek a sůl. Ale letět chce každý. Je to jako prázdniny. Lidé běhají po ulicích, tančí a vyhazují klobouky. Bohužel se musím vrátit do laboratoře. Rekonstrukce bude náročná." Šerikov zadoloval v nacpané diplomatce. "Mimochodem, mám tu ještě něco. Než se uzdravíte, podívejte se, prosím vás, na tohle." Hodil na deku složku nákresů.
Cole je pomalu zvedl. "Co to je?"
"Takový můj malý projekt." Šerikov vstal a vykročil ke dveřím. "Dolaďujeme politický systém, aby na sebe v budoucnu nikdo nemohl strhnout tolik moci jako Reinhart. Tahle věcička by tomu měla zabránit." Zapíchl prst do papírů. "Přenese moc na všechny rovným dílem, ne jen na omezenou skupinu, kterou může ovládnout jediný člověk – jako Reinhart Radu.
Občané budou rozhodovat přímo. Nebudou muset čekat na Radu, až přijde s návrhem. Každý občan bude moci předat své podněty centrálnímu počítači, který automaticky zareaguje. Když se shromáždí v jedné věci dost podnětů, přístroje se aktivně spojí. Hlasování se neodehraje v Radě. Občané vyjádří svou vůli dřív, než se o ní ti šedovlasí stařici vůbec doslechnou."
Šerikov se zamračil a pomaleji pokračoval: "Samozřejmě to má drobný háček..."
"A to?"
"Nedokázal jsem sestrojit funkční prototyp. Má pár much... tak jemná práce není pro mě." U dveří se ještě zastavil. "Doufám, že se ještě uvidíme, než odjedete. Až se budete cítit lépe, mohli bychom se sejít na kus řeči. Třeba na večeři, co vy na to?"
Thomas Cole ho ale neposlouchal. Hrbil se nad nákresy, na ošlehané tváři soustředěný výraz. Dlouhými prsty sledoval

po papíře vodiče a spoje. Šeptem si pro sebe počítal.
Šerikov chvíli počkal. Pak vyšel na chodbu a tiše za sebou zavřel.
Při chůzi si vesele pískal.

přeložil Robert Tschorn

Žabák nezmar
"Zenon byl první velký vědec," prohlásil profesor Hardy a přísně se rozhlédl po třídě. "Vezměme si například jeho paradox žabáka ve studni. Jak Zenon ukázal, žába se ze studny nikdy nedostane. Každý následující skok je proti předchozímu poloviční, takže po každém skoku zůstává malá, ale nezanedbatelná vzdálenost, kterou zbývá zdolat."
Nastalo ticho. Posluchači odpoledního kursu fyziky 3A se zamysleli nad Hardyho autoritativním výrokem. Potom se v zadní lavici pomalu zvedla ruka.
Hardy na ruku upřel nedůvěřivý pohled. "No?" zeptal se. "Co je, Pitnere?"
"Ale v hodině logiky nám říkali, že se žabák dostane až nahoru. Profesor Grote povídal..."
"Žabák se nahoru nedostane!"
"Profesor Grote tvrdí, že ano."
Hardy si založil ruce.
"V této hodině se žádný žabák nikdy nedostane přes okraj studny. Sám jsem si to ověřil. Ujistil jsem se, že mu bude vždycky malý kousek chybět. Například, když skočí –"
Zazvonil zvonek.
Studenti vyskočili a hnali se ke dveřím. Profesor Hardy za nimi hleděl a jeho věta zůstala nedokončena. S výrazem nelibosti se drbal na bradě a chmuřil se na ten dav mladých mužů a žen s jasnými, prázdnými tvářemi.
Když zmizel poslední student, zvedl Hardy svou dýmku a vyšel z místnosti na chodbu. Rozhlédl se, a ovšem, Grote stál nedaleko, u fontánky na pití, a utíral si bradu.
"Grote!" zavolal na něj Hardy. "Pojďte sem!"
Profesor Grote vzhlédl a zamrkal. "Cože?"
"Pojďte sem." Hardy vykročil k němu. "Jak se opovažujete přednášet o Zenonovi? Byl to vědec, a jako takový spadá do mé kompetence, nikoli do vaší. Zenona laskavě přenechte mně!"
"Zenon byl filosof." Grote na Hardyho pohlédl s pobouřením. "Vím, co máte na mysli. Paradox žabáka ve studni. Abyste věděl, Hardy, žabák se dostane ven úplně lehce. Vy studenty jen mystifikujete. Logika je na mé straně."
"Pch, logika!" zavrčel Hardy s planoucíma očima. "Ty staré zaprášené poučky. Je zcela zjevné, že žabák je v pasti, uvězněn navěky, a nikdy se nedostane ven!"
"Uteče."
"Neuteče."
"Už jste skončili, pánové?" ozval se klidný hlas. Rychle se ohlédli. Za nimi stál děkan a mírně se usmíval. "Pokud už jste hotovi, mohli byste mě laskavě následovat do mé kanceláře?" Pokynul ke svým dveřím. "Nebude to trvat dlouho."
Grote a Hardy si vyměnili pohledy. "Vidíte, co jste provedl?" zašeptal Hardy, když se svorně ubírali do děkanovy kanceláře. "Už zase jste nás dostal do potíží."
"Vy jste si začal – vy a ten váš žabák!"
"Posaďte se, pánové." Děkan ukázal na dvě židle s tvrdými opěradly. "Udělejte si pohodlí. Je mi líto, že vás obtěžuji, když jste tak zaneprázdněni, ale chtěl jsem si s vámi chvíli pohovořit." Mírně rozladěně je zkoumal. "Smím se zeptat, čehože se tentokrát týkala vaše disputace?"
"Hovořili jsme o Zenonovi," zamumlal Grote.
"O Zenonovi?"
"Paradox žabáka ve studni."
"Aha," pokývl děkan. "Aha. Žabák a studna. Hříčka stará dva tisíce let. Dávná hádanka. A dva dospělí lidé stojí na chodbě a hádají se jako –"
"Potíž je v tom," ozval se po chvilce Hardy, "že ten pokus nikdy nikdo neprovedl. Tento paradox je čirá abstrakce."
"Tedy vy dva budete první, kdo dá žábu do studny a bude sledovat, co se stane."
"Jenomže žabák se při skákání nebude držet daných podmínek paradoxu."
"Tak ho k tomu prostě přinutíte. Poskytnu vám dva týdny na přípravu experimentu v řízených podmínkách. Vy pravdivost toho ubohého rébusu prověříte! Už nedopustím, aby kvůli němu vznikaly měsíc co měsíc další rozepře. Přeji si, aby v té záležitosti bylo jednou provždy jasno."
Hardy a Grote mlčeli.
"No, Grote," pravil nakonec Hardy. "Dáme se do toho."
"Budeme potřebovat síť," řekl Grote.
"Síť a džbán." Hardy si povzdechl. "Nu, nač to odkládat."

"Žabí komora", jak se tomu začalo říkat, byl náramný výzkumný úkol. Univerzita pro tento účel poskytla větší část suterénu a Grote s Hardym se okamžitě pustili do shromažďování různých součástí a materiálu, které tam odnášeli. Brzy nezůstal na univerzitě nikdo, kdo by o pokusu nevěděl. Většina významných vědců byla na Hardyho straně; utvořili Klub selhání a předem snižovali veškeré žabákovo snažení. Na katedrách filosofie a umění se objevily nějaké snahy o ustavení Klubu zdaru, ale nakonec z toho nic nebylo.
Grote a Hardy horečně pracovali na svém projektu. Jak se dvoutýdenní lhůta chýlila ke konci, chyběli na svých

přednáškách stále častěji. Sama komora rostla a mohutněla a víc a víc připomínala dlouhý úsek kanalizačního potrubí, probíhajícího po celé délce suterénu. Jeden její konec se ztrácel v propletenci drátů a trubek a na druhém byla dvířka.
Když jednoho dne Grote sestoupil dolů, Hardy už tam byl a nakukoval do roury.
"Poslyšte," řekl Grote, "dohodli jsme se přece, že nebudeme do ničeho zasahovat v nepřítomnosti toho druhého."
"Jen se dívám dovnitř. Je tam tma." Hardy se zazubil. "Doufám, že tam žabák bude vidět."
"Vždyť může jít jen jedním směrem."
Hardy si zapálil dýmku. "Co kdybychom vypustili pokusnou žábu? Jsem hrozně zvědavý, co se bude dít."
"Ještě je brzy." Grote neklidně sledoval, jak Hardy šmátrá po svém džbánu. "Nepočkáme ještě chvíli?"
"Bojíte se čelit skutečnosti, co? Tady, pomozte mi."
Ozval se nečekaný zvuk, zaškrábání na dveře. Vzhlédli. Stál tam Pitner, zvědavě si prohlížel místnost s dlouhou, zužující se Žabí komorou.
"Co chcete?" zeptal se Hardy. "Máme moc práce."
"Chystáte se tu věc vyzkoušet?" Pitner vešel do místnosti. "K čemu jsou všechny ty cívky a relé?"
"Je to úplně jednoduché," rozzářil se Grote. "Sám jsem to vypočítal. Tento konec –"
"Předvedu mu to," přerušil ho Hardy. "Vy byste ho jenom popletl. Ano, právě jsme se chystali vypustit prvního testovacího žabáka. Můžete zůstat, hochu, jestli chcete." Sáhl do džbánu a vytáhl z něj mokrou žábu. "Jak vidíte, ta velká roura má vchod i východ. Žabáka do ní dáme těmihle dvířky. Podívejte se dovnitř, chlapče. Do toho."
Pitner nakoukl do otevřeného konce roury. Viděl dlouhý černý tunel. "Co znamenají ty čáry?"
"Ty slouží k měření. Grote, zapněte to."
Zařízení se s tichým hučením rozběhlo. Hardy vzal žabáka a umístil ho do roury. Zaklapl kovová dvířka a pevně je přibouchl. "To proto, aby se žabák na tomto konci nedostal ven."
"Jak velkého žabáka jste si představoval?" zeptal se Pitner. "Sem by se vešel i dospělý člověk."
"Teď se dívejte." Hardy otočil kohoutem plynu. "Tento konec roury se dá zahřát. Horko žabáka popohání dál rourou. Můžeme ho sledovat okénkem."
Nahlédli do roury. Žabák dřepěl za dvířky jako hromádka neštěstí a smutně zíral před sebe.
"Tak skákej, ty pitomá žábo!" Hardy znovu pootočil kohoutem.
"Ne tak moc, vy maniaku!" vykřikl Grote. "Chcete ho snad uvařit?"
"Koukejte!" zvolal Pitner. "Už se pohnul!"
Žabák skočil. "Teplo se šíří podél dna roury," vysvětloval Hardy. "Aby před ním unikl, musí stále skákat. Sledujte ho."
Najednou Pitner vyděšeně zachrčel: "Můj bože, profesore Hardy! Ten žabák se zmenšil! Je sotva poloviční!"
Hardy se rozzářil. "To je zázrak, co? Víte, na konci roury je silové pole. Žár nutí žabáka, aby skákal směrem k němu. Pole působí na živočišnou tkáň tak, že ji zmenšuje, a to v závislosti na blízkosti objektu na zdroji. Žabák se bude tím víc zmenšovat, čím dál se dostane."
"Ale proč?"
"Je to jediný způsob, jak snížit jeho skokanské schopnosti. Jak žabák skáče, zmenšuje se jeho velikost, a tudíž každý skok je také proporcionálně zmenšen. Připravili jsme pokus tak, aby zkrácení skoku bylo stejné jako v Zenonově paradoxu."
"Ale jak to všechno skončí?"
"Právě to," prohlásil Hardy, "je otázka, kterou máme zodpovědět. U výstupu z roury je fotonový paprsek. Až jím žabák projde, dostane-li se vůbec tak daleko, pole přestane působit."
"Dostane se tam," zamumlal Grote.
"Ne. Stane se menším a ještě menším, a bude dělat kratší a kratší skoky. Pro něj se roura bude stále prodlužovat, až do nekonečna. Nikdy nedospěje na konec."
Zírali jeden na druhého. "Nebuďte si tím tak jist," vrčel Grote.
Nakoukli okénkem do roury. Žabák urazil značnou vzdálenost. Byl už skoro neviditelný, stala se z něj drobounká skvrna, mrňavá jako muška, která se téměř nepostřehnutelně pohybovala uvnitř roury. A ještě se zmenšil. Už byl jako špendlíková hlavička. A zmizel.
"No sakra," vydechl Pitner.
"Odejděte, Pitnere," nařídil Hardy. Zamnul si ruce. "Máme tady s Grotem dost věcí na probírání."
Zamkl za chlapcem dveře.
"Dobře," ozval se Grote. "Vy jste tuhle rouru navrhl. Co se našemu žabákovi stalo?"
"Co by, pořád skáče dál, jen někde v subatomickém světě."
"Jste podvodník. Někde cestou ho v té rouře potkalo neštěstí."
"No," poznamenal Hardy, "když si to myslíte, snad byste měl rouru osobně prověřit."
"Asi bych měl. Možná najdu – nějaké padací dveře."
"Jak je libo," zazubil se Hardy. Vypnul plyn a otevřel velká kovová dvířka.
"Dejte mi baterku," požádal Grote. Hardy mu podal baterku, Grote s bručením vlezl do roury. Jeho hlas se v ní dutě rozléhal. "A teď žádné triky!"
Hardy se díval, jak mizí uvnitř. Pak se sklonil a nahlédl do roury. Grote byl kousek od vchodu a se šípáním se snažil lézt dál. "Co se děje?" zeptal se Hardy.
"Je to těsné..."
"Vážně?" Hardyho úšklebek se rozšířil. Vytáhl dýmku z úst a odložil ji na stůl. "Hm, snad bychom s tím mohli něco udělat."
Zabouchl kovové dveře. Přeběhl ke druhému konci roury a zapnul spínače. Elekronky se rozzářily, relé zaskočila na svá

místa.
Hardy si založil ruce. "Začni skákat, můj milý žabáku," řekl. "Skákej ze všech sil."
Přešel k plynovému kohoutu a otočil jím.

Kolem byla tma. Grote hezkou chvíli ležel a nehýbal se, hlavou se mu honily útržky myšlenek. Co se to s Hardym stalo? Co ho to napadlo? Nakonec se zvedl na lokty. Temenem se přitom udeřil o strop roury.
Oteplovalo se. "Hardy!" Vlastní hlas zahřměl kolem něj, zvučný a vyděšený. "Otevřete dveře! Co se děje?"
Zkusil se v rouře otočit, aby dosáhl na dveře, ale nešlo to. Nezbývalo mu, než se vydat kupředu. Začal se plazit a tiše si přitom mumlal: "Jen počkejte, Hardy. Vy a ty vaše vtípky. Nechápu, co jste čekal –"
Náhle se od něj stěny roury skokem vzdálily. Upadl, narazil bradou na kov. Zamrkal. Roura se zvětšila; teď v ní měl místa až moc. A jeho šaty! Košile a kalhoty na něm visely jako stan.
"Nebesa," zašeptal Grote. Zvedl se na kolena. Namáhavě se obrátil a vlekl se rourou tam, odkud přišel, k železným dveřím. Zatlačil na ně, ale nic se nestalo. Dveře byly příliš velké na to, aby je odstrčil silou.
Zůstal u nich sedět. Když kovová podlaha pod ním začala být moc horká, neochotně popolezl na chladnější místo. Schoulil se a zasmušile hleděl do tmy. "Co jen budu dělat?" ptal se sám sebe.
Po chvíli se mu do jisté míry vrátila odvaha. "Musím uvažovat logicky. Jednou už jsem vstoupil do silového pole, tudíž jsem teď zmenšen na poloviční velikost. Měřím asi tři stopy. To znamená, že je pro mě roura dvakrát delší."
Vyndal ze své obrovské kapsy baterku a kus papíru a chvíli počítal. Baterku téměř nedokázal udržet.
Podlaha pod ním se zahřála. Automaticky se posunul směrem ke druhému konci roury, aby se zbavil horka. "Pokud tady zůstanu dostatečně dlouho," brumlal si, "mohl bych –"
Roura se znovu pohnula, stěny se rozběhly všemi směry od něj. Topil se v moři hrubé látky, dusil se a lapal po dechu. Konečně se přece jen osvobodil.
"Jeden a půl stopy," prohlásil, rozhlížeje se kolem sebe. "Nesmím se už pohnout, ani o kousek!"
Ale jak se podlaha pod ním žhavila, musel postoupit dál. "Třičtvrtě stopy." Na obličeji mu vystoupil pot. "Tři čtvrtiny jediné stopy." Pohlédl do roury. Daleko, strašně daleko na jejím konci viděl světlou skvrnu, fotonový paprsek, který jí procházel napříč. Kdyby se tak dostal až k němu! Kéž by se dostal až tam, kéž by se tam dostal!
Na chvíli se zamyslel nad svými čísly. "No dobře," řekl nakonec. "Doufám, že se nemýlím. Podle mých výpočtů bych mohl dorazit k paprsku asi za devět hodin a třicet minut, pokud půjdu bez přestávky." Zhluboka se nadechl a vzal baterku na rameno.
"Ovšem," zabručel, "tou dobou budu poměrně malý..." Napřímil se a vykročil.

Profesor Hardy se obrátil k Pitnerovi. "Povězte třídě, co jste viděl dnes ráno."
Všichni se k němu otočili. Pitner nervózně polkl. "No, byl jsem dole v suterénu. Požádali mě, abych si prohlédl Žabí komoru. Totiž profesor Grote mě požádal. Chystali se zahájit experiment."
"O jakém experimentu mluvíte?"
"Ten Zenonův," vysvětlil nejistě. "S tou žábou. Dal žabáka do roury a zavřel dveře. A profesor Grote zapnul zařízení."
"A co se stalo potom?"
"Žabák začal skákat. A zmenšil se."
"Zmenšil se, povídáte. A pak?"
"Pak zmizel."
Profesor Hardy se na židli pohodlně opřel. "Žabák se tedy nedostal na konec roury, že?"
"Ne."
"To je vše." Ve třídě se ozvalo tiché mumlání. "Vidíte tedy, že žabák nedoskáče na konec roury, jak si myslel můj kolega, profesor Grote. Nikdy to nedokáže. Želbohu už toho ubohého žabáka nikdy nespatříme."
Třídou proběhlo zavinění. Hardy poklepal tužkou na stůl. Zapálil si dýmku a klidně z ní potahoval; naklonil židli dozadu tak, že stála jen na dvou nohách. "Obávám se, že tento experiment ubohého Grota rozrušil. Byla to pro něj nečekaně velká rána. Jak jste si možná všimli, vůbec se dnes neukázal na přednáškách. Profesor Grote, pokud vím, se rozhodl vyjet si na dlouhou dovolenou do hor. Možná později, až si odpočine a zvedne se mu nálada, a až trochu zapomene –"
Grote sebou škubl, ale pokračoval v chůzi. "Žádný strach," povzbuzoval sám sebe. "Jen tak dál."
Roura znovu poskočila. Zavrávoral. Baterka s rachotem dopadla na zem a zhasla. Zůstal sám v obrovité jeskyni, v nesmírně rozlehlém prostoru, jenž, jak se zdálo, neměl konce.
Pokračoval v chůzi.
Po chvíli znovu pocítil únavu. Nebylo to poprvé. "Odpočinek mi neuškodí." Posadil se. Podlaha pod ním se zdála drsná, velmi drsná a nerovná. "Podle mých výpočtů tu strávím nejspíš dva dny nebo tak nějak. Možná to bude trvat i déle..."
Odpočíval, trochu si zdříml. Později se zase vydal na cestu. Způsob, jakým se roura skokem rozšiřovala, ho přestal děsit; už si na to zvykl. Dříve nebo později dorazí k fotonovému paprsku a projde jím. Silové pole přestane působit a on zase nabude své původní velikosti. Grote se pro sebe usmál. To bude Hardy koukat, až –
Zakopl a po hlavě upadl do tmy. Zmocnil se ho strach, až se celý roztřásl. Zvedl se a rozhlížel se kolem sebe.
Kudy teď?
"Bože můj," řekl. Sehnul se a sáhl si na podlahu pod sebou. Kudy má jít? Čas ubíhal. Pomalu vykročil, nejprve jedním směrem, pak jiným. Vůbec nic kolem sebe nerozeznával, dočista nic.
Pak se dal do běhu, utíkal temnotou, chvíli na jednu stranu, chvíli na druhou, klouzal a padal. Najednou se zapotácel. Známý pocit: napůl vydechl, napůl vzlykl úlevou. Pohyboval se správným směrem! Znovu se rozběhl, teď už klidně,

zhluboka dýchal otevřenými ústy. Ještě jednou se zapotácel a zachvěl se. Zmenšil se o další stupeň, ale hlavně že pokračoval správným směrem. A tak utíkal dál a dál.
Jak tak běžel, podlaha se stávala stále drsnější. Brzy se musel zastavit, protože padal přes kameny a skály. Copak tu rouru pořádně neuhladili? Copak nepoužili smirkový papír a drátěnky?
"No ovšem," zamumlal. "Přece i povrch žiletky... Když je někdo takhle malý..."
Znovu vykročil, hledaje cestu po hmatu. Okolí teď zalévalo matné světlo, vystupovalo z balvanů kolem něj, dokonce i z jeho vlastního těla. Co to má být? Podíval se na své ruce. Zářily.
"Teplo," řekl. "No jistě. Díky, Hardy." Skákal v tom pološeru z balvanu na balvan. Chvátal po nekonečné pláni skal a balvanů, skákal jako koza z jednoho útesu na druhý. "Nebo jako žába," opravil se. Skočil, pak se zastavil, aby nabral dech. Jak dlouho to bude trvat? Pohlédl na obrovské kusy rudy, které se kupily všude kolem, odhadoval jejich velikost. Náhle ho znovu přemohl strach.
"Možná jsem to radši neměl počítat," usoudil. Vyšplhal na útes, tyčící se do výše, a skočil na druhou stranu. Následující propast byla ještě širší. Sotva to dokázal, lapaje po dechu a pokoušeje se vší silou udržet nahoře.
Skákal dál, znovu a znovu, bez konce. Už zapomněl, kolikrát.
Stál na kraji skály a skočil.
Potom padal, dolů, stále dolů, do strže, do matného světla. Nebylo tam žádné dno. Padal pořád dál.
Profesor Grote zavřel oči. V nitru se mu rozhostil klid a mír, unavené tělo se uvolnilo.
"Už žádné skákání," řekl si, zatímco se snášel stále hlouběji. "Existuje jistý zákon, týkající se padajících těles... Čím je těleso menší, tím méně na něj působí gravitace. Není divu, že brouci padají tak lehce... Jisté charakteristiky..."
Znovu zavřel oči a nakonec se nechal pohltit tmou.

"Nuže," pravil profesor Hardy, "lze očekávat, že tento experiment bude vědou přijat jako –"
Zmlkl a zachmuřil se. Třída hleděla ke dveřím. Pár studentů se usmívalo, jeden se rozesmál nahlas. Hardy se otočil, aby zjistil, co se děje.
"No tohle," vyhrkl.
Po místnosti skákal žabák.
Pitner vstal. "Profesore," prohlásil vzrušeně, "toto povrzuje teorii, kterou jsem vypracoval. Žabák se natolik zmenšil, že prošel skrz prostory –"
"Cože?" zeptal se Hardy. "Tohle je přece jiná žába."
"– prostory mezi molekulami, které tvoří podlahu Žabí komory. Žabák se pomalu snesl dolů, protože na něj proporcionálně méně působil zákon o zrychlení. A jakmile opustil silové pole, nabyl své původní velikosti."
Pitner rozzářeným pohledem sledoval žabáka na jeho pouti po místnosti.
"Vskutku," začal profesor Hardy. Malátně dopadl na židli za stolem. V tom okamžiku zazvonilo a studenti rychle posbírali své knihy a papíry. Zanedlouho Hardy osaměl. Upíral zrak na žabáka. Potřásl hlavou. "To není možné," zamumlal. "Na světě je plno žab. To nemůže být tentýž žabák."
Ke stolu přistoupil student. "Profesore Hardy –"
Hardy vzhlédl.
"Ano? Co je?"
"Venku na chodbě je nějaký muž a chce vás vidět. Vypadá rozrušeně a má na sobě jenom deku."
"Dobře," přikývl Hardy. S povzdechem se zvedl. U dveří zůstal na okamžik stát, zhluboka se nadechl. Pak sevřel čelisti a vykročil do chodby.
čekal tam Grote, zabalený do červené vlněné pokrývky, tvář zrudlou rozčilením. Hardy na něj vrhl omluvný pohled.
"Pořád to nevíme!" vykřikl Grote.
"Cože?" zamumlal Hardy. "Povězte, ehm, Grote –"
"Pořád nevíme, jestli by žabák doskákal až na konec roury. Stejně jako já propadl mezi molekulami. Musíme najít jiný způsob, jak experimentálně zpracovat tento paradox. Tahle komora je k ničemu."
"Jistě, pravda," přitakal Hardy. "Povězte, Grote –"
"Probereme to později," prohlásil Grote. "Mám ještě přednášky. Stavím se za vámi večer."
A odspěchal chodbou, přidržuje si kolem těla omotanou přikrývku.

přeložila Jana Rečková

Křišťálová krypta
"Pozor, lodi Vnitřních letů! Pozor! Nařizuji vám přistát na řídící stanici na Deimosu a podrobit se kontrole. Pozor! Musíte okamžitě přistát!" Kovové chrastění reproduktorů znělo ozvěnou po chodbách celé velké lodi. Pasažéři se nejistě dívali jeden na druhého, něco si mumlali a vyhlíželi iluminátory na malou skvrnku tam dole, na úlomek skály, na měsíc Deimos, který byl současně marťanským kontrolním stanovištěm.
"O co jde?" zeptal se vystrašeně jeden cestující pilota, který pospíchal chodbou zkontrolovat nouzový východ.
"Musíme přistát. Zůstaňte sedět na svém místě." A pilot pokračoval v cestě.
"Přistát, ale proč?" Dívali se jeden na druhého. Nad velkou lodí Vnitřních letů se vznášely tři štíhlé marťanské stíhačky, připravené v bojové pohotovosti. Jak se loď chystala na přistání, stíhačky se jí ještě přiblížily, ale udržovaly přitom mezi sebou pevné rozestupy.
"Tam se něco děje," poznamenala jedna žena nervózně. "Bože, já už jsem si myslela, že jsme se s těmi Marťany už vypořádali. Co teď?"

"Ani bych je neobviňoval, že nás ještě jednou pozdržej," řekl mohutný obchodník svému společníkovi. "Konec konců jsme poslední loď, která odlítá z Marsu na Zemi. Máme zatracený štěstí, že nás vůbec nechaj letět."
"Myslíte, že z toho opravdu bude válka?" zeptal se mladík dívky na vedlejším sedadle. "Ti Marťani si nedovolí bojovat, ne proti našim zbraním a výrobnímu potenciálu. Ovládli bychom celý Mars ani ne za měsíc. To jsou jenom řečičky."
Dívka na něj pohlédla. "Nebuďte si jistej. Mars je zoufalý. Budou bojovat zuby nehty. Byla jsem na Marsu celý tři roky." Otřásla se. "Díky Bohu, že mizím. Kdyby..."
"Připravte se na přistání!" ozval se pilotův hlas. Loď začala zvolna sestupovat, blížila se k titěrné, nouzové přistávací ploše na zřídkakdy navštěvovaném měsíci. Stále dolů, sestupovala zvolna, pak bylo slyšet zaskřípání, loď se nepříjemně otřásla. Potom bylo ticho.
"Přistáli jsme," řekl mohutný obchodník. "Ať se radši držej od nás dál! Země by je roztrhala na kousky, kdyby porušili některej z článků Vesmírný Charty."
"Zůstaňte prosím sedět na svých místech," ozval se znovu pilot. "Podle příkazů marťanské vlády nikdo neopustí loď. Máme zůstat zde."
Loď vřela neklidem. Někteří pasažéři začali nesoustředěně číst, jiní pozorovali opuštěné letiště, další nervózně sledovali, jak tři marťanské lodě přistávají a vysazují skupiny ozbrojenců.
Marťanští vojáci se rychle blížili přes přistávací plochu, běželi a přitom kličkovali.
Loď Vnitřních letů byla poslední dopravní lodí, která odletěla z Marsu na Zemi. Všechny ostatní lodi opustily Mars už dávno, vrátily se do bezpečí ještě před eskalací nepřátelství. Tito pasažéři byli tou úplně poslední skupinou pozemšťanů, která měla opustit ponurou rudou planetu; obchodníci, vracející se emigranti, turisté, zkrátka a dobře všichni zbývající obyvatelé Země, kteří neodletěli už dříve.
"Co si myslíte, že asi tak chtějí?" zeptal se mladík dívky. "Je dost těžký předvídat, co Marťani udělají, nebo ne? Nejdřív dají lodi povolení k odletu, nechají nás odstartovat a pak nám rádiem dají povel, abychom si zase sedli. Jen tak mimochodem, jmenuji se Thacher. Bob Thacher. Protože to vypadá, že tady asi chvíli..."
Hlavní vchod se otevřel. Veškerý hovor skončil, jako když utne, a všichni se otočili. Silueta černě oděného marťanského úředníka, provinčního leitera, se rýsovala ve vchodu proti paprskům bledého Slunce. Přelétl pohledem vnitřek lodi. Za ním stála skupina marťanských vojáků, zbraně připravené k palbě.
"Nebude to trvat dlouho," slíbil leiter, když vstoupil dovnitř a vojáci za ním. "Zanedlouho vám dovolíme pokračovat v cestě."
Někdo z pasažérů slyšitelně vydechl úlevou.
"Podívejte se na něj," řekla dívka Thacherovi. "Jak já nenávidím ty černý uniformy!"
"To je jenom provinční leiter," uklidňoval ji Thacher. "Nedělejte si starosti."
Leiter se zastavil, dal si ruce v bok a bez výrazu si je všechny prohlížel. "Nařídil jsem vaší lodi přistát proto, abychom mohli zkontrolovat všechny osoby na palubě," vysvětlil. "Jste poslední pozemšťané, kteří mají opustit naši planetu. Většinou jste obyčejní a neškodní lidé – nemáme o vás žádný zájem. Zajímají mě ale tři sabotéři, tři pozemšťané, dva muži a jedna žena, kteří spáchali neslýchaný akt násilí a zkázy. Domníváme se, že uprchli do této lodi."
Ze všech stran bylo slyšet zaskočené a dotčené reakce. Leiter nařídil vojákům, aby jej následovali do uličky mezi sedadly.
"Před dvěma hodinami bylo zničeno marťanské město. Nezůstalo po něm nic, jenom prohlubeň v písku v místech, kde kdysi stálo. Město i všichni jeho obyvatelé do jednoho zmizeli. Celé město zničené v jediné vteřině! Mars nebude klidný, dokud nebudou sabotéři dopadeni. A my víme, že jsou na palubě této lodi."
"To je nemožné," protestoval mohutný obchodník. "Tady nejsou žádní zločinci."
"Začneme od vás," přešel k němu leiter a stoupl si před mužovo sedadlo. Jeden z vojáků podal leiterovi kovovou krabici ve tvaru krychle. "Tohle nám brzy řekne, zda mluvíte pravdu, nebo ne. Vstaňte! Postavte se!"
Muž zvolna vstával, zrudlý vzteky. "Podívejte se..."
"Byl jste nějak zapojen do zničení města? Odpovězte!"
Muž vztekle polkl. "Nevím nic o žádným zničení žádnýho města. A navíc..."
"Mluví pravdu," pronesla krabice bezvýrazným hlasem.
"Další osoba." Leiter se pohnul uličkou i s krabicí.
Štíhlý holohlavý muž nervózně vstal. "Ne, pane," vrtěl hlavou. "Nic o tom nevím."
"Mluví pravdu," potvrdila krabice.
"Další osoba! Postavte se!"
Jeden za druhým vstávali, odpovídali a s úlevou si znovu sedali. Po chvíli už zbývalo jenom několik lidí, kteří ještě nebyli vyslechnuti. Leiter se zastavil a pečlivě si je prohlížel.
"Zbylo jenom vás pět. Ti tři musí být mezi vámi. Výběr se pěkně zúžil." Sáhl k opasku. Něco se zablesklo, tenká bílá trubice. Zvedl ji a pevně zamířil na pětici lidí. "Tak dobře, první z vás. Co víte o té destrukci? Byl jste nějak zapojen do zničení našeho města?"
"Ne, ani v nejmenším," zamumlal muž.
"Ano, říká pravdu," zaznělo z krabice.
"Další!"
"Nic – nic o tom nevím. Neměl jsem s tím nic společného."
"Pravda," řekla krabice.
V lodi bylo ticho. Zůstávaly tři osoby: muž středního věku, jeho žena a jejich syn, asi dvanáctiletý chlapec. Stáli v rohu místnosti a bílí strachy se dívali na leitera a na trubici v jeho tmavých prstech.

"Musíte to tedy být vy," konstatoval leiter a přistoupil až k nim. Marťanští vojáci namířili zbraně. "To prostě musíte být vy. Ty tam, chlapče. Co víš o zničení našeho města? Odpověz!"
Chlapec zavrtěl hlavou. "Nic," zašeptal.
Krabice zůstala chvíli němá. "Říká pravdu," řekla potom.
"Další!"
"Nic," mumlala žena. "Nic."
"Pravda."
"Další!"
"Nemám nic společného s vyhozením vašeho města do vzduchu," řekl muž. "Jenom tady marníte čas."
"To je pravda," stvrdila krabice.
Leiter dlouho stál a hrál si s trubicí. Nakonec ji zasunul zpátky za opasek a mávnutím poslal vojáky ke vstupním dveřím.
"Můžete pokračovat v cestě." Vypochodoval za vojáky. Ve vchodu se zarazil a otočil se s vážnou tváří k pasažérům.
"Můžete jít... Ale Mars nedovolí svým nepřátelům uniknout. Ti tři sabotéři budou dopadeni, to vám slibuji." Zamyšleně se podrbal na tmavé čelisti. "Je to divné. Byl jsem si jist, že jsou na této lodi."
Znovu se studeně rozhlédl po tvářích pozemšťanů.
"Možná jsem se mýlil. Tak dobře, pokračujte! Ale pamatujte si – ti tři budou nalezeni, i kdyby to mělo trvat celou věčnost. Mars je dopadne a potrestá je. Na to přísahám!"

Po dlouhou dobu nikdo nepromluvil. Loď se znovu zvedla do kosmu, s uklidňujícím šumem motorů odvážela pasažéry zpět k jejich planetě, domů. Za sebou nechali Deimos a červenou kouli Marsu; zmenšovaly se každým okamžikem, až se nakonec rozplynuly v černi vesmíru.
Pasažérům se ulevilo. "To bylo pěkně hustý, co?" uchechtl se jeden z nich.
"Barbaři!" zlobila se nějaká žena.
Několik jich vstalo a procházeli uličkou k baru a společenské místnosti.
Dívka vedle Thachera se také zvedla a oblékla si kabátek svého kostýmu.
"S dovolením," a protáhla se kolem něho.
"Jdete k baru?" zeptal se Thacher. "Nevadilo by vám, kdybych se připojil?"
"Ani ne."
Protahovali se uličkou spolu s ostatními k baru. "Víte," odhodlal se Thacher, "já ani nevím, jak se jmenujete."
"Jmenuji se Mara Gordonová."
"Mara? To je hezké jméno. Ze které části Země jste? Ze severní Ameriky? Z New Yorku?"
"Byla jsem v New Yorku," přikývla Mara. "Je moc pěkný." Byla štíhlá a hezká, husté černé vlasy jí splývaly po krku až na sako kostýmu.
Vešli do společenské místnosti a nerozhodně se zastavili.
"Pojďte si najít nějaký stolek," navrhla Mara, když si prohlédla převážně mužskou společnost u baru. "Třeba támhleten."
"Ale tam už někdo sedí," namítl Thacher. Ke stolku si právě sedal mohutný obchodník a stavěl na podlahu kufřík se vzorky. "To chceme sedět s ním?"
"Ale to přece nevadí," řekla Mara a přešla ke stolku. "Můžeme si k vám přisednout?"
Muž se na ni podíval a napůl vstal. "Bude mi potěšením," odpověděl. Pozorně si prohlížel Thachera. "Ale za chvíli se ke mně připojí ještě můj přítel."
"Jsem si jista, že tu bude dost místa pro nás všechny," pousmála se Mara. Thacher jí dvorně přisunul židli a ona se posadila. Sedl si a veden náhlým vnuknutím překvapeně pohlédl na Maru a obchodníka. Dívali se na sebe tak, jako by je spojovalo nějaké tajemství. Muž byl od pohledu středního věku, s růžovými tvářemi, ale s unavenýma, šedýma očima. Ruce měl pokryté jaterními skvrnami a výraznou kresbou žil pod kůží. Nervózně poťukával na stůl.
"Jmenuji se Thacher," představil se a podával mu ruku. "Bob Thacher. Protože to vypadá, že nějakou chvíli strávíme společně, mohli bychom se trochu poznat."
Muž z něj nespouštěl zrak. Pak mu pomalu ruku stiskl. "Proč ne? Jmenuji se Erickson. Ralf Erickson."
"Erickson?" Thacher se usmál. "Vypadáte podle mne jako obchodník." Kývl ke kufříku se vzorky, který stál na podlaze. "Nepletu se?"
Muž jménem Erickson chtěl odpovědět, ale v tu chvíli ke stolku přistoupil asi třicetiletý muž s jasnýma očima, který se na ně přátelsky díval. "Tak jsme konečně zase na cestě," řekl Ericksonovi.
"Ahoj, Maro." Přitáhl si židli, rychle se posadil a složil ruce před sebou na stole. Všiml si Thachera a trochu strnul.
"Promiňte," zamumlal.
"Jmenuji se Bob Thacher," představil se znovu Thacher. "Doufám, že vám nepřekážím," podíval se dokola na všechny tři, na Maru, která ho najednou ostražitě a pečlivě pozorovala, na mohutného Ericksona, jehož tvář neprozrazovala žádné emoce, a na novou osobu. "Heleďte, vy tři se znáte?" zeptal se najednou.
Bylo ticho.
Obsluhující robot se nehlučně přisunul, připravený převzít objednávky. Erickson ožil. "Podívejme se. Co si dáme? Maro?"
"Whisky s vodou."
"Ty, Jene?"
Štíhlý muž se usmál. "Totéž."
"Thachere?"

"Gin s tonikem."
"A mně taky whisky s vodou," objednal si Erickson. Robot zmizel. Za chviličku byl zpátky i s nápoji a postavil je na stůl. Každý si vzal svůj. "Dobře," řekl Erickson a zdvihl sklenici. "Na náš společný úspěch."
Všichni se napili, Thacher a oni tři: mohutný Erickson, Mara, s nervózním a napjatým výrazem a Jan, který před chvílí přišel. A znovu se na sebe Mara s Ericksonem podívali, jen bleskově, tak rychle, že by si toho Thacher asi nevšiml, kdyby se nedíval přímo na Maru.
"Jakou branži zastupujete, pane Ericksone?" zeptal se Thacher.
Erickson se na něj podíval, pak sjel pohledem na kufřík na podlaze. Pak zahuhlal: "No, jak vidíte, jsem obchodní cestující."
Thacher se usmál. "Já to věděl! Obchodního cestujícího vždycky poznám podle kufříku se vzorky. Obchodní cestující vždycky s sebou vozí něco, co může ukazovat. V jakém oboru pracujete, pane?"
Erickson se zarazil. Olízl si silné rty. Měl bezvýrazné oči a těžká víčka, skoro jako ropucha. Pak se podrbal rukou na bradě a sáhl pro kufřík se vzorky. Položil ho na stůl před sebe.
"Tak co?" zeptal se. "Možná bychom to mohli panu Thacherovi ukázat."
Všichni pozorovali kufřík. Vypadal jako obyčejný kožený kufřík s kovovým držadlem a zaklapovacími zámky po stranách. "Začínám být zvědavý," řekl Thacher. "Co v něm bude? Jste všichni takoví tajuplní. Diamanty? Ukradené šperky?"
Jan se tvrdě a nepříjemně zasmál. "Ericku, dej to na zem. Ještě nejsme dost daleko. Ještě ne."
"Nesmysl," odporoval Erick. "Už jsme daleko, Jene."
"Prosím," zašeptala Mara. "Počkej, Ericku."
"Počkat? Proč? Na co? Vy jste tak zvyklí na..."
"Ericku," Mara pokývla k Thacherovi. "Ani ho neznáme, Ericku. Prosím!"
"Je to pozemšťan, nebo ne?" optal se Erickson. "V téhle době drží všichni pozemšťané spolu." Najednou sáhl po zámcích na kufříku. "Ano, pane Thachere. Jsem obchodní cestující. My jsme všichni tři obchodní cestující."
"Takže se navzájem znáte?"
"Ano," přikývl Erickson. Jeho společníci strnule seděli a dívali se na podlahu. "Ano, známe se. Tak koukejte, v čem obchodujeme."
Otevřel kufřík. Vyndal z něj nůž na dopisy, ořezávátko na tužky, křišťálovou kouli jako těžítko na papíry, krabici kancelářských sponek, sešívačku, plastikový popelník a několik dalších předmětů, které Thacher neuměl identifikovat. Položil předměty do řady na desce stolu. Pak kufřík zaklapl.
"Zřejmě jedete v kancelářských potřebách," usoudil Thacher. Dotkl se nože na dopisy. "Pěkná kvalitní ocel. Vypadá jako švédská, aspoň bych řekl."
Erickson přikývl a podíval se Thacherovi do tváře. "To není obchod, který by udělal velký dojem, co? Kancelářské potřeby. Popelníky a sponky." Usmál se.
"Ale..." pokrčil Thacher rameny. "Proč ne? Bez toho se moderní obchod neobejde. Jediná věc, nad kterou přemýšlím..."
"Je co?"
"Prostě přemýšlím nad tím, jak můžete najít na Marsu dost zákazníků na to, aby se vám taková cesta vyplatila."
Prohlížel si skleněné těžítko. Zvedl je, podíval se skrz něj do světla a díval se, dokud mu ho Erickson nevzal z ruky a nepoložil ho do kufříku mezi ostatní vzorky. "A ještě jedna věc. Pokud se vy tři znáte, proč jste seděli každý jinde?"
Všichni se na něj rychle podívali.
"A proč jste spolu nepromluvili ani slovo, dokud jsme neopustili Deimos?!" Naklonil se k Ericksonovi a usmál se na něj. "Dva muži a jedna žena. Vy tři. Seděli jste odděleně. Nemluvili jste, ne, dokud jsme neopustili kontrolní stanici. Tak přemýšlím o tom, co řekl ten Marťan. Tři sabotéři. Jedna žena a dva muži."
Erickson naskládal věci zpět do kufříku. Usmíval se, ale tvář měl bílou jako stěna. Mara se dívala upřeně na stůl a hrála si s kapkou vody na hraně skleničky. Jan se nervózně škrábal na hřbetě ruky a rychle pomrkával.
"Vy tři jste ti, po kterých šel leiter," řekl měkce Thacher. "Jste ti sabotéři, ničitelé. Ale ten jejich detektor lži... Jak to, že vás nechytil? Jak jste mu unikli? A teď jste v bezpečí, daleko od jejich stanice." Ušklíbl se a přejel je pohledem. "Ať mě vezme čert! A já si vážně myslel, že jste obchodní cestující, Ericksone! Opravdu jste mne oklamal!"
Erickson se trochu uvolnil. "Víte, pane Thachere, bylo to pro dobrou věc. Jsem si ale stejně jist, že nijak nemilujete Mars. Žádný pozemšťan ho nemiluje. A vidím, že odlétáte společně s námi."
"To je pravda," potvrdil Thacher. "Řekl bych ale, že vy tři byste měli leccos zajímavého k vyprávění."
"Pořád ještě máme před sebou asi hodinu letu. Někdy je to docela nuda, ty cesty mezi Marsem a Zemí. Není nic vidět, můžete jenom sedět tady ve společenské místnosti a popíjet." Zvolna zvedl oči. "Co takhle vyprávět si pěkný příběh, abychom neusnuli?"
Jan a Mara se dívali na Ericksona. "Jen do toho," vybídl Jan. "Ví, kdo jsme. Tak mu řekneme i zbytek toho příběhu."
"To bychom mohli," souhlasila Mara.
Jan najednou vydechl, ale byl to úlevný výdech. "Tak vyložíme karty na stůl, aby se nám ulevilo. Stejně už toho mám plný zuby, toho skrývání, utajování..."
"Jasně!" řekl důrazně Erickson. "Proč ne?" Opřel se pohodlněji a rozepnul si vestu. "Zajisté, pane Thachere. Docela rád vám budu vyprávět příběh. A jsem si docela jist, že bude natolik zajímavý, že docela určitě neusnete."

Běželi tiše mezi mrtvými stromy, které trčely z marsovské půdy, spálené slunečním svitem, a drželi se pohromadě. Úzkým korytem vyběhli na mírný kopeček. Náhle se Erick zastavil a vrhl se na břicho. Ostatní udělali totéž, přitiskli se k zemi a lapali po dechu.

"Buďte zticha," zašeptal Erick. Trochu se nadzvedl. "Ani šustnutí. Odteďka bude určitě nedaleko nějaký leiter. Nesmíme jim dát žádnou šanci."
Mezi třemi lidmi, kteří leželi na zemi mezi mrtvými stromy a Městem, byla jenom holá, plochá poušť, skoro dva kilometry vypáleného písku. Hladký povrch nebyl narušen ani stromy, ani keři. Jenom občas zavanul vítr, suchý vítr tančil a vířil po poušti a vytvářel v písku mírné závěje. Cítili slabý pach, hořký odér horka a písku, který k nim vítr přinášel.
Erick ukázal dopředu. "Koukejte. Město... Tamhle je."
Podívali se. Pořád ještě prudce oddechovali od toho závodu napříč mrtvým lesem. Město bylo nedaleko, blíž, než ho vůbec kdy viděli. Nikdy v minulosti se nedostali tak blízko. Pozemšťané neměli dovoleno přibližovat se k velkým marťanským městům, těmto centrům života planety. I za normálních okolností, kdy nevisela ve vzduchu hrozba blížící se války, drželi Marťané všechny pozemšťany pečlivě daleko od svých citadel, částečně ze strachu, částečně z hlubokého vrozeného pocitu nepřátelství k těm návštěvníkům s bílou kůží. Jejich obchodní zdatnost jim sice získala respekt, ale také nechuť celé marťanské společnosti.
"Tak co vy na to?" zeptal se Erick.
Město bylo obrovské, mnohem větší, než si představovali podle kreseb a modelů, které tak pečlivé studovali v New Yorku, na ministerstvu války. Bylo obrovské a mohutné, a jeho vysoké, černé věže trčely do nebes, neuvěřitelně štíhlé sloupy z prastarých kovů, sloupy, které odolaly větru a slunci po celá staletí. Kolem Města byla hradba z kamene, z červeného kamene a obrovských cihel, které tam byly přivlečeny a uloženy na místo otroky prvních marťanských dynastií, pod údery bičů služebníků prvních velkých králů Marsu.
Starobylé, sluncem spalované Město, Město založené uprostřed pusté pláně, kus od mrtvých lesů. Město, které pozemšťan zahlédl jen vzácně – ale studované na mapách a výkresech v každém vojenském štábu na Zemi. Město, ve kterém žili mezi starobylými kameny a archaickými věžemi vládci celého Marsu, rada Starších leiterů, černě oděných mužů, kteří vše řídili a vládli Marsu železnou rukou.
Rada Starších leiterů, tucet fanatických a oddaných mužů. Černých kněží, ale kněží s trubicemi vrhajícími oheň, s detektory lži, s raketami, s meziplanetárními děly a mnoha dalšími věcmi, o kterých se senátorům na Zemi mohlo jenom zdát. Rada Starších leiterů a pak jejich podřízení, provinční leiteři – Erick a oba jeho společníci se museli ovládat vší silou vůle, aby se netřásli hrůzou.
"Musíme být opatrní," opakoval Erick. "Brzy se ocitneme mezi nimi. Pokud uhádnou, kdo jsme nebo proč jsme tady..."
Otevřel kufřík, který nesl v ruce, a rychle pohlédl dovnitř. Pak ho zase zavřel a pevně uchopil držadlo. "Tak jdeme," řekl. Zvolna se vzpřímil. "Vy dva, pojďte ke mně. Chci si ještě ověřit, že vypadáte tak, jak máte."
Mara a Jan rychle vykročili. Erick si je kriticky prohlédl a společně pomalu šli po svahu na planinu, směrem k tyčícím se černým věžím Města.
"Jene," řekl Erick, "vezmi ji za ruku! Pamatuj si – chceš se s ní oženit, je to tvoje nevěsta. A marťanští vesničané si váží nevěst."
Jan měl oblečené krátké kalhoty a halenu, jakou nosí marťanští farmáři, kolem pasu omotaný provaz a na hlavě klobouk, který mu poskytoval ochranu proti slunci. Pokožku měl tmavou, obarvenou tak, že byla skoro bronzová.
"Vypadáš dobře," pochválil ho Erick. Podíval se na Maru. Černé vlasy měla svázány do uzlu a sepnuté provrtanou dutou kostí yuka. Její tvář byla také tmavá, se slavnostním ozdobným malováním, zelenými a oranžovými proužky pigmentu. Z uší jí visely náušnice. Na nohou měla střevíčky z kůže perruha, ušněrované kolem kotníků, a byla oblečená do dlouhých průhledných marťanských kalhot se světlou šerpou, uvázanou kolem pasu. Mezi malými ňadry jí spočíval náhrdelník z kamenných perel, který měl přinést štěstí všem svatebčanům.
"V pořádku," kývl Erick. On sám měl na sobě šedý oděv marťanského kněze, špinavou róbu, kterou měl nosit celý život a která s ním má také být pohřbena, až zemře. "Myslím, že bychom měli kolem stráží projít bez problémů. Na cestě bude hodně lidí."
Šli dál a tvrdý písek jim křupal pod nohama. Proti obzoru viděli pohyblivé body, jiné osoby, které směřovaly do města, farmáře, vesničany, obchodníky, kteří přinášeli úrodu a zboží na trh.
"Podívejte se na ten vůz!" upozornila je Mara.
Šli podél úzké cesty, vlastně jen dvou kolejí vyjetých v písku. Marťanská hufa táhla vůz, mohutné boky měla mokré potem a jazyk jí visel z huby. Vůz byl vysoko naložen balíky látek, jednoduchých venkovských látek, ručně tkaných. Sehnutý farmář hufu pobízel.
"A tamhle," ukázala a usmála se.
Skupina kupců, kteří jeli na malých zvířatech, se blížila k vozu. Marťané v dlouhých pláštích, tváře ukryté za písečnými maskami. Na každém zvířeti byl balík, pečlivě přivázaný provazem k sedlu. A za kupci se tupě vlekla nekonečná procesí farmářů, někteří na vozech nebo zvířatech, ale většina pěšky.
Mara, Jan a Erick se připojili k jednomu houfu, vmísili se mezi kupce. Nikdo si jich nevšímal, nikdo nezvedl hlavu ani neudělal nějaké znamení. Zástup pokračoval v cestě jako předtím. Ani Jan ani Mara spolu nepromluvili. Šli dva kroky za Erickem, který kráčel s určitou důstojností, s držením těla odpovídajícím jeho postavení.
Jednou zpomalil a ukázal do oblak. "Koukněte," zamumlal v nářečí horských Marťanů. "Vidíte?"
Nad nimi líně kroužily dva černé body. Marťanská vzdušná kontrola, vojáci, kteří hledali jakoukoli známku nezvyklé aktivity. Válka se Zemí mohla vypuknout každou chvíli. Každého dne, téměř v každý okamžik.
"Stihneme to přesně," řekl Erick. "Zítra už by bylo pozdě. Z Marsu odletí poslední loď."
"Doufám, že nás nic nezastaví," vzdychla Mara. "Až to budeme mít z krku, docela bych se chtěla vrátit domů."

* * *

Uplynulo půl hodiny. Blížili se k Městu; hradba jako by rostla každým krokem. Stoupala výš a výš, až se zdálo, že sahá až k nebesům. Obrovská bariéra, zeď z věčného kamene, která čelila větru a slunci po celá staletí. Skupina marťanských vojáků stála u brány vytesané do skály, u jediného vchodu, který vedl do Města. Každá osoba, která k nim došla, byla prozkoumána, vojáci prohlíželi oblečení a šťourali se v nákladech.
Erick byl napjatý. Pohyb zástupu se zpomalil, skoro zastavil. "Za chvilku bude řada na nás," zamumlal. "Buďte připraveni."
"Doufejme, že se tu neobjeví žádní leiteři," řekl Jan. "Vojáci nejsou tak zlí."
Mara se zakloněnou hlavou pozorovala zeď a věže za ní. Země pod jejich nohama se třásla a vibrovala. Bylo vidět plameny, které šlehaly z věží; pocházely z podzemních továren a sléváren Města. Vzduch byl těžký a bylo v něm spousta jemného popela. Mara zakašlala a zakryla si ústa.
"Už jsme tady," upozornil Erick jemně.
Kupci byli prohledáni a směli projít temným průchodem. Zmizeli uvnitř i se svými tichými zvířaty. Velitel vojáků se netrpělivě otočil k Erickovi a mávl na něho.
"Pojď sem!" křikl. "Pospěš si, starouši."
Erick se blížil pomalu, ruce spuštěné k tělu a oči sklopené k zemi.
"Kdo jste a co vás sem přivádí?" ptal se voják, ruce v bok, zbraň ledabyle pověšenou na rameni. Většina ostatních vojáků odpočívala, lenivě se opírali o zeď a někteří se dokonce nepokrytě schovávali do stínu. Jeden dokonce usnul, po obličeji mu lezly mouchy a zbraň ležela na zemi vedle něho.
"Co mne přivádí?" odpovídal Erick. "Já jsem vesnický kněz."
"Proč chceš vstoupit do Města?"
"Musím dovést tyto dva na magistrát, aby byli oddáni." Ukázal na Maru a Jana, kteří stáli kousek za ním. "Takový je zákon, který ustanovili leiteři."
Voják se zasmál. Obešel Ericka kolem dokola. "Co máš v tom kufru, co neseš?"
"Prádlo. Zůstaneme tady přes noc."
"Ze které jste vesnice?"
"Z Kranosu."
"Z Kranosu?" Voják se ušklíbl na jednoho z ostatních. "Slyšel jsi někdy o Kranosu?"
"Taková zapadlá prasečí díra. Jednou jsme na lovu jeli kolem."
Velitel pokývl Maře a Janovi. Přistoupili k němu bok po boku, držíce se za ruce. Jeden z vojáků položil ruku na Marino holé rameno a otočil ji.
"Budeš mít pěknou ženušku," pochválil. "Vypadá dobře a je pevně stavěná." Zamrkal a chlípně se ušklíbl.
Jan se na něj mrzutě podíval. Vojáci se rozřehtali. "V pořádku," kývl velitel Erickovi. "Můžete projít."
Erick vytáhl odněkud z pláště malou peněženku a dal vojákovi peníz. Potom všichni tři vešli do temného tunelu vchodu, kamennou zdí přímo do Města.
Prošli!
"Teď," zašeptal Erick. "Rychle!"
Kolem nich burácelo Město, zvuk tisíců ventilátorů a strojů, kameny se jim pod nohama otřásaly. Erick zavedl Maru a Jana za roh, k cihlové zdi nějaké továrny. Kolem byla spousta lidí, spěchali sem a tam, bylo slyšet křik obchodníků, pouličních prodavačů, vojáků i pouličních ženštin. Erick se sklonil a otevřel kufřík, který nesl. Vytáhl z něj tři malé kovové cívky, každou omotanou jemným drátem a opatřenou krycími plíšky, takže tvořila malý kužel. Jan si vzal jednu a Mara také. Erick strčil zbývající kužel do kapsy a kufřík zase zaklapl.
"Teď si pamatujte, že cívky musíte zahrabat tak, aby jejich osa směřovala do středu Města. Musíme plochu rozdělit na tři stejné části v místě nejhustší koncentrace budov. Vzpomeňte si na mapu! Opatrně si hlídejte názvy ulic. S nikým nemluvte, pokud to nebude nutné. Oba máte dost marťanských peněz, abyste se mohli vyplatit z potíží. Zvlášť si dávejte pozor na kapsáře a, pro boha živého, neztraťte se."
Erick zmlkl. Dva černě oblečení leiteři procházeli bránou ve zdi, ruce sepjaté za zády. Uviděli trojici, která stála v rohu u továrny, a zastavili se.
"Jděte," řekl Erick. "A vraťte se sem při západu slunce." Pak se hořce usmál. "Nebo se nevracejte nikdy."
Každý vyrazil jiným směrem, aniž by se ohlédli. Leiteři je pečlivě pozorovali. "Ta malá nevěsta byla docela pěkná," prohodil jeden z nich. "Ti horalové mají v krvi jistou dávku vznešenosti, ze starých časů."
"Má ten mladej rolník štěstí, že mu bude patřit," potvrdil druhý leiter. Erick je nenápadně pozoroval, jak s úsměvem odcházejí za svými záležitostmi. Pak se vmísil do davu lidí, který se pohyboval po ulicích Města.

* * *

Při setmění se setkali venku u brány. Slunce se blížilo k západu a v/duch byl ostrý a studený. Řezal je i přes šaty jako nůž.
Mara se přitiskla k Janovi, třásla se zimou a třela si holé paže.
"Tak co?" zeptal se Erick.. "Uspěli jste?"
Kolem nich proudili z brány kupci a rolníci, opouštěli Město a vraceli se do vesnic a na farmy, vyráželi na dlouhou cestu přes pláň k horám, jež se tyčily v dáli. Nikdo z nich si nevšímal chvějící se dívky, mladého muže a kněze, kteří stáli u zdi.
"Moje zařízení je na svém místě," řekl Jan. "Na druhé straně města, úplně na kraji. Je zahrabané u studny."
"Moje je v průmyslové oblasti," šeptala Mara a jektala přitom zuby. "Jene, hoď prese mne něco, nebo zmrznu."

"Dobře," pochválil Erick. "Potom by se měla účinnost všech tří cívek protnout přesně ve středu, pokud byly simulace v pořádku." Vzhlédl k tmavnoucímu nebi. Začaly se na něm objevovat první hvězdy. Dvě tečky, večerní hlídka, se pomalu sunuly k horizontu. "Pospícháme. Nebude to trvat dlouho."
Připojili se k řadě Marťanů, kteří husím pochodem opouštěli Město. Za nimi Město samo mizelo v temných stínech noci, černé věže se propadaly do temnoty.
Tiše kráčeli společné s vesničany, dokud se na horizontu neobjevil plochý hřeben s mrtvými stromy. Pak opustili cestu a odbočili k lesu.
"Už je skoro čas!" Erick zrychlil tempo chůze a netrpělivě se ohlížel na Maru a Jana.
"Přidejte!"
Spěchali soumrakem, zakopávali o kameny a spadané větve, nahoru po svahu hřebene. Na vrcholu je Erick zarazil a otočil se s rukama v bok.
"Dívejte se! To je Město a teď nastal poslední okamžik, kdy ho takhle uvidíme."
"Mohla bych si sednout?" prosila Mara. "Bolí mne nohy."
Jan zatahal Ericka za rukáv. "Tak rychle, Ericku! Moc času nezbývá." Nervózně se zasmál. "Pokud všechno proběhne podle plánu, budeme se na něj moci dívat – třeba celou věčnost."
"Ale ne takhle," oponoval mu Erick. Sklonil se a otevřel kufřík. Vytáhl nějaké trubky a dráty a sestavil je dohromady na zemi, na samém kraji hřebenu. Pod zručnýma rukama mu vyrůstala malá pyramida z drátů a umělé hmoty.
Po chvíli si odkašlal a napřímil se. "V pořádku."
"Je to zaměřeno přesně na Město?" zeptala se bázlivě Mara a dívala se na pyramidu.
Erick přikývl. "Ano, je to zaměřeno podle –" Zarazil se a náhle strnul. "Zpátky! Teď je čas! Rychle!"
Jan běžel, sbíhal po opačné straně hřebenu, odvrácené od Města, a táhl za sebou Maru. Erick je rychle následoval, ale pořád se přes rameno ohlížel na vzdálené věže, skoro ztracené na noční obloze.
"K zemi."
Jan se natáhl jak dlouhý tak široký, třesoucí se Mara se k němu přidala. Erick se uvelebil do písku mezi mrtvé větvičky, ale stále se snažil něco zahlédnout. "Chci to vidět," říkal si. "Je to hotový zázrak, chtěl bych vidět..."
Záblesk. Oslepující fialová záře proťala nebe. Erick si rukama zakryl oči. Světlo zbělelo a záře se rozšířila. Najednou bylo slyšet hřmění a přes všechny tři přeletěl zuřivý horký poryv větru, který jim přitiskl tváře do písku. Suchý žhavý vítr jim olízl záda a některé suché větvičky zpopelnil. Mara a Jan zavřeli oči a pevně se k sobě přitiskli.
"Bože..." vzdychal Erick.
Bouře skončila. Pomalu otevírali oči. Nebe stále zářilo ohněm; noční vítr postupně odvál mračna jisker. Erick nejistě vstal a pomohl Maře a Janovi na nohy. Všichni tři stáli a tiše se dívali na nesmírnou černou planinu, aniž by kdokoli z nich řekl slovo.
Město zmizelo.
Po chvíli se Erick odvrátil. "Tak tuhle část bychom měli za sebou. Teď ještě zbytek! Pomoz mi, Jene! Za minutu budou kolem nás tisíce hlídkových lodí."
"Jednu už vidím," ukázala Mara nahoru. Na nebi bylo vidět jasný bod; pohyboval se velmi rychle. "Přilétají, Ericku." V hlase měla stín mrazivé hrůzy.
"Já vím." Erick a Jan přisedli na zemi vedle pyramidy a začali ji rozebírat. Byla roztavená, slitá dohromady jako tekuté sklo. Erick trhal jednotlivé části od sebe chvějícíma se rukama. Ze zbytku pyramidy něco vyrval, něco, co zvedl do výše a snažil si to ve tmě prohlédnout. Jan a Mara přišli blíž a oba se na to pozorně, skoro bez dechu, dívali.
"Je to tam," zvolal Erick. "Tam!"
V ruce držel kouli, malou průhlednou skleněnou kouli. Uvnitř ní se něco pohybovalo, něco jemného a křehkého, věžičky tak malé, že skoro nebyly vidět, mikroskopické, jakási jemná pavučina uvnitř duté koule ze skla. Pavučina věžiček. Město.
Erick uložil kouli do kufříku a zaklapl ho.
"Pojďme." Vyrazili na cestu mezi stromy, zpátky směrem, ze kterého původně přišli. "Převlékneme se v autě," řekl, když se dali do běhu. "Myslím, že bychom si měli nechat tohle oblečení, dokud opravdu nebudeme uvnitř. Pořád se nedá vyloučit, že na někoho narazíme."
"Už se těším, až na sobě budu mít svoje normální šaty," řekl Jan. "V těch kalhotách se cítím směšně."
"A jak si myslíš, že se cejtím já?" oddechovala Mara. "Já v té trošce, co mám na sobě, úplně mrznu."
"Všechny mladé marťanské nevěsty se takhle oblékají," podotkl Erick. Při běhu pevně držel kufřík. "Myslím, že v tom vypadá docela dobře."
"Díky," ozvala se Mara. "Ale je mi v tom zima."
"Co si asi budou myslet, co bys řekl?" ptal se Jan. "Asi si budou myslet, že Město bylo zničeno, ne? To je jistý."
"Ano," souhlasil Erick. "Budou si myslet, že bylo zničeno. Na to se můžeme spolehnout. A pro nás bude zatraceně důležité, aby si to mysleli!"
"Auto by mělo být někde támhle," domnívala se Mara a zpomalila.
"Ne, ještě o kus dál," určil Erick. "Támhle za tím vrškem. V rokli, mezi stromy. Je tak těžké určit, kde přesně jsme."
"Mám něčím posvítit?" zeptal se Jan.
"Ne. Mohly by tady okolo být hlídky a..."
Prudce se zarazil. Jan a Mara zabrzdili těsně za ním. "Co..." začala Mara.
Zablýskalo světlo. Něco se ve tmě pohnulo. Bylo slyšet nějaké zvuky. "Rychle!" zavelel Erick. Odhodil kufřík daleko od sebe do keřů. Pak se narovnal.
Ve tmě se pohybovala postava a za ní se objevovaly další, muži, vojáci v uniformách. Zablýsklo světlo a na okamžik je

oslepilo. Erick zavřel oči. Světlo sklouzlo na Jana a Maru, kteří klidně stáli opodál a drželi se za ruce. Pak světlo sjelo na zem a udělalo kolem nich kruh.
Před ně si stoupl leiter, vysoká postava v černém, za ním skupina vojáků, zbraně připravené k palbě. "Vy tři," řekl leiter. "Kdo jste? Nehýbejte se. Stůjte na místě."
Došel k Erickovi a ostře si ho prohlížel, aniž by se mu v tvrdé marťanské tváři objevil jakýkoli výraz. Obešel pozorně Ericka, zkoumal jeho oblečení a rukávy.
"Prosím..." začal Erick chvějícím se hlasem, ale leiter ho ostře zarazil.
"Tady mluvím já. Kdo vy tři jste? Co tady děláte? Mluvte."
"My... my se vracíme do naší vesnice," mluvil horlivě Erick, pohled upřený do země a ruce u těla. "Byli jsme ve Městě a nyní se vracíme domů."
Jeden z vojáků něco řekl do vysílačky. Pak ji vypnul a schoval.
"Půjdete se mnou," nařídil leiter. "Bereme vás s sebou. Hněte se."
"S sebou? Zpátky do Města?"
Jeden z vojáků se zasmál. "Město je pryč. Všechno, co z něho zbylo, byste mohli nabrat do dlaně jedné ruky."
"Ale co se stalo?" vykřikla Mara.
"To nikdo neví. Tak jdeme, pospěšte si!"
Bylo slyšet nějaký zvuk. Ze tmy rychle vyšel voják. "Starší leiter, přichází sem." A znovu zmizel ve tmě.

"Starší leiter." Vojáci čekali, stáli s výrazem uctivé pozornosti. Za okamžik vstoupil do světla Starší leiter, starý muž oblečený v černém, s tvrdou a vyzáblou tváří starce, ale s ostrýma a pozornýma očima dravce. Pohlédl z Ericka na Jana.
"Kdo jsou tihle ti?" zeptal se.
"Vesničané, kteří se vracejí domů."
"To tedy nejsou. Nestojí jako vesničané. Vesničané bývají přihrbení, ze špatné stravy. Tihle lidé nejsou vesničané. Já sám pocházím z hor a jsem si jistý."
Přistoupil těsně k Erickovi a podíval se mu zpříma do očí. "Kdo jste? Podívejte se mu na bradu – nikdy se neholil přibroušeným kamenem! Tady není něco v pořádku."
V ruce mu zablýskl bledý plamen. "Město je pryč a s ním přinejmenším polovina Rady leiterů. Je to velice podivné, záblesk, potom žár a vítr. Ale nebyl to atomový výbuch. Jsem z toho zmatený. Zničehonic Město zmizelo. Nezůstalo nic než díra v písku."
"Bereme je s sebou," řekl druhý leiter. "Vojáci, obkličte je. Dejte pozor, aby..."
"Utíkejte!" vykřikl Erick. Udeřil a vyrazil Staršímu leiterovi z ruky zbraň. Všichni se rozběhli. Vojáci křičeli, mávali světly a vráželi ve tmě jeden do druhého. Erick padl na kolena a zuřivě hledal v keřích. Prsty se mu sevřely kolem držadla kufříku, a vyrazil. Lidskou řečí zavolal na Jana a Maru.
"Rychle! Do auta! Běžte!" Běželi ze svahu, prodírali se ve tmě porostem. Slyšeli za sebou vojáky, jak pobíhají, zakopávají a padají. Proti němu se vynořila postava a Erick udeřil. Někde za ním se ozvalo zasyčení a část svahu vzplanula. Zřejmě leiterova zbraň...
"Ericku!" vykřikla Mara ze tmy. Běžel k ní. Upadl, protože uklouzl po kameni. Zmatek a střelba. Vzrušené výkřiky.
"Ericku, jsi to ty?" Jan ho chytil za rameno a pomohl mu vstát. "Auto je támhle. Kde je Mara?"
"Jsem tady," slyšeli její hlas.
Další záblesk. Strom nedaleko nich vybuchl plamenem a Erick ucítil na tváři závan horka. Spolu s Janem se dostali k dívce. Mara je ve tmě popadla za ruce.
"Teď ještě auto. Pokud se k němu už nedostali." Erick sklouzl po svahu do rokle a hledal ve tmě, v jedné ruce stále třímal kufřík. Hledal, hledal...
Sáhl na něco chladného a hladkého. Kov, klika od dveří auta. Zaplavila ho úleva. "Našel jsem to! Jene, dovnitř. Maro, sem!" Strčil Jana dovnitř a Mara vklouzla za ním; drobné tělo se vedle něho uvelebilo.
"Stůjte!" bylo slyšet hlas nahoře. "Nemá smysl schovávat se v té rokli. Dostaneme vás! Vyjděte nahoru a..."
Zvuk hlasu zanikl v hluku startujícího motoru. V následujícím okamžiku vojáci začali střílet do tmy, ale auto se už zvedalo do vzduchu. Vrcholky stromů se ohýbaly a lámaly, jak Erick kličkoval, aby se vyhnul sloupům světla, posledním zuřivým pokusům obou leiterů a jejich vojáků.
Pak už byli pryč, nad stromy, vysoko ve vzduchu, nabírali každým okamžikem na rychlosti, nechali skupinu Marťanů daleko za sebou.
"Na Marsport," řekl Jan Erickovi. "Správně?"
Erick přikývl. "Ano. Přistaneme kousek za ním, v kopcích. Tam se převlékneme zpátky do normálního oblečení. Sakra... budeme mít štěstí, jestli se tam dostaneme včas, abychom stihli odlet."
"Poslední loď," zašeptala Mara a prudce oddechovala. "Co když se tam včas nedostaneme?"
Erick se podíval na kožený kufřík, který mu ležel u nohou. "Musíme se tam dostat," odpověděl. "Musíme!"

Dlouhou dobu bylo ticho. Thacher se díval na Ericksona. Starší muž byl opřen v křesle a upíjel ze skleničky. Mara a Jan mlčeli.
"Tak vy jste Město nezničili," porušil mlčení Thacher. "Vůbec jste ho nezničili. Zmenšili jste ho a dali do skleněné koule, do těžítka. A nyní je z vás zase obchodní cestující, s kufříkem vzorků kancelářského zboží!"
Erickson se usmál. Otevřel kufřík, sáhl dovnitř a vytáhl kulaté skleněné těžítko. Zvedl je a díval se dovnitř. "Ano, ukradli jsme Marťanům Město. Díky tomu jsme mohli projít přes detektory lži. Byla to pravda, že nevíme nic o zničeném Městě."

"Ale proč?" zeptal se Thacher. "Proč krást Město? Proč ho prostě nevybombardovat?"
"Rukojmí," vpadla Mara horečnatě. Dívala se do koule a oči jí zářily. "Jejich největší Město a půlka Rady – v Erickových rukou!"
"Mars bude muset skákat, jak bude Země pískat," řekl Erickson. "Teď bude mít Země možnost uplatnit své ekonomické požadavky. Možná ani žádná válka nebude. Možná, že Země prosadí svou bez boje." S úsměvem položil kouli do kufříku a zamkl ho.
"To je tedy příběh," pokýval uznale Thacher. "To je neuvěřitelný proces, takové zmenšení... Celé Město směstnat do mikroskopického rozměru. Obdivuhodné. Není divu, že jste dokázali uniknout. S takovou troufalostí – nikdo nemohl doufat, že by vás mohl zastavit."
Podíval se na kufřík na podlaze. Pod nimi hučely a vibrovaly motory, jak loď letěla vesmírem ke vzdálené Zemi.
"Ještě máme před sebou kus cesty," řekl Jan. "Slyšel jste náš příběh, Thachere. Teď byste nám měl povědět svůj. Čím se živíte vy? Co je váš business?"
"Ano," souhlasila Mara. "Co děláte vy?"
"Co dělám já?" opakoval Thacher. "No, když chcete, ukážu vám to." Sáhl do svého pláště a něco z něj vytáhl. Něco, co se zablýsklo, něco tenkého. Bledý oheň.
Všichni tři na něj bez hlesu zírali. Zvolna se jich zmocnil děsivý šok.
Thacher uchopil zbraň pevněji a zamířil na Ericksona. "Věděli jsme, že vy tři jste na téhle lodi. Vůbec jsme o tom nepochybovali. Ale nevěděli jsme, co se stalo s Městem. Moje teorie předpokládala, že Město nebylo zničeno, že se s ním stalo něco jiného. Přístroje Rady zaznamenaly náhlou ztrátu hmoty v té oblasti, pokles odpovídající hmotě celého Města. Jako kdyby bylo Město přeneseno někam jinam a ne zničeno. Ale nemohl jsem o tom přesvědčit ostatní leitery v Radě. Musel jsem vás sledovat sám."
Thacher se trochu otočil a kývl na muže u baru. Okamžitě vstali a přistoupili ke stolu.
"Máte v rukou velmi zajímavý proces. Mars získá velkou výhodu. Možná to dokonce převáží misku vah v náš prospěch. Až se vrátíme na Marsport, rád bych na tom začal ihned pracovat. A teď – kdybyste byli tak laskavi a podali mi ten kufřík..."

přeložil Ivan Tomek

Krátký šťastný život hnědé polobotky
"Něco bych vám chtěl ukázat," řekl doktor Labyrinth. Z kapsy u saka vážně vytáhl krabičku od sirek. Držel ji velice pevně a ostražitě ji pozoroval. "Uvidíte jeden z nejzávažnějších objevů v historii moderní vědy. Celý svět se otřese."
"Ukažte," vyzval jsem ho. Bylo už pozdě, blížila se půlnoc. Venku na opuštěné ulici kolem mého domu padal déšť.
Pozoroval jsem doktora Labyrintha, jak opatrně palcem otevírá krabičku. Naklonil jsem se, abych viděl do škvírky, kterou udělal.
V krabičce ležel mosazný knoflík. Nebylo tam nic jiného, pokud nepočítám trochu uschlé trávy a něco, co vypadalo jako drobty chleba.
"Knoflíky už byly vynalezeny docela dávno," řekl jsem. "Nic moc na tom nevidím." Natáhl jsem ruku, abych se knoflíku dotkl, ale Labyrinth prudce krabičkou uškubl a zuřivě zafuněl.
"To není jenom knoflík." Podíval se na něj a řekl: "Tak dělej! Dělej!" Šťouchl do knoflíku prstem. "Dělej!"
Pobaveně jsem ho pozoroval. "Labyrinte, rád bych, abyste mi to vysvětlil. Přijdete sem skoro uprostřed noci, ukážete mi knoflík v krabičce od sirek a..."
Labyrinth se opřel v křesle, jakoby přemožen neúspěchem. Zavřel krabičku a rezignovaně ji nacpal zpátky do kapsy.
"Nemá smysl něco předstírat. Selhal jsem. Ten knoflík je mrtvý. Není žádná naděje."
"A to je snad nějak neobvyklé? Co jste čekal?"
"Dejte mi něco." Labyrinth se rozhlížel po pokoji pohledem plným beznaděje. "Dejte mi – dejte mi trochu vína."
"Jasně, doktore," kývl jsem a vstal. "Ale víte, co dělá s lidmi víno." Došel jsem do kuchyně a nalil dvě sklenice sherry. Přinesl jsem je do pokoje a jednu mu podal. Chvíli jsme tiše upíjeli. "Co kdybyste mi to vysvětlil?"
Doktor položil sklenici a bezmyšlenkovitě přikývl. Přehodil si nohu přes nohu a vytáhl dýmku. Když si zapálil, znovu opatrně nahlédl do té krabičky. Ušklíbl se a zase ji dal zpátky.
"Není to k ničemu," povzdechl si. "Oživovač nebude nikdy fungovat, samotný Zákon je špatný. Hovořím o Zákonu dostatečného dráždění, to je vám doufám jasné."
"A to má být co?"
"Na tento zákon jsem přišel, když jsem kdysi seděl na balvanu na pláži. Slunce pálilo a bylo veliké horko. Potil jsem se a cítil jsem se velmi nepohodlně. Zničehonic oblázek, který ležel kousek ode mne, vstal a odkutálel se. Sluneční žár už ho příliš otravoval."
"Skutečně? Oblázek?"
"V tu chvíli jsem si okamžitě uvědomil, že se zde uplatnil zákon dostatečného dráždění. Objasňuje tajemství původu života. Před dávnými a dávnými dobami, ve vzdálené minulosti, byl kousek neživé hmoty něčím tak silně podrážděn, že se začal pohybovat, poháněn prostým rozhořčením. To byl můj životní cíl – objevit dokonalé dráždidlo, takové, které působí natolik silně, že přiměje neživou hmotu k životu, a postavit funkční stroj na tomto principu. Tento stroj, který se momentálně nachází za zadním sedadle mého auta, se nazývá oživovač. Ale nefunguje."
Chvíli jsme opět oba mlčeli. Cítil jsem, že se mi pomalu zavírají oči. "Podívejte se, doktore," začal jsem, "není pomalu čas, abychom šli..."
Doktor Labyrinth prudce vyskočil na nohy. "Máte pravdu. Je čas, abych šel. Odcházím."

Zamířil ke dveřím. Postavil jsem se mu do cesty. "Pokud jde o ten stroj," začal jsem, "nevzdávejte se naděje. Možná se vám někdy podaří, aby skutečně fungoval."
"Ten stroj?" Otřásl se. "Aha, oživovač. No, něco vám řeknu. Prodal bych vám ho za pět dolarů."
Zarazil jsem se. Tvářil se tak opuštěně, že jsem ani neměl chuť se jeho nabídce smát.
"Za kolik?" zeptal jsem se.
"Přinesu ho dovnitř. Počkejte tady." Vyšel po schodech ven a dolů na tmavý chodník. Slyšel jsem, jak otevírá auto a potom jak mručí a funí.
"Vydržte," zvolal jsem. Pospíchal jsem za ním. Zápasil s těžkou hranatou krabicí a snažil se ji dostat z auta. Popadl jsem ji za jednu stranu a společně jsme stroj vynesli do domu. Postavili jsme ho na jídelní stůl.
"Tak to je oživovač?" zeptal jsem se. "Vypadá spíš jako trouba na pečení."
"Taky je, nebo spíše byla. Oživovač vrhá tepelný paprsek, který působí jako dráždidlo. Ale já jsem s ním nadobro skoncoval."
Vytáhl jsem peněženku. "V pořádku. Pokud chcete prodat, můžu já být ten pravý, kdo koupí." Dal jsem mu peníze a on je přijal. Ukázal mi, kam vkládat neživou hmotu, jak nastavovat spínače a číselníky a potom bez nejmenšího varování popadl klobouk, narazil si ho na hlavu a odešel.
Zůstal jsem sám se svým novým oživovačem. Prohlížel jsem si ho, když vtom přišla má žena v županu.
"Co se děje?" zeptala se. "Podívej se na sebe, vždyť máš mokré boty. Byl jsi snad v tom nečase venku?"
"Ne tak docela. Podívej se na tuhle troubu. Právě jsem za ni zaplatil pět dolarů. Umí to oživovat věci."
Joan se upřeně dívala na moje boty. "Je hodina po půlnoci. Dej si ty boty do trouby a pojď do postele."
"Ale ty nechápeš..."
"Dej si ty boty do trouby," řekla důrazně Joan a otočila se k odchodu. "Slyšel jsi mne?"
"Ale jistě," poslechl jsem.

Stalo se to ráno u snídaně, když jsem seděl a nevrle koukal na talíř s vychladlými vajíčky a slaninou. Zvonek u dveří najednou začal zuřivě zvonit.
"Kdo to může být?" zeptala se Joan. Vstal jsem a došel ke dveřím. Otevřel jsem je.
"Labyrinte!" vykřikl jsem. Byl bledý a pod očima měl temné kruhy.
"Tady je vašich pět dolarů. Chci zpátky svůj oživovač."
Udivilo mne to. "V pořádku, doktore.. Pojďte dál a já ho přinesu."
Vešel dovnitř, zastavil se a netrpělivě podupával. Vešel jsem do pokoje a zvedl oživovač. Byl ještě teplý. Labyrinth mne pozoroval, jak ho nesu. "Postavte ho," požádal mne. "Chci se přesvědčit, že je všechno v pořádku."
Postavil jsem ho zase na stůl a doktor se k němu láskyplně sehnul, Opatrně otevřel dvířka a nahlédl dovnitř. "Je tam bota," konstatoval.
"Měly by tam být dvě boty," opáčil jsem, když jsem si vzpomněl, Co se stalo v noci. "Panebože, dal jsem si tam boty."
"Obě boty? Teď je tam jenom jedna."
Z kuchyně vyšla Joan. "Dobrý den, doktore," pozdravila. "Co vás sem přivádí tak brzo po ránu?"
Podívali jsme se Labyrintem na sebe. "Jenom jedna?" zeptal jsem se. Sklonil jsem se a podíval se dovnitř. Byla tam jedna zablácená bota, teď už docela suchá, po noci strávené v Labyrintově oživovači. Jediná bota – ale já tam určitě dával obě. Kde je ta druhá?
Otočil jsem se, ale výraz na Joanině tváři způsobil, že jsem okamžitě zapomněl, co chci říci. V hrůze zírala na podlahu, ústa dokořán.
Pohybovalo se tam něco malého a hnědého, plazilo se to ke gauči. Zalezlo to pod něj a zmizelo. Zahlédl jsem to jenom na okamžik, spíše jen stín pohybu, ale věděl jsem, co to je.
"Panebože," třásl se Labyrinth. "Tady, vezměte si těch pět dolarů." Strčil mi do ruky bankovku, "Opravdu to chci zpátky, hned!"
"Jenom klid," snažil jsem se ho uklidnit. "Pomozte mi. Musíme tu zatracenou věc chytit, než uteče."
Labyrinth pečlivě zavřel dveře do pokoje. "Vlezlo to pod gauč." Klekl si a podíval se pod nábytek. "Myslím, že to vidím. Nemáte koště nebo něco takového?"
"Pusťte mne ven," dožadovala se Joan. "S tímhle nechci mít nic společného."
"Teď nemůžeš jít pryč." Strhl jsem z okna garnýž a stáhl z ní záclonu. "Použijeme tuhle tyč." Klekl jsem si k Labyrintovi na podlahu. "Dostanu to ven, ale budete mi muset pomoci to chytit. Pokud nebudeme dost rychlí, už to nemusíme v životě spatřit."
Šťouchl jsem do boty koncem tyče. Bota ucukla a přitiskla se pevně ke zdi. Viděl jsem ji, malou hnědou hromádku, tichou a přikrčenou jako nějaké divoké zvíře, které uteklo z klece. Měl jsem z toho dost divný pocit.
"Zajímá mne, co s tím můžeme udělat," uvažoval jsem. "Kde to ksakru asi budeme chovat?"
"Nemohli bychom to dát do zásuvky stolu?" navrhla Joan, když se rozhlédla po místnosti. "Vyndám z ní věci."
"Tamhle běží!" Labyrinth se těžce postavil. Bota rychle vyběhla zpod gauče. Běžela napříč pokojem k velkému křeslu. Než se pod ním stačila ukrýt, Labyrinth ji popadl za tkaničku. A bota sebou škubala a zmítala se, jak se snažila osvobodit, ale starý doktor ji držel pevně.
Společně jsme ji nacpali do zásuvky a zavřeli. Všichni jsme si vydechli úlevou.
"Tak to by bylo," řekl Labyrinth. Pak se na nás hloupě usmál. "Je vám jasné, co to znamená? Máme to, opravdu to máme! Oživovač funguje. Ale zajímalo by mne, proč nefungoval na ten knoflík."
"Knoflík byl mosazný," řekl jsem. "A bota je z kůže a klihu – samé živočišné materiály. A byla mokrá."
Dívali jsme se na zásuvku. "V tom stole," ťukal Labyrinth na desku, "je jeden z nejzávažnějších objevů v historii

moderní vědy."
"Celý svět se zachvěje v základech," dokončil jsem. "Já vím. Rozhodně ji můžete považovat za svoji." Vzal jsem Joan za ruku. "Dám vám botu současně s vaším oživovačem."
"Dobře," přikývl Labyrinth. "Dávejte na ni pozor, nenechte ji utéct." Otočil se ke vstupním dveřím. "Musím přivést ty pravé osoby, lidi, kteří by..."
"Nemohl byste si ji odnést?" zeptala se Joan nervózně.
Labyrinth se u dveří zarazil. "Musíte na ni dát pozor. Je to důkaz, důkaz, že oživovač funguje. Zákon dostatečného dráždění." Rychle vyšel na chodník.
"No," řekla Joan, "a co teď? Skutečně tady chceš zůstat a dávat na ni pozor?"
Podíval jsem se na hodinky. "Musím do práce."
"No, já ji tady hlídat nebudu. Pokud půjdeš pryč, půjdu s tebou. Nezůstanu tu sama ani minutu."
"V té zásuvce bude v pohodě," řekl jsem. "Myslím, že ji tu chvíli můžeme nechat."
"Půjdu k mamince. Sejdeme se večer dole ve městě a pak se můžeme společně vrátit domů."
"To se tolik bojíš?"
"Nelíbí se mi to. Je to nějak divné."
"Je to jenom stará bota."
Joan se slabě usmála. "Nedělej si ze mne legraci. Podobná bota ještě nikdy neexistovala."

Sešli jsme se večer po práci ve městě a šli jsme spolu na večeři. Pak jsme odjeli domů a já nechal auto na příjezdové cestě. Pomalu jsme se vraceli domů.
Na verandě Joan zaváhala. "Opravdu musíme jít dovnitř? Nemohli bychom jít do kina nebo někam jinam?"
"Musíme tam jít. Chci vidět, jak se má. Zajímá mne, čím ji budeme živit." Odemkl jsem dveře a strčil do nich, aby se otevřely.
Něco kolem mne proběhlo a prchalo po chodníku. Zmizelo to ve křoví.
"Co to bylo?" zašeptala vyděšená Joan.
"To se dá uhádnout." Spěchal jsem ke stolu. Jasně, zásuvka byla otevřená. Bota se nějak dostala ven. "No, už se stalo. To jsem zvědav, co řekneme doktorovi."
"Možná bys ji ještě mohl chytit," navrhla Joan. Zavřela za námi vstupní dveře. "Nebo bys mohl oživit něco jiného. Zkus něco udělat s tou druhou botou, s tou, která zbyla."
Zavrtěl jsem hlavou. "Ta nereagovala. Proces stvoření je složitý. Některé věci se mu vyhnou. Nebo bychom mohli..."
Zazvonil telefon. Podívali jsme se na sebe. V tom zvuku bylo něco divného. "To je on," vzdychl jsem a zvedl sluchátko.
"Tady Labyrinth," ozval se známý hlas. "Přijdu zítra hned brzy ráno společně s ostatními. Uděláme nějaké fotografie a podrobný popis. Jenkins z laboratoře..."
"Počkejte, doktore," začal jsem.
"Promluvíme si později. Musím ještě zařídit spoustu věcí. Uvidíme se zítra brzy ráno." Ukončil spojení.
"To byl doktor?" zeptala se Joan.
Podíval jsem se na prázdnou otevřenou zásuvku. "Jo, byl. Byl to on, docela určitě." Odešel jsem do haly a chtěl pověsit kabát na věšák. Náhle jsem měl podivný pocit. Zarazil jsem se a rozhlédl. Něco mne pozorovalo. Ale co? Nic jsem neviděl. Naskočila mi husí kůže.
"Kčertu," řekl jsem. Otřásl jsem se a pověsil kabát. Když jsem se otočil k obývacímu pokoji, postřehl jsem koutkem oka nějaký pohyb.
"Sakra!" zaklel jsem.
"Co se děje?"
"Nic. Vůbec nic." Rozhlížel jsem se kolem dokola, ale nic jsem nezahlédl. Knihovna, koberce, obrazy na zdech, všechno bylo jako vždycky. Ale něco se před chvílí pohnulo.
Vešel jsem do obýváku. Oživovač stál na stole, ale když jsem přešel kolem něj, ucítil jsem teplo. Byl stále zapnutý a dvířka měl otevřená! Vypnul jsem ho a světelná kontrolka pomalu zhasla. Nechali jsme ho zapnutý po celý den? Snažil jsem se rozpomenout, ale nebyl jsem si jistý.
"Budeme muset tu botu najít, než bude úplná tma."

Hledali jsme, ale nic jsme nenašli. Propátrali jsme společně každý čtvereční centimetr dvora, každý keřík, dívali jsme se pod živý plot, dokonce i pod dům, ale bez úspěchu.
Když už byla příliš velká tma na to, abychom něco viděli, rozsvítili jsme na verandě světlo a ještě chvíli hledali.
Nakonec jsem to vzdal, nechal hledání a sedl si na schody verandy. "To není k ničemu," řekl jsem. "Jenom v živém plotu je milion možných úkrytů. A zatímco prohledáváme jeden konec, může se schovat na druhém. Jsme vyřízení. Měli bychom si to přiznat."
"Možná je to lepší," napadlo Joan.
Vstal jsem. "Necháme venkovní dveře přes noc otevřené. Je naděje, že by se mohla vrátit."
Nechali jsme je otevřené, ale když jsme druhého dne ráno sešli dolů, byl byt tichý a prázdný. Okamžitě jsem věděl, že tam bota není. Všechno jsem prohlédl, věc po věci. V kuchyni byly rozházené skořápky od vajíček kolem odpadkového koše. Bota v noci přišla, ale když se najedla, zase zmizela.
Zavřel jsem venkovní dveře a chvíli jsme se na sebe s Joan tiše dívali. "Každou chvíli tu můžou být. Možná bych měl zavolat do kanceláře a říci, že přijdu později."
Joan šťouchla do oživovače. "Tak tohle to způsobilo. Zajímalo by mě, jestli se to stane znovu."

Vyšli jsme ven a chvíli bez úspěchu hledali. V keřích se nepohnul ani brouk. "Tak to by bylo. Támhle jede auto."
Tmavý plymouth zastavil přímo před domem. Vyšli dva starší muži a kráčeli cestičkou k domu. Pečlivě si nás prohlíželi.
"Kde je Rupert?" zeptal se jeden z nich.
"Kdo? Myslíte doktora Labyrintha? Předpokládám, že tady bude každou chvíli."
"Je to uvnitř?" zeptal se muž. "Jmenuji se Porter a jsem z univerzity. Mohl bych se na to mrknout?"
"Raději byste měli počkat," řekl jsem nešťastně. "Počkáme na doktora."
Přijela dvě další auta. Vystoupili další starší muži a šli k nám. Po cestě o něčem diskutovali. "Kde je oživovač?" zeptal se mne jeden, podivín s huňatými kotletami. "Mladíku, doveďte nás k tomu exponátu."
"Je to uvnitř," řekl jsem. "Pokud chcete vidět oživovač, pojďte dál."
Všichni se nahrnuli dovnitř. Šli jsme s Joan za nimi. Stáli kolem stolu, studovali krabici, troubu a vzrušeně se o něčem dohadovali.
"To je ono!" řekl Porter. "Zákon dostatečného dráždění začne fungovat uvnitř..."
"Je to nesmysl," protestoval jiný. "Je to absurdní. Chci vidět ten klobouk nebo botu nebo co to mělo být."
"Uvidíte to," řekl Porter. "Rupert ví, co dělá. Tím si můžete být jisti."
Začali se o něčem hádat, citovali uznávané autority, data a místa. Přijížděla další auta a z některých vystoupili novináři.
"Ach, bože!" povzdechl jsem. "To bude jeho konec."
"No, asi jim bude muset říci, co se stalo," navrhla Joan. "Jak utekla."
"My budeme muset, ne on. My jsme ji nechali utéct."
"Já s tím neměla nic společného. Mně se ten pár od začátku nelíbil. Nepamatuješ se už, jak jsem ti radila, aby sis koupil ty z volské kůže?"
Ignoroval jsem ji. Další a další starší muži se shromažďovali na trávníku, postávali kolem a diskutovali. Najednou jsem uviděl Labyrinthův malý modrý ford, jak zastavuje u chodníku, a srdce se mi zastavilo. Přijel, byl tady a za minutu mu to budeme muset říct.
"Já se mu nedokážu podívat do tváře," přiznal jsem Joan. "Pojď, utečeme zadem."
Když zahlédli doktora Labyrintha, začali se všichni vědci hrnout z domu ven a obstoupili ho. Podívali jsme se s Joan na sebe. Dům byl, kromě nás dvou, prázdný. Zavřel jsem vstupní dveře. Zvuk trochu pronikal okny. Labyrinth právě vysvětloval zákon dostatečného dráždění. Za okamžik přijdou dovnitř a budou se dožadovat boty.
"Koneckonců to byla jeho vlastní chyba, že ji opustil," pokrčila rameny Joan. Zvedla časopis a začala v něm listovat.
Doktor Labyrinth na mne zamával do okna. Stařecká tvář mu zářila úsměvem. Zbaběle jsem mu zamával nazpět. Po chvíli jsem si sedl vedle Joan.
Čas plynul. Díval jsem se na podlahu. Co se dalo dělat? Nic než čekat, čekat až doktor triumfálně vejde do domu, obklopený vědci, učenci, reportéry, historiky a bude se domáhat důkazu své teorie, té boty. Na mé staré botě spočíval celý Labyrinthův život, důkaz jeho zákona, oživovače, všeho.
A ta zatracená bota utekla!
"Už to nebude trvat dlouho," zoufal jsem si.
Cekali jsme mlčky. Po chvíli jsem si všiml něčeho podivného. Hovor venku ztichl. Poslouchal jsem, ale nebylo nic slyšet.
"No tak. Proč nejdou dovnitř?"
Pořád bylo ticho. Co se stalo? Vstal jsem a šel ke dveřím. Otevřel jsem je a vyhlédl ven.
"Co se stalo?" ptala se Joan. "Vidíš něco?"
"Ne," odpověděl jsem. "Nevidím nic." Všichni tiše stáli a na něco se dívali. Byl jsem zmaten. Nedávalo mi to vůbec žádný smysl. "Co se to děje?"
"Pojďme se podívat." Sešli jsme s Joan po schodech na trávník. Protlačili jsme se davem starých mužů.
"Pane Bože," vydechl jsem. "Pane Bože."
Napříč trávníkem kráčelo procesí a razilo si cestu stébly. Dvě boty: moje stará hnědá a těsně před ní se prodírala malá bílá lodička s vysokým podpatkem. Když jsem se na ni podíval, bylo mi jasné, že ji odněkud znám.
"Ta je moje!" vykřikla Joan. Všichni se na ni podívali. "Ta patří mně! Moje nejlepší lodičky..."
"Už ne," řekl Labyrinth. Stařecký obličej měl bledý vzrušením. "Teď už nepatří nikomu."
"Neuvěřitelné," řekl jeden učenec. "Podívejte se na ně. Na tu samici. Vidíte, co dělá?"
Malá bílá lodička se držela kousek před mou starou botou, jen několik centimetrů, a ostýchavě ji vedla. Když se k ní moje bota přiblížila, bílá ucukla a pootočila se. Obé boty se na chvíli zastavily a dívaly se jedna na druhou. Potom, z ničeho nic, začala moje stará hnědá bota poskakovat, nejprve na patě, potom na špičce. Zvolna a velmi důstojně obtančila malou bílou kolem dokola, až se vrátila na původní místo.
Malá bílá lodička jednou poskočila a potom se zase začala pohybovat, zvolna, váhavě, nechala moji botu, aby ji skoro chytila, a zase jí vyklouzla.
"To ukazuje na vyvinutý smysl pro tradici," řekl starý pán. "Možná je to dokonce rasově kódováno v podvědomí. Ty boty sledují určitý rituál, pravděpodobně vytvořený před staletími..."
"Labyrinte, co to znamená," zeptal se Porter. "Vysvětlete nám to."
"Tak takhle se to stalo," zamumlal jsem. "Zatímco jsme byli v práci, moje bota vylezla a použila na ni oživovač. Cítil jsem, že mne něco pozoruje. Pořád byla v domě."
"Tak proto byl oživovač zapnutý," došlo Joan. Pokrčila nos. "Ale stejně se mi ta bota nelíbí."
Obě boty mezitím došly skoro k plotu, bílá se držela pořád těsně mimo dosah tkaniček hnědé. Labyrinth se za nimi vydal.
"Tak, pánové, vidíte, že jsem ani v nejmenším nepřeháněl. Je to největší okamžik v dějinách vědy, je to stvoření nové

rasy. Možná, že až lidstvo a jeho civilizace skončí v ruinách, tato nová forma života..."
Natáhl se po botách, ale v tu chvíli dámská bota zmizela v živém plotě a zacouvala do úkrytu z listí. Jediným pohybem skočila hnědá bota za ní. Bylo slyšet zašustění a pak všechno ztichlo.
"Já jdu dovnitř," řekla Joan a otočila se.
"Pánové," Labyrinth trochu zčervenal. "Je to neuvěřitelné. Jsme svědky jednoho z nejhlubších okamžiků ve vývoji vědy, jehož význam neumíme ani odhadnout."
"No," podotkl jsem, Jsme skoro svědky."

přeložil Ivan Tomek

Stavitel
"E. J. Elwoode!" zvolala Liz znepokojeně. "Ty nás vůbec neposloucháš. A vůbec nejíš. Pro všechno na světě, co se to s tebou děje? Někdy ti prostě nerozumím."
Dlouho se nedočkala žádné odpovědi. Ernest Elwood dál zamyšleně hleděl oknem do večerního šera, jako by naslouchal něčemu, co nikdo jiný neslyšel. Nakonec si povzdychl, poposedl v křesle, jako by se už už chystal něco říct, ale vtom vrazil loktem do šálku s kávou a místo odpovědi se věnoval chytání šálku a utírání rozlitého nápoje.
"Promiň," zabručel. "Cos to říkala?"
"Jez, miláčku." Jeho žena pohlédla na oba chlapce, jestli také přestanou jíst. "Víš, dalo mi dost práce uvařit tohle jídlo."
Bob, starší z hochů, systematicky krájel játra a slaninu na kousky. Zato malý Toddy samozřejmě odložil vidličku a nůž společně s otcem a stejně jako on tiše seděl a zíral do talíře.
"Vidíš?" řekla Liz. "Dáváš chlapcům špatný příklad. Sněz si to, než to vystydne. Studená játra nejsou k jídlu. Všechen ten tuk a slanina ztvrdnou. Studený tuk je na trávení hrozně těžký, zvlášť skopový. Hodně lidí prý vůbec nemůže skopový tuk jíst. Miláčku, prosím tě, jez."
Elwood přikývl, zvedl vidličku, nabral si na ni trochu hrášku a brambor a nesl ji k ústům. Malý Toddy, dokonalá kopie svého otce, ho s vážnou tváří přesně napodobil.
"Dneska jsme ve škole měli branné cvičení na téma atomového útoku," začal Bob. "Leželi jsme pod lavicemi."
"A to je správně?" zeptala se Liz.
"No, pan Pearson, náš fyzikář, říká, že atomovka by zničila celé město, takže nevím, k čemu je dobré při tom ležet pod lavicí. Učitelé by měli pochopit, co dokáže moderní věda. Dnešní zbraně dokážou srovnat se zemí celé míle, nic nezůstane."
"Nějak moc toho víš," zamumlal Toddy.
"Drž zobák!"
"Ale chlapci," řekla Liz káravě.
"Je to pravda," trval na svém Bob. "Jeden můj kámoš je u mariňáků a prý už mají zbraně, které zničí úrodu na polích a otráví všechnu vodu. Povídal, že to jsou nějaké krystaly."
"Proboha," vyděsila se Liz.
"Teď už se dělají úplně jiné zbraně než v poslední válce. Atomové zbraně jsou prý už skoro zastaralé, a to ani nebyla příležitost je pořádně využít." Bob se otočil k otci. "Tati, myslíš, že je to pravda? Atomové technologie se v době, kdy jsi ty byl v armádě, ještě moc nepoužívaly –"
Elwood rázně odložil vidličku, odstrčil židli a zvedl se. Liz na něj užasle zírala se šálkem kávy napůl zvednutým k ústům. Bob nedokončil větu, čelist mu poklesla. Malý Toddy neřekl nic.
"Miláčku, děje se něco?" zeptala se Liz.
"Přijdu později."
Elwood opustil stůl a jídelnu. Ostatní za ním jen udiveně hleděli. Slyšeli, jak jde do kuchyně. Za okamžik se ozvalo vrznutí a prásknutí venkovních dveří.
"Šel na dvůr," řekl Bob. "Mami, býval vždycky takhle divný? Proč se takhle chová? Nemohla by to být válečná psychóza z té války na Filipínách? V první světové válce se tomu říkalo poválečná deprese, ale dnes už víme, že to byla jedna z forem válečné psychózy. Není to něco takového?"
"Dojezte večeři." Liz vstala, tváře zrudlé hněvem. Potřásla hlavou. "Zatracený chlap. Nedovedu si představit, co –"
Chlapci dojídali večeři.
Na dvoře za domem bylo tma. Slunce už zapadlo, vzduch byl chladný a čistý, protkaný stopami nočního hmyzu. Na vedlejší zahradě shraboval soused Joe Hunt pod třešní spadané listí. Pokývl Elwoodovi na pozdrav.

Elwood pomalu sešel po cestičce přes dvůr ke garáži. Zastavil se, ruce v kapsách. Vedle garáže se tyčilo něco obrovského, nejasný bledý tvar v soumraku. Když se na něj zadíval, pocítil, jak se v něm rozlévá teplo. Bylo to zvláštní teplo, tak trochu jako pýcha, smíšená s radostí, a také vzrušení. Dívat se na tu loď bylo pokaždé vzrušující. Ten pocit měl, už když stloukal první prkna, srdce mu bušilo, ruce se třásly, na tváři cítil pot.
Jeho loď. Spokojeně se ušklíbl, když k ní přistoupil. Poklepal na pevný, hladký bok. Jak nádherná loď, jak krásně se mu podařila! Už byla téměř hotová. Však jí věnoval spoustu práce, spoustu námahy i času. Odpoledne, večery, neděle, a občas i časná rána, než odešel do zaměstnání.
Časně ráno to bylo nejlepší, slunce jasně svítilo, čistý, svěží vzduch voněl, všechno se třpytilo rosou. Rána měl nejraději, protože ho nikdo nezdržoval a neotravoval otázkami. Znovu s uspokojením poklepal na pevný bok lodi. Spotřeboval spoustu materiálu, a té práce. Dříví, hřebíky, řezání, sekání, ohýbání a stloukání. Hodně mu pomohl Toddy. Bez něj by to určitě nezvládl, o tom není pochyb. Kdyby mu Toddy nenamaloval všechny ty rysky na prknech

na palubě –
"Hej," zavolal na něj Joe Hunt.
Elwood se pomalu otočil. Joe se nakláněl přes plot a se zájmem ho sledoval.
"Promiň, co jsi říkal?" optal se Elwood.
"Koukám, že jsi duchem kdovíkde," řekl Joe a potáhl z cigarety. "Hezká noc."
"Jo, to je."
"Máš moc pěknou loď."
"Díky," zamumlal Elwood, odstoupil od lodi a vykročil zpátky k domu. "Dobrou noc, Joe."
"Jak dlouho už na tom vlastně děláš?" uvažoval Joe nahlas. "Už to bude skoro rok, že? Jo, asi dvanáct měsíců. Spousta makačky, to teda jo. Skoro pokaždé, co se vidíme, tady něco řežeš nebo přitloukáš."
Elwood přikývl a zamířil ke dveřím.
"Viděl jsem, že i tvoje děcka pracujou. Aspoň ten malý rošťák. Jo, loď je to pořádná, to teda je." Joe se na chvíli odmlčel. "Hádám, že se chystáš na pěkně dlouhou cestu, aspoň podle té velikosti. Nějak jsem zapomněl, kam jsi to říkal, že se chystáš?"
Chvíli bylo ticho.
"Nějak jsem tě neslyšel, Elwoode," řekl Joe. "Pověz, co máš v plánu? S takovou velkou lodí –"
"Dej mi pokoj."
Joe se nenuceně zasmál. "Copak, copak, Elwoode? Jenom si z tebe tak trošku utahuju. Ale opravdu by mě zajímalo, co s tím korábem chceš dělat. Nebude to žádná sranda, dostat to na pláž a odrazit. Znám chlápka, co má lodičku a vozí si ji do přístavu na přívěsu za autem. Ale ta tvoje je na to sakra moc velká. Slyšel jsem o člověku, co si postavil loď ve sklepě, a když už ji měl hotovou, zjistil, že neprojde dveřmi –"
V zadních dveřích se objevila Liz Elwoodová. Cvakl kuchyňský vypínač, dveře se otevřely. Vyšla ven na trávu a zůstala tam stát se založenýma rukama.
"Dobrý večer, paní Elwoodová," řekl Joe Hunt, dotýkaje se klobouku na pozdrav. "Pěkná noc, že?"
"Dobrý večer." Liz se otočila k manželovi. "Půjdeš už proboha dovnitř?" Hlas měla hluboký a drsný.
"Jo, už jdu." Elwood se netečně obrátil ke dveřím. "Dobrou noc, Joe."
"Dobrou." Joe Hunt pozoroval sousedy, jak mizí v domě. Dveře se zavřely, světlo zhaslo. Joe potřásl hlavou. "Divný patron, ten Elwood," zabručel si. "A pořád divnější. Jako by žil v nějakém jiném světě – on s tou svou lodí."
A šel domů.

"Bylo jí sotva osmnáct," řekl Jack Fredericks, "ale to vám povím, věděla, jak na to."
"To tyhle jižanské holky všechny," poznamenal Charlie. "Jsou jako broskve, pěkně měkké, zralé, a trošinku navlhlé."
"Hemingway má takovou pasáž," řekla Ann Piková. "Nepamatuju se z čeho přesně, ale porovnává tam –"
"Mně na nich ale vadí, jak mluví," dodal Charlie. "Nechápu, jak to můžou lidi vydržet."
"Co je na tom?" podivil se Jack. "Mluví trochu jinak, ale dá se na to zvyknout."
"No jo, ale to nemůžou mluvit normálně?"
"Jak to myslíš?"
"Mluví jako – no, jako barevní."
"To je proto, že pocházejí ze stejného kraje," poznamenala Ann.
"Chceš snad říct, že ta holka byla barevná?" zeptal se Jack.
"Ne, jasně že ne, klidně si dojez koláč." Charlie mrkl na hodinky. "Už bude jedna, musíme se vrátit do kanceláře."
"Ještě jsem nedojedl," protestoval Jack. "Počkejte!"
"Všimla jsem si, že se teď do naší čtvrti stěhuje hodně barevných," řekla Ann. "V sousedním bloku je na jednom domě cedule realitní kanceláře: ‚Všechny rasy jsou vítány.' Málem jsem padla do mdlob, když jsem to viděla."
"A co jsi s tím udělala?"
"Nic. Copak se s tímhle dá něco dělat?"
"Když pracuješ pro vládu, můžou vedle tebe posadit koho chtějí," poznamenal Jack. "Třeba negra nebo Číňana, a neuděláš s tím vůbec nic."
"Leda tak dát výpověď."
"To ale porušuje naše právo na práci," mínil Charlie. "No řekněte, copak se takhle dá pracovat?"
"Všecko je to tím, že ve vládě je moc socanů," řekl Jack. "Nabrali si do státní správy lidi bez ohledu na rasu. V době Výboru pro pracovní projekty, za Harryho Hopkinse."
"Víte, kde se narodil Harry Hopkins?" ozvala se Ann. "V Rusku."
"Ne, to byl Sidney Hillman," namítl Jack.
"Všecko jedna pakáž," soudil Charlie. "Měli by jít, odkud přišli, to je můj názor."
Ann se zájmem pohlédla na Elwooda. Ten pokojně seděl a četl noviny. Kavárna byla plná lidí, hluku a pohybu, lidé jedli a vykládali si, přicházeli a odcházeli.
"E.J., jsi v pořádku?" zeptala se. "Jo, jsem."
"Určitě čte o White Sox," prohlásil Charlie. "Vypadá tak soustředěně... Onehda jsem vzal kluky na zápas –"
"Tak pojďte," zvedl se Jack, "musíme se už vrátit." Všichni vstali. Elwood beze slova složil noviny a schoval je do kapsy.
"Hele, ty toho moc nenamluvíš," poznamenal Charlie, když procházeli uličkou mezi stolky. Elwood vzhlédl. "Promiň."
"Chtěl jsem se tě jen zeptat, nechtěl bys k nám v sobotu večer zajít na partičku? Už jsi u nás nebyl celé věky."
"Nech ho," vmísil se Jack, který právě u pokladny platil jídlo. "Vždycky chce hrát nějakou praštěnou hru, kanastu nebo

baseball, nebo soutěžit v plivání do moře."
"Já radši obyčejný poker," řekl Charlie. "Jenom přijď, Elwoode. Trocha zpestření nemůže škodit. Dáme jedno dvě piva, pokecáme, pěkně bez ženských, co ty na to?"
"Někdy brzy chystáme parádní pánskou jízdu," doplnil Jack, hledaje v kapse drobné. Mrkl na Elwooda. "Víš, co myslím, pozveme pár děvčat, uděláme si šou –" doplnil svá slova výmluvným gestem. Elwood přidal do kroku.
"Možná. Ještě si to rozmyslím." Zaplatil za oběd a vyšel na chodník, ozářený sluncem. Ostatní se zdrželi uvnitř, čekali na Ann, která si zašla na toaletu.
Elwood se náhle obrátil a chvatně vykročil po chodníku směrem od kavárny. Svižným krokem zahnul za roh a ocitl se na Cedar Street, před obchodem s televizory. Ulice byla plná lidí, někteří nakupovali, úředníci šli na oběd, strkali se, všichni mluvili a smáli se, z davu vylétaly útržky vět a frází, které se kolem něj hemžily jako vlnky na moři. Zahnul do průjezdu vedle obchodu a chvíli zůstal stát, ruce v kapsách, jako by se schovával před deštěm.
Nechápal, co se to s ním děje. Možná by měl zajít k doktorovi. Ty zvuky, ti lidé, všechno mu šlo na nervy. Všude byl samý hluk a spěch... Poslední dobou v noci málo spal. Nebo to snad souviselo se stravou? Měl spoustu práce vzadu na dvorku, na lodi. Chodil spát úplně vyčerpaný. Podrbal se na čele. Lidé a zvuky, hovor, proudící kolem něj, nekonečná řada tvarů v neustálém pohybu na ulicích a v obchodech...
Ve výkladu blikal a mrkal obrovský televizor, na němž beze zvuku běžel program, střídaly se veselé obrazy. Elwood na ně bezmyšlenkovitě hleděl. Žena v legínách předváděla akrobacii, nejprve přemety, pak hvězdy a piruety. Chvíli chodila po rukou, s úsměvem mávajíc publiku nohama. Pak zmizela; následoval záběr muže v pestrém obleku se psem na vodítku.
Elwood se podíval na hodinky. Za pět minut jedna. Za pět minut by měl být zpátky v práci. Vrátil se na chodník a nahlédl za roh. Ann, Charlie ani Jack nebyli na dohled, asi už přešli. Elwood kráčel pomalu, s rukama v kapsách míjel výkladní skříně. Na chvíli se zastavil před výlohou bazaru a sledoval, jak se uvnitř ženské hemží a strkají kolem pultů s vystavenými imitacemi klenotů, ohmatávají zboží, berou je do rukou a prohlížejí. Ve vedlejší drogerii ho zaujala reklama na nějaký prášek proti plísni na nohou – předváděla, jak se sype mezi popraskané prsty s puchýři. Přešel ulici.
Na druhé straně se zastavil a zahleděl se do výlohy s dámským oblečením, sukněmi a halenkami a vlněnými svetry. Pěkně oblečená dívka na barevné fotografii právě odkládala halenku, aby světu předvedla elegantní podprsenku. Elwood šel dál. Následovala výloha se zavazadly, kufry a kabelami.
Zavazadla. Zůstal stát, zamračil se. Něco se mu honilo hlavou, nějaká neurčitá myšlenka, příliš mlhavá na to, aby ji mohl zachytit. Náhle pocítil silné vnitřní napětí. Pohlédl na hodinky. Jedna hodina deset minut. Opozdil se. Chvátal na roh a netrpělivě čekal, až naskočí zelená. Kolem něj se protlačilo pár mužů a žen blíž k obrubníku, kde právě zastavoval autobus. Elwood se zadíval na autobus. Teď zastavil, dveře se otevřely. Lidé se hrnuli dovnitř. A Elwood se k nim zčistajasna přidal, vystoupil po schůdcích nahoru a hledal po kapsách drobné. Dveře se za ním zavřely.
Okamžik na to se posadil vedle obrovské staré ženy s dítětem na klíně. Seděl tiše, se založenýma rukama, pohled upřený před sebe. Autobus se rozjel ulicí a mířil na předměstí.
Když dorazil domů, byl dům prázdný, temný a chladný. Vzal si ze skříně v ložnici staré šaty. Právě vycházel ven na dvůr, když se na příjezdové cestě objevila Liz s nákupem.
"E.J.!" vykřikla. "Co se děje? Proč jsi doma?"
"Nevím. Vzal jsem si dovolenou. Všechno je v pořádku." Liz odložila tašky s potravinami u plotu. "Proboha," řekla podrážděně. "Tys mě vyděsil." Pozorně se na něj zadívala. "Ty sis vzal dovolenou."
"Ano."
"Pokolikáté už? Kolik to dělá za celý rok?"
"Nevím."
"Nevíš? A zbývá ti vůbec ještě něco?"
"Co mi má zbývat?"
Liz na něj chvíli hleděla, pak zvedla tašky a vešla do domu. Práskla za sebou zadními dveřmi. Elwood se zachmuřil. Co je to s ní? Zamířil do garáže. Vytahoval ven dřevo a nástroje a všechno rozkládal na trávník vedle lodi.
Vzhlédl a prohlížel si ji. Byla hranatá, veliká a hranatá, jako nějaká bedna na náklad. Bože, a jak pevná! Těch trámů a žeber, co do ní dal. Měla krytou kajutu s velkým oknem a střechou potaženou térem. Pořádná loď.
Pustil se do práce. Zanedlouho vyšla z domu Liz. Přiblížila se tak tiše, že ji neslyšel, dokud nevylezl ven pro pár velkých hřebíků. "No?" zeptala se.
Elwood na okamžik ustal v práci. "Co má být?" Liz si založila ruce.
Elwood se zatvářil netrpělivě. "Co je? Co se tak koukáš?"
"Vážně sis vzal dovolenou? Nemůžu tomu uvěřit. Opravdu ses vrátil domů jen proto, abys pracoval – na tomhle?"
Elwood se odvrátil.
"Počkej." Přistoupila k němu. "Nechoď zase pryč. Zůstaň tady."
"Klid. Nekřič."
"Já nekřičím. Chci si jen promluvit. Na něco se chci zeptat. Smím? Můžu se tě na něco zeptat? Nebo ti tolik vadí se mnou mluvit?" Elwood zavrtěl hlavou.
"Proč?" zeptala se Liz důrazně, hlubokým hlasem. "Proč? Můžeš mi to vysvětlit? Proč?"
"Proč co?"
"Tohle! Tahle – tahle věc. K čemu to je? Proč tady trčíš uprostřed dne na dvoře? A takhle to jde po celý rok. Včera večer, například, se zničehonic zvedneš od stolu a vyjdeš ven. Proč? Proč tohle všechno děláš?"
"Už je skoro hotová," zabručel Elwood. "Ještě trochu natřít, máznout tady a támhle, a bude –"
"Co bude pak?" Liz ho obešla a stála mu teď v cestě. "Co asi bude pak? Co se s tím chystáš podniknout? Prodat?

Plavit se s tím? Sousedi se ti smějou. Kdekdo tady v okolí ví –" Hlas se jí náhle zlomil. "Ví o tobě a o téhle lodi. Děcka si ve škole dělají z Boba a Toddyho legraci. Říkají, že jejich táta je – že je –"
"Cvok?"
"Prosím, E.J., pověz mi, nač ti ta loď bude. Mohl bys to pro mě udělat? Třeba to pochopím. Nikdy jsi mi nic nevysvětlil. Nemůžeš to aspoň zkusit?"
"Nemůžu."
"Ty nemůžeš! A proč?"
"Protože to nevím. Nevím, k čemu ta loď bude. Možná není k ničemu."
"Ale jestli k ničemu není, proč potom na ní tak usilovně pracuješ?"
"Nevím. Líbí se mi to. Třeba se to trochu podobá vyřezávání." Netrpělivě mávl rukou. "Vždycky jsem míval nějakou dílnu. Jako kluk jsem vyráběl modely letadel. Mám nástroje. Vždycky jsem míval nástroje."
"Ale proč chodíš domů uprostřed dne?"
"Prostě jsem cítil neklid."
"Proč?"
"Nějak... Slyšel jsem, jak se lidé baví, a přišlo mi to nepříjemné. Musel jsem od nich pryč. Něco se s nimi děje. I s tím, jak se chovají. Možná mám trochu klaustrofobii?"
"Nemám tě objednat u doktora Evanse?"
"Ne. Ne, jsem v pořádku. Prosím tě, Liz, ustup, ať můžu pracovat. Rád bych to dokončil."
"A přitom ani nevíš, k čemu to je." Potřásla hlavou. "Celou dobu na tom dřeš, aniž bys měl ponětí proč. Jako nějaké zvířátko, které v noci vyrazí ven a jde se někam poprat, jako kočka vzadu u plotu. Klidně odejdeš ze zaměstnání, na nás úplně kašleš –"
"Jdi mi z cesty."
"Poslouchej. Polož to kladivo a pojď dovnitř. Vezmeš si oblek a vrátíš se do kanceláře. Slyšíš mě? Jestli mě teď neposlechneš, tak už tě do tohohle domu nikdy nepustím. Můžeš rozbít dveře kladivem, prosím, jak je libo. Ale pro tebe už tady bude pořád zamčeno. Jestli nepřestaneš bláznit s tou lodí a nevrátíš se do práce."
Zavládlo ticho.
"Jdi mi z cesty," řekl Elwood. "Musím to dokončit." Liz na něj upírala zrak. "Chceš pokračovat?" Muž se protáhl kolem ní. "Ty v tom hodláš pokračovat? Ty vážně nejsi v pořádku. Asi ti přeskočilo. Ty –"
"Přestaň." Elwood hleděl někam za ni. Liz se obrátila. Na cestě k domu tiše stál Toddy s krabicí na jídlo pod paží. Drobný obličej měl vážný, skoro slavnostní. Díval se na rodiče a nic neříkal. "Tode!" zavolala Liz. "To už je tolik hodin?" Toddy přešel přes trávník k otci. "Ahoj, kluku," řekl Elwood. "Jak bylo ve škole?"
"Fajn."
"Jdu domů," prohlásila Liz. "Myslím to vážně, E.J. Pamatuj si, že to myslím naprosto vážně."
Zamířila po cestičce k domu, zadní dveře se za ní zabouchly. Elwood si povzdechl. Sedl si na žebřík, opřený o bok lodi, a odložil kladivo. Zapálil si cigaretu a tiše pokuřoval. Toddy mlčky čekal. "Tak co, kamo?" promluvil nakonec Elwood. "Co tomu říkáš?"
"Do čeho se mám pustit, tati?"
"Pustit?" Elwood se usmál. "No, už toho moc nezbývá. Pár věcí tady, pár támhle. Brzy už budeme hotovi. Mrkni se, jestli jsme nezapomněli přitlouct všechna prkna na palubě." Poškrábal se na tváři. "Skoro hotovo. Mořili jsme se s tím pěkně dlouho. Můžeš natírat, jestli máš chuť. Rád bych měl kajutu natřenou. Na červeno. Jak by se ti to líbilo?"
"Radši na zeleno."
"Zelená? No dobře. V garáži snad zbyla nějaká zelená po natírání verandy. Mohl bys ji rozmíchat?"
"Jasně," kývl Toddy a zamířil do garáže. Elwood za ním zavolal: "Toddy!" Chlapec se ohlédl. "Ano?"
"Toddy, počkej." Elwood pomalu vykročil k synovi. "Chci se tě na něco zeptat."
"Na co, tati?"
"Ty – ty mi pomáháš docela rád, ne? Nevadí ti dělat na té lodi?" Toddy se mu vážně zadíval do tváře. Neodpověděl. Chvíli jen tak stáli a upírali na sebe pohledy.
"Fajn," řekl najednou Elwood. "Tak běž a rozmíchej tu barvu." Po příjezdové cestě se klátivě blížil Bob se dvěma kluky ze střední školy. "Ahoj, tati," zazubil se. "Jak to jde?"
"Dobře," odpověděl Elwood.
"Koukněte," obrátil se Bob ke kamarádům a ukázal na loď. "Vidíte to? Víte, co to je?"
"A co jako?" zeptal se jeden z nich.
Bob otevřel dveře do kuchyně. "Atomová ponorka." Ušklíbl se, oba kluci se také zašklebili. "Je naložená uranem 235. Táta se s ní chystá až do Ruska. Až s tím bude hotov, nezbude z Moskvy ani ň."
Chlapci zmizeli v domě, dveře se za nimi zabouchly.
Elwood stál a prohlížel si loď. Vedle na dvorku paní Huntová na chvíli přestala sbírat prádlo a zadívala se na něj a na mohutný hranatý trup lodi, která se tyčila nad ním.
"Opravdu to má atomový pohon, pane Elwoode?" zeptala se.
"Ne."
"A na co to vlastně jezdí? Nikde nevidím žádné plachty. Jaký tam máte motor? Nebo snad parní kotel?"
Elwood se kousl do rtu. Tohle ho kupodivu nikdy nenapadlo. Jeho loď neměla žádný motor, vůbec žádný motor. Neměla plachty ani parní kotel. Nedal do ní žádné turbíny, nepomyslel na palivo. Nic takového. Byl to jen dřevěný trup, obrovská krabice, to bylo vše. Nikdy se nezamýšlel nad tím, co ji bude pohánět, ani jednou za celou dobu, co na ní s Toddym pracovali.

Náhle ho zaplavilo zoufalství. Vůbec žádný motor, nic. Není to opravdová loď, jen hromada dřeva, dehtu a hřebíků. Nikdy nevypluje, nikdy neopustí tenhle dvorek. Liz měla pravdu: byl jako zvířátko, které se v noci plíží po dvorku a loví v temnotách, bojuje a zabíjí, aniž by cokoli chápalo, slepé, nevědomé a patetické. Proč tu loď vlastně stavěl? Neměl ponětí. Kam se s ní chystal? Ani to nevěděl. Co ji mělo pohánět? Jak ji chtěl dostat ze dvora? K čemu to je, takhle něco stavět, aniž by chápal proč, tápat v temnotě jako noční tvor?
Toddy celou dobu pracoval po jeho boku. Proč mu pomáhal? Věděl to snad? Měl ten chlapec představu, k čemu bude loď sloužit, proč ji stavějí? Toddy se nikdy na nic nezeptal, protože otci důvěřoval.
Jenomže ten nevěděl o nic víc, byl právě tak nevědomý, a teď bude dílo dokončeno, připraveno, ale k čemu? Brzy už Toddy odloží štětec, zavře poslední plechovku s barvou, odloží hřebíky a zbytky dřeva, pověsí pilu a kladivo zase do garáže. A potom se zeptá, pak položí tu otázku, kterou dosud nikdy nepoložil, ale jednou na to musí dojít...
A on nezná odpověď.
Elwood stál a upíral zrak na obrovský trup lodi, kterou postavili, a úporně se snažil porozumět. Proč se tak dřel? K čemu to všechno bylo? Kdy se to dozví? Pochopí to vůbec někdy? Nekonečně dlouho tam tak stál a hleděl.
Pochopil, až když na něj dopadly první velké černé kapky deště.

přeložila Jana Rečková

Vetřelec
Vstoupili do hlavní haly. Na vzdáleném konci postávali technici kolem velkého, světélkujícího panelu a sledovali složité vzorce světel, které se rychle měnily a blikaly ve zdánlivě nekonečném počtu kombinací. Na dlouhých stolech hučela počítačová zařízení, automatická nebo obsluhovaná lidmi. Nástěnné grafy pokrývaly každičký palec vertikální plochy.
Hasten se užasle rozhlížel.
Wood se zasmál. "Pojďte sem ke mně a něco uvidíte. Tohle poznáváte, nemám pravdu?" Ukázal na masivní stroj, kolem kterého stál tichý hlouček mužů a žen v bílých laboratorních pláštích.
"Poznávám," přitakal Hasten pomalu. "Vypadá to jako náš vlastní Dip, ale je to asi dvacetkrát větší. Co dovážíte? A odkud to dovážíte?" Přejel prsty po krytu stroje, pak si sedl do dřepu, aby se mu podíval na vnitřnosti. Ty však byly zamčené na zámek. Dip byl právě v provozu. "Víte, kdybychom měli jen tušení, že něco takového existuje, Histooddělení by –"
"Teď o tom víte." Wood se k němu sehnul. "Poslouchejte, Hastene, jste první člověk zvenku, který se dostal do této místnosti. Viděl jste stráže. Nikdo neoprávněný se sem nedostane. Stráže mají rozkazy zabít každého, kdo by se pokusil neoprávněně vstoupit."
"Abyste ukryli tohle? Stroj? Vy byste stříleli, aby –"
Oba se narovnali. Wood mu hleděl s kamenným výrazem do tváře. "Vás Dip sonduje v minulosti. Řím. Řecko. Zaprášené, staré ročníky." Wood se dotkl velkého Dipu za nimi. "Tenhle Dip je jiný. Chráníme ho svými životy i životem všech ostatních lidí. Víte proč?"
Hasten zíral na stroj.
"Tento Dip není nařízen na starověk, ale – na budoucnost." Wood se díval Hastenovi přímo do očí. "Rozumíte? Budoucnost."
"Vy provádíte sondy do budoucnosti? Ale to nesmíte! Zákon to zakazuje, to přece víte!" Hasten poplašeně ucouvl. "Kdyby to věděla Výkonná rada, rozbila by tuhle budovu na kousky. Znáte nebezpečí, která hrozí. Sám Berkowsky je vyložil ve svých spisech."
Hasten rozčileně přecházel sem a tam. "Nemohu tomu uvěřit. Používat Dip, orientovaný na budoucnost. Když vytáhnete nějaký materiál z budoucnosti, zavedete automaticky nový prvek do současnosti. Budoucnost se tím změní – nastartujete nekonečný posun. Čím více se budete vrtat v budoucnosti, tím více nových prvků přenesete do současnosti. Vytvoříte nestabilní podmínky pro nadcházející století. Proto byl vydán ten zákon."
Wood přikývl. "Já vím."
"A vy v tom přesto pokračujete?" Hasten horlivě gestikuloval. "Zastavte to, proboha! Zastavte to, nebo sem zavlečete nějaký smrtelný faktor, který nedokážeme zlikvidovat. Proč pokračujete –"
Wood klesl na židli. "Dobrá, Hastene, přestaňte nás poučovat. Je příliš pozdě. Už se to stalo. Při našich experimentech sem byl zavlečen smrtelný faktor. Mysleli jsme si, že víme, co děláme..." Zvedl oči. "Proto jsme vás sem přivedli. Posaďte se – povím vám všechno, co se stalo."

Hleděli přes stůl jeden na druhého. Wood si složil ruce na prsou. "Nebudu chodit kolem horké kaše. Jste považován za odborníka, za nejlepšího odborníka na histovýzkum. Víte o používání časového Dipu víc než kdokoliv jiný na celém světě. Proto jsme naši práci, naši nedovolenou práci, ukázali právě vám."
"A vy už jste se dostali do problémů?"
"Do spousty problémů. A každý náš pokus šťourat dál to ještě zhoršuje. Pokud něco neuděláme, staneme se nejproklínanější organizací v celé historii."
"Začněte, prosím, od začátku," vybídl ho Hasten.
"Dip byl schválen Politickou vědeckou radou. Chtěli znát výsledky některých svých politických rozhodnutí. Nejdříve jsme to odmítli, s odvoláním na Berkowskyho teorii. Ale ta myšlenka je fascinující, víte. Nechali jsme se přesvědčit a Dip byl postaven – tajně, samozřejmě.
Vyslali jsme první sondu do doby za dvacet let. Abychom se ochránili před Berkowskyho faktorem, pokusili jsme se o malý trik. Nic jsme nepřivezli. Tento Dip je upraven tak, aby nic nesbíral. Nebere na palubu žádné předměty. Pouze

fotografuje z velké nadmořské výšky. Filmy přicházejí k nám, my pořizujeme zvětšeniny a pokoušíme se z nich vyvodit závěry.
Nejprve byly výsledky v pořádku. Žádné další války, vzrůstající, krásná města. Zvětšené záběry z ulic ukázaly množství očividně spokojených lidí. Mnohem pomalejší rytmus života.
Pak jsme šli dopředu o padesát let. Dokonce ještě lepší: města v rozmachu. Lidé o něco méně závislí na strojích. Více trávy, parků. Skvělé životní podmínky, mír, štěstí, hodně volného času. Méně fanatického plýtvání a spěchu.
Pokračovali jsme a skákali do stále větší vzdálenosti. Samozřejmě, že s takovou nepřímou pozorovací metodou jsme si nemohli být ničím stoprocentně jisti, ale všechno vypadalo velice pěkně. Předali jsme informace Radě a oni pokračovali v přijatých plánech. A pak se to stalo."
"Co přesně?" zeptal se Hasten a naklonil se k Woodovi.
"Rozhodli jsme se poslat ještě jednu sondu do doby, kterou jsme už předtím fotografovali, do doby za sto let. Vyslali jsme Dip, a ten se vrátil s plným filmem. Vyvolali jsme ho a prohlédli." Wood udělal pauzu.
"A?"
"A nebylo to jako poprvé. Bylo to jiné. Všechno se změnilo. Válka – všude jen válka a zkáza." Wood pokrčil rameny.
"Vyděsilo nás to. Vyslali jsme Dip ještě jednou, abychom si byli absolutně jisti."
"A co jste našli tentokrát?"

Wood sevřel ruce v pěst. "Zase to bylo změněné. A k horšímu! Trosky, nekonečné trosky. Lidé bezmocní a zbídačení. Všude jen trosky a smrt. Špína. Konec války, poslední fáze."
"Aha." Hasten přikývl.
"To není to nejhorší! Předali jsme tyto informace Radě. Ta zastavila veškerou činnost a svolala dvoutýdenní konferenci. Zrušila veškerá nařízení a stáhla plány, které vytvořila na základě našich předchozích zpráv. Asi po měsíci se s námi Rada zase spojila. Její členové chtěli, abychom to zkusili ještě jednou, abychom Dip ještě jednou poslali do té doby. Řekli jsme ne, ale oni na tom trvali. Už to nemůže být horší, tvrdili.
Tak jsme vyslali Dip znovu. Vrátil se a my jsme si přehráli film. Hastene, jsou věci mnohem horší než válka. Nevěřil byste, co jsme viděli. Neexistoval tam lidský život. Vůbec žádný, ani jediná lidská bytost."
"Všechno bylo zničené?"
"Ne! Žádná destrukce. Města velká a impozantní, silnice, budovy, jezera, pole. Ale žádný lidský život. Města prázdná, fungovala jen mechanicky, každý stroj a drát zcela nedotčený. Ale žádní žijící lidé."
"Proč?"
"Vyslali jsme Dip ještě dál, ve skocích po padesáti letech. Nic. Nic, znovu a znovu. Města, silnice, budovy, ale žádný lidský život. Všichni mrtví. Epidemie, radiace nebo co. Nevíme. Ale něco je zabilo. Odkud to přišlo? To také nevíme. Původně to tam nebylo. Myslím – v našich prvních sondách.
To my jsme ho tam přenesli, ten smrtelný faktor. My jsme to způsobili, tím naším šťouráním. Nebylo to tam, když jsme začali. Udělali jsme to my, Hastene." Wood se do něj zavrtával pohledem, obličej bílý jako maska. "My jsme to způsobili a my teď musíme zjistit, co to je a zbavit se toho."
"Jak to chcete udělat?"
"Sestrojili jsme časový vůz, který je schopen přepravit jednoho lidského pozorovatele do budoucnosti. Pošleme tam jednoho muže, aby se podíval, co to je. Fotografie nám toho řekly málo, musíme vědět víc! Kdy se to poprvé objevilo? Jak? Jaké byly první příznaky? Co to je? Jakmile to budeme vědět, možná, že to dokážeme zničit. Myslím ten faktor. Vystopovat a zneškodnit. Někdo musí jít do budoucnosti a zjistit, co jsme to vlastně spustili. Je to jediný způsob."
Wood vstal, Hasten ho ihned následoval.
"Vy jste ten člověk," řekl Wood. "Vy půjdete. Nejkompetentnější osoba, jakou máme. Časový vůz stojí venku, na otevřené plošině. Hlídají ho stráže." Wood dal signál. Ke stolu přišli dva vojáci.
"Pane?"
"Půjdete s námi," rozkázal Wood. "Jdeme ven na plošinu. Postarejte se, aby nás nikdo nesledoval." Obrátil se k Hastenovi. "Připraven?"
Hasten zaváhal. "Počkejte přece. Budu si muset prohlédnout vaši práci, prostudovat, co jste už udělali. Sám si prohlédnout časový vůz. Nemohu –"
Vojáci se k němu přiblížili a tázavě pohlédli na Wooda. Wood položil Hastenovi ruku na rameno. "Je mi líto," omlouval se, "ale nemůžeme ztrácet čas. Pojďte se mnou."

Všude kolem se vlnila tma. Vířila až k němu a zase ustupovala. Sedl si do křesla před řídicím panelem a otřel si pot z tváře. Byl na cestě, ať chtěl nebo nechtěl. Wood mu stručně nastínil ovládání časového vozu. Několikavteřinová instruktáž, nastavení přístojů, a pak už se za ním zabouchly kovové dveře.
Hasten se rozhlédl. V kouli byla zima. Vzduch řídký a mrazivý. Chvíli sledoval pohyb na číselnících, ale díky zimě se začal cítit nepohodlně. Přešel k boxu s výbavou a odsunul dveře. Kombinéza. Těžká kombinéza a laserová puška. Podržel pušku chvíli v ruce a pozorně si ji prohlédl. A nářadí. Nářadí a výstroj všeho druhu. Právě když pušku pokládal zpátky, tlumené hučení pod ním náhle ztichlo. V tu chvíli, v tu krátkou, příšernou chvíli cítil, jak ho něco nadneslo nad podlahu. Pak ten pocit zmizel.
Oknem proudilo sluneční světlo a rozlévalo se po podlaze. Vypnul umělé osvětlení a přešel k oknu. Wood nastavil přístroje na sto let dopředu. Opřel se o okenní rám a vyhlédl ven.
Louka, květiny a tráva, rozprostřená do nekonečna. Modrá obloha a plující oblaka. V dálce nějaká zvířata, pasoucí se a společně postávající ve stínu nějakého stromu. Přešel ke dveřím, odemkl je a vyklonil se ven. Zasáhlo ho teplé sluneční

světlo a on se hned začal cítit lépe. Teď teprve viděl, že ta zvířata jsou krávy.
Na chvíli zůstal stát ve dveřích s rukama v bok. Mohla být ta epidemie bakteriálního původu? Přenosná vzduchem? Pokud to tedy byla epidemie. Zvedl ruce a dotkl se ochranné helmy. Raději si ji nechá nasazenou.
Vlezl dovnitř a vytáhl z boxu pušku. Potom se vrátil ke dveřím a zkontroloval zámek, aby se ujistil, že během jeho nepřítomnosti zůstane zavřený. Teprve pak sestoupil na luční trávu. Zavřel dveře a rozhlédl se. Potom rychlou chůzí vyrazil od koule k vrcholu dlouhého kopce, který se tyčil asi půl míle daleko. Jak tak kráčel, zkontroloval svůj signální náramek na zápěstí, který ho měl dovést zpátky ke kovové kouli, jeho časovému vozu, pokud nebude schopen najít cestu sám.
Prošel kolem stromu a přiblížil se ke kravám. Krávy se zvedly a odcházely. Všiml si něčeho, co mu způsobilo náhlé mrazení v zádech. Vemena měly malá a scvrklá. Nebyly to chovné krávy.
Když došel na vrchol kopce, zastavil se a zvedl k očím dalekohled. Země se táhla na míle a míle daleko. Suchá zelená pole, neupravovaná a neobdělávaná, se vlnila do dálky kam až oko dohlédlo. Nic jiného? Otáčel se a přejížděl po horizontu.
Ztuhl a přístroj zaostřil. Nalevo, v dálce, na krajní hranici viditelnosti, vyrostly mlhavé kolmice města. Spustil dalekohled. Dlouhými kroky, obut v těžkých botách, vyrazil po svahu kopce. Měl před sebou dlouhé putování.

Hasten nebyl na cestě ani půl hodiny, když uviděl motýly. Zvedli se náhle několik yardů před ním a tančili a třepotali se ve slunečním světle. Zastavil se, aby si odpočinul, a prohlížel si je. Byli pestře zbarvení, červení a modří, se žlutými a zelenými skvrnami. Největší motýli, jaké kdy viděl. Možná pocházeli z nějaké zoo. Uletěli a zdivočeli, když člověk odešel ze scény. Motýli stoupali výš a výš. Aniž by si ho všimli, vystřelili ke vzdáleným věžím města. V momentě byli pryč.
Hasten se znovu vydal na cestu. Bylo těžké představit si, že člověk vyhynul za takových okolností. Motýli, tráva, krávy ve stínu stromu. Jaký tichý a líbezný svět tu před ním ležel – bez lidské rasy!
Náhle se mu těsně před obličejem zatřepotal poslední motýl, který rychle vystartoval z trávy. Automaticky zvedl ruku, aby ho odehnal. Motýl mu narazil do ruky. Začal se smát –
Zařval bolestí. Upadl na kolena, zalapal po dechu a zvedl se mu žaludek. Převalil se na obličej, začal se svíjet a vší silou tiskl tvář do země. Ruku měl v jednom ohni, tělo se mu kroutilo bolestí, točila se mu hlava. Zavřel oči.
Když se konečně znovu otočil, motýl byl už pryč. Nebylo po něm ani vidu ani slechu.
Ještě nějakou dobu zůstal ležet v trávě, potom se pomalu posadil a zvedl na roztřesené nohy. Odhrnul košili a prohlédl si ruku a zápěstí. Kůže v okolí rány byla černá, tvrdá a nateklá. Díval se střídavě na ni a na vzdálené město. Motýli zmizeli právě tam...
Vydal se zpátky k časovému vozu.
Dorazil ke kouli chvíli poté, co sluneční paprsky začaly uhasínat ve večerním soumraku. Dveře se na jeho dotek odsunuly a on vstoupil dovnitř. Ovázal si ruku a zápěstí hojivou náplastí z krabičky s léky, posadil se na sedadlo a s pohledem upřeným na svoji ruku se hluboce zamyslel. Malé žihadlo, které dostal vlastně náhodou. Motýl si toho ani nevšiml. Ale co když celé hejno –
Počkal, dokud slunce docela nezapadlo a uvnitř koule nebyla naprostá tma. V noci všechny včely a motýli zmizeli, nebo alespoň ti, které viděl. No, bude muset zkusit štěstí. Ruka ho stále bolela a bez milosti pulsovala. Hojivá náplast vůbec nepomáhala. Točila se mu hlava a v ústech měl horečnatou příchuť.
Než odešel, otevřel box a vyndal z něj všechny věci. Prohlédl laserovou pušku a položil ji stranou. O chvíli později našel to, co hledal. Pájecí lampu a baterku. Všechny ostatní věci uklidil a vstal. Nyní byl připraven – pokud to bylo to správné slovo. Připraven, jak jen to šlo.
Vystoupil z koule do tmy a namířil světlo před sebe. Šel rychle. Byla temná, osamělá noc, na nebi svítilo jen několik hvězd a jeho baterka byla jediné pozemské světlo. Vyšel na kopec a na druhé straně sestoupil. Ze tmy se vynořila skupina stromů a on se ocitl na ploché rovině. Pomocí baterky si hledal cestu k městu.

Když k němu konečně dorazil, byl velmi unavený. Cesta byla dlouhá a on už začínal mít potíže s dýcháním. Před ním se tyčily ohromné, strašidelné obrysy, které se nahoře rozplývaly do tmy. Zdálo se, že to není velké město, ale architektura byla Hastenovi neznámá, více vertikální a štíhlejší, než na jakou byl zvyklý.
Prošel bránou. Kamenným chodníkem na ulicích prorůstala tráva. Zastavil se a rozhlížel se po zemi. Všude jen tráva a plevel. A v rozích budov kosti. Malé hromádky kostí a prachu. Šel dál a světlem baterky klouzal po stěnách útlých budov. Podrážky klapaly prázdným prostorem. Ve městě nesvítila žádná světla, jen jeho baterka.
Budovy se začínaly rozestupovat. Brzy si uvědomil, že vstoupil na rozlehlé členité náměstí, porostlé křovím a břečťanem. Na vzdáleném konci se tyčila budova o něco vyšší než ostatní. Vydal se k ní a klouzal světlem po prázdném, zpustlém náměstí. Vyšel po polorozpadlých schodech na betonovou plošinu před budovou. Najednou se zastavil. Napravo od něj vyrostla jiná budova, která upoutala jeho pozornost. Rozbušilo se mu srdce. Nad vstupními dveřmi odhalil slovo, zručně vytesané do oblouku.
Bibliotheca
Našel to, co hledal, knihovnu. Vyšel po schodech k tmavému vchodu. Dřevěná prkna se mu prohýbala pod nohama. Nahoře zjistil, že stojí před těžkými dřevěnými dveřmi s kovovými kruhy. Když uchopil jeden z kruhů, dveře povolily, vypadly z rámu a zřítily se kolem něj dolů ze schodů a do tmy. Omráčil ho zápach hniloby a prachu.
Vešel dovnitř. Procházel tichými chodbami, plnými pavučin, které mu ulpívaly na helmě. Vybral si náhodně jednu místnost a vstoupil. Byly zde další hromádky prachu a zbytků kostí. Podél zdí se táhly nízké stoly a police. Přistoupil k jedné z nich a pokusil se sundat několik knih. Rozlámaly a rozdrobily se mu v ruce a snesly se na něj jako sprška papírků a nití. Bylo možné, že od jeho doby uplynulo teprve jedno století?

Hasten se posadil ke stolu a otevřel jednu z těch knih, které byly v lepším stavu. Slova byla psána jazykem, který neznal. Poznal jen, že jde o umělý románský jazyk. Obracel stránku za stránkou. Nakonec vzal do náruče několik náhodně vybraných knih a vydal se ke dveřím. Najednou mu srdce poskočilo překvapením. S roztřesenýma rukama přešel ke zdi. Noviny.
Opatrně sundal křehké, lámající se listy a přidržel je pod světlem. Stejný jazyk, samozřejmě. Tučné, černé titulky. Podařilo se mu srolovat dohromady několik výtisků a přiložil je ke svému nákladu knih. Potom prošel dveřmi na chodbu a vydal se stejnou cestou, jakou přišel.
Venku ho udeřil do nosu chladný čerstvý vzduch. Rozhlédl se po matných obrysech, které lemovaly náměstí ze všech stran. Potom se pustil po schodech a přes náměstí a opatrně si přitom svítil na cestu. Došel k městské bráně a o chvíli později byl na rovné pláni a na cestě k časovému vozu.
Nekonečně dlouho se plahočil, hlavu skloněnou k zemi. Nakonec ho únava donutila zastavit. Kymácel se na místě ze strany na stranu a těžce oddychoval. Složil svůj náklad na zem. Daleko na okraji horizontu uviděl dlouhý, šedivý pruh, který se vytvořil, zatímco on putoval z města. Zatraceně. Začínalo vycházet slunce.
Ránem se prohánělstudený vítr a vířil kolem něj. Ve vznikajícím šedivém světle začínaly stromy a kopce dostávat tvar. Tvrdý, neústupný obrys. Obrátil se k městu. Ponuré a úzké hroty opuštěných budov trčely do výšky. Chvíli se fascinovaně díval, jak první denní barvy ozařují střechy a věže. Potom barvy vybledly a mezi ním a městem se rozprostřela postupující mlha. Sklonil se a posbíral náklad. Znovu vyrazil ke kouli, jak nejrychleji mohl. Tělem mu proběhl mrazivý strach.
Z města se k obloze vznesla černá skvrna a zůstala viset na místě.

Po nějaké době, po dlouhé době, se Hasten ohlédl. Skvrna byla stále na místě – ale byla o mnoho větší. A už vůbec nebyla černá. V jasném denním světle začala skvrna zářit mnoha barvami.
Znovu zrychlil. Vylezl na kopec a pak rychle sestoupil druhou stranou. Na sekundu se zastavil, aby zapnul náramek. Ozval se hlasitý tón. Nebyl od koule daleko. Mával rukou do všech stran a tón se zvyšoval a klesal. Doprava. Setřel si rukou pot a pokračoval v cestě.
O několik minut později shlédl z vrcholku terénní vlny a uviděl lesklou, kovovou kouli, jak tiše spočívá na trávě, zvlhlá studenou noční mlhou. Jeho časový vůz. Pustil se k ní, klopýtal a klouzal.
Právě když ramenem otevíral dveře, objevil se nad vrcholkem kopce první mrak motýlů a tiše se k němu přibližoval. Zamkl dveře, složil náklad na zem a protáhl si svaly. Ruka mu hořela intenzivní bolestí. Neměl čas se tím zabývat – přiběhl k oknu a vyhlédl ven. Motýlí roj se blížil ke kouli, tancoval a třepetal se ve vzduchu, zářil všemi barvami. Motýli si posedali na kov a dokonce i na okno. Výhled měl náhle odříznutý lesklými, hebkými a měkkými tělíčky a křídly, která tloukla jedno o druhé. Zaposlouchal se. Slyšel tlumený, neutichající zvuk; přicházel ze všech stran. Motýli už zcela pokryli okno a v kouli se setmělo. Rozsvítil.
Čas plynul. Nejistý, co má dělat, prohlížel si noviny. Má jet zpátky? Nebo vpřed? Snad raději skočit o nějakých padesát let dopředu. Motýli byli nebezpeční, ale nemusel to být ten pravý smrtelný faktor, který hledal. Podíval se na ruku. Kůže byla černá a tvrdá. Mrtvá plocha, která se stále rozšiřovala. Proběhl jím stín znepokojení. Bylo to horší, ne lepší. Škrábavý zvuk, který se ozýval ze všech stran, mu začínal jít na nervy. Naplňoval ho strachem a nervozitou. Položil knihy a začal přecházet sem a tam. Jak by mohl hmyz, dokonce i tak ohromný jako tenhle, zničit lidskou rasu? Lidské bytosti by proti němu jistě dokázaly bojovat. Poprašky, jedy, spreje.
Na rukáv se mu snesla maličká šupinka kovu. Smetl ji na zem. Dopadla další, pak několik malých úlomků. Vyskočil a podíval se na strop.
Nad hlavou se mu tvořil kruh. Další kruh se objevil napravo a hned vedle třetí. Všude kolem něj vznikaly kruhy, ve stěnách i střeše koule. Rozběhl se k řídicímu panelu a stiskl nouzové tlačítko. Panel se s hukotem probudil k životu. Začal rychle, horečnaně nastavovat časový ukazatel. Na zem teď padaly větší kousky kovu, hotová sprcha kovových úlomků. Vylučovali snad nějakou žíravou látku? Kyselinu? Zřejmě nějaký druh přírodní sekrece. Na zem dopadl velký kus kovu. Otočil se.
Motýli vnikli do koule, třepetali se a tančili k němu. Kus, který spadl na zem, byl kovový kruh, vyříznutý čistě a přesně. Neměl dost času, aby si ho prohlížel. Popadl pájecí lampu a stiskl vypínač. Plamen zasyčel a zaprskal. Jak se k němu motýli přibližovali, stiskl pevně držadlo a zvedl trysku. Vzduch oživl hořícími částečkami. Pršely všude kolem něj a koule se naplnila šíleným zápachem.
Zapnul poslední tlačítka. Světla číselníků zazářila a podlaha pod ním se rozhučela. Přitáhl hlavní páku. Další a další motýli se tlačili dovnitř, mačkali se dychtivě jeden na druhého, drali se otvory. Na podlahu se náhle zřítil druhý kovový kruh a za ním se vyrojila další horda. Hasten se přikrčil a o krok ucouvl, pájecí lampu s tryskajícím plamenem před sebou. Proud motýlů neustával, bylo jich stále víc a víc.
Pak se na všechno sneslo náhlé ticho. Tak náhlé, že překvapením zamrkal. Nekonečné vytrvalé škrábání ustalo. Byl sám, kromě mračna prachových částeček na zemi a na stěnách – zbytky motýlů, kteří se dostali do koule. Hasten se posadil do sedadla. Třásl se po celém těle. Byl v bezpečí, na cestě zpátky do své doby. A bylo nepochybné, skutečně nepochybné, že nalezl smrtelný faktor. Byl tam, v hromadách popela na podlaze; v kruzích, čistě vykrojených do schránky vozu. Žíravá sekrece? Pousmál se.
Poslední pohled na ně, na tu rojící se hordu, mu prozradil, co chtěl vědět. Motýli měli žihadla ve tvaru malinkých dlátek. Prosekali si cestu dovnitř. Přinesli si své vlastní nářadí.
Posadil se a čekal, až časový vůz dokončí cestu.

Stráže ho zachytily a pomohly mu z vozu ven. Opřel se o ně a nejistě sestoupil na zem. "Díky," zamumlal.
Přiběhl Wood. "Hastene, jste v pořádku?"
Přikývl. "Ano. Kromě ruky."
"Pojďte ihned dovnitř." Prošli dveřmi do hlavní haly. "Posaďte se." Wood mávl netrpělivě rukou a jeden voják přispěchal s židlí. "Udělejte mu horkou kávu."
Přinesli kávu. Hasten seděl a pomalu z ní usrkával. Konečně odstrčil šálek a pohodlně se opřel.
"Můžete nám to teď říci?" zeptal se Wood.
"Ano."
"Dobře." Wood si sedl naproti němu. Magnetofon se s bzučením probral k životu a kamera začala snímat Hastenovu tvář, když hovořil. "Dejte se do toho. Co jste objevil?"

Když skončil, v celé místnosti zavládlo ticho. Nikdo ze stráží ani techniků nepromluvil.
Wood rozechvěle vstal. "Bože. Lidstvo zničila forma jedovatého živočicha. Myslel jsem si, že to tak bude. Ale motýli? A inteligentní? Schopní plánovat útok? Pravděpodobně rychlý proces rozmnožování, blesková adaptace."
"Možná nám pomůžou ty knihy a noviny."
"Ale odkud se vzali? Z mutace nějakého existujícího druhu? Nebo z jiné planety? Možná je přinesly vesmírné cesty. Musíme to zjistit."
"Napadají jenom lidské bytosti," dodal Hasten. "Krávy nechali na pokoji. Jen lidi."
"Možná je můžeme zastavit." Wood zapnul videotelefon. "Nechám Radu svolat mimořádné zasedání. Dáme jim vaši zprávu a doporučení. Zahájíme rozsáhlou akci. Po celé planetě zorganizujeme jednotky. Teď, když víme, co to je, tak máme šanci. Díky vám, Hastene, se nám je možná podaří zastavit včas!"
Objevil se telegrafista a Wood mu nadiktoval šifrovaný dopis pro Radu. Hasten zíral do prázdna. Konečně se zvedl a začal se procházet po místnosti. Ruka nemilosrdně pulsovala. Vyšel ven na otevřenou plošinu. Několik vojáků si zvědavě prohlíželo časový vůz. Hasten je bez zájmu pozoroval, hlavu zcela prázdnou.
"Co je tohle, pane?" zeptal se jeden.
"Tohle?" Hasten se probral a pomalu kráčel k němu. "Tohle je časový vůz."
"Ne, já myslím tohle." Voják ukázal na něco na krytu. "Tohle, pane. Nebylo to tam, když vůz odjížděl."
Hastenovi se zastavil dech. Protlačil se kolem nich a podíval se zblízka. Nejprve neviděl nic, jen rozežraný kovový povrch. Potom jím projela mrazivá hrůza.
Na povrchu koule bylo něco malého, hnědého a chlupatého. Natáhl ruku a dotkl se toho. Váček. Tvrdý, malý, hnědý váček. Suchý. Suchý a prázdný. Nebylo v něm nic. Na jednom konci byl otevřený. Pohlédl na vůz. Po celém povrchu byly rozesety malé hnědé váčky, některé dosud plné, ale mnoho již prázdných.
Kukly.

přeložila Jaroslava Kohotová

Výplata
Najednou byl v pohybu. Kolem něj tiše hučely motory. Nacházel se v malém soukromém raketovém člunu, volně letícím mezi městy po odpoledním nebi.
"Uch!" zabručel, narovnal se v sedadle a poškrábal se na hlavě. Earl Rethrick na něj upřeně hleděl a oči se mu leskly.
"Přicházíme k sobě?"
"Kde jsme?" Jennings potřásl hlavou ve snaze zaplašit tupou bolest. "Nebo bych se měl možná zeptat jinak." Už si všiml, že není pozdní podzim. Bylo jaro. Pole pod člunem byla zelená. Poslední, co si vybavoval bylo, jak s Rethrickem vstupuje do výtahu. A byl pozdní podzim. A v New Yorku.
"Ano," přitakal Rethrick. "Už jsou to skoro dva roky. Zjistíš, že se spousta věcí změnila. Vláda padla před pár měsíci. Nová vláda je ještě silnější. BP, Bezpečnostní policie, má dnes téměř neomezenou moc. Ve školách se teď děti učí udávat. Ale všichni jsme věděli, že to přijde. Tak, co ještě? New York je větší. Mám za to, že už úplně zasypali Sanfranciský záliv."
"To, co chci vědět je, co jsem k čertu ty dva roky dělal!" Jennings stiskl zapalovač a nervózně si zapálil cigaretu.
"Řekneš mi to?"
"Ne. Samozřejmě, že ti to neřeknu."
"Kam letíme?"
"Zpátky do kanceláře v New Yorku. Tam jsi mě poprvé uviděl, vzpomínáš? Nejspíš si to pamatuješ líp než já. Pro tebe to je koneckonců jako včera nebo tak nějak."
Jennings přikývl. Dva roky! Dva roky života jsou nenávratně pryč. To snad ani není možné. Když vstupoval do výtahu, pořád to ještě zvažoval, probíral to. Neměl si to radši rozmyslet? I když za to dostane takovou sumu peněz – a byla tedy pořádná, i na jeho poměry – nezdálo se mu, že to za to doopravdy stálo. Nikdy nepřestane přemýšlet, jakou práci vlastně dělal. Bylo to legální? Bylo to – Ale o tom už nemělo smysl spekulovat. I když si to snažil vybavit, spadla opona. Smutně se díval z okna na odpolední oblohu. Země pod ním byla vlhká a kypěla životem. Jaro, jaro o dva roky později. A co z těch dvou let měl?
"Už jsem dostal zaplaceno?" zeptal se. Vytáhl peněženku a podíval se dovnitř. "Očividně ne."
"Ne. Zaplaceno dostaneš v kanceláři. Kelly tě vyplatí."
"Celou sumu najednou?"
"Padesát tisíc kreditů."

Jennings se usmál. Cítil se trochu lépe, když se ta částka vyslovila nahlas. Možná to nakonec nebylo tak špatné. Skoro jako by mu zaplatili za to, že spal. Ale byl o dva roky starší; právě tolik mu ubylo ze života. Bylo to, jako by prodal kus sebe samého, kus svého života. A život je v dnešní době drahý. Pokrčil rameny. Ať tak či tak, byla to minulost.
"Už tam skoro jsme," řekl starší muž. Pilotní robot zamířil k zemi a začal se člunem klesat. Pod nimi už bylo vidět obrysy New York City. "No, Jenningsi, už tě možná nikdy neuvidím." Podal mu ruku. "Pracovat s tebou byla radost. Víš, pracovali jsme spolu. Bok po boku. Jsi jeden z nejlepších mechaniků, jaké jsem kdy viděl. Udělali jsme dobře, že jsme tě najali, i za tu cenu. Splatil jsi nám to několikanásobně – i když si to nevybavuješ."
"Jsem rád, že se vám ta investice vyplatila."
"Zníš nazlobeně."
"Ne. Jen se snažím vyrovnat s myšlenkou, že jsem o dva roky starší."
Rethrick se zasmál. "Pořád jsi ještě velmi mladý. A budeš se cítit líp, až ti vyplatí tvoje peníze."
Vystoupili na malou plošinu na střeše newyorského mrakodrapu. Rethrick ho zavedl k výtahu. Sotva se jeho dveře zavřely, pocítil Jennings mentální šok. To byla poslední věc, kterou si pamatoval, ten výtah. Pak už jen tma.
"Kelly tě ráda uvidí," poznamenal Rethrick, když vyšli do osvětlené chodby. "Každou chvíli se na tebe ptá."
"Proč?"
"Říká, že jsi fešák." Rethrick přitlačil na dveře kódový klíč. Zareagovaly a otevřely se dokořán. Vešli do přepychové kanceláře Rethrick Construction. Za dlouhým mahagonovým stolem seděla dívka a studovala zprávu.
"Kelly," oslovil ji Rethrick, "podívej, komu konečně vypršela smlouva."
Dívka zvedla oči a usmála se. "Vítejte, pane Jenningsi. Jaký je to pocit být znovu na světě?"
"Dobrý." Jennings vykročil k ní. "Rethrick říkal, že máte na starosti výplaty."
Rethrick ho poplácal po zádech. "Nashle, kamaráde. Já se vracím do továrny. Kdybys někdy potřeboval narychlo hodně peněz, stav se a podepíšeme další smlouvu."
Jennings přikývl. Když Rethrick odešel, posadil se ke stolu a zkřížil nohy. Kelly poodjela s židlí od stolu a otevřela zásuvku. "Dobrá. Váš čas vypršel, Rethrick Construction je připravena vám zaplatit. Máte svou kopii smlouvy?"
Jennings vytáhl z kapsy obálku a hodil ji na stůl. "Tady je."
Kelly vytáhla ze stolu plátěný sáček a několik listů ručně popsaného papíru. Chvíli si je pročítala a v drobné tváři se jí zračilo soustředění.
"Co je to?"
"Myslím, že budete překvapen." Kelly mu podala zpět jeho smlouvu. "Pročtěte si to ještě jednou."
"Proč?" Jennings otevřel obálku.
"Je tam dodatková klauzule. ‚Pokud si to druhá strana přeje, kdykoliv během trvání smlouvy s výše zmíněnou Rethrick Construction –
Pokud si to přeje, smí si podle vlastního výběru zvolit namísto příslušné peněžní částky předměty či výrobky, které jsou podle jejího názoru dostatečně cenné, aby vyvážily hodnotu peněz –,"
Jennings chňapl po plátěném sáčku a rozevřel jej. Vysypal si jeho obsah do dlaně. Kelly jej sledovala.
"Kde je Rethrick?" vyskočil. "Jestli si myslí, že tohle –"
"Rethrick s tím nemá nic společného. Bylo to na vaši žádost. Tady, podívejte se na to." Kelly mu podala papíry. "Vaší vlastní rukou. Přečtěte si je. Byl to váš nápad, ne náš. Čestně." Usmála se na něj. "Lidem, se kterými uzavíráme smlouvu, se to stává každou chvíli. Během platnosti smlouvy se rozhodnou, že si vezmou místo peněz něco jiného. Proč, to já nevím. Ale přijdou s tím při plném vědomí a souhlasí, že –"
Jennings přelétl očima po stránkách. Bylo to jeho vlastní písmo.
O tom nebylo pochyb. Roztřásly se mu ruce. "Nemůžu tomu uvěřit.
I když je to moje vlastní písmo." Znovu papíry poskládal, čelisti pevně semknuté. "Když jsem byl tam, odkud jsem přijel, něco mi udělali. S tímhle bych nikdy nesouhlasil."
"Musel jste mít důvod. Připouštím, že to nedává smysl. Ale nevíte, jaké okolnosti vás k tomu mohly přimět, než jsme vám vymyli paměť. Nejste první. Před vámi jich bylo už několik."
Jennings zíral na to, co držel v dlani. Ze sáčku vysypal malou sbírku předmětů. Kódový klíč. Útržek vstupenky. Lístek z úschovny. Kus tenkého drátu. Polovina pokerového žetonu, zlomeného napříč. Proužek zelené látky. Známka na autobus.
"Tohle místo padesáti tisíc kreditů," zamumlal. "Dva roky..."

Vyšel z budovy na ulici plnou odpoledního ruchu. Pořád byl celý omámený, omámený a naprosto zmatený. Podvedli ho? Nahmatal v kapse svoje tretky, drát, útržek a všechno ostatní. Tohle za dva roky práce! Ale viděl svůj vlastní rukopis, prohlášení, že se zříká peněz, žádost o výměnu. Stejně jako v bajce o Jackovi a fazolovém stonku. Proč? Kvůli čemu? Co ho donutilo to udělat?
Zahnul za roh a pokračoval po chodníku. Na dalším rohu se zastavil kvůli povrchovému člunu, který zatáčel.
"Dobrá, Jenningsi. Nastupte si."
Trhl hlavou. Dveře vozidla byly otevřené. V nich klečel muž a mířil mu tepelnou puškou přímo do obličeje. Muž v modrozelené. Bezpečnostní policie.
Jennings nastoupil. Dveře se zavřely a magnetické zámky za ním zapadly. Jako v trezoru. Člun se rozjel ulicí. Jennings se vmáčkl do sedadla. Muž od BP vedle něj sklonil pušku. Z druhé strany ho jiný důstojník zkušeně přejel rukama, jestli není ozbrojen. Vytáhl Jenningsovu peněženku a hrst tretek. Obálku a smlouvu.
"Má něco?" zeptal se řidič.
"Peněženku, peníze. Smlouvu s Rethrick Construction. Zbraně žádné." Vrátil Jenningsovi jeho věci.

"Co to má všechno znamenat?" zeptal se Jennings.
"Chceme vám položit několik otázek. To je vše. Pracoval jste pro Rethrick?"
"Ano."
"Dva roky?"
"Skoro dva roky."
"V továrně?"
Jennings přikývl. "Domnívám se, že ano."
Důstojník se k němu naklonil. "Kde je ta továrna, pane Jenningsi? Kde se nachází?"
"Já nevím."
Důstojníci se na sebe podívali. Jeden si olízl rty, ve tváři ostrý a napjatý výraz. "Vy nevíte? Další otázka. Poslední. Během těch dvou let – jakou práci jste vykonával? Co bylo vaším zaměstnáním?"
"Mechanik. Opravoval jsem elektronické zařízení."
"Jaké elektronické zařízení?"
"Já nevím." Jennings na něj pohlédl. Neubránil se úsměvu, rty se mu křivily do ironického výrazu. "Je mi líto, ale nevím. Taková je pravda."
Bylo ticho.
"Co tím chcete říct, že nevíte? Chcete říct, že jste dva roky pracoval na nějakém zařízení, aniž byste věděl, co to je? Dokonce aniž byste věděl, kde jste?"
Jennings se polekal. "Co to má znamenat? Proč jste mě sebrali? Já jsem nic neudělal. Jen jsem –"
"My víme. Nejste zatčen. Chceme jen informace do našich záznamů. O Rethrick Construction. Vy jste pro ně pracoval. V jejich továrně a v důležitém oddělení. Jste elektromechanik?"
"Ano."
"Opravujete vysoce výkonné počítače a jejich příslušenství?" Důstojník nahlédl do svého notebooku. "Podle našich údajů jste považován za jednoho z nejlepších v zemi."
Jennings mlčel.
"Řekněte nám ty dvě věci, které chceme vědět, a budete okamžitě propuštěn. Kde je Rethrickova továrna? Jakou prací se zabývají? Obsluhoval jste jejich zařízení, nebo ne? Je to pravda? Po dva roky."
"Já nevím. Domnívám se, že je to tak. Nemám ani ponětí, co jsem poslední dva roky dělal. Věřte mi nebo ne." Jennings unaveně sklopil oči k podlaze.
"Co budeme dělat?" zeptal se nakonec řidič. "Nemáme žádné další instrukce pro tento případ."
"Vezmeme ho na stanici. Tady ve výslechu pokračovat nemůžeme." Za okny člunu spěchali muži a ženy po chodníku sem a tam. Ulice byly ucpané čluny, to se dělníci vraceli domů na venkov.
"Jenningsi, proč nám neodpovídáte? Co je to s vámi? Neexistuje důvod, proč byste nám nemohl říct pár jednoduchých věcí, jako jsou tyhle. Vy nechce spolupracovat se svou vládou? Proč nám tajíte informace?"
"Řekl bych vám to, kdybych to věděl."
Důstojník zabručel. Nikdo nemluvil. Nakonec člun přijel k veliké kamenné budově. Řidič vypnul motor, vytáhl ovládací kapsli a strčil ji do kapsy. Dotekem kódového klíče odemkl magnetický zámek dveří.
"Co uděláme, vezmeme ho dovnitř? Vlastně nemáme –"
"Počkejte." Řidič vystoupil. Druzí dva šli za ním, zavřeli a zamkli za sebou dveře. Stáli na chodníku před policejní stanicí a dohadovali se mezi sebou.
Jennings tiše seděl a díval se do země. BP se zajímala o Rethrick Construction. Inu, nebylo nic, co by jim mohl říct. Přišli za nesprávnou osobou, jak to ale mohl dokázat? Celá ta věc nedávala smysl. Dva roky života má nadobro vymazané z mysli. Kdo by mu to uvěřil? I jemu se to zdálo neuvěřitelné.
Ve vzpomínkách se zatoulal do okamžiku, kdy si poprvé přečetl ten inzerát. Zasáhl cíl, zasáhl ho do černého. Přijmeme mechanika a obecný popis práce, neurčitý, nepřímý, ale stačil, aby věděl, že se hodí přesně na něj. A ten plat! Pohovory v kanceláři. Testy, dotazníky. Pak si postupně uvědomoval, že Rethrick Construction se dozvídá všechno o něm, aniž by on věděl cokoliv o nich. Jakou prací se zabývají? Montáž, ale jakého druhu? Jaké mají stroje? Padesát tisíc kreditů za dva roky...
A vyšel z toho s vymytou pamětí. Dva roky, a nepamatoval si vůbec nic. Trvalo dlouho, než souhlasil s tímto bodem smlouvy. Ale nakonec souhlasil.
Jennings se podíval z okna. Všichni tři důstojníci ještě pořád debatovali na chodníku a snažili se rozhodnout, co s ním udělají. Byl v pěkné kaši. Chtěli po něm informace, které jim nemohl dát, informace, které neznal. Ale jak to dokázat? Jak by mohl dokázat, že pracoval dva roky a odešel, aniž by věděl jen o chloupek víc, než když nastoupil! BP ho pořádně zpracují. Potrvá dlouho, než mu uvěří, a tou dobou –
Rychle se rozhlédl. Nemůže nějak uniknout? Za okamžik se vrátí. Dotkl se dveří. Zamčeno, trojitý kruh magnetických zámků. Na magnetických zámcích pracoval často. Dokonce navrhl část spouštěcího jádra. Není způsob, jak je otevřít bez příslušného kódového klíče. Ne, pokud by se mu náhodou nedostalo do rukou něco, čím by mohl zámek zkratovat. Ale co?
Sáhl do kapes. Co by mohl použít? Kdyby mohl zámky zkratovat, vypálit je, měl by určitou naději na útěk. Venku se právě muži a ženy vraceli v hustých davech domů. Bylo po páté, velké kancelářské budovy právě zavíraly, v ulicích byl živý provoz. Jakmile se jednou dostane ven, neodváží se střílet. Pokud se ovšem dostane ven.
Důstojníci se rozdělili. Jeden zamířil po schodech do budovy stanice. Druzí dva se za vteřinu vrátí do člunu. Jennings zalovil v kapse, vytáhl kódový klíč, útržek vstupenky, drát. Drát! Tenký drát, tenký jako lidský vlas. Byl izolovaný? Rychle jej rozmotal. Ne.

Klekl si a zkušeně přejel prsty po povrchu dveří. Na hraně zámku byla tenká škvíra, drážka mezi zámkem a dveřmi. Nasadil na ni konec drátu a jemně jej vsunul do téměř neviditelné dutiny. Drát do ní zajel asi na délku jednoho palce. Jenningsovi vyrazil na čele pot. Pohnul drátem o zlomek palce a zakroutil. Zadržel dech. Relé by mělo být –
Záblesk.
Napůl oslepen se vrhl celou svou vahou proti dveřím. Dveře se rozevřely, zámek se roztavil a kouřilo se z něj. Jennings vypadl na ulici a hned vyskočil. Čluny byly všude, troubily a míhaly se kolem. Prosmýkl se za dřevařským nákladákem a vstoupil do středního jízdního pruhu. Letmo zaznamenal, že muži od BP na chodníku vyrazili za ním.
Jel kolem autobus plný lidí vracejících se z nákupů a z práce a kličkoval mezi ostatními vozidly. Jennings se chytil zadního zábradlí a vytáhl se na plošinu. Sledovaly jej překvapené obličeje cestujících. Náhle k němu vyrazila bledá chapadla. Blížil se k němu robot průvodčí a zlostně vrčel.
"Pane –" promluvil na Jenningse. Autobus zpomaloval. "Pane, to není dovoleno –"
"To je v pořádku," řekl Jennings. Náhle jej naplnil podivný pocit euforie. Ještě před okamžikem byl v pasti, bez možnosti úniku. Ztratil dva roky života pro nic za nic. Zatkla ho Bezpečnostní policie a domáhala se informací, které jí nemohl dát. Beznadějná situace! Ale teď do sebe věci v jeho mysli začaly zapadat.
Sáhl do kapsy a vytáhl známku na autobus. Klidným pohybem ji zasul do robotova otvoru na mince.
"V pořádku?" otázal se. Autobus se mu zachvěl pod nohama, řidič zaváhal. Pak autobus znovu nabral rychlost a jel dál. Průvodčí se odvrátil a jeho vrčení utichlo. Všechno bylo v pořádku. Jennings se usmál. Protáhl se kolem stojících lidí a hledal místo, kde by se mohl posadit. Kde by mohl přemýšlet.
Měl hodně o čem přemýšlet. Mozek mu běžel na plné obrátky.
Autobus jel dál, vezl se v neklidném toku městského provozu. Lidi, kteří seděli kolem něj, vnímal Jennings jen napůl. Nebylo o tom pochyb: nepodvedli ho. Jednali s ním na rovinu. To rozhodnutí opravdu učinil sám. Po dvou letech práce dal kupodivu přednost hrstce tretek před padesáti tisíci kredity. Ale ještě podivnější bylo, že se začínalo ukazovat, že ty tretky mají větší cenu než peníze.
Za pomoci kusu drátu a známky na autobus unikl Bezpečnostní policii. To bylo k nezaplacení. Jakmile by zmizel v útrobách kamenné Stanice, byly by mu peníze k ničemu. Ani padesát tisíc kreditů by mu nepomohlo. A ještě mu zbývá pět předmětů. Nahmatal je v kapse. Pět věcí. Použil dvě. Ostatní – k čemu asi jsou? K něčemu stejně důležitému?
Ale byla tu velká hádanka: jak mohl on – jeho dřívější já – vědět, že mu kus drátu a známka na autobus zachrání život? On to věděl, dobrá. Věděl to předem. Ale jak? A těch zbylých pět. Nejspíš jsou stejně drahocenné, nebo budou.
Ten on z doby oněch dvou let věděl věci, které teď neznal, věci, které byly z jeho mysli vymyty, když mu společnost propláchla paměť. Jako by smazali displej na kalkulačce. Dokonale vymazáno. Co předtím věděl, bylo teď pryč. Pryč – až na pár cetek, z nichž pět mu stále leželo v kapse.
Ale problém, který před ním stál nyní, nebyl teoretický. Byl velmi konkrétní. Hledala ho Bezpečnostní policie. Měli jeho jméno a popis. Nemělo vůbec smysl uvažovat o tom, že by šel do svého bytu – pokud ho vůbec ještě měl. Ale kam tedy jinam? Do hotelu? BP je pročesávala denně. Přátelé? To znamenalo, že by přivedl do nebezpečí i je. Bylo jen otázkou času, kdy ho BP najde, až půjde po chodníku, až bude jíst v restauraci, sedět na představení, spát v penziónu. BP byla všude.
Všude? Ne tak docela. Tam, kde byl jednotlivý člověk bezbranný, obchodní organizace nikoliv. Velké ekonomické síly dokázaly zůstat svobodné, i když absolutně všechno ostatní bylo pohlceno vládou. Práva, kterých byl jednotlivý člověk zbaven, stále ještě chránila majetek a průmysl. BP mohla sebrat kteroukoliv danou osobu, ale nemohla vejít do firmy nebo společnosti a zkonfiskovat ji. To bylo jasně stanoveno už uprostřed dvacátého století.
Obchod, průmysl, korporace, to vše bylo před Bezpečnostní policií v bezpečí. Muselo dojít k řádnému soudnímu řízení. Rethrick Construction byla předmětem pozornosti BP, ta ale nemohla dělat nic, dokud nedošlo k porušení zákona. Kdyby se dokázal vrátit do firmy, kdyby se dostal za její dveře, byl by v bezpečí. Jennings se chmurně pousmál. Moderní chrám. Útočiště. Bylo to spíš vláda versus korporace než stát versus církev. Nový Notre Dame. Tam za ním zákon nemohl.
Vzal by ho Rethrick zpět? Ano, za stejných podmínek. Sám to říkal. Uřízli by mu další dva roky a znovu ho vypustili na ulici. Pomohlo by mu to? Náhle zašmátral v kapse. Byly tam zbývající tretky. On určitě chtěl, aby je využil! Ne, nemohl přijít za Rethrickem a pracovat opět podle staré smlouvy. Rýsovalo se něco jiného. Něco trvalejšího. Jennings uvažoval. Rethrick Construction. Co vyrábějí? Co se dozvěděl, co zjistil během těch dvou let? A proč to BP tak zajímalo?
Vytáhl svých pět předmětů a prohlížel si je. Pruh zelené látky. Kódový klíč. Útržek vstupenky. Lístek z úschovny. Polovina pokerového žetonu. Zvláštní, že takové věcičky mohou být důležité.
A vše bylo svázáno s Rethrick Construction.
O tom nebylo pochyb. Odpověď, všechny odpovědi, ležely v Rethricku. Ale kde je ten Rethrick? Neměl ponětí, kde se továrna nachází. Absolutně žádné ponětí. Věděl, kde mají kancelář, tu velkou luxusní místnost s mladou ženou za stolem. Ale to nebyla Rethrick Construction. Věděl to vůbec někdo kromě Rethricka? Kelly to nevěděla. Věděla to BP? Leží to mimo město. To je jisté. Dopravil se tam raketou. Bylo to pravděpodobně ve Spojených státech, někde v polích, na venkově, mezi městy. To je situace! BP ho může sebrat každou chvíli. Podruhé by jim uniknout nedokázal. Jeho jediná šance, jediná skutečná šance na bezpečí spočívala v tom, že najde Rethrick. A jeho jediná šance je zjistit věci, které musel vědět. Továrna – místo, kde předtím byl, ale které si nedokázal vybavit. Podíval se na svých pět tretek. Pomůže mu některá z nich?
Ucítil záchvěv zoufalství. Možná to byla jen náhoda, ten drát a známka. Možná –
Prozkoumal lístek z úschovny, obrátil ho a podržel proti světlu. Náhle se mu stáhlo břišní svalstvo. Změnil se mu puls. Ne, nebyla to náhoda, ten drát a ta známka. Datum na lístku bylo o dva dny napřed. Balíček, ať už obsahoval cokoliv,

nebyl dosud uložen. A ještě čtyřicet osm hodin nebude.
Podíval se na ostatní věci. Útržek vstupenky. K čemu je dobrý útržek vstupenky? Byl zmačkaný a přeložený, jednou, dvakrát, třikrát. S tím by ho nikam nepustili. S útržkem se nikam nechodí. Útržek vám pouze říká, kde jste už byli.
Kde jste byli!
Sklonil se, zíral na něj, hladil zmačkaný papír. Tištěný nápis byl přetržený v půli. Dala se přečíst jen část každého slova.

PORTOLA T
STUARTSVI
IOW

Usmál se. To je ono. Tam byl. Chybějící písmena může doplnit. To bude stačit. O tom nebylo pochyb: on předvídal také tohle. Použil už tři ze sedmi předmětů. Zbývaly mu čtyři. Stuartsville, Iowa. Existuje takové místo? Podíval se z okna autobusu. Stanice meziměstských raket byla asi jen o blok dál. Tam se dostane za okamžik. Rychle vyběhnout z autobusu a doufat, že tam nebude policie, aby ho zastavila –
Ale nějak věděl, že ho nezastaví. Ne dokud má v kapse ještě čtyři předměty. Jakmile se dostane do rakety, bude v bezpečí. Meziměstská byla velká společnost, dost velká, aby ho ochránila před BP. Jennings strčil zbývající předměty do kapsy, postavil se a zatáhl za zvonek k řidiči.
Za okamžik obezřetně vystoupil na chodník.

Raketa ho vysadila u malého hnědého pole na kraji městečka. Kolem se znuděně poflakovalo několik nosičů. Vršili zavazadla a ukrývali se před slunečním žárem.
Jennings přešel přes pole do čekárny a prohlížel si lidi kolem sebe. Obyčejní lidé, dělníci, obchodníci, ženy v domácnosti. Stuartsville bylo malé město amerického středozápadu. Řidiči nákladáků. Studenti střední školy.
Prošel čekárnou a vyšel na ulici. Tak tohle je místo, kde je Rethrickova továrna – možná. Pokud si útržek vyložil správným způsobem. Nicméně něco tu být musí, jinak by přece nezařadil ten útržek mezi ostatní předměty.
Stuartsville, Iowa. V hloubi mysli se mu začal formovat mlhavý plán, ještě neurčitý a nejistý. Vyrazil pomalým krokem, ruce v kapsách, a rozhlížel se po okolí. Redakce novin, bistra, hotely, kulečníkové herny, holičství, opravna televizí. Prodejna raket s velikými předváděcími plochami plnými naleštěných raketových člunů. Rodinná velikost. A na konci bloku divadlo Portola.
Domy řídly. Farmy, pole. Míle zelených luk. Po obloze rachotilo pár nákladních raket; převážely sem a tam zásoby z farem a zemědělské stroje. Malé, bezvýznamné městečko. Jako stvořené pro Rethrick Construction. Tady by se továrna lehce ztratila, mimo město, mimo dosah BP.
Jennings se vydal zpět do města. Vešel do bistra U BOBA. Sotva se posadil k baru, přišel mladík s brýlemi a utřel si ruce do bílé zástěry.
"Kávu," požádal Jennings.
"Kávu." Muž přinesl šálek. V bistru bylo jen pár lidí. Na okně bzučelo několik much.
Venku na ulici líně přecházeli farmáři a lidé na nákupech.
"Povězte mi," usrkl Jennings kávy, "kde by tady člověk našel práci? Nevíte?"
"Jakou práci?" Mladík se vrátil a opřel se o pult.
"Elektrikařina. Jsem elektrikář. Televize, rakety, počítače. Tyhle věci."
"Proč to nezkusíte ve velkých průmyslových oblastech? Detroit. Chicago. New York."
Jennings zavrtěl hlavou. "Nesnáším velkoměsta. Nikdy jsem je neměl v lásce."
Mladý muž se zasmál. "Spousta místních lidí by v Detroitu pracovala ráda. Elektrikář?"
"Jsou tu v okolí nějaké továrny? Servisy nebo výrobní haly?"
"O žádných nevím." Mladík odešel a čekal na objednávky několika lidí, kteří právě přišli. Jennings pomalu upíjel kávu. Neudělal chybu? Možná by se měl vrátit a na Stuartsville v Iowě zapomenout. Možná si útržek vstupenky špatně vyložil. Ale ten lístek něco znamenat musel, jinak by se mýlil úplně ve všem. Ale na takové úvahy bylo stejně pozdě.
Mladík se vrátil. "Mohl bych tady sehnat vůbec nějakou práci?" zeptal se Jennings. "Aspoň než se dostanu z nejhoršího?"
"Na farmách je práce vždycky."
"A co malé správkárny? Autoservisy. Televizory."
"Kus po ulici spravují televize. Tam byste mohl něco sehnat. Můžete to zkusit. Práce na farmách je dobře placená. Moc lidí už neseženou. Většina odešla do armády. Nechtěl byste kydat hnůj?"
Jennings se zasmál. Zaplatil kávu. "Moc ne. Díky."
"Čas od času jezdí pár lidí za prací někam nahoru po silnici. Je tam nějaký vládní podnik."
Jennings přikývl. Zatlačil do prosklených dveří a vyšel na rozpálený chodník. Chvíli chodil bez cíle, hluboce zamyšlený, a znovu v hlavě převracel svůj mlhavý plán. Byl to dobrý plán, vyřešil by úplně všechny jeho problémy najednou. Ale právě teď se zadrhl na jediné věci: nemohl najít Rethrick Construction. A měl jen jedinou stopu. Pokud to vůbec stopa byla. Útržek vstupenky, pomačkaný a přeložený. A víra v to, že on věděl, co dělá.
Vládní podnik. Jennings se zastavil a rozhlédl se ulicí. Přes cestu bylo stanoviště taxíků, pár řidičů sedělo ve vozech, kouřili a četli noviny. Alespoň za pokus to stálo. Stejně neměl moc co na práci. Rethrick mohl navenek vypadat jako něco jiného. Kdyby se tvářil jako vládní podnik, nikdo by se na nic neptal. Všichni byli zvyklí, že vládní projekty běží bez vysvětlování a v tajnosti.
Přišel k prvnímu taxíku. "Pane," oslovil řidiče, "můžete mi něco říct?"

Taxíkář zvedl oči. "Co chcete?"
"Říkali mi, že ve vládním podniku je k sehnání nějaká práce. Je to pravda?"
Taxíkář si ho prohlížel. Přikývl.
"Co je to za práci?"
"Nevím."
"Kde dělají nábor?"
"Nevím." Taxíkář zvedl noviny.
"Díky." Jennings se otočil.
"Žádný nábor nedělají. Možná jednou za dlouhou dobu. Moc neberou. Jestli hledáte práci, měl byste jít raději jinam."
"Dobře."
Z auta se vyklonil další taxíkář. "Berou lidi jen na pár dní, kámo. To je všechno. A jsou moc vybíraví. Dovnitř nepouští skoro nikoho. Nějaká zbrojní výroba."
Jennings nastražil uši. "Tajné?"
"Přijedou do města a vyberou si naklaďák stavebních dělníků. Plný naklaďák. To je celé. Vybírají si fakt pečlivě."
Jennings se vrátil k taxikáři. "Opravdu?"
"Je to veliký. Železný plot. Pod proudem. Stráže. Pracují ve dne v noci. Ale dovnitř se nikdo nedostane. Je to nahoře na kopci, po staré Hendersonově silnici. Asi dvě a půl míle." Řidič si poklepal na rameno. "Pokud nejste označený, dovnitř se nedostanete. Dělníky si vždycky označí, než je naloží, víte?"
Jennings na něj hleděl. Taxikář naznačoval jakousi linii na své paži. Náhle Jennings pochopil. Zaplavila ho vlna úlevy.
"Jasně," kývl. "Chápu, co myslíte. Aspoň myslím." Sáhl do kapsy a vytáhl své čtyři předměty. Opatrně rozvinul pruh zelené látky a zvedl ho. "Něco takového?"
Taxikáři zírali na pruh látky. "Přesně tak," prohlásil jeden z nich pomalu a nespouštěl oči z látky. "Kde jste to vzal?"
Jennings se zasmál. "Přítel." Strčil pruh látky zpátky do kapsy. "Dal mi to přítel."
Zamířil k raketodromu Meziměstské. Čekala ho spousta práce, teď, když měl první krok za sebou. Rethrick byl tady, v pořádku. A předměty ho budou určitě navigovat. Na každou krizi jeden. Měl kapsu plnou zázraků od někoho, kdo znal budoucnost!
Ale další krok nemohl učinit sám. Potřeboval pomoc. Na další fázi potřeboval někoho dalšího. Ale koho? Zamyšlen dorazil do čekárny Meziměstské. Je jen jediná osoba, ke které může jít. Je to velké riziko, ale musí ho podstoupit. Od nynějška už nemůže pracovat sám. Jestli je Rethrickova továrna tady, tak Kelly bude taky...

Ulice byla tmavá. Lampa na rohu vrhala bledý pruh světla. Sem tam přejel nějaký člun.
Ze vchodu obytného domu vyšla útlá postava, mladá žena v kabátku a s kabelkou v ruce. Kelly McVaneová měla někam namířeno, nejspíš na večírek. Slušivé šaty, klapot vysokých podpatků, kabátek a klobouk.
Vynořil se za ní. "Kelly."
Rychle se otočila, pusu otevřenou. "Oh!"
Uchopil ji za ruku. "Nebojte se. To jsem jenom já. Kam jdete takhle oblečená?"
"Nikam." Zamrkala. "Jemináneku, vy jste mě vylekal. Co je? Co se děje?"
"Nic. Máte minutku? Chtěl bych s vámi mluvit."
Kelly přikývla. "Myslím, že ano." Rozhlédla se. "Kam půjdeme?"
"Je tu někde místo, kde můžeme mluvit? Nechci, aby nás někdo slyšel."
"Můžeme se jen tak procházet?"
"Ne. Policie."
"Policie?"
"Hledají mě."
"Vás? Ale proč?"
"Nestůjme tu," řekl Jennings pochmurně. "Kam můžeme jít?"
Kelly zaváhala. "Můžeme jít ke mně do bytu. Nikdo tam není."
Vyjeli výtahem. Kelly přitiskla na dveře kódový klíč a odemkla je. Dveře se odsunuly a oba vešli dovnitř. Sotva vstoupili, rozsvítilo se automaticky světlo a zapnula se klimatizace. Zavřela dveře a svlékla kabátek.
"Nezdržím se dlouho," slíbil Jennings.
"To je v pořádku. Udělám vám něco k pití." Zašla do kuchyně: Jennings se po posadil na pohovku a rozhlížel se po jejím útulném bytečku. Dívka byla hned zpátky. Posadila se vedle něj a Jennings si vzal pití. Skotská s vodou, studená.
"Díky."
Kelly se usmála. "Není zač." Oba chvíli seděli mlčky. "No?" vybídla ho po chvíli. "O co jde? Proč vás hledá policie?"
"Chtějí informace o Rethrick Construction. Já jsem jen pěšák. Myslí si, že něco vím, protože jsem v Rethrickově továrně pracoval dva roky."
"Ale vy nic nevíte!"
"To nemůžu dokázat."
Kelly natáhla ruku a dotkla se Jenningsovy hlavy, hned za uchem. "Dotkněte se tady. Na tomhle místě."
Jennings zvedl ruku. Nad uchem pod vlasy ucítil malý tvrdý bod. "Co je to?"
"Tudy se propálili do lebky. Vyřízli vám malý kousek mozku. Všechny vaše vzpomínky za dva roky. Lokalizovali je a vypálili. Je nemožné, aby vás BP donutila si vzpomenout. Jsou pryč. Nemáte je."
"Než jim to dojde, už toho ze mě moc nezbude."
Kelly neřekla nic.

"Vidíte, v jaké jsem kaši? Bylo by pro mě lepší, kdybych si vzpomněl. Pak bych jim to mohl říct a oni by –"
"– zničili Rethrick!"
Jennings pokrčil rameny. "Proč ne? Rethrick pro mě nic neznamená. Já ani nevím, co vlastně vyrábí. A proč se o ně policie zajímá. Od samého začátku takové tajnosti, mazání vzpomínek –"
"Jsou pro to důvody. Dobré důvody."
"Vy víte jaké?"
"Ne," zavrtěla hlavou Kelly. "Ale jsem si jistá, že to má opodstatnění. Jestli se o to zajímá BP, důvod určitě existuje."
Odložila sklenici a otočila se k němu. "Nenávidím policii. Všichni ji nenávidíme. Pořád po nás jdou. Já o Rethricku nic nevím. Kdybych věděla, můj život by nebyl v bezpečí. Mezi Rethrickem a nimi toho moc nestojí. Jen pár zákonů. Doslova hrstka. Nic víc."
"Mám pocit, že Rethrick je mnohem víc než další strojní firma, kterou by BP ráda ovládla."
"Domnívám se, že ano. Opravdu nevím. Já jsem jen recepční. V továrně jsem nikdy nebyla. Ani nevím, kde se vůbec nachází."
"Ale nechtěla byste, aby se s ní něco stalo."
"Jistěže ne! Rethrick bojuje proti policii. Každý, kdo bojuje proti policii, je na naší straně."
"Skutečně? Tuhle logiku jsem už slyšel. Před pár desítkami let byl automaticky dobrý každý, kdo bojoval proti komunismu. No, čas ukáže. Pokud jde o mě, já jsem jedinec, který uvízl mezi dvěma bezohlednými silami. Vládou a obchodní sférou. Vláda má lidi a bohatství. Rethrick Construction má technologie. Co s nimi dělá, to nevím. Před pár týdny jsem to věděl. Vše, co mám teď, je slabý záblesk, pár vodítek. Teorie."
Kelly na něj pohlédla. "Teorie?"
"A taky plná kapsa tretek. Sedm. Teď už jen tři nebo čtyři. Pár jsem už využil. Tvoří základ té mé teorie. Pokud Rethrick dělá, co si myslím, že dělá, pak chápu zájem BP. Vlastně začínám jejich zájem sdílet."
"Co tedy podle vás Rethrick dělá?"
"Vyvinul časoskop."
"Cože?"
"Časoskop. Teoreticky možné je to už několik let. Ale experimentovat s časoskopy a časovými zrcadly je nezákonné. Je to těžký zločin, a kdyby vás chytili, všechno vaše vybavení a data by se staly majetkem vlády." Jennings se křivě usmál. "Není divu, že to vládu zajímá. Jestli u Rethricka ten stroj najdou –"
"Časoskop. Tomu se dá těžko uvěřit."
"Myslíte, že nemám pravdu?"
"Já nevím. Možná. Ty vaše cetky. Nejste první, kdo odešel s malým sáčkem věciček. Využil jste je? Jak?"
"Nejdřív drát a známku na autobus. Unikl jsem policii. Zní to legračně, ale kdybych je neměl, tak mě už mají. Kus drátu a deseticentová známka na autobus. Ale já takové věci obvykle nenosím. A v tom to je."
"Cestování časem."
"Ne, žádné cestování. Berkowský dokázal, že cestování časem je nemožné. Tohle je časoskop. Zrcadlo, abyste viděla, a rameno s čelistí, abyste mohla něco uchopit. Jako tyhle tretky. Přinejmenším jedna z nich je z budoucnosti. Zachycená. Dopravená zpět."
"Jak to víte?"
"Je na ní datum. Ty ostatní možná z budoucnosti nejsou. Věci jako známky a dráty patří do skupin věcí, kde každá je stejně dobrá jako všechny ostatní. V tom případě mu stačilo použít zrcadlo."
"Jemu?"
"Mně. Když jsem pracoval u Rethricku. Musel jsem použít zrcadlo. Podíval jsem se do vlastní budoucnosti. Jestli jsem opravoval jejich zařízení, těžko jsem tomu mohl odolat! Musel jsem se podívat do budoucnosti a viděl jsem, co přijde. Jak mě zatýká BP. Musel jsem to vidět a taky jsem viděl, co bych dokázal s tenkým drátem a známkou na autobus – kdybych je měl u sebe ve správný čas."
Kelly se zamyslela. "No a k čemu potřebujete mě?"
"Ještě si nejsem jist. Opravdu se díváte na Rethrick jako na zastánce dobra, který vede válku proti policii? Něco jako Rolland u Roceswalles –"
"Co záleží na tom, jak se dívám na společnost já?"
"Záleží na tom hodně." Jennings dopil a odložil sklenici. "Záleží na tom hodně, protože já chci vaši pomoc. Chystám se Rethrick Construction vydírat."
Kelly na něj vytřeštila oči.
"Je to moje jediná šance, jak zůstat naživu. Musím na Rethrick něco mít, něco velkého. Dost velkého, aby mě vzali k sobě dovnitř, a za mých vlastních podmínek. Nemám, kam bych jinak šel. Policie mě dříve či později dostane. Jestli nebudu v továrně, a to brzo –"
"Mám vám pomoct vydírat společnost? Zničit Rethrick?"
"Ne. Zničit ne. Já ho nechci zničit – na společnosti závisí můj život. Můj život závisí na tom, že Rethrick bude dost silný na to, aby odolal BP. Ale dokud jsem venku, tak příliš nezáleží na tom, jak silný Rethrick je. Chápete? Chci se dostat dovnitř. A chci se tam dostat, než bude příliš pozdě. A chci, aby se tak stalo na základě mých podmínek a ne jako dělník na dva roky, kterého potom zase vyhodí."
"Aby si ho vyzvedla policie."
Jennings přikývl. "Přesně tak."
"Jak chcete společnost vydírat?"
"Chystám se vniknout do továrny a vynést ven dost materiálů, abych mohl dokázat, že Rethrick pracuje s

časoskopem."
Kelly se zasmála. "Vniknout do továrny? Jak ji chcete najít? BP po ní pátrá už roky."
"Už jsem ji našel." Jennings se opřel a zapálil si cigaretu. "Našel jsem ji s pomocí svých předmětů. A ještě mi čtyři zbyly. Myslím, že dost na to, abych se dostal dovnitř. A vzal si, co potřebuji. Dokážu vynést ven dost papírů a fotek na to, aby Rethrick dostal provaz. Ale já nechci, aby visel. Já chci jen vyjednávat. A tady se vás to začíná týkat."
"Mě?"
"Vám se dá věřit, že nepůjdete na policii. Potřebuji někoho, komu ty materiály mohu předat. Neodvážím se mít je u sebe. Jakmile je budu vlastnit, musím je někomu předat, někomu, kdo je schová někde, kde je nedokážu najít."
"Proč?"
"Protože," řekl Jennings co nejklidněji, "mě může kdykoliv sebrat policie. Já Rethrick zrovna nemiluju, ale ani ho nechci potopit. Proto mi musíte pomoci. Ty informace předám vám, abyste je uschovala, zatímco já budu vyjednávat s Rethrickem. Jinak bych si je musel nechat. A když je budu mít u sebe –"
Pohlédl na ni. Kelly zírala do země, tvář napjatou. A bledou.
"No, co na to říkáte? Pomůžete mi nebo budu muset podstoupit riziko, že mě BP s těmi materiály chytí? Bude to dost dat k tomu, aby to Rethricka zničilo. Hm? Co si zvolíte? Chcete, aby byl Rethrick zničen? Jak zní vaše odpověď?"

Oba se krčili a pozorovali kopec za poli. Zvedal se do výše, nahý a hnědý, zbavený veškeré vegetace. Na úbočích nerostlo ani stéblo. V polovině jej obepínal dlouhý železný plot, na jehož vrcholu se vinul ostnatý drát nabitý elektřinou. Za plotem pomalu přecházela stráž, malá figurka v přilbě a s puškou.
Na vrcholku kopce se tyčil obrovský betonový blok, jako věž bez oken a bez dveří. V paprscích ranního slunce se leskly hlavně kulometů umístěných v řadě podél linie střechy budovy.
"Tak tohle je továrna," vydechla tiše Kelly.
"To je. Kdo by se chtěl dostat až nahoru a za plot, ten by potřeboval armádu. Pokud by ho nepustili sami." Jennings vstal a pomohl Kelly na nohy. Vraceli se zpátky po pěšině mezi stromy k místu, kde Kelly zaparkovala svůj člun.
"Opravdu si myslíš, že tě tvoje zelená páska dostane dovnitř?" zeptala se Kelly a vklouzla za volant.
"Podle lidí ve městě dorazí dnes ráno k továrně náklaďák s dělníky. Vyloží je u brány a prověří. Když bude všechno v pořádku, pustí je za plot do objektu. Budou dělat na stavbě, manuální práce. Na konci dne je zase pustí ven a zavezou zpátky do města."
"Dostane tě to dostatečně blízko?"
"Přinejmenším budu na druhé straně plotu."
"Jak se dostaneš k časoskopu? Ten musí být někde uvnitř budovy."
Jennings vytáhl malý kódový klíč. "To mě dostane dovnitř. Doufám. Předpokládám, že ano."
Kelly vzala klíč do ruky a prohlédla si ho. "Tak tohle je jeden z tvých předmětů. Měli jsme se lépe podívat do tvého pytlíku."
"My?"
"Společnost. Viděla jsem projít ven několik takových pytlíků. Přímo mýma rukama. Rethrick nikdy nic neříkal."
"Společnost si nejspíš myslela, že se nikdo nebude chtít ještě někdy dostat dovnitř." Jennings si od ní vzal klíč. "A teď: víš, co máš dělat?"
"Mám počkat tady ve člunu, dokud se nevrátíš. Máš mi předat ty materiály. Já je pak zavezu do New Yorku a počkám, dokud se se mnou nespojíš."
"Správně." Jennings studoval vzdálenou silnici; vedla mezi stromy až k tovární bráně. "Raději bych měl vyrazit. Náklaďák může přijet každou chvíli."
"Co když se rozhodnou dělníky spočítat?"
"Musím to risknout. Ale nemám strach. Jsem si jist, že on předvídal všechno."
Kelly se usmála. "Ty a tvůj přítel. Přítel v nesnázích. Doufám, že ti on nechal dost věcí, aby ses taky dostal ven, až budeš mít ty fotografie."
"Vážně?"
"A proč ne?" řekla Kelly vesele. "Vždycky ses mi líbil. A ty to víš. Věděl jsi to, když jsi za mnou přišel."
Jennings vystoupil ze člunu. Na sobě měl montérky, pracovní boty a šedou bundu. "Uvidíme se později. Když všechno vyjde. Myslím, že vyjde." Poklepal si na kapsu. "Vždyť mám své talismany, talismany pro štěstí."
Vyrazil rychlým krokem.
Stromy se táhly až k samému okraji silnice. Zůstal mezi nimi, nepouštěl se na otevřené prostranství. Tovární stráž určitě sledovala celé úbočí kopce. Vypálili na něm veškerou vegetaci, aby okamžitě objevili každého, kdo by se snažil proplížit k bráně. Všiml si také infračervených senzorů.
Jennings se krčil, váhu přenesenou na patách, a sledoval silnici. O pár yardů dál, hned před bránou, byl umístěn zátaras. Podíval se na hodinky. Deset třicet. Možná bude muset čekat. Dlouho čekat. Snažil se uvolnit.
Bylo po jedenácté, když po cestě s rachotem a skřípáním přijížděl veliký náklaďák.
Jennings ožil. Vytáhl pruh zelené látky a uvázal si jej kolem paže. Náklaďák přijel blíž. Už viděl náklad. Korba byla plná dělníků, mužů v džínách a pracovních košilích, kteří se natřásali a kymáceli, jak se s nimi auto řítilo ke kopci. Bylo jasné, že každý má stejnou pásku, jako byla ta jeho, zelený pruh kolem nadloktí.
Zatím všechno v pořádku.
Náklaďák začal zpomalovat a u zátarasu zastavil. Muži pomalu vystoupili na silnici, k polednímu slunci se zvedl oblak prachu. Oklepali si prach z kalhot, někteří si zapálili cigarety. Zpoza zátarasu líně vyšli dva strážní. Jennings strnul. Za chvíli přijde jeho okamžik. Strážci postupovali pomalu kolem dělníků, prohlíželi je, kontrolovali pásky, tváře, v několika

případech se podívali na identifikátory.
Zátaras se odsunul. Brána se otevřela. Stráže se vrátily na svá místa.
Jennings se plížil křovím a proklouzl jím na krajnici silnice. Muži zašlápli cigarety a šplhali zpátky na korbu. Nákladňák nahodil motor, řidič odbrzdil. Jennings vyskočil na silnici za nákladňákem. Spustil spršku hlíny a listí. Místo, kam doskočil, bylo před pohledem stráží chráněno masou nákladního vozu. Jennings zatajil dech. Rozběhl se za nákladňákem.
Když se ztěžka dýchaje vyhoupl na korbu, dělníci si jej zvědavě prohlíželi. Tváře měli sešlé, šedé a vrásčité. Muži země. Sotva se Jennings usadil mezi dvěma hřmotnými farmáři, nákladňák se dal do pohybu. Zdálo se, že si ho nevšímají. Do tváře si vetřel špínu a den se neholil. Na první pohled se od ostatních moc nelišil. Ale kdyby je někdo začal počítat –
Nákladňák projel bránou do objektu. Hned za ním se brána zase zavřela. Teď stoupali nahoru po příkrém svahu kopce, nákladňák se s nimi otřásal a kolébal ze strany na stranu. Obrovitá betonová konstrukce se přibližovala. Vjedou dovnitř? Jennings ji fascinovaně sledoval. Vysoká úzká vrata zajela dovnitř a odhalila tmavý prostor. Z něho se vyloupla linie zářivek.
Nákladňák zastavil. Dělníci začali seskakovat. Přišlo si pro ně pár mechaniků.
"K čemu je určená tahle parta?" zeptal se jeden z nich.
"Kopání. Uvnitř." Další ukázal palcem. "Už začali zase kopat. Pošlete je dovnitř."
Jenningsovi se rozbušilo srdce. Půjde dovnitř! Sáhl si na krk. Tam, za šedou bundou, mu na krku jako bryndáček visel plochý fotoaparát. Skoro ho ani necítil, i když věděl, že tam je. Možná to nebude tak těžké, jak si myslel.
Dělníci se pěšky tlačili do dveří a Jennings s nimi. Ocitli se v obrovské dílně, plné dlouhých pracovních stolů s nedokončenými mechanismy, hluku a jeřábů a nepřetržitého pracovního úsilí. Dveře se za nimi zavřely a odřízly je tak od venkovního světa. Byl v továrně. Ale kde je časoskop a zrcadlo?
"Tudy," řekl muž, který je vedl. Dělníci zamířili těžkým krokem doprava. Z útrob budovy jim vyjel vstříc nákladní výtah. "Pojedete dolů. Kolik z vás má zkušenosti s vrtáním?"
Zvedlo se několik rukou.
"Můžete to předvést ostatním. Přesouváme zeminu pomocí vrtáků a požíračů. Dělal někdo na požírači?"
Nikdo ruku nezvedl. Jennings se rozhlédl po pracovních stolech. Pracoval snad ještě nedávno tady? Náhle ho zamrazilo. Co kdyby ho někdo poznal? Možná pracoval přímo s těmito mechaniky.
"Jdeme," zavelel netrpělivě předák. "Pospěšte si."
Jennings nastoupil do nákladního výtahu spolu s ostatními. Za okamžik už sestupovali temným tunelem dolů. Hlouběji a hlouběji do nižších pater továrny. Rethrick Construction byla veliká, mnohem větší, než se zdálo při pohledu zvenku. Mnohem větší, než si představoval. Jednotlivá patra, podzemní podlaží, probleskovaly kolem jedno za druhým.
Výtah se zastavil. Dveře se otevřely. Díval se do dlouhé chodby. Na zemi ležela silná vrstva prachu a vzduch byl vlhký. Dělníci se začali kolem něj hrnout ven. Náhle Jennings ztuhl a začal se drát zpátky.
Na konci chodby před ocelovými dveřmi stál Earl Rethrick. Mluvil se skupinou techniků.
"Všichni ven," nařídil předák. "Jdeme."
Jennings opustil výtah a držel se za ostatními. Rethrick! Srdce mu bilo na poplach. Jestli ho zahlédne, bude s ním konec. Sáhl do kapsy. Měl miniaturní pistoli boris, ale kdyby ho odhalili, moc k užitku by mu nebyla. Jakmile ho Rethrick spatří, je po všem.
"Tudy." Předák je vedl k čemusi po straně chodby, co vypadalo jako podzemní železnice. Muži nasedali do kovových vozíků přistavených na koleji. Jennings sledoval Rethricka. Viděl, jak zlostně gestikuluje. Jeho hlas se slabě nesl celou chodbou. Náhle se Rethrick otočil. Zvedl ruku a velké ocelové dveře za ním se otevřely.
Jenningsovi se téměř zastavilo srdce.
Tam, za těmi ocelovými dveřmi, byl umístěn časoskop. Poznal jej okamžitě. Zrcadlo. Dlouhé kovové tyče zakončené čelistmi. Jako Berkowského teoretický model – až na to, že tenhle byl skutečný.
Rethrick vešel do místnosti, technici ho následovali. Muži pracovali na rameni, stojíce kolem něj. Část štítu byla sejmuta. Vrtali se v mechanice. Jennings zíral a zaostal za ostatními.
"Hej, vy –" křikl předák a šel k němu. Ocelové dveře se zavřely. Zablokovaly výhled. Rethrick, časoskop, technici, všechno bylo pryč.
"Omlouvám se," zamumlal Jennings.
"Víte, že tu nemáte moc pokukovat." Předák si ho upřeně prohlížel. "Nevzpomínám si na vás. Podíváme se na váš identifikátor."
"Můj identifikátor?"
"Váš identifikační záznam." Předák se otočil. "Bille, přines mi rozpis." Měřil si Jenningse od hlavy k patě. "Prověřím si vás podle rozpisu, vážený pane. Vás jsem v partě ještě neviděl. Zůstaňte tady." Z postranní chodby přicházel muž s papíry v ruce.
Bylo to teď nebo nikdy.
Jennings vyrazil chodbou k velkým ocelovým dveřím. Za ním se ozvaly překvapené výkřiky předáka a jeho pomocníka. Jennings vytáhl kódový klíč a v běhu se vroucně modlil. Přiběhl ke dveřím, klíč v ruce. Druhou vytáhl pistoli. Za dveřmi je časoskop. Pár fotografií, šlohnout nějaká schémata a pak, jestli se dokáže dostat ven –
Dveře se nepohnuly. Na tváři mu vyrazil pot. Zaklepal klíčem o dveře. Proč se neotevírají? Přece – Roztřásl se a zmocnila se ho panika. Chodbou se blížili lidé, hnali se za ním. Otevři se –
Ale dveře se neotevřely. Klíč, který držel v ruce, nebyl ten pravý.
Byl poražen. Dveře a klíč k sobě nepatřily. Buď se musel zmýlit on, nebo ten klíč patřil do jiných dveří. Ale do kterých? Zuřivě se rozhlížel kolem sebe. Kam by měl jít?

Na protější straně chodby byly jedny dveře pootevřené, měly jen obyčejnou zástrčku. Přeběhl chodbu, strčil do nich a otevřel je. Ocitl se v nějakém skladišti. Práskl za sebou dveřmi a zasunul závoru. Slyšel zvenčí zmatené výkřiky, volali stráže. Brzy dorazí ozbrojená hlídka. Jennings pevně svíral pistoli a díval se, kde se to ocitl. Je v pasti? Najde nějaký druhý východ?
Proběhl místností, prodíral se mezi pytli a balíky, mezi horami tichých lepenkových krabic, tyčících se po celé místnosti. V zadním koutě byl nouzový průlez. Okamžitě jej otevřel. Pocítil nutkání kódový klíč zahodit. K čemu mu byl? Ale on určitě věděl, co dělá. On všechno tohle už viděl, jako Bůh, pro něj to vše už bylo minulostí. Předurčení. Nemohl se zmýlit. Nebo mohl?
Zamrazilo ho. Možná, že je budoucnost variabilní. Možná, že to jednou byl ten správný klíč. Ale už není!
Uslyšel za sebou zvuky. Vzali na dveře autogen. Jennings se protáhl nouzovým průlezem do nízké a dlouhé betonové chodby, vlhké a špatně osvětlené. Rychle jí proběhl. Připadal si jako v kanálu. Ze všech stran do ní ústily další průchody.
Zastavil se. Kudy dál? Kde by se mohl schovat? Nad hlavou mu zelo ústí velké větrací šachty. Zachytil se okraje a vytáhl se nahoru. Zachmuřeně se do ní nasoukal. Šachtu nevezmou na vědomí a poběží dál. Opatrně se plazil rourou. Pocítil na tváři závan teplého vzduchu. K čemu tak veliká šachta? To znamenalo, že na druhém konej je nějaká neobvyklá místnost. Dorazil ke kovové mřížce a zastavil se.
A zalapal po dechu.
Díval se do opravdu veliké místnosti, do haly, do níž předtím nahlédl ocelovými dveřmi. Byl tam časoskop. A hluboko dole, pod ramenem, stál Rethrick a radil se s někým na aktivní obrazovce videofonu. Zněla siréna a její šílené ječeni se neslo ozvěnou do všech koutů. Technici pobíhali jako mravenci. Uniformované stráže se přelévaly dveřmi dovnitř a zase ven.
Časoskop. Jennings prozkoumal mřížku. Držela jen v drážce. Vysunul ji a zůstala mu v rukou. Nikdo se nedíval. Opatrně se spustil dolů do místnosti, pistoli v pohotovosti. Časoskop mu poskytoval slušný úkryt, technici a stráže byli shromážděni až na opačném konci místnosti, kde je poprvé viděl.
A všechno měl na dosah ruky. Schémata, zrcadlo, papíry, data, výkresy. Zapnul fotoaparát. Slabě mu vibroval na hrudi, jak se v něm převíjel film. Popadl hrst schémat. Je možné, že právě tyto nákresy před pár týdny používal on!
Nacpal si kapsy papíry. Došel mu film. Ale už byl hotov. Nasoukal se zpět do větrací šachty, protáhl se ústím a dostal se do roury. Chodba, co připomínala kanál, byla dosud prázdná, ale znělo jí nepřetržité dunění, ozvěny hlasů a kroků. Tolik chodeb – hledali jej v bludišti únikových cest.
Jennings přešel do rychlého běhu. Běžel dál a dál bez ohledu na směr a snažil se držet hlavní chodby. Na obou stranách do ní ústily další chodby, míjel jednu po druhé, bylo jich bezpočet. Chodba se svažovala a on se dostával stále níž a níž.
Náhle se zastavil a zhluboka oddechoval. Zvuky za ním na chvíli utichly. Uslyšel ale nové. Před sebou. Dál postupoval pomalu a obezřetně. Chodba se stáčela doprava. Šel pomalu dál, pistoli připravenou.
Kousek před ním postávali dva strážní, flákali se a povídali si. Za nimi byly těžké dveře na kódový zámek. A znovu se za ním ozvaly hlasy, sílily. Objevili tutéž chodbu co on. Byli mu na stopě.
Jennings vystoupil zpoza rohu s namířenou pistolí. "Ruce vzhůru. Odhoďte zbraně."
Strážní na něj vytřeštěně zírali. Byli to ještě kluci, chlapci s krátce střiženými blond vlasy a v zářivě nových uniformách. Couvli, bledí a vystrašení.
"Zbraně. Pusťte je na zem."
Dvě pušky křáply o podlahu. Jennings se usmál. Chlapci. Tohle bylo nejspíš jejich první setkání s nějakými potížemi. Všiml si, že se jim kožené boty lesknou, jak byly nablýskané.
"Otevřete dveře," poručil Jennings. "Chci projít."
Hleděli na něj. Zvuk za jeho zády zesílil.
"Otevřete je." Začínal být netrpělivý. "Hněte sebou." Zamával pistolí. "Otevřete je, zatraceně! Nebo chcete, abych –"
"My – my nemůžeme."
"Cože?"
"Nemůžeme. Zámek má kód. Nemáme klíč. Čestně, pane. Oni nechtěli, abychom ho měli." Byli vystrašení. I Jennings sám teď pocítil strach. Dunění za ním stále sílilo. Byl chycený v pasti.
Opravdu?
Náhle se rozesmál. Rychle přistoupil ke dveřím. "Víra," zabručel a natáhl ruku. "To je něco, co by člověk nikdy neměl ztrácet."
"Co – co jste říkal?"
"Víra v sebe. Sebevědomí."
Dveře se otevřely, sotva k nim přiložil klíč. Dovnitř pronikly jasné paprsky slunce. Zamrkal. Sevřel pevněji pažbu pistole. Byl venku, u brány. Tři strážní na ni užasle zírali. Byli u brány – a za ní ležel les.
"Ustupte z cesty." Jennings vypálil na kovové mřížoví brány. Z kovu vyšlehly plameny, začal se tavit a zvedl se oblak ohně.
"Zastavte ho!" Z chodby za ním začali vybíhat strážní.
Jennings se protáhl bránou. Kov se na něj lepil a pálil jej. Proběhl kouřem, upadl a převalil se. Vydrápal se na nohy a klopýtal dál, ke stromům.
Byl venku. On ho neopustil. Klíč fungoval bezvadně. Poprvé jej vyzkoušel na špatných dveřích.
Běžel dál a dál do lesa, až sotva popadal dech, a prodíral se mezi stromy. Továrna a hlasy zůstaly kdesi vzadu. Měl ty papíry. A byl volný.

Našel Kelly a předal jí film a všechno, co se mu podařilo nacpat do kapes. Pak se převlékl do běžných šatů. Kelly ho zavezla na okraj Stuartsvillu a vysadila ho tam: Jennings se díval, jak její člun stoupá do vzduchu a míří k New Yorku. Pak šel do města a nastoupil na Meziměstskou raketu.
Během letu spal, obklopen dřímajícími obchodníky. Když se probudil, raketa právě přistávala a dosedala na newyorský raketodrom.
Jennings vystoupil a splynul s lidským tokem. Teď, když se vrátil, mu znovu hrozilo nebezpečí, že ho sebere BP. Dva policejní důstojníci v zelených uniformách ho netečně sledovali, jak nasedá do taxíku u přistávací plochy. Taxi ho svezlo do ruchu městského provozu. Jennings si otřel čelo. To bylo těsné. Teď najít Kelly.
Povečeřel v malé restauraci, v zadní části co nejdál od oken. Když vyšel na ulici, slunce již začínalo zapadat. Kráčel pomalu po chodníku, ponořen v myšlenkách.
Zatím to šlo dobře. Získal dokumenty i fotografie a podařilo se mu uniknout. Předměty plnily svou funkci na každém kroku jeho cesty. Bez nich by byl bezmocný. Sáhl do kapsy. Zbývají dva. Zlomený pokerový žeton a lístek na balík. Vytáhl lístek z kapsy a prohlížel si jej v ubývajícím večerním světle.
Náhle si něčeho všiml. Na lístku bylo dnešní datum. Už dohnal časový skluz.
Zasunul ho do kapsy a pokračoval v chůzi. Co to znamená? K čemu je? Pokrčil rameny. Dozví se to, až přijde čas. A ta půlka žetonu. K čemu je k ďasu ta? Neexistoval způsob, jak to zjistit. V každém případě si byl jist, že to zvládne. On ho zatím bezpečně provedl všemi úskalími. Určitě už mnoho nezbývá.
Došel k domu, kde žila Kelly, zastavil se a vzhlédl. V jejím okně se svítilo. Už byla doma, její malý rychlý člun dorazil dřív než Meziměstská raketa. Vešel do výtahu a vyjel do jejího poschodí.
"Ahoj," pozdravil, když otevřela dveře.
"Jsi v pořádku?"
"Jasně. Můžu dál?"
Vstoupil. Kelly za ním zavřela. "Ráda tě vidím. Ve městě se to hemží lidmi od BP. Skoro na každém rohu. A ty hlídky –"
"Já vím. Jednu jsem viděl na raketodromu." Jennings se posadil na pohovku. "Jsem rád, že jsem zpátky."
"Bála jsem se, že by mohli zastavit všechny meziměstské lety a prověřovat cestující."
"Nemají důvod se domnívat, že se budu vracet do města."
"To mě nenapadlo." Kelly se posadila proti němu. "A co bude dál? Teď, když jsi vynesl ty materiály, co budeš dělat?"
"Sejdu se s Rethrickem a vybalím na něj tu novinu. Novinu, že člověk, který unikl z továrny, jsem byl já. Ví, že se někdo dostal ven, ale neví, kdo to byl. Nepochybně si myslí, že to byl člověk od BP."
"Nemohl by použít časové zrcadlo, aby to zjistil?"
Přes Jenningsovu tvář přelétl stín. "Aha. Na to jsem nepomyslel." Poškrábal se zamyšleně na bradě. "V každém případě mám ty materiály. Nebo spíš ty je máš."
Kelly přikývla. "Dobrá, budeme pokračovat podle plánu. Zítra se sejdeme s Rethrickem. Tady v New Yorku. Můžeš ho dostat do kanceláře? Přijde, když pro něj pošleš?"
"Ano. Máme smluvený signál. Když ho požádám, aby přišel, přijde."
"Dobrá. Sejdu se s ním tam. Až si uvědomí, že máme snímky a schémata, bude muset s mými požadavky souhlasit. Bude mě muset přijmout do Rethrick Construction podle mých vlastních podmínek. Buď to, nebo se připravit na možnost, že předám ty materiály BP."
"A až tě přijme? A až odsouhlasí tvoje podmínky?"
"V továrně jsem viděl dost na to, aby mě to přesvědčilo, že Rethrick je mnohem větší, než jsem si myslel. Jak velký je, to nevím. Nedivím se, že to BP zajímá!"
"Budeš požadovat stejný podíl na vedení společnosti?"
Jennings přikývl.
"Nikdy by ses nespokojil s nutností vrátit se tam jako mechanik, že ne? K tomu, co jsi dělal dřív."
"Ne. Aby mě znovu vymazali?" Jennings se usmál. "Myslím si, že on měl v plánu něco lepšího než tohle. On to pečlivě připravoval. Předměty. Musel to plánovat dlouho dopředu. Ne, nevrátím se zpět jako mechanik. Viděl jsem tam toho spoustu, jedno podlaží za druhým, lidi a stroje. Na něčem pracují. A já se na tom chci taky podílet."
Kelly mlčela.
"Chápeš?" zeptal se Jennings.
"Chápu."
Odešel z jejího bytu a spěchal tmavou ulicí. Zůstal až příliš dlouho. Kdyby je BP přistihli spolu, byl by s Rethrick Construction amen. Když už měl cíl na dosah, nechtěl nic riskovat.
Podíval se na hodinky. Bylo po půlnoci. Dnes ráno se sejde s Rethrickem a předloží mu svůj návrh. Nálada mu stoupala každým krokem. Bude v bezpečí. Víc než v bezpečí. Rethrick Construction míří k něčemu mnohem většímu než k pouhé hospodářské moci. Z toho co viděl, dospěl k přesvědčení, že se chystá revoluce. Na kopci, v mnoha podzemních halách v hlubinách pod pevností z betonu, se Rethrick chystá na válku. Stavějí se stroje. Časoskop a zrcadlo pracují na plný výkon. Sleduje, noří se, extrahuje.
Není divu, že on vypracoval tak pečlivý plán. On to všechno viděl, chápal a začal docházet k logickým závěrům. Problém měl s výplachem mozku. Věděl, že až ho propustí, budou všechny vzpomínky pryč. Všechny plány budou zničeny. Zničeny? Pořád tu byla ta dodatková klauzule ve smlouvě. Ostatní ji chápali a využili. Ale ne tak, jak to plánoval on!
On byl první, kdo to pochopil a navíc začal plánovat. Těch sedm tretek tvořilo most k něčemu, co přesahovalo vše, co –

Na konci bloku zaparkoval u chodníku policejní člun. Dveře se otevřely.
Jennings se zastavil, srdce se mu rozbušilo. Noční hlídka, která projíždí městem. Už bylo po jedenácté, po policejní hodině. Rychle se rozhlédl. Všude byla tma. Domy i obchody byly pevně zavřené, zamčené na noc. V obytných domech i budovách vládlo ticho. Nesvítilo se dokonce ani v barech.
Ohlédl se, odkud přišel. Za ním zastavil druhý člun BP. Dva důstojníci BP vystoupili na chodník. Spatřili ho a šli k němu. Stál jako přimrazený, očima těkal po ulici.
Přímo před ním, přes ulici byl luxusní hotel se zářícím neonovým nápisem. Zamířil k němu, podpatky klepaly o chodník.
"Stůjte!" zavolal jeden z policistů. "Vraťte se. Co děláte venku? Jak se –"
Jennings vyšel po schodech a vešel do hotelu. Prošel kolem recepce. Recepční na něj překvapeně hleděl. Nikdo jiný tam nebyl. Hala byla prázdná. Pocítil zoufalství. Neměl šanci. Naslepo se rozběhl kolem recepce do chodby, vyložené koberci. Možná má hotel nějaký zadní východ. Za ním už muži od BP vešli do haly.
Jennings zahnul za roh. Objevili se dva muži a zastoupili mu cestu.
"Kam jdete?"
Ostražitě se zastavil. "Nechtě mě projít." Sáhl do kabátu pro pistoli. Muži zareagovali okamžitě.
"Ber ho."
Přimáčkli mu ruce k bokům. Profesionální vyhazovači. Přes jejich těla registroval světlo. Světlo a zvuk. Nějaký pohyb. Lidi.
"Dobrý," řekl jeden vyhazovač. Vlekli ho zpět halou ke dveřím. Jennings se marně vzpouzel. Dostal se do slepé uličky. Vyhazovači. Hráčské doupě. Město jich bylo plné, skrývala se v temnotách. Luxusní hotel jen na povrchu. Vyhodí ho ven, přímo do rukou BP.
Po chodbě šli nějací lidé, muž a žena. Starší pár. Dobře oblečení. Zvědavě si prohlíželi Jenningse drženého oběma muži.
Náhle si Jennings cosi uvědomil. Zaplavil ho pocit úlevy, téměř ho oslepil.
"Počkejte," řekl důrazně. "V kapse."
"Jdeme."
"Počkejte, podívejte se. V pravé kapse. Podívejte se sami."
Uvolnil se a čekal. Vyhazovač napravo natáhl ruku a opatrně mu zalovil v kapse. Jennings se usmál. Bylo po všem. On viděl i tohle. Selhání bylo nemožné. Tím se řešil problém, kde zůstane, než nadejde čas schůzky s Rethrickem. Může počkat tady.
Vyhazovač vytáhl z kapsy polovinu pokerového žetonu a prohlížel si okraje zlomu. "Jen okamžik." Vytáhl z vlastního kabátu odpovídající polovinu, zavěšenou na zlatém řetízku. Spojil obě linie zlomu.
"V pořádku?" zeptal se Jennings.
"Jistě." Pustili ho. Automaticky mu oprášili kabát. "Jistě, pane. Omlouváme se. Poslyšte, měl jste nám –"
"Vezměte mě dovnitř," požádal Jennings a otřel si tvář. "Hledají mě nějací lidé. Nijak zvlášť nestojím o to, aby mě našli."
"Jistě." Zavedli ho zpět do herny. Polovina žetonu změnila ve spásu událost, která mohla být katastrofou. Doupě hráčů a prostitutek. Jedno z mála zařízení, která policie nechávala na pokoji. Byl v bezpečí. O tom nebylo sporu. Zbývala jediná věc. Zápas s Rethrickem!

Rethrickova tvář měla tvrdý výraz. Hleděl na Jenningse a nervózně polykal.
"Ne," řekl. "Nevěděl jsem, že jsi to byl ty. Mysleli jsme, že to byla BP."
Rozhostilo se ticho. Kelly seděla na židli za stolem, nohu přes nohu, cigaretu mezi prsty. Jennings se opíral o dveře, ruce složené na prsou.
"Proč jste nepoužili zrcadlo?"
Rethrickovi zacukalo ve tváři. "Zrcadlo? Odvedl jsi dobrou práci, příteli. Snažili jsme se ho použít."
"Snažili?"
"Než ti vypršela smlouva, přehodil jsi uvnitř pár spojů. Když jsme ho chtěli zapojit, nic se nestalo. Odejel jsem z továrny před půl hodinou. Ještě pořád na tom dělali."
"To jsem udělal, než vypršely moje dva roky?"
"Očividně jsi svůj plán dovedl k dokonalosti. Víš, že se zrcadlem by nám nedělalo žádné potíže tě vystopovat. Jsi dobrý mechanik, Jenningsi. Nejlepší, jakého jsme kdy měli. Rádi bychom tě opět někdy uvítali. Abys pro nás zase pracoval. Není mezi námi nikdo, kdo by se zrcadlem uměl zacházet tak jako ty. A právě teď ho dokonce nemůžeme použít vůbec."
Jennings se usmál. "Vůbec mě nenapadlo, že on udělal něco takového. Podcenil jsem ho. Jeho ochrana byla dokonce –"
"O kom to mluvíš?"
"O sobě. Z doby těch dvou let. Používám třetí osobu. Je to snazší."
"Dobrá, Jenningsi. Tak vy dva jste vypracovali detailní plán, jak nám ukrást dokumentaci. Proč? Za jakým účelem? Policii jsi je nepředal."
"Ne."
"Pak mám za to, že jde o vydírání."
"Přesně tak."
"Proč? Co chceš?" Zdálo se, že Rethrick zestárl. Celý se scvrkl, oči měl malé a skelné, nervózně se škrábal na tváři.
"Podstoupil jsi spoustu nesnází, abys nás dostal do téhle situace. Jsem zvědavý proč. Když jsi u nás pracoval, připravil sis půdu. Teď jsi dílo dokončil, navzdory našim opatřením."
"Opatřením?"

"Vymazání tvé paměti. Ukrytí továrny."
"Pověz mu to," vybídla ho Kelly. "Pověz mu, proč jsi to udělal."
Jennings se zhluboka nadechl. "Rethricku, udělal jsem to, protože se chci vrátit. Chci zpět do společnosti. To je jediný důvod. Žádný jiný neexistuje."
Rethrick na něj nechápavě hleděl. "Aby ses dostal zpátky do společnosti? Vždyť se přece můžeš vrátit. To jsem ti už říkal." Rethrickův hlas zněl ostře a třásl se napětím. "Co je s tebou? Můžeš k nám kdykoliv. Na tak dlouho, jak budeš ochoten zůstat."
"Jako mechanik."
"Ano. Jako mechanik. Zaměstnáváme mnoho –"
"Já se nechci vrátit jako mechanik. Nemám zájem pro tebe pracovat. Poslyš, Rethricku. BP mě sbalila hned v okamžiku, kdy jsem opustil tuhle kancelář. Kdyby nebylo jej, byl bych mrtvý."
"Sebrali tě?"
"Chtěli vědět, co Rethrick Construction dělá. Chtěli, abych jim to řekl."
Rethrick přikývl. "To je zlé. To jsme nevěděli."
"Ne, Rethricku. Nejdu do toho jako zaměstnanec, kterého můžeš vyhodit v okamžiku, kdy se ti znelíbí. Jdu do toho s tebou, ne pro tebe."
"Se mnou?" Rethrick na něj nechápavě hleděl. Náhle se mu ve tváři objevil zvláštní výraz. Ošklivý, tvrdý výraz.
"Nechápu, co tím myslíš."
"Ty a já budeme řídit Rethrick Construction společně. Tak to bude. Dneškem počínaje. A nikdo mi nebude vypalovat paměť. Ve vlastním zájmu."
"Tak takhle to chceš?"
"Ano."
"A když nebudu souhlasit?"
"Pak půjdou schémata a filmy k BP. Je to tak jednoduché! Ale to nechci. Nechci společnost zničit. Chci se k ní připojit! Chci být v bezpečí. Ty nevíš, jaké to je být venku sám a nemít kam jít. Jedinec se už nemá kam obrátit. Nikdo mu nepomůže. Je drcen mezi dvěma bezohlednými silami, je pěšák mezi politickými a ekonomickými mocnostmi. A mě už unavuje být pěšák."
Rethrick dlouho mlčel. Hleděl do země, tvář prázdnou a bezvýraznou. Nakonec vzhlédl. "Vím, že tomu tak je. Vím to už dlouho. Déle než ty. Jsem o hodně starší. Viděl jsem, jak to přichází, jak moc státu rok od roku roste. To je smysl existence Rethrick Construction. Jednoho dne se to změní. Jednoho dne, až dokončíme časoskop. Až dokončíme zbraně."
Jennings neřekl nic.
"Vím moc dobře, jaký je stav společnosti! Jsem už starý. Když mi řekli, že někdo unikl z továrny i se schématy, myslel jsem, že přišel náš konec. Už jsme věděli, že jsi poškodil zrcadlo. Věděli jsme, že je tu spojitost, ale dali jsme si to dohromady špatně.
Mysleli jsme si, samozřejmě, že tě k nám nasadila BP, aby zjistila, co děláme. Jakmile sis uvědomil, že informace, které máš, nevyneseš, poškodil jsi zrcadlo. S poškozeným zrcadlem získá BP náskok a –"
Odmlčel se a poškrábal se na tváři.
"Pokračuj."
"A ty jsi to dokázal sám... Vydírání. Aby ses dostal do srdce společnosti. Ty nevíš, Jenningsi, jaký má společnost účel. Jak se opovažuješ snažit se do ní dostat? Pracovali jsme a stavěli hodně dlouhou dobu. Ty bys nás potopil, jen aby sis zachránil kůži. Zničil bys nás, jen abys zachránil sám sebe."
"Nikoho bych nepotopil. Můžu vám být hodně užitečný."
"Já řídím společnost sám. Je to moje společnost. Já ji vybudoval, postavil na nohy. Je moje."
Jennings se zasmál. "A co se stane, až zemřeš? Nebo má revoluce přijít ještě za tvého života? " Rethrick sebou škubl.
"Ty zemřeš a nebude nikoho, kdo by tě nahradil. Víš, že jsem dobrý mechanik. Sám jsi to říkal. Jsi blázen, Rethricku. Chceš to všechno zvládnout sám. Všechno dělat, o všem rozhodovat. Ale jednoho dne zemřeš. A co bude potom?"
Ticho.
"Měl bys mě raději přijmout – pro dobro společnosti, stejně jako pro své vlastní. Můžu toho pro tebe hodně udělat. Až tu nebudeš, v mých rukou bude společnost žít dál. A možná se revoluce zdaří."
"Měl bys být rád, že jsi vůbec naživu! Kdybychom ti nedovolili ponechat si ty cetky –"
"Co jiného jste mohli dělat? Jak bys mohl po lidech chtít, aby obsluhovali to tvoje zrcadlo, viděli svou vlastní budoucnost a nemohli pro sebe hnout ani prstem? Dá se lehce pochopit, proč jste byli nuceni vložit do smlouvy tu klauzuli o náhradní platbě. Neměli jste na vybranou."
"Vždyť ani nevíš, co děláme. Proč existujeme."
"Mám slušnou představu. Koneckonců, pracoval jsem pro tebe dva roky."
Čas běžel. Rethrick si znovu a znovu olizoval rty, škrábal se na tváři. Na čele mu vyrazil pot. Nakonec vzhlédl.
"Ne," odmítl. "V žádném případě. Společnost nikdy nepovede nikdo jiný než já. Jestli zemřu, zemře se mnou. Je to můj majetek."
Jennings okamžitě ožil. "Tak předám papíry policii."
Rethrick neřekl nic, ale po tváři mu přelétl zvláštní výraz, výraz, ze kterého Jenningse náhle zamrazilo.
"Kelly," otočil se k dívce. "Máš u sebe ty papíry?"
Kelly se zachvěla a vstala. Tvář měla úplně bílou. Uhasila cigaretu. "Ne."
"Kde jsou? Kam jsi je dala?"

"Promiň," odpověděla Kelly hebkým hlasem. "To ti neřeknu."
Vytřeštěně na ni zíral. "Cože?"
"Promiň," omluvila se znovu Kelly. Její hlas zněl mdle a tiše. "Jsou v bezpečí. BP je nikdy nedostane. Ale ani ty. Ve vhodný čas je vrátím otci."
"Otci!"
"Kelly je moje dcera," vysvětlil Rethrick. "To je jediná věc, se kterou jsi nepočítal, Jenningsi. Nepočítal s ní ani on. Neví o tom nikdo, jen my dva. Chtěl jsem, aby rodina obsadila všechny posty společnosti, kde záleží na důvěře. Teď vidím, že to byl dobrý nápad. Ale musel jsem to uchovávat v tajnosti. Kdyby to BP tušila, okamžitě by ji sebrali. Její život by ztratil cenu."
Jennings pomalu vydechl.
"Chápu."
"Zdálo se mi, že spolupracovat s tebou je dobrý nápad," řekla Kelly. "Jinak bys to celé provedl sám. A byl bys měl ty papíry u sebe. A jak jsi sám říkal: kdyby tě BP s tou dokumentací chytila, byl by to náš konec. Tak jsem ti pomohla. Jakmile jsi mi ty papíry předal, ukryla jsem je na dobrém a bezpečném místě." Mírně se pousmála. "Nikdo je nenajde, jen já. Je mi to líto."
"Jenningsi, můžeš do toho jít s námi," řekl Rethrick. "Můžeš pro nás pracovat navždy, jestli chceš. Můžeš mít cokoliv, co budeš chtít. Cokoliv, až na to –"
"Až na to, že společnost budeš řídit ty a nikdo jiný."
"Přesně tak. Jenningsi, společnost je stará. Starší než já. Já ji nezaložil. Byla – dá se říct, že mi byla odkázána. Vzal jsem na sebe břemeno. Převzal jsem zodpovědnost za její vedení, růst, za to, že ji dovedu až k onomu dni. Ke dni revoluce, jak jsi to nazval.
Společnost založil můj dědeček, kdysi ve dvacátém století. Společnost byla odjakživa rodinný podnik. A vždycky zůstane. Jednoho dne, až se Kelly vdá, budu mít dědice, který ji po mně převezme. O tohle je postaráno. Společnost byla založena v Maine, v malém městečku Nové Anglie. Můj dědeček byl typický Novoangličan, šetrný, čestný a vášnivě nezávislý. Měl jakousi drobnou správkárnu – nějaké nářadí, malá dílna. A spousta harampádí.
Když viděl, jak vláda a velké podniky pohlcují všechno a všechny ostatní, přešel do podzemí. Rethrick Construction zmizela z mapy. Vládě chvíli trvalo, než se jí podařilo Maine zorganizovat. Déle než většinu jiných států. V době, kdy byl zbytek světa už rozdělený mezi nadnárodní kartely a světové unie, Nová Anglie ještě pořád dýchala. A byla svobodná. Stejně jako můj dědeček a Rethrick Construction.
Přivedl jsem do ní pár lidí, mechaniků, doktorů, právníků, několik lokálních novinářů ze středozápadu. Společnost rostla. Měli jsme vědomosti a začali jsme vyvíjet zbraně. Časoskop a zrcadlo! Stavěli jsme továrnu, v tajnosti a za ohromných nákladů, po dlouhou dobu. Továrna je velká. Podzemní patra sahají do mnohem větší hloubky, než jsi viděl. On je viděl. Tvoje alter ego. Je v ní spousta energie. Energie a lidí, kteří zmizeli, posbíraní vlastně z celého světa. Získali jsme je jako první, máme ty nejlepší.
Jednoho dne, Jenningsi, vyjdeme na povrch. Víš, podmínky, jako jsou tyhle, nemohou vydržet věčně. Takhle lidé nemohou žít, zmítáni politickými a ekonomickými silami. Masy lidí přehazované sem a tam podle potřeb téhle vlády nebo tamtoho kartelu. Jednoho dne vznikne hnutí odporu. Silné, odhodlané hnutí. Ne velkých a mocných, ale malých lidí. Řidičů autobusů. Zelinářů. Videofonistek. Číšníků. A tehdy vyjde na scénu naše společnost.
Poskytneme jim pomoc, kterou budou potřebovat. Nástroje, zbraně, vědomosti. Budeme jim ‚prodávat' své služby. Budou si nás moci najmout. A oni budou potřebovat někoho, koho si budou moci najmout. Bude proti nim stát obrovské bohatství a moc." Jennings mlčel.
"Chápeš?" řekla Kelly. "Proto se do toho nesmíš plést. Je to tátova společnost. Vždycky to tak bylo. Lidé z Maine jsou už takoví. Je to součást rodiny. Společnost patří rodině. Je naše."
"Pojď do toho s námi," nabídl Rethrick. "Jako mechanik. Je mi líto, ale takto se projevuje náš přesně určený pohled na svět. Možná máme názory omezené, ale dělali jsme to tak vždycky."
Jennings stále nic neřekl. Přecházel pomalu po kanceláři, ruce v kapsách. Po chvíli povytáhl žaluzie a díval se na ulici hluboko pod sebou.
Dole se jako malý černý brouk sunul policejní člun; tiše klouzal městským provozem, plynoucím ulicí. Připojil se k jinému, již zaparkovanému člunu. Vedle něj stáli ve svých zelených uniformách čtyři lidé od BP, a jen za tu chvíli, co se Jennings díval, viděl, jak k nim přes ulici míří další. Spustil žaluzii. "Je to těžké rozhodnutí," řekl.
"Jestli sejdeš dolů, seberou tě," řekl Rethrick. "Jsou tam pořád. Nemáš šanci."
"Prosím," pohlédla na něj Kelly.
Náhle se Jennings usmál. "Tak ty mi neřekneš, kde jsou ty papíry. Kam jsi je schovala." Kelly zavrtěla hlavou.
"Počkej." Jennings sáhl do kapsy. Vytáhl malý kousek papíru. Pomalu jej rozložil a prohlížel si jej. "Neuložila jsi je náhodou u Dunne National Bank, včera kolem třetí hodiny odpoledne? Do bezpečnostní schránky?"
Kelly zalapala po dechu. Popadla kabelku a otevřela ji. Jennings strčil ten svůj kousek papíru, potvrzenku od schránky, zpátky do kapsy. "On viděl dokonce i tohle," mumlal si. "Poslední předmět. Zajímalo mě, k čemu asi je."
Kelly se přehrabovala v kabelce jako smyslů zbavená, ve tváři měla divoký výraz. Vytáhla kousek papíru a zamávala jím.
"Mýlíš se! Tady je! Pořád je tady." Trochu se uklidnila. "Nevím, co vlastně máš ty, ale tohle je –"
Ve vzduchu nad nimi se cosi pohnulo. Utvořilo se tmavé místo, kruh. Prostor se zavlnil. Kelly s Rethrickem ztuhli a vytřeštěně to sledovali.
Z tmavého kruhu se vynořila kovová čelist, připojená na zářící rameno. Opsala široký oblouk a snesla se dolů. Vytrhla papír z Kellyiných prstů. Na okamžik zaváhala. Pak se znovu vznesla a zmizela i s papírem v černém kruhu. Rameno,

čelist i kruh pak tiše zmizely. Nezbylo po nich nic. Vůbec nic.
"Kam – kam to šlo?" zašeptala Kelly. "Ten papír? Kde je?"
Jennings si poklepal na kapsu. "Je v bezpečí. V bezpečí, přímo tady. Zajímalo mě, kdy se asi ukáže. Už jsem si začínal dělat starosti."
Rethrick s dcerou vstali. Po prožitém šoku nebyli mocni slova.
"Netvařte se tak nešťastně," snažil se je uklidnit Jennings. Složil si ruce na prsou. "Ten papír je v bezpečí – i společnost je v bezpečí. Až nadejde čas, bude tady, silná a velmi ochotná podpořit revoluci. My už na to dohlédneme, my všichni, ty, já a tvá dcera."
Pohlédl na Kelly a zasvítily mu oči. "My tři. A možná, že tou dobou bude mít rodina členů ještě víc!"

přeložil Pavel Musiol

Velký P
Otázky mu sdělili těsně před odchodem. Walter Kent ho odvedl stranou od ostatních, položil mu ruce na ramena a zadíval se mu do očí.
"Pamatuj, že se ještě nikdy nikdo nevrátil. Jestli to dokážeš, budeš první. První za padesát let."
Tim Meredith kývl, byl nervózní a v rozpacích, ale byl Kentovi za jeho slova vděčný. Nakonec byl taky Kent vůdce kmene, působivý stařec s prošedivělými vlasy a vousy. Přes pravé oko nosil klípec a u pasu měl dva nože místo jednoho, jak bylo obvyklé. A prý uměl dokonce číst a psát.
"Cesta sama trvá jen asi den. Dáme ti pistoli. Jsou v ní náboje, ale nikdo neví, kolik z nich je dobrých. Máš jídlo?"
Meredith se podíval do batohu. Přinesl si kovovou konzervu s klíčem na otevírání. "To by mělo stačit," pravil a obrátil plechovku v ruce.
"A voda?"
Meredith zatřásl čutorou.
"Dobrá." Kent si mladíka prohlížel. Měl na sobě kožené boty, kabát a kamaše. Hlavu mu chránila rezavá přilba. Kolem krku mu na řemínku ze surové kůže visel binokulár. Kent se dotkl silných rukavic, které měl Meredith na rukou. "Tyhle jsou poslední," řekl. "Něco podobného už neuvidíme."
"Mám je tu nechat?"
"Budeme doufat, že se – stejně jako ty – vrátí." Kent ho vzal za ruku a odvedl ho ještě dál, aby je nikdo neslyšel.
Zbytek kmene, muži, ženy i děti, stáli mlčky na kraji Útočiště a dívali se. Útočiště bylo z betonu, zpevněné tyčemi, které čas od času nasekali. Kdysi, ve vzdálené minulosti, visela nad vchodem síť s vpleteným listím a větvemi, když však dráty zrezavěly a rozpadly se, všechno zetlelo. Ale dnes na obloze stejně nebylo nic, co by si mohlo všimnout malého kruhu betonu, vstupu do rozlehlých podzemních prostor, kde kmen žil.
"A teď," pokračoval Kent, "tři otázky." Naklonil se k Meredithovi. "Máš dobrou paměť?"
"Ano."
"Kolik knih ses naučil nazpaměť?"
"Přečetli mi jich jenom šest," přiznal Meredith. "Ale znám je všechny."
"To stačí. Tak dobrá, poslouchej. O těch třech otázkách jsme přemýšleli celý rok. Naneštěstí můžeme položit jenom tři, proto jsme je vybírali velmi pečlivě." A pak je Meredithovi pošeptal.
Nastalo ticho. Meredith si otázky promýšlel a převracel si je v hlavě. "Myslíš, že Velký P je dokáže zodpovědět?" zeptal se nakonec.
"To nevím. Jsou to těžké otázky."
Meredith kývl. "To jsou. Musíme se modlit."
Kent ho poplácal po rameni. "Tak dobrá. Jsi připravený na cestu. Jestli půjde všechno dobře, za dva dny se vrátíš. Budeme tě vyhlížet. Hodně štěstí, chlapče."
"Děkuji," řekl Meredith a pomalu se vrátil k ostatním. Bill Gustavson mu beze slova podal pistoli a oči se mu při tom leskly pohnutím.
"Kompas," vyhrkl John Page, nechal svou ženu stát a donesl Meredithovi malý vojenský kompas. Jeho žena, mladá brunetka, původně zajatkyně ze sousedního kmene, se na něj povzbudivě usmála.
"Time!"
Meredith se otočil. Přibíhala k němu Anně Fryová. Vzal ji za ruce. "Budu v pořádku," uklidňoval ji. "Neboj se."
"Time." Rozčileně k němu vzhlížela. "Time, buď opatrný. Budeš?"
"Ovšem." Usmál se a neohrabaně ji pohladil po krátkých hustých vlasech. "Vrátím se." Ale v srdci měl chlad, tuhlo mu jako kus ledu. Strach ze smrti. Náhle ji od sebe odstrčil. "Sbohem," rozloučil se se všemi.
Členové kmene se otočili a odešli. Meredith zůstal sám. Mohl se jenom vydat na cestu. Znovu si zopakoval ty tři otázky. Proč si vybrali jej? Ale někdo musel jít a zeptat se. Zamířil na kraj mýtiny.
"Sbohem," volal za ním Kent, stojící vedle svých synů.
Meredith zamával. Vzápětí už vstupoval do lesa, ruku měl položenou na noži a pevně svíral kompas.

Při chůzi se rozháněl nožem a přetínal liány a haluze, které mu překážely v cestě. Občas travou před ním proběhl obrovský hmyz. Jednou zahlédl purpurového brouka velkého jako mužská pěst. Byli tu takoví tvorové i před Třeskem? Nejspíš ne. Jedna z knih, které se naučil nazpaměť, pojednávala o životních formách světa před Třeskem. Na nic o velkých formách hmyzu si nepamatoval. Vzpomínal si, že zvířata chovali ve stádech a pravidelně poráželi. Nikdo nelovil, ani nechytal do pastí.

Té noci se utábořil na kusu betonu. Byly to základy budovy, která již dávno neexistovala. Dvakrát ho probudili tvorové, kteří se pohybovali opodál, ale k němu se žádný nepřiblížil, a když znovu vyšlo slunce, byl živ a zdráv. Otevřel konzervu a najedl se. Pak posbíral věci a šel dál. Kolem poledne začalo měřidlo, jež měl u pasu, hlasitě tikat. Zastavil se, dýchal zhluboka a uvažoval.
Dostával se k troskám. Odteď mohl čekat, že čas od času narazí na místně zvýšenou radiaci. Poplácal měřidlo. Bylo dobré ho mít. Kousek popošel. Tikání utichlo. Prošel. Zamířil do kopce a opět si prosekával cestu liánami. Kolem hlavy mu zakroužilo hejno motýlů a on se po nich ohánět nožem. Dorazil na kopec, zastavil se a zvedl dalekohled.
V dálce byla uprostřed nekonečné rozlohy zeleně černá skvrna. Vypálené místo. Široký pás zničené země, roztaveného kovu a betonu. Zadržel dech. Byly to ty správné trosky. Dostával se blíž. Poprvé v životě viděl na vlastní oči pozůstatky města, sloupy a suť, jež kdysi tvořily budovy a ulice.
Hlavou mu proletěla bláznivá myšlenka. Mohl by se schovat a nechodit dál! Mohl by si lehnout do křoví a počkat. Pak, až ho budou všichni považovat za mrtvého, až se kmenoví zvědové vrátí, mohl by kolem nich proklouznout na sever a odejít někam hodně daleko.
Na sever. Tam žil další kmen, velký kmen. U něj by byl v bezpečí. Nenašli by ho, a severní kmen měl bomby a bakteriové koule. Kdyby se k nim dostal –
Ne. Roztřeseně se nadechl. Nebylo by to správné. Na tuhle výpravu ho vyslali. Každý rok byl vyslán jeden mladík se třemi pečlivě naplánovanými otázkami. Těžkými otázkami. Otázkami, na něž nikdo neznal odpověď. Znovu si je zopakoval. Dokáže na ně Velký P odpovědět? Na všechny tři? Velký P prý ví všechno. Celé století ze svého rozlehlého pobořeného domu odpovídal na otázky. Kdyby nepřišel, kdyby nikoho neposlali – Zachvěl se. Způsobil by Velký P druhý Třesk, jako ten první. Už to jednou udělal a mohl by znovu. Meredith neměl jinou možnost než jít dál.
Odložil dalekohled a znovu vyrazil, tentokrát z kopce. Kolem něj proběhla krysa, veliká šedá krysa. Rychle vytáhl nůž, ale krysa běžela dál. Krysy – byly špatné. Roznášely zárodky.
Půl hodiny poté jeho měřidlo znovu zatikalo, tentokrát pěkně divoce. Couvl. Před ním zela jáma, bombový kráter, který ještě nezarostl. Bude lepší ho obejít. Zamířil doleva a pohyboval se pomalu a opatrně. Měřidlo se jednou ozvalo, ale to bylo vše. Rychle zatikalo, znělo to jako rychlé výstřely. Pak bylo ticho. Byl v bezpečí.
Později se zase trochu najedl z konzervy a napil se vody z čutory. Už to nebude dlouho trvat. Do setmění bude na místě. Projde zničenými ulicemi k hromadě kamení a sloupů, kde byl jeho domov. Vyjde po schodech. Mnohokrát mu to místo popisovali. Každý kámen byl pečlivě zaznamenaný na mapě v Útočišti. Ulici, jež tam vedla, jež vedla k tomu domu, znal nazpaměť. Věděl, že velké dveře leží na zemi, rozbité. Věděl, jak budou vypadat tmavé prázdné chodby uvnitř. Projde do velké temné místnosti s netopýry, pavouky a ozvěnou. A tam bude. Velký P. Bude mlčky čekat, až uslyší otázky. Tři – pouze tři. Vyslechne je. Pak se nad nimi zamyslí. Zevnitř se ozve vrčení a objeví se záblesk. Součástky, tyče, přepínače a pružiny se pohnou. Relé se otevřou a zavřou.
Bude znát odpovědi?
Šel dál. Daleko před ním, za mílemi hustého pralesa, ležely trosky.

Když slézal z kamenitého svahu a díval se na to, co bývalo městem, slunce již zapadalo. Vytáhl svítilnu, co se upevňovala na opasek, a zapnul ji. Světlo nebylo nijak valné a kolísalo. Malé články uvnitř už byly skoro prázdné. Ale viděl zničené ulice a hromady suti. Zbytky města, v němž bydlíval jeho děd.
Přelezl pár balvanů a seskočil na ulici. Měřidlo hlasitě tikalo, ale on si ho nevšímal. Nikudy jinudy se vstoupit nedalo, tohle byla jediná cesta. Na druhé straně překážela stěna strusky. Meredith šel pomalu dál a zhluboka dýchal. V houstnoucím šeru na kamenech posedávalo jen pár ptáků a jednou kolem proběhla ještěrka a zmizela v puklině. Byl tu život, jakýs takýs. Ptáci a ještěrky se přizpůsobili životu mezi kostmi a pozůstatky budov. Ale žádní další tvorové sem nepřicházeli, lidé ani velká zvířata. Většina z nich, dokonce i divocí psi, se od takových míst držela dál. Nedivil se.
Šel dál a svítil si na cestu tím slabým světýlkem. Obešel rozšklebenou jámu, část podzemního krytu. Ze všech stran trčely zničené pušky s ohnutými a zkroucenými hlavněmi. On sám nikdy z pušky nevystřelil. Jejich kmen měl jen pár kovových zbraní. Spoléhali se hlavně na ty, které dokázali sami vyrobit, oštěpy a šipky. Luky a šípy. Kamenné mlaty.
Před ním se zvedal kolos. Trosky obrovské budovy. Posvítil si nahoru, ale paprsek nedosáhl dost vysoko, aby ho viděl pořádně. Je to dům, jejž hledá? Ne. Ten byl dál. Pokračoval v cestě, přelezl bývalou pouliční barikádu z kovových plátů, pytlů z pískem a ostnatého drátu.
Po chvíli dorazil k cíli.
Zastavil se s rukama v bok a díval se na betonové schody, které vedly k černé díře vchodu. Byl na místě. Za chvíli už nebude cesty zpátky. Jestli půjde dál, neodvratně se zaváže. Bude se muset rozhodnout, jakmile dojde ke schodišti. Pak už to bude jen kousek, projít dveřmi a zahnutou chodbou pokračovat do středu budovy.
Dlouho tam jen zamyšleně stál a mnul si černou bradu. Co by měl dělat? Měl by utéct, otočit se a vrátit se cestou, kterou přišel? S pistolí by dokázal zastřelit dost zvířat, aby přežil. A šel by na sever –
Ne. Spoléhali na něj, že položí tři otázky. Jestli to neudělá, tak bude muset později jít někdo jiný. Nemohl utéct. Již bylo rozhodnuto. Bylo rozhodnuto ve chvíli, kdy ho vybrali. Teď už bylo příliš pozdě.
Začal stoupat po schodech a svítil si na cestu. Ve vchodu se zastavil. Nad ním byla do betonu vysekána nějaká slova. Pár písmen znal, dokáže ta slova přečíst? Pomalu si slabikoval: FEDERÁLNÍ VÝZKUMNÁ STANICE 7 POVOLENÍ PŘEDLOŽTE NA POŽÁDÁNÍ
Slova pro něj nic neznamenala. Snad až na výraz "federální". Ten již někde slyšel, ale nedokázal si ho zařadit. Pokrčil rameny. Nebylo to důležité. Šel dál.
Projít chodbami mu trvalo jen pár minut. Jednou omylem zahnul napravo a ocitl se na propadlém nádvoří posetém kamením a dráty a zarostlém tmavým, lepkavým plevelem. Ale dál už šel správně a pravou rukou se dotýkal stěn, aby

zas nezabočil špatně. Měřidlo občas zatikalo, on si ho však nevšímal. Nakonec se mu o tvář otřel závan suchého zapáchajícího vzduchu a betonová zeď náhle skončila. Byl na místě. Posvítil si kolem sebe. Před sebou měl otvor, oblouk dveří. Našel to. Podíval se nahoru. Další slova, tentokrát na kovové tabulce přibité k betonu.

VÝPOČETNÍ STŘEDISKO
NEPOVOLANÝM VSTUP ZAKÁZÁN

Usmál se. Slova, znaky. Písmena. Všechna pryč, všechna zapomenuta. Pokračoval v cestě a prošel pod obloukem. Podle toho, jak zněly jeho kroky, poznal, že místnost je obrovská, větší, než si představoval. O cosi zakopl. Rychle se zastavil a posvítil si na to.
Zprvu nepoznal, co to je. Místnost byla plná věcí vyrovnaných v řadách, vzpřímených, rozpadajících se věcí, stovky jich byly. Stál tam, mračil se a přemýšlel. Co to může být? Modly? Sochy? Pak pochopil. Byly to věci, na kterých se dalo sedět. Řady židlí, jež se již rozpadaly. Do jedné kopl a ta se rozsypala, z hromádky kousků se zvedl obláček prachu, který se rozptýlil v temnotě. Nahlas se zasmál.
"Kdo je tu?" ozval se čísi hlas.
Meredith ztuhl. Otevřel ústa, ale nebyl schopen promluvit. Po těle mu vyrazil pot, kapičky ledového potu. Polkl a ztuhlými prsty si přetřel rty.
"Kdo je tu?" zopakoval hlas, kovový, tvrdý a pronikavý, beze stopy tepla. Hlas bez emocí. Hlas z oceli a mosazi. Relé a přepínačů.
Velký P!
Meredith se bál, mnohem víc než za celý svůj dosavadní život. Celý se roztřásl. Nemotorně prošel uličkou mezi zničenými sedadly a mával svítilnou.
Objevilo se světlo, několik světelných zdrojů vedle sebe a vysoko nad jeho hlavou. Cosi zavrčelo. Velký P ožíval, věděl o něm, probíral se z letargie. Rozsvítila se další světla a začínalo cvakat víc přepínačů a relé.
"Kdo jsi?" zeptal se Velký P.
"Já jsem – přišel jsem s otázkami." Klopýtal dál ke světlům. Narazil na kovové zábradlí a odrazil se od něj. Snažil se udržet rovnováhu. "Tři otázky. Musím ti je položit."
Ticho.
"Ano," pravil Velký P nakonec. "Opět je čas na otázky. Máš je pro mé připravené?"
"Ano. Jsou velice těžké. Myslím, že ti nebudou připadat snadné. Možná na ně nedokážeš odpovědět. My –"
"Odpovím. Vždycky jsem odpověděl. Přistup blíž."
Meredith prošel uličkou a tentokrát se zábradlí vyhnul.
"Ano, budu to vědět. Myslíš, že budou těžké. Vy lidé nemáte ponětí, jaké otázky mi dávali v minulosti. Před Třeskem jsem odpovídal na otázky, které vy ani nedokážete vymyslet. Odpovídal jsem na otázky, kdy vypočítat odpověď trvalo celé dny. Lidem by bylo trvalo měsíce, než by se stejnými odpověďmi přišli sami."
Meredith začal sbírat odvahu. "Je pravda," řekl, "že lidé přicházeli z celého světa, aby ti dávali otázky?"
"Ano. Vědci odevšad se mě ptali na různé věci a já jim odpovídal. Neexistovalo nic, co bych nevěděl."
"Jak – odkud ses tu vzal?"
"To je jedna z tvých otázek?"
"Ne." Meredith rychle zavrtěl hlavou. "Ne, ovšemže ne."
"Přistup blíž," vyzval jej Velký P. "Nevidím na tebe. Jsi z toho kmene hned za městem?"
"Ano."
"Kolik vás je?"
"Několik set."
"Rozrůstáte se."
"Pořád je víc a víc dětí." Meredith se trochu nafoukl pýchou. "Já sám mám děti od osmi žen."
"Pozoruhodné," poznamenal Velký P, ale Meredith nepoznal, jak to myslel. Nastala odmlka.
"Mám zbraň," poznamenal Meredith. "Pistoli."
"Vážně?"
Zvedl ji. "Ještě nikdy jsem z pistole nestřílel. Máme náboje, ale nevím, jestli ještě fungují."
"Jak se jmenuješ?" zeptal se Velký P.
"Meredith. Tim Meredith."
"Samozřejmě jsi mladý muž."
"Ano. Proč?"
"Vidím tě docela dobře," pokračoval Velký P nevšímaje si otázky. "Část mého vybavení byla při Třesku zničena, ale pořád trochu vidím. Původně jsem matematické otázky skenoval vizuálně. Šetřilo to čas. Vidím, že máš přilbu a dalekohled. A vojenské boty. Kde jsi je vzal? Tvůj kmen takové věci přece nevyrábí, ne?"
"Ne. Našli je v podzemních skladištích."
"Vojenská výstroj, která zůstala po Třesku," usoudil Velký P. "Podle barvy patřila Spojeným národům."
"Je pravda, že – že můžeš zařídit, aby došlo ke druhému Třesku? Jako u toho prvního? Vážně bys to mohl znovu udělat?"
"Zajisté! Můžu to udělat kdykoliv. Přímo teď."
"Jak?" zeptal se Meredith opatrně. "Pověz mi jak."
"Stejně jako předtím," odtušil Velký P neurčitě. "Udělal jsem to předtím – jak tvůj kmen dobře ví."

"Naše pověsti vyprávějí, že byl zapálen celý svět. Najednou byl strašný, udělaly to – udělaly to atomy. A ty jsi atomy vymyslel a přivedl je na svět. Přitáhl jsi je shora. Ale my nevíme, jak se to dělá."
"To ti nikdy neřeknu. Je to příliš hrozné, abys to věděl. Lepší je na to zapomenout."
"Určitě, když to říkáš," zamumlal Meredith. "Člověk ti vždycky naslouchal. Přišel, zeptal se a poslouchal."
Velký P mlčel. "Víš," řekl po chvíli, "jsem tu již dlouho. Vzpomínám si na život před Třeskem. Mohl bych ti o něm povědět spoustu věcí. Život byl tenkrát jiný. Ty nosíš plnovous a lovíš zvířata v lesích. Před Třeskem žádné lesy nebyly. Jen města a statky. A muži chodili oholení. Tenkrát mnozí z nich nosili bílé šaty. Byli to vědci. Byli skvělí. Mne sestrojili vědci."
"Co se s nimi stalo?"
"Odešli," odpověděl Velký P neurčitě. "Znáš jméno Einstein? Albert Einstein?"
"Ne."
"To byl vůbec největší vědec. Určitě to jméno neznáš?" Velký P mluvil zklamaně. "Zodpověděl jsem otázky, na které odpověď neznal ani on. Tenkrát tu byly jiné Počítače, ale žádný tak skvělý jako já."
Meredith kývl.
"Jak zní tvá první otázka?" otázal se Velký P. "Polož mi ji a já ti na ni odpovím."
Náhle se Mereditha zmocnil strach, až se mu podlomila kolena. "První otázka?" zamručel. "Počkej, musím si to promyslet."
"Ty jsi ji zapomněl?"
"Ne. Musím je seřadit." Navlhčil si rty a nervózně pohladil černý vous. "Nech mě přemýšlet. Nejdřív ti dám tu nejjednodušší. Ale i ta je velmi těžká. Vůdce kmene –"
"Ptej se."
Meredith kývl, zvedl oči a polkl. Když promluvil, trochu chraptěl. "První otázka. Odkud – odkud –"
"Hlasitěji," napomenul jej Velký P.
Meredith se zhluboka nadechl. "Odkud se bere déšť?"
Nastalo ticho.
"Víš to?" ujišťoval se a celý napjatý čekal. Řady světel nad ním se pohnuly. Velký P hloubal a zvažoval. Vrčel, tiše a rozechvěle. "Znáš odpověď?"
"Déšť pochází ze země, hlavně z oceánů," začal Velký P. "Stoupá do vzduchu díky procesu vypařování. K vypařování dochází působením tepla ze slunce. Vlhkost z oceánů stoupá ve formě maličkých částic. Tyto částice, když jsou dost vysoko, vstoupí do vrstvy studeného vzduchu. Tehdy dochází ke srážení. Vlhkost se sbírá do velkých mraků. Když se jich nasbírá dostatečné množství, voda znovu spadne na zem ve formě kapek. Těm kapkám vy říkáte déšť."
Meredith si otupěle přetřel bradu a kývl. "Chápu." Znovu kývl. "Takhle to probíhá?"
"Ano."
"Víš to jistě?"
"Ovšem. Jak zní druhá otázka? Tahle nebyla moc těžká. Ty nevíš nic o vědomostech a informacích, které v sobě mám uskladněné. Kdysi jsem odpovídal na otázky, jež ani duševní velikánové světa nedokázali zodpovědět. Alespoň ne tak rychle jako já. Jaká je další otázka?"
"Tohle je mnohem těžší." Meredith se chabě usmál. Velký P zodpověděl otázku ohledně deště, ale odpověď na další určitě nemohl znát. "Pověz mi," začal pomalu. "Pověz mi, jestli můžeš: Co udržuje slunce v pohybu po obloze? Proč se nezastaví? Proč nespadne na zem?"
Velký P podivně zavrčel, skoro to znělo jako smích. "Nad odpovědí budeš žasnout. Slunce se nepohybuje. Alespoň to, co ty vidíš jako pohyb, žádný pohyb není. Jelikož jsi na zemi, zdá se ti, že stojíš nehybně a slunce se pohybuje. Tak tomu není. Všech devět planet, včetně Země, se otáčí kolem slunce po pravidelných eliptických drahách. Dělají to tak už miliony let. Odpovídá to na tvou otázku?"
Meredithovi se sevřelo srdce. Začal se viditelně třást. Alespoň se mu podařilo dát se dohromady. "Tomu nemůžu uvěřit. Říkáš mi pravdu?"
"Pro mne existuje jenom pravda," odtušil Velký P. "Já nemohu lhát. Jak zní třetí otázka?"
"Počkej," vyhrkl Meredith chraptivě. "Nech mě chvilku přemýšlet." Poodešel stranou. "Musím si to promyslet."
"Proč?"
"Počkej." Meredith se vrátil. Dřepl si na podlahu a tupě hleděl před sebe. To bylo nemožné! Velký P odpověděl na první otázky bez potíží! Jak mohl takové věci znát? Jak mohl kdokoliv vědět ty věci o slunci? O obloze? Velký P byl uvězněn ve svém domě. Jak mohl vědět, že se slunce nepohybuje? Zatočila se mu hlava. Jak mohl vědět o věcech, které neviděl? Snad z knih. Potřásl hlavou a snažil se ji pročistit. Snad mu před Třeskem někdo předčítal knihy. Zamračil se a stiskl rty. Třeba to bylo tak. Pomalu vstal.
"Už jsi připravený?" zeptal se Velký P. "Ptej se."
"Na tohle nejspíš odpovědět nedokážeš. Tohle nemůže vědět žádný živý tvor. Tady je ta otázka. Jak začal svět?"
Meredith se usmál. "To nemůžeš vědět. Před světem jsi neexistoval, a proto nemůžeš znát odpověď."
"Existuje několik teorií," pravil Velký P klidně. "Nejuspokojivější je mlhovinová teorie. Podle ní postupné smršťování –"
Meredith ohromeně poslouchal a slova vnímal jen na půl ucha. Je to možné? Je možné, že Velký P skutečně ví, jak byl stvořen svět? Sebral se a snažil se zachytit slova. "... Existuje několik způsobů, jak tuto teorii ověřit, takže je pravděpodobnější než ostatní. Z ostatních je nejpopulárnější, i když je v poslední době v nevážnosti, teorie, že se k naší hvězdě přiblížila druhá a způsobila prudké –"
A Velký P pořád pokračoval, téma ho zřejmě zaujalo. Otázka se mu očividně zalíbila. Bylo jasné, že takovýto typ otázek

mu v temné minulosti před Třeskem kladli často. Všechny tři otázky, otázky, na nichž kmen pracoval celý rok, byly zodpovězeny bez potíží. Bylo to nemožné. Meredith byl ohromen.
Velký P skončil.
"Nuže?" zeptal se. "Jsi spokojen? Vidíš sám, že odpovědi znám. Skutečně sis myslel, že na ně nedokážu odpovědět?"
Meredith neříkal nic. Byl jako omámený, ztuhlý šokem a strachem. Po tvářích se mu do vousů řinul pot. Otevřel ústa, ale žádná slova z nich nevyšla.
"A teď," pravil Velký P, "jelikož jsem dokázal zodpovědět všechny tvé otázky, přistup, prosím, blíž."
Meredith šel, celý ztuhlý a s pohledem upřeným před sebe, jako by byl v transu. Kolem něj se rozsvítila světla a ozářila celou místnost. Poprvé uviděl Velký P. Poprvé temnota ustoupila.
Velký P ležel na vyvýšeném stupínku, obrovská krychle matného, zrezivělého kovu. Část střechy nad ním se propadla a pravý bok mu poškrábaly kusy betonu. Kolem na stupínku ležely rozházené kovové trubky a součástky, rozlámané a zkroucené kousky, které urazila padající střecha.
Kdysi byl Velký P lesklý. Teď byla krychle špinavá a zaprášená. Rozbitou střechou na něj pršelo a déšť nacákal hlínu na zdi. Dovnitř létali ptáci, sedali na krychli a nechávali po sobě peří a trus. Při původní pohromě byla většina drátů spojujících krychli s ovládacím panelem přerušena.
A s kovovými zbytky a kousky drátů leželo na stupínku ještě něco jiného. V kruhu před Velkým P ležely hromádky kostí. Kostí a částí šatů, kovové přezky z opasků, špendlíky, přilby, pár nožů, plechovka s jídlem.
Pozůstatky padesáti mladíků, kteří přišli před Meredithem, každý se třemi otázkami. Každý doufal a modlil se, aby Velký P odpovědi neznal.
"Přistup," zopakoval Velký P.
Meredith vystoupil na stupínek. Krátký kovový žebřík před ním vedl na vršek krychle. Aniž by chápal, co dělá, vylezl po žebříku. Pohyboval se omámeně, jako stroj. Kus kovu na povrchu se se skřípěním odsunul.
Meredith se zadíval dolů. Díval se do nádoby plné vířící tekutiny. Nádoby uvnitř krychle v nitru samotného Velkého P. Zaváhal, pak začal couvat.
"Skoč," řekl Velký P.
Meredith stál dlouho na kraji a díval se do nádoby, zcela ochromen strachem. V hlavě mu zvonilo a viděl rozmazaně. Místnost se začala naklánět, pomalu se kolem něj otáčela. Zakymácel se.
"Skoč, "naléhal Velký P.
Meredith skočil.
Kovové víko se po chvilce zavřelo. Povrch krychle byl opět neporušený.
Uvnitř, v hlubinách stroje, kyselina chlorovodíková v nádobě zavířila, hladina stoupala a klesala a s ní i nehybné tělo, jež v ní leželo. To se začalo brzy rozkládat, jednotlivé prvky odsávaly trubky a hadice, které je rychle rozváděly ke všem částem Velkého P. Po nějaké době pohyb ustal, obrovská krychle utichla.
Světla jedno po druhém zhasínala. V místnosti se opět rozhostila tma.
Poslední částí absorpce bylo otevřít úzkou štěrbinu v přední části Velkého P. Ven bylo vymrštěno cosi šedého. Kosti a kovová přilba. Dopadly na hromádku před krychlí a připojily se k pozůstatkům padesáti mladíků, kteří přišli předtím.
Pak zhasla poslední světla a stroj utichl. Velký P čekal na další rok.

Po třech dnech Kent věděl, že mladík se již nevrátí. Spolu s kmenovými zvědy se vrátil do Útočiště, zamračený a zamlklý.
"Další je pryč," poznamenal Page. "Byl jsem si tak jistý, že na tyhle otázky odpovědět nedokáže! Celoroční práce přišla nazmar."
"Budeme mu muset obětovat pořád?" zeptal se Bill Gustavson. "To takhle půjde věčně, rok za rokem?"
"Jednou přijdeme s otázkou, na kterou odpovědět nedokáže," tvrdil Kent. "Pak nás nechá na pokoji. Když ho dokážeme zarazit, nebudeme ho muset dál krmit. Kdybychom jenom přišli na tu správnou Otázku!"
Přiběhla k nim Anne Fryová, celá bledá. "Waltře?" vyhrkla.
"Ano?"
"To ho takhle – takhle živili odjakživa? Byl vždycky závislý na jednom z nás, aby mohl pokračovat? Nemůžu uvěřit, že používali lidské bytosti, aby udrželi naživu stroj."
Kent zavrtěl hlavou. "Před Třeskem musel používat nějaké umělé palivo. Pak se něco stalo. Možná byly poškozeny přívody paliva, a on změnil způsoby. Asi musel. V tomto ohledu byl jako my. My všichni jsme změnili způsob života. Bývaly doby, kdy lidské bytosti nelovily a nechytaly zvířata. A bývaly doby, kdy Velký P nelapal lidské bytosti."
"Proč – proč udělal Třesk, Waltře?"
"Aby ukázal, že je silnější než my."
"Byl vždycky tak silný? Silnější než člověk?"
"Ne. Prý kdysi nebyl žádný Velký P. To člověk sám ho oživil, aby mu odpovídal na otázky. Ale postupně zesílil, až nakonec na zem svrhl atomy – a s atomy přišel Třesk. Teď se živí námi. Díky jeho moci jsme se stali jeho otroky. Začal být příliš silný."
"Ale jednou přijde chvíle, kdy nebude znát odpověď," prohlásil Page.
"Pak nás bude muset propustit," dodal Kent, "podle tradice. Bude nás muset přestat používat jako jídlo."
Page zaťal pěsti a zadíval se přes les. "Jednou ta chvíle přijde. Jednou pro něj bude naše otázka příliš těžká!"
"Tak začneme," pronesl Gustavson ponuře. "Čím dřív se začneme připravovat na příští rok, tím lépe!"

přeložila Dana Krejčová

Venku v zahradě
"A tam ji najdeš," řekl Robert Nye. "Vlastně je venku pořád. I za špatného počasí. I když prší."
"Chápu," řekl jeho přítel Lindquist a přikývl. Otevřeli zadní dveře a společně vyšli na verandu. Vzduch byl teplý a svěží. Oba se zastavili a zhluboka se nadechli. Lindquist se rozhlédl kolem. "Moc hezká zahrada. To už je skutečně zahrada, že?" Potřásl hlavou. "Teď už jí rozumím. Jen se na ni podívej!"
"Pojď se mnou," vyzval ho Nye a sešel po schodech na pěšinku. "Nejspíš sedí za stromem. Je tam stará kruhová lavička, jakou jsi mohl vidět za starých časů. Určitě tam sedí se sirem Francisem."
"Sir Francis? Kdo je to?" Lindquist kráčel spěšně za ním.
"Sir Francis je její kachní mazlíček. Velký bílý kačer." Odbočili po pěšině vlevo, kolem šeříkových keřů obrůstajících velkou dřevěnou konstrukci.
Po obou stranách rostly řady tulipánů v plném květu. U nevelkého skleníku stála pergola porostlá růžemi. Lindquist si všechno užasle prohlížel. Růžové keře, šeříky, nekonečné houštiny a spousta květin. Stěna vistárií. Mohutná vrba.
A u kořenů stromu seděla Peggy a hleděla na bílého kačera, který seděl v trávě vedle ní.
Lindquist zůstal stát jako přimrazený, ohromen krásou paní Nyeové. Peggy Nyeová byla malá žena hebkých tmavých vlasů a velkých teplých očí, naplněných jemným, shovívavým smutkem. Na sobě měla modrý zapnutý kabátek a dámský kostým, na nohou sandály a ve vlasech květiny. Růže.
"Srdíčko," oslovil ji Nye. "Podívej, kdo to přišel. Na Toma Lindquista si přece vzpomínáš, že ano?"
Peggy prudce vzhlédla. "Tommy Lindquist!" vykřikla. "Jak se vám daří? Tak ráda vás vidím."
"Děkuji." Lindquist pocítil slabý záchvěv potěšení. "Jak se vám vede, Peg? Vidím, že máte přítele."
"Přítele?"
"Sira Francise. Tak se jmenuje, nebo ne?"
Peggy se zasmála. "Och, sir Francis." Natáhla ruku a pohladila kačera po peří. Sir Francis se vydal hledat pavouky ukryté v trávě. "Je to můj velmi dobrý přítel. Ale neposadíte se? Jak dlouho zůstáváte?"
"Nebude tu dlouho," řekl její manžel. "Jen tudy projíždí cestou do New Yorku za nějakými obchody."
"Je to tak," přikývl Lindquist. "Řeknu vám, že máte tedy skutečně nádhernou zahradu, Peggy. Vzpomínám si, že jste vždy toužila po hezké zahradě se spoustou květin a ptáků."
"Je krásná," kývla Peggy. "Jsme pořád venku."
"My?"
"Sir Francis a já."
"Tráví spolu hodně času," řekl Robert Nye. "Cigaretu?" Nabídl Lindquistovi ze své krabičky. "Ne?" Nye si zapálil sám.
"Já osobně na kačerech nic moc nevidím, ani příroda a květiny mi nikdy moc neříkaly."
"Robert zůstává v domě a pracuje na svých článcích," doplnila Peggy. "Posaďte se, Tommy." Zvedla kačera a posadila si jej do klína. "Posaďte se vedle nás."
"Ach, ne," odmítl Lindquist. "Rád postojím."
Odmlčel se a díval se na Peggy, všechny její květiny, trávník a tichého kačera. Lehký větřík se probíral trsy kosatců za stromem; byly to bílé a nachové kosatce. Nikdo nemluvil. V zahradě byl klid a chládek. Lindquist si povzdechl.
"Co je vám?" zeptala se Peggy.
"Víte, připomíná mi to jednu báseň." Lindquist se poškrábal na čele. "Tuším, že něco od Yeatse."
"Ano, zahrada je taková," přitakala Peggy. "Velmi poetická."
Lindquist se soustředil. "Už vím!" řekl a zasmál se. "To kvůli vám a siru Francisovi, samozřejmě. ‚Léda a labuť.'"
Peggy se zamračila. "Měla bych..."
"Labuť byl Zeus," vysvětloval Lindquist. "Zeus na sebe vzal podobu labutě, aby mohl být nablízku Lédě, když se koupala. On – no – miloval se s ní v labutí podobě. Helena Trójská se narodila – z tohoto svazku, chápete? Byla dcerou Dia a Lédy. Jak to jen bylo... ‚Náhlý poryv, to velká křídla prostřela se nad dívkou jatou závratí –,"
Zarazil se. Peggy na něj hleděla a tváře jí hořely. Náhle vyskočila ‚a odstrčila kačera. Chvěla se hněvem.
"Co se děje?" divil se Robert. "Něco se stalo?"
"Jak se opovažujete!" křikla na Lindquista. Otočila se a rychlým krokem odcházela.
Robert se za ní rozběhl a chytil ji za ruku. "O co jde? Co je s tebou? Vždyť je to jen báseň!"
Vytrhla se mu. "Pusť mě."
Nikdy ji neviděl tak rozzlobenou. Tvář měla jako ze slonoviny, oči jako dva kameny. "Ale Peg –"
Zvedla k němu oči. "Roberte," řekla. "Já čekám dítě."
"Cože!"
Přikývla. "Chtěla jsem ti to říct dnes večer. On to ví." Stáhla rty. "On to ví. Proto to řekl. Roberte, ať jde pryč! Ať odejde!"
Nye mechanicky přikývl. "Jistě, Peg. Jistě. Ale – je to pravda? Opravdu čekáš dítě?" Objal ji. "Ale to je úžasné! Srdíčko, to je nádhera! Nikdy jsem neslyšel nic tak úžasného. Jemine! Dobré nebe. To je ta nejúžasnější věc, co jsem kdy slyšel."
Vedl ji zpět k lavičce; stále ji objímal. Náhle zavadil nohou o cosi měkkého, něco, co vyskočilo a začalo podrážděně syčet. Sir Francis se spěšně kolébal pryč, napůl v letu, zlostně klapal zobákem.
"Tome!" křičel Robert. "To si poslechni! Něco si poslechni! Můžu mu to říct, Peg? Můžu?"
Sir Francis na něj rozzuřeně syčel, ale jak byli všichni vzrušeni, nikdo si ho nevšímal. Vůbec nikdo.

Byl to kluk a dali mu jméno Stephen. Robert Nye pomalu řídil auto z nemocnice k domovu, hluboce ponořen do

myšlenek. Teď, když už skutečně měl syna, se v myšlenkách vrátil do onoho dne v zahradě, do dne, kdy se u nich zastavil Tom Lindquist. Stál na zahradě a citoval Yeatsův verš, čímž Peggy nesmírně rozzlobil. Od té doby mezi Robertem a sirem Francisem panovalo ovzduší chladného nepřátelství. Od té chvíle se už nedokázal dívat na sira Francise jako dřív.
Robert zaparkoval auto před domem a vyšel po kamenných schodech. Vlastně se sirem Francisem nevycházel nikdy, už od prvního dne, kdy jej přivezl z venkova. Byl to od začátku Peggyin nápad. Viděla u jednoho statku ten nápis –
Robert se zastavil na schodech na verandu. Jak strašně se zlobila na chudáka Lindquista. Jistě, bylo netaktní citovat právě tento verš, ale přesto... Zadumaně se zamračil. Bylo to celé tak hloupé! Byli s Peggy svoji už tři roky. Nebylo pochyb, že jej miluje, že je mu věrná. Pravda, neměli moc společného. Peg milovala vysedávání v zahradě, kde si četla, rozjímala nebo krmila ptáky. Nebo si hrála se sirem Francisem.
Robert zašel za roh domu, do zadního dvora, do zahrady. Jistě, že jej milovala! Milovala ho a byla mu věrná. Bylo by absurdní pomyslet, že by mohla byť jen uvažovat – Že by sir Francis mohl být –
Zastavil se. Sir Francis na opačné straně zahrady právě vytahoval žížalu. Díval se, jak ji bílý kačer polyká a vydává se hledat v trávě další hmyz, brouky a pavouky. Najednou se kačer ostražitě zastavil.
Robert přešel zahradu. Až se Peg vrátí z nemocnice, bude mít spoustu práce s malým Stephenem. Dobře, teď je nejlepší chvíle. Bude mít plné ruce práce. Zapomene na sira Francise. S dítětem a tak dále –
"Pojď sem," zavolal Robert. Vrhl se na kačera. "To byla tvoje poslední žížala z téhle zahrady."
Sir Francis zuřivě kejhal, pokoušel se utéct, zběsile kloval. Robert ho odnesl do domu. Vytáhl ze skříně kufr a nacpal kačera dovnitř. Zaklapl zámek a otřel si zpocenou tvář. Co dál? Statek? Byla to jen půlhodina jízdy na venkov. Ale dokáže ho znovu najít?
Může to zkusit. Vzal kufr do auta a položil ho na zadní sedadlo. Celou cestu sir Francis hlasitě kejhal, nejprve vztekle, později (to už jeli po dálnici) stále utrápeněji a se vzrůstajícím zoufalstvím.
Robert neříkal nic.

Peggy o siru Francisovi moc nemluvila, jakmile jednou vzala na vědomí, že je nadobro pryč. Zdálo se, že se s jeho zmizením smířila, přestože asi týden byla nezvykle zamlklá. Ale postupně se jí nálada zlepšovala, smála se a hrála si s malým Stephenem, brávala ho na sluníčko, držela ho na klíně a probírala se mu prsty v hebkých vláscích.
"Jsou jako prachové peří," řekla jednou. Robert přikývl, drobátko otřesen. Opravdu? Jemu připadaly spíše jako světlé hedvábí, ale mlčel.
Stephen rostl; zdravé, šťastné nemluvně, prohřáté sluncem, chované dlouhé hodiny v láskyplném náručí v klidné zahradě pod mohutnou vrbou. Za pár let vyrostl v roztomilé dítě s velkýma, tmavýma očima, které si dost často hrálo samo, stranou od ostatních dětí, někdy v zahradě a jindy ve svém pokoji nahoře v domě.
Stephen miloval květiny. Když je zahradník sázel, chodil Stephen s ním a s velkou vážností sledoval každou hrst semínek, která mizela v zemi, nebo maličké sazeničky rostlin obalené hlínou, jež opatrně sázel do teplé zeminy.
Moc nemluvil. Robert občas přestával pracovat a z okna obývacího pokoje s rukama v kapsách a s cigaretou na rtech sledoval, jak si tiché dítě hraje samo na trávníku mezi keři. Když mu bylo pět, začínal se zajímat o příběhy ve velikých vázaných knihách, které přinesla Peggy. Sedávali spolu v trávě a prohlíželi si obrázky, jimiž byly příběhy ilustrovány.
Robert je sledoval z okna, tichý a mrzutý. Vynechali ho. Opustili. Jak nenáviděl být mimo okruh dění! Tak dlouho toužil po synovi –
Náhle ho přepadly pochybnosti. Znovu si uvědomil, že přemýšlí o siru Francisovi a o tom, co říkal Tom. Zlostně tu myšlenku potlačil. Ale ten chlapec mu byl tak vzdálený! Copak neexistoval způsob, jak se mu přiblížit?
Robert se ponořil do myšlenek.

Jednoho teplého podzimního rána vyšel Robert ven a stanul na zadní verandě, zhluboka dýchal a rozhlížel se po zahradě. Peggy odešla do obchodu a ke kadeřníkovi. Domů se nevrátí ještě hodně dlouho.
Stephen seděl sám za maličkým stolkem, který mu dali k narozeninám, a maloval si obrázky pastelkami. Byl zabraný do práce a tvářičku měl zachmuřenou soustředěním. Robert se pomalu vydal za ním přes trávník pokrytý rosou.
Stephen vzhlédl a odložil pastelky. Stydlivě, ale přátelsky se usmál a pozoroval, jak se k němu blíží. Robert došel ke stolu a zastavil se, usmál a cítil se náhle celý nejistý a nesvůj.
"Co je?" zeptal se Stephen.
"Bude ti vadit, když se k tobě připojím?"
"Ne."
Robert se poškrábal na bradě. "Pověz mi, co to děláš?" zeptal se po chvíli.
"Dělám?"
"S těmi pastelkami."
"Kreslím si." Stephen zvedl obrázek. Byl na něm veliký žlutý flek. Jako citron. Chvíli si ho spolu prohlíželi.
"Co je to?" chtěl vědět Robert. "Zátiší?"
"To je slunce." Stephen opět obrázek položil a vrátil se k práci. Robert ho sledoval. Jak je šikovný! Teď načrtával něco zeleného. Nejspíš stromy. Možná z něj jednoho dne bude velký malíř. Jako Grant Wood. Nebo Norman Rockwell.
Vzedmula se v něm pýcha.
"Vypadá to dobře," řekl.
"Děkuji."
"Chtěl bys být malířem, až vyrosteš? Já jsem taky trochu kreslíval. Dělal jsem ilustrace do školního časopisu. A navrhl jsem znak našeho studentského spolku."

Rozhostilo se ticho. Zdědil Stephen své dovednosti po něm? Díval se na chlapce a pozorně zkoumal jeho tvář. Moc podobný mu nebyl, vlastně vůbec ne. Znovu mu mysl zaplavily pochybnosti. Mohl by skutečně být – Ale Peg by nikdy –
"Roberte?" ozval se náhle chlapec.
"Ano?"
"Kdo byl sir Francis?"
Robert strnul. "Co? Co tím chceš říct? Proč se na to ptáš?"
"Jen mě to zajímá."
"Co o něm víš? Kde jsi to jméno slyšel?"
Stephen chvíli pokračoval v práci. "Já nevím. Myslím, že se o něm zmínila máma. Kdo to je?"
"Je mrtvý," řekl Robert. "Už nějaký čas. Máma ti o něm pověděla?"
"Možná jsi to byl ty. Někdo se o něm zmínil."
"Já jsem to nebyl!"
"Možná," zamyslel se Stephen, "že se mi o něm zdálo. Myslím, že ke mně přišel ve snu a mluvil se mnou. Tak to bylo. Viděl jsem ho ve snu."
"Jak vypadal?" nervózně si olizoval rty Robert a tvářil se nešťastně.
"Takhle," řekl Stephen. Zvedl obrázek. Obrázek se sluncem.
"Jak to myslíš? Byl žlutý?"
"Ne, byl bílý. Jako slunce v poledne. Hrozně velká bílá skvrna na nebi."
"Na nebi?"
"Letěl po obloze. Jako polední slunce. Celý zářil. Myslím teda ve snu."
Robert zkřivil tvář, zračilo se v ní trápení a nejistota. Vyprávěla o něm dítěti Peg? Namalovala mu obrázek? Idealizovaný obrázek? Kachní Bůh. Velký Kačer putující po nebesích, zářivě bílý. Tak je to možná pravda. Možná, že není skutečným otcem toho chlapce. Možná – bylo toho víc, než se dalo unést.

"Dobře, už tě nebudu rušit," řekl Robert. Obrátil se čelem k domu.
"Roberte?" oslovil ho chlapec.
"Ano?" Prudce se obrátil.
"Roberte, co chceš dělat?"
Robert zaváhal. "Co tím myslíš, Stephene?"
Chlapec vzhlédl od práce. Tvář měl klidnou a bezvýraznou. "Jdeš dovnitř?"
"Ano. Proč?"
"Roberte, za chvíli budu dělat něco tajného. Nikdo o tom neví. Ani máma." Stephen zaváhal a plaše si prohlížel mužovu tvář. "Chtěl bys – chtěl bys to dělat se mnou?"
"Co je to?"
"Udělám si tady na zahradě hostinu. Tajnou hostinu. Jen pro mě."
"Chceš, abych přišel?"
Chlapec přikývl.
Robert pocítil divoký příval štěstí. "Chceš, abych přišel na tvou hostinu? Je to tajná hostina? Nikomu to neřeknu. Ani tvojí mámě! Samozřejmě, že přijdu." Zamnul si ruce a usmál se úlevou. "Přijdu rád. Mám něco přinést? Bonbóny? Dort? Mléko? Co chceš, abych přinesl?"
"Ne," zavrtěl hlavou Stephen. "Běž dovnitř, umyj si ruce a já zatím všechno připravím." Vstal a poskládal pastelky do krabičky. "Ale nikomu o tom nesmíš říct."
"Nikomu to neřeknu," slíbil Robert. "Umyju si ruce. Díky, Stephene. Děkuji moc. Hned jsem zpátky."

Pospíchal do domu a srdce mu bušilo radostí. Možná, že je ten kluk přece jen jeho! Tajná hostina, soukromá, tajná hostina. A neví o ní dokonce ani Peg. Je to jeho kluk. Určitě! O tom není pochyb. Ode dneška se bude Stephenovi věnovat pokaždé, když Peg odejde z domu. Bude mu vyprávět příběhy. Jak byl za války v Severní Africe. To bude Stephena zajímat. Jak jednou zahlédl polního maršála Montgomeryho. Ukáže mu německou pistoli, kterou sebral. A své fotografie.
Robert vešel do domu. Peg ho nikdy nenechala, aby chlapci vyprávěl příběhy. Ale on bude, dobré nebe! Sel ke dřezu a umyl si ruce. Usmál se. Je to určitě jeho dítě.
Zaslechl šramot. Do kuchyně vešla Peg s náručí plnou zeleniny. "Ahoj, Roberte," řekla. "Co děláš?"
Srdce mu pokleslo. "Doma?" zamumlal. "Tak rychle? Myslel jsem, že jdeš ke kadeřníkovi."
Peggy se usmála. V zelených šatech, klobouku a střevíčcích s podpatky jí to moc slušelo. "Musela jsem se vrátit. Chtěla jsem nejdřív přinést domů zeleninu."
"A zase odcházíš?"
Přikývla. "Proč? Vypadáš tak vzrušený. Děje se něco? Co je?"
"Nic," řekl Robert. Osušil si ruce. "Vůbec nic." Idiotsky se usmál.
"Uvidíme se později," řekla Peggy a šla do obývacího pokoje. "Měj se dobře, než se vrátím. Nenechej Stephena hrát si v zahradě příliš dlouho."
"Ne, nenechám." Robert stál a poslouchal, dokud neuslyšel klapnutí venkovních dveří. Pak vyběhl zpátky na verandu, po schodech dolů a do zahrady. Pospíchal mezi květinami.
Stephen zatím stoleček uklidil. Všechny pastelky a papíry zmizely a na jejich místě byly misky, každá stála na talíři. Pro

něj připravil židli. Stephen sledoval, jak jde přes trávník ke stolu.
"Proč ti to trvalo tak dlouho?" zeptal se netrpělivě. "Už jsem začal." Pokračoval lačně v jídle a oči mu svítily. "Nemohl jsem se dočkat."
"To je v pořádku," řekl Robert. "Jsem rád, že jsi nečekal." Dychtivě se posadil na malou židli. "Je to dobré? Co je to? Něco extra?"
Stephen s plnou pusou přikývl. Pokračoval v jídle a rychle se přebíral prsty v misce. Robert se usmál a podíval se do vlastního talíře.
Úsměv mu zmrzl na rtech. Srdce se mu naplnilo žalostným zoufalstvím. Otevřel ústa, ale nevydal ani hlásek. Odsunul židli od stolu a vstal.
"Myslím, že nebudu jíst," zamumlal. Otočil se. "Myslím, že půjdu raději zpátky dovnitř."
"Proč?" zeptal se udiveně Stephen a na okamžik se zarazil.
"Já jsem – nikdy na pavouky a žížaly moc nebyl," vysvětlil Robert. Pomalým krokem se vracel do domu.

přeložil Pavel Musiol

Král Elfů
Pršelo a začínalo se stmívat. Kolem pump na okraji benzinové stanice se hnaly přívaly vody. Strom naproti přes dálnici se ohýbal pod silou větru.
Shadrach Jones stál ve vchodu malé budovy, opřený o barel s naftou. Dveře byly otevřené a nárazy deště proudily dovnitř na dřevěnou podlahu. Bylo pozdě. Slunce už zapadlo a vzduch se začal ochlazovat. Shadrach sáhl do kabátu a vytáhl doutník. Ukousl špičku, odvrátil se od dveří a opatrně ho zapálil. V přítmí místnosti doutník zazářil a začal hřejivě žhnout. Shadrach zhluboka potáhl. Přitáhl si kabát kolem těla a vyšel ven na chodník.
"Kruci," řekl. "To je noc!" Bičoval ho déšť, narážel do něj vítr. S přimhouřenýma očima se podíval nahoru a dolů po dálnici. Žádná auta v dohledu. Zavrtěl hlavou a zamkl benzinové pumpy.
Vrátil se do budovy a zavřel za sebou dveře. Otevřel pokladnu a spočítal peníze, které za ten den utržil. Nebylo jich mnoho.
Ne mnoho, ale dost pro jednoho starého člověka. Dost na to, aby si mohl koupit tabák, dříví na podpal a časopisy a udělat si tak pohodlí při čekání na zákazníky. Moc aut už nepřijíždělo a dálnice se začínala rozpadat. Ve vyprahlém, nerovném povrchu byly četné praskliny a většina aut dala přednost nové státní dálnici, která vedla mimo kopce. V Derryville nebylo nic, co by je mohlo přitáhnout, co by je přimělo odbočit k němu. Bylo to malé město. Příliš malé na to, aby v něm mohl být zaveden nějaký větší průmysl, příliš malé na to, aby bylo pro kohokoliv důležité. Někdy se tu hodiny táhly bez –
Shadrach strnul. Rychle dlaněmi přikryl peníze. Zvenčí zaslechl zvuk. Melodický zvonek signálního drátu, nataženého pres chodník.
Dinggg!

Shadrach shrnul peníze do pokladny a zasunul šuplík. Pomalu se napřímil a přešel ke dveřím, uši nastražené. Prudkým pohybem zhasl světlo a zůstal stát ve tmě, oči upřené ven.
Neviděl žádné auto. Z oblohy se valil déšť a vítr jím vířil do všech stran. Podél silnice se hnala oblaka mlhy. A vedle pump něco stálo.
Otevřel dveře a vyšel ven. V první chvíli nemohl ve tmě nic rozpoznat. Potom starý muž ohromeně polkl.
V dešti stály dvě drobounké postavy a mezi sebou držely jakési pódium. Kdysi snad byly oděny do pestrých, zářivých hávů, ale teď na nich oblečení přímo viselo, jak bylo zplihlé a promočené, až z něho kapala voda. Róby se větrem vzdouvaly, točily se a vlály kolem nich.
Na pódiu se něco pohnulo. Malá hlava se unaveně zvedla a upřela oči na Shadracha. V tlumeném světle se matně leskla deštěm pocákaná helmice.
"Kdo jste?" zeptal se Shadrach.
Postava na pódiu se vztyčila. "Jsem král elfů a jsem mokrý."
Shadrach ohromeně zíral.
"Přesně tak," přikázal jeden z nosičů. "Všichni jsme mokří."
Ze tmy se vynořil malý hlouček elfů a obklopil svého krále. Elfové se k sobě tiše a zoufale choulili.
"Král elfů," opakoval Shadrach. "Tedy, ať se propadnu."
Cožpak to bylo možné? Byli velmi malí, to ano, a promoklé oblečení měli zvláštní a mělo neobvyklé barvy.
Ale elfové?
"Čert mě vem. Ale ať už jste kdokoliv, v takovéhle noci nemáte venku co dělat."
"Samozřejmě že ne," zabručel král. "Není to naše chyba. Není..." Hlas mu přešel v dusivý kašel. Elfí vojáci hleděli znepokojeně na pódium.
"Raději byste ho měli odnést dovnitř," navrhl Shadrach. "Můj dům je nahoře u cesty. Neměl by zůstávat venku v dešti."
"A ty si myslíš, že se nám líbí být venku v takovém nečase?" zamumlal jeden z nosičů. "Kudy máme jít? Veď nás."
Shadrach ukázal nahoru na silnici. "Tamhle. Pojďte za mnou. Zatopím v krbu."
Šel po silnici směrem k rněstu, dokud nenahmatal první z plochých, kamenných schodů, které tam v létě položili s Phineasem Juddem. Na vrcholu schodů se ohlédl. Pódium ho pomalu následovalo a trochu se houpalo ze strany na stranu. Za ním si hledali cestu elfí vojáci, maličký zástup promočených bytostí, nešťastných a zmrzlých.

"Hned rozdělám oheň," slíbil Shadrach a popohnal je do domu.

Král elfů ležel a vyčerpaně se opíral o polštář. Když vysrkal horkou čokoládu, zavřel oči a jeho těžký dech začal podezřele znít jako chrápání.
Shadrach upadl do rozpaků.
"Omlouvám se," procitl náhle král elfů a otevřel oči. Otřel si čelo. "Asi jsem se někam přenesl. Kde jsem to byl?"
"Měl byste si odpočinout, Vaše Veličenstvo," řekl ospale jeden z vojáků. "Je pozdě a doba je zlá."
"Pravda," přikývl král elfů. "To je pravda." Vzhlédl na tyčící se Shadrachovu postavu; Jones stál před krbem, v ruce sklenici piva. "Smrtelníku, děkujeme ti za tvoji pohostinnost. Obyčejně lidské bytosti nevyužíváme."
"To kvůli trollům," vysvětlil další voják, stočený na polštáři na pohovce.
"Správně," souhlasil další voják. Posadil se a zašmátral po meči. "Ti smradlaví trollové, špinaví a skřehotaví –"
"Víš," pokračoval král elfů, "právě když naše výprava přešla Velké ploché schody a namířila k Zámku, který leží v údolí Špičatých hor –"
"Vy myslíte Sugar Ridge," doplnil Shadrach snaživě.
"Špičaté hory. Pomalu jsme si klestili cestu lesem. Pak přišla bouře. Začali jsme zmatkovat. A najednou se objevila skupina trollů a halasně se prodírala podrostem. Opustili jsme les a hledali bezpečí na Nekonečné cestě –"
"Dálnice. Číslo dvacet."
"A proto jsme teď tady." Král elfů se na chvíli odmlčel. "Pršelo stále prudčeji a prudčeji. Kolem nás se honil vítr, studený a ostrý. Nekonečně dlouho jsme se plahočili po cestě. Nevěděli jsme, kam jdeme nebo co se s námi stane."
Král elfů znovu pohlédl na Shadracha. "Věděli jsme jen tohle: za námi přicházeli trollové. Kradli se lesem, pochodovali v dešti, drtili všechno, co jim přišlo do cesty."
Dal si ruku před ústa a rozkašlal se, tělo nachýlené. Všichni elfové znepokojeně čekali, až záchvat skončí. Napřímil se.
"Bylo od tebe laskavé, že jsi nás pustil dovnitř. Nebudeme tě obtěžovat dlouho. Není zvykem elfů –"
Znovu se rozkašlal a přikryl si dlaní obličej. Elfové se k němu jí s obavami naklonili. Konečně se král pohnul. Zavzdychal.
"Co se děje?" zeptal se Shadrach. Přistoupil k němu a vzal mu z křehké ruky šálek s čokoládou. Král elfů si lehl a zavřel oči.
"Musí si odpočinout," řekl jeden z vojáků. "Kde je pokoj? Ložnice."
"Nahoře nad schody. Dovedu vás tam."

Pozdě v noci seděl Shadrach sám v tmavém, opuštěném obývacím pokoji a hluboce přemýšlel. Elfové spali nahoře nad ním, král v posteli a ostatní stočení vedle sebe na koberci.
V domě bylo ticho. Venku se z nebe valil nekonečný déšť a v nárazech se opíral o budovu. Shadrach slyšel, jak o sebe větve ve větru tlučou. Sepnul ruce a zase je rozpletl. Jaká podivná záležitost to je – tihle elfové, jejich starý, nemocný král, jejich pípavé hlásky. Jak byli znepokojení a rozmrzelí!
Ale také dojemní. Tak malí a mokří, kapala z nich voda a róby měli promáčené a zplihlé.
Trollové – jak asi vypadají? Ošklivi a ne příliš čistí. Něco, co se prohrabávalo, prolamovalo a prodíralo lesem...
Náhle se rozpačitě zasmál. Co se to s ním děje, copak tomu všemu věří? Rozčileně si vyndal doutník z úst, uši celé červené. Co to má znamenat? Co je to za hloupý vtip?
Elfové? brblal rozhořčeně. Elfové v Derryville? Uprostřed Colorada? Možná, že v Evropě byli nějací elfové. Možná v Irsku. O tom už slyšel. Ale tady? V jeho domě, v jeho vlastní posteli?
"Už toho mám právě dost," rozhodl se. "Nejsem žádný idiot, víte."
Obrátil se ke schodům a zatápal ve tmě po zábradlí. Začal stoupat do poschodí.
Náhle se nad ním rozsvítilo světlo. Otevřely se dveře.
Dva elfové pomalu vyšli na podestu. Podívali se na něho. Shadrach se zastavil v půlce schodiště. Něco v jejich tvářích ho k tomu přimělo.
"Co se děje?" zeptal se váhavě.
Neodpověděli. V domě začala být zima, zima a tma. Venku vládl mrazivý déšť a uvnitř mrazivé ticho.
"Tak co je? Co se děje?"
"Král je mrtev," vydechl jeden z elfů. "Zemřel před několika okamžiky."
Shadrach na ně zíral, oči vytřeštěné. "Opravdu? Ale –"
"Byl promrzlý a velmi unavený." Elfové se odvrátili, vešli opět do pokoje a pomalu, tiše za sebou zavřeli dveře.
Shadrach stál, prsty položené na zábradlí, pevné a štíhlé prsty, tenké a silné.
Rozpačitě pokýval hlavou.
"Aha," řekl k zavřeným dveřím. "Je mrtev."

Elfí vojáci kolem něj stáli v tichém kroužku. Obývací pokoj byl zaplaven slunečním světlem, studenou, bílou září časného rána.
"Ale počkejte," Shadrach se nervózně zatahal za vázanku. "Já teď musím jít k benzinové stanici. Nemohli byste si se mnou promluvit, až přijdu domů?" Obličeje elfů byly vážné a soustředěné.
"Poslouchej," naléhal jeden z nich. "Prosím, vyslechni nás. Je to pro nás velice důležité."
Shadrach se podíval přes jejich hlavy ven. Oknem viděl dálnici, ze které v tomto horkém dni stoupala pára, a o kousek níž potom zářící benzinovou stanici. A dokonce k ní, jak viděl, přijelo auto a slabě, netrpělivě zatroubilo. Když nikdo ze stanice nevyšel, auto znovu vyjelo na silnici. "Snažně tě prosíme."

Shadrach shlédl na kroužek elfů. Znepokojené tváře, zkrabatělé soustředěním a zármutkem. Zvláštní, vždycky si elfy představoval jako bezstarostná stvoření, která si jen tak pobíhají bez cíle a smyslu –
"Tak do toho," vybídl je. "Poslouchám vás." Prošel pokojem k velkému křeslu a posadil se. Elfové se shromáždili kolem něho. Chvilku se mezi sebou domlouvali, šeptali a nesrozumitelně cosi mumlali. Pak se otočili k Shadrachovi. Starý muž vyčkával, ruce složené na prsou.
"Nemůžeme být bez krále," začal jeden z vojáků. "Nepřežili bychom. Ne v této době."
"Trollové," doplnil ho jiný. "Velmi rychle se množí. Jsou to hrozné potvory. Jsou těžší a mohutní, hrubí a hrozně páchnou –"
"Jejich zápach je opravdu strašný. Vylézají z tmavých, vlhkých míst pod zemí, kde se jejich slepá, nemohoucí mláďata v tichosti živí, hluboko pod povrchem, daleko od slunce."
"V tom případě byste si měli zvolit krále," navrhl Shadrach. "Nevidím v tom žádný problém."
"My krále elfů nevolíme," vysvětloval trpělivě voják. "Starý král musí jmenovat svého nástupce."
"Ach tak," odpověděl Shadrach. "No, na tom není nic špatného."
"Když náš starý král umíral, z úst mu vyšlo několik tichých slov," pokračoval voják. "Naklonili jsme se blíž, vyděšení a nešťastní, a poslouchali jsme."
"Bylo to důležité, samozřejmě," souhlasil Shadrach. "Nic, co byste si přáli zmeškat."
"Vyslovil jméno toho, kdo nás povede."
"V pořádku. Je dobře, že jste ho zaslechli. V čem je tedy problém?"
"To jméno, které vyslovil – bylo tvoje jméno."
Shadrach vytřeštil oči. "Moje?"
"Umírající král řekl: Udělejte z něho, z toho vysokého smrtelníka, svého krále. Velké věci se stanou, pokud on povede elfy do bitvy proti trollům. Vidím, jak se znovu zvedá říše elfů, jako to bylo za starých časů, jak tomu bylo než –"
"Já!" vyskočil Shadrach. "Já? Král elfů?"
Shadrach chodil po místnosti, ruce v kapsách. "Já, Shadrach Jones, král elfů." Slabě se usmál. "To mě nikdy ani ve snu nenapadlo."
Došel až k zrcadlu nad krbem a pozorně se prohlížel. Viděl své řídké, šedivé vlasy, veselé oči, opálenou kůži, velký ohryzek.
"Král elfů!" zvolal. "Král elfů. Počkejte, až o tom uslyší Phineas Judd. Počkejte, až mu to řeknu!"
Phineas Judd bude určitě velmi překvapený!

Nad benzinovou stanicí, vysoko na jasné, modré obloze, svítilo slunce.
Phineas Judd seděl a hrál si s plynovým pedálem svého starého nákladáku značky Ford. Motor přidával a ubíral.
Phineas natáhl ruku a otočil klíčkem zapalování. Potom stáhl okénko až úplně dolů.
"Co jsi to říkal?" zeptal se. Sundal si brýle s ocelovými obroučkami a začal si je čistit něžnými, hbitými prsty, po mnohaleté praxi trpělivými. Posadil si brýle na nos a uhladil si zbytky vlasů.
"Co to bylo, Shadrachu?" optal se. "Pověz mi to ještě jednou."
"Jsem král elfů," opakoval Shadrach. Vyměnil si nohy na stupačce nákladáku. "Kdo by si to pomyslel? Já, Shadrach Jones, král elfů."
Phineas se na něj upřeně zadíval. "Jak dlouho už jsi – král elfů, Shadrachu?"
"Od včerejší noci."
"Aha. Od včerejší noci," přikývl Phineas. "Aha. A co se, pokud to můžu vědět, stalo včera v noci?"
"Elfové přišli ke mně domů. Když starý král umíral, řekl jim –"
Ke stanici se s rachotem přihnal nákladák a řidič vyskočil ven. "Vodu!" křikl. "Kde je ksakru hadice?"
Shadrach se neochotně otočil. "Hned ji přinesu." Obrátil se k Phineasovi. "Možná bychom si mohli promluvit dnes večer, až se vrátíš z města. Chci ti povědět zbytek. Je to hrozně zajímavé."
"Jasně," kývl Phineas a nastartoval nakladaček. "Jasně, Shadrachu. Rád si to poslechnu."
Odjel.
Později toho dne přijel se svou rachotinou k benzinové stanici Dan Green.
"Hej, Shadrachu," zavolal. "Pojď sem! Chci se tě na něco zeptat."
Shadrach vyšel z domku se špinavým hadrem v ruce.
"O co jde?"
"Pojď sem!" Dan se vyklonil z okna, na tváři mu zářil úsměv od ucha k uchu. "Můžu se tě na něco zeptat?"
"Jasně."
"Je to pravda? Jsi opravdu král elfů?"
Shadrach se trochu začervenal. "Myslím, že jsem," připustil s pohledem upřeným do země. "Ano, to jsem. Správně."
Danův úsměv pohasl. "Hej, co mi to tu vykládáš? Co je to za pohádky?"
Shadrach se rozčílil. "Co tím chceš říct? Samozřejmě, že jsem král elfů. A každý, kdo řekne, že nejsem –"
"V pořádku, Shadrachu." Dan rychle nastartoval tu svoji rachotinu. "Neblázni. Jen jsem se chtěl zeptat."
Shadrach vypadal velice podivně.
"V pořádku," klidnil ho Dan. "Nic jsem neřekl, okay?"

Ke konci dne už všichni věděli o Shadrachovi a o tom, jak se náhle stal králem elfů. Pop Richey, který vedl obchod Lucky Store v Derryville, prohlašoval, že Shadrach to dělá proto, aby oživil obchod na své benzinové stanici.
"Je to chytrý starý chlapík," soudil Pop. "Už tudy moc aut nejezdí. Dobře ví, co dělá."

"Já nevím," nesouhlasil Dan Green. "Měli byste ho slyšet. Myslím, že tomu opravdu věří."
"Král elfů?" Všichni se rozesmáli. "Schválně, co si vymyslí příště."
Phineas Judd se zamyslel. "Znám Shadracha už léta. Nemůžu to pochopit." Zamračil se, ve tváři vážný a odmítavý výraz. "Nelíbí se mi to."
Dan se na něj podíval. "Tak ty myslíš, že tomu věří?"
"Samozřejmě," potvrdil Phineas. "Možná se mýlím, ale opravdu si myslím, že tomu věří."
"Ale jak by tomu mohl věřit?" zeptal se Pop. "Shadrach není žádný blázen. Ví, co je to obchod. Určité tím chce něco získat. Ale co jiného než to, že postaví benzinovou stanici znovu na nohy?"
"Hej, copak ty nevidíš, co tím získal?" usmál se Dan. Zlaté zuby se mu zaleskly.
"Co?" zeptal se Pop.
"Má pro sebe celé království – a může si s ním dělat, co chce. Jak by se ti to líbilo, Pope? Cožpak tobě by se nelíbilo být králem elfů a nemuset už vést tenhle starý obchod?"
"Na mém obchodě není nic špatného," durdil se Pop. "Nestydím se za něj. Je to lepší než být prodavačem oděvů."
Dan zrudl. "Na tom také není nic špatného." Obrátil se na Phinease. "Je to tak? Na prodávání oděvů není nic špatného, že ne, Phineasi?"
Phineas zíral na podlahu. Zvedl oči. "Co? Co jsi říkal?"
"Na co myslíš?" chtěl vědět Pop. "Vypadáš ustaraně."
"Mám starost o Shadracha," mračil se Phineas. "Začíná stárnout. Sedí pořád sám tam venku, v chladném počasí, mezi loužemi dešťové vody – v zimě to kolem dálnice fouká opravdu hrozně –"
"Tak ty si opravdu myslíš, že tomu věří?" trval na svém Dan. "Ty si nemyslíš, že to dělá schválně?"
Phineas nepřítomně zavrtěl hlavou, ale neodpověděl.
Smích postupně utichl. Všichni se dívali jeden na druhého.

Když tu noc Shadrach zamykal benzinovou stanici, přistoupila k němu ze tmy malá postava.
"Hej!" vykřikl Shadrach. "Co jsi zač?"
Elfí voják vystoupil na světlo a zamrkal. Byl oblečený do maličké šedé róby, v pase stažené stříbrným pásem. Na nohou měl drobounké kožené boty, na boku připnutý krátký meč.
"Mám pro tebe důležitou zprávu. Kam jsem ji jenom dal?"
Začal prohledávat svoji řízu, zatímco Shadrach vyčkával. Elf vytáhl uzoučký svitek a opatrně rozlomil pečetní vosk. Podal svitek Shadrachovi.
"Co se tam píše?" zeptal se Shadrach. Sklonil se, oči těsně u pergamenu. "Nemám u sebe brýle. Nemohu tahle malá písmenka přečíst."
"Trollové se dali do pohybu. Povstávají. Na všech kopcích, ve všech údolích. Pokusí se rozdrtit Království elfů na kousíčky, rozprášit elfy do všech stran –"
"Aha," pochopil Shadrach. "Dříve, než nový král bude moci opravdu začít vládnout."
"Přesně tak," přikývl elfí voják. "Pro elfy je to kritický okamžik. Po celá staletí byla naše existence ohrožena. Všude je tolik trollů a elfové jsou tak slabí a snadno onemocní –"
"No, co mám tedy dělat? Jsou nějaké návrhy?"
"Dnes večer se s námi setkáš pod Velkým dubem. Odvedeme tě do Království elfů a tam spolu s válečným štábem naplánujete a nakreslíte mapu obrany Království."
"Cože?" Shadrach vypadal znepokojeně. "Ale já jsem ještě ani nevečeřel. A moje stanice – zítra je sobota a spousta aut –"
"Ale ty jsi král elfů."
Shadrach si pomalu mnul bradu.
"To je pravda," odvětil. "To jsem, je to tak?"
Elfí voják se uklonil.
"Kéž bych to byl věděl dřív," zatoužil Shadrach. "Nikdy mě ani nenapadlo, že ze mě bude král elfů –"
Odmlčel se s nadějí, že ho voják přeruší. Ten ho ale jen klidně, tiše pozoroval.
"Možná byste si měli zvolit za krále někoho jiného," navrhoval Shadrach. "Nevím nic o válce a takových věcech, o bojování a všem ostatním." Odmlčel se a pokrčil rameny. "Do něčeho takového jsem se nikdy nepřipletl. Tady v Coloradu žádné války nejsou. Myslím – žádné války mezi lidmi."

Elfí voják stále neřekl ani slovo.
"Proč jsem byl vybrán já?" pokračoval Shadrach bezradně a proplétal si přitom prsty. "Nic o takových věcech nevím. Jak to, že přišel a vybral zrovna mě? Proč nevybral někoho jiného?"
"Důvěřoval ti," odpověděl elf. "Přivedl jsi ho do svého domu a ukryl před deštěm. Věděl, že za to nic neočekáváš, že za to nic nechceš. Znal jenom málo takových, kteří dali a nežádali nic oplátkou!"
"Ach." Shadrach si to promýšlel ze všech stran. Konečně zvedl oči. "Ale co moje stanice? A můj dům? A co tomu řekne Dan Green a Pop dole v obchodě –"
Elfí voják se otočil a vykročil do tmy. "Musím jít. Začíná být opravdu pozdě a v noci vylézají trollové. Nechci být příliš daleko od ostatních."
"Jasně," pochopil Shadrach.
"Teď když je starý král mrtvý, trollové se nebojí ničeho. Drancují všude. Nikdo není v bezpečí."
"Kde jsi říkal, že dojde k setkání? A v kolik hodin?"

"U Velkého dubu. Až dnes v noci zapadne měsíc. V okamžiku, kdy opustí oblohu."
"Budu tam, myslím," řekl Shadrach. "Hádám, že máš pravdu. Král elfů si nesmí dovolit nechat své království na holičkách, když ho nejvíce potřebuje."
Rozhlédl se, ale elfí voják byl už pryč.
Shadrach šel po silnici, hlavu plnou pochybností a starostí. Když dorazil k prvnímu z plochých kamenných schodů, zastavil se.
"Ten dub je na Phineasově farmě! Co tomu Phineas řekne?"
Ale byl králem elfů a trollové v kopcích se houfují. Shadrach stál a poslouchal šumění větru, který vanul mezi stromy podél dálnice a kolem vzdálených úbočí kopců.
Trollové? Byli tam opravdu trollové, co vylézají z děr v noční tmě, drzí a troufalí, a neleknou se ničeho a nikoho? Všechny tyhle záležitosti s kralováním...
Shadrach pokračoval po schodišti nahoru, rty pevně stisknuté. Když došel až na vršek kamenných schodů, uhasly poslední sluneční paprsky. Byla noc.

Phineas Judd se upřeně díval ven z okna. Zaklel a zavrtěl hlavou. Potom rychle přešel ke dveřím a vyběhl na verandu. V chladném měsíčním světle přicházela přes přední pole temná postava. Pomalu se přibližovala k domu po dobytčí stezce.
"Shadrachu!" zakřičel Phineas. "Co se děje? Co tady děláš tak pozdě v noci?"
Shadrach se zastavil a vzdorovitě si opřel ruce v bok.
"Vrať se domů! Co to do tebe vjelo?"
"Omlouvám se, Phineasi," odpověděl Shadrach. "Omlouvám se, že musím projít přes tvoje pozemky. Ale musím se tu s někým setkat, u starého dubu."
"Teď v noci?"
Shadrach sklonil hlavu.
"Co se s tebou děje, Shadrachu? S kým se to proboha chceš setkat uprostřed noci na mé farmě?"
"S elfy. Budeme připravovat plán války s trolly."
"No tedy, to mě podrž." Phineas Judd odešel z verandy do domu a zabouchl za sebou dveře. Na chvíli se zastavil a přemýšlel. Potom vyšel zpátky na verandu. "Co jsi to povídal, že tady budeš dělat? Nemusíš mi to říkat, samozřejmě, já jen –"
"Musím se setkat s elfy u starého dubu. Chceme uspořádat valnou hromadu ohledně války s trolly."
"Ano, jistě. Trollové. Na trolly si musíš pořád dávat pozor."
"Trollové jsou všude," prohlásil Shadrach a pokýval hlavou. "Nikdy předtím jsem si to neuvědomoval. Nemůžeš na ně zapomenout nebo je ignorovat. Oni ti nikdy nedají pokoj. Neustále spřádají plány, sledují tě –"
Phineas na něj ohromeně zíral.
"Ach, mimochodem," vzpomněl si Shadrach. "Možná budu nějaký čas pryč. To záleží na tom, jak dlouho bude ta záležitost trvat. S bojem proti trollům nemám žádnou zkušenost, takže si nejsem jistý. Ale chci se tě zeptat, jestli bys mi mohl dát pozor na benzinovou stanici. Asi tak dvakrát denně, nejspíš jednou ráno a jednou večer, se ujistit, jestli se nikdo nevloupal dovnitř."
"Ty odcházíš?" Phineas rychle sešel ze schodů. "Co to máš pořád s těmi trolly? Proč jdeš pryč?"
Shadrach trpělivě všechno znovu zopakoval.
"Ale proč?"
"Protože jsem král elfů. Musím je vést."
Chvíli bylo ticho. "Aha," řekl Phineas konečně. "To je pravda. O tom už jsi se opravdu jednou zmiňoval, je to tak? Ale Shadrachu, proč nezajít na chvilku dovnitř, popovídat si o těch trollech a vypít trochu kafe a –"
"Kafe?" Shadrach pohlédl na bledý měsíc, na měsíc a temnou oblohu. Svět byl tichý a mrtvý, noc byla velice chladná a měsíc se ještě dlouho nechystal zapadnout.
Shadrach se otřásl.
"Je zima," naléhal Phineas. "Příliš velká zima na to, abys postával venku. Pojď dovnitř –"
"Myslím, že mám trochu času," připustil Shadrach. "Šálek kávy mi neuškodí. Ale nemohu zůstat příliš dlouho..."

Shadrach natáhl nohy a povzdechl si. "To kafe mi opravdu přišlo k chuti, Phineasi."
Phineas si trochu usrkl a položil šálek na stůl. Obývací pokoj byl tichý a teplý. Byl to velice útulný obývací pokoj s vážnými obrazy na stěnách, šedivými nezajímavými obrazy, které jako by si hleděly svého. V rohu stálo malé harmonium s notami pečlivě naaranžovanými na vrchní desce.
Shadrach si ho všiml a usmál se. "Ty pořád ještě hraješ, Phineasi?"
"Často ne. Basy už moc nefungují. Některé se nevracejí."
"Myslím, že bych se na ně mohl podívat. Až někdy jindy, samozřejmě."
"To by bylo fajn," zaradoval se Phineas. "Chtěl jsem tě o to požádat."
"Pamatuješ, jak jsi hrával ‚Viliu' a Dan Green jednou přišel s tou dámou, co přes léto pracovala u Popa? Ta, co si chtěla otevřít hrnčířský krámek?"
"Jasně, že pamatuju."
Shadrach položil šálek a nervózně poposedl v křesle.
"Chceš ještě kávu?" zeptal se Phineas rychle. Vstal. "Ještě trochu?"
"Trochu ano. Ale už budu muset brzy jít."
"Dnešní noc není dobrá na nějaké vycházky."

Shadrach se podíval oknem. Tma houstla. Měsíc už skoro zapadl. Pole vypadala nehostinně. Shadrach se otřásl. "V tom s tebou musím souhlasit."
Phineas se dychtivě obrátil. "Podívej, Shadrachu. Jdi domů, tam je teplo. Můžeš přijít a bojovat s trolly někdy jindy. Trollové tu budou vždycky. Sám jsi to říkal. Máš spoustu času udělat to později, až bude lepší počasí. Až nebude taková zima."
Shadrach si unaveně otřel čelo. "Víš, všechno to vypadá jako nějaký bláznivý sen. Kdy jsem to začal mluvit o elfech a trollech? Kdy to všechno začalo?" Hlas mu zeslábl. "Děkuji ti za kávu." Pomalu vstal. "Dost mě zahřála. A moc rád jsem s tebou mluvil. Jako za starých časů, když jsme tady spolu sedávali."
"Ty už jdeš?" Phineas zaváhal. "Domů?"
"Myslím, že bych měl. Je pozdě."

Phineas rychle vyskočil. Položil Shadrachovi ruku kolem ramen a doprovodil ho ke dveřím.
"Dobře, Shadrachu, jdi domů. Než půjdeš do postele, tak si dej pořádnou horkou koupel. To tě postaví na nohy. A možná ještě malý doušek brandy, aby se ti zahřála krev."
Phineas otevřel dveře a oba společně sešli po schodech verandy na studenou, tmavou zem.
"Ano, myslím, že už půjdu," loučil se Shadrach. "Dobrou noc –"
"Jdi domů," poplácal ho Phineas po rameni. "Běž rovnou domů a dej si horkou koupel. A pak jdi přímo do postele."
"To je dobrý nápad. Děkuji ti, Phineasi. Vážím si tvé laskavosti." Shadrach pohlédl na Phineasovu ruku na své paži. Už roky neměl k Phineasovi tak blízko.
Shadrach si ruku pozorně prohlížel. Překvapeně svraštil obočí.
Phineasova ruka byla velká a hrbolatá a paže měl poměrně krátké. Prsty tlusté, nehty zlámané a popraskané. V měsíčním světle se zdály skoro černé.
Shadrach pohlédl na Phinease. "Zvláštní," zamumlal.
"Co je zvláštní, Shadrachu?"
V měsíčním světle vypadal Phineasův obličej podivně hrubě a brutálně. Shadrach si předtím nikdy nevšiml, jak mocně z něho vystupuje spodní čelist. Jaká to byla velká, vystouplá čelist. Kůže obličeje byla žlutá a zvrásněná jako pergamen. Za skly brýlí dvě oči jako kameny, studené a bez života. Uši ohromné, vlasy mastné a urousané.
Zvláštní, že si toho dosud nikdy nevšiml. Ale také ještě nikdy neviděl Phinease v měsíčním světle.
Shadrach trochu ustoupil a pozorně si starého přítele prohlížel. Ze vzdálenosti několika stop vypadal Phinead Judd neobvykle malý a podsaditý. Nohy měl lehce ohnuté, chodidla obrovská. A bylo tam ještě něco –
"Co je?" zeptal se Phineas, kterému se to přestávalo líbit. "Je něco v nepořádku?"
Něco bylo absolutně v nepořádku. A on si toho nikdy nevšiml. Alespoň ne v dobách, kdy bývali přáteli. Kolem Phinease Judda se šířil zápach, dusivý a pronikavý puch hniloby a zkaženého masa, vlhkého a plesnivého.
Shadrach se pomalu rozhlédl. "V nepořádku?" opakoval. "Ne, neřekl bych."
U stěny domu stál starý, napůl rozpadlý sud na dešťovou vodu. Shadrach došel až k němu.
"Ne, Phineasi, neřekl bych, že je tady něco v nepořádku."
"Co to děláš?"
"Já?" Shadrach uchopil jedno prkno sudu a trhnutím ho uvolnil. Pak se s prknem v ruce opatrně vrátil k Pineasovi. "Já jsem král elfů. A kdo – nebo co – jsi ty?"
Phineas zařval a vrhl se na něho svýma velkýma, vražednýma, lopatkovitýma rukama.
Shadrach ho praštil prknem přes hlavu. Phineas zařval bolestí a vztekem.
Po tom strašlivém zvuku se ozval klapot a zpod domu se vyřítila horda poskakujících příšer, černých ohnutých zrůd s těžkými, podsaditými těly, s obrovskými hlavami a chodidly. Shadrachovi stačil jeden pohled na tu záplavu černých těl, která se valila z Phineasova sklepa. Věděl, co jsou zač.
"Pomoc!" zakřičel Shadrach. "Trollové! Pomoc!"

Trollové ho úplně obklopili. Chňapali po něm, tahali ho za ruce, lezli po něm, bušili mu pěstmi do obličeje a do celého těla.
Shadrach se do nich pustil vší silou, znovu a znovu se napřahoval, kopal nohama, bušil do nich prknem. Zdálo se, že jich jsou stovky. Další a další se hrnuli ze tmy zpod Phineasova domu, vzdutý příliv černých příšer s hrncovitým tělem, obrovskýma očima a vyceněnými zuby, lesklými v měsíčním světle.
"Pomoc!" vykřikl Shadrach znovu, tentokrát o poznání slaběji. Začínal mu docházet dech. Srdce mu namáhavě tlouklo. Nějaký troll se mu pověsil na paži a kousl ho do zápěstí. Shadrach ho setřásl. Pokoušel se vymanit hordě trollů, kteří mu svírali nohy. Prkno se zvedalo a padalo.
Jeden z trollů prkno zachytil. Celá skupina se mu vrhla na pomoc. Zuřivě za prkno škubali, snažili se ho vytrhnout Shadrachovi z rukou. Shadrach ho držel zuby nehty, ale trollové byli všude. Vylezli mu na ramena, viseli mu na plášti, jako klíšťata se drželi jeho paží a nohou, tahali ho za vlasy –
Uslyšel pronikavý zvuk trubky; přicházel z veliké dálky. Hlas vzdálené zlaté trubky a ozvěnu mezi kopci.
Trollové náhle přestali útočit. Jeden spadl ze Shadrachova krku. Jiný se pustil jeho paže.
Zvuk zazněl znovu, tentokrát mnohem hlasitěji.
"Elfové!" zaskřehotal jeden troll. Otočil se a vyrazil za zvukem. Zuby měl vyceněné a zuřivě prskal.
"Elfové!"
Trollové se vyrojili do boje. Mohutná vlna skřípajících zubů a nehtů, zuřivě napřená proti zástupům elfů. Elfové zrušili formaci a zapojili se do bitvy. Vysoké, pípavé hlásky křičely radostí. Příliv trollů se řítil proti nim, troll proti elfovi, ostré

nehty proti zlatému meči, silná čelist proti dýce.
"Zabte elfy!"
"Smrt trollům!"
"Vpřed!"
"Kupředu!"
Shadrach zoufale bojoval s trolly, kteří na něm zůstali viset. Byl vyčerpaný. Hekal a lapal po dechu. Slepě mlátil kolem sebe, kopal a skákal, odhazoval trolly do vzduchu a dlouhým obloukem na zem.

Jak dlouho bitva zuřila, Shadrach netušil. Byl ztracený v moři černých sudovitých těl, která smrděla jako tisíc čertů a neustále se na něj věšela, tahala ho, kousala, přisávala se mu k nosu, vlasům a prstům. Bojoval tiše, nelítostně.
Kolem něj útočily regimenty elfů na hordy trollů. Na všech stranách se vytvořily malé skupinky bojujících válečníků.
Náhle Shadrach ustal v boji. Zvedl hlavu a nejistě se rozhlédl. Nic se nehýbalo. Všude bylo ticho. Bitva skončila.
Několik trollů mu dosud viselo na pažích a nohou. Shadrach jednoho přetáhl prknem. Troll zavyl a spadl na zem.
Shadrach zavrávoral a obrátil pozornost na posledního trolla, který se vytrvale držel jeho paže.
"Teď ty!" zalapal Shadrach po dechu. Odtrhl trolla od kabátu a mrštil jím do vzduchu. Troll dopadl na zem, vyskočil a pelášil pryč do tmavé noci.
Bylo po všem. Nikde žádní další trollové. Pustá, měsíčním světlem zalitá pole ztichla.
Shadrach klesl na kámen. Hrudník se mu bolestivě zdvihal a klesal. Před očima mu tančily červené tečky. Zesláble vytáhl z kapsy kapesník a otřel si krk a obličej. Zavřel oči a otáčel hlavou ze strany na stranu.
Když oči znovu otevřel, přicházeli k němu elfové a řadili se do regimentů. Byli rozcuchaní a potlučení. Zlatý praporec byl rozsekaný a potrhaný. Helmice měli zprohýbané nebo jim vůbec chyběly. Většina šarlatových chocholů byla pryč. Ty, co zůstaly, byly potrhané a polámané.
Ale bitva skončila. Válka byla vyhrána. Hordy trollů byly rozprášeny.

Shadrach se pomalu postavil. Elfí válečníci stáli v kruhu kolem a vzhlíželi k němu s tichou úctou. Jeden mu pomohl udržet rovnováhu, když si vytahoval kapesník z kapsy.
"Děkuji," zamumlal Shadrach, "děkuji mnohokrát."
"Trollové byli poraženi," prohlásil jeden elf, dosud ohromen tím, co se stalo.
Shadrach se rozhlédl po elfech. Bylo jich mnoho, více, než si kdy dovedl představit. Do bitvy se zapojili všichni elfové, kteří tu žili. Obličeje měli zachmuřené, zkamenělé vážností chvíle, unavené tím hrozným bojem.
"Ano, jsou pryč, je to tak." Shadrach zase začínal chytat dech. "Ta pomoc přišla v pravou chvíli. Jsem rád, že jste dorazili včas, přátelé. Byl jsem na konci sil, jak jsem s nimi bojoval úplně sám."
"Král elfů, úplně sám, udržel celou armádu trollů," prohlásil jeden elf pronikavým hláskem.
"Eh?" hekl Shadrach, vyvedený z míry. Pak se usmál. "To je pravda, skutečně jsem s nimi chvíli bojoval úplně sám. Skutečně jsem trolly udržel docela sám. Celou tu zatracenou armádu trollů."
"A ještě více," dodal elf.
Shadrach zamrkal. "Více?"
"Podívej se tamhle, ó králi, nejmocnější ze všech elfů. Tam. Napravo."
Elfové dovedli Shadracha na místo.
"Co je to?" zamumlal Shadrach, protože na první pohled nic neviděl. Zíral na zem a snažil se ve tmě něco rozeznat.
"Můžete sem přinést nějakou pochodeň?"
Několik elfů přineslo borové pochodně.
Na zmrzlé půdě ležel na zádech Phineas Judd. Oči měl slepé a prázdné, ústa pootevřená. Nehýbal se. Jeho tělo bylo chladné a ztuhlé.
"Je mrtvý," pronesl jeden elf vážně.
Shadrach zalapal po dechu náhlým zděšením. Na čele mu vyrazil studený pot. "Můj bože! Můj starý přítel! Co jsem to udělal?"
"Zabil jsi Velkého trolla."
Shadrach se zarazil.
"Cože jsem?"
"Zabil jsi Velkého trolla, vládce všech trollů."
"To se nikdy nikomu nepodařilo," volal vzrušeně jiný elf. "Velký troll žil po celá staletí. Nikdo si nedokázal představit, že by mohl zemřít. Toto je největší okamžik v naší historii."
Všichni elfové zírali na zem s téměř posvátnou úctou, s úctou smíšenou s něčím větším, než je pouhý strach.
"Ale jděte!" nevěřil Shadrach. "To je jenom Phineas Judd."
Ale už když to říkal, cítil v zádech mrazení. Vzpomněl si na to, co viděl jen před chvílí, když stál tak blízko Phinease a když pohasínající měsíční světlo osvítilo tvář starého přítele.
"Tak podívej." Jeden z elfů se sklonil a rozepjal Phineasovu vestu z modrého kepru. Pak vestu a kabát rozhrnul.
"Vidíš?"
Shadrach se sklonil, aby se podíval.
Zalapal po dechu.

Pod keprovou vestou měl Phineas drátěnou košili. Rezavou síť z hrubého železa; těsně obepínala podsadité tělo. V železe byl vyrytý znak, tmavý a ošoupaný, zanesený bahnem a rzí. Oprýskaný, napůl zničený symbol. Symbol

zkříženého sovího pařátu a jedovaté houby.
Symbol Velkého trolla.
"Bože," vydechl Shadrach. "A já jsem ho zabil."
Ještě nějakou chvíli tiše zíral na zem. Potom mu všechno začalo pomalu docházet. Napřímil se a na tváři se mu začal formovat úsměv.
"Co se děje, ó králi?" zapípal jeden elf.
"Jen mě tak něco napadlo," uvažoval nahlas Shadrach. "Jen jsem si uvědomil, že – že teď, když je Velký troll mrtvý a jeho armáda rozprášená –"
Zarazil se. Elfové čekali.
"Myslel jsem, že možná – ano, možná mě už nebudete potřebovat –"
Elfové ho zdvořile poslouchali. "Pověz nám to, Nejmocnější králi. Pokračuj."
"Myslel jsem, že bych se možná mohl vrátit na svoji benzinovou stanici a už nebýt králem." Shadrach se rozhlédl po elfech kolem sebe. "Myslíte, že by to šlo? Teď, když je po válce. Když je on mrtvý. Co říkáte?"
Chvíli bylo ticho. Elfové se nešťastně dívali do země. Žádný neřekl ani slovo. Nakonec se začali trousit pryč, aby sesbírali korouhve a praporce.
"Ano, můžeš odejít," potvrdil tiše jeden elf. "Je po válce. Trollové byli poraženi. Můžeš se vrátit na svoji benzinovou stanici, pokud je to tvé přání."
Shadrachovým tělem se rozlila úleva. Napřímil se, úsměv od ucha k uchu. "Díky! To je skvělé. To je opravdu skvělé. To je ta nejlepší zpráva, jakou jsem v životě slyšel."
Třel si dlaně o sebe a dýchal si na ně, aby se zahřál.
"Děkuji mnohokrát." Usmál se na ztichlé elfy. "No, myslím, že už poběžím. Je pozdě. A zima. Byla to těžká noc. Přijdu – přijdu se na vás podívat."
Elfové tiše přikývli.
"Ano. Tak tedy dobrou noc." Shadrach se otočil a pustil se po cestičce. Na chvilku se zastavil, aby elfům zamával. "Že to ale byla bitva, co říkáte? Opravdu jsme jim to natřeli." Rozběhl se. Ještě jednou se zastavil, otočil se a zamával. "Fakt jsem vám rád pomohl. Dobrou noc."
Jeden nebo dva elfové zamávali, ale žádný z nich neodpověděl.

Shadrach šel pomalu ke svému domu. Viděl ho v údolí pod sebou. A také dálnici, po které jezdilo tak málo aut, benzinovou stanici, která se začínala rozpadat, dům, který možná nevydrží tak dlouho jako on sám; a on neměl žádné peníze na opravu nebo na koupi lepšího pozemku.
Obrátil se a vydal se zpátky.
Elfové stále ještě sbírali své věci. Dosud neodešli.
"Doufal jsem, že neodejdete," řekl Shadrach s úlevou.
"A my jsme doufali, že nás neopustíš," osmělil se jeden voják.
Shadrach kopl do kamene na zemi. Kámen chvíli poskakoval napjatým tichem a pak se zastavil. Elfové Shadracha upřeně sledovali.
"Opustit?" zeptal se Shadrach. "Já, král elfů?"
"Takže ty zůstaneš naším Králem?" vykřikl elf.
"Taková změna je pro muže mého věku velice těžká věc. Přestat prodávat benzin a být najednou Králem. Chvíli mě to děsilo. Ale teď už ne."
"Ty zůstaneš? Zůstaneš?"
"Jasně."
Malý kroužek elfích pochodní se k němu radostně přiblížil. V jejich světle uviděl podobné pódium, na jakém přinesli starého krále elfů. Ale tohle bylo mnohem větší, dost velké na to, aby uneslo člověka, a tucty vojáků už hrdě čekaly, držadla na ramenou.
Jeden voják se před ním šťastně uklonil. "Pro tebe, pane."
Shadrach se vyšplhal nahoru. Bylo to méně pohodlné, než kdyby šel po svých, ale věděl, že právě tímhle způsobem si ho chtějí odnést do Království elfů.

přeložila Jaroslava Kohoutová

Kolonie
Major Lawrence Hall se schýlil nad mikroskopem a zaostřil.
"Zajímavé," zabručel.
"Opravdu? Jsme na té planetě už tři týdny a doposud jsme nenašli žádnou nebezpečnou formu života." Poručík Friendly usedl na okraj stolu a snažil se nerozbít misky k pěstování baktérií. "Co je to za místo? Žádné choroboplodné zárodky, vši, mouchy ani krysy..."
"Žádná whisky ani bordely." Hall vstal od stolu. "Ideální místo. Byl jsem přesvědčen, že ten prvok bude něco jako pozemská Eberthella typhi. Nebo marťanská písečná vývrtková hniloba."
"Ale jak je vidět, celá ta planeta je bezpečná. Víš, myslím si, jestli to není náhodou Ráj, který opustili naši prapředkové."
"Ze kterého byli vyhnáni."
Hall popošel k oknu a zadumal se nad pohledem, který se před ním rozkládal. Musel přiznat, že byl velice půvabný.

Lesy a pahorky se táhly až kam oko dohlédlo, zelená úbočí zpestřená květy a divokým vínem, vodopády a girlandy mechu, ovocné stromy, lány květů a modrá jezera. Bylo učiněno všechno, aby byl povrch Modré planety – jak ji nazvala před šesti měsíci posádka průzkumné lodi – zachován v neporušeném stavu.
"Ideální místo," vzdychl Hall. "Neměl bych nic proti tomu za nějakou dobu se sem vrátit."
"Proti ní je Země málem pouť." Friendly vyndal cigarety, ale po chvíli je zase schoval. "Víš, to místo na mě působí nějak divně. Nechce se mi kouřit. Myslím si, že je to pod dojmem toho, jak vypadá. Je takové... takové zatraceně čisté. Neporušené. Nedokážu si tady představit kouření ani odhazování papírů. Ani nemám pocit, že by se tu někdo mohl chovat jako na pikniku."
"Už brzo tu budou výletníci," Hall usedl zpět ke stolu a nahnul se nad mikroskop. "Prozkoumám ještě několik bakteriálních kultur. Možná, že nakonec najdu nějaké smrtelně nebezpečné zárodky."
"Hledej." Poručík Friendly seskočil ze stolu. "Přijdu k tobě ještě později a podívám se, jestli jsi něco nenašel. V jedničce je nějaká velká porada. Jsou připraveni vyslat signál na EU, že už sem mohou pustit první skupinu kolonistů."
"Výletníků!"
"Obávám se, že máš pravdu," odpověděl Friendly a vycenil zuby v úsměvu.
Odešel a dveře se za ním zavřely. Ještě chvíli bylo z chodby slyšet ozvěnu jeho kroků. Hall zůstal v laboratoři sám. Chvíli zamyšleně seděl. Potom se schýlil nad mikroskopem, vyndal zpod objektivu preparát, vybral další, díval se na něj pod světlem a snažil se přečíst značku. V laboratoři bylo ticho a teplo. Sluneční paprsky procházely oknem a odrážely se od podlahy. Za oknem šuměly stromy, čechrané lehkými závany větru. Cítil, že ho zmáhá spánek.
"Ano, výletníci!" zabručel si. Zasunul vybraný preparát na správné místo. "Čekají připraveni. Až sem přiletí, začnou kácet stromy, ničit květy, plivat do jezer, pálit trávu. Kdyby tu byl aspoň obyčejný virus kašle..."
Další slova mu uvízla v hrdle...
Uvízla, protože okuláry mikroskopu se pohnuly, sevřely se mu kolem krku a snažily se ho udusit. Chtěl se z jejich stisku uvolnit, ale přes usilovnou snahu se mu zarývaly do hrdla stále hlouběji jako ocelové zuby pasti.
Nakonec se přece jen uvolnil, mrskl mikroskop na zem a vyskočil. Mikroskop k němu rychle dolezl a snažil se chytit ho za nohu. Odkopl ho druhou a vytrhl z pochvy blaster.
Mikroskop začal utíkat a točil se nemotorně na podstavcích. Hall do něj střelil. V jediné chvíli se změnil v oblak kovové páry.
"Můj bože!" oddychl si Hall, těžce dopadl do křesla a třel si tvář. "Co..." zarazil se a začal si masírovat krk. "Co to je, zatraceně!"

Poradní místnost byla plná. Byli zde všichni důstojníci, přítomní na Modré planetě. Velitelka Stella Morrisonová zabubnovala koncem dlouhého plastikového ukazovátka do povrchu obrovské mapy.
"Ten dlouhý, plochý terén se ideálně hodí ke stavbě města. Voda je blízko a klimatické podmínky dostatečně různé, aby osídlenci měli o čem hovořit. Jsou tu bohatá naleziště různých minerálů, díky čemu si tady budou moci vystavět vlastní továrny a nebudou muset nic dovážet. Blízký les je největší na planetě. Jestli budou rozvážní, nechají ho na pokoji, ale jestli si z něj budou chtít udělat noviny, to je už jejich starost."
Rozhlédla se po mlčících tvářích.
"Buďme realističtí. Mnozí z nás si určitě myslí, že nemusíme posílat signál připravenosti do Emigračního úřadu, že lepší bude uchovat tu planetu pro sebe a někdy se na ni vrátit. Chtěla bych to stejně jako vy, ale způsobili bychom si tím hodně problémů. To není naše planeta. Jsme tu proto, abychom vykonali určitou práci. Až ji skončíme, letíme dál. A skončíme ji brzy. Zapomeňte na to. Zbývá nám už jen vyslat signál do EU a začít balit."
"Přišla už zpráva z výzkumu baktérií?" zeptal se zástupce velitelky Wood.
"Na jejich zprávu klademe, přirozeně, velký důraz. Ale pokud vím, doposud nebylo nic objeveno. Myslím, že můžeme klidně navázat spojení s EU a požádat je, aby pro nás poslali kosmickou loď a na ní první skupinu osadníků. Nemám důvod, pro který bych –" zarazila se.
Sálem přeběhl nepokoj a všechny hlavy se obrátily ke dveřím.
Stella Morrisonová svraštila obočí a obrátila se k příchozímu: "Majore Halle! Nevíte, že po dobu porady není nikomu dovoleno ji přerušovat?!"
Hall se zapotácel a chytil se kulaté dveřní kliky. Přejel pohledem po shromážděných. Nakonec jeho kalný pohled vylovil tvář poručíka Friendlyho, sedícího ve středu sálu.
"Pojď sem," zavolal jej ochraptělým hlasem.
"Já?" Friendly se schoulil v křesle.
"Majore, co to všechno znamená?" ozval se hněvivým hlasem Wood. "Jste opilý, nebo..." ztichl, protože spatřil v jeho ruce blaster. "Co se stalo, majore?"
Silně znepokojený poručík Friendly došel k Hallovi a položil mu ruku na rameno.
"O co jde? Co se stalo?"
"Pojď se mnou do laboratoře."
"Našel jsi něco?" Poručík Friendly si zkoumavě prohlížel tvář svého kolegy. "Co to je?"
"Pojďme," vybídl ho Hall a vyšel do chodby. Friendly jej následoval. Hall otevřel dveře laboratoře a pomalu vstoupil.
"Co je to?" opakoval Friendly.
"Můj mikroskop."
"Tvůj mikroskop? Co je s ním?" Friendly se protáhl kolem Halla a přehlédl laboratoř. "Nevidím ho."
"Už ho nemám."
"Nemáš? A kam se poděl?"

"Rozprášil jsem ho na atomy blasterem."
"Zdematerializoval jsi ho?" Friendly na něho udiveně pohlédl. "Nerozumím. Proč?"
Hall otevřel ústa, ale hned je sklapl a neřekl ani slovo.
"Cítíš se dobře?" zeptal se znepokojený Friendly. Po chvíli se sehnul a zvedl černou plastikovou krabici, která ležela pod stolem. "Přiznej se, že je to žert."
Vytáhl z krabice Hallův mikroskop.
"Pořád tvrdíš, že jsi ho zdematerializoval? Je tady, na svém místě. Řekni radši, o co jde. Spatřil jsi něco na sklíčku? Nějakou baktérii? Smrtelně nebezpečnou? Toxickou?"
Hall se pomalu přiblížil k mikroskopu. Všechno se shodovalo. Byl to jeho mikroskop. Tatáž rýha nad kolečkem regulátoru ostrosti. Také přítlačné pružiny desky byly stejně ohnuté. Dotkl se ho palcem.
Před pěti minutami se ho ten mikroskop snažil zabít. Věděl rovněž, že ho úplně zničil blasterem.
"Nemyslíš, že by bylo dobře, kdybys zašel k psychologovi?" navrhl znepokojený Friendly. "Podle mne vypadáš, jako bys prožil nějaký šok, a možná něco horšího."
"Možná máš pravdu," zabručel Hall.

Automatický psycholog zařinčel a dokončil analýzu a formulaci konečného výsledku testu. Signalizační lampy změnily barvu z červené na zelenou.
"Tak co je?" zeptal se Hall.
"Těžká porucha. Ukazatel nestabilnosti nad deset."
"To je nad povolenou normu."
"Ano. Osm je horní hranice. Deset je věc nevídaná, zvláště u osob s vaším indexem. Máte mít kolem čtyř."
Silně unavený Hall pokýval hlavou. "Vím."
"Kdybyste mi dodal víc informací..."
Hall stiskl zuby. "Nemám co dodat."
"Zamlčování informací při psychologickém testu je zakázáno," řekl zmatený stroj. "Děláte-li to úmyslně, znehodnocujete moje výsledky."
Hall vstal. "Nic víc ti povědět nemohu. Potvrzuješ u mne vysoký stupeň psychické nerovnováhy?"
"Vykazujete vysoký stupeň psychické dezorganizace. Ale co to znamená ani co je příčinou, říct neumím."
"Díky," vyhrkl Hall a vypnul automat.
Vrátil se do svého pokoje. Točila se mu hlava. Copak se zbláznil? Přece do něčeho střelil blasterem. A potom prozkoumal vzduch v laboratoři a zjistil v něm přítomnost částeček kovu, které byly v největším počtu poblíž místa, kde zdematerializoval mikroskop.
Ale jak je to možné? Jak je možné, že mikroskop náhle ožil a snažil se ho zabít?
A co víc. Friendly ho potom vyndal z krabice, byl celý a netknutý. Jak se tam dostal?
Svlékl si kombinézu a vlezl pod sprchu. Pod proudem teplé vody spřádal různé domněnky. Automatický psycholog ukázal, že jeho duševní rovnováha byla vážně narušena, ale to nemusela být příčina, ale důsledek té příhody. Začal ji vyprávět Friendlymu, ale hned přestal. Jak by mohl očekávat, že mu kdokoli uvěří?
Zavřel vodu a sáhl pro jeden z ručníků, visících na věšáku.
Ručník se mu ovinul kolem předloktí a vlekl ho ke stěně. Drsný materiál mu těsně zakryl ústa i nos. Bojoval zarputile, snažil se vysvobodit. A najednou ručník povolil. Hall uklouzl, padl na podlahu a udeřil se hlavou o stěnu. Uviděl hvězdičky a pocítil silnou bolest.
Seděl v louži teplé vody a zíral na věšák. Ručník na něm vypadal stejně neživě jako ostatní. Všechny tři visely nehybně v jedné řadě, všechny úplně stejné. Copak se mu to zdálo?
Vstal na třesoucích se nohou a přetřel si rukou tvář. Minul věšák s ručníky, vyběhl z koupelny a vešel do pokoje. Rozhodným pohybem vytáhl ze skříňky nový ručník. Vypadal normálně. Utřel se s ním a začal se oblékat.
Právě si utahoval opasek, když ten se mu náhle ovinul těsně kolem pasu a snažil se ho přeštípnout. Byl velmi silný – po celé délce byl zpevněn ocelovým drátem, protože držel chrániče nohou a blaster. Hall i opasek se tiše převalovali na podlaze a úporně spolu bojovali. Opasek se choval jako šílený kovový had. Neustále Halla ovíjel a stahoval. Nakonec se Hallovi podařilo dosáhnout na blaster.
V tom okamžiku opasek povolil. Hall ho zdematerializoval a potom se těžce sesul do křesla. Pracně lapal po dechu. Opěradla křesla se kolem něho začala svírat, ale tentokrát byl připraven – měl blaster v pohotovosti. Teprve po šestém výstřelu křeslo zmrtvělo tak, že z něho mohl vstát.
Stál polonahý ve středu místnosti a těžce sípal.
"To je nemožné," zašeptal. "Já snad zešílel."
Nakonec si oblékl chrániče, boty a vyšel z pokoje. Na chodbě nebyla živá duše. Vešel do výtahu a jel do nejvyššího patra.
Velitelka Morrisonová na něho pohlédla od stolu, když procházel kolem kontrolního stanoviště, které zazvonilo.
"Jsi ozbrojený," řekla vyčítavě.
Hall pohlédl na blaster ve své ruce a odložil ho na stůl. "Promiň."
"O co jde? Co se s tebou děje? Mám tady výsledek tvého testu. Vyplývá z něj, že během posledních čtyřiadvaceti hodin tvůj ukazatel psychické nestability vyskočil na deset." Hleděla na něho a vážně si ho prohlížela. "Známe se odedávna, Lawrenci. Co se to s tebou děje?"
Hall se zhluboka nadechl. "Stello, dnes ráno mne chtěl můj mikroskop uškrtit."
Vytřeštila na něj modré oči. "Co?"

"Potom, když jsem se sprchoval, chtěl mne udusit ručník. Přemohl jsem ho, ale pak na mne při oblékání zaútočil opasek..." zarazil se, protože Morrisonová náhle vyskočila.
"Stráž!" zavolala.
"Počkej, Stello." Hall přistoupil ke stolu. "Vyslechni mne. Mluvím vážně. Něco se tu děje. Čtyřikrát se mne různé věci snažily zabít. Obyčejné věci se staly náhle smrtelně nebezpečnými. Možná právě tohle je to, co jsme hledali. Možná to je..."
"Tvůj mikroskop se tě snažil zabít?"
"Najednou obživl. Jeho okuláry se mi sevřely kolem krku."
Nastala chvíle ticha. "Viděl to ještě někdo kromě tebe?"
"Nikdo."
"Co jsi udělal?"
"Zdematerializoval jsem ho blasterem."
"Zůstaly nějaké zbytky?"
"Ne," váhavě odpověděl Hall. "Ve skutečnosti to vypadá tak, že mikroskopu se nic nestalo. Je stejný jako předtím a klidně leží v krabici."
"Rozumím," Morrisonová kývla hlavou na dva strážce, kteří přišli na její výzvu. "Odveďte majora Halla ke kapitánu Taylorovi a dejte ho do izolace do doby, než bude moci být odeslán na Zem za účelem vyšetření."
Mlčky se dívala, jak strážci spoutali Hallovy ruce magnetickými úchytkami.
"Je mi líto, majore," řekla. "Dokud nedokážete pravdivost své zprávy, musíme myslet, že je to výhradně vaše psychotická úchylka. A na téhle planetě nedisponujeme dostatečným počtem policistů, abychom mohli dovolit psychotikovi pohybovat se na svobodě. Mohl byste způsobit příliš mnoho škody."
Strážci se pohnuli. Hall šel bez odporu s nimi. V hlavě mu zvonilo a hučelo. Možná má pravdu. Možná jsem se opravdu zbláznil.
Došli ke kanceláři kapitána Taylora. Jeden ze strážníků zazvonil.
"Kdo je tam?" zapištěl dveřní automat.
"Z rozkazu velitelky Morrisonové máme předat toho člověka kapitánu Taylorovi."
Nastala krátká přestávka a po chvíli se ozvala odpověď: "Kapitán je zaměstnán."
"Je to urgentní."
Reproduktory dveřního automatu zachrčely, jak se rozmýšlel. "Vyslala vás velitelka?"
"Ano, otvírej."
"Můžete vejít," ustoupil nakonec automat a otevřel dveře.
Strážník, který šel první, odstrčil dveře a strnul.
Na podlaze ležel kapitán Taylor s bledou tváří a vytřeštěnýma očima. Bylo mu vidět jenom hlavu a chodidla. Zbytek těla měl těsně ovinut červenobílým kobercem, který jej svíral stále silněji.
Hall se vrhl na podlahu a popadl koberec. "Pospěšte si!" zavolal na strážce. "Chyťte ho tady!"
Všichni tři zatáhli najednou. Koberec kladl tuhý odpor.
"Pomoc," zavolal slabým hlasem Taylor.
"Zkoušíme to!" Táhli ze všech sil. Nakonec to koberec vzdal, vysmekl se jim z rukou a s dutým mlasknutím dopadl na podlahu. Okamžitě se snažil dostat k otevřeným dveřím. Jeden ze strážců ho zdematerializoval.
Hall odběhl k videotelefonu a třesoucíma se rukama vytočil havarijní číslo velitelky.
Na obrazovce se objevila její tvář.
"Podívej!" křikl.
Hleděla za něho na Taylora. Ležel na podlaze a dva strážci stáli vedle něho s blastery v rukou.
"Co... Co se stalo?"
"Zaútočil na něj koberec," oznámil Hall a pobaveně se usmál. "Tak kdo je teď cvok?"
"Hned tam pošlu oddíl stráže," zamrkala nervózně. "Okamžitě. Ale jak..."
"Řekni jim, aby měli blastery v pohotovosti. A nejlepší by bylo, kdybys vyhlásila všeobecný poplach."

Hall položil na Stellin stolek čtyři předměty: mikroskop, ručník, kovový opasek a nevelký červenobílý koberec.
Spěšně se odtáhla. "Majore, jsi si jist?"
"Jsou celé a netknuté. To je nejdivnější. Ten ručník. Před několika hodinami se mne snažil zabít. Rozprášil jsem ho na atomy. Ale teď leží před námi. Vypadá jako předtím. Neškodný."
Kapitán Taylor se opatrně dotkl prstem červenobílého koberce.
"To je můj koberec. Přivezl jsem si ho ze Země. Dala mi ho moje žena. Věřil jsem... úplně jsem mu věřil."
Všichni přítomní na sebe pohlédli.
"Ten koberec jsme také zdematerializovali," vysvětlil Hall.
Nastalo ticho.
"Tak co na mne zaútočilo, jestli ne ten koberec?" zeptal se kapitán Taylor.
"To, co na tebe zaútočilo, vypadalo jako ten koberec," řekl pomalu Hall. "To, co zaútočilo na mě, vypadalo přesně jako tenhle ručník."
Velitelka Morrisonová zvedla Hallův ručník ke světlu. "To je obyčejný ručník! Nemohl na tebe zaútočit."
"Samozřejmě, že ne," souhlasil Hall. "Podrobili jsme ty předměty všem možným testům. Jsou tím, čím mají být, jsou nezměněny. Dokonale stabilní, anorganické předměty. Je nemožné, aby některý z nich náhle ožil a zaútočil na nás."
"Ale něco se mne přece pokusilo zabít," řekl Taylor. "Něco na mne zaútočilo. A jestli to nebyl ten koberec, tak co to

bylo?"

Poručík Dodds hledal ve skříňce po hmatu své rukavice. Spěchal. Celý jeho oddíl byl vyzván k poplachovému nástupu.
"Kde jenom jsou?" zabručel. "Aby to šlak trefil," zaklel, protože na lůžku ležely dva páry identických rukavic, jeden vedle druhého.
Dodds se zamračil a poškrábal se na hlavě. Jak je to možné? Měl jenom jeden pár. Ten druhý musí patřit někomu jinému. Předešlé noci tu byl Bob Wesley, hráli spolu karty. Možná, že je tu zapomněl?
Obrazovka videotelefonu se znovu rozsvítila. "Celá posádka stanice nástup. Celá posádka stanice nástup. Poplachový nástup celé stanice."
"V pořádku!" odpověděl bez rozmyslu Dodds. Popadl jedny rukavice a natáhl si je na ruce.
Sotva je měl na rukou, stáhly mu ruce k pasu. Donutily prsty sevřít kolem pažby blasteru a vytáhnout ho z pouzdra.
"To není možné, krucinál," vykřikl Dodds. Rukavice jeho rukama zvedly blaster a namířily mu ho na hruď.
Prsty zvolna stiskly spoušť. Rozlehl se křik, při němž ztuhla krev v žilách. Půlka Doddsových prsou zmizela. To, co z něho zůstalo, se bezvládně sesulo na podlahu s údivem rozevřenými ústy.

Desátník Tenner si pospíšil k hlavní budově hned, jak uslyšel poplachový signál.
U vchodu se zastavil, aby si sundal boty podbité kovovými kroužky. A náhle svraštil obočí údivem. Před ním byly dvě bezpečnostní desky místo jedné.
No, to je fakt. Obě byly stejné. Stanul na jedné z nich a chvíli čekal. Povrch desky vyslal přes jeho chodidla a nohy vysokofrekvenční elektrický impuls, aby zabil všechny možné zárodky a semena, které se k němu mohly přichytit, když byl venku.
Potom vešel do budovy.
O chvíli později k těmže dveřím přišel poručík Fulton. Shodil boty a vstoupil na první z desek.
Ovinula se mu kolem nohou.
"Hej!" křičel Fulton. "Pusť!"
Snažil se nohy uvolnit, ale deska neustupovala. Ovládl ho strach. Vytáhl blaster, ale neměl odvahu střílet na vlastní nohy.
"Pomoc!" vykřikl.
Přiběhli dva vojáci. "Co se stalo, poručíku?"
"Sundejte ze mě tu zatracenou věc!"
Vojáci vyprskli smíchy.
"To není žert," řekl Fulton a náhle zbledl. "Láme mi to nohy! To..."
Začal křičet. Vojáci se vrhli jako šílení na desku. Fulton upadl, zmítal se a příšerně vyl. Nakonec se vojákům podařilo odtáhnout roh desky a uvolnit mu chodidla.
Jenže chodidla tam už nebyla. Nezůstalo z nich nic kromě napolo rozpuštěných holých kostí.

"Teď už víme, že to je nějaká forma organického života," řekl ponuře Hall.
Velitelka Morrisonová se obrátila k desátníku Tennerovi.
"Viděl jsi dvě desky, když jsi vcházel do budovy, že?"
"Ano, dvě. Stoupl jsem – na jednu z nich a vešel jsem."
"Měl jsi štěstí. Stoupl jsi na správnou."
"Musíme být opatrní," řekl Hall. "Musíme dávat pozor na duplikáty. Všechno ukazuje na to, že ať je to cokoli, napodobuje to předměty, na jaké narazí. Jako chameleón. Kamufláž."
"Duplikáty," vyhrkla Stella Morrisonová při pohledu na dvě vázy na květiny stojící na protilehlých koncích stolu, "bude těžké je odlišit. Dva ručníky, dvě vázy, dvě křesla. Existuje celá hromada stejných věcí, které jsou v pořádku. A mezi nimi se objeví jedna, která zaútočí."
"To je ten problém. Nevšiml jsem si v laboratoři ničeho zvláštního. Ten druhý mikroskop se ničím nelišil. A fungoval."
Morrisonová se odtáhla od dvou identických váz s květy. "A co ty vázy. Možná jedna z nich... může to být kterákoli."
"Je mnoho podvojných věcí – přirozených párů. Boty, oblečení, nábytek. Nevšiml jsem si druhého křesla ve svém pokoji. Příslušenství. To nebude lehké. A navíc časem..."
Přestal, když náhle zasvítila obrazovka a na ní se objevila tvář Wooda, zástupce Morrisonové. "Stello, máme další nehodu."
"Kdo je to tentokrát?"
"Jeden z důstojníků je úplně zdematerializovaný. Zůstalo z něj jenom několik knoflíků a blaster... Byl to poručík Dodds."
"To už jsou tři," řekla Morrisonová.
"Jestli je to organické, tak musí existovat nějaký způsob, jak to zničit," zabručel Hall. "Zničili jsme už několik kusů nebo částí toho něčeho. Určitě jsme je zabili. Je možné je ničit! Ale nevíme, kolik jich ještě je. Zneškodnili jsme možná pět nebo šest kousků. A možná, že to je nějaká nekonečně se dělící substance. Cosi na způsob protoplazmy."
"A zatím?"
"Jsme jí nebo jim vydáni napospas. Konečně máme svůj smrtonosný element. To vysvětluje, proč všechno, co jsme zkoumali, je neškodné. Nic nemůže konkurovat této životní formě. U nás také máme mimetické formy života. Hmyz, rostliny. A toho venušanského slimáka. Jenže žádná známá forma se nerovná téhle."
"Ale je možné ji zabít. Sám jsi to zjistil. A to znamená, že máme šanci."

"Jestli ji dokážene odhalit." Hall se rozhlédl po místnosti. Vedle dveří spatřil dva pláště. Byly tam před chvílí také dva? Unaveně se poškrábal na hlavě. "Musíme najít nějaký jed, nebo rozpouštědlo. Něco, co by je ničilo v masovém měřítku. Nemůžeme přece sedět a čekat, až to na nás začne útočit. Potřebujeme něco, co se dá rozprašovat. Zrovna takhle se nám podařilo zničit venušanského slimáka."
Morrisonová nepřítomně hleděla nad Hallovo rameno.
Sledoval její pohled. "Co se stalo?"
"Tamhle v rohu leží dva neceséry. Není to tak dlouho, co tam byl jen jeden... Dobře si to pamatuju." Úplně zmatená zavrtěla hlavou. "Jak je dokážeme rozpoznat? Už toho začínám mít dost."
"Potřebuješ velkého panáka."
Trochu ožila. "Dobrý nápad. Ale –"
"Ale co?"
"Nechci se ničeho dotknout. Jak to mám odlišit?" Dotkla se vlastního blasteru u boku. "Mám chuť do všeho střílet."
"Typická panická reakce. Aby ne. Vždyť jsme postupně likvidováni. Jeden po druhém."

Kapitán Unger uslyšel poplachový signál v přilbě. Okamžitě přerušil práci, posbíral nalovené exempláře a pospíšil ke své ‚plechovce'.
‚Plechovka' byla blíž, než si pamatoval. Zaskočeně se zarazil. Před ním stál s otevřenými dveřmi nevelký, blyštící se dopravní prostředek na podpěrách zabořených do měkké půdy.
Přistoupil k němu, nálezy nesl opatrně v rukou. Otevřel nákladový prostor v zadní části a uložil je tam. Pak nastoupil a usadil se za ovládacím pultem.
Zapnul startér. Motor ale nechytil. Zdálo se mu to divné. Zatímco se snažil zjistit, co se stalo, spatřil něco, co ho znepokojilo.
O pár desítek metrů dál stála mezi stromy ještě jedna ‚plechovka', stejná jako ta, ve které seděl. Byla přesně na tom místě, kde, jak si pamatoval, zaparkoval tu svoji. Takže byl v cizí ‚plechovce'. Zřejmě přijel hledat exempláře fauny a flóry ještě někdo jiný a tohle byla jeho ‚plechovka'.
Vstal, aby vylezl.
Dveře se před ním zavřely. Sedadlo mu přikrylo hlavu. Řídicí panel změkl a začal se roztékat. Zalapal po dechu – dusil se. Snažil se vylézt. Kroutil se a naslepo mával rukama. Kolem něho se udělalo mokro, něco bublalo a teklo čůrky, bylo to teplé jako tělo.
"Žbluňk, žbluňk..."
Něco mu zalilo hlavu. Něco mu zalilo tělo. Celá ‚plechovka' se roztékala. Chtěl si uvolnit ruce, ale nemohl.
Zakrátko pocítil bolest. Rozpouštěl se. V té chvíli si uvědomil, co to je za tekutinu.
Šťávy. Trávicí šťávy. Byl v něčím žaludku.

"Nedívej se!" zvolala Gail Thanasová.
"Proč ne?" odvětil rozesmátý desátník Hendricks a plaval k ní. "Proč se nemohu dívat?"
"Protože chci vylézt z vody."
Slunce vesele osvětlovalo jezero. Paprsky se blýskaly a tančily na zvlněné hladině vody. Kolem břehu vyrůstaly stromy, porostlé mechem – obrovské mlčenlivé sloupy, ovinuté liánami a keříky.
Gail se vyškrábala na břeh, sklepala ze sebe vodu a odhodila vlasy do týla. Nebylo slyšet žádný šum stromů. Okolo vládlo úplné ticho, které jen občas přerušovalo tiché pleskání vlnek o břeh. Byli dost daleko od tábora.
"Řekni mi, až budu moct otevřít oči," zavolal Hendricks a poslušně plaval v kruhu se zavřenýma očima.
"Za chvíli," odpověděla Gail, odcházejíc mezi stromy k místu, kde zanechala oděv. Cítila teplo slunečních paprsků, které jí padaly na holá záda a ruce. Sedla si do trávy a zvedla tuniku a kalhoty.
Setřásla z tuniky listí a kousky kůry a začala si ji přetahovat přes hlavu.
Desátník Hendricks trpělivě čekal ve vodě. Čas plynul pomalu. Panovalo mrtvé ticho. Otevřel oči. Nikde Gail nespatřil.
"Gail?" zavolal.
Ticho.
"Gail!"
Ticho.
Začal rychle plavat ke břehu. Vyběhl z vody. Jedním skokem se octl u své kombinézy, pečlivě uložené na břehu jezera, a vytáhl z ní blaster.
"Gail!"
Les mu odpověděl jen majestátním tichem. Nebyl slyšet ani nejmenší šelest. Znepokojeně stál a rozhlížel se. Ucítil, že ho postupně ovládá strach a mrazí mu krev v žilách – i přes teplo slunečních paprsků.
"Gail! GAIL!"
A všude kolem stále vládlo ticho.

Morrisonová byla víc než znepokojená. "Musíme jednat. Nemůžeme čekat. Deset lidí už přišlo o život při třiceti útocích. Třetina je příliš velké procento."
Hall zvedl hlavu od své práce. "Nejdůležitější je, že už víme, s čím se to utkáváme. Je to skutečně forma protoplazmy s neohraničenou možností změny tvaru." Zvedl nádobu s rozprašovačem. "To nám pomůže udělat si představu, jak moc jich je."
"Co to je?"

"Plyn. Sloučenina arzénu a vodíku. Arsin."
"Co s tím chceš dělat?"
Hall si nasadil na hlavu přilbu. Morrisonová teď slyšela jeho hlas ve svých sluchátkách. "Mám v úmyslu ho rozprášit v laboratoři. Předpokládám, že tady je jich nejvíce. Více než kdekoliv jinde."
"Proč zrovna tady?"
"Tady se prvotně ukládají všechny vzorky a exempláře přinesené zvenčí. A tady proběhlo první střetnutí s touto formou života. Myslím, že se to sem dostalo společně se vzorky nebo jako vzorky a potom to proniklo do ostatních budov."
Velitelka Morrisonová zavřela hledí helmy. Její čtyřčlenná osobní stráž udělala totéž. "Arsin je smrtelně jedovatý i pro lidi, že?"
Hall přitakal. "Musíme zachovat nejvyšší opatrnost. Použijeme to tady na zkoušku, v omezeném rozsahu, ale to je více méně všechno, na co stačíme."
Upravil si přívod vzduchu.
"Co má tvůj test dokázat?" zeptala se.
"Jestli opravdu zaúčinkuje, musí nám poskytnout představu, kolik toho tady je. Budeme lépe vědět, čemu se máme bránit. Může to být vážnější, než si myslíme."
"Co tím míníš?" zeptala se a upravila si vlastní regulátor.
"Celá naše posádka na Modré planetě čítá něco kolem sta lidí. Všechno ukazuje na to, že nejhorší, co nás může potkat, je fakt, že nás postupně zlikvidují. Ale to není nic. Stočlenné oddíly hynou beze stopy téměř denně. To je riziko, jaké musí přijmout každý, kdo se rozhodne poprvé přistát na neznámé planetě. V planetárním měřítku je to množství bez významu."
"Ve srovnání s čím?"
"Jestli jsou nekonečně dělitelní, tak si budeme muset dvakrát rozmyslet, než se rozhodneme odtud odletět. Je lepší zůstat tady a nechat se postupně vyvraždit, než riskovat, že je zavlečeme na Zemi."
Pohlédla na něj. "Copak právě tohle chceš zjistit?... Jestli jsou nekonečně dělitelní?"
"Chci zjistit, s čím máme tu čest. Možná je to jenom pár jednotlivců. A možná jsou všude." Rukou zahrnul celou laboratoř. "Možná polovina věcí v této místnosti není tím, čím má být... Je špatné, když na nás zaútočí. Ale bude horší, když se přestanou ukazovat."
"Horší?" Morrisonová byla zaskočená.
"Jejich mimikry jsou dokonalé. Samozřejmě mám na mysli anorganické předměty. Prohlížel jsem jeden z nich, Stello. Ten, co imitoval mikroskop. Zvětšoval, dovoloval zaostřovat, odrážel světlo – úplně jako normální mikroskop. To je druh mimikry, který převyšuje všechno, co jsme si dosud dokázali vůbec představit. Imituje strukturu materiálu do nejdrobnějších elementů, ze kterých je daný objekt vyrobený."
"Myslíš, že jeden z nich by se mohl s námi dostat na Zemi? Ve formě například oděvu nebo užitného předmětu, který patří k vybavení laboratoře?" Zachvěla se.
"Připusťme, že je to nějaká forma protoplazmy. Taková proměnlivost naznačuje, že je to nějaká jednoduchá primitivní forma – a to vede k možnosti buněčného dělení. Jestli to tak je, tak jakákoliv omezení jejich schopnosti reprodukce jsou prakticky nemožná. Ty rozpouštěcí schopnosti mi vnucují podobnost s jednobuněčnými prvoky."
"Myslíš, že jsou inteligentní?"
"Nemám ponětí, ale doufám, že ne." Hall zvedl rozprašovač. "V každém případě nám to musí ukázat jejich možnosti. A do určité míry potvrdit moje domněnky, že to jsou dostatečně jednoduché struktury, aby se mohly množit běžným dělením... nejhorší z možných variant, samozřejmě z našeho pohledu. Dáme se do práce," řekl nakonec.
Držel rozprašovač a pevně ho k sobě přitiskl. Stlačil ventil a zamířil ústí trysky před sebe. Pomalu jím kroužil po laboratoři. Morrisonová a čtyři její strážci mlčky stáli za ním. Nic se nepohnulo. Sluneční paprsky, procházející okny, se odrážely od nádobek na pěstování baktérií a od přístrojů.
Za chvíli ventil uvolnil.
"Nic jsem nezaregistrovala," řekla Morrisonová, "jsi si jist, že to zapůsobilo?"
"Arsin je bezbarvý. Proboha, jenom si nesundávej přilbu. Je smrtelně jedovatý. Nehýbej se."
Stáli a čekali.
Nějakou dobu se nic nedělo. A pak...
"Proboha!" vykřikla Morrisonová.
V protilehlém konci laboratoře se náhle zachvěla skříňka s mikroskopickými preparáty. Začala se pozvolna roztékat. Hroutila se a ztrácela soudržnost. Za chvíli úplně změnila tvar... Nějaká homogenní substance, připomínající želé, se rozplizla na stole a potom třaslavě stekla na podlahu.
"Ó, tam!"
Bunsenův hořák také změkl a roztekl se. Všechny předměty v místnosti byly v pohybu. Obrovská skleněná retorta se svinula do sebe a změnila se v kouli. Stojan se zkušebními preparáty, poličky s chemickými roztoky...
"Koukněte!" křikl Hall a uskočil.
S hlasitým mlasknutím těsně před ním spadl obrovský kus hmoty. Byla to jediná obří buňka. Bylo dokonce vidět, i když nevýrazně, jádro, stěny i tvrdé vakuoly, zavěšené v cytoplazmě.
Pipety, pinzety a dokonce hmoždíř – to všechno se teď pohybovalo. Polovina vybavení laboratoře se slévala a měnila. Imitovalo se téměř všechno, co se dalo zdvojit. Každý mikroskop měl svoji napodobeninu, každá trubička, sklenice, láhev, miska...
Jeden ze strážců vytáhl blaster. Hall ho ale včas zadržel. "Nestřílej! Arsin je výbušný. Pojďme odtud. Víme už, co jsme

chtěli vědět."
Spěšně otevřeli vstupní dveře do laboratoře a vyšli na chodbu. Hall dveře s třeskem zavřel a důkladně je zamkl.
"No, jak to hodnotíš? Je to špatné?" zeptala se Morrisonová.
"Nemáme šanci. Arsin tomu viditelně vadí, možná to trvale poškodil. Ale stejně nemáme dostatečné množství arsinu. A i kdybychom jím pokryli celou planetu, nemohli bychom použít blastery."
"Připusťme, že opustíme planetu."
"Nemůžeme riskovat, že to zavlečeme do naší sluneční soustavy."
"Jestli tu zůstaneme, budeme postupně pohlceni a rozpuštěni," zaprotestovala Morrisonová.
"Mohli bychom sem dopravit více arsinu. Nebo nějaký jiný jed, který by to zničil. Ale společně s touto formou by zničil většinu života na této planetě a nezůstalo by skoro nic."
"Tak musíme zničit všechny živé organismy! Jestli nemáme jinou možnost, musíme vypálit dočista celou planetu. I kdyby tu měl zůstat jenom popel."
Pohlédli na sebe.
"Musíme se spojit s lodí ze Soustavy," řekla Morrisonová. "Musí naši posádku odvézt co nejdále od toho nebezpečí... Přinejmenším ty, kteří zůstali. Ta ubohá dívka u jezera..." Zachvěla se. "Až všichni opustí planetu, budeme moci provádět kroky, jimiž ji očistíme."
"Chceš riskovat zavlečení téhle formy života na Zemi?"
"Copak může imitovat nás? Může snad napodobovat živé bytosti? Vyšší formy života?"
Hall se zamyslel. "Vypadá to, že ne. Všechno ukazuje na to, že její možnosti jsou omezené na anorganické objekty."
"Tak tu budeme muset nechat všechno anorganické," shrnula ponuře Morrisonová.
"A co naše oděvy! Přece může napodobovat opasky, rukavice, boty..."
"Oděvy si nevezmeme, vrátíme se a nebudeme mít s sebou nic. Myslím absolutně nic!"
Hall zavřel ústa. "Rozumím," řekl zamyšleně. "To není hloupé. Dokážeš přesvědčit všechny, aby... aby tu nechali všechno? Všechno, co mají?"
"Pokud jsou v sázce životy, mám právo přikázat jim to."
"To může být naše jediná šance, jak opustit tuto planetu."

Nejbližší loď dostatečně velká, aby mohla vzít na palubu všechny, se nacházela ve vzdálenosti dvou hodin letu. Právě se vracela na Zemi.
Velitelka Morrisonová odvrátila hlavu od obrazovky.
"Chtějí vědět, co se tu stalo."
"Dovol, já s nimi promluvím," odpověděl Hall a sedl si před obrazovku. Kapitán pozemského křižníku, jehož silnou postavu zdobil zlatý pás, si ho zkoumavě prohlédl. "Major Lawrence Hall z výzkumné sekce zdejší posádky."
"Kapitán Daniel Davis." Kapitán Davis si Halla změřil neodhadnutelným pohledem. "Máte nějaké potíže, majore?"
Hall si olízl rty. "Dovolte mi, abych to vysvětlil, až budeme na palubě. Jestli proti tomu nic nemáte."
"Proč ne?"
"Kapitáne, určitě si pomyslíte, že jsme se zbláznili. Přesně to objasníme, až budeme na palubě," – na chvíli zaváhal, – "protože chceme vstoupit na vaši loď nazí."
Kapitán Davis nadzvedl obočí. "Nazí?"
"Ano, správně."
"Rozumím," řekl Davis. Samozřejmě nerozuměl.
"Za jak dlouho se k nám dostanete?"
"Asi tak za dvě hodiny."
"Teď je 13.00 našeho času. Dorazíte v 15.00?"
"Přibližně ano," souhlasil kapitán.
"Budeme na vás čekat. Až přistanete, nedovolte nikomu vystoupit ven. Otevřte jeden z průlezů. Vstoupíme, a nebudeme mít s sebou vůbec nic. Přijdeme jenom my bez jediné věci. Jakmile budeme na palubě, okamžitě startujte."
Stella Morrisonová se naklonila k obrazovce. "Kapitáne, nebylo by možné... aby vaši lidé..."
"Přistaneme pomocí automatického pilota," upokojil ji kapitán Davis. "Nikdo z mých lidí na palubě nebude. Nikdo vás neuvidí."
"Děkuji," vydechla.
"Není za co." Kapitán Davis zasalutoval. "Sejdeme se za dvě hodiny, velitelko."

"Ať všichni vyjdou ven," nařídila Morrisonová. "Ať nechají oděvy zde. Díky tomu venku nebude nic, co by se mohlo dostat na palubu."
Hall jí pohlédl do očí. "Je to potřeba, abychom si zachránili život, že?"
Poručík Friendly sevřel ústa. "Neudělám to, zůstanu tady."
"Musíš jít."
"Ale, majore..."
Hall pohlédl na hodinky.
"Je 14.50. Jejich loď tu bude každou chvíli. Svlékneme se a půjdeme na letiště."
"Opravdu nemohu vzít nic s sebou?"
"Nic, ani blaster... Oděvy nám dají na lodi. Pospěš si! Záleží na tom tvůj život. Všichni dělají totéž."
Friendly si stáhl košili. "Mám pocit, že děláme hloupost."

Náhle zasvítila obrazovka a rozlehl se ostrý, strojový hlas: "Všichni ven! Okamžitě opustit budovy a vyjít ven! Okamžitě opustit budovy! Okamžitě..."
"Tak rychle?" Hall odběhl k oknu a povytáhl kovovou roletu. "Neslyšel jsem, že by přistával."
Ve středu letiště stál obrovský šedý křižník s pancířem místy pokrytým stopami po srážkách s meteority. Stál nehybně. Nic kolem něj neprozrazovalo sebemenší stopu života.
Skupina nahých lidí k němu nerozhodně kráčela přes plochu letiště, mžourajíc v jasném slunečním světle.
"Už je tu!" Hall si začal stahovat košili. "Jdeme!"
"Počkej na mě!"
"Pospěš si." Hall se svlékl. Oba muži vyběhli do chodby. Svlečení strážci běželi za nimi. Utíkali dlouhou chodbou k hlavním dveřím. Minuli je, seběhli po schodech na plochu. Cítili teplé sluneční paprsky, které hřály jejich nahá těla. Ze všech budov mlčky vybíhali nazí muži a ženy a mířili k lodi.
"To je pohled!" ozval se nějaký důstojník. "Nikdy na to nezapomenu."
"Nejdůležitější je, že přežijeme," ozval se jiný.
"Lawrenci!"
Hall se polekaně obrátil.
"Prosím, neohlížej se. Jdi přede mnou. Půjdu za tebou."
"Jak se cítíš, Stello?"
"Nesvá."
"Bylo to nutné?"
"Myslím, že ano."
"Myslíš, že nám uvěří?"
"Pochybuji," odpověděla, "právě o tom přemýšlím."
"Přinejmenším se vrátíme živí."
"Doufám."
Hall pohlédl na rampu, která se před nimi pomalu spouštěla. První lidé na ni začali vbíhat a pak mizeli okrouhlým průlezem uvnitř lodi.
"Lawrenci –!" Morrisonové se silně chvěl hlas. "Lawrenci, já..."
"Ty co?"
"Bojím se."
"Bojíš se!" zarazil se. "Čeho?"
"Nevím." Celá se třásla.
Ostatní lidé se kolem nich tlačili. "Nelekej se. To je určitě nějaká můra ještě z dětství." Vstoupil na dolní schůdek rampy. "Pospěšme si."
"Chci se vrátit!" Hlas měla plný paniky. "Ne..."
Hall se zasmál. "Už je pozdě, Stello." Vešel na rampu a držel se zábradlí. Kolem něho proudili lidé, cpali se dovnitř a vlekli ho s sebou. "Tak jsme tady."
Muž před ním mu zmizel z očí.
Hall vešel dovnitř hned po něm, do temného nitra lodi, do mlčící temnoty. Velitelka jej následovala.

Přesně v 15.00 kapitán Daniel Davis přistál ve středu letiště. Automaty hlučně otevřely vnější průlez. Davis s ostatními důstojníky lodi seděl na kapitánském můstku a čekali před ohromnou kontrolní obrazovkou.
"No," ozval se po chvíli kapitán Davis. "Kde jsou?"
Důstojníci se začali neklidně vrtět. "Možná, že se něco stalo?"
"Možná je to všechno nějaký šílený vtip?"
Čekali a čekali.
Ale nikdo nepřišel.

přeložil Evžen Jindra

Ukořistěná loď
Generál Thomas Groves se zasmušile zadíval na válečné mapy na zdi. Tenká černá čára, ten železný kroužek kolem Ganymeda, byl pořád na místě. Generál chvíli počkal v nejasné naději, ale čára nikam nezmizela. Konečně se otočil a kolem řad pracovních stolů vykráčel z kartografického křídla.
U dveří ho zastavil major Siller. "Co se děje, pane? Válečná situace se nezměnila?"
"Nezměnila."
"Co budeme dělat?"
"Přistoupíme na podmínky. Jejich podmínky. Nemůžeme dovolit, aby se to táhlo další měsíc. To ví každý. Oni to vědí také."
"Nechat se skřípnout kvůli díře jako Ganymed."
"Kdybychom jen měli víc času. Ale nemáme. Lodě musí zas do hlubin vesmíru, neprodleně. Pokud budeme muset kapitulovat, abychom je tam dostali, uděláme to. Ganymed!" Odplivl si. "Kdybychom je jen mohli zlomit. Ale než se to podaří..."
"Než se to podaří, bude po koloniích."
"Musíme zas dostat rampy pod svou kontrolu," zabručel ponuře Groves. "I když to bude znamenat kapitulaci."

"Jinak to nepůjde?"
"Zjistěte jak." Groves vyrazil kolem Sillera do chodby. "A až to zjistíte, dejte mi vědět."

Válka už trvala dva terranské měsíce bez vyhlídky na rychlé ukončení. Obtížná pozice Senátu soustavy vycházela ze skutečnosti, že Ganymed byl odrazovým můstkem mezi systémem a jeho cennou sítí kolonií u Proximy Centauri. Všechny lodě, které ze soustavy vyrážely do hlubokého vesmíru, startovaly z obrovských vesmírných ramp na Ganymedu. Žádné jiné rampy k dispozici nebyly. Ganymed byl zvolen za odrazový můstek, takže rampy byly pochopitelně vybudovány tam.
Ganymeďané zbohatli převážením nákladů a zásob ve svých malých buclatých lodičkách. Mezi stále větším počtem startujících ganymedských plavidel byly lodě nákladní, křižníky a hlídkové.
A jednoho dne přistála tahle divná flotila mezi rampami, pobila nebo zajala terranské i marťanské stráže a prohlásila Ganymed i s rampami za svůj majetek. Pokud chce Senát dál rampy využívat, musí platit – a to hodně. Dvacet procent ze všeho převáženého zboží bude ponecháno na měsíci a připadne ganymedskému imperátorovi. A navíc plné zastoupení v Senátu.
Pokud se Senát pokusí získat rampy zpět silou, budou zničeny. Ganymeďané už je podminovali vodíkovými bombami. Ganymedská flotila obklíčila měsíc – kruhem z tvrdé oceli. Pokud se flotila Senátu pokusí kruh prorazit a měsíc obsadit, s rampami bude konec. Co Senátu zbývá?
A kolonie u Proximy začaly hladovět.
"Jste si jist, že nemůžeme odstartovat lodě do hlubokého vesmíru z normálních letišť?" zeptal se marťanský senátor.
"Pouze lodě třídy l mají šanci dosáhnout kolonií," vysvětloval velitel James Carmichel unaveně. "Loď třídy l je desetkrát větší než obvyklá meziplanetární loď. Loď třídy jedna vyžaduje rampu několik mil hlubokou. A několik mil širokou. Tak velká loď se nedá odstartovat z louky."
Nastalo ticho. Rozlehlé síně Senátu byly plné, zaplněné do posledního místečka zástupci všech devíti planet.
"Kolonie na Proximě nevydrží dalších dvacet dní," potvrdil doktor Basset. "To znamená, že musíme vyslat loď nejpozději některý den příštího týdne. Jinak, i když se tam dostaneme, už nebude nikdo naživu."
"Kdy budou hotové nové lunární rampy?"
"Za měsíc," odpověděl Carmichel.
"Dříve ne?"
"Ne."
"Pak zjevně budeme muset přistoupit na podmínky Ganymeďanů." Předseda Senátu si s odporem odfrkl. "Devět planet proti jednomu zatracenému měsíci! Jak se opovažují požadovat hlas rovnocenný členům soustavy!"
"Mohli bychom ten kruh prorazit," řekl Carmichel, "ale oni by pak rampy bez váhání zničili."
"Kdybychom jen mohli dopravit koloniím zásoby bez použití ramp," řekl senátor z Pluta.
"To znamená bez lodí třídy 1."
"A nic jiného k Proximě nedoletí?"
"Pokud je nám známo, tak nic."
Jeden ze saturnských senátorů se zvedl. "Veliteli, jaké lodě používá Ganymed? Jsou jiné než naše?"
"Ano. Ale nikdo o nich nic neví."
"Jak startují?"
Carmichel pokrčil rameny.
"Normálně. Z letišť."
"Myslíte, že..."
"Nemyslím, že jsou určeny pro cesty do hlubokého vesmíru. Začínáme se chytat stébel. Prostě žádná loď, která nepotřebuje rampu, není dost velká na to, aby dosáhla hlubokého vesmíru. To je skutečnost, se kterou se musíme smířit."
Předseda Senátu se pohnul. "Senát stojí před rozhodnutím přijmout návrh Ganymeďanů a ukončit válku. Přistoupíme k hlasování, nebo jsou další otázky?"
Ničí kontrolka se nerozsvítila.
"Tak začneme. Merkur. Jak volí první planeta?"
"Merkur hlasuje pro přijetí podmínek nepřítele."
"Venuše. Jak hlasuje Venuše?"
"Venuše hlasuje..."
"Počkat!" velitel Carmichel se náhle vztyčil. Předseda senátu zvedl ruku.
"Co se děje? Senát hlasuje."
Carmichel se upřeně zadíval na proužek fólie, který k němu přilétl přes jednací síň z kartografického oddělení. "Nevím, jak je to důležité, ale myslím, že Senát by o tom měl možná vědět, než začne hlasovat."
"Co je to?"
"Mám zprávu z první linie. Marťanský nájezdník překvapil a obsadil ganymedskou výzkumnou stanici na asteroidu mezi Marsem a Jupiterem. Bylo zabaveno velké množství neporušené ganymedské techniky." Carmichel se rozhlédl po síni. "Včetně ganymedské lodi, nové lodi, testované na stanici. Ganymedská posádka byla zničena, ale loď je neporušená. Nájezdník ji přiveze sem, aby ji naši odborníci mohli prozkoumat."
V síni se zvedl šum.
"Předkládám návrh odložit rozhodnutí, dokud nebude prozkoumána ganymedská loď," vykřikl uranský senátor. "Z toho by něco mohlo být!"

"Ganymeďané vkládají mnoho energie do stavby svých lodí," poznamenal Carmichel k předsedovi Senátu. "Jejich lodě jsou zvláštní. Naprosto jiné než naše. Možná..."
"Jak hlasuje Senát o tomto návrhu?" zeptal se předseda. "Počkáme, dokud loď nebude prozkoumána?"
"Počkáme!" vykřiklo několik hlasů. "Počkáme! Uvidíme."
Carmichel si zamyšleně podrbal ruku. "Stojí to za pokus. Ale jestli z toho nic nevzejde, nezbude nám než kapitulovat."
Složil proužek fólie. "Tak jako tak, stojí to za pokus. Ganymedská loď. To by mě zajímalo..."

Tvář doktora Earla Basseta byla rudá vzrušením.
"Pusťte mě!" Protlačil se řadou uniformovaných důstojníků. "Prosím, pusťte mě." Dva nablýskaní poručici mu ustoupili z cesty a on uviděl, poprvé, velkou kouli z oceli a rexenoidu, která byla ukořistěnou ganymedskou lodí.
"Podívejte se," zašeptal major Siller. "Úplně jiná než naše lodě. Co ji pohání?"
"Nemá trysky motorů," hlásil velitel Carmichel. "Jen přistávací trysky, aby si sedla. Co ji pohání?"
Ganymedská koule tiše spočívala uprostřed terranské experimentální laboratoře a obklopena kruhem lidí připomínala obrovskou bublinu. Byla to krásná loď, třpytila se rovnoměrným kovovým ohněm a ve světle reflektorů vrhala chladné záblesky.
"Mám z ní zvláštní pocit," řekl generál Groves. Najednou zalapal po dechu. "Nepředpokládáte, že by to mohla být... loď s gravitačním pohonem? Ganymeďané prý s gravitací experimentovali."
"Co to je?" řekl Basset.
"Loď poháněná gravitací by dorazila do cíle bez časové prodlevy. Rychlost gravitace je nekonečná. Nelze ji změřit. Pokud ta koule je..."
"Nesmysl," uťal ho Carmichel. "Einstein ukázal, že gravitace není síla, ale zakřivení; zakřivení kosmického prostoru."
"Ale nešlo by postavit loď za použití..."
"Pánové!" Předseda Senátu rychle vstoupil do laboratoře obklopen svou tělesnou stráží. "To je ta loď? Tato koule?"
Důstojníci ustoupili a předseda Senátu se váhavě přiblížil k velké, lesklé ploše. Dotkl se jí.
"Je neporušená," řekl Siller. "Překládají popisky řízení, abychom ho mohli použít."
"Tak toto je ganymedská loď. Pomůže nám?"
"To ještě nevíme," krčil rameny Carmichel.
"Tady jsou naši mozci," řekl Groves. V kouli se otevřel otvor a z něho opatrně vystoupili dva muži v bílých pláštích; nesli sémantikon.
"Jaké jsou výsledky?" zeptal se předseda Senátu.
"Dokončili jsme překlad. Terranská posádka už může loď řídit. Všechny řídicí prvky jsou označeny."
"Než odstartujeme, měli bychom nejprve prozkoumat princip fungování motorů," řekl doktor Basset. "Co o něm víme? Nevíme, co loď pohání ani jaké palivo potřebuje."
"Jak dlouho taková studie potrvá?" zeptal se předseda.
"Několik dní, nejméně," odpověděl Carmichel.
"Tak dlouho?"
"Vždyť nevíme, s čím máme co do činění. Možná, že najdeme radikálně nový typ pohonu a paliva. Dokončit analýzu by mohlo trvat i týdny."
Předseda Senátu se zamyslel.
"Pane," oslovil ho Carmichel. "Myslím, že bychom měli riskovat a přistoupit k letové zkoušce. Snadno sestavíme posádku z dobrovolníků."
"Zkouška by mohla začít okamžitě," řekl Groves. "Ale na analýzu pohonu bychom mohli čekat týdny."
"Myslíte, že by se dobrovolně přihlásilo dost lidí?"
Carmichel si zamnul ruce. "Nemějte obavy. Stačí čtyři muži. Kromě mě tři."
"Dva," řekl generál Groves. "Počítejte se mnou."
"Co já, pane?" zeptal se s nadějí major Siller.
Doktor Basset se nervózně prodral mezi důstojníky. "Bylo by na závadu, kdyby se přihlásil civilista? Jsem na ni k smrti zvědavý."
Předseda Senátu se usmál. "Proč ne? Pokud dokážete být užitečný, do toho. Nuže – posádku máme."
Čtyři muži se na sebe usmáli.
"Pánové?" řekl Groves. "Na co čekáme? Startujeme."

Lingvista přejel prsty po ukazateli. "Vidíte ganymedská značení. Vedle nich jsme doplnili terranské ekvivalenty. Ale je tu háček. Známe ganymedský výraz pro, řekněme, pět. Zahf. Takže pokud někde najdeme zahf, označíme vám pět. Vidíte tento ukazatel? Kde je ručička na nesi? Na nule. Vidíte, jak je označený?"

100	liw
50	ka
5	zahf
0	nesi
5	zahf
50	ka
100	liw

Carmichel přikývl. "A?"
"V tom je problém. Nevíme, k jakým jednotkám se údaj vztahuje. Pět, ale pět čeho? Padesát, ale čeho? Předpokládejme, že je to rychlost. Nebo je to vzdálenost? Jelikož nebyla vyhotovena žádná studie funkce lodi..."
"Neumíte to interpretovat?"
"Jak?" Lingvista poklepal na páku. "Nejspíš se tímhle zapíná motor. Mel – startovat. Páku vypnete a je tu označeno io – zastavit. Ale jak se loď řídí, to je něco jiného. Nedokážeme vám říct, k čemu ten který ukazatel slouží."
Groves se dotkl jakéhosi kola. "Neřídí se loď tímhle?"
"To ovládá brzdící rakety, přistávací motory. Co se hlavního motoru týče, nevíme jaký je ani jak se ovládá, když už ho jednou spustíte. Sémantika vám neporadí. Pouze zkušenost. Čísla jsou v překladu zase jen čísla."
Groves a Carmichel se podívali jeden na druhého.
"No a?" odhodlal se Groves. "Možná se octneme ztraceni ve vesmíru. Nebo spadneme na slunce. Jednou jsem viděl, jak se loď zřítila na slunce. Rychleji a rychleji, níž a níž..."
"Od slunce jsme daleko. A nasměrujeme ji ven ze soustavy, k Plutu. Nakonec ji ovládneme. Nechcete se snad odhlásit. Nebo ano?"
"Jistěže ne."
"A co ostatní?" obrátil se Carmichel k Bassetovi a Sillerovi. "Pořád se chcete zúčastnit?"
"Jistě." Basset se opatrně navlékal do skafandru. "Jdeme."
"Přesvědčte se, že máte utěsněnou helmu." Carmichel mu pomohl zapnout nohavice. "Teď boty."
"Veliteli," doplnil ještě Groves, "dokončují instalaci videofonu. Chtěl jsem, aby ho namontovali, abychom mohli udržovat kontakt. Možná budeme potřebovat pomoct s návratem."
"Dobrý nápad." Carmichel přistoupil k obrazovce a prozkoumal údaje. "Samostatný zdroj napájení?"
"Z důvodů bezpečnosti. Nezávislý na lodi."
Carmichel se posadil před obrazovku a přístroj zapnul. Objevil se lokální operátor. "Spojte mě s posádkou na Marsu. Velitele Vecchiho."
Spojení se začalo navazovat. Zatímco čekal, Carmichel si začal šněrovat boty a nohavice. Právě si nasazoval helmu, když obrazovka znovu ožila. Objevila se Vecchiho temná tvář, hladká sanice nad šarlatovou uniformou.
"Zdravím, veliteli Carmichele," zabručel. Zkoumavě se zadíval na Carmichelův skafandr. "Vy někam cestujete, veliteli?"
"Možná vás navštívíme. Chystáme se vzlétnout v ukořistěné ganymedské lodi. Jestli všechno půjde hladce, doufám, že přistaneme na vašem letišti někdy během dneška."
"Vyklidíme a připravíme ho pro vás."
"Pro jistotu přichystejte nouzové vybavení. Stále si nejsme jisti řízením."
"Přeji hodně štěstí." Vecchiho oči se zaleskly. "Vidím interiér vaší lodi. Jaký má pohon?"
"Ještě pořád nevíme. V tom je problém."
"Doufám, že dokážete přistát, veliteli."
"Díky. My také." Carmichel přerušil spojení. Groves a Siller už byli oblečeni. Pomáhali Bassetovi nasadit sluchátka.
"Jsme připraveni," kývl Groves. Podíval se iluminátorem. Tam je mlčky sledoval kroužek důstojníků.
"Rozlučte se," řekl Siller Bassetovi. "Možná nastává naše poslední minuta na rodné planetě."
"Opravdu nám hrozí nebezpečí?"
Groves se posadil k řídicímu pultu vedle Carmichela. "Připraven?" Sluchátky se jeho hlas donesl ke Carmichelovi.
"Připraven." Carmichel natáhl ruku v rukavici k páce označené mel. "Jdeme na to. Pevně se držte!"
Energicky chytil páku a zatáhl.

Padali prostorem.
"Pomoc!" vykřikl doktor Basset. Sklouzl po nakloněné podlaze a narazil do stolu. Carmichel a Groves se odhodlaně drželi ve snaze zůstat na svých místech u řízení.
Koule se točila a padala, v hustých proudech deště sedala níže a níže. Pod nimi byl průzorem vidět oceán, nekonečná plocha modré vody, kam až oko dohlédlo. Siller na ni zíral kleče na všech čtyřech a klouzal v souladu s pohybem koule.
"Veliteli, kde... kde bychom měli být?"
"Někde u Marsu. Ale tohle nemůže být Mars!"
Groves přepnul spínače brzdících raket, jeden po druhém. Koule se zachvěla, jak se rakety zapnuly a vybuchly k životu.
"Jen klid," řekl Carmichel, zatímco natahoval krk, aby viděl průzorem. "Oceán? Co to sakra..."
Koule se srovnala a rychle vystřelila nad vodu; letěla rovnoběžně s hladinou. Siller se chytil zábradlí a pomalu se postavil na nohy. Pak pomohl vstát Bassetovi. "V pořádku, doktore?"
"Díky." Basset zavrávoral. Pod helmou mu spadly brýle. "Kde to jsme? Už na Marsu?"
"Někde jsme," podotkl Groves, "ale určitě to není Mars."
"Ale já myslel, že letíme na Mars."
"To my také." Groves opatrně snížil rychlost koule. "Sám vidíte, že tohle není Mars."
"Tak co je to?"
"Nevím. Ale zjistíme to. Veliteli, sledujte levou trysku. Přetáčí. Váš spínač."
Carmichel upravil tah. "Kde myslíte, že jsme? Nerozumím tomu. Jsme ještě na Teře? Nebo na Venuši?"
Groves zapnul obrazovku. "Jestli jsme na Teře, brzy to zjistíme." Zapnul velkorozsahový přijímač. Obrazovka zůstala prázdná. Nic se neobjevilo.
"Na Teře nejsme."
"Nejsme ani nikde v soustavě." Groves otočil ovladačem. "Žádná odpověď."

"Zkuste frekvenci velkého marťanského vysílače."
Groves nastavil ovladač. V bodě, kde měl být signál marťanského vysílače, nebylo nic. Čtyři muži hloupě civěli na obrazovku. Celý život na této vlně chytali známé sangvinické tváře marťanských hlasatelů. Dvacet čtyři hodin denně. Nejsilnější vysílač v soustavě pokrýval všech devět planet a dosahoval i do hlubokého vesmíru. A byl neustále v provozu.
"Bože," vydechl Basset. "Jsme mimo soustavu."
"Nejsme v soustavě," potvrdil Groves. "Všimněte si křivky horizontu: jsme na malé planetě. Možná na nějakém měsíci. Ale tuhle planetu nebo měsíc jsem ještě nikdy neviděl. Ani v soustavě, ani u Proximy."
Carmichel vstal. "Ty jednotky musí být velké násobky, určitě. Jsme mimo soustavu, možná až na druhé straně Galaxie." Vyhlédl průzorem ven na převalující se vodu.
"Nevidím žádné hvězdy," stěžoval si Basset.
"Hvězdy můžeme zaměřit později. Až budeme na druhé straně, ve stínu."
"Oceán," zabručel Siller. "Kilometry. A dobrá teplota." Opatrně si sundal helmu. "Možná je nakonec nebudeme potřebovat."
"Radši si je necháme, dokud nezkontrolujeme atmosféru," nabádal Groves. "Není tady v téhle bublině někde kontrolní tester?"
"Žádný nevidím," řekl Carmichel.
"No, to je jedno. Pokud..."
"Pane!" přerušil je Siller, "pevnina."
Vrhli se k průzoru. Ve výhledu, na horizontu planety, se začala zdvihat země. Dlouhý, nízký pás pobřeží. Viděli zelenou; krajina byla úrodná.
"Natočím ji trochu doprava," Groves se posadil se k pultu a nastavil řízení. "Tak co?"
"Směřujeme přímo k ní," Carmichel se posadil vedle něho. "No, aspoň se neutopíme. To by mě zajímalo, kde jsme. Jak to poznáme? Co když se nepodaří srovnat hvězdnou mapu? Můžeme udělat spektrální analýzu, pokusit se najít nějakou známou hvězdu..."
"Už tam skoro jsme," řekl Basset nervózně. "Radši zpomalte, generále. Nabouráme."
"Dělám, co můžu. Nějaké hory nebo vrcholy?"
"Ne. Vypadá docela ploše. Jako pláň."
Koule se spouštěla níž a níž, zpomalovala. Zelená krajina ubíhala pod nimi. Konečně se v dálce objevila řada skromných kopečků. Koule už málem brousila o zem, jak se ji oba piloti snažili zastavit.
"Klid, klid," mumlal Groves. "Moc rychle."
Všechny brzdné rakety pracovaly na plný výkon. Koule vydávala šílený řev a házela sebou. Postupné ztrácela rychlost, až téměř jen visela na obloze. A pak, jako dětský balónek, pomalu dosedala na zelenou pláň.
"Vypnout motory!"
Piloti přehodili spínače. Najednou všechny zvuky ustaly. Podívali se jeden na druhého.
"Každou chvíli..." zamumlal Carmichel.
Plop!
"Jsme dole," řekl Basset. "Jsme dole."
Opatrně odšroubovali průlez, helmy pečlivě nasazené. Siller měl připravenou pistoli, zatímco Groves a Carmichel odsunovali rexenoidový poklop. Do koule vtrhla masa teplého vzduchu a rozprostřela se v prostoru.
"Vidíte něco?"
"Nic. Rovná pole. Nějaká planeta." Generál sestoupil na zem. "Malinké rostliny! Jsou jich tu tisíce. Nevím, co je to za druh."
Ostatní muži vystoupili a boty se jim zabořily do vlhké půdy. Rozhlédli se kolem.
"Kudy?" optal se Siller. "K těm kopcům?"
"Proč ne. To je ale placatá planeta!" Carmichel vykročil a za ním zůstaly vtištěné hluboké stopy. Ostatní ho následovali.
"Vypadá to tu neškodně," usoudil Basset. Utrhl hrst rostlinek. "Co jsou zač? Nějaký plevel." Nacpal si je do kapsy skafandru.
"Stát." Siller ztuhl, znehybněl, pistoli zdviženou.
"Co se děje?"
"Něco se pohnulo. Támhle v tom křoví."
Cekali. Kolem nich byl klid. Lehký vánek se zatočil v zeleném koberci. Nebe nad nimi bylo čisté, teple modré s pár lehkými mráčky.
"Jak to vypadalo?" chtěl vědět Basset.
"Nějaký hmyz. Chvilku." Siller přešel k trsu rostlin. Kopl do nich. Najednou vyběhlo drobné stvoření a rychle zmizelo. Siller vystřelil. Ze země zahučel bílý plamen. Když se oblak dýmu rozplynul, nebylo vidět nic, jen sežehlou jámu.
"Pardon," Siller roztřeseně sklonil zbraň.
"To je v pořádku. Lepší vystřelit první, na neznámé planetě." Groves a Carmichel se vydali nahoru po mírném svahu.
"Počkejte na mě," volal Basset. Zůstal za ostatními. "Mám něco v botě."
"Doběhnete nás." Tři důstojníci šli dál a doktora nechali o samotě. S brbláním se posadil na vlhkou zem. Pomalu a opatrně si začal rozvazovat botu.
Vzduch kolem něho byl teplý. Vzdychl, uvolnil se. Po chvíli si sundal helmu a upravil si brýle na nose. Vzduch byl prosycen vůněmi rostlin a květin. Zhluboka se nadechl a pomalu vydechoval. Pak si opět nasadil helmu a dokončil

zavazování boty.
V trsu plevele se objevil malinký mužík, ani ne dvacet centimetrů vysoký, a vystřelil po něm šíp.
Basset se podíval dolů. Šíp, nicotná dřevěná tříska, trčel z rukávu jeho skafandru. Otevřel a zase zavřel ústa, ale nepromluvil ani nezavolal.
Druhý šíp se odrazil od průhledného štítu jeho helmy. Pak třetí a čtvrtý. K mužíkovi se přidali druhové, jeden z nich na malinkém koni.
"Matko nebeská!" vydechl Basset.
"Co se děje?" Ve sluchátkách se ozval hlas generála Grovese. "Jste v pořádku, doktore?"
"Pane, malinkatý mužík na mě právě vystřelil šíp."
"Opravdu?"
"Je tu... je jich tu už celá skupina."
"Zbláznil jste se?"
"Ne!" Basset se vyškrábal na nohy. Zvedl se roj šípů, některé se zabodly do skafandru a jiné se odrazily od helmy. K uším mu dolehly ostré hlasy mužíků – vzrušené, pronikavé zvuky. "Generále, prosím, vraťte se sem."
Groves a Siller se objevili na vrcholu kopce. "Bassete, vy jste se asi..."
Zastavili se jako přimrazení. Siller pozvedl pistoli, ale Groves uchopil hlaveň a sklonil ji k zemi. "Nemožné." Popošel, zrak upřený k zemi. Do helmy mu ťukl šíp. "Mužíci. S luky a šípy."
Najednou se mužíci otočili a rozprchli. Utíkali, někteří po svých, někteří na koních, plevelem a do křoví.
"Támhle jsou," řekl Siller. "Budeme je sledovat? Podíváme se, kde bydlí?"
"To není možné." Groves zavrtěl hlavou. "Na žádné planetě se nevyvinuli takhle maličcí lidé. Tak malí."
Velitel Carmichel sešel z kopce. "Viděl jsem dobře? Vy jste to viděli také? Malinkaté postavičky, jak utíkají pryč?"
Groves si vytáhl ze skafandru šíp. "Viděli. A cítili." Přidržel si šíp před štítem helmy a zkoumal ho. "Podívejte, špička se třpytí. Má kovový hrot."
"Všimli jste si jejich oblečení?" zeptal se Basset. "V jedné knížce, kterou jsem četl, takhle vypadal Robin Hood. Kapucky, boty."
"V knížce..." Groves si promnul bradu a v očích se mu najednou zvláštně zalesklo. "V knize."
"Co, pane?" zeptal se Siller.
"Nic." Groves najednou ožil a pustil se za človíčky. "Budeme je sledovat. Chci vidět jejich město."
Zrychlil a velkými kroky sledoval mužíky, kteří se zatím nedostali příliš daleko.
"Tak jdeme," rozhodl Siller. "Než nám utečou." S Carmichelem a Bassetem vyrazili za Grovesem a dohonili ho. Všichni čtyři drželi krok s mužíky, kteří běželi, jak nejrychleji dokázali. Po nějaké době se jeden z mužíků zastavil a vrhl se na zem. Ostatní se ohlíželi a váhali.
"Je unavený," řekl Siller. "Nezvládá to."
Strhlo se pronikavé kvičení. Ostatní ho pobízeli.
"Pomozme mu," řekl Basset. Sklonil se a zvedl maličkou bytůstku. Opatrně ho držel mezi prsty rukavice a otáčel ho dokola. "Au!" Rychle ho postavil na zem.
"Co se stalo?" Groves došel až k němu.
"Dal mi žihadlo." Basset si třel palec.
"Žihadlo?"
"Chci říct – bodl mě. Mečem."
"To bude v pořádku." Groves šel dál za mužíčky.
"Pane," obrátil se Siller ke Carmichelovi, "problém Ganymedu mi teď rozhodně připadá dost vzdálený."
"Je daleko."
"Jsem zvědavý, jak bude vypadat jejich město," těšil se Groves.
"Myslím, že to vím," řekl Basset.
"Vy to víte? Jak?"
Basset neodpověděl. Vypadalo to, že je pohroužen hluboko v myšlenkách a zároveň pozorně sleduje postavičky na zemi.
"Pojďte," vybízel kolegy. "Ať je neztratíme."

Stáli vedle sebe a nikdo z nich nemluvil. Před nimi, pod dlouhým svahem, leželo miniaturní město. Malinké postavičky do něho vběhly přes padací most. Teď se most zdvíhal, tažen téměř neviditelnými vlákny. Pozorovali ho, až se s klapnutím zcela přitiskl k hradbě.
"Tak, doktore?" zeptal se Siller. "Našel jste, co jste čekal?"
Basset přikývl. "Přesně."
Město bylo obehnáno zdí z šedého kamene. Kolem byl malinký příkop. Uvnitř se zdvíhaly nesčetné věžičky, skrumáž hřebenů, štítů a střech. Ve městě panovala horečná aktivita. Přes příkop doléhala ke čtyřem mužům kakofonie pronikavých zvuků z bezpočtu hrdel. Na hradbách se objevili vojáci ve zbroji, a přes příkop je sledovali.
Najednou se padací most zachvěl. Začal padat a klesat na místo. Nastala chvíle napětí. Pak...
"Podívejte!" vykřikl Groves. "Už jdou!"
Siller zvedl zbraň. "Pane bože! Podívejte na ně!"
Horda ozbrojených mužů na koních dusala přes most a rozlévala se po prostoru za ním. Zamířili přímo ke čtyřem mužům ve skafandrech. Na jejich štítech a mečích jiskřilo slunce. Byly jich stovky, nesli vlajky, prapory a zástavy všech velikostí a barev. Silný dojem v malém měřítku.

"Připravte se," řekl Carmichel. "Myslí to vážně. Pozor na nohy." Upravil si helmu.
První vlna jezdců zasáhla Grovese, který stál trochu před ostatními. Obklíčil ho kruh válečníků, malé lesklé postavičky s péry a ve zbroji mu divoce sekaly po kotnících.
"Nechtě toho," zavyl Groves a uskočil. "Dost!"
"Budou nám dělat potíže," řekl Carmichel.
Siller se začal nervózně smát, když kolem něho prolétly šípy. "Mám jim to dát, pane? Jedna rána z pistole a..."
"Ne! Nestřílejte – To je rozkaz." Groves ustoupil, neboť se na něj vyřítil jízdní šik s napřaženými kopími. Pokrčil nohu a lehce je povalil těžkou botou. Zmatená masa koní a lidí se snažila seskupit.
"Ustoupíme," řekl Basset. "Ti zatracení lučištníci."
Bezpočet pěších mužů se hrnulo z města s dlouhými luky a toulci pověšenými na zádech. Vzduch naplnila směsice pronikavých zvuků.
"Má pravdu," přikývl Carmichel. Nohavice měl prosekané odhodlanými rytíři, kteří sesedli a znovu a znovu na něj útočili mečem ve snaze podetnout ho. "Jestliže nebudeme střílet, měli bychom ustoupit. Mají výdrž."
Zasypaly je mraky šípů.
"Střílet umějí," připustil Groves. "Tihle muži jsou vycvičení vojáci."
"Pozor," varoval Siller. "Snaží se proniknout mezi nás. Chtějí nás dostat jednoho po druhém." Nervózně se pohnul ke Carmichelovi. "Padáme dosud."
"Slyšíte je?" Carmichel se zájmem pozoroval maličkou armádu. "Jsou celí zuřiví. Nelíbíme se jim."
Čtyři muži ustoupili pár úkroky. Postavičky je přestaly sledovat a využily přestávky k reorganizaci svých řad.
"Ještě štěstí, že máme na sobě skafandry," usoudil Groves. "Tohle už není legrace."
Siller se sehnul a utrhl chomáč plevele. Hodil ho na šik rytířů. Rozprchli se.
"Jdeme," řekl Basset. "Jdeme pryč."
"Pryč?"
"Jdeme odsud," Basset byl úplně bledý. "To je neuvěřitelné. To musí být nějaká hypnóza. Něco ovládá naše mysli. Tohle nemůže být skutečné."
Siller ho chytil za paži. "Jste v pořádku? Co se děje?"
Bassetova tvář byla podivně zkroucená. "Nemůžu se s tím vyrovnat," zamumlal těžce. "To otřásá celým předivem vesmíru. Všemi základními názory."
"Proč? Jak to myslíte?"
Groves položil ruku Bassetovi na rameno. "Jen klid, doktore."
"Ale generále..."
"Vím na co myslíte. Ale to není možné. Musí být nějaké racionální vysvětlení. Musí."
"Pohádka," zamumlal Basset. "Příběh."
"Shoda náhod. Ten příběh je společenská satira, nic víc. Společenská satira, fiktivní dílo. Jen vám tohle místo připomíná. Ta podobnost je jen..."
"O čem to vy dva mluvíte?" zeptal se Carmichel.
"O této planetě." Basset se odtáhl. "Musíme odsud. Chytili jsme se do jakési mentální sítě."
"O čem to mluví?" Carmichel pohlédl z Basseta na Grovese. "Vy víte, kde jsme?"
"Tam nemůžeme být," řekl Basset.
"Kde?"
"Vymyslel si to. Je to pohádka. Příběh pro děti."
"Ne, společenská satira, abych to upřesnil," řekl Groves.
"O čem to mluví, pane?" obrátil se Siller k veliteli Carmichelovi. "Víte to?"
Carmichel zavrčel. Tvář se mu pomalu rozjasnila. "Co?"
"Víte, kde jsme, pane?"
"Jdeme ke kouli," zavelel Carmichel.

Groves nervózně přecházel sem a tam. Zastavil se u iluminátoru a zamyšleně zíral ven, oči upřené do dáli.
"Jdou sem další?" řekl Basset.
"Spousty."
"Co ředˇ dělají?"
"Stále pracují na té věži."
Malý národ stavěl věž, lešení vedle koule. Stovky jich pracovaly společně, rytíři, lučištníci, dokonce ženy a chlapci. Vozy tažené koňmi a voly přivážely zásoby z města. Ostrý jekot pronikal stěnami koule a doléhal ke čtyřem mužům uvnitř.
"Tedy?" zeptal se Carmichel. "Co budeme dělat? Vrátíme se?"
"Mám toho dost," vrčel Groves. "Jediné, co teď chci, je vrátit se na Terru."
"Kde jsme?" dožadoval se Siller už podesáté odpovědi. "Doktore, vy to víte. Řekněte mi to, sakra! Všichni tři. Proč to neřeknete?"
"Protože si chceme udržet zdravý rozum," řekl Basset se zaťatými zuby. "Proto."
"Moc rád bych to věděl," zamumlal Siller. "Kdybychom šli támhle do rohu, pověděl byste mi to?"
Basset zavrtěl hlavou. "Neobtěžujte mě, majore."
"To prostě nejde," trval na svém Groves. "Jak by mohlo?"
"A když odletíme, nikdy se to nedozvíme. Nikdy si nebudeme jisti. Bude nás to pronásledovat celý život. Byli jsme

opravdu... tady? Existuje to místo skutečně? A je to opravdu..."
"Byla tam ještě jedna říše," vzpomněl si Carmichel najednou.
"Druhá říše?"
"V tom příběhu. Místo, kde byli obyvatelé velcí."
Basset přikývl. "Ano, jmenovalo se... cože?"
"Brobdingnag."
"Brobdingnag. Možná, že také existuje."
"Tak vy si opravdu myslíte, že tohle je..."
"Neodpovídá přesně popisu?" Basset mávl rukou k iluminátoru. "Není to tak, jak popsal? Všechno malé, malinkatí vojáci, malá opevněná městečka, voli, koně, rytíři, králové, vlajky. Padací most. Příkop. A ty jejich zatracený věže. Pořád stavějí věže – a střílejí šípy."
"Doktore," ozval se znovu Siller. "Čí popis?"
Žádná odpověď.
"Mohl... mohl byste mi to pošeptat?"
"Nechápu, jak by to bylo možné," řekl Carmichel prostě. "Pamatuji si tu knihu, jistě. Četl jsem ji, když jsem byl kluk, jako my všichni. Později jsem si uvědomil, že to byla satira na způsoby té doby. Ale pro Boha, buď je to jedno a nebo druhé. Ale skutečné místo ne!"
"Možná, že měl šestý smysl. Možná, že tam opravdu byl. Tady. V nějaké vizi. Možná, že měl vidění. Říká se, že ke konci byl prý už šílený."
"Brobdingnag. To druhé místo," uvažoval Carmichel. "Pokud existuje tohle, možná, že i tamto. Mohlo by nám to prozradit... Mohli bychom se ujistit. Takové jisté ověření."
"Ano, naší teorie. Hypotézy. Předpokládáme, že by také mělo existovat. Jeho existence by byla svým způsobem důkazem."
"Teorie L předpovídá existenci B."
"Musíme se ujistit," řekl Basset. "Pokud se vrátíme bez ujištění, navždy se budeme ptát. Až budeme bojovat s Ganymeďany, najednou se zastavíme a zamyslíme se... byl jsem opravdu tam? Opravdu to existuje? Tolik let jsme mysleli, že je to jen příběh. Ale teď..."
Groves přešel k řízení a posadil se. Pozorně se zadíval na ukazatele. Carnichel se posadil vedle něho.
"Vidíte to," Groves se dotkl prstem velkého centrálního ukazatele. "Ukazuje liw, 100. Pamatujete si, kde byl, když jsme vyrazili?"
"Jistě. Na nesi. Na nule. Proč?"
"Nesi je neutrální pozice. Naše výchozí pozice, domov – Terra. V jednom směru jsme došli na hranici. Carmicheli, Basset má pravdu. Musíme to zjistit. Nemůžeme se vrátit na Terru, aniž bychom věděli, jestli tohle je opravdu... však víte."
"Chcete to přetočit úplně na druhou stranu? Nezastavit se na nule? Jít na druhý konec? Do druhého liw?"
Groves přikývl.
"Dobrá." Velitel pomalu vydechl. "Souhlasím s vámi. Také to chci vědět. Musím to vědět."
"Doktore Bassete," Groves přivedl doktora k pultu. "Nepoletíme zpátky na Terru, ještě ne. My dva chceme pokračovat dál."
"Dál?" Bassetovi zaškubalo ve tváři. "Myslíte za Terru? Na druhou stranu?"
Přikývli. Nastalo ticho. Rány a zvonění zvenku ustaly. Věž téměř dosahovala úrovně iluminátoru.
"Musíme to vědět," kývl Groves.
"Jsem pro," řekl Basset.
"Dobře," odsouhlasil to Carmichel.
"Kéž byste mi někdo řekl, o čem to pořád mluvíte," postěžoval si Siller. "Řeknete mi to?"
"Tak jdeme na to," Groves se chopil páky. Chvíli ji mlčky držel. "Jsme připraveni?"
"Připraveni."
Groves zatáhl za páku a stlačil ji až dolů.

Tvary, obrovské a zmatené.
Koule se kymácela ve snaze získat rovnováhu. Zase padali a klouzali. Koule se ztrácela v moři vágních, mlhavých tvarů, obrovských temných postav, které se pohybovaly na všech stranách za iluminátorem.
Basset civěl ven, brada mu spadla. "Co..."
Koule padala rychleji a rychleji. Všechno bylo rozmlžené, beztvaré. Stíny tvarů letěly a pluly kolem, tak velké, že se jejich kontury ztrácely.
"Pane!" zabručel Siller. "Veliteli! Rychle! Podívejte!"
Carmichel se přiblížil k oknu.
Byli ve světě obrů. Kolem koule se tyčily veliké postavy, těla tak velká, že viděli jen části. Byly tu i další tvary, ale ty byly tak obrovské a mlhavé, že je nedokázali zařadit. Všude kolem duněl řev, hluboký spodní proud zvuku jako vlny monstrózního oceánu. Odrážený zvuk, hučení, které házelo koulí sem a tam, dokola.
Groves vzhlédl k Bassetovi a Carmichelovi.
"Tak je to pravda," řekl Basset.
"Tím se to potvrzuje."
"Nemohu tomu uvěřit," vrtěl hlavou Carmichel. "Ale tohle je důkaz, který jsme chtěli. Je tady... tam venku."

Něco přicházelo ke kouli, zlověstně to dupalo stále blíž. Siller najednou vykřikl a ustoupil od okna. S bledou tváří chňapl po zbrani.
"Grovesi!" vykřikl Basset. "Hoďte tam neutrál! Rychle! Musíme uletět!"
Carmichel odstrčil Sillerovu pistoli a zašklebil se na něho. "Promiňte. Tentokrát je moc malá."
Natáhla se po nich ruka, tak velká, že zastínila světlo. Prsty, kůže s otevřenými póry, nehty, obrovské trsy chlupů. Koule se zatřásla, jak se kolem ní ruka sevřela ze všech stran.
"Generále! Rychle!"
Pak byla pryč. Tlak ustal, zmizel. Za oknem nebylo... nic. Ukazatele se opět rozhýbaly, ručička se zdvíhala k nesi. K neutrálu. K Teře.
Basset s úlevou vydechl. Sundal si helmu a promnul čelo.
"Unikli jsme," řekl Groves. "Právě v čas."
"Ruka," řekl Siller. "Natahovala se k nám. Obrovská ruka. Kde jsme byli? Řekněte mi!"
Carmichel se posadil vedle Grovese. Mlčky se na sebe podívali.
Carmichel si odkašlal. "Nesmíme to nikomu říct. Nikomu. Nevěřili by nám a navíc, bylo by velice škodlivé, kdyby uvěřili. Veřejnost se nesmí dozvědět něco takového. Příliš mnoho by se zhroutilo."
"Musel to zahlédnout ve vizi. Pak to napsal jako příběh pro děti. Věděl, že to nikdy nemůže prezentovat jako pravdu."
"Tak nějak. Jeho svět tedy skutečně existuje. Oba existují. A možná další. Říše divů, Země Oz, Pellucidar, Erewhon, všechny představy, sny..."
Groves položil ruku na velitelovu paži. "Jen klid. Prostě jim řekneme, že loď nefungovala. Co se jich týče, nikde jsme nebyli. Dobrá?"
"Dobrá." Videofon už začínal prskat a ožívat. Tvořil se obraz. "Dobrá. Nic neřekneme. Zůstane to mezi námi čtyřmi." Zadíval se na Sillera. "Námi třemi, chtěl jsem říct."
Na obrazovce se objevil obraz předsedy Senátu. "Veliteli Carmicheli! Jste v bezpečí? Byli jste schopni přistát? Mars neposlal žádnou zprávu. Je posádka v pořádku?"
Basset se zahleděl ven. "Visíme asi míli nad městem. Terranským městem. Pomalu sestupujeme. Nebe je plné lodí. Nepotřebujeme pomoc, že?"
"Ne," řekl Carmichel. Pomalu začal zapínat brzdící rakety a zpomalovat sestup.
"Jednou, až skončí válka," řekl Basset, "se na to budu chtít zeptat Ganymeďanů. Rád bych se dozvěděl, co za tím je."
"Možná budete mít možnost," řekl Groves, který najednou vystřízlivěl. "Přesně tak. Ganymed! Naše naděje na vítězství ve válce se definitivně rozplynula."
"Předseda Senátu bude zklamaný," konstatoval ponuře Carmichel. "Možná se vám to přání splní už velice brzy, doktore. Válka patrně skončí zanedlouho – teď, když jsme se vrátili s prázdnýma rukama."

Štíhlý žlutý Ganymeďan pomalu vešel do místnosti a za ním se dveřmi proplazily lemy jeho šatu. Zastavil se a uklonil. Velitel Carmichel toporně přikývl.
"Bylo mi řečeno, abych se sem dostavil," zašveholil jemně Ganymeďan. "Bylo mi řečeno, že v této laboratoři se nachází něco z našeho majetku."
"Přesně tak."
"Pokud nejsou námitky, rádi bychom..."
"Do toho, vezměte si ji."
"Výborně. Rád vidím, že k nám nechováte zášť. Teď, když už jsme zase přátelé, doufám, že budeme moci spolupracovat v souladu, na základě rovnocenné..."
Carmichel se náhle otočil a vykročil ke dveřím. "Váš majetek je tady. Pojďte."
Ganymeďan ho následoval do hlavní budovy laboratoře. Uprostřed rozlehlé místnosti tiše spočívala koule.
Groves k ní přistoupil. "Vidím, že si pro ni přišli."
"Tady je," řekl Carmichel Ganymeďanovi. "Vaše vesmírná loď. Vezměte si ji."
"Naše časová loď, chcete říct."
Groves a Carmichel sebou trhli. "Vaše co?"
Ganymeďan se tiše usmál. "Naše časová loď." Ukázal na kouli. "Tady je. Můžeme ji začít přesunovat na transportér?"
"Sežeňte Basseta," řekl Carmichel. "Rychle!"
Groves vyběhl z místnosti. Za chvilku byl zpátky i s doktorem Bassetem.
"Doktore, tento Ganymeďan si přišel pro svůj majetek." Carmichel se zhluboka nadechl. "Svůj... svůj stroj času."
Basset nadskočil. "Svůj co? Svůj stroj času?" Ve tváři mu zaškubalo. Najednou ustoupil. "Toto? Stroj času? Ne to, co jsme... ne..."
Groves se s jistým úsilím uklidnil. Ke Ganymeďanům se obrátil tak nenuceně, jak jen dokázal, a snažil se dát svému hlasu neutrální tón. "Mohu vám položit pár otázek, než si odvezete svou... časovou loď?"
"Samozřejmě. Zodpovím je, jak nejlépe dovedu."
"Tato koule. Ta... ta cestuje v čase? Ne v prostoru? To je stroj času? Může do minulosti? Do budoucnosti?"
"Přesně tak."
"Chápu. A nssi na ukazateli, to je současnost."
"Ano."
"A směrem vzhůru je minulost?"
"Ano."
"Dolů se pak ukazuje budoucnost. Ještě jednu věc. Jen jednu. Člověk cestující zpět do minulosti by to poznal, díky

roztažení vesmíru..."
Ganymeďan zareagoval. Po tváři mu přelétl úsměv, jemný, znalý úsměv. "Vy jste loď vyzkoušel, že?"
Groves přikývl.
"Cestoval jste do minulosti a shledal všechno výrazně menším? Ve zmenšené velikosti?"
"Přesně tak, protože vesmír se rozpíná! A budoucnost s ním. Všechno se zvětšilo. Roztáhlo."
"Ano." Ganymeďanův úsměv se rozšířil. "Je to šok, že? Žasnete, když vidíte svůj svět zmenšený, osídlený malými tvorečky. Ale velikost je, samozřejmě, relativní. Jak zjistíte, když se vydáte do budoucnosti."
"Tak je to tedy." Groves vydechl. "No, to je vše. Můžete si vzít svou loď."
"Cestování v čase," řekl Ganymeďan s lítostí v hlase, "není úspěšný směr výzkumu. Minulost je příliš malá, budoucnost příliš zvětšená. Uznali jsme tuto loď za prohru."
Ganymeďan se dotkl lodi svým makadlem.
"Nedokázali jsme si představit, k čemu by vám byla. Dokonce vzešla domněnka" – Ganymeďan se usmál – "že jste s její pomocí chtěli dosáhnout svých kolonií v hlubokém vesmíru. Ale to by bylo příliš zábavné. Tomu jsme nemohli uvěřit."
Nikdo nic neřekl.
Ganymeďan dal hvizdem signál. Dovnitř se nahrnula stěhovací parta a začala kouli nakládat na obrovský plochý tahač.
"Takže tak to bylo," zabručel Groves. "Byli jsme pořád na Teře. A ti lidé, to byli naši předkové."
"Přibližně z patnáctého století," řekl Basset. "Alespoň tak bych to odhadoval podle jejich šatů. Středověk."
Podívali se na sebe.
Najednou se Carmichel zasmál. "A my mysleli, že jsme... My mysleli, že jsme..."
"Věděl jsem, že je to jen dětský příběh," řekl Basset.
"Společenská satira," opravil ho Groves.
Mlčky sledovali, jak Ganymeďané odtahují svou kouli ven z budovy, do připravené nákladní lodě.

přeložil Tomáš Pártl

Chůva
"Když se tak ohlédnu," řekla Mary Fieldsová, "divím se, jak jsme vůbec dokázali vyrůst bez Chůvy, která by se o nás starala."
Nebylo pochyb o tom, že Chůva po svém příchodu změnila celý chod Fieldsovy domácnosti. Od okamžiku, kdy děti ráno otevřely oči, až po jejich poslední ospalé zaklimbání byly v přítomnosti Chůvy, která je sledovala, postávala nad nimi a dohlížela, aby bylo postaráno o všechny jejich potřeby.
Když pan Fields odcházel do úřadu, věděl, že jeho děti jsou v bezpečí, v dokonalém bezpečí. A Mary se zbavila nekonečné řady domácích prací a starostí. Nemusela děti budit, nemusela je oblékat, dohlížet na to, zda se umyly, dojídat po nich a tak dále. Nemusela je ani vodit do školy. A po škole, když nepřišly ihned domů, nemusela ustrašeně přecházet bytem a strachovat se, že se jim něco přihodilo.
Ovšemže je Chůva nerozmazlovala. Když se jim zachtělo něčeho pošetilého nebo nebezpečného (plného obchodu sladkostí nebo policistova motocyklu), Chůvina vůle byla neoblomná. Jako dobrý pastýř věděla, kdy je třeba upřít stádečku jeho přání.
Obě děti ji milovaly. Jednou, když Chůva musela být poslána do opravny, naříkaly, že si mohly oči vyplakat. Matka ani otec je nedokázaly utišit. Ale Chůva se nakonec vrátila a všechno bylo v pořádku. A bylo načase! Paní Fieldsová byla úplně vyčerpaná.
"Panebože," vydechla a sesula se na židli. "Co bychom si bez ní počali?"
Pan Fields se na ni podíval: "Bez koho?"
"Bez Chůvy."
"To ví jenom ti nahoře," řekl pan Fields.
Jakmile Chůva děti vzbudila – vysíláním slabého melodického bzučení kousek od jejich hlav –, dohlédla na to, aby se oblékly a bez meškání došly na snídani, s umytými obličeji a v dobrém rozpoložení. Pokud byly rozmrzelé, Chůva jim dopřála potěšení z cesty po schodech na jejím hřbetě.
A jak po tomto potěšení prahly! Bylo to jako jízda na horské dráze. Bobby a Jean se jí drželi zuby nehty a Chůva schod za schodem sestupovala tím svým legračním houpavým způsobem.
Chůva samozřejmě nepřipravovala snídani. O tu se starala kuchyně. Zůstávala však, aby se ubezpečila, že se děti spořádaně najedí, a když bylo po snídani, dohlížela na jejich přípravy do školy. A jakmile si přichystaly učebnice a byly učesané a upravené, přicházela chvíle její nejdůležitější práce: dozoru, aby se jim nic nestalo na rušné ulici.
Ve městě číhala spousta nebezpečí, tolik, že Chůvina pozornost ani na chvilku nepolevovala. Rychlé, svištící raketovozy, které odvážejí obchodníky do zaměstnání. Případ, kdy Bobbymu chtěl ublížit starší spolužák. Jedno rychlé odstrčení Chůviným pravým ramenem a hoch se odpotácel, přičemž ječel na celé kolo. A jindy se s Jean pustil do řeči opilec s kdovíjakými úmysly. Chůva ho jedním dloubnutím silného kovového boku povalila na chodník.
Někdy se děti zdržovaly u výloh. Chůva je musela jemně pošťuchovat a popohánět. Nebo když šly děti do školy pozdě (což se občas stávalo), Chůva si je vysadila na hřbet a rychle s nimi ujížděla, až se jí třepotaly a svištěly pásy.
Po škole s nimi trávila každou chvilku, dohlížela na jejich hry, dávala na ně pozor, chránila je a nakonec, když se začínalo stmívat a připozdívat, je od hraní odváděla a směrovala je domů.
Takže když se podávala večeře, objevovala se neomylná Chůva; hnala před sebou do dveří Bobbyho a Jean, a ještě na ně stačila káravě cvakat a vrčet. Právě včas na večeři! Ještě si rychle odběhnout do koupelny umýt tváře a ruce.
A v noci –

Paní Fieldsová mlčela a trochu se mračila. V noci... "Tome?"
Její manžel vzhlédl od novin. "Co?"
"Chtěla jsem si s tebou o něčem promluvit. Je to divné, moc tomu nerozumím. Samozřejmě že nevím nic o mechanických zařízeních. Ale, Tome, v noci, když všichni spíme a dům je potichu, Chůva –"
Ozvalo se bouchnutí.
"Mami!" Jean a Bobby se vřítili do obývacího pokoje s tvářemi prozářenými radostí. "Mami, cestou domů jsme závodili s Chůvou a vyhráli jsme!"
"Vyhráli jsme," jásal Bobby. "Porazili jsme ji."
"Utíkali jsme mnohem rychleji než ona," doplnila bratra Jean.
"Kde je Chůva, děti?" zeptala se paní Fieldsová.
"Už jde. Ahoj, tati."
"Ahoj, děti," pozdravil Tom Fields. Naklonil hlavu a poslouchal. Z verandy se ozvalo zvláštní zaskřípání, nezvyklé zadrnčení a zavrzání. Usmál se.
"To je Chůva," řekl Bobby.
A do místnosti vjela Chůva.
Pan Fields ji sledoval. Vždycky ho fascinovala. V pokoji bylo slyšet jen její kovové pásy skřípající o parkety na podlaze zvláštním rytmickým zvukem. Chůva se před ním zastavila a stála pár kroků od něho. Prohlížely si ho dvě nehybné fotobuňky, oči na ohebných drátěných stopkách. Stopky se hloubavě pohybovaly a lehce se houpaly. Pak se zatáhly. Chůva byla vyrobena ve tvaru koule, velké kovové koule, vespod zploštělé. Povrch měla nastříkaný světle zeleným smaltem, který se na několika místech vlivem opotřebení už loupal a byl celý poškrábaný. Kromě očních stopek toho na ní k vidění příliš nebylo. Pásy byly skryté. Na obou stranách trupu se rýsovala dvířka. Z nich se v případě potřeby vysouvala magnetická ramena. Přední část trupu vybíhala do špičky a v tomto místě byl kov speciálně vyztužen. Další pláty přivařené vpředu a vzadu jí dodávaly vzezření skoro až jakési válečné zbraně. Jakéhosi tanku. Nebo lodě, zaoblené kovové lodě, která vyjela na mělčinu. Nebo hmyzu. Obrovského chrousta.
"Pojď sem!" zakřičel Bobby.
Chůva se ihned pohnula a lehce se rozkymácela, když pásy zabraly na podlaze a otočily ji kolem dokola. Otevřela se jí jedna postranní dvířka. Vystřelil z nich dlouhý kovový prut. Chůva ramenem rozverně chytila Bobbyho za paži a přitáhla si ho k sobě. Posadila si ho na hřbet. Bobby si na kovový trup obkročmo dosedl. Vzrušeně kopal patami a skákal nahoru a dolů.
"Dám si s vámi závod kolem bloku!" vykřikla Jean.
"Hije!" zvolal Bobby. Chůva se pohnula a odjela s ním z místnosti. Velký kulatý brouk drnčícího kovu a relé, cvakajících fotobuněk a elektronek. Jean běžela vedle ní.
Nastalo ticho. Rodiče byli zase sami.
"Není úžasná?" řekla paní Fieldsová. "Ovšem, roboti jsou dnes už běžným zjevem. Rozhodně běžnějším než před několika lety. Vidíš je všude, kam přijdeš, za pulty v obchodech, řídí autobusy, kopou kanály –"
"Ale Chůva je jiná," zamumlal pan Fields.
"Ona – ona ani není jako stroj. Je jako člověk. Živý člověk. Ale nakonec je mnohem složitější než cokoli jiného. Musí být. Prý je složitější než kuchyň."
"Však jsme za ni taky pořádně zaplatili," řekl Tom.
"To ano," povzdechla si paní Fieldsová. "Je tak podobná živému člověku." Do hlasu se jí vkradl zvláštní tón. "Opravdu hodně."
"A jak se stará o děti," dodal Tom a vrátil se ke svým novinám.
"Ale něco mě trápí." Mary položila šálek kávy a zamračila se. Právě večeřeli. Bylo pozdě. Děti už poslali do postele. Mary si zlehka otřela ústa ubrouskem. "Tome, něco mě trápí. Nemohl bys mě poslouchat?"
Tom Fields zamrkal. "Trápí? A co?"
"Ona. Chůva."
"Proč?"
"Já – já nevím."
"Chceš říct, že ji budeme muset zase dát do opravy? Právě jsme jednou takovou anabázi prošli. Co je s ní teď? Kdyby ji děti nenutily k –"
"O to nejde."
"A o co tedy?"
Manželka dlouho neodpovídala. Náhle vstala od stolu a přešla přes pokoj ke schodišti. Podívala se nahoru a upírala oči do tmy. Tom ji nechápavě sledoval.
"Co se děje?"
"Chci se ujistit, že nás neposlouchá."
"Kdo? Chůva?"
Mary k němu přešla. "Tome, včera v noci jsem se zase probudila. Kvůli těm zvukům. Zase jsem je slyšela, tytéž zvuky, zvuky, které jsem slyšela už předtím. A tys mi říkal, že nic neznamenají!"
Tom rozhodil rukama. "Vždyť taky ne. Co mají znamenat?"
"Nevím. Právě to mě trápí. Ale když všichni usneme, krade se dolů. Vychází z dětského pokoje. Plouží se po schodech co nejtišeji to jde, jakmile si je jistá, že všichni spíme."
"Ale proč?"
"Já nevím! Včera v noci jsem ji slyšela, jak polehoučku sjíždí po schodech. Slyšela jsem ji, jak se tady dole pohybuje. A

pak –"
"Pak co?"
"Tome, pak jsem zaslechla, jak vyjíždí zadními dveřmi. Ven, ven z domu. Zajela na dvorek. To bylo to jediné, co bylo nějakou chvíli slyšet."
Tom si promnul bradu. "Pokračuj."
"Poslouchala jsem. Posadila jsem se na posteli. Tys samozřejmě spal. Spal jsi jako zabitý. Nemělo cenu tě budit. Vstala jsem a přešla k oknu. Nadzvedla jsem roletu a vyhlédla ven. Byla tam, venku na dvoře."
"Co dělala?"
"To nevím." Tvář Mary Fieldsové byla zbrázděná úzkostí. "Doopravdy nevím! Co by mohla chtít Chůva dělat v noci venku, na dvoře?"

Byla tma. Úplná tma. Ale s cvaknutím se aktivoval infračervený filtr a tma zmizela. Kovový předmět se pohnul, propletl se kuchyní, s pásy zpola zataženými, aby ho bylo co nejméně slyšet. Dojel k zadním dveřím, zastavil se a poslouchal. Nebylo slyšet nic. Dům byl potichu. Všichni spali. Spali jako zabití.
Chůva zatlačila a zadní dveře se otevřely. Vyjela na verandu a dveře se za ní zlehka přivřely. Noční vzduch byl chladný a průzračný. A plný vůní, všech těch zvláštních vzrušujících nočních vůní doby, kdy se jaro právě začíná měnit v léto, kdy půda je stále vlhká a horké červnové slunce ještě nedostalo příležitost zabít všechny drobné rostlinky.
Chůva sestoupila ze schodů na betonový chodník. Pak obezřele přejela na trávník; mokrá stébla se jí otírala o boky. Na chvilku se zastavila a zvedla se na zadních pásech. Přední část se vysunula do vzduchu. Oční stopky se natáhly, zůstaly napjaté a vztyčené, jen se lehce komíhaly. Pak předek opět klesl a chůva pokračovala v pohybu.
Zrovna projížděla kolem broskve a vracela se k domu, když se ozval ten zvuk.
Chůva okamžitě zastavila a zpozorněla. Otevřela se postranní dvířka a do plné délky se vytáhla ukrytá ramena, pružná a obezřetná. Na druhé straně plaňkového plotu, za záhonkem chryzantém, se cosi pohnulo. Chůva se dívala a s rychlým cvakáním měnila filtry. Na obloze blikotalo jen několik slabých hvězd. Ale ona to viděla, a to jí stačilo.
Za plotem se pohybovala druhá Chůva, zlehka si razila cestu květinami a blížila se. Snažila se vydávat co nejméně zvuků. Obě Chůvy se zastavily, strnuly a zíraly na sebe – zelená Chůva na vlastním dvorku a modrá tulačka, která se přibližovala k plotu.
Modrá tulačka byla větší Chůva, sestrojená tak, aby dokázala zvládnout dva dorůstající chlapce. Boky měla promáčknuté a deformované častým používáním, ale ramena měla stále silná a pevná. Vedle obvyklých vyztužených plátů kolem čumáku byla vybavena bodákem z kalené oceli a vyčnívající čelistí, která teď zajížděla na své místo, připravená a všehoschopná.
Mecho-Products, její výrobce, si s tvorbou čelisti mimořádně pohrál. Byla jejich ochrannou známkou, jedinečným charakteristickým rysem. Existenci masivního předního bodce, namontovaného na všech modelech, zdůrazňovaly všechny jejich reklamy i letáky. K dokoupení se nabízela i další dodatečná zařízení: elektricky poháněné ostří, které bylo možné za příplatek instalovat do modelů "luxusní řady".
Tato modrá Chůva do ní patřila.
Teď se opatrně posunula ještě o kus a dojela k plotu. Zastavila se a bedlivě si prohlížela plaňky. Byly vetché a zpráchnivělé, přibité před hodně dlouhou dobou. Chůva na dřevo zatlačila tvrdým čelem. Plot nápor nevydržel a rozletěl se na kusy. Zelená Chůva se okamžitě zvedla na zadních pásech a vysunula ramena. Naplnila ji zběsilá radost, spalující vzrušení. Divoká posedlost bojem.
Obě Chůvy se střetly a tiše, se zaklesnutými rameny, se přetahovaly po zemi. Obě byly úplně zticha, jak modrá Chůva z Mecho-Products, tak menší, světlejší, bledě zelená Chůva ze Service Industries, Inc. Neustávaly v souboji, jedna svírala druhou, větší se snažila zarazit svou čelist níž, do měkkých pásů. A zelená Chůva se pokoušela zaháknout svůj kovový bodec do očí soupeřky, které horečnatě žhnuly po stranách modrého trupu. Zelená Chůva měla tu nevýhodu, že byla modelem střední třídy; bojovala s Chůvou vyšší třídy a mnohem těžší. Ale bojovala zarputile a zběsile.
Rvaly se a válely po vlhké zemi. Aniž by vydaly jediný zvuk. Plnily hrozivý základní úkol, pro nějž byly vytvořeny.

"Nic mě nenapadá," zamumlala Mary Fieldsová a potřásla hlavou. "Prostě nevím."
"Myslíš, že to mohlo udělat nějaké zvíře?" zkusil to Tom. "Jsou tu v sousedství nějací velcí psi?"
"Ne. Byl tu jeden velký zrzavý irský setr, ale rodina se odstěhovala na venkov. Byl to pes pana Pettyho."
Oba se na ni dívali, utrápení a zneklidnění. Chůva odpočívala u dveří do koupelny a dohlížela na Bobbyho, aby si náležitě vyčistil zuby. Zelený trup měla pomačkaný a potlučený. Jedno oko měla rozbité, zbavené sklíčka. Pravé rameno se jí úplně nezatahovalo; viselo neužitečně ze svých dvířek a Chůva je nešikovně tahala za sebou.
"Prostě tomu nerozumím," zopakovala Mary. "Zavolám do opravny a uvidím, co na to řeknou. Tome, muselo k tomu dojít někdy v noci, když jsme spali. Ty zvuky, co jsem slyšela –"
"Pst," upozornil ji Tom šeptem. Chůva se k nim blížila, vzdalovala se od koupelny. Projela kolem nich s bezútěšným cvakáním a vrčením, kulhavá zelená kovová káď vydávající nemelodický drnčivý zvuk. Tom a Mary Fieldsovi ji nešťastně sledovali, jak se pomalu loudá do obývacího pokoje.
"Tak mě napadá..." zašeptala Mary.
"Co tě napadá?"
"Napadá mě, jestli se to bude ještě opakovat." Najednou vzhlédla k manželovi s očima plnýma obav. "Víš, jak ji děti milují... a jak moc ji potřebují. Bez ní jednoduše nebudou v bezpečí. Nemyslíš?"
"Možná se to už nestane," zadoufal Tom konejšivě. "Možná to byla náhoda." Ale sám tomu nevěřil; věděl své. To, co se stalo, žádná náhoda nebyla.

Vycouval z garáže se svým povrchovozem a manévroval s ním tak dlouho, dokud nákladními dveřmi nenajel přímo k zadní části domu. Naložit skleslou, poničenou Chůvu trvalo jen chvilku; za deset minut už ujížděl městem do oddělení oprav a údržby Service Industries, Inc.
U vchodu ho uvítal opravář v zamaštěných bílých montérkách. "Problémy?" zeptal se unaveně; za ním, v hloubi blok dlouhé budovy, stála řada otlučených Chův v různých fázích demontáže. "Co se s ní stalo teď?"
Tom neodpověděl. Pokynul jim, aby Chůvu vynesli, a čekal, dokud si ji opravář sám neprohlédne.
Ten se ztěžka zvedl, otřel si olej z rukou a potřásl hlavou. "To vás bude něco stát," řekl. "Je poškozená celá nervová soustava."
Tom pocítil sucho v hrdle a zeptal se: "Už jste někdy něco takového viděl? Nepokazila se, viďte. Byla zničena."
"Jistě," souhlasil opravář bezbarvě. "Dostala pěknou nakládačku. Podle těchto chybějících kusů –" ukázal na otřískané přední části, "bych řekl, že to byl jeden z těch nových modelů od Mecho, které mají čelisti."
V Tomu Fieldsovi by se krve nedořezal. "Tak pro vás to není novinka," řekl tiše a píchlo ho u srdce. "Děje se to pořád."
"Víte, Mecho právě uvedli na trh nový model. Není vůbec špatný... stojí asi dvojnásobek ceny tohoto modelu. Samozřejmě," dodal rychle a zamyšleně, "i my máme něco podobného. Vyrovnáme se tomu nejlepšímu od nich a za míň peněz."
Tom se snažil mluvit co možná nejklidněji. "Chci, abyste mi spravili tuhle. Jinou si nekoupím."
"Udělám, co je v mých silách. Ale už nebude taková, jaká bývala. Poškození je dost vážné. Radil bych vám odprodat ji – dostal byste skoro totéž, co jste za ni zaplatil. Když se teď asi každý měsíc objevují nové modely, prodejci jsou celí žhaví, aby –"
"Abych to tedy pochopil," Tom Fields si roztřesenýma rukama zapálil cigaretu, "vy je tady vlastně ani opravovat nechcete, co? Chcete prodávat úplně nové kusy, jakmile se tyhle rozbijí." Měřil si opraváře upřeným pohledem. "Rozbijí, nebo je někdo odrovná."
Opravář pokrčil rameny. "Spravovat je mi připadá mi jako ztráta času. Stejně ji brzy někdo sejme." Kopl do deformovaného zeleného trupu. "Tenhle model je asi tři roky starý. Pane, to už je prehistorie."
"Spravte ho," zavrčel Tom. Začínal celou situaci chápat; každou chvilku mohl vybuchnout. "Já si novou nekoupím! Chci, abyste opravili tuhle!"
"Dobrá," kývl opravář odevzdaně. Začal vyplňovat žádanku. "Budeme se snažit. Ale neočekávejte zázraky."
Zatímco se Tom Fields rozhněvaně podepisoval, do opravny byly doneseny další dvě poškozené Chůvy.
"Kdy si ji budu moct odvézt?" zeptal se.
"Pár dní to trvat bude," ukázal mechanik na řadu částečně opravených Chův za sebou. "Jak vidíte," dodal klidně, "máme tu plno."
"Počkám si," řekl Tom škrobeně. "I kdyby to mělo trvat měsíc."

"Pojďme do parku!" zakřičela Jean.
Šli tedy do parku.
Byl nádherný den, slunce žhnulo z oblohy a tráva a květiny se vlnily ve větru. Obě děti se ubíraly štěrkovou pěšinou, dýchaly teplý vzduch, zhluboka se nadechovaly a zadržovaly v plicích vůni růží, hortenzií a pomerančových kvítků, jak nejdéle to šlo. Prošly hájkem tmavých bujných cedrů; vítr rozhoupal větve. Šlapaly po rozměklém jehličí, po sametové vlhké prsti živoucího světa pod svýma nohama. Za cedry, kde zase zářilo slunce a opět byla vidět modrá obloha, se táhl rozlehlý zelený trávník.
Za nimi se pohybovala Chůva, pomalu se plahočila a pásy jí hlasitě cvakaly. Povislé rameno bylo opraveno a na místo poškozené optické jednotky byla namontována nová. Ale už jí chyběla dřívější hladká koordinace pohybů; neměla pořádně vyspraven ani trup; zcela postrádal ostře řezané kontury. Občas se zastavila; pak se zastavovaly i obě děti a netrpělivě čekaly, až je dohoní.
"Co je s tebou, Chůvo?" zeptal se jí Bobby.
"Něco s ní je," postěžovala si Jean. "Od minulé středy je celá divná. Je pomalá a divná. A nějakou dobu byla pryč."
"Byla v opravně," oznámil jí Bobby. "Myslím, že se unavila. Tatínek říká, že je stará. Slyšel jsem, jak si povídal s maminkou."
Pokračovaly dál trochu zkormoucené, s těžce se pohybující Chůvou v patách. Došly k lavičkám rozesetým po trávníku, na nichž na slunci ospale klimbali lidé. Na trávě ležel mladý muž s novinami přes obličej a s kabátem srolovaným pod hlavou. Opatrně kolem něho prošly, aby na něho náhodou nešláply.
"Tam je jezírko!" zavýskala Jean a opět pookřála.
Velké travnaté pole se pozvolna svažovalo, sestupovalo stále níže a níže. Na jeho vzdáleném konci, úplně dole, se táhla pěšina, štěrkový chodníček, a za ní se blyštělo modré jezírko. Obě děti až radostí nadskočily, plny očekávání. Rozeběhly se stále rychleji po pozvolném svahu a Chůva se lopotně snažila držet s nimi krok.
"Jezírko!"
"Poslední je mrtvý marťanský smradlobrouk!"
Bez dechu se přehnaly přes pěšinu a dál na úzký pás zeleného břehu, který omývaly vlnky. Bobby dopadl na ruce a kolena, smál se, lapal po dechu a zíral do vody. Jean se uvelebila vedle něho a způsobně si uhladila šatečky. Hluboko v kouřově modré vodě sebou mrskali pulci a střevle, drobné umělé rybky, příliš malé na to, aby je někdo chytal.
Na druhé straně jezírka si několik dětí pouštělo loďky s třepotajícími se bílými plachtami. Na lavičce seděl tlustý pán, který si s dýmkou v ústech četl knihu. Po břehu jezírka se procházel i mladík se slečnou, šli ruku v ruce, soustředění jen na sebe, a nevnímali nic z okolního světa.

"Chtěl bych mít lodičku," řekl Bobby roztouženě.
Za drnčení a skřípání k nim po pěšině dojela i Chůva. Zastavila se, přičapla, zasunula si pásy. Ani se nehnula. Jedním okem, tím dobrým, odrážela slunce. Druhé nebylo zesynchronizované; jen zíralo s marnou prázdnotou. Dařilo se jí přesouvat většinu své váhy na méně poškozenou stranu, ale pohybovala se špatně, nevyrovnaně a pomalu. Byla i cítit spáleným olejem a třením.
Jean si ji pozorně prohlížela. Zlehka, soucitně poplácala potlučený zelený bok. "Chudáčku Chůvo! Cos dělala? Co se ti stalo? Co tě tak poničilo?"
"Zatlačíme Chůvu do vody," navrhl Bobby líně. "A uvidíme, jestli umí plavat. Umí Chůva plavat?"
Jean řekla, že ne, protože je moc těžká. Klesla by na dno a oni by ji už nikdy neviděli.
"Pak ji tam teda nezatlačíme," souhlasil Bobby.
Chvíli bylo ticho. Nad hlavou jim přeletělo několik ptáků; vypasených teček, které se rychle hnaly oblohou. Po štěrkové pěšině váhavě přijel malý chlapec na bicyklu, kterému se viklalo přední kolo.
"Chtěl bych mít kolo," zašeptal Bobby.
Chlapec ujížděl dál. Tlustý muž na druhé straně jezírka vstal a vyklepal si dýmku o lavičku. Zavřel knihu a volně se vydal po pěšině; přitom si otíral zpocené čelo ohromným rudým kapesníkem.
"Co se stane s Chůvami, když zestárnou?" zeptal se Bobby užasle. "Co udělají? Kam jdou?"
"Jdou do nebe." Jean rukou láskyplně popleskala promáčklý zelený bok. "Jako všichni ostatní."
"Rodí se Chůvy? Jsou na světě odjakživa?" Bobby začal spekulovat nad těmi největšími záhadami bytí. "Možná byla doba, kdy Chůvy nebyly. Zajímalo by mě, jaký byl svět, když Chůvy ještě nežily."
"Jasně že Chůvy existují odjakživa," odsekla Jean netrpělivě. "Kdyby nebyly, odkud by se asi vzaly?"
Na to Bobby odpovědět nedokázal. Chvíli přemítal, ale pak se mu začalo chtít spát... na řešení takových problémů byl ještě malý. Ztěžkla mu víčka a zívl. Oba si lehli na teplou trávu u břehu jezírka, dívali se na oblohu a na oblaka, poslouchali vítr vanoucí cedrovým hájkem. Vedle nich odpočívala potlučená zelená Chůva a obnovovala své skrovné síly.
Přes trávník se k jezeru pomalu blížila malá holčička, hezké děvčátko v modrých šatečkách se světlou stuhou v dlouhých tmavých vlasech.
"Podívej," řekla Jean. "To je Phyllis Casworthyová. Ona má oranžovou Chůvu."
Se zájmem se dívali. "Kdopak kdy slyšel o oranžové Chůvě?" řekl Bobby znechuceně. Děvčátko a jeho Chůva přešly v nedaleké vzdálenosti pěšinu a stanuly na břehu jezírka. Obě se zastavily a dívaly se na vodu, na bílé plachty dětských loděk a na mechanické ryby.
"Ta její Chůva je větší než ta naše," poznamenala Jean.
"To máš pravdu," připustil Bobby. Věrně poplácal zelený bok. "Ale naše je hezčí. Ne?"
Jejich Chůva se nehýbala. Bobby se na ni zaraženě podíval. Zelená Chůva stála strnule a nehnutě. Svou lepší oční stopku měla vytaženou a upřeně, bez mrknutí zírala na oranžovou Chůvu.
"Co se děje?" zeptal se Bobby celý nesvůj.
"Chůvo, co se děje?" zopakovala po něm Jean.
Zelená Chůva zadrnčela, když zacvakla ozubená soukolí. Vysunuly se jí pásy a s ostrým kovovým zvukem zapadly na své místo. Pomalu se jí otevřela dvířka a vysunula se ramena.
"Chůvo, co to děláš?" Jean se nervózně postavila. I Bobby vyskočil.
"Chůvo! Co se to děje?"
"Jdeme," řekla Jean vyděšeně. "Jdeme domů."
"Pojď, Chůvo," poručil Bobby. "Jdeme hned domů."
Zelená Chůva od nich poodjela, naprosto si nevšímajíc jejich přítomnosti. Dole na břehu se ta druhá Chůva, ta velká oranžová Chůva, také vzdálila od holčičky a začala přejíždět k protivníkovi.
"Chůvo, vrať se!" křičela holčička pištivě a vystrašeně.
Jean a Bobby uháněli po svažujícím se trávníku, pryč od jezírka. "Ona přijde!" doufal Bobby. "Chůvo! Prosím tě přijď!"
Ale Chůva nepřišla.
Oranžová Chůva se k ní přiblížila. Byla ohromná, mnohem větší než modrý Mecho-model s čelistí, který onehdy v noci vjel na dvorek. Ten teď ležel rozbitý na kousky na druhé straně plotu, s trupem proraženým, součástkami rozesetými široko daleko.
Tato Chůva byla největší, jakou kdy zelená Chůva viděla. Zelená Chůva se k ní nemotorně přiblížila, zvedla ramena a připravila vnitřní štíty. Ale oranžová Chůva si už připravila hranatý kovový bodák, upevněný na dlouhém kabelu. Nyní se vymrštil a vyletěl vysoko do vzduchu. Začal vířit v kruhu, nabíral zlověstnou rychlost; kroužil pořád rychleji a rychleji.
Zelená Chůva zaváhala. Ustoupila a nejistě se od roztočené kovové zbraně vzdalovala. A když se obezřele zastavila a snažila se dojít k nějakému rozhodnutí, ta druhá bleskově zaútočila.
"Chůvo!" vykřikla Jean.
"Chůvo! Chůvo!"
Dvě kovová těla se zběsile válela po trávě, sváděla spolu zoufalý souboj. Železný bodák opakovaně dopadal z výšky a divoce narážel do zeleného boku. Na obě Chůvy svítilo vlídné slunce. Hladina jezírka se jemně čeřila ve větru.
"Chůvo!" křičel Bobby a bezmocně poskakoval na místě.
Ale ze zdivočelé masy zkroucených zelených a oranžových plechů nepřicházela žádná odpověď.

"Co chceš dělat?" zeptala se zamyšlená a pobledlá Mary Fieldsová.

"Ty zůstaň tady." Tom popadl kabát a přehodil si ho přes ramena; z přihrádky šatníku popadl klobouk a vykročil k hlavním dveřím.
"Kam jdeš?"
"Je vůz před domem?" Tom otevřel dveře a zamířil na verandu. Obě děti, úzkostlivé a rozechvělé, ho vystrašeně sledovaly.
"Ano," hlesla Mary, "je vpředu. Ale kam –"
Tom se najednou otočil k dětem. "Jste si jistí, že je – mrtvá?"
Bobby přikývl. Tvář měl ušmudlanou rozmazanými slzami. "Je na kusy... po celém trávníku."
Tom zachmuřeně pokýval hlavou. "Hned jsem zpátky. A nedělejte si starosti. Všichni tři zůstaňte doma."
Seběhl po schodech a po chodníku došel k zaparkovanému vozu. Vzápětí slyšeli, jak zběsile odjíždí.
Musel navštívit několik agentur, než našel to, co hledal. V Service Industries neměli nic, co by mohl upotřebit; s nimi skončil. Přesně to, co sháněl, spatřil v luxusní, krásně nasvícené výloze Allied Domestic. Zrovna zavírali, ale prodavač ho ještě pustil dovnitř, když uviděl výraz jeho obličeje.
"Beru ji," řekl Tom a zalovil v kapse po šekové knížce.
"Kterou, pane?" zajíkl se prodavač.
"Tu velkou. Ti velkou černou ve výloze. Tu s těmi čtyřmi rameny a beranidlem vpředu."
Prodavač se usmál, obličej mu prozářila radost. "Ano, pane!" zvolal a okamžitě vytáhl sešit na objednávky. "Imperátor Deluxe, s elektrickým ostřením. Chtěl byste si přikoupit vysokorychlostní ramenní svěrač a dálkové ovládání? Za nevelký příplatek vám k ní dodáme i obrazovku; můžete pak situaci sledovat z křesla obývacího pokoje."
"Situaci?" zeptal se rozpačitě Tom.
"Když jde do akce." Prodavač začal rychle psát. "A říkám akce – tento model se zahřeje a začíná útočit na protivníka do patnácti vteřin od okamžiku, kdy je aktivován. Rychlejší reakci nenajdete u žádných modelů o jedné jednotce, ať už našich, či cizích. Před půl rokem se říkalo, že akce do patnácti vteřin je pustá fantazie." Prodavač se vzrušeně zasmál. "Ale věda kráčí mílovými kroky."
Na Torna Fieldse se snesla zvláštní chladná otupělost. "Poslyšte," řekl ochraptěle. Chytil prodavače za klopu a přitáhl si ho k sobě. Sešit s objednávkami spadl na zem; prodavač polkl překvapením a úlekem. "Poslouchejte mé," zaskuhral Tom, "vy tyhle věci pořád zvětšujete – není to tak? Každý rok nové modely, nové zbraně. Vy a všechny ostatní společnosti – sestrojujete je s dokonalejším vybavením, aby se navzájem ničily."
"Oho," zapištěl prodavač rozhořčeně. "Modely od Allied Domestic jsou nezničitelné. Občas se možná někde trochu potlučou, ale ukažte mi jeden jediný náš model, který byl stažen ze služby." Důstojně zvedl sešit a uhladil si plášť.
"Kdepak, pane," řekl významně, "naše modely přežijí. Vždyť jsem viděl v provozu jeden náš sedm let starý model, Model 3-S. Byl sice trochu potlučený, ale ještě měl spoustu energie. Chtěl bych vidět, jak by se s tímto vypořádal některý z těch laciných modelů z Protecto-Corp."
Tom se snažil zachovat si chladnou hlavou a zeptal se: "Ale proč? K čemu to všechno je? Jaký je účel tohoto – soupeření mezi Chůvami?"
Prodavač zaváhal. Nejistě si znovu otevřel sešit. "Ano, pane," odhodlal se. "Soupeření, konkurence; to jste řekl přesně. Překonání konkurence, abych to řekl správně. Allied Domestic s konkurencí nesoupeří – ničí ji."
Tomovi chviličku trvalo, než pochopil. Pak se mu rozsvítilo. "Už chápu. Chcete říct, že tyhle strojem každým rokem zastarávají. Nejsou dost dobré, dost velké ani dost výkonné. A pokud je nenahradíte, pokud si nekoupím nějaký nový, vylepšený model –"
"Vaše současná Chůva, ehm, prohrála?" Prodavač se významně pousmál. "Nebyl váš současný model lehce anachronický? Nepřestal náhodou vyhovovat současným standardům konkurenceschopnosti? Nestalo se třeba, že nakonec třeba selhal?"
"Nepřišla domů," řekl Tom zastřeně.
"Ano, byla zničena... Dokonale chápu. To je velice běžné. Víte, pane, nemáte na vybranou. Nikdo za to nemůže. Nesvalujte vinu na nás; nesvalujte vinu na Allied Domestic."
"Ale," namítl Tom zostra, "to znamená, že když se jedna zničí, prodáte další. To pro vás znamená odbyt. Peníze v pokladně."
"To je pravda. Ale všichni musíme vyhovovat současným nárokům na bezvadný výkon. Nemůžeme si dovolit zůstat pozadu... jak jste sám viděl, pane, mohu-li to tak říct, byl jste svědkem neblahých důsledků stavu, když zůstanete pozadu."
"Ano," Tom skoro neslyšně přitakal. "Bylo mi řečeno, abych ji už nenechával opravovat. Bylo mi řečeno, abych si koupil novou."
Prodavačův sebejistý, samolibý výraz se ještě více prohloubil. Šťastné a povzneseně zářil jako malé sluníčko. "Ale teď máte vystaráno, pane. S tímto modelem se dostanete přímo do čela. Máte po starostech, pane..." Nedočkavě se odmlčel. "Vaše jméno, pane? Na koho mám vypsat tuto objednávku?"

Bobby a Jean fascinovaně sledovali, jak zaměstnanci dodávkové služby táhnou do obývacího pokoje ohromnou bednu. Za velkého hekání a celí zpocení ji položili na zem a vděčně se narovnali.
"V pořádku," řekl Tom úsečně. "Díky."
"Není zač, pane." Muži vypochodovali a hlučně za sebou zavřeli dveře.
"Tati, co to je?" zašeptala Jean. Obě děti kolem bedny opatrně našlapovaly a užasle si ji prohlížely.
"Za chvilku uvidíte."
"Tome, už měly být v posteli," zaprotestovala Mary. "Nemůžou se na ni podívat zítra?"

"Já chci, aby se na ni podívaly teď, " Tom zmizel po schodech do sklepa a vrátil se se šroubovákem. Klekl si na podlahu vedle bedny a rychle začal odstraňovat šrouby, které ji držely pohromadě. "Jednou můžou jít spát trochu později."
Zkušeně a klidně, jednu po druhé, demontoval desky dřevěného obalu. Konečně odmontoval i poslední desku, kterou opřel o stěnu vedle ostatních. Odstřihl manuál a devadesátidenní záruku a podal je Mary. "Podrž je."
"To je Chůva!" vykřikl Bobby.
"Velikánská, velikánská Chůva!"
V bedně ležel obrovský černý tvar klidně a nehnutě jako gigantická kovová želva pokrytá vrstvou maziva. Pečlivě zkontrolovaná, naolejovaná a s plnou zárukou. Tom přikývl. "Máte pravdu. Je to Chůva, nová Chůva. A nahradí tu starou."
"Pro nás?"
"Ano." Tom se posadil na židli a zapálil si cigaretu. "Zítra ráno ji zapneme a rozehřejeme. Podíváme se, jak funguje."
Děti měly oči jako talíře. Nemohly dýchat ani mluvit.
"Ale tentokrát," řekla Mary, "nesmíte chodit do parku. Nevoďte ji k parku. Slyšíte?"
"Ne," ozval se Tom. "Do parku s ní můžou."
Mary se na něho nejistě zadívala. "Ale ta oranžová věc by třeba mohla –"
Tom se děsivě pousmál. "Já proti chození do parku nic nemám." Naklonil se k Bobbymu a Jean. "Můžete chodit do parku, kdykoli se vám zlíbí. A ničeho se nebojte. Ničeho a nikoho. To si pamatujte."
Kopl nohou do obrovské bedny.
"Na světě není nic, čeho byste se mohli bát. Už ne."
Bobby a Jean přikývli a stále se upřeně dívali na bednu.
"Dobře, tati," hlesla Jean.
"Páni, jen se na ni podívej!" zašeptal Bobby. "Jen se podívej! Já se zítřka skoro ani nedočkám!"

Paní Casworthyová uvítala manžela na schodech jejich atraktivního třípodlažního domu a nervózně si promnula ruce.
"Co se stalo?" zavrčel pan Casworthy a sundal si klobouk. Kapesníkem si otřel pot z brunátné tváře. "Bože, dneska bylo horko. Co se děje? Řekneš mi to?"
"Andrewe, obávám se –"
"Co se sakra děje?"
"Phyllis se dnes vrátila z parku bez Chůvy. Když s ní přišla Phyllis včera, byla potlučená a poškrábaná, a Phyllis je teď tak rozrušená, že nemohu –"
"Bez Chůvy?"
"Přišla domů sama. Bez ní. Úplně sama."
Tvrdé rysy pana Casworthyho prostoupil pomalý vztek. "Co se stalo?"
"Něco v parku, jako včera. Něco zaútočilo na její Chůvu. Zničilo ji to! Nedokážu to z ní dostat popořádku, ale bylo to cosi černého, cosi obrovského a černého... musela to být jiná Chůva."
Casworthymu se pomalu vysunula čelist. Mohutná tvář mu ošklivě zrudla hlubokou nezdravou barvou, která se stupňovala, až dosáhla neměnného stadia. Zničehonic se otočil.
"Kam jdeš?" vykvikla úzkostlivě jeho žena.
Podsaditý brunátný muž rychle přešel po pěšině ke svému elegantnímu povrchovozu a už se natahoval po páčce na dveřích.
"Jdu koupit novou Chůvu," zamručel. "Tu nejlepší Chůvu, kterou seženu. I kdybych měl jít do sta obchodů. Chci tu zatraceně nejlepší – a největší."
"Ale, drahoušku," začala jeho žena a ustrašeně se rozběhla za ním, "opravdu si ji můžeme dovolit?" Nervózně si tiskla ruce a pospíchala za ním: "Chci říct, nebylo by lepší počkat? Než si to třeba rozmyslíš. Možná později, až se trošku – zklidníš."
Ale Andrew Casworthy ji neposlouchal. Povrchovůz už kolotal rychlým dychtivým životem a byl připraven vyrazit.
"Nikdo nebude lepší než já," vrčel zlověstně, až se mu zaškubaly rty. "Já jim ukážu, všem ukážu. I kdybych si měl nechat vytvořit novou velikost. I kdybych měl přinutit nějakého výrobce, aby kvůli mně zkonstruoval nový model!"
A jakýmsi zvláštním způsobem věděl, že to někdo udělá.

přeložil Milan Žáček

Poznámky
Všechny poznámky vytištěné kurzívou pocházejí od Philipa K. Dicka. Rok jejich vzniku je uveden v závorkách za nimi. Většina těchto poznámek byla sepsána jako doslovy k povídkám uvedeným ve sbírkách The Best of Philip K. Dick (vydáno 1977) a The Golden Man (vydáno 1980). Několik jich bylo napsáno na žádost editorů vydávajících či přetiskujících Dickovy povídky v knize či časopise. První příspěvek v tomto doslovu je převzat z úvodu ke sbírce The Preserving Machine.
Kde je za názvem povídky uvedeno datum, jde o datum, kdy byl rukopis dotyčného textu poprvé přijat Dickovým agentem a kdy začíná figurovat v záznamech agentury Scott Meredith Literary Agency. Absence data znamená, že žádný údaj není k dispozici. (Dick s agenturou začal spolupracovat v polovině roku 1952.) Jméno časopisu, za nímž následuje měsíc a rok, uvádí, kde se ta která povídka poprvé objevila tiskem. Druhé jméno následující za povídkou uvádí Dickův původní název povídky, jak figuruje v záznamech agentury.

Těchto pět svazků obsahuje veškerou Dickovu povídkovou tvorbu s výjimkou krátkých románů, jež byly později vydány jako samostatné romány nebo do románů byly zahrnuty, dále pak dětských textů a nevydaných textů, u nichž nebyly nalezeny rukopisy. Povídky jsou seřazeny co možná nejchronologičtěji podle data svého vzniku; podklady pro chronologické řazení dodali Gregg Rickman a Paul Williams.

Rozdíl mezi povídkou a románem spočívá v tomto: povídka se může zabývat třeba vraždou; román se zabývá vrahem a jeho činy vycházejícími z duše, která, pokud spisovatel ovládá své řemeslo, byla předem představena. Rozdíl mezi povídkou a románem tudíž nespočívá v délce: například Dlouhý pochod Williama Styrona se nyní vydává jako "krátký román", zatímco původně byl v časopise Discovery vydán jako "novela". To znamená, že pokud text čtete v Discovery, čtete povídku, ale pokud sáhnete po paperbackovém vydání, čtete román. Tolik k tomuto.
K románu se váže jedno omezení, které u povídek nenajdeme: existuje zde požadavek, aby hlavní hrdina byl čtenáři dostatečně sympatický nebo dostatečně důvěrně známý na to, aby čtenář mohl za stejných okolností činit totéž, co dělá hlavní hrdina... nebo, v případě únikové četby, chtěl dělat totéž, co hlavní hrdina. U povídky není třeba vytvářet postavu, s níž by se čtenář mohl ztotožňovat, neboť (za prvé) povídka nenabízí dostatečný prostor pro tolik dodatečných informací, a (za druhé) jelikož klade důraz na činy, a nikoli na jejich vykonavatele, je vlastně jedno – přirozeně do určité rozumné míry – kdo v povídce páchá vraždu. U povídky se s postavami seznamujete na základě jejich činů; u románu je to naopak: máte postavy a ty dělají něco pro ně typického, něco, co vyplývá z jejich jedinečných povah. Lze tedy říci, že činy v románu jsou jedinečné – nelze se s nimi setkat v žádných jiných textech; ale tytéž činy se donekonečna opakují v povídkách, dokud se mezi čtenářem a spisovatelem nevytvoří jakýsi kódový jazyk. Nejsem si jistý, jestli je to nějak na škodu.
Dále, román – a obzvlášť pak sci-fi román – si vytváří celý vlastní svět s bezpočtem drobných detailů – drobných snad pro hrdiny románu, ale životně důležitých pro čtenáře, poněvadž z těchto pestrých podrobností povstává jeho pochopení celého fiktivního světa. Naopak u povídky se ocitnete ve světě budoucnosti, když na vás budou dorážet ze všech stěn místnosti mýdlové opery... jak kdysi napsal Ray Bradbury. Tato jediná skutečnost katapultuje povídku z rámce konvenční literatury do hájemství science fiction.
Sci-fi povídka tedy ve skutečnosti vyžaduje úvodní premisu, která ji dokonale odpoutá od současného světa. K tomuto odpoutání musí dojít při četbě, a při psaní veškeré dobré literatury... čtenáři musí být představen smyšlený svět. Na spisovatele sci-fi je však vytvářen mnohem větší tlak, neboť posun od skutečného života je mnohem větší než například v povídce Willy Catherové Paulův případ nebo ve Velké blondýnce Dorothy Parkerové – dvou typech literárního středního proudu, k nimž se budeme stále vracet.
Ve sci-fi povídkách se vyskytuje sci-fi akce; ve sci-fi románech se vyskytují světy. Povídky v této sbírce jsou sérií událostí. Klíčem k psaní povídek je krize, jakási hra s ohněm, při níž autor noří své postavy do událostí tak hustých a lepkavých, až se zdá, že není možné je jakkoli vyřešit. A pak je vytahuje... obvykle. On je dokáže vytáhnout; to je důležité. V románu jsou události tak hluboko zakořeněné v osobnosti hlavního hrdiny, že aby ho dokázal vyprostit, musel by se vracet a přepisovat celý jeho charakter. To není třeba dělat v povídce, obzvláště pak v krátké povídce (dlouhatánské povídky, jako je například Smrt v Benátkách Thomase Manna, jsou podobně jako Styronův text vlastně krátkými romány.) Důsledek toho všeho pak vede k vysvětlení, proč někteří sci-fi spisovatelé dokážou psát sci-fi povídky, ale nikoli romány, či naopak. Je to proto, že v povídce se může stát cokoliv; spisovatel pouze přizpůsobí postavu události. V otázce akce a událostí je tedy povídka pro autora mnohem méně svazující než román. Zatímco spisovatel vytváří text románové délky, stává se pomalu jeho vězněm, ztrácí v něm svobodu; iniciativu přebírají jeho postavy a začínají si dělat, co chtějí – nedělají to, co by chtěl autor. Toto je na jedné straně přednost románu a na straně druhé jeho slabina. (1968)

STABILITA [Stability], napsáno 1947 či dříve [dosud nevydáno].

VRRGOVÉ [Roog], napsáno 11/1951. Fantasy & Science Fiction, únor 1953. [První prodaná povídka].
První, co uděláte, když vám vydají první povídku, je, že zavoláte svému nejlepšímu příteli a všechno mu řeknete. Načež on zavěsí, což vás pěkně vytočí, dokud vám nedojde, že i on se snaží prodat povídky a ještě se mu to nepodařilo. Po této reakci vystřízlivíte. Ale pak to řeknete své manželce, jakmile přijde domů, a ta vám nezavěsí; je potěšená a vzrušená. Když jsem prodal Vrrgy Anthonymu Boucherovi do Fantasy and Science Fiction, na půl úvazku jsem řídil prodejnu s deskami a na půl úvazku jsem psal. Pokud se mě někdo ptal, co dělám, vždycky jsem odpovídal: "Jsem spisovatel." To bylo v Berkeley v roce 1951. Spisovatelé byli všichni. Nikdo nikdy nic neprodal. Vlastně většina Udí, které jsem znal, věřila, že nabízet povídky do časopisu je hloupé a nedůstojné; povídky jste psali, četli je nahlas přátelům a nakonec na ně zapomínali. Takové to tehdy bylo v Berkeley.
Další potíž, proč jsem v nikom nedokázal vyvolat úžas, souvisela se skutečností, že jsem nenapsal literární povídku do malého časopisu, nýbrž sci-fi příběh. Za oněch dob lidé v Berkeley sci-fi nečetli (s výjimkou malé skupinky fanů, kteří byli dost divní; vypadali jako oživlé mrtvoly). "A co to tvoje vážné psaní?" ptali se mě lidé. Žil jsem v dojmu, že Vrrgové je dost vážný příběh. Pojednává o strachu; pojednává o věrnosti; pojednává o skryté hrozbě a dobrém tvoru, který není schopen předat informaci o této hrozbě lidem, které miluje. Jaké téma mohlo být ještě vážnější? Lidé ale "vážností" měli na mysli "důležitost". Sci-fi byla ze své podstaty nedůležitá. Poté, co jsem prodal Vrrgy, jsem se musel celé týdny zahanbeně choulit, když jsem si uvědomoval, jak vážný kodex chování jsem prodejem své povídky, své sci-fi povídky, vlastně porušil.
A aby toho nebylo málo. začal jsem se kojit falešnou nadějí, že bych si mohl jako spisovatel dokonce vydělávat na živobytí. V hlavě jsem si přehrával fantazii, že skončím se svou prací v obchodě s deskami, koupím si lepší psací stroj,

budu pořád psát a přesto budu mít peníze na splátky domu. Jakmile si to začnete myslet, přijdou si pro vás a odtáhnout vás pryč. Je to pro vaše vlastní dobro. Když vás později propustí jakožto vyléčeného, už se touto iluzí nekojíte. Vrátíte se k práci v obchodě s deskami (nebo do supermarketu nebo k čištění bot). Vidíte, když jste spisovatel, je to – no je to jako tehdy, když jsem se ptal jednoho svého kamaráda, do jaké sféry chce vstoupit po skončení vysoké školy, na což mi odpověděl: "Budu pirát." Mluvil smrtelně vážně.

Fakt, že se Vrrgové prodali, je třeba přičíst tomu, že mi Tony Boucher ujasnil, jak je třeba změnit původní verzi. Bez jeho pomoci bych pořád prodával desky. Toto myslím velice vážně. Tony tehdy vedl malý seminář tvůrčího psaní a pracoval ze svého obývacího pokoje v Berkeley. Naše povídky četl nahlas a my jsme si měli uvědomit – nejen to, že jsou příšerné –, ale i jak je vylepšit. Tonymu nepřipadlo dobré, aby jednoduše konstatoval, že to, co jste napsali, za nic nestojí; pomáhal vám při transmutaci textu na umění. Tony věděl, v čem spočívá dobré psaní. Za tuto práci si účtoval (a teď pozor) jeden dolar týdně! Jeden dolar! Pokud na světě žil nějaký dobrý člověk, byl to Anthony Boucher. Opravdu jsme ho milovali. Jednou týdně jsme se scházeli a hrávali jsme poker. Poker, opera a psaní měly pro Tonyho stejnou důležitost. Velice mi chybí. V roce 1974 jsem měl jedné noci sen, že jsem přešel do jiného světa, a právě Tony tam na mě čekal, aby mě uvedl. Když si na ten sen vzpomínám, derou se mi slzy do očí. Stál tam, ale přeměněný na tygra Tonyho z reklamy na kukuřičné lupínky. Ve snu byl plný radosti, stejně jako já. Ale byl to sen; Tony Boucher už není mezi námi. Ale já jsem pořád spisovatel, kvůli němu. Vždy, když si sedám, abych začal psát román nebo povídku, vybavuje se mi útržek vzpomínek na toho muže. Myslím, že mě naučil psát z lásky, ne ze ctižádosti. To je dobrá lekce pro všechny činnosti na tomto světě.

Krátká povídka Vrrgové je o skutečném psovi – který už stejně jako Tony není mezi námi. Ten pes se ve skutečnosti jmenoval Snooper a věřil stejně ve svou práci, jako já věřím v tu svou. Jeho prací (jak se tak zdá) bylo hlídat, aby nikdo nekradl jídlo z popelnice jeho pána. Snooper žil v domnění, že jeho majitelé považují odpadky za cosi drahocenného. Každý den vynášeli papírové pytle s výtečným jídlem a pečlivě je ukládali do pevné kovové nádoby, na kterou přikládali poklop. Koncem týdne byla popelnice plná – načež se v ohromném nákladňáku objevovala ta nejhorší skupinka zloduchů v celé Sluneční soustavě a jídlo kradla. Snooper věděl, který den v týdnu k tomu dochází; bylo to vždycky v pátek. Takže v pátek v pět hodin ráno ze sebe Snooper vydal první zaštěkání. S manželkou jsme měli za to, že jde o hodinu, kdy popelářům začínají zvonit budíky. Snooper věděl, kdy odcházejí z domu. Slyšel je. Byl jediným tvorem, který něco takového věděl; nikdo jiný netušil, co že se to vlastně děje. Snooper si musel myslet, že bydlí na planetě bláznů. Jeho majitelé, a ostatně i všichni ostatní lidé v Berkeley, popeláře slyšeli, ale nikdo nic nedělal. Jeho štěkání mě každý týden přivádělo k nepříčetnosti, ale víc mě fascinovala jeho logika, než by mě otravovaly jeho zběsilé snahy nás vzbudit. Ptal jsem se sám sebe: jak se tomuto psovi asi jeví náš svět? Očividně ho nevnímá tak jako my. Vytvořil si celou soustavu přesvědčení či světonázor, který se naprosto liší od toho našeho, ale pokud jde o důkazy, na nichž jej zakládá, vyznačuje se velkou logikou.

Takže zde se v primitivní podobě skrývá základ převážné části oněch sedmadvaceti let mého profesionálního psaní: snaha dostat se do hlavy jinému člověku či jinému tvorovi a podívat se na svět jejich očima, a čím je tento subjekt od nás odlišnější, tím lépe. Začnete s myslící bytostí a postupujete ven, domýšlíte si její svět. Je zřejmé, že nikdy skutečně nepoznáte, jak její svět vypadá, ale můžete alespoň vyslovit několik docela slušných odhadů. Začínal jsem věřit tomu, že každý tvor žije ve světě, který se do jisté míry odlišuje od všech ostatních tvorů a jejich světů. Stále si myslím, že je to pravda. Pro Snoopera byli popeláři zlověstní a strašliví lidé. Myslím, že je doslova viděl jinak, než jak jsme je viděli my lidé.

Tuto představu, že každý tvor vnímá svět jinak než všichni ostatní, se mnou nesdílel každý. Tony Boucher se velice snažil, aby si Vrrgy přečetla jedna význačná editorka antologií (budu jí říkat J. M.) a posoudila, zda by se jí hodil. Její reakce mě zarazila. "Popeláři takhle nevypadají," napsala mi. "Nemají krky jako tužky a nemají hlavy, které se kymácejí ze strany na stranu. Nepožírají lidi." Myslím, že v povídce napočítala asi dvanáct chyb, které se týkaly mého pojetí popelářů. Odepsal jsem jí a vysvětlil jí, že má sice pravdu, ale psovi – no, nedá se nic dělat, pes se spletl. Nepochybně. Pes měl v této věci poněkud zmatek. Nemáme tu jen tak nějakého psa a jeho pohled na popeláře, ale šíleného psa – kterého dohnaly k šílenství každotýdenní nájezdy na popelnici. Pes propadl zoufalství. To jsem chtěl sdělit. To byla vlastně celá pointa příběhu; pes přestal mít na vybranou a tato každotýdenní událost ho zbavila příčetnosti. A Vrggové to věděli. Ti z toho měli radost. Ti si psa dobírali. Ti jeho šílenství jen přiživovali.

J. M. povídku do své antologie odmítla, ale otiskl ji Tony a dodnes se přetiskuje; dokonce ji lze najít ve středoškolské učebnici. Bavil jsem se se třídou středoškoláků, kteří ji dostali za úkol, a všichni ji pochopili. Je zajímavé, že nejlépe ji asi pochopil jeden slepý student. Hned od začátku věděl, co znamená slovo Vrrg. Cítil zoufalství psa, jeho marnou zuřivost a jeho opakovaný pocit hořké porážky. Možná jsme si někdy mezi lety 1951 a 1971 všichni museli zvyknout na nebezpečí a proměny obyčejných věcí, které jsme si nikdy předtím neuvědomovali. Nevím. Ale tak či onak, Vrrgové, moje první prodaná povídka, je autobiografická; sledoval jsem, jak se trápí jeden pes a trochu (moc asi ne, ale trochu) jsem chápal, co ho ničí, a chtěl jsem za něho promluvit. To všechno v té povídce je. Snooper mluvit neuměl. Já ano. Všechno jsem tedy mohl sepsat, někdo to mohl vydat a řada lidí si to mohla přečíst. Tohoto se týká psaní fikce: stáváte se hlasem těch, kdo hlas nemají; rozumíte-li mi. Není to hlas váš, hlas autora; jde o všechny ty ostatní hlasy, které normálně nejsou slyšet.

Pes jménem Snooper je mrtvý, ale pes v povídce, Boris, stále žije. Je mrtvý Tony Boucher, jednoho dne budu mrtvý já, a bohužel i vy. Ale když jsem v roce 1971, přesně dvacet let poté, co jsem povídku původně prodal, hovořil o Vrrgovi se třídou středoškolských studentů – Snooperovo štěkání, jeho obava a jeho vznešená snaha byly stále naživu, což je něco, co si zasloužil. Má povídka je dárkem zvířeti, tvorovi, který už nevidí ani neslyší, který už neštěká. Ale kruci, vždyť se choval správně. I když to J. M. nepochopila, (psáno 1978)

Tuto povídku mám strašně rád a pochybuji, zda dnes píši lépe než v roce 1951, kdy jsem ji napsal; píši jen delší věci.

(1976)

MALÁ VZPOURA [The Little Movement], Fantasy & Science Fiction, listopad 1952.

TO JE WUB, KAPITÁNE! [Beyond Lies the Wub], Planet Stories, červenec 1952.
Má první vydaná povídka, která se objevila v tom nejkřiklavějším ze všech pulpových časopisů tehdy na stáncích, v Planet Stories. Když jsem si donesl čtyři výtisky do obchodu s deskami, kde jsem pracoval, jeden zákazník se na mě rozpačitě zadíval a řekl: "Phile, ty čteš tohle?" Musel jsem se přiznat, že to nejen čtu, ale i píši.

DĚLO [The Gun], Planet Stories, září 1952.

LEBKA [The Skull], If, září 1952.

OBRÁNCI [The Defenders], Galaxy, leden 1953. [Části této povídky byly přepracovány do románu The Penultimate Truth.]

PROFESOR RAKETA [Mr. Spaceship], Imagination, leden 1953.

LESNÍ ŠALMAJ [Piper in the Woods], Planet Stories, únor 1953.

NEKONEČNÍ [The Infinities], Planet Stories, květen 1953.

STROJ ZACHOVÁNÍ [The Preserving Machine], Fantasy & Science Fiction, červen 1953.

POSTRADATELNÁ POLOŽKA [Expendable – He Who Waits], Fantasy & Science Fiction, červenec 1953.
Na začátku kariéry jsem rád psal krátké fantasy povídky – pro Anthony Bouchera –, z nichž tato je má nejoblíbenější. Nápad na ni jsem dostal, když mi jednoho dne probzučela kolem hlavy moucha a já jsem si představil (paranoidně!), že se mi směje. (1976)

PROMĚNNÁ [The Variable Man], Space Science Fiction (britský časopis), červenec 1953.

ŽABÁK NEZMAR [The Indefatigable Frog], Fantastic Story Magazine, červenec 1953.

KŘIŠŤÁLOVÁ KRYPTA [The Crystal Crypt], Planet Stories, leden 1954.

KRÁTKÝ ŠŤASTNÝ ŽIVOT HNĚDÉ POLOBOTKY [The Short Happy Life of the Brown Oxford], Fantasy & Science Fiction, leden 1954.

STAVITEL [The Builder], 23. 7. 1952. Amazing, prosinec 1953-leden 1954.

VETŘELEC [Meddler], 24. 7. 1952. Future, říjen 1954.
V kráse se skrývá ošklivost; v této dost jednoduché povídce můžete spatřit zárodek mých úvah, že nic není takové, jak se zdá. Povídka by se měla číst tak, že jde o mou zkušební jízdu; tehdy jsem teprve začínal chápat, že manifestní forma a latentní forma nejsou totéž. Jak řekl Hérakleitos ve zlomku 54: "Latentní struktura je předobrazem manifestní struktury," z čehož pochází pozdější sofistikovanější platónský dualismus mezi světem jevů a skutečnou, ale neviditelnou říší forem, jež se skrývá za ním. Možná toho v této jednoduché povídce nacházím příliš mnoho, přinejmenším jsem však matně začínal chápat to, co jsem později vnímal tak jednoznačně; ve zlomku 123 Hérakleitos pravil: "Povaha věcí má ve zvyku se skrývat," a v tom vše vězí. (1978)

VÝPLATA [Paycheck], 31. 7. 1952. Imagination, červen 1953.
Jakou cenu má klíček od skříňky se zavazadly? Jeden den 25 centů, druhý tisíce dolarů. V této povídce jsem se zamyslel, že v našich životech dochází k situacím, kdy to, jestli máte minci do telefonu, určuje rozdíl mezi životem a smrtí. Klíčky, drobné, možná lístek do divadla – a co takhle parkovací lístek na jaguára? Stačilo mi propojit tuto představu s cestováním v čase a spatřil jsem, jak malé a zbytečné věci mohou, v moudrých očích cestovatele v čase, znamenat mnohem více. On už by věděl, kdy vám mince zachrání život. A zpátky v minulosti by mohl takové minci dát přednost před jakýmkoli množstvím peněz. (1976)

VELKÝ P [The Great C], 31. 7. 1952. Cosmos Science Fiction and Fantasy, září 1953. [Části této povídky byly později přepracovány do románu DEUS IRAE.]

VENKU V ZAHRADĚ [Out in the Garden], 31. 7. 1952. Fantasy Fiction, srpen 1953.

KRÁL ELFŮ [The King of the Elves – Shadrach Jones and the Elves], 4. 8. 1952. Beyond Fantasy Fiction, září 1953.
Tato povídka je samozřejmě fantasy, nikoli sci-fi. Původně měla pesimistické zakončení, ale Horace Gold, editor, který ji

koupil, mi pečlivě vysvětlil, že proroctví se vždy vyplní; pokud se ipso facto nesplní, nejde o proroctví. Myslím tedy, že nemůže existovat něco jako falešný prorok; "falešný prorok" je oxymoron. (1978)

KOLONIE [Colony], 11. 8. 1952. Galaxy, červen 1953.
Tou nejhorší paranoiou není, když jsou proti vám všichni, nýbrž když je proti vám všechno. Místo abyste říkali: "Můj šéf proti mně kuje pikle," řekli byste: "Pikle proti mně kuje šéfův telefon." I normálnímu člověku se občas zdá, že věci mají vlastní vůli; nedělají to, co dělat mají, staví se vám do cesty, prokazují nepřirozenou odolnost vůči změnám. V této povídce jsem se pokusil vymyslet situaci, která by racionálně vysvětlila hrůzné intriky, které spřádají věci proti lidem, aniž bych u lidí odkazoval na jakýkoli nepříčetný duševní stav. Myslím, že byste se museli přesunout na jinou planetu. Konec této povídky představuje naprosté vítězství intrikující věci nad nevinnými lidmi. (1976)

UKOŘISTĚNÁ LOĎ [Prize Ship – Globe From Ganymede], 14. 8. 1952. Thrilling Wonder Stories, zima 1954.

CHŮVA [Nanny], 26. 8. 1952. Startling Stories, jaro 1955.

přeložil Milan Žáček